

Ellen G. White Estate

TÚŽBA VEKOV

Ellen G. Whiteová

Túžba vekov

Ellen G. White

**Copyright © 2021
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby. (See [EGW Writings End User License Agreement](#).)

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at

mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Obsah

Information about this Book	i
Úvod	vii
1. kapitola — „S nami Boh,,.....	x
2.kapitola — Vyvolený ľud	xvii
3. kapitola — „Plnosť času,,	xxi
4. kapitola — Narodil sa vám Spasiteľ	xxvi
5. kapitola — Zasvätenie Pánovi	xxx
6. kapitola — „Videli sme jeho hviezdu,,	xxxvi
7. kapitola — Ježišovo detstvo	xlii
8. kapitola — Veľkonočná slávnosť	xlvi
9. kapitola — Dni zápasu	lv
10. kapitola — Hlas na púšti	lxii
11. kapitola — Krst	lxxii
12. kapitola — Pokušenie	lxxvi
13. kapitola — Víťazstvo	lxxxv
14. kapitola — „Našli sme Mesiáša,,.....	xc
15. kapitola — Na svadobnej slávnosti	ci
16. kapitola — Vo svojom chráme	cix
17. kapitola — Nikodém	cxviii
18. kapitola — „On musí rásť,,	cxvi
19. kapitola — Pri Jákovovej studni	cxxx
20. kapitola — „Ak nevidíte znamenia a divy...,.....	cxl
21. kapitola — Bethezda a veľrada	cxliv
22. kapitola — Uväznenie a smrť Jána Krstiteľa	clvi
23. kapitola — „Priblížilo sa Božie kráľovstvo,,	clxvii
24. kapitola — „Vari to nie je tesárov syn?,.....	clxxi
25. kapitola — Povolanie pri jazere	clxxviii
26. kapitola — V Kafarnaume	clxxxiii
27. kapitola — „Môžeš ma očistiť,,	cxci
28. kapitola — Lévi Matúš	cc
29. kapitola — Sobota	ccviii
30. kapitola — „Ustanovil dvanástich,,.....	ccxvi
31. kapitola — Reč na vrchu	ccxxiii
32. kapitola — Veliteľ stotiny	ccxxxviii

33. kapitola — „Kto sú moji bratia?„	ccxliii
34. kapitola — Pozvanie	ccxlix
35. kapitola — „Mlč a utíš sa!„	ccli
36. kapitola — Dotyk viery	cclx
37. kapitola — Prví evanjelisti	cclxiv
38. kapitola — „Trochu si odpočinite„	cclxxiii
39. kapitola — „Vy im dajte jest' !„	celxxviii
40. kapitola — Noc na jazere	celxxxv
41. kapitola — Kríza v Galilei	ccxc
42. kapitola — Tradícia	ccci
43. kapitola — Zborené priehrady	cccv
44. kapitola — Pravé znamenie	cccx
45. kapitola — V tóni kríža	cccxvi
46. kapitola — Premenenie	cccxxiv
47. kapitola — Služba	cccxxviii
48. kapitola — Kto je najväčší?	cccxxxiii
49. kapitola — Sviatok stánkov	cccxliii
50. kapitola — Nepriateľské nástrahy	cccl
51. kapitola — „Svetlo života„	ccclvii
52. kapitola — Nebeský Pastier	ccclxix
53. kapitola — Posledná cesta z Galiley	ccclxxv
54. kapitola — Milosrdný Samaritán	ccclxxxiv
55. kapitola — Bez okázalosti	cccxc
56. kapitola — Pán požehnáva deti	cccxciv
57. kapitola — „Jedno ti ešte chýba„	cccxcix
58. kapitola — „Lazár, pod' von!„	cdiii
59. kapitola — Nástrahy kňazov	cdxiii
60. kapitola — Zákon nového kráľovstva	cdxviii
61. kapitola — Zachej	cdxxiii
62. kapitola — Hostina v Šimonovom dome	cdxxvii
63. kapitola — „Tvoj Kráľ prichádza„	cdxxxvii
64. kapitola — Odsúdený národ	cdxlv
65. kapitola — Chrám znova vyčistený	cdli
66. kapitola — Spor	cdlxii
67. kapitola — Beda farizejom	cdlxix
68. kapitola — Na vonkajšom nádvorí	cdlxxix
69. kapitola — Na Olivovom vrchu	cdlxxxiv
70. kapitola — „Najmenší bratia„	cdxciii

71. kapitola — Sluha sluhov	cdxcviii
72. kapitola — „Na moju pamiatku,,	dvi
73. kapitola — „Nech sa vám srdce nevzrušuje!,,	dxiv
74. kapitola — Getsemane	dxxx
75. kapitola — Pred Annášom a Kaifášom	dxxxix
76. kapitola — Judáš	dlii
77. kapitola — Pred Pilátom	dlix
78. kapitola — Golgota	dlxxv
79. kapitola — „Dokonané je!,,	dlxxxviii
80. kapitola — V Jozefovej hrobke	dxcv
81. kapitola — Pán vstal	dciv
82. kapitola — „Prečo plačeš?,,	dcx
83. kapitola — Cesta do Emauz	dcxv
84. kapitola — „Pokoj vám!,,	dcxix
85. kapitola — Znova pri mori	dcxxiv
86. kapitola — Chod'te a robte učeníkmi všetky národy . .	dcxxx
87. kapitola — „K môjmu Otcovi a k vášmu Otcovi,,	dcxli

Úvod

Každý človek bez rozdielu rasy či spoločenského postavenia cíti v srdci nevýslovnú túžbu po niečom, čo dosiaľ nemá. Túto túžbu vstúpil do ľudskej podstaty sám milostivý Boh, aby sa človek neuspokojil so svojím prítomným stavom a výsledkami či už dobrými, alebo zlými. Boh chce, aby človek vynaložil úsilie o to najlepšie a aby to v záujme svojho večného blaha aj našiel.

Satan túto túžbu ľudského srdca podvodne a zákerne zviadol k zlému. Presviedča človeka, že svoje pranie môže uspokojiť zábavou, bohatstvom, pohodlím, slávou či mocou. Tí však, ktorých takto oklamal – a sú ich nespočetné zástupy – si uvedomujú, že to všetko človeka omrzí a duša zostane prázdna, nespokojná ako predtým.

Túžba ľudského srdca má podľa Božieho zámeru smerovať k tomu, ktorý ju skutočne môže uspokojiť. Pochádza od Boha a má viesť k nemu, lebo len on je plnosťou i splnením tejto túžby. Túto plnosť možno nájsť v Ježišovi Kristovi, Synovi večného Boha. „*Lebo Boh za dobré uznal, aby v ňom prebývala všetka plnosť*“, „*lebo v ňom prebýva všetka plnosť Božstva telesne*“, [Kološanom 1,19](#); [2,9](#). Právom možno povedať, že „*aj vy ste prišli k dokonalosti v ňom*“, ([Kološanom 2,10](#)) tým, že ste dosiahli splnenie každej svojej Bohom vstepenej a normálne usmernenej túžby.

Prorok Haggeus hovorí o „*Žiadanom všetkých národov*“, ([Haggeus 2,7](#)) a my môžeme Ježiša Krista právom nazývať „*Túžbou všetkých vekov*“, lebo on je „*Kráľ vekov*“,.

Táto kniha chce Ježiša Krista predstaviť ako toho, ktorý môže uspokojiť každú túžbu. Napísalo sa už veľa „*Životopisov Krista*“, vyšli skvelé diela, rozsiahle informatívne spisy, podrobné pojednania o chronológii, dobovom pozadí, zvykoch a udalostiach s dôkladným poučením a rôznym pohľadom na mnohostranný život Ježiša Nazaretského. No napriek tomu zostáva pravdou, že sa „*nepovedala ani polovica*“, [1. Kráľov 10,7](#).

Zámerom tohto diela nie je podať harmóniu evanjelií, ani v prí-
snej časovej následnosti pospájať významné udalosti a obdivuhodné

naučenia Kristovho života. Kniha chce predstaviť lásku nebeského Otca zjavenú v jeho Synovi, božskú krásu Kristovho života, z ktorého môžu žiť všetci. Kniha nehodlá uspokojiť pranie zvedavcov ani vyvracať pochybnosti kritikov. Ježiš priť ahoval svojich učení-
[8] kov k sebe láskyplným pôvabom svojho charakteru, svojou osobnou prítomnosťou, svojím vl'údnyim dotykom a súcitom vo všetkých ich slabostiach a potrebách a stálym spoločenstvom s nimi pretváral ich prízemnú povahu na nebeskú, takže zo sebcov sa stávali ľudia obeťaví, a z ustrašených, predpojatých obmedzencov ľudia s rozsiahlym poznaním a hlbokou láskou k príslušníkom všetkých národov a rás. Účelom tejto knihy je predstaviť čitateľovi požehnaného Spasiteľa tak, aby mohol k nemu prísť tvárou v tvár i srdcom k srdcu a nájsť v ňom to, čo v ňom našli učeníci: Ježiša, muža plného moci, ktorý „dokonale,, (Židom 7,25) zachraňuje a na svoj božský obraz mení všetkých, čo skrze neho prichádzajú k Bohu. Plnosť jeho života však zostáva nevystihnuteľná práve tak, ako nemožná je snaha na plátne zachytiť skutočnú dúhu alebo čiernobielymi klávesami sprítomniť nebeskú hudbu.

Autorka, žena rozsiahlych a hlbokých duchovných skúseností, predstavuje nové krásy Ježišovho života. Prináša mnoho nových perál z prevzácneho pokladu. Odhaľuje čitateľovi netušené bohatstvo nevyčerpatelnej pokladnice. Z nejedného známeho textu Písma zažiari nové svetlo a osvieti hĺbku, ktorú čitateľ možno už dávno predtým tušil. Stručne povedané, Ježiš Kristus je predstavený ako plnosť božstva, krajne zľutovný Spasiteľ hriešnikov, Slnko spravodlivosti, milostivý Veľkňaz, Lekár všetkých ľudských chorôb a neduhov, vl'údny, súcitný Priateľ, verný a stále prítomný Sprievodca, Knieža domu Dávidovho, Záštitu svojho ľudu, Knieža pokoja, prichádzajúci Kráľ, Otec večnosti, vyvrcholenie a vyplnenie túžob a nádejí všetkých vekov.

Túto knihu vydávame s prosbou, aby Pán svojím Duchom jej slová premenil na slová života a aby ne jeden z tých, ktorých túžby a prania neboli dosiaľ uspokojené, „poznal jeho, aj moc jeho vzkriesenia, mal účasť v jeho utrpeniach,, (Filipským 3,10) a nakoniec, v blaženej večnosti po jeho pravici okúšal „sýtosť radosti,, a „večnú blaženosť,,. Žalm 16,11. To bude odmenou tých, čo v Kristovi nachádzajú všetko vo všetkom, toho, ktorý „vyniká nad desať tisícami,, a „všetko je na ňom pôvabné,,. Pieseň Šalamúnova 5,10.16.

1. kapitola — „S nami Boh,,

„Nazvú jeho meno Immanuel... s nami Boh.,, [Matúš 1,23](#). „Osvietenie známosti Božej slávy,, sa prejavilo „v tvári Ježiša Krista,,. [2. Korint’anom 4,6](#). Ježiš Kristus bol od večnosti jedno s Otcou; bol „Božím obrazom,, obrazom Božej veľkosti a velebnosti, „odbleskom slávy Boha,,. Svetu prišiel zjaviť práve túto Božiu slávu. Hriechom zatienenú zem chcel osvietiť svetlom Božej lásky – byť „Bohom s nami,,. Preto o ňom prorok povedal: „Nazvú jeho meno Immanuel.,,

Ježiš mal svojím príchodom medzi nás zjaviť Boha ľuďom i anjelom. Bol Božím slovom – vyslovením Božieho zmysľania. V modlitbe za svojich učeníkov povedal: „Zjavil som tvoje meno ľuďom,, – „milosrdný a ľútostivý, zhovievavý a hojný v milosti a vernosti,, „aby láska, ktorou si ma miloval, bola v nich a ja aby som bol v nich,,. [Ján 17,6](#); [2. Mojžišova 34,6](#); [Ján 17,26](#). Toto zjavenie však patrilo nielen jeho pozemským deťom. Náš malý svet je učebnicou vesmíru. Obdivuhodný zámer Božej milosti, tajomstvo výkupnej lásky, je téma, ktorú aj „anjeli túžia,, poznať ([1. Petra 1,12](#)) a ktorú budú skúmať po celé nekonečné veky. Vykúpení ako aj bezhriešne bytosti nájdú v Kristovom kríži svoju vedu i pieseň. Ukáže sa, že sláva vyžarujúca z Ježišovej tváre je slávou sebaobetavej lásky. Vo svetle Golgoty sa ozrejmi, že zákon sebazapieravej lásky je zákonom života pre zem i nebesá, že láska, ktorá „nehľadá svoje vlastné,, má zdroj v Božom srdci a že v tom Tichom a Pokornom je zjavený charakter toho, ktorý prebýva vo svetle neprístupnom.

Boha na počiatku zjavovalo celé jeho tvorstvo. Bol to vlastne Kristus, kto rozprestrel nebesá a položil základy zeme. Jeho ruka rozmiestnila svety vo vesmíre a stvárnila aj poľné kvety. „Ty upevňuješ vrchy svojou silou.,, [Žalm 65,7](#). „Jeho je more, stvoril ho sám,, [Žalm 95,5](#). On naplnil zem krásou a ovzdušie spevom. Na celé svoje stvorenie na zemi, vo vzduchu i na oblohu napísal zvesť o Otcovej láske.

Aj keď hriech Božie dokonalé dielo zohyždil, toto poslanstvo zostáva. Celé stvorenie aj dnes zvestuje slávu jeho vznešenosti.

Okrem sebeckého ľudského srdca nič nežije len pre seba. Nieto v povetrí lietajúceho vtáka ani pozemského zvierat'a, aby neslúžili inému životu. Nieto listu v lese či útleho stebľa trávy, ktoré by niečomu neslúžilo. Každý strom, ker či list vydychujú životodarný prvok, bez ktorého by ani človek, ani zviera nemohli žiť, a človek i zviera slúžia opäť životu stromu, krika i listu. Kvety šíria vôňu a svojim pôvabom oblažujú svet. Slnečné lúče osvecujú a obšť'astňujú tisíce iných svetov. Oceán, sám zdroj všetkých prameňov a studní, prijíma prúdy vôd zo všetkých strán; berie však, aby dával. Hmly, ktoré vystupujú z jeho hladiny, padajú v dažď'och a zvlažujú zem, aby mohla prekvitať a niesť plody.

[10]

Anjeli slávy nachádzajú svoju radosť v dávaní; rozdávajú lásku a neúnavne sa starajú o padlých a hriešnych ľudí. Nebeské bytosti sa snažia získať ľudské srdce a tomuto temnému svetu prinášajú svetlo z večných zdrojov; ušľ'achtilou a trepezlivou službou pôsobia na ľudského ducha, aby stratených uviedli do ešte užšieho spoločenstva s Kristom, než aké poznajú.

Ak však odhliadneme od týchto nižších svedectiev, uzieme Boha v Ježišovi. Pozorovaním Ježiša poznávame, že sláva nášho Boha spočíva v dávaní. Kristus povedal: „Nič nerobím sám od seba, ale hovorím, ako ma Otec naučil., „Mňa poslal živý Otec a ja žijem skrze Otca., „Ja nehl'adám svoju slávu, ale slávu toho, ktorý ma poslal., [Ján 8,28](#); [6,57](#); [8,50](#); [7,18](#). Z týchto slov presvitá významná zásada, ktorá je zákonom života pre celý vesmír. Kristus prijal všetko od Otca preto, aby to rozdal. Podobne je to aj v jeho nebeskej službe v záujme všetkých stvorených bytostí. Skrze milovaného Syna dostávajú z Otcovho života všetci. Skrze Syna sa v oslave a radostnej službe vracia príliv lásky k veľkému Zdroju všetkého. Kristom sa teda uzatvára kolobeh dobrodenia – zákon života – ktorý predstavuje povahu veľkého Darcu.

Tento zákon bol prestúpený v samom nebi. Hriech vznikol zo sebeckva. Strážny cherub, Lucifer, túžil v nebi po prvenstve. Chcel vládnuť nad nebeskými bytosť'ami, odcudziť ich Stvoriteľ'ovi a poctu získať pre seba. Preto falošne predstavil Boha ako bytosť' túžiacu po sebauvýšení. Všetky svoje zlé vlastnosti sa snažil pripísať milujúcemu Tvorcovi. Tak zviedol anjelov. Podobne oklamal aj ľudí. Vzbudil v nich pochybnosť o Božom slove a nedôveru v Božiu dobrotu. Keďže Boh je Bohom spravodlivosti a hrozivého

majestátu, satan spôsobil, aby ho ľudia považovali za prísne a neúprosné božstvo. Tak zviedol ľudí k spoločnej vzbuře proti Bohu. Vtedy na svet dol'ahla noc biedy.

[11] Zem zatemnilo falošné chápanie Boha. Aby svetlo preniklo temné mraky a aby sa svet mohol vrátiť k Bohu, bolo treba zlomiť satanovu zvodnú moc. Nemohlo sa to stať násilím. Násilie odporuje zásadám Božej vlády. Boh chce len službu lásky a lásku nemožno vynucovať, nemožno ju získať násilím ani mocou. Lásku možno vzbudiť len láskou. Poznať Boha znamená milovať ho. Jeho charakter sa musí prejavíť ako protiklad povahy satanovej. To mohla umožniť len jediná bytosť vo vesmíre. Božiu lásku mohol zjaviť len ten, kto poznal jej výšku i hĺbku. Po temnej noci sveta muselo vyjsť Slnko spravodlivosti s „*uzdravením pod svojimi krídlami*„, [Malachiáš 4,2](#) (ROH); [Malachiáš 3,20](#) (ECAV).

Plán nášho vykúpenia nebol len nejakým dodatočným rozhodnutím formulovaným po Adamovom páde. Bol „*zjavením tajomstva od večných časov zamlčaného*„, [Rimanom 16,25](#). Bol zjavením zásad, ktoré sú od večnosti základom Božieho trónu. Boh s Kristom vedeli od počiatku o odpadnutí satana a o páde človeka zvedeného týmto odpadlíkom. Boh nedal podnet k existencii hriechu, no predvídal ho a proti tejto strašnej skutočnosti urobil opatrenie. Jeho láska k svetu bola taká veľká, že sa zmluvne zaviazal dať svojho jednorodeného Syna, „*aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v neho*„, [Ján 3,16](#).

Lucifer povedal: „*Vystúpim do nebies, hore nad Božie hviezdy vyvýšim svoj trón... Podobný budem Najvyššiemu*„, [Izaiáš 14,13.14](#). No Kristus, „*ktorý mal podobu Božiu a svoju rovnosť s Bohom nepokladal za lúpež... vzdal sa hodnosti, vzal na seba podobu služobníka, podobným sa stal ľudom*„, [Filipským 2,6.7](#).

Táto obeť bola dobrovoľná. Ježiš mohol zostať pri Otcovi. Mohol si ponechať nebeskú slávu i poctu anjelov. Rozhodol sa však odovzdať žezlo do Otcových rúk a zostúpiť z vesmírneho trónu, aby priniesol svetlo tým, čo sú v tme, a život hynúcim.

Takmer pred dvoma tisícročiami bolo z Božieho trónu v nebi počuť hlas tajomného významu: „*Hľa, idem. Obete ani dary si nechcel, ale dal si mi telo;... hľa, idem – ved' v Knihe je napísané o mne – aby som plnil, Bože, tvoju vôľu*„, [Židom 10,5-7](#). V týchto slovách je oznámené naplnenie zámeru skrytého od večnosti. Kristus

hodlal prísť na náš svet v ľudskom tele. Hovorí: „*Dal si mi telo,,* Keby bol prišiel v sláve, ktorú mal u Otca pred stvorením sveta, neboli by sme zniesli svetlo jeho prítomnosti. Aby sme mohli naň hľadiet' a predsa nezahynúť', zjavenie jeho slávy bolo zahalené. Jeho božstvo zahaloval ľudský zjav – neviditeľná sláva vo viditeľnej ľudskej podobe.

Tento slávny zámer oznamovali predobrazy a symboly. Horiaci ker, v ktorom Mojžiša oslovil vlastne Kristus, odhaloval prítomnosť Boha. Symbol, ktorý mal zjavovať božstvo, bol nepatrný, zdanlivo nenápadný ker. V ňom sa skrýval Večný. Zl'utovný Boh čo najjednoduchšie zahalil svoju slávu, aby Mojžiš mohol na ňu hľadiet', a predsa zostať nažive. Podobne sa Boh cez deň stýkal s Izraelom v stĺpe oblačnom a v noci v stĺpe ohnivom, ľudu zjavoval svoju vôľu a prejavoval svoju milosť'. Božia sláva bola stlmená a Boží majestát zastretý, aby slabý zrak smrteľníkov mohol na ne hľadiet'. Tak mal prísť Kristus „*v našom poníženom tele,,* a byť podobný ľuďom (Filipským 3,21; 2,7). Pred svetom nemal nijakej zvláštnej krásy, pre ktorú by ľudia mali po ňom túžiť', a predsa bol vteleným Bohom, svetlom neba i zeme. Jeho sláva bola zastretá, jeho majestát bol skrytý, aby mal prístup k trpiacim a pokúšaným ľuďom.

[12]

Boh prikázal Mojžišovi ohľadne Izraela toto: „*Nech mi postaví svätyňu a budem bývať uprostred nich,,* (2. Mojžišova 25,8), a prebýval vo svätostánku uprostred svojho ľudu. Symbol jeho prítomnosti ich sprevádzal v celom tom únavnom putovaní púšťou. Podobne si aj Kristus postavil svoju svätyňu uprostred ľudských príbytkov. Svoj stan si rozložil vedľa ľudských obydlí, aby mohol bývať medzi nami a zoznámil nás so svojou božskou povahou a životom. „*A to Slovo stalo sa telom, prebývalo medzi nami, a my sme hľadeli na jeho slávu ako na slávu jednorodeného od Otca, bolo plné milosti a pravdy,,* Ján 1,14.

Od chvíle, čo Ježiš prišiel medzi nás, vieme, že Boh pozná naše utrpenie a súcitne chápe náš bôľ. Všetci Adamovi synovia a dcéry môžu pochopiť, že náš Stvoriteľ je priateľom hriešnikov. V každom poučení o milosti, v každom prísl'ube radosti, v každom skutku lásky, v každom božskom pôvabe pozemského života nášho Spasiteľ a smieme totiž vidieť „*Boha s nami,,*

Satan predstavuje Boží zákon lásky ako zákon sebeckva. Tvrdí, že Božie prikázania nemôžeme zachovať'. Pád našich prvých rodičov

so všetkou následnou biedou zval'uje na Stvoriteľa a ľuďi vedie k tomu, aby na Boha hľadeli ako na pôvodcu hriechu, utrpenia a smrti. Ježiš mal tento klam odhaliť. Ako jeden z nás mal ukázať príklad poslušnosti. Preto vzal na seba našu prirodzenosť a prežíval naše ľudské skúsenosti. „*Preto vo všetkom musel sa stať podobným bratom.*“, [Židom 2,17](#). Keby sme mali znášať čokoľvek, čo Kristus znášať nemusel, potom by satan práve v tomto bode poukazoval na nedostatočnosť Božej moci pre nás. Preto bol Ježiš podobne „*pokúšaný vo všetkom.*“, [Židom 4,15](#). Podstúpil každú skúšku, ktorej sme podrobovaní my. Vo vlastnom záujme nepoužil nijakú moc, ktorá by nebola štedro ponúkaná aj nám. Ako človek stretával sa s pokušením a premohol ho mocou od Boha. Povedal: „*Rád plním tvoju vôľu, Bože môj, a tvoj zákon v hĺbke srdca nosím.*“, [Žalm 40,9](#). Pri konaní dobra a uzdravovaní satanom posadnutých objasňoval ľuďom povahu Božieho zákona a podstatu svojho poslania. Jeho život svedčí o tom, že Boží zákon môžeme poslúchať aj my.

[13] Kristus sa svojím človečenstvom spojil s ľudstvom, svojím božstvom je spojený s Božím trónom. Ako Syn človeka nám dal príklad poslušnosti, ako Syn Boží dáva nám silu poslúchať. Bol to vlastne Kristus, kto z horébskeho kra oslovil Mojžiša: „*SOM, KTORÝ SOM... Tak povedz Izraelcom: SOM ma poslal k vám.*“, [2. Mojžišova 3,14](#). To bola záruka vyslobodenia Izraela. Keď teda prišiel „*v podobe človeka.*“, predstavil sa: JA SOM. Diet' a z Betlehema, tichý a pokorný Spasiteľ, je Boh, „*ktorý sa zjavil v tele.*“, [1. Timoteovi 3,16](#). Nám hovorí: „*JA SOM dobrý pastier.*“, „*JA SOM ten živý chlieb.*“, „*JA SOM cesta i pravda i život.*“, „*Daná je mi všetka moc na nebi a na zemi.*“, [Ján 10,11](#); [6,51](#); [14,6](#); [Matúš 28,18](#). JA SOM istota každého zasľúbenia. JA SOM, nebojte sa. „*Boh s nami.*“, je zárukou nášho vyslobodenia z hriechu, istotou moci poslúchať nebeský zákon.

Kristus svojím rozhodnutím vziať na seba ľudskú prirodzenosť zjavil práve opačnú povahu, než má satan. Kristus sa však pokoril ešte viac: „*Ponížil sa a bol poslušný až do smrti, a to až do smrti na kríži.*“, [Filipským 2,8](#). Podobne ako kedysi veľkňaz zložil svoje nádherné veľkňazské rúcho a slúžil v bielom ľanovom odeve kňaza, aj Kristus prijal podobu služobníka a priniesol obeť. Bol súčasne kňazom i obeťou. „*On bol prebodnutý pre naše priestupky, zmučený pre naše nepravosti; on znášal trest za náš pokoj.*“, [Izaiáš 53,5](#).

S Kristom sa zaobchádzalo tak, ako si zasluhujeme my, aby sa s nami mohlo naložiť, ako zasluhuje on. Bol odsúdený pre naše hriechy, na ktorých nemal nijaký podiel, aby sme my mohli byť ospravedlnení jeho spravodlivosťou, na ktorej nemáme nijaké zásluhy. Vytrpel smrť, ktorá mala stihnúť nás, aby sme mohli prijať život, ktorý patril jemu. *„Jeho jazvami sa nám dostalo uzdravenia.,, Izaiáš 53,5.*

Kristus svojím životom a smrťou dosiahol viac, než len nápravu toho, čo bolo hriechom zničené. Satanovým zámerom bolo človeka navždy odlúčiť od Boha; v Kristovi sme však s Bohom užšie spojení, než keby sme neboli nikdy padli. Tým, že Spasiteľ vzal na seba našu prirodzenosť, pripútal sa k ľudstvu páskou, ktorá nebude nikdy pretrhnutá. Spojený je s nami naveky. *„Lebo tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného Syna dal.,, Ján 3,16.* Dal ho nielen preto, aby niesol naše hriechy a obetne za nás zomrel. On ho dal padlému ľudstvu úplne. Aby nás uistil o svojom nezmeniteľnom zámere pokoja, Boh dal svojho jednorodeného Syna za člena ľudskej rodiny a jeho ľudská prirodzenosť mu zostane naveky. To je záruka, že Boh splní svoje slovo. *„Diet'a sa nám narodilo, Syn nám je daný, na jeho pleciach spočinie kniežatstvo.,, (ROH Izaiáš 9,6; ECAV Izaiáš 9,5).* Boh v osobe svojho Syna adoptoval ľudskú prirodzenosť a preniesol ju do neba. Je to *„Syn človeka.,,* kto sedí na tróne vesmíru. Je to *„Syn človeka.,,* ktorý sa bude volať *„Predivný radca, Silný Boh, Udatný hrdina, Otec večnosti, Knieža pokoja.,, Izaiáš 9,6 (ROH); Izaiáš 9,5 (ECAV).* SOM je prostredníkom medzi Bohom a človekom, ktorý spája oboch. Ten *„svätý, nevinný, nepoškvrnený, oddelený od hriešnikov.,,* *„nehanbí sa menovať ich bratmi.,, Židom 7,26; 2,11.* V Kristovi je pozemská rodina spojená s rodinou nebeskou. Oslávený Kristus je naším bratom. Nebesá sú skryté v človečenstve a človečenstvo je prijaté do náručia Večnej lásky.

Boh o svojom ľude hovorí: *„Ako drahokamy v čelenke budú žiarit' nad jeho zemou, ved' aká je jeho dobrota a aká je jeho krása!,, Zachariáš 9,16.17.* Oslávenie vykúpených bude večným svedectvom Božieho milosrdenstva. Budúcim vekom ukáže *„vo svojej добрote k nám v Kristu Ježišovi... nekonečné bohatstvo svojej milosti.,,* *„Aby tak teraz kniežatstvám a mocnostiam v nebesiach oznámená bola cirkvou prerozmanitá múdrosť Božia. Podľa predvekeého ustanove-*

[14]

nia, uskutočneného v Kristu Ježišovi, našom Pánovi., [Efezským 2,7; 3,10](#).

Kristovým vykupiteľským dielom je Božia vláda ospravedlnená. Všemohúci Boh je predstavený ako Boh lásky. Satanove obvinenia sú vyvrátené a jeho charakter odhalený. Vzburá sa už nebude nikdy opakovať. Hriech už nikdy nemôže vstúpiť do vesmíru. Navždy je všetko zabezpečené pred odpadnutím. Nerozlučné pojivo sebaobetavej lásky spája obyvateľov zeme a neba s ich Tvorcom.

Dielo vykúpenia bude dokonané. Kde sa rozmohol hriech, tam sa ešte viac rozhojnila Božia milosť. Sama zem – pôda, ktorú satan pokladá za svoju – má byť nielen vykúpená, ale aj zvelebená. Náš malý svet, ktorý sa zlorečenstvom hriechu stal jedinou temnou škvrnou slávneho Božieho stvorenia, bude v Božom vesmíre poctený nad všetky iné svety. Tu, kde Boží Syn býval ako človek, kde Kráľ slávy žil, trpel a zomrel, bude po obnove všetkého prebývať Boh s ľuďmi: „*Prebývať bude s nimi a oni budú jeho ľuďmi a on, Boh, bude s nimi.*“, [Zjavenie Jána 21,3](#). Keď všetci vykúpení budú žiť v Pánovom svetle, po celé nekonečné veky budú oslavovať Boha za jeho nevýslovný dar, ktorým je „*Immanuel – Boh s nami.*“

Židia očakávali príchod Spasiteľa vyše tisíc rokov. K tejto udalosti upierali svoje najväčšie nádeje. V piesňach a proroctvách, v chrámových obradoch i v domácej bohoslužbe uchovávali jeho meno. Keď potom prišiel, nepoznali ho. Ten milovaný z neba bol im „ako koreň z vyprahlej zeme; nemal postavy ani dôstojnosti,.. Izaiáš 53,2. Nevideli v ňom nijakú krásu, pre ktorú by mali po ňom túžiť. „Do svojho vlastného prišiel a jeho vlastní ho neprijali,.. Ján 1,11.

Boh si však predsa vyvolil Izraelcov. Povolal ich, aby medzi ľudmi udržiavali poznanie jeho zákona, symbolov a proroctiev, ktoré ukazovali na Spasiteľa. Chcel, aby svetu boli zdrojom spásy. Čím bol Abrahám v pohostinskej zemi, čím Jozef v Egypte a Daniel na babylonskom dvore, tým mali byť Izraelci medzi národmi. Ľudom mali zjavovať Boha.

Pán Boh pri povolaní Abraháma povedal: „Požehnám ťa... staneš sa požehnaním... a v tebe budú požehnané všetky čel'ade zeme.,, 1. Mojžišova 12,2.3. Proroci pripomínali tie isté slová. Aj vtedy, keď vojny a zajatie Izraelcov vysilili, platilo im zasl'úbenie: „Vtedy bude zvyšok Jákobov uprostred mnohých národov ako rosa od Hospodina, ako dážd' na trávu, ktorá neskladá nádej v človeka a nečaká na ľudských synov.,, Micheáš 5,7 (ROH); Micheáš 5,6 (ECAV). O jeruzalemskom chráme povedal Pán ústami proroka Izaiáša toto: „Môj dom sa bude volat' domom modlitby pre všetky národy.,, Izaiáš 56,7.

Izraelci však upínali svoju nádej k svetskej sláve. Len čo vošli do Kanaánu, opustili Božie prikázania a osvojili si zvyky pohanov. Márne ich Boh skrze prorokov varovne napomínal. Márne trpeli pod pohanskou nadvládou. Každú obnovu vystriedalo ešte väčšie odpadnutie.

Keby boli Izraelci zostali Bohu verní, Boh mohol splniť svoj zámer, mohol ich poctiť a zvelebiť. V prípade poslušnosti by ich bol „v chvále, cti a sláve vyvýšil nad všetky národy.,, Mojžiš povedal: „Všetky národy zeme zbadajú, že nosíš meno Hospodinovo, a budú

sa t'a bāt'., „Národy, ktoré keď počujú všetky tieto ustanovenia, povedia: Naozaj múdry a rozumný ľud je tento veľký národ!., 5. Mojžišova 26,19; 28,10; 4,6. Pre ich neveru sa však Boží zámer uskutočňoval len za stáleho protivenstva a pokorovania.

[16] Boli odvedení do babylonského zajatia a rozohnaní do pohanských krajín. V súžení mnohí obnovili vernosť zmluve s Bohom. Keď svoje harfy vešali na vřby a oplakávali spustošený svätý chrám, zažiarilo svetlo pravdy a medzi národmi sa skrze nich rozšírilo poznanie o Bohu. Obetné spôsoby pohanov boli pravým opakom spôsobu, ktorý určil Boh, a ne jeden úprimný účastník modlárskeho obradov postihol u Židov význam pravej bohoslužby a vierouky. Pochopil zasl'úbenie o Vykupiteľovi.

Mnohí zajatci boli prenasledovaní. Nemálo z nich prišlo o život, pretože odmietli prestupovať sobotu a účastniť sa pohanských slávností. Keď sa modloslužobníci rozhodli poraziť pravdu, Pán priviedol svojich služobníkov pred kráľov a vladárov, aby im a ich ľudu umožnil prijať svetlo. Z času na čas museli aj najmocnejší monarchovia uznať zvrchovanosť Boha, ktorého uctievali ich židovskí zajatci.

Babylonské zajatie účinne vyliečilo Izraelcov z uctievania rytín. V ďalších stáročiach ich tiesnili pohanskí nepriatelia, až dospeli k presvedčeniu, že ich blahobyt závisí od poslušnosti Božiemu zákonu. Mnohých však k poslušnosti nevedla láska. Robili to len zo sebeckých pohnútok. Bohu slúžili iba navonok v snahe dosiahnuť národnú veľkosť. Nestali sa svetlom sveta, ale uzavreli sa pred svetom, aby unikli pokušeniu modloslužby. Pán Boh v naučení, ktoré dostal Mojžiš, obmedzil ich styky s modloslužobníkmi; tento príkaz si však vykladali nesprávne. Jeho zámerom bolo zabrániť im prispôsobovať sa pohanským zvykom. Zneužili ho však na postavenie deliaceho múru medzi Izraelom a ostatnými národmi. Židia pokladali Jeruzalem za svoje nebo a žiarlivo striehli, aby azda Pán neprejavil milosť aj pohanom.

Po návrate z Babylona mnoho pozornosti venovali náboženskej výchove. Zriadili školy, kde žiaci popri umení a vede mali poznávať aj zásady spravodlivosti. Tieto ústavy sa však zvrhli. Mnohí z ľudu v zajatí prijali pohanské názory a spôsoby a vnášali ich do svojej bohoslužby. V mnohom sa prispôbili modlárskeho zvyklostiam.

Keď Židia opustili Boha, zo zreteľ a sa im veľkou mierou stratilo aj učenie o obradnej službe. Túto službu ustanovil vlastne sám Kristus. Symbolizovali ho všetky jej zložky plné života a duchovnej krásy. Židom sa však z ich obradov vytratil duchovný život a zostali len pri bezduchých formách. Spoliehali sa na samotnú účinnosť obetí a nariadení, namiesto aby hľadeli na toho, koho tieto obeť predstavovali. V snahe nahradiť, čo stratili, kňazi a rabíni rozhojnili vlastné požiadavky, a čím boli v nich prísnejší, tým menej Božej lásky prejavovali. Svoju svätosť merali množstvom obradov, zatiaľ čo ich srdcia boli plné pýchy a pokrytectva. [17]

Všetky ich podrobné a únavné nariadenia znemožňovali zachovávať zákon. Kto chcel slúžiť Bohu a snažil sa dodržať rabínske predpisy, úpel pod ťažkým jarmom a nenachádzal pokoj pred výčitkami znepokojeného svedomia. Tým všetkým chcel satan znechutiť ľud, zmiast jeho predstavu o Božej povahe a potučiť vieru Izraela. Dúfal, že teraz dokáže svoje pôvodné tvrdenie z neba, podľa ktorého sú Božie požiadavky nespravodlivé a nedá sa podľa nich žiť. Vyhlásil, že zákon nezachováva ani Izrael.

Aj keď Židia po príchode Mesiáša túžili, o jeho poslaní nemali správnu predstavu. Nešlo im o vyslobodenie z hriechu, chceli sa len vymaniť z područia Rimanov. V Mesiášovi čakali dobyvateľa, ktorý zlomí moc utláčateľov a z Izraela urobí svetovú veľmoc. To všetko viedlo k zavrhnutiu Spasiteľa.

V dobe Kristovho narodenia bol národ pod vládou cudzích pánov a zmietali ho vnútorné rozbroje. Židia smeli mať určitú formu separátnej vlády, no nič nemohlo zastrieť skutočnosť, že sú pod rímskym jarmom, a nič ich nemohlo zmieriť s obmedzovaním ich moci. Rimania si robili nárok na dosadzovanie a odvolávanie najvyššieho kňaza, a tento úrad mnohí získavali podvodom, úplatkami, ba aj vraždou. Kňazský úrad čím ďalej, tým viac upadal. No aj tak mali kňazi ešte stále veľkú moc a používali ju pre svoje sebecké a ziskuchtivé záujmy. Ľud bol podriadený ich bezohľadným nárokom a Rimania vymáhali od nich veľké dane. To viedlo k všeobecnej nespokojnosti. Ľud sa často búril. Chamtivosť a násilie, nedôvera a duchovná ľahostajnosť ohlodávali samo srdce tohto národa.

Nenávisť voči Rimanom, národná a duchovná pýcha viedli Židov k prísnemu lipnutiu na bohoslužobných formách. Kňazi sa úzkostlivým dodržiavaním náboženských obradov snažili udržať

úctu k svätosti na vysokej úrovni. Ľud žijúci v temnote a útlaku i vládcovia dychtiaci po moci očakávali príchod toho, ktorý premôže ich nepriateľa a Izraelovi vráti kráľovstvo. Skúmali síce proroctvá, ale bez duchovného chápania. Tak prehliadli výroky Písma, ktoré hovorili o poníženosti Kristovho prvého adventu, a nesprávne pochopili tie, čo predvídali slávu jeho druhého príchodu. Pýcha im zatemňovala výhľad. Proroctvo si vykladali podľa svojich sebeckých túžob.

3. kapitola — „Plnosť času,,

[18]

„*Ked' prišla plnosť času, poslal Boh Syna svojho... aby vykúpil tých, čo sú pod zákonom, aby sme prijali synovstvo.*„ [Galat'anom 4,4.5.](#)

Spasiteľov príchod bol predpovedaný už v raji. Keď Adam s Evou prvýkrát počuli zasl'úbenie, očakávali jeho skoré splnenie. Radostne vítali svojho prvorodeného syna v nádeji, že on bude Vysloboditeľom. Zasl'úbenie sa však nespĺňalo. Tí, čo ho kedysi dostali, zomreli a nedočkali sa jeho splnenia. Patriarchovia a proroci od čias Enocha opätovným pripomínaním udržiavali živú nádej na jeho príchod, aj keď neprichádzal. Danielovo proroctvo naznačovalo čas jeho príchodu, no nie všetci si jeho zvesť vykladali správne. Stáročia ubiehali a hlasy prorokov zmlkali. Ruka utláčateľ a ťažko doliehala na Izrael a mnohí už netrepezlivo vraveli: „*Dni plynú a zo všetkých videní nie je nič.*„ [Ezechiel 12,22.](#)

No ako hviezdy na svojich vesmírnych dráhach, tak ani Božie zámery nepredbiehajú ani nemeškajú. V symboloch veľkej temnoty a dymiacej pece Boh zjavil Abrahámovi otroctvo Izraelcov v Egypte a predpovedal, že doba ich pobytu potrvá štyristo rokov. „*Potom vyjdú s veľkým imaním.*„ [1. Mojžišova 15,14.](#) Proti tomuto výroku márne bojovala všetka moc pyšnej faraónovej ríše. „*Práve v ten deň,*„ ktorý stanovilo Božie zasl'úbenie, „*vyšli všetky vojská Hospodinove z Egyptskej zeme,*„ [2. Mojžišova 12,41.](#) Tak bola v nebeskej rade stanovená aj hodina Kristovho príchodu. Keď veľké hodiny času ukazovali stanovenú chvíľu, v Betleheme sa narodil Ježiš.

„*Ked' prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna.*„ [Galat'anom 4,4.](#) Božia prozreteľnosť riadila pohyby národov i prúd ľudského úsilia a vplyvu, kým svet nedozrel na príchod Vysloboditeľa. Národy boli vtedy pod jednou vládou. Široko-d'aleko sa hovorilo jedným jazykom, ktorý sa všade pokladal za spisovný. Židia rozohnaní do všetkých krajín sa v Jeruzaleme zišli k výročným slávnostiam. Po návrate domov mohli všade šíriť zvesť o Mesiášovom príchode.

V tom čase pohanské systémy strácali svoj vplyv na ľuď, ktorých už unavila okázalosť a prázdnota ľudských výmyslov. Dychtivo túžili po náboženstve, ktoré by uspokojilo srdce. Aj keď sa zdalo, že svetlo pravdy už ľuď opustilo, predsa sa našli takí, čo v zmätku a zármutku hľadali svetlo. Túžili po poznaní živého Boha a po istote večného života.

[19] Keďže sa Židia odvrátili od Boha, viera hasla a nádej bezmála prestala osvecovať budúcnosť. Slová prorokov zostávali nepochopené. Smrť bola pre dav ľuď strašným tajomstvom; predstava záhrobia ich naplňala neistotou a temnotou. Nebol to len nárek betlehemských matiek, ale aj plač celého ľudstva, ktorý pred stáročiami počul prorok ako hlas z Rámy, „*mnoho plaču a náreku: Ráchel oplakávala svoje deti a nechcela sa dať potešiť, pretože ich niet.*“, **Matúš 2,18**. Ľudia sedeli „*v krajine tieňa smrti*“, bez útechy. Túžobne očakávali príchod Vysloboditeľa, keď temnota pominie a odhalí sa tajomstvo budúcnosti.

Aj mimo židovského národa boli mužovia, čo predpovedali príchod božského Učiteľa. Títo ľudia boli pri hľadaní pravdy duchovne osvietení. Takí učitelia sa jeden po druhom objavovali ako hviezdy na temnej oblohe. Ich prorocké slová zapalovali nádej v srdciach tisícov ľuď pohanského sveta.

Po stáročia sa Písmo prekladalo do gréckeho jazyka, ktorým sa vtedy hovorilo v celej Rímskej ríši. Židia boli rozptýlení všade a v ich očakávaní Mesiáša sa k nim pridávali aj pohanovia. Medzi tými, ktorých Židia nazývali pohanmi, boli jednotlivci s hlbším poznaním prorockých výrokov o Mesiášovi, než aké mali sami izraelskí učitelia. Niektorí dúfali, že príde ako osloboditeľ, ktorý ich vyslobodí z hriechu. Myslitelia sa snažili preniknúť do tajomstva židovských dejín, no fanatizmus Židov nepripúšťal rozšírenie svetla. V snahe zachovať priepasť medzi sebou a inými národmi neboli ochotní poučiť ich o symbolickej bohoslužbe. Musel prísť pravý Vykladač. Ten, ktorý bol sám zmyslom všetkých týchto predobrazov, musel vysvetliť ich význam.

Boh oslovoval svet cez prírodu, predobrazy a symboly, cez patriarchov a prorokov. Ľudstvo však potrebovalo poučenie v ľudskej reči. Musí prehovoriť Posol zmluvy. Jeho hlas musí zaznieť v jeho chráme. Kristus musel prísť a prehovoriť jasnou a celkom zrozumiteľnou rečou. On, Pôvodca pravdy, musí oddeliť pravdu od pliev

ľudských výrokov, ktoré marili jej pôsobnosť. Treba jasne vymedziť zásady Božej vlády a plánu vykúpenia. Ľuďom bolo treba zrozumiteľne vyložiť podstatný obsah starozmluvnej zvesti.

Medzi Židmi boli ešte stále verní jednotlivci, potomci onej posvätnéj línie, ktorá udržiavala poznanie Boha. Tí dosiaľ očakávali splnenie nádeje podľa zasl'úbenia daného otcom. Svoju vieru posilňovali Mojžišovým uistením: „*Pán Boh vám vzbudí spomedzi vašich bratov proroka ako mňa; toho budete poslúchať vo všetkom, čokoľvek vám bude hovoriť.*„, [Skutky apoštolov 3,22](#). Čítali aj o tom, ako ho Pán pomaže, „*aby biednym hlásal radostnú zvesť, zaviazal rany tým, ktorí sú skrúšeného srdca, vyhlásil zajatým prepustenie na slobodu, uväzneným otvorenie žalára,*„ a oznámil „*milostivý rok Hospodinov,*„ [Izaiáš 61,1.2](#). Čítali, ako sa bude zasadzovať o „*právo na zemi,*„ ako budú jeho zvesť očakávať ostrovy, ako k jeho „*svetlu,*„ budú prichádzať národy a králi k „*jasu, ktorý zažiarí nad ním,*„ [Izaiáš 42,4; 60,3](#).

[20]

Nádejou ich naplňali slová zomierajúceho Jáкова: „*Nevzdiali sa berla od Júdu ani veliteľské žezlo od jeho nôh, dokiaľ mu nepríde panovník, ktorého národy budú poslúchať.*„, [1. Mojžišova 49,10](#). Chabnúca moc Izraela svedčila o skorom príchode Mesiáša. Danieľovo proroctvo zobrazovalo slávu jeho vlády nad ríšou, ktorá príde po všetkých pozemských kráľovstvách a ktorá podľa prorockých slov „*bude trvať naveky,*„ [Daniel 2,44](#). Hoci podstatu Kristovho poslania málokto chápal, všeobecne sa predsa očakávalo, že príde mocné knieža, ktoré v Izraeli zriadi svoje kráľovstvo a vyslobodí národ.

Čas sa naplnil. Ľudstvo, ktoré v dôsledku stáročia trvajúceho prestupovania Božích príkazov všeobecne upadalo, volalo po Vykupiteľovi. Satan sa však snažil vyhlbiť nepreklenuteľnú priepasť medzi nebom a zemou. Svojimi podvodmi podnecoval ľuďi k hriechu. Jeho zámerom bolo vyčerpať Božiu trpezlivosť, uhasiť Božiu lásku k človekovi, aby sa Boh sveta zriekol a prenechal ho jeho diabolskej moci.

Satan sa snažil zbaviť ľuďi poznania Boha, odvrátiť ich pozornosť od Božieho chrámu a zriadiť svoje vlastné kráľovstvo. Zdalo sa, že v boji o nadvládu skoro úplne zvíťazí. Je pravdou, že Boh mal v každom čase svojich služobníkov. Aj medzi pohanmi boli jednotlivci, prostredníctvom ktorých Kristus odvracal ľuďi od hriechu

a poníženia. Ľudia však nimi pohrdali a nenávideli ich. Mnohých z nich stihla násilná smrť. Temné tiene, ktoré satan vrhol na svet, stále hustli.

Satan po celé stáročia pomocou pohanstva odvracal ľuď od Boha, no svoje veľké víťazstvo dosiahol sfalšovaním viery Izraela. Hĺbaním o vlastných predstavách a ich uctievaním pohanstvo zaostávalo v poznaní Boha a stále hlbšie upadalo do záhuby. Podobne to bolo aj s Izraelom. Predstava, že človek sa môže zachrániť vlastnými skutkami, je základom každého pohanského náboženstva a stala sa zásadou aj v židovstve. Túto zásadu rozšíril satan. Kdekoľvek sa jej ľudia pridržajú, strácajú ochrannú hrádzu pred hriechom.

Posolstvo spásy sa ľudom zvestuje prostredníctvom ľudí. Židia však chceli mať výhradné právo na pravdu, ktorá znamená večný život. Životodarnú mannu hromadili, kým sa neskazila. Náboženstvo, ktoré chceli mať len pre seba, stalo sa pohoršením. Boha okrádali o jeho slávu a svet klamali lákavou napodobeninou evanjelia.

[21] Nechceli bezvýhradne slúžiť Bohu v záujme záchrany sveta a stali sa satanovými pomocníkmi pri záhube ľudstva.

Ľud, ktorý Boh povolal za stĺp a základ pravdy, stal sa nástrojom satana. Konal dielo podľa satanovej vôle. Nesprávne predstavoval Boží charakter a svetu pomáhal vidieť v Bohu tyrana. Samotným kňazom, čo slúžili v chráme, sa zo zreteľa stratil zmysel služby, ktorú vykonávali. Pre symboly zabudli na znázorňovanú skutočnosť. Pri obetných daroch si počínali ako herci na scéne. Nariadenia, ktoré ustanovil sám Boh, slúžili na zaslepenie mysle a zatvrdenie srdca. Skrze ne už Boh nemohol pre človeka vôbec nič urobiť. Celý systém musel byť odstránený.

Zvodnosť hriechu dosiahla svoj vrchol. Na záhubu ľudí sa použili všetky prostriedky. Boží Syn pri pohľade na svet videl utrpenie a biedu. Súcitne pozoroval, ako sa ľudia stávajú obeťou satanovej krutosti. Ľútosťivo hľadel na tých, ktorých ovládol hriech a boli zabíjaní a hynuli. Zvolili si vládcu, ktorý ich ako zajatcov zapriahol do svojho voza. Zmätení a oklamaní v pochmúrnom zástupe šli k večnej záhube – k smrti, v ktorej niet nádeje na život, k noci, po ktorej neprichádza ráno. Satanské sily sa spojili s ľuďmi. Ľudské telo, stvorené ako Boží príbytok, stalo sa sídlom démonov. Nadprirodzenými silami boli zmysly ľudí, ich nervy, city a údy hnané k ukájaniu najnižších pudov. Pečať démonov niesol už samotný vzhľad ľudí.

V ich tvárach bol výraz posadnutosti démonskou mocou. Taký bol obraz, na ktorý hľadel Vykupiteľ sveta. Aký to výjav pre neskonalú čistotu!

Hriech sa stal vedou a nerest' bola posvätená ako súčasť náboženstva. V ľudskom srdci sa zakorenil odboj a nepriateľstvo človeka sa najzúrivejšie obrátilo proti nebu. Celému vesmíru bolo zrejmé, že bez Boha sa ľudstvo nepovznesie. Nový život a moc musí dostať len od Stvoriteľa sveta.

Nepadlé svety s krajným záujmom pozorovali, ako Boh povstane a ľudstvo zmetie z povrchu zeme. Keby to však Boh bol urobil, satan bol pripravený uskutočniť svoj zámer zabezpečiť si oddanosť nebeských bytostí. Vyhlasoval, že zásady Božej vlády nepripúšťajú odpustenie. Keby svet bol zničený, bol pripravený obviňovať Boha a svoj odboj rozšíriť aj na iné svety. Boh však svet nezničil, ale poslal svojho Syna, aby ho spasil. Aj keď všade v tejto odcudzenej zemi bol zrejmý úpadok a vzdor, našla sa cesta k záchrane. V najkritickejšej chvíli, keď sa zdalo, že satanovo víťazstvo je isté, prišiel Boží Syn s posolstvom Otcovej milosti. Boh v každej dobe, ba v každej chvíli prejavoval svoju lásku voči padlému ľudstvu. Napriek ľudskej zvrátenosti prejavy milosti nikdy neprestali. Keď sa naplnil čas, Božia sláva sa prejavila na svete hojnou záplavou liečivej milosti, ktorá nebude zmarená, ale potrvá dotiaľ, kým sa plán spasenia nezavrší.

[22]

Satan jasal, že sa mu Boží obraz v ľud'och podarilo znevážiť. Potom prišiel Ježiš, aby obraz Stvoriteľa v človekovi obnovil. Jedine Kristus môže hriechom zničenú povahu obnoviť. On prišiel vyhnat' démonov, ktorí ovládli vôľu človeka. Prišiel nás pozdvihnúť z prachu a zničený charakter nanovo stvárniť podľa vzoru svojej božskej povahy a ozdobiť ho svojou slávou.

4. kapitola — Narodil sa vám Spasiteľ

Kráľ slávy sa znížil, aby vzal na seba ľudskú prirodzenosť. Prostredie, v ktorom na zemi žil, bolo surové a odporové. Jeho sláva bola zastretá, aby majestát zovňajšieho vzhľadu príliš nepútal pozornosť. Stránil sa akejkol'vek okázalosti. Človeka pred smrťou nezachráni bohatstvo, svetská pocta ani sláva. Ježiš nechcel, aby k nemu ľudia vábilo niečo pozemské. Tých, čo ho chcú nasledovať, musí prit'ahovať len krása nebeskej pravdy. Prorocká zvesť už dávno vystihla Vykupiteľovu povahu a on chcel, aby ho ľudia prijali na základe svedectva Božieho Slova.

Anjeli žasli nad slávnym plánom vykúpenia. Bedlivo pozorovali, ako Boží ľud prijme Božieho Syna, ktorý prichádza ako človek. Navštívili zem vyvoleného ľudu. Iné národy verili bájkam a uctievali falošných bohov. Anjeli prišli do krajiny, v ktorej sa zjavovala Božia sláva a žiarilo prorocké svetlo. Nepozorovane vošli do Jeruzalema k uznaným vykladačom posvätných výrokov a k sluhom Božieho domu. O blízkosti Kristovho príchodu sa dozvedel aj kňaz Zachariáš, keď slúžil pri oltári. Predchodca sa už narodil. Jeho poslanie potvrdil div a prorocké slovo. Radostná zvesť o jeho narodení a obdivuhodnom význame jeho poslania sa rozniesla dod'aleka. Len Jeruzalem sa nechystal privítať svojho Vykupiteľa.

Nebeskí posli s údivom pozorovali ľahostajnosť ľudu, ktorý podľa Božej vôle mal svetlu priniesť svetlo svätej pravdy. Židovský národ bol zachránený ako svedok, že Kristus sa narodí z Abrahámovho semena a z Dávidovho rodu. Nepostrehol však, že jeho príchod je tak blízko. Ranné a večerné chrámové obete dennodenne sprítomňovali Božieho Baránka, no ani tu sa nekonala nijaká príprava na jeho prijatie. Kňazi a učitelia národa ani netušili, že čoskoro sa odohrá najvýznamnejšia udalosť vekov. Opakovali svoje bezduché modlitby a okázalo pred ľuďmi predvádzali bohoslužobný ceremoniál, no v honbe za bohatstvom a poctami neboli na príchod Mesiáša pripravení. Podobná ľahostajnosť ochromila celý Izrael. Radosť, ktorá naplňovala celé nebesá, sa nijako nedotkla sebeckých a

zosvetáčených srdc. Len niekoľko jedincov túžilo uzrieť Neviditeľného. A práve im bolo určené nebeské posolstvo.

Anjeli sprevádzali Jozefa a Máriu na ich ceste z nazaretského domova do mesta Dávidovho. Výnos cisárskeho Ríma o sčítaní ľudu tejto rozsiahlej ríše sa týkal aj obyvateľov galilejských pahorkov. Ako v dávnomveku bol na trón svetovej ríše povolaný Kýros, aby mohol oslobodiť zajatý Boží ľud, tak sa aj cisár Augustus stal nástrojom splnenia Božieho zámeru, aby Ježišova matka prišla do Betlehema. Pochádzala z Dávidovho rodu a Dávidov syn sa musí narodiť v Dávidovom meste. Z Betlehema mal podľa prorockej reči „vyjsť ten, ktorý bude vládcom v Izraeli. Jeho pôvod je v praveku, v časoch večnosti.“, [Micheáš 5,2](#) (ROH); [Micheáš 5,1](#) (ECAV). No v meste svojich kráľovských predkov Jozef a Mária zostávajú nepoznaní a neuctení. Unavení a bez prístrešia prechádzajú celou úzkou ulicou od mestskej brány až k východnému okraju mesta v márnej snahe nájsť nejaký nocľah. V preplnených hostincoch miesta pre nich nieto. Konečne našli útočisko v ošarpanom stavisku pre dobytok, a tu sa narodil Vykupiteľ sveta.

Ľudia o tom ešte nevedia, ale táto zvesť naplňa nebo radosťou. Sväté bytosti zo sveta svetiel púta k zemi stále hlbší a vrúcnejší záujem. Jeho prítomnosť zjasnila celý svet. Betlehemské kopce navštívil nespočítateľný zástup anjelov. Čakajú na pokyn, aby svetu smeli oznámiť túto radostnú zvesť. Keby boli izraelskí predstavitelia verne plnili svoje poslanie, mohli aj oni radostne zvestovať Ježišovo narodenie. Teraz však zostali bez povšimnutia.

Boh hovorí: „Vylejem vody na smädnú pôdu a bystriny na suchú zem.“, „Statočným zasvitne svetlo vo tme.“, [Izaiáš 44,3](#); [Žalm 112,4](#). Tých, čo hľadajú svetlo a radostne ho prijímajú, osvietia jasné lúče z Božieho trónu.

Na poliach, kam mladý Dávid vodieval svoje stádo, pastieri mávali dosiaľ v noci stráž. V tichých hodinách sa rozprávali o zaslúbenom Spasiteľovi a modlievali sa za príchod kráľa a na Dávidov trón. „Zastal pri nich anjel Pánov a ožiarila ich sláva Pánova. Zmocnil sa ich veľký strach. Ale anjel im povedal: Nebojte sa! Zvestujem vám veľkú novinu, ktorá bude na radosť všetkým ľuďom, lebo v Dávidovom meste sa dnes narodil Spasiteľ, Kristus Pán.“, [Lukáš 2,9-11](#).

[24]

Pri týchto slovách vidina slávy naplnila myseľ počúvajúcich pastierov. Izraelovi prišiel Vysloboditeľ. S jeho príchodom sa spája moc, povznesenie a víťazstvo. Anjel ich však musí pripraviť, aby svojho Spasiteľa a spoznali v chudobe a ponížení. Preto im hovorí: *„Toto vám bude znamením: Nájdete diet'atko zavinuté do plienok a uložené v jasliach.,, Lukáš 2,12.*

[25] Nebeský posol stíšil ich obavy. Povedal im, ako nájdú Ježiša. Chápal ich ľudskú slabosť, a preto im doprial chvíľu, aby sa ich pohľad mohol prispôbiť nebeskej žiare. Radosť a sláva sa už nedali tajiť. Celú pláň osvietilo jasné svetlo Božích zástupov. Zem stíchla a nebo načúvalo chválospevu:

*„Sláva na výsostiach Bohu
a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!,, Lukáš 2,14*

Kiežby aj dnešné ľudstvo mohlo počuť tento spev! Zvest' onej chvíle bude zniet' do konca vekov a vo všetkých končinách zeme. Keď vyjde Slnko spravodlivosti s *„uzdravením pod svojimi krídlami,,* ozvena tejto piesne zaznie z úst veľkého zástupu ako hlas mnohých vôd: *„Haleluja! Ujal sa kráľovstva Pán, náš Boh vševládny!,, Zjavenie Jána 19,6.*

Po odchode anjelov svetlo zhaslo a na betlehenskú kopce znova doľahla nočná tma. Pastierom však zostal v pamäti ten najjasnejší obraz, aký ľudské oči zahliadli. *„Len čo sa anjeli vrátili do neba, pastieri sa rozhodli: Pod'me teda do Betlehema a pozrime sa, čo sa tam stalo – čo nám oznámil Pán. Poponáhľali sa a našli Máriu, Jozefa a diet'atko uložené v jasliach.,, Lukáš 2,15.16.*

Veľmi nadšene potom oznamovali všetko, čo videli a počuli. *„Všetci, čo to počuli, divili sa nad tým, čo im rozprávali pastieri. Ale Mária si všetky tieto slová zachovala v srdci a premýšľala o nich. Pastieri sa potom vrátili, oslavovali a velebili Boha za všetko, čo počuli a videli na vlastné oči, ako im bolo povedané.,, Lukáš 2,18-20.*

Ani dnes nie je zem od neba ďalej než vtedy, keď pastieri načúvali spevu anjelov. Ľudstvo je dosiaľ predmetom Božej starostlivosti, ako bolo vtedy, keď sa obyčajní ľudia jednoduchého povolania stretli s anjeli a rozprávali s nebeskými poslami vo viniciach a na poli. Aj nám, ľuďom bežného povolania, môže byť nebo blízko. Ne-

beskí anjeli budú sprevádzať tých, čo sa vo všetkom riadia Božími príkazmi.

Betlehemská udalosť je nevyčerpatel'nou témou. V nej je skrytá „*hlbina bohatstva i múdrosti i známosti Božej*„. [Rimanom 11,33](#). Obdivujeme Spasiteľovu obeť, že nebeský trón zamenil za jasle a spoločenstvo anjelov, ktorí ho vzývali, za zvieratá v maštali. Jeho prítulnosť pokoruje ľudskú pýchu a sebestačnosť. To všetko však bol len začiatok jeho poníženia. Pre Božieho Syna by bolo takmer nekonečným pokorením už aj to, keby bol vzal na seba pôvodnú Adamovu ľudskú prirodzenosť v rajskej nevinnosti. Ježiš však prijal telesnú prirodzenosť oslabnutú štyritisícročným pôsobením hriechu. Ako každé Adamovo dieťa prijal následky pôsobenia mocného zákona dedičnosti. Aké to boli následky, o tom svedčia dejiny jeho pozemských predkov. S týmto dedičstvom prišiel, aby mal podiel na našom zármutku a pokušení a aby nám dal príklad bezhriešneho života.

Satan už v nebi nenávidel Krista pre jeho postavenie u Boha. Nenávidel ho ešte viac, keď sám bol zosadený. Nenávidel toho, ktorý sa obetoval pre vykúpenie hriešneho ľudstva. Boh dovolil svojmu Synovi, aby sa narodil ako bezmocné dieťa podriadené ľudskej krehkosti. Dovolil mu, aby sa stretol s takými nebezpečenstvami života, aké ohrozujú ktoréhokol'vek človeka, a aby viedol zápas, aký vedie každý pozemšťan s nebezpečenstvom porážky a večného zahynutia. [26]

Srdce pozemského otca miluje vlastného syna. Hľadá do tváre svojho dieťaťa a desí ho pomyslenie na možné nebezpečenstvo jeho života. Chce ho ochrániť pred satanovou mocou a zdržať pred pokušením a bojom. Boh dovolil svojmu jednorodenému Synovi bojovať ten ťažší a nebezpečnejší zápas preto, aby našim deťom bola zabezpečená cesta života. „*V tom je láska.*„, Divte sa nebesá, užasni zem!

5. kapitola — Zasvätenie Pánovi

Asi štyridsať dní po narodení Ježiša Jozef a Mária ho vzali do Jeruzalema, aby ho „predstavili Pánovi,, a priniesli obeť (Lukáš 2,22). Tak to nariad'oval židovský zákon a Kristus ako zástupca človeka musel byť podriadený zákonu do všetkých podrobností. Aj vykonaná obriezka bola záväzkom jeho poslušnosti zákonu.

Zákon požadoval, aby matka obetovala jednoročného baránka na zápalnú obeť a holúbka alebo hrdličku na obeť za hriech. Ak šlo o chudobných rodičov, ktorí nemohli priniesť baránka, zákon povol'oval ako náhradnú obeť pár hrdličiek alebo dvoch holúbkov, jedného z nich na obeť zápalnú a druhého na obeť za hriech.

Tieto obeť Pánovi museli byť bez poškrvny. Predstavovali Krista, z čoho je zrejmé, že ani Ježiš nemal nijakú telesnú chybu. On bol tým „nevinným a nepoškrveným Baránkom,,. 1. Petra 1,19. Telesne bol bez chyby, bol zdravý a zdatný. Stále žil v súlade s prírodnými zákonmi. Telesne i duchovne bol vzorom ľuďí, akými podľa Božieho zámeru mali byť všetci pod podmienkou, že budú poslúchať Božie zákony.

Zasväcovanie prvorodených má svoj počiatok v dávnych dobách. Boh zasľúbil, že pre záchranu hriešnika obetuje svojho prvorodeného Syna. Tento dar mala uznať každá rodina zasvätením svojho prvorodeného syna, ktorý mal byť určený pre kňazskú službu a medzi ľuďmi mal predstavovať Krista.

Zasvätenie prvorodeného syna bolo opätovne nariadené pri vyslobodení Izraela z Egypta. Keď Izraelci trpeli v egyptskom otroctve, Pán poslal Mojžiša k faraónovi, egyptskému vládcovi s odkazom: „*Takto hovorí Hospodin: Izrael je mojím prvorodeným synom, a povedal som ti: Prepust' môjho syna, nech mi slúži. Ty si sa však zdráhal prepustiť ho, preto zabijem tvojho prvorodeného syna.,,* 2. Mojžišova 4,22.23.

Mojžiš oznámil toto posolstvo, ale pyšný kráľ odpovedal: „*Kto je Hospodin, aby som poslúchol jeho slovo a prepustil Izrael? Hospodina nepoznám a Izrael neprepustím.,,* 2. Mojžišova 5,2. Pán

pomáhal svojmu ľudu znameniami a divmi a na faraóna zoslal strašné súdy. Nakoniec dostal anjel-zhubca rozkaz zabiť všetko prvorodené spomedzi ľudí i zvierat v egyptskej krajine. Izraelci mali byť ušetrení pod podmienkou, že podľa príkazu potrujú veraje svojich dvier krvou zabitého baránka. Každý dom mal byť označený, aby anjel-zhubca izraelské domy obišiel. [28]

Po tomto súde nad Egyptom Hospodin povedal Mojžišovi: „Zasväť mi všetko prvorodené... u ľudí i u dobytka, je moje... „V deň, keď som pobil všetko prvorodené v Egyptskej krajine, zasvätil som ti všetko prvorodené z Izraela od človeka po zvieratá. Mne to patrí! Ja som Hospodin!“, 2. Mojžišova 3,12; 4. Mojžišova 3,13. Po zavedení svätynovej služby Hospodin si namiesto prvorodených z celého Izraela vybral pokolenie Léviho a určil mu službu vo svätyni. Prvorodení však boli aj naďalej pokladaní za Božie vlastníctvo, a preto mali byť získavaní späť za výkupné.

Tak sa stal zákon o zasväcovaní prvorodených obzvlášť významným. Bol pamätníkom Božieho obdivuhodného vyslobodenia Izraela a súčasne symbolom slávnejšieho vyslobodenia, ktoré uskutoční jednorodený Syn Boží. Ako krv na verajách zachránila prvorodených Izraelcov, tak Kristova krv má moc zachrániť svet.

Preto malo Kristovo zasvätenie taký veľký význam! Kňaz však nevidel za oponu, nevedel čítať tam skryté tajomstvo. Zasväcovanie detí bolo obvyklým obradom. Kňaz pri ich zasväcovaní Hospodini dostával dennodenne výkupný peniaz. Deň čo deň konal tento obrad celkom remeselne, na rodičov či na deti pritom nedbal, iba ak pobadal, že ide o rodičov zamožnejších či urodzenejších. Jozef a Mária boli chudobní, a keď prišli so svojím dieťaťom, kňazi videli len veľmi jednoducho oblečených Galilejčanov. Svojím zovňajškom nebudili pozornosť a priniesli obeť najchudobnejších vrstiev.

Kňaz vykonal predpísaný obrad. Vzal dieťa do rúk a pred oltárom ho pozdvihol. Keď ho odovzdal matke, do zvitku prvorodených zapísal meno „Ježiš“. Ani ho nenapadlo, že by dieťa, ktoré drží v rukách, mohlo byť Majestátom neba, Kráľom slávy. Kňaz netušil, že Mojžiš práve o tomto dieťati povedal: „Pán Boh vám vzbudí spomedzi vašich bratov proroka ako mňa, toho budete poslúchať vo všetkom, čokoľvek vám bude hovoriť...“, Skutky apoštolov 3,22. Nemohol mať ani potuchy, že Mojžiš túžil vidieť slávu práve tohto dieťaťa. Kňaz mal však v náručí niekoho väčšieho, než bol Moj-

žiš, a keď písal meno diet'at'a, zaznamenával meno toho, ktorý bol základom celého židovstva. Toto meno malo byť jeho ortiel'om, lebo celý obetný systém stratil platnosť, keď sa predobraz stretol so skutočnosťou a tiež so svojou podstatou.

[29] Božia sláva opustila svätyňu, ale v betlehemskej Diet'ati bola skrytá sláva, pred ktorou sa skláňajú anjeli. Toto bezmocné diet'a bolo zaslúbeným semenom, na ktoré upozorňoval už prvý oltár pri bráne raja. On bol Šílo, Darca pokoja. Bol to ten, ktorý sa Mojžišovi predstavil ako SOM. Bol to on, čo oblačným a ohnivým stĺpom viedol Izrael. Práve tohto proroci dávno predpovedali. On bol Túžbou všetkých národov, Koreňom a Výhonkom Dávidovým, jasnou Hviezdou. Meno tohto bezmocného diet'at'a zaznamenané v izraelskej matrike, podľa ktorej sa stal naším bratom, bolo nádejou padlého ľudstva. Diet'a, za ktoré bol zaplatený výkupný peniaz, bol ten, ktorý mal zaplatiť výkupné za hriechy celého sveta. On bol tým pravým „veľkňazom nad Božím domom,, „hlavou kňazského úradu, ktorý neprechádza na iného,, Prostredníkom „na pravici Velebnosti na výsostiach,, [Židom 10,21; 7,24; 1,3](#).

Duchovné veci treba posudzovať duchovne. Boží Syn bol v chráme zasvätený pre dielo, ktoré prišiel konať. Kňaz na neho hľadel ako na každé iné diet'a. No aj keď nič zvláštneho nevidel ani necítil, Boží skutok, ktorým Boh dával svetu svojho Syna, nezostal bez povšimnutia. Táto príležitosť predsa len pomohla Krista rozpoznať. „V Jeruzaleme žil vtedy človek menom Simeon. Bol to človek spravodlivý a bohabojný, očakával potechu Izraela a Duch Svätý bol nad ním. Duch Svätý mu zjavil, že nezomrie, kým neuvidí Pánovho Mesiáša.,, [Lukáš 2,25.26](#).

Pri vstupe do chrámu Simeon videl rodinu podávať kňazovi svojho prvorodeného syna. Ich zovňajšok síce prezrádzal chudobu, ale Simeon pochopil pokyny Ducha a je hlboko dojatý, že diet'a teraz predstavované Pánovi je Útechou Izraela, ten, ktorého túžil vidieť. Udivenému kňazovi pripadal Simeon ako muž vo vytržení. Keď Mária dostala diet'a späť, vzal ho do rúk Simeon a predložil ho Bohu s pocitom radosti, akú nikdy predtým nezažil. Keď Diet'a-Spasiteľ a pozdvihol k nebu, povedal: „Teraz prepúšť'aš, Pane, svojho služobníka podľa svojho slova v pokoji, lebo moje oči videli tvoju spásu, ktorú si pripravil pred tvárou všetkých národov, svetlo na

zjavenie pohanom a slávu na zjavenie Izraela, tvojho ľudu., Lukáš 2,29-32.

Tento Boží muž obdarený prorockým duchom žehnal Jozefovi a Márii, ktorí stáli bokom v údive nad jeho slovami. Márii povedal: *„Hľ'a, toto dieť'a je určené mnohým v Izraeli na pád a povstanie a na znamenie, ktorému budú odporovať – i tvoju vlastnú dušu prenikne meč –, aby vyšlo najavo zmýšľ'anie mnohých srdc.,, Lukáš 2,34.35.*

Prišla aj prorokyňa Anna a potvrdila Simeonovo svedectvo o Kristovi. Jej tvár pri Simeonových slovách žiarila Božou slávou a vyjadrila úprimnú vd'aku, že smela uzrieť Krista, Pána.

Títo pokorní veriaci neskúmali proroctvá zbytočne. No ľudia vysoko postavení, izraelskí predstavitelia a kňazi napriek tomu, že tiež poznali vzácne proroctvá, nešli cestou Pánovou a neuzreli svetlo života. [30]

Tak je to dosiaľ. Náboženskí vodcovia a veriaci v Božom dome nerozpoznávajú a prehliadajú udalosti, na ktoré je sústredená pozornosť celého neba. Ľudia pripúšť'ajú, že Kristus existoval, ale odvracajú sa od Krista živého. Kristus, ktorý vo svojom Slove vyzýva k sebaobetavosti, ten, ktorý v osobe chudobných a trpiacich prosí o pomoc, Kristus v spravodlivej záležitosti, v ktorej treba rátať s chudobou, námahou a pohanou, nie je o nič ochotnejšie prijímaný, než bol prijímaný pred devätnástimi storočiami.

Mária premýšľ'ala o hĺbke a ď'alekosiahlom význame Simeonovho proroctva. Pri pohľ'ade na dieť'a vo svojom náručí a pri spomienke na slová betlehenských pastierov napĺňala ju vd'áčna radosť a žiarivá nádej. Simeonove slová jej pripomínali prorocké výroky Izaiášove: *„Z Izajovho pňa vyženie mládnik a z jeho koreňov vyrastie výhonok. Spočiniť na ňom Duch Hospodinov, Duch múdrosti a rozumnosti, Duch rady a sily, Duch známosti a bázne Hospodínovej... spravodlivosť bude pásom na jeho drieku a pravda bude opaskom na jeho bedrách.,, Izaiáš 11,1-5.* *„Ľud, ktorý chodí vo tme, uzrie veľ'ké svetlo; nad tými, ktorí bývajú v temnej krajine, zažiarí svetlo..., lebo dieť'a sa nám narodilo, syn nám je daný, a na jeho pleciach spočiniť kniežatstvo, jeho meno bude: Predivný radca, Mocný Boh, Otec večnosti, Knieža pokoja.,, Izaiáš 9,2-6 (ROH); Izaiáš 9,1-5 (ECAV).*

Mária však nepochopila Kristovo poslanie. Simeon prorokoval o Kristovi ako o svetle na osvietenie pohanov, ako aj o sláve Izraela.

Anjeli tiež oznamovali narodenie Spasiteľovo ako radostnú zvesť všetkým národom. Boh chcel opraviť zúženú židovskú predstavu o Mesiášovom diele. Chcel, aby v ňom ľudia videli nielen Osloboditeľ a Izraela, ale Vykupiteľ a sveta. Musí však uplynúť mnoho rokov, kým sama Ježišova matka pochopí jeho poslanie.

Mária očakávala, že Mesiáš bude vládnuť na Dávidovom tróne, no nevidela, že cesta k nemu vedie krstom utrpenia. V Simeonových slovách je náznak, že pozemský život Mesiáša nebude bez prekážok. V slovách Márii, že jej „*vlastnú dušu prenikne meč*“, Boh vo svojej zľutovnej milosti dal Ježišovej matke tušiť úzkosť, ktorú už o neho začala mať.

[31] Simeon povedal: „*Hľa toto dieťa je určené mnohým v Izraeli na pád a povstanie a na znamenie, ktorému budú odporovať*... Opätovné povstanie predpokladá pád. Musíme padnúť na Skalu a rozbiť sa skôr, než môžeme byť v Kristovi zodvihnutí. Vlastné ja treba zosadiť z trónu, pýchu treba pokoriť, ak máme poznať slávu duchovného kráľovstva. Židia nechceli prijať česť, ktorá vyžaduje pokoru. Preto nechceli prijať svojho Vykupiteľa. Bol znamením, ktorému sa odporovalo.

„*Aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdc*... Svetlo Spasiteľovho života zjavilo srdcia všetkých, od samého Stvoriteľa až po knieža temnosti. Satan predstavoval Boha ako sebeckého tyrana, ktorý žiada všetko a nič nedáva, ktorý pre vlastnú slávu vyžaduje od svojich tvorov službu, no pre ich blaho neprináša nijakú obeť. Dar Krista však zjavuje Otcovo srdce. Svedčí o tom, že Božie úmysly s nami sú „*úmysly smerujúce k blahu a nie k nešťastiu*... **Jeremiáš 29,11**. Vyhlasuje, že Božia nenávisť voči hriechu je tak silná ako smrť, no jeho láska k hriešnikovi je silnejšia než smrť. V snahe zachrániť nás neušetří nič, ani to najdrahšie, len aby svoje dielo dokončil. Nezamlčal nijakú pre našu spásu podstatne dôležitú pravdu, neopomenul nijaký div milosti a nezabudol použiť žiadnu zo svojich božských možností. Svet dostával stále novú milosť, jeden dar za druhým. Všetky poklady neba sú sprístupnené tým, ktorých chce spasiť. Boh zhromaždil bohatstvo vesmíru, otvoril zdroje nekonečnej moci a všetko vložil do Kristových rúk so slovami: To všetko je pre človeka. Použi tieto dary, aby si ho presvedčil, že nad moju lásku väčšej nieto ani na zemi ani na nebi. Svoje najväčšie šťastie nájde v tom, že ma bude milovať.

Na Golgote sa láska stretla so sebestvom tvárou v tvár. Tu sa prejavila ich najvlastnejšia podstata. Kristus žil, aby tešil a žehnal; satan usmrtením Krista vyjaval zlobu svojej nenávisti voči Bohu. Ozrejmil, že pravým zámerom jeho odboja bolo zvrhnúť Boha a zničiť toho, skrze ktorého sa zjavila Božia láska.

Kristus svojím životom a smrťou odhalil aj zmýšľanie ľuďí. Ježišov život od jasiel až po kríž bol výzvou k sebaodriekaniu a k spoločenstvu v utrpení. Tým odkryl ľudské zámery. Ježiš prišiel s nebeskou pravdou a všetci, čo počuli hlas Ducha Svätého, šli ku Kristovi. Uctievači vlastného ja patrili do satanovho kráľovstva. Svojím postojom ku Kristovi všetci prejavia, na koho strane sú. Každý teda vynáša rozsudok nad sebou.

V deň posledného súdu každý stratený človek pochopí, prečo sa rozhodol zavrhnúť pravdu. Každá hriechom zaslepená myseľ v prítomnosti kríža pochopí jeho skutočný význam. Predstava Golgoty s jej tajomnou Obetou odsúdi hriešnikov. Rozplynie sa každá lživá výhovorka. Ľudské odpadlivosť odhalí svoju ohavnú povahu. Ľudia poznajú následky svojej voľby. Vtedy sa objasní každá otázka týkajúca sa pravdy a bludu v odvekom spore. Pri tomto vesmírnom súde bude Boh zbavený obvinenia za existenciu a trvanie zla. Ukáže sa, že Božie príkazy nie sú príčinou hriechu. V Božej vláde nebola nijaká chyba ani dôvod k nespokojnosti. Keď sa vyjaví zmýšľanie všetkých srdc, verní i odbojní spoločne prehlásia: *„Spravodlivé a pravdivé sú tvoje cesty, Kráľu národov! Kto by sa nebál, Pane, a neoslavoval tvoje meno? Ved'... zjavili sa tvoje spravodlivé súdy.,,* [Zjavenie Jána 15,3.4.](#)

[32]

6. kapitola — „Videli sme jeho hviezdu,,

„*Ked' sa Ježiš narodil v judskom Betleheme za čias kráľa Herodesa, tu hl'a, prišli do Jeruzalema mudrci z východu. Pýtali sa: Kde je ten narodený židovský kráľ? Videli sme totiž na východe jeho hviezdu a prišli sme sa mu pokloniť'.*„ [Matúš 2,1.2.](#)

Mudrci od východu boli vlastne myslitelia. Vo svojom národe patrili k početnej a vplyvnej vrstve ľudí vznešeného rodu bohatých a vzdelaných. Mnohí spomedzi nich zneužívali ľahkovernosť ľudu. Iní boli poctiví, ktorí skúmali prejavy Božej prozreteľnosti v prírode, a ľudia si ich vážili pre ich čestnosť a múdrosť. K nim patrili aj mágovia, ktorí prišli k Ježišovi.

Božie svetlo stále svieti v temnote pohanstva. Pri skúmaní hviezdnej oblohy v snahe odhaliť tajomstvo skryté v dráhach planét poznávali slávu Stvoriteľa. V túžbe po hlbšom poznaní začali študovať hebrejské spisy. V ich krajine boli starostlivo uchované prorocké zvitky, ktoré predpovedali príchod nebeského učiteľa. Balám patrili tiež k týmto mágom, aj keď bol svojho času Božím prorokom. Duchom Svätým pudený predpovedal Izraelovi blahobyť aj príchod Mesiáša a jeho prorocstvo sa z veku na vek šírilo ústnym podaním. Príchod Spasiteľa bol však v Starej zmluve zjavený oveľa jasnejšie. Mudrci sa potešili, keď sa dozvedeli, že jeho príchod je blízko a že celý svet má byť naplnený poznaním slávy Pánovej.

Onej noci, keď Božia sláva osvietila betlehemske pahorky, mudrci uzreli na nebi tajuplné svetlo. Keď svetlo pohaslo, objavila sa žiarivá hviezda a zostala na oblohe. Nebola to ani stálica ani planéta, a tento úkaz vzbudil veľký záujem. Šlo o vzdialenú skupinu slávou žiariacich anjelov, o čom však mudrci nevedeli. Boli presvedčení, že táto hviezda má pre nich zvláštny význam. Radili sa s kňazmi i ďalšími mágmi a pozorne skúmali zvitky starých záznamov. Z Balámovho prorocstva sa dozvedeli, že „*vyjde hviezda z Jáкова, povstane žezlo z Izraela,*„ [4. Mojžišova 24,17.](#) Nemohla by táto hviezda byť predzvest'ou Zasl'úbeného? Mágovia uvítali svetlo

nebeskej pravdy; teraz ich osvecovalo jasnejšími lúčmi. Vo sne boli poučení, aby šli hľadať novorodené Knieža.

Ako kedysi Abrahám poslúchol Boží hlas a vo viere šiel, hoci „nevedel, kam ide,, (Židom 11,8); ako Izrael šiel vierou za oblačným stĺpom do zaslúbenej zeme, tak šli títo pohanskí mudrci hľadať predpovedaného Spasiteľa. Východ oplýval drahocennosťami a mudrci nešli s prázdnyimi rukami. Bývalo zvykom prinášať dary kniežatám alebo iným vznešeným osobnostiam na znamenie úcty a títo muži priniesli tie najvzácnejšie dary svojej krajiny ako dar tomu, v ktorom mali byť požehnaní všetci ľudia na zemi. Museli putovať nocou, ak chceli sledovať smer hviezdy. Čas si krátili opakovaním tradičných výrokov a prorockých predpovedí o tom, ktorého hľadali. Vo chvíľach odpočinku skúmali proroctvá, čím sa utvrdzovali v presvedčení, že ich vedie Božia ruka. Okrem hviezdneho znamenia zvonku mali aj vnútorný dôkaz Ducha Svätého, ktorý pôsobil na ich srdce a dodával im nádej. Cesta bola síce dlhá, no radostná.

[34]

Konečne prišli do izraelskej krajiny. Keď zostúpili z Olivového vrchu a zahliadli Jeruzalem, hviezda, ktorá ich celou tou únavnou cestou viedla, zastavila sa nad chrámom a po chvíli sa im stratila z obzoru. Rýchlo vykročili v pevnej dôvere, že narodenie Mesiáša bude radostne ospevovať každý jazyk. Vypytovali sa, no márne. Vošli do svätého mesta a vstúpili do chrámu. K svojmu údivu nestretli nikoho, kto by o novorodenom kráľovi niečo vedel. Ich otázky nebudili nijaké nadšenie, skôr prekvapenie, strach a opovrhnutie.

Kňazi opakovali tradície. Vychvalovali svoje náboženstvo a vlastnú zbožnosť. Grékov a Rimanov označovali za pohanov a mimoriadne hriechnych ľudí. Mudrci však neboli modlári a Boh si ich cenil viac než okázalých vyznavačov spomedzi svojho ľudu. No Židia ich predsa pokladali za pohanov. Ani u povolaných strážcov svätých proroctiev sa ich nedočkavé otázky nestretli s porozumením.

V Jeruzaleme sa správa o príchode mágov rýchlo rozletela. Zvláštny účel ich návštevy vzrušil ľudí a v paláci sa o tom dozvedel sám kráľ Herodes. Tohto úskočného Edomca znepokojilo podozrenie, že môže ísť o jeho soka. Herodesovu cestu na trón poškvrnili nespočetné vraždy. Ľud, ktorému vládol, ho nenávidel pre jeho cudzí pôvod. Vládol len z milosti Ríma. Novorodený kráľ mal však väčšie právo. Narodil sa pre kráľovstvo.

Herodes podozrieval kňazov, že sa spolčujú s cudzincami, aby podnietili nespokojnosť ľudu a zvrhli ho z trónu. Svoju nedôveru síce neprejavil, bol však rozhodnutý ešte prefikanejšie skrížiť ich plány. Povolal si popredných kňazov a zákonníkov a vypytoval sa ich na výroky posvätných kníh ohľadne miesta Mesiášovho narodenia.

[35] Táto otázka uchvatiteľ a trónu podnietená žiadosťou cudzincov urazila pýchu židovských učiteľov. L'ahostajnosť, s akou obracali staré prorocké zvitky, rozzúrila žiarlivého tyrana. Zdalo sa mu, že chcú zatajiť, čo o celej záležitosti vedia. S dôrazom, ktorému sa neodvážili odporovať, rozkázal im dôkladne všetko preskúmať a oznámiť mu miesto narodenia ich očakávaného Kráľa. „Odvetili mu: V judskom Betleheme, ako to napísal prorok:

A ty, Betlehem, v judskej krajine,
vôbec nie si najmenší medzi poprednými judskými mestami,
lebo z teba vyjde vodca,
ktorý bude pastierom môjho ľudu, Izraela...,

[Matúš 2,5.6.](#)

Herodes potom pozval mudrcov na súkromný rozhovor. V srdci sa mu prehnala búrka hnevu a strachu, no navonok bol pokojný a cudzincov prijal zdvorilo. Vypytoval sa, kedy sa hviezda zjavila, a predstieral, že správu o Kristovom narodení radostne víta. Svojich návštevníkov vyzval: „*Chod'te a podrobne zistite všetko o tom dieťati. Keď ho nájdete, oznámte mi to, aby som sa mu aj ja šiel pokloniť*...“, [Matúš 2,8](#). S tým ich prepustil, aby pokračovali vo svojej ceste do Betlehema.

Kňazi a starší v Jeruzaleme neboli o Kristovom narodení natoľko nevedomí, ako to predstierali. Zvest' o návšteve anjelov medzi pastiermi sa doniesla do Jeruzalema, ale rabíni ju nepokladali za hodnú povšimnutia. Sami mohli nájsť Ježiša a pohotovo priviesť k nemu aj mudrcov. Miesto toho ich na narodenie Ježiša upozornili mudrci. Pýtali sa: „*Kde je ten narodený židovský kráľ? Videli sme totiž na východe jeho hviezdu a prišli sme sa mu pokloniť*...“, [Matúš 2,2](#).

Pýcha a závisť zavreli dvere pred svetlom. Keby správy pastierov a mudrcov boli hodnoverné, kňazi a rabíni by sa dostali do nezávideniahodného postavenia a ukázalo by sa, že nie sú zástancami Božej

pravdy. Títo vzdelaní učitelia predsa nemohli prijať poučenie od ľuďí, ktorých povýšenecky označovali za pohanov. Hovorili, že nie je možné, aby Boh obišiel svojich a oznamoval niečo nevedomým pastierom a neobrezaným pohanom. Rozhodli sa zavrhnúť správy, ktoré znepokojovali kráľ a Herodesa a celý Jeruzalem. Nechceli ísť ani do Betlehema, aby sa o udalosti presvedčili. Záujem o Ježiša vykladali ľudu ako prejav fanatizmu. Tu má svoj počiatok odmietavý postoj kňazov a rabínov ku Kristovi. Tu začala klíčiť ich pýcha a tvrdošijnosť a rozrástla sa do urputnej nenávisti voči Spasiteľovi. Zatiaľ čo Boh otváral dvere pohanom, židovskí vodcovia si ich sami zatvárali.

Mudrci odišli z Jeruzalema sami. Keď opúšťali brány mesta, bola už noc. K veľkej radosti opäť uvideli hviezdu a tá ich viedla do Betlehema. Po dlhej a únavnej ceste boli sklamaní ľahostajnosťou židovských vodcov a z Jeruzalema odchádzali s ešte menšou istotou, než s akou doň vstupovali. V Betleheme nenašli kráľovskú stráž, ktorá by novorodeného kráľa ochraňovala. Nebol tu nikto zo svet- [36] ských hodnostárov. Ježiš ležal v jasliach. Jeho jedinými strážcami boli rodičia, jednoduchí dedinčania. Môže to byť ten, o ktorom je napísané, že bude „na pozdvihnutie kmeňov Jákobových a na navrátenie zachránených z Izraela, že bude svetlom národov, aby ... spása siahala až po koniec zeme?“, [Izaiáš 49,6](#).

„Potom vošli do domu, uvideli dieťať a jeho matkou Máriou, padli a klaňali sa mu.,“ [Matúš 2,11](#). V nepatrnom zjave novorodeného Ježiša poznali prítomnosť božstva. Odovzdali mu svoje srdce ako svojmu Spasiteľovi a potom vyložili dary – zlato, kadidlo a myrhu. Aká to viera! Aj o mudrcoch z východu sa mohlo povedať to, čo Spasiteľ neskôr povedal o rímskom stotníkovi: „U nikoho v Izraeli som nenašiel takú veľkú vieru.,“ [Matúš 8,10](#).

Mudrci nepostrehli Herodesov skutočný zámer s Ježišom. Keď účel svojej cesty splnili, chceli sa vrátiť do Jeruzalema a oznámiť mu svoj úspech. Boží varovný hlas ich však vo sne napomenul, aby už k Herodesovi nešli. Vyhli sa teda Jeruzalemu a inou cestou sa vrátili do svojej krajiny.

Podobne dostal varovanie aj Jozef, aby s Máriou a dieťaťom utiekol do Egypta. Anjel mu povedal: „Zostaň tam dotiaľ, kým ti nepoviem! Herodes bude totiž hľadať dieťať a jeho matku, aby ho zmařnil.,“

Matúš 2,13. Jozef bezodkladne poslúchol a kvôli väčšej bezpečnosti vydal sa na cestu v noci.

Boh prostredníctvom mudrcov upozornil židovský národ na narodenie svojho Syna. Ich vyzvedanie v Jeruzaleme, prebudený záujem ľuďí, ba aj Herodesova žiarlivosť, ktorá podnietila záujem kňazov a rabínov, to všetko obracalo myseľ ľudu k prorockým výrokom o Mesiášovi a k slávnej udalosti, ktorá sa práve stala.

Satan chcel zastrieť svetu božské svetlo a všetku svoju úskočnosť použil na záhubu Spasiteľa. No ten, ktorý nikdy nespí a nedrieme, bdel nad svojím milovaným Synom. Ten, ktorý Izraelovi posielal z neba mannu a v čase hladu sýtil Eliáša, pripravil Márii a Ježišovi útočisko v pohanskej krajine. V daroch mudrcov z inej krajiny Pán poslal prostriedky na cestu do Egypta a na pobyt v cudzine.

Mudrci boli medzi prvými, kto privítal Vykupiteľa. Prvým bol aj dar, čo priniesli a položili mu k nohám. Akú prednosť slúžiť získali týmto darom! Boh ochotne poctí obeť milujúceho srdca a vo svojej službe ju výsostne požehná. Ak sme Ježišovi dali svoje srdce, prinesieme mu aj svoje dary. Svoje zlato a striebro. Svoje najcennejšie pozemské imanie i svoje najvzácnejšie duševné a duchovné vlohy ochotne obetujeme tomu, ktorý nás miloval a sám sa za nás vydal na smrť.

[37]

Herodes v Jeruzaleme netrpezlivo očakával návrat mudrcov. Keď sa čas míňal a oni neprichádzali, prepadli ho neblahé predtuchy. Neochota rabínov oznámiť miesto Mesiášovho narodenia naznačovala, že postrehli jeho zámer a že mudrci sa mu schválne vyhli. Pomyslenie na to ho rozzúrilo. Keď sklamala úskočnosť, zostávalo mu už len násilie. Z tohto novorodeného urobí výstražný príklad. Tí spupní Židia mali vidieť, čo ich čaká, ak sa pokúsia dosadiť na trón iného vládcu.

Bezodkladne poslal do Betlehema vojakov s príkazom povraždiť všetkých chlapcov do dvoch rokov. Pokojné príbytky Dávidovho mesta sa stali svedkami ukrutných výjavov, ktoré šesťsto rokov predtým prorok smel vidieť vo videní. *„V Ráme počuť nárek, prehorký plač. Ráchel oplakáva svojich synov, nechce sa dať potešiť pre svojich synov, lebo ich niet..“* **Jeremiáš 31,15.**

Túto pohromu privolali na seba sami Židia. Keby boli zostali pokorní a verní Bohu, obdivuhodne by bol od nich odvrátil hnev

kráľ a. Ich hriechy ich však odlúčili od Boha a oni zavrhli Ducha Svätého, ktorý bol ich jedinou záštitou. Neskúmali Písmo s ochotou podriaďiť sa Božej vôli. V proroctvách hľ adali predovšetkým to, čo by podporilo ich národné sebavedomie a Božie pohrdanie ostatnými národmi. Okázalo sa vystatovať, že Mesiáš príde ako kráľ, porazí nepriateľov a vo svojom hneve zašliape pohanov. Tým vyvolávali nenávisť svojich vládcov. Satan chcel poraziť Spasiteľa a aj pomocou ich nesprávneho chápania Kristovho poslania. Porážka však dopadla na ich hlavu.

Tento ukrutný skutok bol jedným z posledných činov, ktorým Herodes zať ažil svoju vládu. Krátko po záhube nevinných detí musel sám prijať odplatu, ktorej sa nikto nevyhne. Zomrel strašnou smrťou.

Jozef, ktorý bol ešte stále v Egypte, dostal od Božieho anjela pokyn, aby sa vrátil do Izraela. Jozef sa chcel usadiť v Betleheme kvôli Ježišovi ako dedičovi Dávidovho trónu. Dozvedel sa však, že v Judei vládne Herodesov syn Archelaus a obával sa, že ten by po otcovi mohol dediť aj jeho zámery s Kristom. Povahou sa totiž zo všetkých Herodesových synov otcovi najviac podobal práve Archelaus. Už jeho nástup na trón sprevádzali ľudové vzbury v Jeruzaleme, pri ktorých rímski žoldnieri povraždili tisíce Židov.

Jozef znova dostal vo sne pokyn, aby šiel na bezpečné miesto. Vrátil sa do Nazareta, svojho predošlého domova; tam žil Ježiš skoro tridsať rokov. „*Tak sa naplnilo to, čo povedali proroci, že sa bude volať Nazaretský.*“, [Matúš 2,23](#). Galilea bola pod nadvládou Herodesovho syna. Bolo tu však viac cudzincov než v Judei, teda menší záujem o otázky čisto židovské, a tým aj menšia pravdepodobnosť, že Ježiš svojím konaním vzbudí nevraživosť vládných kruhov.

Tak bol prijatý Spasiteľ, keď prišiel na svet. Zdalo sa, že tu pre novorodeného Vykupiteľa pokojného a bezpečného miesta niet. Boh nemohol zveriť svojho milovaného Syna ľudom, hoci ich chcel zachrániť. Preto prikázal anjelom, aby sprevádzali Ježiša a chránili ho, kým nesplní svoje poslanie a kým ho neusmrtia tí, ktorých prišiel zachrániť.

7. kapitola — Ježišovo detstvo

Ježiš prežíval svoje detstvo i mladosť v malej kopcovitej dedinke. Nebolo na zemi miesto, ktorému by jeho prítomnosť nebola počtou. Jeho návšteva by bola vyznamenaním aj pre kráľovské paláce. On však obišiel domy boháčov, vládne dvory i známe strediská vzdelanosti a zostal v zapadnutom a opovrhovanom Nazarete.

Stručný záznam o jeho mladosti je pozoruhodný svojím významom: „*Dieťaťo však rástlo a mocnelo, plné múdrosti, a milosť Božia spočívala na ňom.*“, [Lukáš 2,40](#). Na výslní lásky svojho Otca Ježiš „*prosievaval múdrosťou, vekom a milosťou u Boha aj u ľudí.*“, [Lukáš 2,52](#). Na svoj vek bol mimoriadne duševne čulý a bystrý, rozvážny a múdry. Mal ušľachtilý vyvážený charakter. Jeho duševné a telesné schopnosti sa rozvíjali podľa zákonitostí detského veku.

Ako dieťať bol Ježiš neobyčajne vľúdny. Jeho rúčky boli vždy pohotové ochotne poslúžiť iným. Prejavoval bezmedznú trpezlivosť a neúchylnú vernosť. Jeho život pri všetkej neochvejnej zásadovosti zdobil pôvab nesebeckej láskavosti.

Ježišova matka bedlivo sledovala rozvoj jeho duševných a telesných schopností a v povahe dieťaťa postrehla pečať dokonalosti. S radosťou povzbudzovala túto bystrú a vnímavú myseľ. Pod múdрым vedením Ducha Svätého vedela svoje úsilie prispôbiť nebeskému vplyvu pri rozvoji tohto dieťaťa, ktoré za Otca pokladalo len Boha.

Verní Izraelci od prvopočiatku venovali mnoho pozornosti výchove mládeže. Pán Boh prikázal, aby rodičia poučali svoje deti už od najútlejšieho veku o jeho добрote a majestáte, ako sa javí obzvlášť v jeho zákone a vo svedectve izraelských dejín. Vnímavей mysli sa mal prispôbiť spev, modlitba i napomenutia Písma. Otcovia a matky mali poučat svoje deti, že Boží zákon je výrazom Božieho charakteru a prijatím zásad tohto zákona do srdca sa v mysli a duši človeka utvára Boží obraz. Vyučovalo sa ponajviac ústne, no mládež sa učila čítať aj hebrejské spisy a z pergamenových zvitkov poznávala obsah Starej zmluvy.

Obce a mestá, ktoré v Kristovej dobe zanedbávali náboženskú výchovu mládeže, boli pokladané za Bohom zlorečené. Výchova však sformálnela. Tradícia veľkou mierou nahrádzala Písmo. Pravá výchova mala mladých ľudí viesť k tomu, „aby hľadali Boha, či by ho azda nenahmatali a nenašli,„ [Skutky apoštolov 17,27](#). Židovským učiteľom šlo predovšetkým o obrady. Žiakovu myseľ zatážovali bezcenné podrobnosti, ktoré nemajú nijaký význam pre vyššiu, nebeskú školu. Skúsenosť získaná osobným prijatím Božieho slova nenašla miesto vo vtedajšom výchovnom systéme. Žiaci zaujatí množstvom podružných poznatkov nenachádzali pokojné chvíle pre spoločenstvo s Bohom. Nepočuli Boží hlas oslovujúci srdce. V túžbe po poznaní strácali zo zreteľa samotný Zdroj múdrosti. V bohoslužbe sa zanedbávalo to najpodstatnejšie. Zásady Božieho zákona zostávali zatemnené. To, čo sa pokladalo za vrchol vzdelania, bolo vlastne najväčšou prekážkou skutočného rozvoja. Rabínska výchova ubíjala duchovné schopnosti mládeže. Ochromovala myslenie a obmedzovala rozhl'ad.

[40]

Ježiš nezískal svoje vzdelanie v synagogálnych školách. Prvým učiteľom mu bola matka. Z jej úst a z prorockých zvitkov sa dozvedal o nebeských veciach. To, čo pred svojím vtelením sám povedal Mojžišovi v záujme Izraela, učil sa teraz od svojej matky. Nielen v detstve, ale ani vo veku dospievania nechodil do rabínskych škôl. Nepotreboval vzdelanie z tohto zdroja, lebo učiteľom mu bol sám Boh.

Z otázky vyslovenej počas Spasiteľovho pôsobenia: „Ako zná tento Písma, keď sa neučil?,“ ([Ján 7,15](#)) nijako nevyplýva, že by Ježiš nevedel čítať, ale že nedostal rabínsku výchovu. Keďže svoje poznanie získaval podobne ako my, jeho dôkladná znalosť Písma svedčí o veľkom záujme o Božie slovo už v ranom veku. Otvorenú mal aj veľkú knižnicu Božieho stvorenia. Ten, ktorý pred svojím vtelením stvoril všetky veci, zaujímal sa teraz o to, čo sám vlastnoručne napísal na zem, more a oblohu. Bez akejkoľvek hriechnej záť až svetských prístupov zbieral zásoby hlbokého poznania z prírody. Skúmal život rastlín, zvierat i život človeka. Od útlej mladosti sledoval jediný cieľ: žiť pre blaho iných. Zdroje videl v prírode; pri skúmaní života rastlín a zvierat nachádzal nové východiská a možnosti. Z toho, čo videl, snažil sa stále odvodit' príklady na objasnenie Božích životodarných výrokov. Podobenstvami, ktorými za

svojho pôsobenia tak rád spríkladňoval svoje naučenia o pravde, svedčia o tom, ako pohotovo vnímal vplyvy prírody a ako získaval duchovné poznanie z každodenného života.

Pri skúmaní príčin vecí Ježiš poznával nerozlučnosť Božieho slova a Božích činov. Sprevádzali ho nebeské bytosti a on rád premýšľal a rozprával o tom, čo je sväté. Od samých začiatkov rozumového chápania neprestal duchovne rásť v milosti a poznávaní pravdy.

[41] Každé dieťa môže nadobúdať poznanie, ako ho získaval Ježiš. V snahe poznať nášho nebeského Otca z jeho Slova budeme v blízkosti nebeských anjelov, myseľ sa posilní, povaha zjemní a zušľachtí. Budeme bližšie svojmu Spasiteľovi. Poznávanie krás a vznešenosti v prírode posilní našu lásku k Bohu. Spoločenstvo s Večným prostredníctvom jeho diela naplňa dušu odvahou a ducha posvätnou bázňou. Modlitebné spojenie s Bohom rozvíja duševné i mravné schopnosti a časté premýšľanie o duchovných veciach posilňuje duchovný život.

Ježiš žil v súladnom spoločenstve s Bohom. Kým bol dieťaťom, zmýšľal a hovoril ako dieťa, no Boží obraz v ňom nepoškrvňovala ani stopa hriechu. Nebol však bez pokušenia. Nazaretčania boli príslovečne bezbožní. Všeobecné pohrdanie nimi vyjadruje Natanelova otázka: „*Či z Nazareta môže byť niečo dobrého?*“, [Ján 1,47](#) (ROH); [Ján 1,46](#) (ECAV). Ježiš žil v prostredí, ktoré bolo stálou skúškou jeho charakteru. Ustavične si musel dávať pozor, ak si chcel zachovať čistotu. Stal sa terčom všetkých útokov, ktoré ohrozujú aj nás, aby nám mohol byť príkladom v detstve, v mladom i mužnom veku.

Satan sa neúnavne snažil premôcť Dieťa z Nazareta. Aj keď Ježiša od útleho detstva chránili nebeskí anjeli, jeho život bol predsa ustavičným bojom proti mocnostiam temna. Pre knieža temnosti by bolo urážkou a nešťastím, keby mal na svete žiť niekto bez poškrvny. Nevynechal nijaký prostriedok, aby Ježiša zvedol. Nikto z ľudí nebude nikdy povolaný k svätému životu za tak ťažkej paľby pokušenia, akou prešiel náš Spasiteľ.

Ježišovi rodičia boli chudobní a závislí od svojho každodenného zárobku. On teda dôverne poznal chudobu, sebazapieranie a nedostatok. Táto skúsenosť mala v jeho živote strážne poslanie. Svojou usilovnosťou maril nástrahy pokušenia. Nemárnil čas v pochybnej spoločnosti. Ako mohol, zatváral dvere pred pokušiteľom. K zlému

činu ho nemohol zviest' ani zisk ani záľ uba, pochvala ani kritika. Zlo vedel prezieravo rozpoznať a rázne ho odraziť.

Kristus bol jediným bezhriešnym človekom na zemi, a predsa temer tridsať rokov žil medzi bezbožnými obyvateľmi Nazareta. Táto skutočnosť je výčitkou tým, čo si myslia, že bezhriešny život závisí od okolia, šťastia alebo úspechu. Pokušenie, chudoba a protivenstvo sú priam výchovné prostriedky pre rozvoj čistoty a stálosti.

Ježiš vyrastal vo vidieckej domácnosti, svedomito a radostne vykonával domáce povinnosti. Pred svojím narodením bol veliteľom nebies a anjeli radi plnili jeho príkazy; teraz bol ochotným služobníkom, vľúdnym a poslušným synom. Vyučil sa remeslu a s Jozefom pracoval v tesárskej dielni. V obyčajnom robotníckom odeve chodieval ulicami mestečka, keď šiel do práce alebo sa z nej vracal. Svoju božskú moc nikdy nepoužil na to, aby sa vyhol životnému bremenu, alebo aby si uľahčil námahu. [42]

Práca v detstve a mladosti prispela k rozvoju jeho telesných a duševných síl. Svoje fyzické sily nezneužíval, ale rozvážne dbal, aby zostal svieži a v každom ohľade mohol čo najlepšie pracovať. Nemohol si počínať hocijako, ba ani s pracovným náradím nezaobchádzal ledabolo. Ako bol dokonalý v práci, tak dokonalý mal aj charakter. Vlastným príkladom učil, že usilovnosť v práci je našou povinnosťou a práca má byť vykonaná presne a dôkladne, lebo len taká práca si zaslúži uznanie. Výcvik mladých ľudí zameraný k užitočnej práci a k zodpovednosti za časť životného údela rozvíja telesnú silu i každú duchovnú schopnosť. Každý by mal robiť niečo užitočné, čo by prospelo jemu samému a pomáhalo iným. Práca je podľa Božej vôle požehnaním a len usilovný robotník poznáva skutočnú slávu a radosť života. Božie uznanie a láskyplné uistenie sprevádza tie deti a mladých ľudí, čo radostne splňajú svoje domáce povinnosti, a tak pomáhajú otcovi a matke niesť bremeno zodpovedností. Tieto deti sa po odchode z domova stanú užitočnými členmi ľudskej spoločnosti.

Ježiš po celý svoj pozemský život pracoval usilovne a vytrvalo. Očakával mnoho, a preto vynakladal mnoho úsilia. Na začiatku svojho pôsobenia povedal: „*Ja musím konať skutky toho, ktorý ma poslal, dokiaľ je deň. Ide noc, keď nik nebude môcť pracovať.*“, [Ján 9,4](#). Ježiš sa nevyhýbal starostiam ani zodpovednostiam, ako to robia mnohí z jeho zdanlivých vyznávačov. Slabí a nevykonní

sú preto, lebo neznášajú takýto výcvik. Môžu mať síce vzácnu a príjemnú povahu, ale v ťažkostiach a pred prekážkami predsa zostávajú bezradní. Výcvik, aký si zvolil Kristus, môže aj v nás podnieť podobnú istotu a rozhodnosť, stálu a neúchylnú povahu, čo všetko sa prejavilo v jeho živote. Milosť, ktorú dostával on, smieme potom prijímať aj my.

Dokiaľ náš Spasiteľ žil medzi ľuďmi, patrila medzi chudobných. Zo skúsenosti poznal ich starosti a ťažkosti a mohol potešovať a povzbudzovať všetkých pracujúcich. Tí, čo správne chápu učenie jeho života, nikdy nebudú pociťovať potrebu nejakého triedenia ľudí a uprednostňovania bohatých pred chudobnými.

Ježiš pracoval radostne a ohľaduplne. Žiť podľa zásad Písma doma alebo v dielni, znášať napätie svetských starostí a pritom žiť poctivo so zreteľom na Božiu slávu, vyžaduje veľa trpezlivosti a duchovnej sily. A práve v tom bol Kristus ľuďom nápomocný. Nikdy sa nedal svetskými starosťami spútať natoľko, aby nemal čas či záujem uvažovať o nebeských veciach. Spevom žalmov a nebeských piesní neraz prejavil srdečnú radosť. Obyvatelia Nazareta ho často počuli chváliť Boha a ďakovať mu. Spev ho spájal s nebom, a keď jeho spoločníci hovorili o únave, povzbudil ich príjemnou piesňou. Akoby jeho chválospevy zaháňali zlých anjelov a miestnosť naplňala kadidlová vôňa. Mysleť jeho poslucháčov akoby opúšťala pozemské vyhnanstvo a odlietala do nebeského domova.

Ježiš bol svetu zdrojom liečivej milosti a jeho život v nazaretskom ústraní bol plný súcitnej lásky. Prestarnutí, zarmútení a hriechom obťažení ľudia, deti pri nevinných hrách, lesní vtáci i trpezlivý ťažný dobytok – všetci boli šťastnejší v jeho prítomnosti. Ten, ktorého mocné slovo udržovalo svety, vedel sa skloniť aj k ranenému vtáčatku. Nič neuniklo jeho pozornosti, nikomu neodoprel pomoc.

Ako Ježiš rástol vekom a múdrosťou, tak rástol aj v obľube u Boha a ľudí. Získaval lásku všetkých srdc, pretože vedel so všetkými súcíť. Pre ovzdušie nádeje a odvahy, v ktorej stále žil, bol poženáním každého domu. Často býval v sobotný deň pri bohoslužbe v synagóge vyzvaný, aby prečítal určitý úsek z prorockých spisov; srdce poslucháčov sa zachvelo, keď zo známych slov posvätného textu zažiarilo nové svetlo.

Ježiš sa však vyhýbal každej okázalosti. Za svojho dlhoročného pobytu v Nazarete neprejavil svoju divotvornú moc. Netúžil po vznešenom postavení ani po tituloch. Jeho tichý a jednoduchý život zdôraznený aj mlčaním Písma o jeho prvých rokoch, je významným naučením. Čím tichší a jednoduchší je život dieťaťa, čím menej je v ňom umelého vzruchu a viacej súladu s prírodou, tým priaznivejšie sú podmienky pre telesnú i duševnú zdatnosť a duchovnú silu.

Ježiš je nám príkladom. Mnohí so záujmom sledujú obdobie jeho verejnej činnosti a zabúdajú na poučenie z jeho detských rokov. Práve Ježišov život v domácnosti je vzorom pre všetky deti a mládež. Spasiteľ zostúpil do biedy, aby nás poučil, ako môžeme mať úzke spojenie s Bohom aj za najt'ažších okolností. Žil pre radosť, na česť a slávu svojho Otca v obvyklých životných podmienkach. Svoje dielo začal tým, že svedomito konal obyčajnú remeselnú prácu podobne ako tí, čo si námahou zarábajú na svoj každodenný chlieb. Dielo Božie konal práve tak v tesárskej dielni, ako keď pred zástupmi robil divy. Každý, kto nasleduje Kristovu príkladnú vernosť a poslušnosť v skromnom domove, môže sa odvolávať na slová, ktoré o ňom skrze Ducha Svätého povedal Otec: „*Ajhl'a, môj služobník, ktorého podopriem, môj vyvolený, ktorého som si obl'úbil.*“, [Izaiáš 42,1](#).

8. kapitola — Veľkonočná slávnosť

Židia pokladali dvanásť rok života detí za rozhranie medzi detským a mládeneckým vekom. Po dovŕšení tohto roka sa hebrejský chlapec volal synom zákona alebo synom Božím. To mu poskytovalo zvláštne príležitosti získať náboženské vzdelanie a od neho sa očakávalo, že sa bude zúčastňovať posvätných slávností a obradov. Ježiš ako chlapec navštívil Jeruzalem práve podľa tohto zvyku. Ako všetci zbožní Izraelci aj Jozef a Mária prichádzali sem každoročne na Veľkú noc, a keď Ježiš dosiahol patričný vek, vzali ho so sebou.

Troch výročných slávností – Veľkej noci, Turíc a Sviatku stanov – museli sa v Jeruzaleme zúčastniť všetci izraelskí muži a predstúpiť pred Hospodina. Najviac ich prichádzalo sláviť Veľkú noc. Mnohí Židia prišli aj z krajín, v ktorých boli rozptýlení. Bohoslužieb sa zúčastňovali veľké zástupy veriacich z celej Palestíny. Keďže cesta z Galiley trvala niekoľko dní, pútnici sa spájali do väčších skupín kvôli spoločenstvu a bezpečiu. Ženy a starci šli pustými skalnatými cestami na voloch alebo muliciach. Silnejší muži a mladí ľudia išli pešo. Veľká noc pripadala na koniec marca alebo začiatok apríla, keď celú krajinu zdobilo množstvo kvetov a obveseľoval spev vtáctva. Na celej ceste boli pamätníky izraelských dejín a otcovia i matky rozprávali svojim deťom o obdivuhodných skutkoch, ktoré Pán vykonal pre svoj ľud v minulosti. Cestu si krátili spevom a hudbou, a keď nakoniec zazreli veže Jeruzalema, všetci víťazoslávne spievali:

*„Zastavili sa naše nohy
v твоjich bránach, Jeruzalem.
Nech je pokoj v твоjich hradbách,
bezpečnosť v твоjich palácoch!..“*

[Žalm 122,2.7.](#)

Zachovávanie Veľkej noci sa začalo pri zrode židovského národa. Onej poslednej noci egyptskej poroby Židov, keď nebolo ani náznaku ich vyslobodenia, dostali od Boha príkaz, aby sa pripravili

na náhly odchod. Boh varovne upozornil faraóna na poslednú ranu, ktorá dopadne na Egypt anov, a Židom dal príkaz, aby rodiny zostali pospolu vo svojich príbytkoch. Keď pokropili veraje dvier krvou zabitého baránka, mali ho upiecť a jesť s nekvaseným chlebom a horkými bylinami. Pán povedal: „*Na tento spôsob ho jedzte: bedrá majte podpásané, obuv na nohách a palice v rukách, s chvatom ho budete jesť; je to pascha Hospodinova.*“, 2. Mojžišova 12,11. O [45] polnoci boli všetci prvorození Egypt ania pobití. Kráľ potom poslal Izraelovi toto posolstvo: „*Zoberte sa, odíd' te spomedzi môjho ľudu... a chod' te slúžiť Hospodinovi, ako ste hovorili.*“, 2. Mojžišova 12,31. Židia vyšli z Egypta ako slobodný národ. Veľká noc sa mala na Boží rozkaz sláviť každoročne. Pán povedal: „*Keď sa t'a zajtra opýta tvoj syn a povie: Aký význam majú svedectvá, ustanovenia a právne predpisy, ktoré vám prikázal Hospodin, náš Boh?, odpovedz svojmu synovi: Boli sme faraónovými otrokmi v Egypte, ale Hospodin nás vyviedol z Egypta silnou rukou.*“, 5. Mojžišova 6,20.21. Príbeh tohto obdivuhodného vyslobodenia sa mal teda pripomínať z pokolenia na pokolenie.

Po Veľkej noci nasledovala slávnosť nekvasených chlebov. V druhý deň tejto slávnosti sa predkladali Hospodinovi prvé plody úrody roka – snop jačmeňa. Všetky obrady tejto slávnosti boli predobrazom Kristovho diela. Vyslobodenie Izraela z Egypta bolo podobenstvom vykúpenia a Veľká noc mala byť jeho stálou pripomienkou. Zabitý baránok, nekvasené chleby a snop prvej úrody symbolizovali Spasiteľa.

V Kristovej dobe bolo zachovávanie tejto slávnosti pre väčšinu ľudu iba formalitou. Aký nesmierny význam to však malo pre Božieho Syna!

Ježiš po prvý raz videl chrám. Pozoroval kňazov v bielom rúchu vykonávať slávnostné obrady. Na obetnom oltári videl krvácajúcu obeť. Kým sa dym kadidla vznášal k Bohu, spolu s veriacimi sa sklonil k modlitbe. Bol svedkom dojemného veľkonočného ceremoniálu. Deň čo deň lepšie chápal jeho význam. Zdalo sa mu, že každý úkon súvisí s jeho životom. Prebúdžali sa v ňom nové pohnútky. V tichom sústredení akoby skúmal významný problém. Spasiteľovi sa odhaľovalo tajomstvo jeho poslania.

Uchvátený premýšľaním o týchto scénach nezostal pri svojich rodičoch. Túžil po samote. Po skončení veľkonočných bohoslužieb

zostal v chrámových priestoroch, a keď veriaci z Jeruzalema odišli, on sa tam ešte pozdržal.

Rodičia chceli, aby Ježiš pri tejto návšteve Jeruzalema spoznal slávnych izraelských učiteľov. Ježiš sa vo všetkom riadil Božím slovom, neprispôboval sa však rabínskym úkonom a zvyklostiam. Jozef a Mária dúfali, že ho privedú k tomu, aby si učenie rabínov ctí a viac dbal na ich príkazy. Ježiša však v chráme učil sám Boh. Čo tu poznal, začal hneď aj šíriť.

[46] Onoho dňa bola jedna chrámová miestnosť určená pre náboženskú výchovu na spôsob prorockých škôl. Sem sa zišli poprední rabíni so svojimi žiakmi a sem prišiel aj chlapec Ježiš. Posadil sa k nohám týchto vážených a učených mužov a počúval ich výklad. V túžbe po múdrosti sa Ježiš pýtal týchto učiteľov na ich mienku o proroctvách a práve prebiehajúcich udalostiach, ktoré upozorňovali na príchod Mesiáša.

Ježiš sa predstavil ako ten, čo dychtí po poznaní Boha. Jeho otázky sa týkali hlbokých právd, ktoré boli dlho zatemňované, a predsa mali pre spásu ľuď veľký význam. Keďže u týchto učených mužov pobadal len obmedzenú, formálnu a povrchnú múdrosť, každou otázkou im dával Božie naučenie a pravdu objasňoval novým pohľadom. Rabíni hovorili, že Mesiášov príchod zvláštnym spôsobom povznesie židovský národ. Ježiš im však prečítal Izaiášovo proroctvo s otázkou, čo súdia o tomto mieste Písma, ktoré hovorí o utrpení a smrti Božieho Baránka.

Doktori mu kládli otázky a žasli nad tým, ako im odpovedal. S detinskou pokorou opakoval slová Písma a dával im hlboký význam, ktorý títo učení muži nepostrehli. Keby boli uznávali zásady pravdy, na ktoré poukázal, mohlo dôjsť k obnove vtedajšieho náboženského života. Bol by sa prebudil hlboký záujem o duchovné veci, a keď Ježiš začal svoju službu, mnohí by ho boli ochotne prijali.

Rabíni vedeli, že Ježiš nechodil do ich škôl, no jeho chápanie prorockej zvesti ďaleko presahovalo ich poznanie. V tomto hlávom galilejskom chlapcovi vybadali veľký prísľub. Hodlali sa postarať o jeho vzdelanie, lebo si uvedomovali, že taká bystrá myseľ potrebuje ich výchovné usmernenie.

Ježišove slová zapôsobili na ich srdcia tak, ako predtým z úst človeka žiadne iné. Boh chcel osvietiť týchto izraelských vodcov a zvolil ten najúčinnější spôsob, ako ich osloviť. Vo svojej pýche

by nepripustili, že by ich niekto mohol poučiť. Keby sa bol Ježiš o to pokúšal, s pohrdaním by odmietli vypočuť ho. Boli presvedčení, že oni učia jeho, alebo, že prinajmenej skúšajú jeho znalosť Písma. Ježišova detská skromnosť a prívetivosť odzbrojila ich predsudky. Ich myseľ sa podvedome otvárala Božiemu slovu a Duch Svätý im oslovoval srdce.

Museli uznať, že očakávanie Mesiáša podľa ich predstáv nezodpovedá prorocktvu, no nechceli sa vzdať názorov, ktoré lichotili ich túžbam. Nechceli pripustiť, že nechápu Písmo, ktoré vykladajú. Navzájom sa pýtali, ako tento chlapec získal poznanie, keď sa neučil? Svetlo svietilo v tme, ale „*tma ho nepohltila*„, [Ján 1,5](#).

Jozef a Mária boli medzitým veľmi znepokojení a zarmútení. Pri odchode z Jeruzalema stratili Ježiša z dohľadu a ani nespozorovali, že Ježiš zostal v meste. Kraj bol vtedy veľmi zaľudnený a karavány z Galiley bývali veľké. Pri odchode z mesta bolo veľa zmätku. Radosť z cesty i rozhovory s priateľmi a známymi natoľko upúťali ich pozornosť, že si Ježišovu neprítomnosť ani nevšimli, kým sa nezotmelo. Pri chvíľkovom odpočinku náhle zistili, že im chýba nápomocná ruka ich dieťaťa. V domnení, že môže byť niekde v ich skupine, zostali bez obáv. Aj keď bol ešte len chlapec, dôverovali mu v očakávaní, že v potrebnej chvíli im pomôže, lebo, ako vždy, vytuší ich pranie. Teraz sa však preľakli. Márne ho hľadali v celej karaváne. S hrôzou sa rozpamätali na to, ako ho chcel Herodes zmárniť po narodení. Tiesnili ich temné predtuchy. Trpko si to vyčítali.

[47]

Vrátili sa do Jeruzalema a usilovne ho hľadali. Keď nasledujúceho dňa medzi ostatnými návštevníkmi vošli do chrámu, ich pozornosť upúťal známy hlas. Nemohli sa mýliť, jeho hlasu sa nijaký iný nepodobal; bol to hlas vážny, úprimný a pritom ľubozvučný.

Ježiša našli v rabínskej škole. Potešilo ich to, no na svoj zármutok nemohli zabudnúť. Keď bol už opäť s nimi, matka mu mierne vyčítavo povedala: „*Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec a ja sme ťa s úzkosťou hľadali*„, [Lukáš 2,48](#).

Ježiš odpovedal: „*Ako to, že ste ma hľadali? Či ste nevedeli, že sa mám zaoberať tým, čo patrí môjmu Otcovi?*„, [Lukáš 2,49](#). Tušil, že jeho slová nechápu, preto ich myseľ usmernil hore, k nebu. Udivoval ich jas jeho tváre. Ľudským zjavom presvecovalo božstvo. V chráme potom počúvali jeho rozhovor s rabínmi a žasli nad jeho

otázkami a odpoveďami. Jeho slová podnietili prúd nezabudnuteľných myšlienok.

V jeho otázke bolo hneď aj poučenie. Povedal: „*Či ste nevedeli, že sa mám zaoberať tým, čo patrí môjmu Otcovi?*“, Ježiš sa zapájal do diela, ktoré prišiel na svet konať, no Jozef a Mária pozabudli na svoju povinnosť. Boh ich vysoko poctil tým, že im zveril svojho Syna. Svätí anjeli usmerňovali Jozefovo správanie v záujme ochrany Ježišovho života. Oni však na celý deň stratili z dohľadu toho, na ktorého nemali ani na chvíľu zabudnúť. Keď sa ich úzkosť pominula, neobviňovali seba, ale jeho.

Bolo len prirodzené, že Ježišovi rodičia videli v ňom svoje dieťa. Dennodenne bol s nimi, v mnohom ohľade sa podobal iným deťom, a len pomaly si uvedomovali, že je Synom Božím. Hrozilo nebezpečenstvo, že nedocenia požehnanie plynúce z prítomnosti Vykupiteľa sveta. Zármutočenie z odlúčenia a ohľaduplná výčitka v jeho slovách im mali pripomenúť posvätnosť toho, čo im bolo zverené.

[48] V odpovedi matke prvýkrát naznačil, že si uvedomuje svoj vzťah k Bohu. Pred jeho narodením anjel povedal Márii: „*On sa bude volať Synom Najvyššieho a Pán Boh mu dá trón jeho otca Dávida. Bude kralovať nad Jákobovým domom naveky a jeho kráľovstvu nebude konca.*“, [Lukáš 1,32.33](#). Mária uvažovala o týchto slovách, a hoci verila, že jej dieťa má byť Mesiášom Izraela, nepochopila jeho poslanie. Teraz nerozumela jeho slovám, aj keď si všimla, že sa nehľásil k príbuzenstvu s Jozefom a označil sa za Božieho Syna.

Ježiš nezľahčoval svoj vzťah k pozemským rodičom. Z Jeruzalema sa s nimi vrátil domov a pomáhal im v ich neľahkom živote. V srdci skrýval tajomstvo svojho poslania a odovzdane očakával určený čas, keď začne svoje dielo. Odvtedy, čo poznal, že je Božím Synom, ešte osemnásť rokov uznával zväzok, ktorý ho spájal s Nazaretom, a plnil povinnosti syna, brata, priateľa i občana.

Ježiš začal svoje poslanie v chráme, a preto sa vyhýbal zástupu. Z Jeruzalema sa chcel vrátiť nebadane s tými, čo poznali tajomstvo jeho života. Boh chcel veľkonočným rituálom odvrátiť pozornosť svojho ľudu od svetských starostí a pripomenúť, ako obdivuhodne ho vyslobodil z Egypta. Chcel ho tým upozorniť na zasľúbené vyslobodenie z hriechu. Ako krv zabitého baránka chránila izraelské príbytky, tak mala Kristova krv zachrániť ich. No zachrániť ich mohol len Kristus, ktorý mal vierou žiť v ich živote. Bohoslužobná

symbolika mala zmysel len potiaľ, pokiaľ veriacich viedla ku Kristovi ako k ich osobnému Spasiteľovi. Podľa Božieho zámeru mali o Kristovom poslaní uvažovať a modlitebne rozjímať. Len čo však zástupy z Jeruzalema odišli, vzrušenie z cesty a styky s priateľmi ich pozornosť neraz zaujali do tej miery, že na zmysel bohoslužby, ktorej sa zúčastnili, celkom zabudli. Spasiteľ a takéto spoločenstvo nelákalo.

Jozef a Mária sa mali vrátiť z Jeruzalema s Ježišom sami a on dúfal, že ich myseľ obráti na proroctvo o trpiacom Spasiteľovi. Na Golgote chcel zmierniť žiaľ svojej matky. Už teraz myslel na ňu. Mária mala byť svedkom jeho smrteľného zápasu a Ježiš chcel, aby pochopila jeho poslanie a mala dost sily vydržať, keď meč prenikne jej dušu. Ako bola teraz bez Ježiša a rozžialená ho musela tri dni hľadať, tak bude musieť tri dni byť bez neho, keď on bude prinášať obeť za hriechy sveta. Keď však vyjde z hrobu, jej žiaľ sa opäť zmení na radosť. O čo ľahšie však mohla znášať úzkosť z jeho smrti, keby bola pochopila zmysel Písma, na ktoré chcel teraz obrátiť jej pozornosť!

Keby Jozef a Mária boli svoju myseľ modlitbou a rozjímaním obrátili k Bohu, boli by si uvedomili posvätnosť toho, čo im bolo zverené, a Ježiša nemuseli stratiť z dohľadu. Nedbalosťou jedného dňa prišli o Spasiteľa; tri dni ho však museli úzkostlivo hľadať, aby ho našli. Podobne je to aj s nami: prázdnyimi rečami, ohováraním alebo zanedbávaním modlitby môžeme jedného dňa prísť o Spasiteľovu prítomnosť, a len po niekoľkých dňoch žalostného hľadania ho možno nájdeme a s ním aj stratený pokoj.

Pri vzájomnom styku by sme nemali zabudnúť na Ježiša, aby sme pre svoju nedbalosť nemuseli potom so žiaľom zisťovať, že nie je s nami. Ak svetské záležitosti pútajú našu pozornosť natoľko, že prestávame myslieť na toho, v ktorom kotví naša nádej na večný život, vzdiaľujeme sa od Ježiša a nebeských anjelov. Tieto sväté bytosti nemôžu zostávať tam, kde nie je Spasiteľova prítomnosť žiadača a kde ľudia jeho neprítomnosť ani nezbadajú. Toto je častá príčina skľúčenosti Kristových nasledovníkov.

Mnohí účastníci bohoslužieb bývajú Božím slovom osviežení a potešení, ale zanedbávaním duchovného rozjímania, bdelosti a modlitby strácajú požehnanie, sú chudobnejší než na začiatku. Často sa im zdá, že Boh s nimi zaobchádza príliš tvrdo; nechápu, že vina

je v nich. Tým, že opustili Ježiša, pripravili sa aj o svetlo jeho prítomnosti.

Bolo by dobre, keby sme každodenne aspoň hodinu uvažovali o Ježišovom živote. Sústredene by sme mali rozjímať o podrobnostiach každej udalosti, hlavne však o udalostiach posledných. Ak budeme takto uvažovať o jeho veľkej obeti za nás, naša dôvera v neho bude stálejšia, láska vrúcnejšia a dôkladnejšie budeme preniknutí jeho Duchom. Ak chceme byť nakoniec spasení, musíme sa pod krížom naučiť pokániu a pokore.

Vo vzájomnom spoločenstve smieme si byť jeden druhému požehnaním. Ak patríme Kristovi, najradšej budeme premýšľať o ňom. Radi budeme o ňom hovoriť a v rozhovore o jeho láske naše srdce bude pod nebeským vplyvom. Poznávaním krásy jeho povahy Pánov Duch nás bude meniť „*na taký istý čoraz slávnejší obraz*„. [2. Korint'anom 3,18](#).

Na židovské diet'a už od útleho detstva doliehali požiadavky rabínov. Prísne pravidlá vymedzovali každý čin do najmenších podrobností. Učítelia synagóg vstepovali mládeži nespočítateľné množstvo predpisov, ktoré mali ako pravoverní Izraelci podľa očakávania zachovávať. Ježiš sám sa však o to nezaujímal. Od detstva si počínil samostatne a nezávisle od rabínskych zákonov. Prejavoval živý záujem o starozmluvné spisy a z jeho úst zneli slová: „*Takto hovorí Hospodin.*„

Len čo si začal ujasňovať postavenie ľudu, videl, že požiadavky spoločnosti a Božie nároky sú v stálom rozpore. Ľudia opúšťali Božie slovo a uprednostňovali vlastné názory. Zachovávali tradičné obrady, v ktorých nebolo nijakej životodarnej moci. Ich bohoslužbou bol bezduchý ceremoniál, ktorý posvätné pravdy určené veriacemu ľudu skôr zahmlieval, než objasňoval. Ježiš videl, že ich nevierohodné obrady ľuďi nemôžu uspokojiť. Nepoznali duchovnú slobodu, ktorá plynie zo služby Bohu v pravde. Ježiš ich prišiel poučiť o zmysle uctievania Boha a nemohol súhlasit' s pridávaním ľudských požiadaviek k Božím príkazom. Neútočil na predpisy a spôsoby učených predstaviteľ'ov, keď ho však karhali pre jeho prirodzené správanie, potom ho zdôvodnil Božím slovom.

Ježiš sa všestranne prívetivým a zmierlivým správaním snažil vyhovieť všetkým, s ktorými prichádzal do styku. Pre jeho dobrosrdečnosť a ohľaduplnosť si zákonníci a starší z ľudu mysleli, že ho svojím učením ľahko ovplyvnia. Nabádali ho, aby prijal ich zásady a tradície ako odkaz starých učiteľ'ov; on však od nich žiadal dôvody Písma. Bol ochotný uposlúchnuť každé slovo, ktoré vychádza z Božích úst, no nechcel uznať ľudské výmysly. Zdalo sa, že Ježiš pozná Písmo od začiatku do konca. Vykladal ho v jeho pravom význame. Cítili sa zahanbení, že ich poučuje diet'a. Tvrdili, že len oni sú povolani vysvetľovať Písma, a on má prijať ich výklad. Poburovalo ich, že Ježiš im odporuje.

Vedeli, že ich tradície nemajú v Písme nijakú oporu. Uvedomovali si, že Ježiš ich svojím duchovným chápaním d'aleko predstihuje. No hnevalo ich, že neuznáva ich príkazy. Keď že ho nevedeli presvedčiť, vyhl'adali Jozefa a Máriu a vytýkali im jeho neposlušnosť. Takto ho teda chceli napomenúť a pokarhať.

[51] Ježiš si už v detstve začal utvárať svoj charakter a od poslušnosti Božiemu slovu ho nemohla odvrátiť ani úcta, ani láska k rodičom. Každý svoj čin, ktorý vybočoval z rámca rodinných zvyklostí, zdôvodňoval slovami: „*Napísané je!*„ Vplyv rabínov mu však strpčoval život. Od mlada sa musel učiť tichosti a trpezlivosti.

Jeho bratia, ako ľudia nazývali Jozefových synov, boli na strane rabínov. Tvrdili, že tradície treba zachovávať ako Božie požiadavky. Ba ustanovenia ľudí si vážili viac než Božie slovo a Ježišovo jasné rozlišovanie pravdy od bludu ich znepokojovalo. Jeho neochvejnú poslušnosť Božiemu zákonu pokladali za tvrdohlavosť. Žasli nad jeho znalosťami a múdrosťou, keď odpovedal rabínom. Vedeli, že nechodil do školy učených mužov, no aj tak museli doznať, že je ich učiteľom. Uznávali, že jeho vzdelanie bolo vyššieho druhu, než aké získali sami. Nepostrehli však, že on má prístup k stromu života, zdroju poznania, o ktorom sami nič nevedeli.

Kristus nebol do seba uzavretý a farizejov zvlášť pohoršovalo, že v tomto ohľade nedbal na ich prísne pravidlá. Poznal, že náboženstvo ohradzovali vysokými múrmi ako niečo príliš posvätné, s každodenným životom nezlučiteľné. On však tieto priehrady búral. V styku s ľuďmi sa nevypytoval na ich presvedčenie. Nezaujímal sa, do akej skupiny vyznavačov patria. Svoju pomocnú ruku podával všetkým, čo pomoc skutočne potrebovali. Neuzavieral sa do nejakej pustovne, aby okázalo vynikla jeho nebeská povaha, ale usilovne pracoval pre blaho ľudstva. Hlásal zásadu, že náboženstvo Písma nespočíva v umŕtvovaní tela. Učil, že čisté a nepoškvrnené náboženstvo nie je len záležitosťou ustálených dní a zvláštnych príležitostí. Vždy a všade prejavoval ľudský záujem o ľudí a okolo seba šíril jas radostnej zbožnosti. To všetko bolo výčitkou farizejom. Ukázalo sa, že náboženstvo neznamená sebeckosť a že ich chorobný záujem o vlastné problémy má d'aleko k pravej zbožnosti. To podnietilo ich nepriateľstvo voči Ježišovi, takže sa pokúšali vnútiť mu svoje životné pravidlá.

Ježiš sa snažil odstrániť každé utrpenie, s ktorým sa stretol. Mal príliš málo peňazí, aby mohol rozdávať, no neraz sa zriekol aj jedla, aby pomohol chudobnejším. Jeho bratia si uvedomovali, že jeho pôsobenie značne marí ich vplyv. Nikto z nich nemal jeho jemnocit, no ani po ňom netúžili. Nevedeli byť trpezliví k ľuďom chudobným a poníženým, zatiaľ čo Ježiš práve takých vyhl'adával a povzbudzoval. Chudobným dal ochotne neraz aj vlastný pokrm a smädným čašu studenej vody. Pri zmierňovaní ich utrpenia sa im pravdy, ktoré zvestoval, spájali so skutkami milosrdenstva a utkvievali im v pamäti. [52]

To všetko sa jeho bratom nepáčilo. Keď že boli starší ako Ježiš, mysleli si, že mu môžu rozkazovať. Obviňovali ho, že sa nad nich povyšuje, a karhali ho, že chce prevyšovať aj ich učiteľ'ov, kňazov a predných mužov z ľudu. Často sa mu vyhrážali a chceli ho zastrašiť. On však na to nedbal a riadil sa Písmom.

Ježiš miloval svojich bratov a stále bol k nim láskavý. Oni však na neho žiarlili, prejavovali mu zjavnú nedôveru a pohrdanie. Nemohli pochopiť jeho správanie. V Ježišovi sa stretávali veľké protiklady. Bol Božím Synom, a pritom bezmocným dieťať'om. Ako Stvoriteľ'ovi svetov patrila mu aj zem, predsa však chudoba poznamenávala jeho životnú skúsenosť na každom kroku. Jeho dôstojnosť a svojráznosť nemala nič spoločné s ľudskou pýchou a domýšľavosťou; nevyhl'adával svetskú slávu a spokojný bol aj v najponíženejšom postavení. To všetko hnevalo jeho bratov. Necháпали, ako môže byť pokojný aj v utrpení a nedostatku. Nevedeli, že pre nás schudobnel, aby sme my „zbohatli jeho chudobou„. **2. Korint'anom 8,9**. Nemohli preniknúť tajomstvo jeho poslania asi tak, ako Jóbovi priatelia nevedeli pochopiť jeho poníženie a útrapy.

Bratia nechápali Ježiša, lebo nebol ako oni. Mal iné životné zásady než oni. Tým, že sa videli v ľuď'och, odvrátili sa od Boha, a v ich živote sa neprejavovala jeho moc. Ich náboženský formalizmus im nemohol zmeniť povahu. Platili „desiatky z mäty, kôpru a rasce„, ale zanedbali to, „čo je závažnejšie v zákone: súd, milosrdenstvo a vernosť„. **Matúš 23,23**. Ježišov príklad ich ustavične popudzoval. Ježiš na svete nenávidel len hriech. Nemohol hl'adiet' na nepravosť, aby pritom zjavne necítil bolesť. Medzi formálnymi vyznavačmi, čo zdanlivou zbožnosť'ou maskovali záľ'ubu v hriechu, a charakterom, ktorý sa vyznačoval predovšetkým horlivosťou za Božiu slávu, bol

zrejmý rozdiel. Ježišov život odsudzoval zlo, preto narážal na odpor doma i v okolí. Pre svoju obetavosť a čistú poctivosť bol terčom posmechu. Jeho zhovievavosť a láskavosť pokladali za zbabelosť.

[53] Nebolo príkoria, ktoré tiesni ľuďi, aby ho Kristus neokúsil. Mnohí sa ho snažili potupiť pre jeho pôvod, a tak už v detstve musel pociťovať opovržlivé pohľady a zlomyseľné ohovárania. Keby bol odpovedal netrpezlivým slovom či pohľadom a čo i len jediným nesprávnym činom urobil ústupok svojim bratom, nebol by mohol byť dokonalým príkladom. Nebol by mohol uskutočniť plán nášho vykúpenia. Keby bol pripustil čo i jediné ospravedlnenie hriechu, satan by bol zvíťazil a svet by bol stratený. Pokušiteľ mu preto všemožne strpčoval život, aby ho zvedol do hriechu.

Kristus mal však na každé pokušenie jedinu odpoveď: „*Napísané je!*“, [Matúš 4,4](#). Zriedkakedy napomínal svojich bratov pre nejakú nepatričnosť, ale robil to v mene Božom. Často ho označovali za zbabelca, keď odmietol pripojiť sa k nim a urobiť niečo zakázané. Odvolával sa na slová Písma: „*Múdrosť je bázeň pred Pánom a rozumnosť je vyhýbať sa zlému.*“, [Job 28,28](#).

Niektorí vyhládávali jeho spoločnosť, pretože v jeho blízkosti cítili zvláštny pokoj; mnohí sa mu však vyhýbali, lebo jeho bezúhonný život im bol stálou výčitkou. Mladí priatelia ho zvädzali, aby robil to, čo oni. Bol vnímavý a veselý, v jeho prítomnosti boli radi a prijímali jeho podnety, no znepokojovala ich jeho úzkostlivosť a mali ho za malichečne svedomitého človeka. Ježiš odpovedal slovami Písma: „*Ako zachová mladík svoj chodník čistý? Keď bude zachovávať tvoje slovo.*“, „*Tvoju reč skryl som vo svojom srdci, aby som proti tebe nezahrešil.*“, [Žalm 119,9.11](#).

Často sa ho vypytovali: Prečo chceš byť tak zvláštny a odlišný od nás ostatných? Odpovedal podľa Písma: „*Blahoslavení, ktorých cesta nemá úhony; ktorí chodia v zákone Hospodinovom. Blahoslavení, čo sa pridržajú jeho svedectiev a hládajú ho celým srdcom; oni nepášu nepravosti, ale po jeho cestách kráčajú.*“, [Žalm 119,1-3](#).

Na otázku, prečo sa nechce zabaviť s nazaretskou mládežou, opäť sa odvolal na Písmo: „*Teším sa ceste tvojich svedectiev viac ako všetkému bohatstvu. Rozmýšľam o tvojich rozkazoch a hládám na tvoje chodníky. V tvojich ustanoveniach sa kochám.*“, [Žalm 119,14-16](#).

Ježiš sa nedomáhal svojich práv, práca mu bola neraz zbytočne sť ažená, pretože ju konal ochotne a trpezlivo. Ani tak neochabol a nedal sa znechutiť. Povzniesol sa nad tieto ťažkosti, akoby žil vo svetle Božej tváre. Neodplácal hrubosť, ale trpezlivo znášal urážky.

Opäťovne sa ho vypytovali: Prečo znášaš tak pohrdavé správanie ešte aj od svojich bratov? Odpovedal slovami Písma: „*Syn môj, nezabúdaj na moje naučenie a tvoje srdce nech zachováva moje príkazy. Lebo ti predĺžia dni a roky života a rozhojnia tvoje blaho. Nech ťa neopustí láska a vernosť; priviaž si ich na hrdlo, napíš na tabuľu svojho srdca! Tak získaš priazeň a oblubu pred Bohom i pred ľuďmi.*“, [Príslovia 3,1-4](#).

Odvtedy, čo rodičia našli Ježiša v chráme, bolo im jeho správanie tajomstvom. Nevyhľadával spory a vo všetkom si počínal príkladne. Akoby patril medzi ľudí oddelených. Svoje najšťastnejšie chvíle prežíval osamelo v prírode a s Bohom. Podľa možnosti po práci odchádzal do polí, rozjímal v zelených údoliach a na horských úbočiach, alebo v lese mával spoločenstvo s Bohom. Neraz ho úsvit nového dňa zastihol na osamelom mieste pri tichom rozjímaní, skúmaní Písma a modlitbe. Po takýchto chvíľach sa vracal domov k svojim povinnostiam a bol príkladom trpezlivosti v práci.

[54]

Kristov život sa vyznačoval úctou a láskou k matke. Mária verila, že sväté dieťa, ktoré porodila, je zaslúbený Mesiáš, ale neodvažovala sa svoju vieru prejavíť. V celom pozemskom živote bola vernou spolutrpiteľkou. So zármutkom sledovala jeho utrpenie v detstve i v mladom veku. Sama sa často dostávala do obťažných situácií, keď obhajovala to, čo v jeho konaní uznala za správne. Spoločenstvu domova a matkinej nežnej starostlivosti o deti prisudzovala podstatný význam pri utváraní povahy. Jozefovi synovia a dcéry to vedeli a poukazom na jej úzkostlivú starostlivosť sa snažili usmerniť Ježišovo správanie podľa vlastných predstáv.

Mária často prehovárala Ježiša, aby sa prispôbil rabínskym zvyklostiam. Nemohla ho však presvedčiť, aby svoj návyk zmenil a prestal hľbať o Božích dielach a o pomoci trpiacim ľuďom i nemým tvorom. Keď kňazi a učители žiadali Máriu o pomoc pri výchove Ježiša, bola veľmi znepokojená. On ju však upokojil odkazom na jasnú reč Písma, ktoré schvaľuje jeho počínanie.

Niekedy zaváhala medzi Ježišom a jeho bratmi, ktorí neverili, že ho poslal Boh, no o jeho božskej podstate bol však dostatok

dôkazov. Mária pozorovala jeho obetavosť pre blaho iných. Jeho prítomnosť vnášala do domu príjemnejšie ovzdušie a jeho život pôsobil ako kvas v spoločnosti. Bez viny a úhony žil medzi nerozvážnymi, hrubými a nezdvorilými ľuďmi, medzi ziskuchtivými publikánmi, bezohľadnými samopašníkmi, zákernými Samaritánmi, pohanskými žoldniermi, grobianskymi dedinčanmi a inak pestrými zástupmi. Súcitne sa skláňal k unaveným a utláčaným, ktorých tiesnila ťarcha každodenných bremien. Súcitne im ich pomáhal niesť a povzbudzoval ich svedectvom, ktoré o Božej láske, milosrdenstve a добрôte získal v prírode.

[55] Pripomínal im, že dostali vzácne hrivny, ktoré im pri správnom zúročení prinesú večné bohatstvo. Svojím príkladne odriekavým životom upozorňoval, že každá chvíľ a vzácneho času má význam pre večnosť, a preto s ňou treba zaobchádzať ako s drahocenným pokladom a používať ho pre sväté účely. Nikoho nepokladal za bezvýznamnú bytosť, ale každému prinášal spásny liek. Kdekoľvek bol, všade slúžil aj vhodným, výstižným naučením. Nádej vlieval aj do stvrdnutých a zúfalých ľudských srdiec s uistením, že aj oni môžu žiť čistým a bezúhonným životom so zjavnou povahou Božích detí. Často stretával ľudí, ktorých ovládol satan a ktorí nemali silu vymaniť sa z jeho osídíel. Takto zmalomysel'nených, chorých, pokúšaných a padlých povzbudzoval slovami potrebného a všetkým zrozumiteľného, láskyplného súcitu. Stretával aj tých, čo urputne bojovali s nepriateľom. Povzbudzoval ich k vytrvalosti a ubezpečoval ich víťazstvom, pretože im pomáhali a víťazstvo zaručovali Boží anjeli. Tí, ktorým takto pomohol, boli presvedčení, že je tu niekto, komu môžu bezvýhradne dôverovať a kto neprezradí tajomstvá, ktoré zverili jeho súcitnému uchu.

Ježiš bol lekárom tela i duše. Zaujímal sa o každé utrpenie, s ktorým sa stretol a trpiacemu priniesol úľavu, pretože jeho láskavé slová boli tíšivým balzomom. Nikto nemohol povedať, že urobil nejaký zázrak, no sila – liečivá moc lásky – ktorá vychádzala z neho do chorých a trpiacich, im pomohla. Takto nevťeravo pomáhal ľuďom už od mlada. Preto ho aj neskôr, keď vystupoval na verejnosti, mnohí tak radi počúvali.

Detstvo, mladosť i mužný vek prežíval Ježiš vlastne osamotene. Vo svojej čistote a vernosti tlačil vínnu lis sám, bez ľudskej pomoci. Niesol strašnú ťarchu zodpovednosti za vykúpenie ľudstva. Vedel,

že len rozhodná zmena zásad a zámerov zachráni ľudí od záhuby. Toto bremeno mu tiesnilo dušu a nikto nemohol zvážiť t' archu jeho zodpovednosti. S cieľavedomou neochvejnosťou naplňal poslanie svojho života, že on sám má byť svetlom ľudí.

10. kapitola — Hlas na púšti

Spomedzi verných Izraelcov, ktorí dlho očakávali príchod Mesiáša, vyšiel Kristov predchodca. Staručký kňaz Zachariáš a jeho manželka Alžbeta boli *„spravodliví pred Bohom„*, a v ich tichom a posvätenom živote žiarilo svetlo viery ako hviezda v temrave oných dní. Tejto zbožnej dvojici bol prisľúbený syn, ktorý pôjde *„pred Pánom pripraviť mu cesty„*. [Lukáš 1,76](#).

Zachariáš býval síce v kopcovitom kraji Judey, no odišiel do Jeruzalema na týždennú službu v chráme, ktorú musel vykonať každý kňaz dvakrát za rok. *„Raz, keď Zachariáš konal pred Bohom kňazskú službu podľa poriadku svojej triedy, pripadol na neho los, podľa obyčaje kňazskej služby, aby vošiel do Pánovho chrámu a zapálil kadidlo„*. [Lukáš 1,8.9](#).

Stál pred zlatým oltárom vo svätyni svätostánku. Dym kadidla vystupoval k Bohu s modlitbami Izraela. Náhle si uvedomil Božiu prítomnosť. Pánov anjel stál *„po pravej strane kadidlového oltára„*. [Lukáš 1,11](#). Postavenie anjela bolo znamením Božej priazne, ale Zachariáš to nevnímal. Dlhé roky prosil o príchod Vykupiteľa; nebo teraz zoslalo svojho posla s oznamom, že tieto modlitby budú čoskoro vypočuté. Božia milosť sa mu však zdala byť príliš veľká, než aby jej mohol uveriť. Chvel sa bázňou a vedomím svojej nehodnosti.

Dostal však radostné uistenie: *„Neboj sa, Zachariáš, vypočutá bola tvoja prosba, tvoja manželka Alžbeta ti porodí syna a dáš mu meno Ján. Bude ti na radosť a plesanie. Všetci sa budú tešiť z jeho narodenia. Ved' bude veľký pred Pánom. Nebude piť víno ani opojné nápoje a bude plný Ducha Svätého už v matkinom lone. Mnohých z izraelských synov obráti k Pánovi, ich Bohu. On sám pôjde pred ním v Eliášovom duchu a v jeho sile, aby obrátil srdcia otcov k deťom, neposlušných k rozumu i spravodlivosti, a tak aby pripravil Pánovi dokonalý ľud. Zachariáš povedal anjelovi: Podľa čoho to poznám? Ved' ja som starec a moja manželka je v pokročilom veku„*. [Lukáš 1,13-18](#).

Zachariáš dobre vedel, ako Abrahám dostal v starobe dieťa, lebo veril, že verný je ten, ktorý zasľúbil. Mysel' tohto staručkého kňaza podľahla na chvíľu ľudskej mdlobe. Pozabudol, že čo Boh sľúbil, môže aj uskutočniť. Aký rozdiel medzi touto nedôverou a úprimnou detinskou vierou Márie, devy z Nazareta, ktorá anjelovi s predivnou zvesťou odpovedala: „*Som Pánova služobnica, nech sa stane podľa tvojho slova.*“, [Lukáš 1,38](#). [57]

Narodenie syna Zachariášovi, ako aj dieťaťa Abrahámovi či Márii, pouča o významnej duchovnej pravde, ktorú sa tak neochotne učíme a na ktorú tak skoro zabúdame. Sami osebe nie sme schopní urobiť čokoľvek dobrého. To však, čo nemôžeme sami, môže urobiť Božia moc každej poslušnej, veriacej duši. Vierou prišlo dieťa a zasľúbenia. Vierou začína duchovný život a my sme usposobení konať skutky spravodlivosti.

Anjel na Zachariášovu otázku odpovedal: „*Ja som Gabriel, ktorý stojí pred Bohom a má poslanie prehovoriť s tebou i podať ti túto radostnú zvesť.*“, [Lukáš 1,19](#). Pred päťsto rokmi Gabriel oznámil Danielovi prorocké obdobie siahajúce do Kristovho príchodu. Poznanie, že koniec tohto obdobia je blízko, viedlo Zachariáša k modlitbe za Mesiášov príchod. Posol, kedysi s prorockou zvesťou, priniesol teraz správu o jej naplnení.

Anjelove slová: „*Ja som Gabriel, ktorý stojím pred Bohom,*“, svedčia o tom, že v nebi zastáva vznešené postavenie. Keď priniesol posolstvo Danielovi, povedal: „*Nikto ma neposilňuje proti nim iba vaše knieža.*“, [Daniel 10,21](#). Spasiteľ v Zjavení hovorí o Gabrielovi, že „*ho poslal po anjelovi svojmu služobníkovi Jánovi.*“, [Zjavenie Jána 1,1](#). Jánovi anjel oznámil: „*Som spoluslužobníkom tvojím.*“, [Zjavenie Jána 22,9](#). Obdivuhodná myšlienka: Anjel s čestným postavením vedľa Božieho Syna, je vyvoleným poslom, ktorý má oznámiť Božie zámery hriešnym ľuďom.

Zachariáš zapochyboval o tejto anjelskej správe. Preto mal zostať nemý, kým sa všetko nesplní. Anjel povedal: „*Onemieš a nebudeš schopný preriect' až do dňa, keď sa to stane, lebo si neuveril mojim slovám, ktoré sa splnia vo svojom čase.*“, [Lukáš 1,20](#). Povinnosťou kňaza v tejto službe bolo prosiť o odpustenie hriechov všetkých ľudí i národa ako aj o príchod Mesiáša; no keď sa o to Zachariáš pokúsil, nemohol vyriect' jediné slovo.

Keď vyšiel, aby požehnal ľud, *„dával im len znaky, lebo bol nemý„*, Lukáš 1,22. Ľudia dlho čakali v obave, či ho nezasiahol Boží súd. Keď však vychádzal zo svätyne, tvár mu žiarila Božou slávou a oni *„spoznali, že mal v chráme videnie„*, Lukáš 1,22. Zachariáš im naznačil, čo videl a počul. *„Len čo sa skončili dni jeho kňazskej služby, odišiel domov„*, Lukáš 1,23.

[58] Krátko po narodení zasľúbeného dieťaťa, otcovi sa rozviazal jazyk, *„prehovoril a velebil Boha. Vtedy zmocnil sa strach všetkých susedov a po celom hornatom kraji judskom sa rozprávalo o týchto udalostiach. Všetci, čo to počuli, kládli si otázku: Čím len bude tento chlapček?„*, Lukáš 1,64-66. To všetko malo obrátiť pozornosť na príchod Mesiáša, ktorému mal Ján pripraviť cestu.

Zachariáš plný Ducha Svätého slávnostne predpovedal poslanie svojho syna:

*„A ty, chlapček, budeš sa volat' prorokom Najvyššieho,
lebo pôjdeš pred Pánom pripraviť mu cesty,
aby si dožičil jeho ľudu poznať spásu odpúšťať aním hriechov
z hlbokého zľutovania a milosrdenstva nášho Boha.
V ňom nás navštívi Prichádzajúci z výsosti,
aby posvietil tým, čo sedia v tme a v tône smrti:
a aby naše kroky upriamil na cestu pokoja.*

Chlapček rástol a mocnel na duchu. Žil na púšti až do dňa, keď verejne vystúpil pred Izraelom„, Lukáš 1,76-80. Pred Jánovým narodením anjel povedal: *„Bude veľký pred Pánom. Nebude piť víno ani opojné nápoje a bude plný Ducha Svätého už v matkinom lone„*, Lukáš 1,15. Boh povolal Zachariášovho syna k veľkému dielu, najslávnejšiemu, aké bolo kedy ľuďom zverené. Ak dielo malo byť splnené, musel ho konať spolu s Pánom. Duch Boží mal byť s ním, ak bude dbať na pokyny anjela.

Ján mal byť Pánovým poslom, ktorý ľuďom prináša Božie svetlo. Ich mysleniu musí dať nový smer. Treba ich presvedčiť o svätosti Božích požiadaviek, upozorniť ich, že potrebujú jeho dokonalú spravodlivosť. Taký posol musí byť svätý, musí byť chrámom Božieho Ducha. Ak má splniť svoje poslanie, musí byť telesne zdravý, duševne a duchovne zdatný. Všetky svoje sily musí tak ovlá-

dat', aby bol medzi ľuďmi za všetkých okolností tak neochvejný, ako bralá a vrchy pustých krajov.

V dobe Jána Krstiteľa bola všeobecne rozšírená túžba po bohatstve, prepychu a okázalom lesku. Zmyselné zábavy, hodovanie a pitie bolo príčinou rôznych chorôb a telesného úpadku, zatemňovalo duchovný postreh a otupovalo mravnú citlivosť voči hriechu. Ján mal byť reformátorom. Svojím striedmym životom a jednoduchým odevom mal byť výčitkou výstrelkom svojej doby. Preto prišiel anjel od nebeského trónu a poučil Jánových rodičov o zásadách striedmosti.

V detstve a za mlada je povaha najvnímavejšia. Vtedy treba získavať a upevňovať návyk sebaovládania. V domove a v rodinnom prostredí pôsobia vplyvy, ktorých význam siaha do večnosti. O tom, či človek v boji života zvíťazí alebo bude porazený, rozhodujú viac návyky z detstva než akékoľvek prirodzené nadanie. Mladosť je dobou seby. Ona rozhoduje o tom, aká bude žatva v živote časnom i večnom. [59]

Ako prorok, mal Ján „*obrátit' srdcia otcov k det'om, neposlušných k rozumu i spravodlivosti, a tak aby pripravil Pánovi dokonalý ľud*„. **Lukáš 1,17**. Ján bol prípravou cesty Kristovmu prvému príchodu symbolom tých, čo majú ľudí pripraviť na druhý príchod nášho Pána. Svet holduje vlastným záľubám. Šíria sa bludné a zvodné náuky. Pribúda satanských osídien na záhubu ľudí. Všetci, čo sa v Božej bázni usilujú o dôkladné posvätenie, musia sa naučiť žiť striedmo a rozvážne. Záľuby a vášne musia podriaďiť vyšším rozumovým schopnostiam. Táto sebadisciplína je podstatne dôležitá pre rozumovú spôsobilosť a duchovnú jasnozrivosť, aby sme vedeli sväté pravdy Božieho slova pochopiť a podľa nich aj žiť. Z tohto dôvodu má striedmosť svoje miesto v príprave na Kristov druhý príchod.

Zachariášov syn by sa bol, podľa všetkého, venoval kňazskému povolaniu. Výchova v rabínskych školách by ho však nebola uspôsobila na to, čo mal robiť. Boh ho neposlal medzi teológov, aby sa naučil vykladať Písmo. Povolal ho na púšť, kde sa mal učiť z prírody a od jej Tvorcu.

Ján našiel svoj domov v odľahlom kraji uprostred pustých kopcov, príkrych svahov a skalných roklín. Sám sa rozhodol zrieknuť sa bezstarostného, rozmarného života a podriaďiť sa tvrdej disciplíne

púšte. Toto prostredie pomáhalo žiť jednoducho a sebazapieravo. Nerušený hlukom sveta mohol tu pokojne uvažovať o posolstvách prírody, o zjavení a Prozreteľnosti. Bohabojní rodičia mu často pripomínali slová, ktoré anjel povedal Zachariášovi. Od detstva ho upozorňovali na významné poslanie a on sa prispôboval tomuto svätému povolaniu. Samota púšte mu bola vítaným únikom zo spoločnosti, v ktorej takmer všeobecne vládlo podozrievanie, nedôvera a nemravnosť. V pokušení sa nespoliehal na vlastné sily a vyhol sa hriechnemu prostrediu, aby si zachoval schopnosť rozpoznať ohavnú podstatu hriechu.

Od narodenia bol posvätený Bohu ako nazarej a sľubom potvrdil svoje rozhodnutie trvale žiť posväteným životom. Odieval sa na spôsob dávných prorokov rúchom z t'avej srsti a okolo bedier nosil kožený pás. Živil sa „*kobyľkami a pol'ným medom*„ z púšte a pil čistú vodu z okolitých kopcov.

[60] Ján však nežil nečinne v nejakej asketickej zádumčivosti či sebeckom samotárstve. Z času na čas šiel medzi ľuďi a vždy pozorne sledoval, čo sa vo svete deje. Zo svojho tichého ústrania pozoroval vývoj udalostí. Vo svetle Božieho Ducha skúmal povahu ľuďi, aby zistil, ako ich srdcu priblížiť nebeské posolstvo. Doliehal naňho bremeno jeho poslania. Rozjímaním a modlitbou osamote sa pripravoval na svoje celoživotné dielo.

Ján žil síce na púšti, ale nebol bez pokušenia. Aj keď urobil, čo mohol, aby satan nemal k nemu prístup, pokušiteľ neprestal útočiť. Jánov duchovný postreh bol jasný, telesne bol zdatnejší a povahou rozhodnejší. Pomocou Ducha Svätého odhaľoval satanské úklady a odolával jeho moci.

Púšť bola Jánovi školou i svätyňou. Ako kedysi Mojžiš v maďiánskych vrchoch, aj on žil v Božej prítomnosti s dôkazmi Tvorcovej moci. Podobne ako veľký vodca Izraela ani Ján nemal zostať uprostred majestátnu horskej samoty. Pred sebou mal moábske výšiny, za sebou Jordán, čo všetko svedčilo o tom, ktorý upevnil horstvá a obdaril ich mocou. Tiesnivá a desivá tvár prírody jeho domova na púšti živo zobrazovala stav Izraela. Plodná vinica Pánova sa zmenila na prázdnu púšť. Nad touto púšťou sa však klenulo jasné a krásne nebo. Na pozadí hustých a temných mrakov nabitých búrkou klenula sa dúha zasľúbenia. Aj nad ponížením Izraela žiarila za-

sľúbená sláva Mesiášovho kráľovstva. Dúha Božej zmluvy milosti preklenula mračná hnevu.

Ján v tichej noci osamote čítal Božie zaslúbenie, ktoré dostal Abrahám o hviezdnom počte svojich potomkov. Ranný úsvit osľňujúci moábske výšiny svedčil o tom, ktorý bude ako „*ranné svetlo, keď slnce vychádza za bezoblačného rána*„. [2. Samuelova 23,4](#). V žiari jasného poludnia videl nádheru jeho zjavenia, keď „*sa zjaví sláva Hospodinova a každé telo to naraz uzrie*„. [Izaiáš 40,5](#).

S posvätnou úctou, no radostne hľadal v prorockých zvitkoch svedectvá o príchode Mesiáša – zaslúbeného Semena, ktoré má hrdovi rozdrviť hlavu, o „*Darcovi pokoja*„ (Šílo), ktorý príde skôr, ako kráľ prestane vládnuť na Dávidovom tróne. Tento čas teraz nadišiel. V paláci na vrchu Sion sedel rímsky vládca. Podľa neklamného Božieho slova sa Kristus už narodil.

Ján študoval dňom i nocou Izaiášovo úchvatné zobrazenie Mesiášovej slávy, premýšľal o výhonku z koreňa Izaiho, o kráľovi, ktorý mal vládnuť spravodlivo, súdiť „*v spravodlivosti... biednych zeme*„, mal byť „*ako útočisko pred vetrom... ako tieň veľkého brala v prahnúcom kraji*„, keď Izrael sa už nemal nazývať „*opustený*„, ani jeho zem „*pustinou*„, ale podľa Božieho prania sa jeho ľud mal volať „*moja oblúbená*„, a jeho krajina sa mala volať „*vydatá*„. [Izaiáš 11,4; 32,2; 62,4](#). Srdce osamotenca naplnila slávna vidina.

Hľadel na Kráľa v jeho okrase a zabudol na seba. Pozoroval majestát svätosti a cítil svoju bezvýznamnosť a nehodnosť. Bol pripravený vystúpiť ako neohrozený nebeský posol, pretože zazrel Božieho Syna. Mohol sa neochvejne a nebojácne postaviť pred pozemských vládcov, pretože sa hlboko koril pred Kráľom kráľov. [61]

Ján plne nechápal podstatu Mesiášovho kráľovstva. Očakával, že Izrael bude vyslobodený a zbavený nepriateľov národa, ale jeho veľkou nádejou bol príchod Kráľa spravodlivosti a ustanovenie Izraela ako svätého národa. Veril, že takto sa splní proroctvo zvestované pri jeho narodení, podľa ktorého Pán mal „*spomenúť si na svoju svätú zmluvu*„...

že nám po vyslobodení z ruky nepriateľov

umožní slúžiť mu bez strachu

v svätosti a v spravodlivosti pred jeho tvárou

po všetky naše dni„. [Lukáš 1,72.74.75](#).

Videl, že jeho národ je oklamáný, spokojný so sebou a omámený vlastnými hriechmi. Chcel ho prebudit' k svätejšiemu životu. Posolstvo, ktoré mu dal Boh, malo tento národ prebrať zo smrteľného spánku a zatriasť ním v jeho veľkej bezbožnosti. Pôdu srdca treba obrobit' skôr, ako sa zaseje semeno evanjelia. Najprv si ľudia musia uvedomiť svoje hriechom spôsobené smrteľné zranenie a potom môžu prísť k Ježišovi, aby ich uzdravil.

Boh neposiela svojich anjelov, aby hriešnikom lichotili. Neposiela posolstvo o pokoji, aby neposvätených ľudí chlácholilo falošnou istotou. Páchatel' a nepravosti stíha trpkými výčitkami svedomia a dušu mu raní šípmi presvedčenia. Nebeskí anjeli ho upozorňujú na strašné Božie súdy, aby v ňom prebudili vedomie potreby bezodkladne volať: „*Čo mám robiť, aby som bol spasený?*“, [Skutky apoštolov 16,30](#). Vtedy ruka, ktorá hriešnika najprv pokorila do prachu, dvíha ho ako kajúcnika. Hlas, ktorý karhal hriech a obnažoval pýchu a ctižiadosť, krajne súcitne sa pýta: „*Čo chceš, aby som ti urobil?*“, [Marek 10,51](#).

Keď Ján začínal pôsobiť, v národe vládlo vzrušenie a nespokojnosť hraničiaca so všeobecnou vzburou. Po zosadení Archelaua sa Judea dostala pod priamy dohľad Ríma. Tyrania a vydieračstvo rímskych vládcov, ako aj ich rozhodné snahy zaviesť pohanské symboly a zvyky, vyvolali odboj, ktorý bol krvavo potlačený povraždením tisícov najstatočnejších synov Izraela. To však len utvrdzovalo nenávisť národa voči Rímu a zvyšovalo túžbu zvrhnúť jeho moc.

[62] Uprostred sporov a boja bolo počuť z púšte hlas – hlas burcujúci a neústupný, no predsa plný nádeje: „*Kajajte sa, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.*“, [Matúš 3,2](#). Hlas zapôsobil na ľud novou, neznámou silou. Proroci predpovedali Kristov príchod ako udalosť ďalekej budúcnosti, ale tu bol oznam, že je blízko. Jánov jednoduchý zjav pripomínal poslucháčom prorokov dávnych dôb. Svojím správaním a oblečením sa podobal prorokovi Eliášovi. V duchu a moci Eliáša pranieroval národný úpadok a vytýkal existujúce hriechy. Hovoril jasne, výstižne a presvedčivo. Mnohí si mysleli, že je jedným z prorokov, ktorý vstal z mŕtvych. Celý národ bol dojatý. Zástupy ľudí prichádzali na púšť.

Ján oznamoval príchod Mesiáša a vyzýval ľudí, aby sa kajali. Na znamenie očisty od hriechu krstil ich vo vodách Jordánu. Výstižne im tým dával najavo, že aj keď sa pokladajú za Boží vyvolený ľud,

sú hriešni a bez očistenia srdca i celého života nemôžu vojsť do Mesiášovho kráľovstva.

Kniežatá a rabíni, vojaci, publikáni i dedinčania si prichádzali vypočuť proroka. Načas ich tento vážny varovný hlas Boží vyburcoval. Mnohí sa kajali a dali sa pokrstiť. Ľudia rôzneho postavenia prijali Krstiteľovu výzvu, aby mohli mať účasť v kráľovstve, ktoré oznamoval.

Mnohí zo zákonníkov a farizejov prichádzali, vyznávali svoje hriechy a žiadali o krst. Povyšovali sa nad ostatných a budili zdanie hlbokej zbožnosti. Teraz však vyšli najavo tajné hriechy ich života. Duch Svätý upozornil Jána, že mnohí z týchto mužov nie sú vlastne o hriechu presvedčení. Boli to prospecháři. Domnievali sa, že prichádzajúce Knieža zohľadní ich priateľstvo s prorokom a uprednostní ich. Prijatím krstu z rúk tohto populárneho mladého učiteľa chceli si len medzi ľuďmi zabezpečiť vplyv.

Ján ich však vítal zdrvujúcou otázkou: *„Vreteničie plemä, kto vám ukázal, ako uniknúť pred budúcim hnevom? Prinášajte ovocie primerané pokániu a nenazdávajte sa, že si môžete povedať: Mám otca Abraháma. Lebo hovorím vám, že Boh môže utvoriť Abrahámove deti aj z týchto kameňov.*„ [Matúš 3,7-9](#).

Židia si nesprávne vykladali zaslúbenie o Božej večnej priazni voči Izraelovi: *„Takto vraví Hospodin, ktorý slnko určuje za svetlo vo dne, mesiac a hviezdy kladie za svetlo noci, ktorý búri more tak, že hučia jeho vlny; Hospodin mocnosť je jeho meno: Ak tieto poriadky zmiznú spredom mňa – znie výrok Hospodinov – aj potomstvo Izraela prestane jestvovať predom mnou ako národ na všetky časy. Takto vraví Hospodin: Ak možno hore zmerať nebesá a dolu preskúmať základy zeme, tak aj ja zavrhnem všetko potomstvo Izraela za všetko, čo vykonal – znie výrok Hospodinov.*„ [Jeremiáš 31,35-37](#). Židia pokladali svoj prirodzený pôvod od praotca Abraháma za dostatočný dôvod tohto zaslúbenia. Prehliadali však podmienky, ktoré určil Boh. Skôr než im niečo sľúbil, povedal: *„Svoj zákon vložím do ich vnútra a vpíšem im ho do srdca; ja budem ich Bohom a oni budú mojím ľuďom... lebo im odpustím ich viny a na ich hriech si už nespomeniem.*„ [Jeremiáš 31,33.34](#).

Ľudia, v ktorých srdci je napísaný Boží zákon, smú mať istotu Božej priazne. Sú s ním jedno. Židia sa však odlúčili od Boha. Pre svoje hriechy museli znášať jeho súdy. Preto sa dostali pod nadvládu

pohanského národa. Prestupovanie zákona im zatemnilo myseľ a veľkou Božou zhovievavosťou ospravedlňovali svoje hriechy. Pokladali sa za lepších ľudí a robili si nárok na jeho požehnanie.

To všetko je „ako príklad a nám, ktorých zastihol koniec, je to napísané na výstrahu,,. [1. Korint'anom 10,11](#). Ako často si nesprávne vykladáme Božie požehnanie a navrávame si, že Božiu priazeň si predsa len nejako zaslúžime. Boh však potom nemôže pre nás urobiť, čo by chcel. Jeho dary zneužívame na sebecké ciele a na zatvrdenie srdca v nevere a hriechu.

Ján oznámil učiteľom Izraela, že pre svoju pýchu, sebecko a krutosť sa stali vreteničím plemenom a kliatbou pre ľudí, nie detí mi spravodlivého a poslušného Abraháma. Z hľadiska poznania, ktoré dostali od Boha, boli horší ako pohania, nad ktorých sa tak radi vyvyšovali. Zabudli na skalú, z ktorej boli vylomení, a na jamu, z ktorej boli vytiahnutí. Boh svoj zámer plnil aj bez nich. Ako kedysi spomedzi pohanského ľudu povolal Abraháma, tak mohol do svojej služby povolať aj iných. Aj keby ich srdcia boli teraz bezcitné ako skaly na púšti, Duch ich mohol oživiť, aby konali jeho vôľu a aby sa im splnilo jeho zasľúbenie.

Prorok povedal: „*Ved' sekera je už priložená na koreň stromov. A tak každý strom, čo neprináša dobré ovocie, sa vytne a hodí na oheň.*,, [Lukáš 3,9](#). Hodnotu stromu neurčuje meno, ale ovocie. Ak je ovocie bezcenné, meno nezachráni strom pred vyt'atím. Ján otvorene povedal Židom, že o ich vzťahu k Bohu rozhoduje ich povaha a život. Holé vyznanie nemá cenu. Ak ich život a povaha nezodpovedajú Božiemu zákonu, nie sú Božím ľuďom.

Jánove prenikavé slová presviedčali poslucháčov. Prichádzali k nemu s otázkou: „*Čo teda máme robiť? On im odpovedal: Kto má dvoje šiat, nech sa rozdelí s tým, čo nemá, a kto má dost' jedla, nech urobí podobne.*,, [Lukáš 3,10.11](#). Ján varoval publikánov pred nespravodlivosťou a vojakov pred násilím.

[64] Pripomínal, že všetci účastníci Kristovho kráľovstva musia osvedčiť svoju vôľu a kajateľnosť. V ich živote sa musí prejavovať lás-kavosť, čestnosť a vernosť. Majú slúžiť trpiacim a svoje obeť prinášať Bohu. Majú sa zastat' bezbranných a ukázať príklad cnosti a milosrdenstva. Kristovi nasledovníci tým osvedčia, že v nich pôsobia obnovujúca moc Ducha Svätého. V ich každodennom živote

bude zjavná spravodlivosť, milosrdenstvo a Božia láska. Inak budú ako pleva hodená do ohňa.

Ján povedal: „*Ja vás síce krstím vodou na pokánie, ale ten, čo prichádza po mne, je mocnejší ako ja. Nie som hoden ani len odniesť mu sandále. On vás bude krstiť Duchom Svätým a ohňom.*„, [Matúš 3,11](#). Prorok Izaiáš ohlasoval, že Pán očistí svoj ľud od nepravostí „*duchom súdu a duchom očisty*„. Hospodin povedal Izraelovi: „*Obrátim svoju ruku proti tebe, vytavím tvoju trosku ako lúčavka a odstránim všetko tvoje olovo.*„, [Izaiáš 4,4](#); [1,25](#). Pre každý hriech „*náš Boh je zožierajúcim ohňom*„, [Židom 12,29](#). Duch Boží spaľuje hriech v každom, kto sa ochotne podriadi jeho moci. Ak ľudia zotrávajú v hriechu, stotožňujú sa s ním. Potom Božia sláva, ktorá ničí hriech, musí zničiť aj ich. Jákob po svojom nočnom boji s anjelom zvolal: „*Videl som Boha tvárou v tvár a ostal som nažive.*„, [1. Mojžišova 32,30](#) (ROH); [1. Mojžišova 32,31](#) (ECAV). Jákob sa svojím správaním voči Ezauovi ťažko previnil, no kajal sa. Bolo mu odpustené a jeho hriech bol zahladený, preto mohol zničiť zjavenie Božej prítomnosti. Kedykoľvek však ľudia prichádzali k Bohu a pritom svojvoľne páchali zlo, boli zničení. Pri Kristovom druhom advente budú bezbožníci strávení „*dychom jeho úst*„, a zničení „*zjavením jeho príchodu*„, [2. Tesaloničanom 2,8](#). Svetlo Božej slávy, ktoré spravodlivým dáva život, bezbožných zničí.

V dobe Jána Krstiteľa mal Kristus vystúpiť ako zjaviteľ Božieho charakteru. Sama jeho prítomnosť mala ľudom odhaliť ich hriech. Ak sa dali očistiť od hriechu, mohli sa stať jeho priateľmi. V jeho prítomnosti mohli obstáť len ľudia čistého srdca.

Tak oznamoval Ján Božie poslanstvo Izraelovi. Mnohí prijali jeho naučenia. Mnohí obetovali všetko, len aby mohli byť poslušní. Zástupy nasledovali nového učiteľa z miesta na miesto a nemálo bolo tých, čo dúfali, že je Mesiáš. Keď však Ján videl, že ľudia sa obracajú na neho, pri každej príležitosti usmerňoval ich vieru k tomu, ktorý mal prísť.

11. kapitola — Krst

Zvest' o prorokovi z púšte a o jeho úžasnom oznámení sa roz-niesla po celej Galilei. Posolstvo sa dostalo až k osadníkom najod-ľahlejších kopaníc i k prímorským rybárom a v ich dôverivých a úprimných srdciach našlo tú najsprávnejšiu ozvenu. Hovorilo sa o tom aj v Jozefovej tesárskej dielni v Nazarete a jeden z robotníkov poznal toto volanie. Jeho čas prišiel. Zanechal každodennú prácu, rozlúčil sa so svojou matkou a pridal sa k svojim krajanom, čo šli k Jordánu.

Ježiš a Ján Krstiteľ boli bratrance a okrem toho ich spájali okolnosti narodenia. Ježiš až dosiaľ žil v galilejskom Nazarete. Ján býval v judskej púšti. V celkom odlišnom prostredí žili v odlúčení a vzájomne sa nestýkali. Tak to určila Božia prozreteľnosť. Nemalo tu byť ani najmenšie podozrenie, že podľa spoločnej dohody sa budú vzájomne podporovať.

Ján vedel, aké okolnosti poznamenali Ježišovo narodenie. Počul, že Ježiš ako chlapec navštívil Jeruzalem, i to, čo sa stalo v rabínskej škole. Vedel o jeho bezhriešnom živote a veril, že je Mesiáš, no nemal o tom úplnú istotu. Skutočnosť, že Ježiš zostal dlhé roky v ústraní a neprejavoval nijaké zvláštne náznaky svojho poslania, viedla k neistote o tom, či je naozaj tým Zasl'úbeným. Ján Krstiteľ však čakal v dôvere, že Boh v pravý čas všetko objasní. Bolo mu zjavené, že Spasiteľ ho požiada, aby ho pokrstil, a vtedy dostane znamenie o jeho božskej prirodzenosti. To mu umožní predstaviť ho ľudu.

Keď Ježiš prišiel, aby sa dal pokrstiť, Ján v ňom postrehol taký čistý charakter, aký dosiaľ v nikom nepoznal. Samo ovzdušie jeho prítomnosti bolo sväté a vyvolávalo posvätnú úctu. Medzi zástupmi, čo sa pri Jordáne hrnuli k nemu, Ján počul údesné príbehy zločinnosti a stretol ľudí, ktorí klesali pod ť archou tisícerych hriechov, no nikdy nestretol človeka, z ktorého by vyžaroval taký božský vplyv. To všetko sa zhodovalo s tým, čo bolo Jánovi o Mesiášovi zjavené. On sa však predsa len zdráhal splniť Ježišovo prianie. Ako mal

on, hriešny človek, pokrstiť Bezhriešneho? Prečo by sa ten, ktorý sa kajať nemusel, mal podrobiť obradu znamenajúcemu zmytie vyznanej viny?

Keď Ježiš žiadal o krst, Ján zdráhavo namietal: „*Ja by som sa mal dať tebe pokrstiť, a ty prichádzaš ku mne?*“, **Matúš 3,14**. Ježiš mu dôrazne, no jemne povedal: „*Nechaj to teraz! Patrí sa nám vykonať všetko, čo je spravodlivé.*“, **Matúš 3,15**. Potom Ján teda [66] súhlasil, Spasiteľ a zaviedol do Jordánu a ponoril ho do vody. „*Po krste Ježiš hneď vyšiel z vody. A vtedy sa nad ním otvorili nebesá a videl Božieho Ducha, ako zostupuje s ňou holubica a prichádza naňho.*“, **Matúš 3,16**.

Ježiš prijal krst, no nie ako vyznanie nejakého vlastného previnenia. Stotožnil sa s hriešnikmi, urobil kroky, ktoré máme urobiť my, a konal to, čo konať prináleží aj nám. Jeho život po krste, plný utrpenia a trepezlivého znášania, je príkladom aj nám.

Keď Ježiš vystúpil z vody na breh, sklonil sa k modlitbe. Začal sa nový a významný úsek jeho života. Púšť a sa do životného boja na širšej scéne. Hoci bol Kniežat'om pokoja, jeho príchod musí byť ako taseňie meča. Kráľ'ovstvo, ktoré prišiel zriadiť, bolo opakom toho, po čom túžili Židia. Ten, ktorý bol základom izraelského obradného a spoločenského poriadku, bude pokladaný za jeho nepriateľ a a rozvratníka. On, ktorý vlastne oznámil zákon zo Sinaja, bude odsúdený ako priestupník. On, ktorý prišiel satana zbaviť moci, bude označený za Belzebuba. Nikto na zemi ho nepochopí a vo svojej službe musí trvale zostať osamotený. Ani jeho matka, ani bratia po celý život nechápali jeho poslanie. Ba nerozumeli mu ani jeho učeníci. V jednote s Bohom prebýval vo večnom svetle, ale svoj pozemský život musel tráviť osamote.

V jednote s nami musel znášať bremeno našich vín a utrpenia: On, bezhriešny, musí pocítiť hanbu za hriech. Milovník pokoja musí žiť vo svete rozbrojov, pravda musí žiť vedľa lži, čistota blízko neresti. Každý hriech, každý spor, každá poškrvňujúca žiadosť ako následok prestúpenia trýznili mu ducha.

Sám musí ísť cestou života a sám niesť bremeno. Od neho, ktorý odložil svoju slávu a vzal na seba krehkosť ľudskej prirodzenosti, závisí vykúpenie sveta. To všetko videl a vedel, no jeho rozhodnutie zostalo neochvejné. Na ňom spočíva spása padlého ľudstva; On vystrel ruku, aby uchoпил ruku všemohúcej Lásky.

Spasiteľ ov pohl' ad pri vrúcnej modlitbe akoby prenikal nebesá. Dobré vie, ako hriech zatvrdil ľudské srdcia a ako t'ážko môžu chápať jeho poslanie a prijať dar spasenia. Prosí svojho Otca o silu na premoženie ich nevery a odstránenie pút, ktorými ich satan poviazal; prosí, aby v ich záujme premohol nepriateľ a. Prosí o dôkaz, že Boh v osobe svojho Syna prijíma ľudské pokolenie.

[67] Anjeli nikdy predtým nepočuli takú modlitbu. Dychtivo chcú priniesť svojmu milovanému Veliteľ'ovi posolstvo uistenia a potechy. To však nie je možné! Otec sám odpovie na prosbu svojho Syna. Priamo z nebeského trónu žiaria lúče jeho slávy. Otvorilo sa nebo a na Spasiteľ'ovu hlavu zostupuje to najjasnejšie svetlo v podobe holubice – výstižnom symbole toho Tichého a Pokorného.

Z veľkého zástupu pri Jordáne len málokto okrem Jána postrehol nebeské videnie. No sláva Božej prítomnosti aj tak spočinula na tomto zhromaždení. Ľud ticho stál a hl'adel na Krista. Ožarovalo ho svetlo, ktoré stále obklopuje Boží trón. K nebu obrátená tvár žiarila Božou slávou, akú u človeka ľudia dosiaľ nevideli. Z otvoreného neba bolo počuť hlas: „*Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie.*“, [Lukáš 3,22](#).

Tieto potvrdzujúce slová mali prebudiť vieru v tých, čo boli svedkami tejto udalosti, a posilniť Spasiteľ'a v jeho poslaní. Napriek tomu, že na Krista doľahli hriechy padlého sveta a že šlo o jeho poníženie, keď vzal na seba našu padlú prirodzenosť, nebeský hlas ho označil za Syna Večného.

Ján bol hlboko dojatý, keď videl Ježiša ako skloneného prosebníka, ktorý so slzami v očiach žiada o znamenie Otcovho súhlasu. Keď ho obklopila Božia sláva a z neba zaznel hlas, Ján rozpoznal Bohom zasľúbené znamenie. Vedel, že pokrstil Vykupiteľ'a sveta. Duch Svätý spočinul na ňom, a preto vystretou rukou ukázal na Ježiša a zvolal: „*Ajhl'a, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta!*“, [Ján 1,29](#).

Nikto z poslucháčov, ba ani ten, kto výrok vyslovil, nechápal dosah slov „*Baránok Boží*“, Na vrchu Moria počul Abrahám otázku svojho Syna: „*Otče môj!... Kde je však baránok na spal'ovanú obeť?*“, Otec odpovedal: „*Boh si vyhliadne baránka na spal'ovanú obeť, syn môj.*“, [1. Mojžišova 22,7.8](#). V baránkovi, ktorého prichystal Boh miesto Izáka, videl Abrahám symbol toho, ktorý mal zomrieť za hriechy ľudí. V tomto zmysle Duch Svätý ústami proroka Izaiáša

o Spasiteľovi povedal: „*Ako baránok vedený bol na zabitie... Hospodin spôsobil, aby ho zasiahla neprávosť všetkých nás.*„ [Izaiáš 53,7.6.](#) Izraelský národ však zmysel týchto slov nechápal. Mnohí hľadeli na obetné dary práve tak, ako na svoje obete hľadia pohanovia. Videli v nich dary, ktorými môžu sami uzmierovať božstvo. Boh ich však chcel poučiť, že sám z lásky dáva dar, ktorým ich zmieruje so sebou.

Oslovenie Ježiša pri Jordáne: „*Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zalúbenie.*„, zahŕňa celé ľudstvo. Boh oslovil Ježiša ako nášho zástupcu. Boh nás napriek všetkým našim hriechom a slabostiam nezavrhol ako bezcenné bytosti. Vzal nás na milosť, „*ktorou nás omilostil v milovanom.*„ [Efezským 1,6.](#) Sláva, ktorá spočinula na Kristovi, je zárukou Božej lásky k nám. Svedčí o moci modlitby, o tom, ako Boh môže počuť ľudský hlas a ako sú prosby v nebi vypočuté. Hriech odlúčil nebo od zeme a prerušil spojenie s ním, ale Ježiš zem opäť spojil s ríšou slávy. Jeho láska obklopila človeka a dosiahla najvyššie nebesá. Svetlo, ktoré z otvorených brán dopadalo na hlavu nášho Spasiteľa, osvieti aj nás, ak budeme prosiť o pomoc, aby sme odolali pokušeniu. Hlas, ktorý oslovil Ježiša, hovorí každému veriacemu človekovi: „*Toto je moje milované dieťa, v ktorom mám zalúbenie.*„

[68]

„*Milovaní, teraz sme dieťkami Božími, a ešte nevyšlo najavo, čím budeme. Vieme, že keď vyjde najavo, jemu budeme podobní, lebo ho uvidíme takého, aký je.*„ [1. Jána 3,2.](#)

Náš Vykupiteľ sa postaral o to, aby aj ten najhriešnejší, najúbohejší, najutlačanejší a najopovrhutejší človek mal prístup k Otcovi. Všetci môžu mať domov v slávnych príbytkoch, ktoré šiel Ježiš prichystať. „*Toto hovorí Svätý a Opravdivý, ktorý má kľúč Dávidov, ktorý otvára tak, že nikto nezatvorí a zatvára tak, že nikto neotvorí... Ajhľa, otvoril som ti dvere, ktoré nikto nemôže zatvoriť.*„ [Zjavenie Jána 3,7.8.](#)

12. kapitola — Pokušenie

„Ježiš sa vrátil od Jordánu plný Duchu Svätého. Duch ho vodil štyridsať dní po púšti a diabol ho pokúšal.„ [Lukáš 4,1](#). Svedectvo Markovho evanjelia je ešte významnejšie. Hovorí: „A hneď ho Duch pudil na púšť. Na púšti bol štyridsať dní a satan ho pokúšal. Bol medzi divou zverou a anjeli mu posluhovali.„ [Marek 1,12.13](#). „Po tie dni nič nejedol.„ [Lukáš 4,2](#).

Keď bol Ježiš vedený na púšť, aby bol pokúšaný, viedol ho ta Duch Boží. Sám pokušenie nevyhl'adával. Šiel na púšť, aby osamote mohol uvažovať o svojom poslaní a diele. Pôstom a modlitbou sa chcel pripraviť na trnistú cestu, ktorou mal ísť. Satan však vedel, že Spasiteľ šiel na púšť, a predpokladal, že je to najvhodnejšia príležitosť dostať sa k nemu.

V zápase medzi Kniežat'om svetla a vodcom kráľ'ovstva temnosti šlo o otázky pre svet veľmi významné. Keď satan zvedol človeka do hriechu, pokladal zem za svoje vlastníctvo a nazval sa kniežat'om tohto sveta. Keď našich prarodičov prispôobil svojej povahe, hodlal si tu zriadiť svoju ríšu. Vyhlásil, že ľudia si ho zvolili za svojho vládcu. Ovládnutím ľudí ovládol svet. Kristus prišiel vyvrátiť toto satanovo tvrdenie. Kristus aj ako Syn človeka chcel zostať verný Bohu. Tým sa malo dokázať, že satan nemá úplnú vládu nad ľuďmi a že jeho nárok na svet je klam. Všetci, čo sa chcú vyslobodiť z jeho moci, budú vyslobodení. Vláda, ktorú Adam hriechom stratil, mala byť obnovená.

Odvtedy, čo bolo v raji hadovi oznámené: „*Položím nepriateľstvo medzi teba a ženu, medzi tvoje potomstvo a jej potomstvo*„ ([1. Mojžišova 3,15](#)), satan vedel, že svet nemá vo svojej neobmedzenej moci. V ľuďoch bolo vidieť pôsobenie moci, ktorá odporuje jeho nadvláde. S veľkým záujmom pozoroval obeť, ktoré prinášal Adam a jeho synovia. V týchto obradoch videl názorné spojenie medzi nebom a zemou. Rozhodol sa toto spojenie prerušiť. Falošne predstavoval Boha a nesprávne vykladal zmysel obradov, ktoré znázorňovali Spasiteľ'a. Ľudia sa začali Boha báť ako tyrana, ktorý sa

teší z ich záhuby. Obete, ktoré mali zjavovať jeho lásku, sa prinášali na uzmiernenie jeho hnevu. Satan podnecoval v ľuďoch zhubné vášne, aby ich tým lepšie ovládol. Keď bolo Božie slovo napísané, satan skúmal prorocké údaje o príchode Spasiteľa. Z pokolenia na pokolenia bránil ľuďom pochopiť tieto proroctvá, len aby ľudia Krista pri jeho príchode zavrhli. [70]

Satan vedel, že v Ježišovom narodení prišiel niekto z Božieho poverenia, kto jeho právo ovládať svet spochybni. Chvel sa, keď anjelské posolstvo potvrdzovalo moc novorodeného Kráľa. Satan dobre poznal postavenie, ktoré mal Kristus v nebi ako milovaný Syn Otca. Desil sa a chvel pri pomyslení, že by tento Boží Syn mal prísť na zem ako človek. Nemohol pochopiť tajomstvo tejto veľkej obete. Vo svojom sebeckve nevedel pochopiť toľkú lásku k padlému ľuďstvu. Ľudia len nejasne vnímali slávu a pokoj neba a radosť zo spoločenstva s Bohom; dobre to poznal aj Lucifer, kedysi „*ochranný cherub*„ [Ezechiel 28,16](#). Odvtedy, čo stratil nebesá, bol rozhodnutý pomstiť sa tak, že k pádu privedie aj iných. Chcel to docieľiť tým, že ľudí prinúti, aby podceňovali nebeské veci a svoje srdce upriamili na záujmy pozemské.

Nebeský vládca nebude získavať stúpcov pre svoje kráľovstvo bez prekážok. Od narodenia v Betleheme stále ho ohrozoval jeho úhlavný nepriateľ. V Kristovi bol zjavný Boží obraz a v satanských plánoch bolo rozhodnuté premôcť ho. Dosiaľ nikto neunikol moci tohto zvodcu. Proti Kristovi sa sprisahali mocnosti zla a chceli nad ním zvíťaziť.

Medzi svedkami krstu bol aj satan. Videl, ako Otcova sláva zostupovala na Syna. Počul, ako Boží hlas potvrdzuje Ježišovo božstvo. Odvtedy, čo Adam zhrešil, ľuďstvo bolo bez priameho spojenia s Bohom; spoločenstvo medzi nebom a zemou sprostredkoval Kristus. Teraz však, keď Ježiš prišiel „*v podobe hriešneho tela*„ ([Rimanom 8,3](#)), prehovoril sám Otec. Predtým hovorieval s ľuďmi skrze Krista, teraz hovoril s nimi v Kristovi. Satan predpokladal, že dôsledkom Božej neľúbosti voči zlu bude večná odluka neba od zeme. Teraz však bolo zrejmé, že spojenie medzi Bohom a človekom bolo obnovené.

Satan videl, že buď musí zvíťaziť, alebo byť porazený. V tomto spore šlo o priveľa, než aby to mohol prenechať svojim odbojným anjelom. Tento boj musel viesť osobne sám. Proti Božiemu Synovi

sa zamerali všetky odpadlicke sily, Kristus sa stal terčom všetkých pekelných zbraní.

[71] Mnohí sa domnievajú, že tento spor medzi Kristom a satanom nemá nijaký zvláštny vplyv na ich život, preto sa oň málo zaujímajú. Tento zápas sa však stále znova odohráva v každom ľudskom srdci. Človek sa nikdy nevymaní z moci zla pre Božiu službu, aby nemusel bojovať proti satanským úskokom. Zvody, ktorým Kristus odolal, sú tie isté, ktorým sami tak ťažko odolávame. Na neho doliehali o to mocnejšie, o čo nás on prevyšuje svojím charakterom. Kristus za ťažený bremenom hriechov sveta odolal pokušeniu chuti, svetským zvodom a okázalosti, ktorá vedie k domýšľavosti. Tieto pokušenia premohli Adama a Evu a ľahko im podliehame aj my.

Satan poukazoval na Adamov hriech ako na dôkaz, že Boží zákon je nespravodlivý a že ho nemožno poslúchať. Adamovo prestúpenie mal Kristus odčiniť v našej ľudskej prirodzenosti. Keď však pookušíteľ Adama zaskočil, nijaké následky hriechu naňho ešte nepôsobili. Mal zdatnosť dokonalého človeka v plnom rozkvetu duševných a telesných schopností. Obklopovala ho sláva raja a denne sa stýkal s nebeskými bytosťami. Celkom inak to bolo s Ježišom, keď odišiel na púšť zápasiť so satanom. Telesná, duševná a mravná sila ľudstva za štyri tisícročia ochabla a Spasiteľ vzal na seba krehkosť padlého pokolenia. Len tak mohol vyslobodiť ľudstvo z najhlbšieho poníženia.

Mnohí tvrdia, že Kristus nemohol podľahnúť pokušeniu. Potom by však nebol mohol byť v Adamovej situácii. Nebol by mohol zvíťaziť tam, kde Adam padol. Ak máme v nejakom ohľade ťažší zápas, než mal Kristus, potom by nám nemohol pomôcť. Náš Spasiteľ však vzal na seba ľudskú prirodzenosť so všetkými jej slabosťami. On vzal na seba prirodzenosť človeka s možnosťou podľahnúť pokušeniu. Neznášame nič, čo neznášal on.

Prvým veľkým pokušením, ktoré útočilo na Krista práve tak, ako na nevinný pár v raji, bolo pokušenie chuti. Práve tam, kde začal had, muselo začať aj dielo nášho vykúpenia. Ako Adam padol tým, že pokušeniu chuti podľahol, tak Kristus musel zvíťaziť tým, že pokušeniu chuti odolal. *„Postil sa štyridsat dní a štyridsat nocí, a tak napokon vyhladol. Prišiel k nemu pookušíteľ a povedal: Ak si Boží Syn, rozkáž, aby sa z týchto kameňov stali chleby. On mu*

však odpovedal: *Je napísané: Človek bude žiť nielen z chleba, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.*, [Matúš 4,2-4](#).

Od Adama až po Krista pôžitkárstvo vybičovalo chůtky a vášne natoľko, že ľudí takmer úplne ovládli. Ľudstvo stále viac upadalo, podliehalo chorobám a vlastnými silami nemohlo nad tým zvíťaziť. Kristus zvíťazil na mieste človeka tým, že v najprudšej skúške obstál. Jeho sebazapieranie kvôli nám bolo mocnejšie než hlad a smrť. V tomto prvom víťazstve šlo o mnohé z toho, o čo zápasíme v každom spore s mocnosťami temnoty.

Keď Ježiš prišiel na púšť, obklopila ho Otcova sláva. Úplne pohrúžený do spoločenstva s Bohom bol povznesený ponad ľudskú slabosť. Táto sláva však ustúpila a on zostal v boji s pokušením sám. To naň neprestajne útočilo. Jeho ľudská prirodzenosť sa desila zápasu, ktorý ho čakal. Štyridsať dní sa postil a modlil. Bol zoslabnutý a vychudnutý hladom, vyčerpaný a utrápený duševnou trýznou, neľudsky bol znetvorený jeho výzor a jeho postava človekovi nepodobná ([Izaiáš 52,14](#)). Teraz sa satanovi naskytila príležitosť. Predpokladal, že teraz už Krista premôže.

[72]

Akoby odpoveď na modlitbu prišiel k Spasiteľovi niekto v podobe nebeského anjela. Tvrdil, že ho poslal Boh, aby oznámil, že Kristov pôst sa skončil. Ako kedysi Boh poslal anjela, aby zadržal Abrahámovu ruku a zachránil Izáka pripraveného ako obeť, tak teraz Otec, spokojný s Kristovou ochotou nastúpiť cestu utrpenia a krvi, poslal svojho anjela, aby Ježiša vyslobodil a priniesol mu toto nebeské posolstvo. Spasiteľ bol hladný a túžil po jedle, keď k nemu náhle pristúpil satan. Pokušiteľ ukázal na kamene podobné bochníkom chleba a povedal: „*Ak si Boží Syn, povedz tomuto kameňu, aby sa stal chlebom!*“, [Lukáš 4,3](#).

Hoci sa javí ako anjel svetla, už prvé slová odhaľujú jeho povahu. „*Ak si Boží Syn.*“, Je tu náznak nedôvery. Keby Ježiš urobil, čo mu satan našepkával, tým by pripúšťal jeho pochybnosť. Pokušiteľ chce premôcť Krista tými istými prostriedkami, ktoré mu pomohli premôcť ľudstvo na začiatku. Ako zákerne sa satan priblížil k Eve v raji! „*Či naozaj riekol Boh: Nesmiete jesť zo žiadneho rajského stromu?*“, [1. Mojžišova 3,1](#). Tieto jeho slová boli pravdivé, ale v spôsobe, ako ich vyriekol, skrývalo sa pohrdanie Božím slovom. Skrýval sa v ňom maskovaný zápor, pochybnosť o Božej pravdivosti. Satan chcel presvedčiť Evu, že Boh nevykoná, čo povedal; ved' by to

odporovalo jeho láske a príchylnosti k človekovi, keby im odmietol tak pôvabné ovocie. Pokušiteľ chce teraz podobne presvedčiť Krista. „*Ak si Boží Syn.*“, Tieto slová znepokojovali jeho myseľ. Tón jeho hlasu naznačoval úplnú neveru. Že by Boh takto zaobchádzal s vlastným Synom? Že by ho nechal na púšti medzi divokými šelmami bez jedla, bez priateľov a bez útechy? Naznačuje, že Boh nikdy so svojím Synom nič podobného nezamýšľal. „*Ak si Boží Syn.*“, prejav svoju moc a pomôž si z tiesnivého hladu. Rozkáž, aby sa z týchto kameňov stal chlieb.

[73] V satanových ušiach zneli dosiaľ slová z neba: „*Toto je môj milovaný Syn, v ktorom som našiel zalúbenie.*“, **Matúš 3,17**. Bol však rozhodnutý zvrátiť Kristovu vieru v toto svedectvo. Božie slovo bolo Kristovi uistením o jeho božskom poslaní. Prišiel medzi ľudí žiť ako človek, a práve tento výrok potvrdil jeho spojenie s nebom. Satan ho chcel zviest' k tomu, aby zapochyboval o týchto slovách. Vedel, že keby otriasol Kristovu dôveru v Boha, celý spor by vyhral. Mohol by zvíťaziť nad Ježišom. Dúfal, že skl'účený a krajne vyhladnutý Kristus prestane dôverovať svojmu Otcovi a zachráni sa zázrakom. Keby to však Kristus urobil, plán spasenia by bol zmarený.

Keď sa satan a Boží Syn prvýkrát dostali do sporu, Kristus bol veliteľom nebeských zástupov; satan, vodca odboja, bol z neba zvrhnutý. Teraz je ich postavenie zdanlivo obrátené a satan chce svoju predpokladanú výhru patrične využiť. Povedal, že jeden z najmocnejších anjelov bol zvrhnutý z neba. Tým padlým, Bohom i ľuďmi opusteným anjelom je teda Ježiš, ako o tom zrejme svedčí jeho zúbožený zjav. Božská bytosť by sa predsa zázračne zachránila. „*Ak si Boží Syn, rozkáž, aby sa z týchto kameňov stali chleby.*“, **Matúš 4,3**. Taký prejav tvorivej moci by podľa pokušiteľovho tvrdenia bol vrcholným dôkazom božstva. Urobil by koniec sporu.

Ježiš len s veľkým sebazaprením mohol ticho vypočúť dôvody arcizvodcu. Boží Syn však nehodlal satanovi dokazovať svoje božstvo ani mu vysvetľovať dôvody svojho poníženia. Keby bol vyhovel žiadosti svojho odporcu, nič by nebol získal ani pre blaho človeka ani pre Božiu slávu. Keby bol Kristus splnil našepkávanie nepriateľa, satan by bol ďalej žiadal: „*Ukáž mi znamenie, aby som mohol uveriť, že si Boží Syn.*“, Dôkazy by nepomohli zlomiť odbojnú moc v jeho srdci. Kristus predsa nemal používať svoju božskú moc pre

vlastný prospech. Prišiel znášať útrapy života, ako ich musíme znášať aj my; dal nám príklad viery a odovzdanej poslušnosti. Ani teraz ani za iných okolností svojho pozemského života nerobil divy kvôli sebe. Všetky svoje obdivuhodné skutky vykonal pre blaho iných. Aj keď Ježiš poznal satana od začiatku, predsa sa nedal strhnúť do sporu s ním. Posilnený spomienkou na hlas z neba, bezvýhradne sa spoľahol na lásku svojho Otca. S pokušením sa nehodlal dohadovať.

Ježiš odpovedal satanovi slovami Písma: „*Napísané je!*“, V každom pokušení víťazil Božím slovom. Satan žiadal od Krista zázrak ako znamenie jeho božstva. Pevná dôvera v Boží výrok „*Takto hovorí Pán,*“, prevyšuje všetky divy a bola znamením, ktorému sa nedalo odporovať. Toto Kristovo neochvejné stanovisko nemohol pokušiteľ zvrátiť.

Kristus bol v paľbe najprudších pokušení práve vo chvíli najväčšieho telesného vysilenia. Satan chcel práve vtedy nad ním zvíťaziť. Tak totiž premohol ľuď. Keď ochabli telesné sily, keď bola podlomená vôľa a viera sa prestala pevne pridržať Boha, premoženie bývali aj skúsení a odvážni obhajcovia pravdy. Mojžiš po štyridsaťročnom putovaní Izraela padol unavený, keď sa na chvíľu prestal vierou opierať o nekonečnú moc. Podľahol práve na hraniciach Zaslúbennej zeme. Podobne to bolo aj s Eliášom, ktorý sa neohrozene postavil pred kráľa Achaba a celý izraelský národ pod vedením štyristopäťdesiatich bálových prorokov. Po strašnom dni na vrchu Karmel, kde boli všetci falošní proroci pobití a ľud sa hlásil k Bohu, Eliáš v úzkosti o svoj život utekal pred hrozbami modloslužobnej kráľovnej Jezábel. Takto satan využíval ľudské slabosti. Podobne to bude robiť aj v budúcnosti. Kedykoľvek sa niekto ocitne v bezvýhodiskovom položení, v zmätku okolností či v biede a zármutku, satan pohotovo prichádza k nemu s pokušením a nepokojom. Útočí na slabé stránky našej povahy. Chce otriasť našu dôveru v Boha, ktorý dovolil, že sme sa dostali do takej situácie. Sme v pokušení nedôverovať Bohu a pochybovať o jeho láske. Pokušiteľ k nám často prichádza tak, ako prišiel ku Kristovi, aby nás upozornil na naše slabosti a nedokonalosti. Chce nás znechutiť a otriasť nám dôveru v Boha. Potom by mal korisť istú. Keby sme mu odporovali ako Kristus, neboli by sme tak často porazení. Ak s nepriateľom vyjednávame, dávame mu príležitosť k víťazstvu.

[74]

Keď Kristus povedal púštníkovi: „Človek bude žiť nielen z chleba, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst., (Matúš 4,4), opakoval slová, ktoré pred viac ako štrnástimi storočiami povedal Izraelovi: „Pamätaj na celú cestu, ktorou t'a po púšti viedol za tých štyridsať rokov Hospodin, tvoj Boh... Pokoril t'a a dopustil na teba hlad a sýtil t'a mannou, ktorú si nepoznal a ktorú nepoznali ani tvoji otcovia, aby ti dal vedieť, že nie samým chlebom žije človek, ale všetkým, čo vychádza z úst Hospodinových., 5. Mojžišova 8,2,3. Keď sa na púšti vyčerpali všetky zdroje obživy, Boh posielal svoju mannu z neba a nadhlo sa postaral o potrebnú obživu. Malo im to byť poučením, že dokiaľ budú dúfať v Boha a žiť podľa jeho vôle, on na nich nezabudne. Spasiteľ bol teraz v podobnej situácii, v akej kedysi vlastne sám oslovil Izraelcov. Božie slovo pomohlo zástupom Hebrejcov a z tohto slova mal žiť aj Ježiš. Pomoc očakával vo chvíli, ktorú určí Boh. Na púšti bol z Božej vôle a nechcel sa živiť podľa satanových pokynov. Pred celým vesmírom dosvedčil, že menším než' astím je vytrpieť čokoľvek, než sa nejakým spôsobom odchyliť od Božej vôle.

„Človek bude žiť nielen z chleba, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst., Kristov nasledovník sa neraz dostáva do situácie, v ktorej nemôže slúžiť Bohu a pritom vykonávať svoje občianske povinnosti. Môže sa zdať, že poslušnosť voči niektorému jasnému Božiemu príkazu mu zmenší potrebný príjem. Satan ho chce presvedčiť, že sa musí vzdať svojich zásad. To jediné na svete, na čo sa smieme spoľahnúť, je Božie slovo. „Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť, a toto všetko vám bude pridané., Matúš 6,33. Ani z hľadiska svetských záujmov nie je prospešné odchyľovať sa od vôle nášho nebeského Otca. Ak poznáme moc jeho slova, potom predsa kvôli pokrmu či záchrane života nepodľahneme satanovmu našepkávaniu. Našou jedinou otázkou bude: Ako znie Božie prikázanie a aké je jeho zaslúbenie? Ak to vieme, budeme poslúchať to prvé a dôverovať tomu druhému.

V poslednom veľkom zápase odvekého sporu so satanom budú veriaci v Boha pripravení aj o tie najnutnejšie životné potreby. Pretože odmietnu prestupovať Boží zákon a neuposlúchnu mocných tohto sveta, bude im zakázané „kupovať i predávať.,,. Nakoniec vyjde rozkaz, aby boli usmrtení. (Pozri Zjavenie Jána 13,11-17.) Vernému však platí zaslúbenie: „Ten bude bývať na výšinách, skalné

pevnosti mu budú útočistiť om, dostane svoj chlieb a jeho voda bude stála., [Izaiáš 33,16](#). Boží ľud bude žiť z tohto zasl'úbenia. Keď zem bude navštívená hladom, oni budú nasýtení. „Nevyjdú na hanbu v zlý čas a nasýtia sa v čase hladu.,“ [Žalm 37,19](#). Príchod tohto času úzkosti predvídal prorok Habakuk a vieru cirkvi vyjadril slovami: „Hoci figovník nekvitne a ovocia niet na viničoch a sklame úroda olív, polia nedodajú potravu, ulúpené sú ovce z košiara a dobytka nieta v stajniach, ja radovať sa budem v Hospodinovi a jasat' v Bohu mojej spásy.,“ [Habakuk 3,17.18](#).

Zo všetkého, čo si z prvého veľkého pokušenia nášho Pána musíme ujasniť, je dôležitosť ovládania telesných chút'ok a žiadostí. Vo všetkých dobách mali na ľudstvo najzhubnejší a najponižujúcejší vplyv rôzne pokušenia týkajúce sa telesnej prirodzenosti. Nestriednosťou satan podlamuje duševné i mravné sily, ktoré Boh dal človekovi ako neoceniteľnú výbavu. Nestriednosť bráni človekovi vážiť si večné hodnoty. Satan chce uspokojovaním zmyselných pôžitkov zničiť každú stopu Božej podoby v človekovi.

Bezuzdné pôžitkárstvo s chorobnými následkami a ponížením z doby Kristovho prvého adventu sa ešte väčšou mierou zopakuje pred jeho druhým príchodom. Kristus hovorí, že situácia vo svete bude podobná, aká bola pred potopou a zničením Sodomy a Gomory. Všetky ich predstavy a celé zmýšľanie bolo len zlé. Žijeme na prahu tejto nebezpečnej doby a mali by sme si uvedomiť zmysel Spasiteľovho pôstu. Len Kristova nevýslovná úzkosť nám pomôže pochopiť hriešnosť nespútaného pôžitkárstva. Jeho príklad nám jasne ukazuje, že našou jedinou nádejou na večný život je podriadenie chút'ok a vášní Božej vôli.

Nie je možné, aby sme vlastnou silou premohli žiadosti svojej padlej prirodzenosti. Ona je nástrojom satanových pokušení. Kristus vedel, že nepriateľ bude pokúšať každého človeka prostredníctvom zdedenej slabosti a svojím zvodným našepkávaním zvedie všetkých, čo nedúfajú v Boha. Pán nám pripravil možnosť víťazstva tým, že žil v podmienkach nášho pozemského života. Nechce, aby sme v boji so satanom boli nejako v nevýhode. Nechce, aby nás útoky toho starého hada zastrašili a znechutili. Hovorí: „Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet.,“ [Ján 16,33](#).

Kto bojuje so žiadosťou chuti, nech pohliadne na Spasiteľa a pokúšaného na púšti. Podívejme sa na neho v smrteľnom zápase na

kríži, keď zvolal: „*Žízniť.*“, Vytrpel všetko, čo môže stihnúť aj nás. Jeho víťazstvo je naším víťazstvom.

Ježiš sa spoliehal na múdrosť a moc svojho nebeského Otca. Hovorí: „*Hospodin, Pán, mi je na pomoci, preto som nevyšiel na posmech; preto som si zatvrdil tvár ako kremeň a vedel som, že nebudem zahanbený. Blízko je Ten, čo mi priznáva právo; kto sa odváži prieť sa so mnou? Spolu sa postavme: Kto je mojim žalobcom, nech pristúpi ku mne! Ajh'a, Hospodin, Pán, mi je na pomoci, kto ma odsúdi? Hl'a všetci sa rozpadnú ako rúcho, mole ich zožerú. Kto z vás sa bojí Hospodina a počúva na hlas jeho služobníka? Kto chodí vo tme a nežiari mu svetlo, nech dúfa v meno Hospodinovo a nech sa spolieha na svojho Boha.*“, [Izaiáš 50,7-10](#).

Ježiš povedal: „*Prichádza knieža sveta. Nado mnou nemá nijakú moc.*“, [Ján 14,30](#). Satan so všetkým svojím chytráctvom nemal úspech u Spasiteľa. Ježiš nepovolil hriechu, ani jedinou myšlienkou neustúpil pokušeniu. Aj tu sme nasledovať jeho príklad. Kristova ľudská prirodzenosť bola spojená s božskou; na boj ho pripravila stála prítomnosť Ducha Svätého. Kristus prišiel, aby sme sa mohli stať účastníkmi božskej prirodzenosti. Dokiaľ sme s ním spojení vierou, hriech nás neovláda. Boh vedie našu ruku viery, aby sme ňou mocne uchopili Kristovo božstvo a dosiahli dokonalý charakter.

Kristus nám ukázal, ako to možno dosiahnuť. Čím zvíťazil v boji so satanom? Božím slovom. Len týmto Slovom mohol odolávať pokušeniu. Povedal: „*Napísané je!*“, Dostali sme „*vzácné a veľmi veľké prisľúbenia, aby ste sa skrze ne stali účastníkmi na božskej prirodzenosti a unikli pokušeniu, ktoré je vo svete pre žiadostivosť*“, [2. Petra 1,4](#). Z Božieho slova nám patrí každé zasľúbenie. Sme žiť „*z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst*“, [Matúš 4,4](#). V pokušení nehľadme na okolnosti ani na vlastnú slabosť, ale na moc Božieho slova, v ktorom je všetka vaša sila. Žalmista hovorí: „*Tvoju reč som skryl vo svojom srdci, aby som proti tebe nezhrášil.*“, „*Podľa slova tvojich úst pri ľudských činoch chránil som sa chodníkov násilných.*“, [Žalm 119,11; 17,4](#).

13. kapitola — Vít'azstvo

[77]

„Diabol ho potom vzal do svätého mesta, postavil ho na chrámovej cimburie a povedal mu: Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu, ved' je napísané:

*Svojim anjelom prikáže o tebe
a vezmú ťa na ruky,
aby si si neudrel nohu o kameň.,,*

Matúš 4,5.6.

Satan predpokladal, že sa s Ježišom stretáva na vlastnej pôde. Zákerný nepriateľ cituje slová Božích úst. Ešte stále sa predstavuje ako anjel svetla a okázalo predstiera znalosť Písma i dosah toho, čo je napísané. Podobne, ako pred chvíľou Božie slovo použil Ježiš, aby zdôvodnil svoju vieru, tak ho teraz používa pokušiteľ na obhájenie svojho zvodu. Tvrdí, že len skúšal Ježišovu vernosť, a teraz ho chváli za jeho neochvejnosť. Keď že Ježiš osvedčil svoju dôveru v Boha, satan žiada od neho ďalší dôkaz viery.

Pokušeniu však opäť predchádza náznak nedôvery: „*Ak si Boží Syn.,* Kristus bol v pokušení odpovedať na spochybňujúce „*ak si.,,* zdržal sa však aj sebamenšieho náznaku pochybnosti. Nechcel ohroziť svoj život podávaním dôkazu satanovi.

Pokušiteľ chcel zneužiť Kristovu ľudskú prirodzenosť na to, aby ho zvedol k trúfalému činu. No aj keď satan môže na hriech navádzať, nikoho nemôže k nemu donútiť. Ježišovi povedal: „*Vrhni sa dolu.,,* vedel totiž, že zvrhnúť ho nemôže, pretože Boh by to nebol dopustil. Nemohol ho ani donútiť, aby sa dolu vrhol sám. Kristus nemohol byť pokušením premožený, iba ak by s ním súhlasil. Ani spojené úsilie všetkých pozemských i pekelných mocností ho nemohlo donútiť k sebamenšej úchylke od vôle jeho Otca.

Pokušiteľ nás nikdy nemôže donútiť spáchať zlo. Nemôže ovládať myseľ, kým sa mu sama nepoddá. Najprv musí súhlasiť vôľou a viera sa musí zriecť Krista, a len potom môže satan na nás uplatniť svoju moc. Pomáhame mu každou neovládanou hriешnou žiados-

t'ou. Kedykoľvek nedosahujeme úroveň Božích prikázaní, otvárame dvere, ktorými satan môže vstúpiť, pokúšať nás a zničiť. Každý náš poklesok alebo porážka mu je príležitosťou, aby potupil Krista.

[78] Keď satan citoval zasl'úbenie: „*Svojim anjelom prikáže o tebe,*„ vynechal slová: „*Aby t'a strážili na všetkých твоjich cestách,*„ to znamená, na všetkých cestách Božích. [Žalm 91,11](#). Ježiš odmietol vybočiť z cesty poslušnosti. Bezvýhradne dôveruje svojmu Otcovi, no nechce nerozvážne ohroziť svoj život kvôli záchrannému zásahu svojho Otca. Nechcel si vynucovať Božiu ochranu; tým by totiž ľuďom neposlúžil príkladom dôvery a poslušnej odovzdanosti.

Ježiš povedal satanovi: „*Tiež je napísané: Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha!*„ [Matúš 4,7](#). Tieto slová povedal kedysi Mojžiš Izraelcom, keď ich na púšti trápil smäd a žiadal, aby im Mojžiš dal vodu. Vtedy zvolal: „*Je uprostred nás Hospodin, či nie?*„ [2. Mojžišova 17,7](#). Hoci im Boh predivne pomáhal, oni mu v ťažkostiach predsa nedôverovali a žiadali dôkaz, že je s nimi. Vo svojej nevere ho chceli skúšať. Satan navádzal Krista k podobnej nerozvážnosti. Boh už dokázal, že Ježiš je jeho Syn, a keby teraz žiadal o dôkaz synovstva, znamenalo by to, že pochybuje o Božom slove a pokúša Boha. Podobne je to aj s prosbou o niečo, čo Boh nesl'úbil. Bol by to prejav nedôvery, skúšania a pokúšania Boha. K Bohu by sme sa nemali modliť preto, aby sme vyskúšali, či svoje slovo splní, ale preto, že ho splní; nie preto aby sme zist'ovali, či nás miluje, ale preto, že nás miluje. „*Bez viery je totiž nemožné páčiť sa Bohu. Lebo kto prichádza k Bohu, musí veriť, že je a že odmieňa tých, čo ho hl'adajú.*„ [Židom 11,6](#).

Viera nemá nič spoločné s trúfalosťou. Len ten, kto má pravú vieru, môže byť bezpečný pred sebaistou trúfalosťou. Tá je totiž satanskou napodobeninou viery. Viera sa spolieha na Božie zasl'úbenia a prináša ovocie poslušnosti. Trúfalosť sa tiež odvoláva na tieto sl'uby, ale satansky nimi ospravedlňuje prestúpenie. Viera mala viesť našich prarodičov k dôvere v Božiu lásku a k poslušnosti jeho prikázaní. Trúfalosť ich však zviadla k prestúpeniu Božieho zákona v domnienke, že Božia veľká láska ich zachráni pred následkami ich hriechu. Bez splnenia podmienok, na ktorých spočíva milosť, nemôžeme hovoriť o viere. Pravá viera má svoj základ v zasl'úbeniach a podmienkach Písma.

Ak v nás satan nemohol prebudiť nedôveru, neraz sa mu podarí zviest' nás k trúfalosti. Vie, že víť'azstvo má isté, ak sa zbytočne dáme zlákať na cestu pokušenia. Boh ochráni každého, kto ide cestou poslušnosti. Vybočením z tejto cesty nám však hrozí nebezpečenstvo, že sa dostaneme na satanovu pôdu. Tam určite padneme. Spasiteľ nás napomína: „*Bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia.*“, [Marek 14,38](#). Rozjímanie a modlitba nás má ochrániť pred nežiaducim sklznutím na nebezpečnú cestu a ušetriť nám nejdú porážku.

No ani v pokušení nemáme strácať odvahu. V tiesnivých situáciách neraz pochybujeme o Božom vedení. Ježiša však viedol na púšť Duch Svätý, aby ho tam satan pokúšal. Ak nás do súženia vedie Boh, potom tým sleduje istý pre nás blahodarný zámer. Ježiš nezneužil Božie zasl'úbenia nejakým dobrovoľným vyhl'adávaním pokušenia; keď však v ňom už bol, nezmalomysel'nel. Nemáme klesať na mysli ani my. „*Boh je verný. On vás nedovolí skúšať nad vaše sily, ale so skúškou dá aj schopnosť, aby ste mohli vydržať.*“, [1. Korint'anom 10,13](#). A preto: „*Obetuj Bohu vd'aku a splácaj Najvyššiemu svoje sl'uby! Vzývaj ma v deň súženia, vytrhnem t'a a ty ma budeš oslavovať!*“, [Žalm 50,14.15](#).

[79]

Ježiš zvíť'azil v druhom pokušení, a vtedy satan odhalil svoju pravú povahu. Neprichádza ako nejaká ohavná obluda s rozdvojenými kopytami a s krídlami netopiera. Prišiel ako mocný, aj keď padlý anjel. Vôbec nezatajuje, že je vodcom vzbury a bohom tohto sveta.

Satan vyviedol Ježiša na vysoký vrch a názorne mu predstavil kráľ'ovstvá sveta v ich plnej sláve. Slnečný svit sa opieral o mestá plné chrámov, mramorové paláce, úrodné polia a plodonosné vinice. Stopy zla boli skryté. Ježišove oči dosiaľ zahl'adené len do bezútešnej pustoty videli teraz scenériu nedostižnej nádhery a bohatstva. Ozval sa pokušiteľ: „*Tebe dám všetku túto moc a slávu, lebo patrí mne, a komu chcem, tomu ju dám. Ak sa mi teda pokloníš, to všetko bude tvoje.*“, [Lukáš 4,6.7](#).

Kristus mohol splniť svoje poslanie len cestou utrpenia. Čaká ho život plný zármutku, ťažkostí, bojov a potupnej smrti. Bude musieť uniesť hriechy celého sveta. Musí trpieť odlúčenie od svojho láskyplného Otca. Pokušiteľ bol teraz ochotný vzdať sa všetkej moci, ktorú uchwátil. Kristus sa môže vyhnúť budúcim útrapám,

ak uzná satanovu nadvládu. To by však znamenalo zrieknuť sa víťazstva v odvekom veľkom spore. Satan v nebi zhrešil práve tým, že sa chcel vyvýšiť nad Božieho Syna. Keby mal zvíťaziť teraz, bol by to triumf vzbury.

Keď satan vyhlásil Kristovi, že dostal moc a slávu sveta a že ju môže dať komu chce, mal síce čiastočne pravdu, ale svoje tvrdenie zneužil pre svoj podvodný zámer. Satan vládol tým, čo ulúpil Adamovi. Adam bol však na zemi zástupcom Stvoriteľa. Nebol nejakým nezávislým vládcom. Zem patrí Bohu a on všetko zveril svojmu Synovi. Adam mal vládnuť pod Kristovým dohľadom. Keď Adam zradne odovzdal svoju vládu satanovi, Kristus ďalej zostával právoplatným kráľom. Hospodin povedal kráľovi Nabuchodonozorovi: *„Najvyšší vládne nad kráľovstvom ľudí a on ho dáva, komu chce.“*, [Daniel 4,22](#). Satan môže uplatniť svoju ulúpenú moc, len pokiaľ to dovoľí Boh.

[80] Keď pokušiteľ ponúkal Ježišovi kráľovstvá a slávu sveta, chcel vlastne, aby sa Kristus zriekol svojho vladárskeho práva nad svetom a aby vládol pod vládou satanovou. Bola to tá istá vláda, ku ktorej sa upínali nádeje Židov. Oni chceli kráľovstvo tohto sveta. Keby im bol Kristus ponúkol také kráľovstvo, radostne by ho boli prijali. Na tomto kráľovstve však spočívala kliatba hriechu so všetkými dôsledkami. Kristus povedal pokušiteľovi: *„Odíd', satan! Lebo je napísané: Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť!“*, [Matúš 4,10](#).

Ten, čo sa v nebi vzbúril, ponúkol Kristovi kráľovstvo tohto sveta za cenu pocty zásadám zla. Kristus sa však nedal kúpiť; prišiel zriadiť kráľovstvo spravodlivosti a svojho zámeru sa nevzdá. S podobným pokušením prichádza satan k ľuďom a tu má väčší úspech než u Krista. Ľuďom ponúka kráľovstvo sveta pod podmienkou, že uznajú jeho zvrchovanú vládu. Žiada, aby obetovali česť, nedbali na svedomie a žili sebecky. Kristus ich nabáda, aby hľadali kráľovstvo Božie a jeho spravodlivosť. Satan ich však sprevádza a našepkáva im: Nech už je to s večným životom akokoľvek, ak chcete mať úspech v pozemskom živote, musíte slúžiť mne. Váš blahobyť je v mojich rukách. Môžem vám dať bohatstvo, zábavy, česť a šťastie. Poslúchnite moju radu. Nedajte sa zviest' prapodivnými názormi o poctivosti či sebaobetovaní. Ja vám pripravím cestu. Takto sú oklamané celé zástupy. Ochoťne slúžia vlastnému ja a satan je spo-

kojný. Zatiaľ čo ich láka nádejou na ovládnutie sveta, zmocňuje sa ľudskej duše. Ponúka však niečo, čo nemôže dať a čoho bude čoskoro a navždy pozbavený. Podvodne pripravuje ľudí o ich práva na dedičstvo Božích detí.

Satan vyjadril pochybnosť o tom, že Ježiš je Boží Syn. V stručnom odmietnutí dostal dôkaz, ktorému nemohol odporovať. Cez ľudský zjav presvitalo božstvo. Satan nemal moc odolať tomuto vplyvu. Zahanbený a plný zloby bol donútený opustiť Vykupiteľa sveta. Kristovo víťazstvo bolo práve tak úplné, ako úplná bola Adamova porážka.

Aj my môžeme odolať pokušeniu a donútiť satana, aby nás opustil. Ježiš zvíťazil tým, že sa podriadil Bohu a veril v neho. Ústami svojho apoštola nám hovorí: „*Podriad'te sa teda Bohu; diablove sa vzoprite a ujde od vás. Priblížte sa k Bohu a on sa priblíži k vám.*“, [Jakoba 4,7](#). Sami sa z moci pokušiteľ a nevymaníme; on zotročil ľudstvo a ak sa mu pokúšame odporovať vlastnou silou, staneme sa korisťou jeho zvodov. „*Meno Hospodinovo je pevnou vežou, spravodlivý sa do nej utieka a je chránený.*“, [Príslovia 18,10](#). Satan sa chveje a uteká aj pred najslabším človekom, ktorý nachádza útočisko v tomto mocnom mene.

Keď nepriateľ odišiel, vyčerpaný a smrteľne bledý Ježiš padol na tvár. Nebeskí anjeli boli svedkami tohto zápasu a pozorovali, ako ich milovaný Veliteľ prežíval nevysloviteľné utrpenie, aby nás zachránil. Vytrpel oveľa väčšiu skúšku, než aká môže dol'ahnúť na nás. Nebeskí anjeli prišli, aby slúžili Božiemu Synovi, ktorý tu ležal ako mŕtvy. Posilnili ho jedlom, potešili posolstvom o Otcovej láske a uistením, že nad jeho víťazstvom jasá celé nebo. Ježiš sa posilnil k novému životu a jeho veľké srdce sa súciteľne otvorilo človekovi. Odchádza zavŕšiť dielo, ktoré začal, a neodpočinie si, kým nepriateľ nebude premožený a padlé ľudské pokolenie vykúpené.

Cenu nášho vykúpenia si plne nemôžeme uvedomiť dotiaľ, kým vykúpení s Vykupiteľom nebudú stáť pred Božím trónom. Len keď sláva večného domova uchváti naše zmysly, pochopíme, že Ježiš to všetko opustil kvôli nám, že z nebeských príbytkov nielen odišiel, ale že pre nás šiel tak nebezpečnou cestou s rizikom pádu a večného ohrozenia. Potom mu svoje koruny položíme k nohám a s jasotom zaspievame: „*Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bo-*

hatstvo a múdrosť, silu, česť, slávu a dobrorečenie., [Zjavenie Jána 5,12.](#)

Ján Krstiteľ teraz kázal a krstil v Betabare za Jordánom. Kedysi v blízkosti tohto miesta Boh zastavil tok rieky, kým Izraelci neprešli. Ned'aleko odtiaľ nebeské vojská dobyli opevnené mesto Jericho. Spomienky na tieto udalosti teraz ožili a prebudili záujem o posolstvo Jána Krstiteľa. Ten, ktorý v dávnych dobách konal divy, prejaví opäť svoju moc a vyslobodí Izrael? Podobne uvažovali tí, čo sa denne schádzali na jordánskom pobreží.

Jánovo kázanie pôsobilo na ľud tak mocne, že vzbudilo pozornosť aj náboženských predstaviteľov. Nebezpečenstvo ľudových nepokojov viedlo Rimanov k tomu, že podozrievali všetky zhromaždenia, a čokoľvek zaváňalo vzburou ľudu, prebúdzalo obavy popredných Židov. Ján neuznával autoritu veľrady a nijaké povolenie na výkon svojho poslania od nej si nežiadal. Rovnako karhal vládcov i ľud, farizejov i saducejov. Ľud však dychtivo šiel za ním. Zdalo sa, že záujem o jeho dielo ustavične rastie. Aj keď sa Ján veľrade nikdy nepodriadil, vedel, že ako verejný učiteľ spadá pod jej právomoc.

Členovia tohto zboru pochádzali z kňazského stavu, z popredných mužov a učiteľov národa. Jeho predsedom bol obvykle veľkňaz. Všetci členovia tohto zboru museli byť starší muži, aj keď nie starci. Boli to nielen znalci židovského náboženstva a dejín, ale aj učenci všeobecne vzdelaní. Nesmeli byť telesne chybní, museli byť ženatí a mať deti, pretože o takých sa dalo predpokladať, že budú ľudskejší a ohľaduplnejší. Schádzali sa v miestnosti spojenej s jeruzalemským chrámom. V čase židovskej nezávislosti bola veľrada najvyšším národným súdom; prináležala jej svetská i duchovná právomoc. Aj keď teraz bola pod rímskou nadvládou, predsa mala silný vplyv na občianske a náboženské záležitosti.

Veľrada sa nemohla unáhliť vo vyšetrovaní Jánovej činnosti. Niektorí pripomínali Zachariášovo zjavenie v chráme a otcovo proctvo, ktoré označovalo jeho syna za Mesiášovho predchodcu. V

ruchu a premenách tridsiatich rokov sa na to všetko už zväčša pozabudlo. Teraz im to pripomenul rozruch okolo Jánovej služby.

[83] Izrael už dlho nemal proroka a ľudia už dávno neboli svedkami takého reformného pohybu. Výzva kajať sa znela novo a prekvapivo. Mnohí poprední vodcovia nechceli Jánove výzvy a súdy ani počuť, aby nemuseli poodhaliť tajomstvá vlastného života. Jeho kázanie bolo priamym oznámením príchodu Mesiáša. Bolo známe, že obdobie sedemdesiatich týždňov z Danielovho proroctva vrátane Mesiášovho príchodu sa už takmer skončilo a všetci sa chceli dožiť národnej slávy, ktorú všeobecne očakávali. Nadšenie ľudu bolo také, že veľrada by sa čoskoro musela zaoberať otázkou uznania alebo zavrnutia Jánovej činnosti. Moc veľrady nad ľuďom začala pomaly ochabovať. Jej členovia stáli pred vážnou otázkou, ako si udržať postavenie. V nádeji, že sa nájde riešenie, vyslali k Jordánu deputáciu kňazov a levitov, ktorí sa mali radiť s novým učiteľom.

Keď sa delegáti blížili k brehu, zhromaždený zástup ľudu Jána už počúval. Tvárnosť vznešenosti mala zapôsobiť na ľud a vynútiť si prorokovu úctu k rabínom. Zástup im s prejavom úcty, ba takmer strachu, uvoľnil cestu. Významní, skvostne oblečení muži sa postavili pyšne a sebavedome pred proroka púšte.

„Kto si?“, pýtali sa ho.

Ján poznal ich zmýšľanie, preto odpovedal: „Ja nie som Kristus.“

„Čo teda? Si Eliáš?“,

„Nie som.“

„Si prorok?“,

„Nie.“

„Tak kto si? Aby sme mohli odpovedať tým, ktorí nás poslali. Čo hovoríš sám o sebe?“,

„Ja som hlas volajúceho na púšti: Vyrovnávajte cestu Pánovi, ako povedal prorok Izaiáš.“, [Ján 1,19-23](#).

Ján tu citoval krásne slová Izaiášovho proroctva: „Potešujte, potešujte môj ľud, vraví Boh váš. Hovorte k srdcu Jeruzalema a privolávajte mu, že skončila sa jeho otrocká služba, zmierená je jeho vina... Čuj, ktosi volá: Na púšti pripravujte cestu Hospodinovi, na stepi urovnávajte hradskú nášmu Bohu! Nech sa zdvihne každé údolie a nech sa zníži každý vrch i kopec. Všetko nerovné nech je rovinou a hrboľatý kraj je rovným údolím; lebo zjaví sa sláva

Hospodinova a každé telo to naraz uzrie; lebo ústa Hospodinove prehovorili., Izaiáš 40,1-5.

Keď v dávnej dobe prechádzal kráľ odl'ahlými končinami svojej ríše, skupina mužov mu pred kráľovským vozom urovnávala hrboľatú a výmol'ovitú cestu, aby kráľ mohol bezpečne bez prekážky pokračovať v ceste. Týmto zvykom prorok výstižne zobrazil dielo evanjelia. „*Nech sa zdvihne každé údolie a nech sa zníži každý vrch i kopec.,* Keď Boží Duch zasiahne človeka svojou obdivuhodne oživujúcou mocou, pokoruje ľudskú pýchu. Potom svetské rozkoše, postavenie a moc strácajú cenu. „*Boríme výmysly a každú pýchu, čo sa dvíha proti poznaniu Boha. Pútame každú myseľ, aby bola poslúšná Kristovi.,* 2. Korint'anom 10,4.5. Jedinou hodnotou sa potom stáva pokora a sebaobetavá láska, tak málo docenená medzi ľudmi. Také je dielo evanjelia, časťou ktorého bolo aj Jánovo poslanstvo.

[84]

Rabíni sa pýtali ďalej: „*Prečo teda krstíš, keď nie si Mesiáš ani Eliáš ani prorok?,* Ján 1,25. Slovom „prorok,, mienili Mojžiša. Židia boli totiž naklonení veriť, že Mojžiš vstane z mŕtvych a bude vzatý do neba. Nevedeli, že už bol vzkriesený. Keď Krstiteľ začal pôsobiť, mnohí si mysleli, že prorok Mojžiš vstal z mŕtvych, lebo sa zdalo, že dôkladne pozná proroctvá a dejiny Izraela.

Všeobecne sa tiež verilo, že pred príchodom Mesiáša sa osobne zjaví prorok Eliáš. Túto nádej im Ján vyvrátil, no jeho slová mali hlbší význam. Ježiš neskôr o Jánovi povedal: „*A ak to chcete prijať: on je Eliáš, ktorý má prísť.,* Matúš 11,14. Ján prišiel v duchu a moci Eliáša konať podobné dielo. Keby ho boli Židia prijali, malo by platnosť aj pre nich. Oni však jeho poslanstvo neprijali. Pre nich nebol Eliášom. Nemohol pre nich vykonať dielo, ktoré mal splniť.

Mnohí z tých, čo sa zhromaždili pri Jordáne, boli svedkami Ježišovho krstu, ale znamenie v onej chvíli uvideli len niektorí z nich. Počas Jánovej niekoľkomesačnej služby mnohí odmietli prijať výzvu k pokániu. Tým si zatvrdili srdce a zatemnili myseľ. Necháпали svedecký hlas z neba pri Ježišom krste. Oči, ktoré sa vo viere nikdy neobracali k tomu Neviditeľnému, nepostrehli Božiu slávu; uši, ktoré nikdy nenačúvali jeho hlasu, tieto svedecké slová nepočuli. Podobne je to aj dnes. V zhromaždeniach sa často prejaví prítomnosť Ježiša Krista a jeho anjelov, a predsa mnohí o tom nevedia. Nepostihujú nič neobvyklé. Niektorým je však Spasiteľova

prítomnosť zjavná. Srdcia majú plné pokoja a radosti. Sú potešení, povzbudení a plní požehnaní.

Vyslanci z Jeruzalema sa pýtali Jána: „*Prečo teda krstíš?*“, a čakali jeho odpoveď. Keď sa Ján poďíval na zástup, oči mu náhle zaiskrili, tvár zažiarila a celú bytosť preniklo mocné pohnutie. Vystrel ruky a mocne zvolal: „*Ja krstím vodou. Medzi vami stojí ten, ktorého nepoznáte. On prichádza po mne a ja nie som hoden rozviazať mu remienok na obuvi.*“, [Ján 1,26.27](#).

Posolstvo pre veľradu bolo jasné a jednoznačné. Jánove slová sa nemohli vzťahovať na nikoho iného než na dávno Zaslúbeného. Mesiáš bol medzi nimi! Kňazi a prední muži sa udivene obzerali okolo seba, aby uzreli toho, o ktorom Ján hovoril. V zástupe ho však nevedeli rozpoznať.

[85] Keď Ján pri Ježišovom krste poukázal na neho ako na Božieho Baránka, Mesiášovo dielo sa objavilo v novom svetle. Prorok si spomenul na Izaiášove slová, podľa ktorých Kristus bol „*ako baránok vedený na zabitie*“, [Izaiáš 53,7](#). Ján potom v ďalších týždňoch skúmal proroctvá a zmysel obetnej služby s novým zájmom. Nemohol jasne pochopiť dve štádiá Kristovho diela – trpiaca obeť a víťazný kráľ – videl však, že jeho príchod má hlbší význam, než ako mu rozumeli kňazi a ľud. Keď medzi ľuďmi videl Ježiša po jeho návrate z púšte, s dôverou očakával, že ľudu dá nejaké znamenie o tom, kým vlastne je. Priam netrpezlivo čakal, že Spasiteľ oznámi svoje poslanie; on sa však ani slovom o tom nezmenil a nedal nijaké znamenie. Ježiš nereagoval ani na to, čo o ňom povedal Krstiteľ. Šiel medzi Jánových učeníkov, nič navonok nedal zvať o svojom zvláštnom diele a ani najmenej na seba neupozornil.

Nasledujúceho dňa Ján videl prichádzať Ježiša. Osvietený Božou slávou prorok dvíha ruky a volá: „*Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta. Toto je ten, o ktorom som hovoril: Po mne prichádza muž, ktorý je predomnou... Ani ja som ho nepoznal, ale preto som prišiel a krstím vodou... Videl som Ducha, ktorý ako holubica zostupoval z neba a spočinul na ňom. Ani ja som ho nepoznal, ale ten, čo ma poslal krstiť vodou, mi povedal: Na koho uvidíš zostupovať Ducha a spočinúť na ňom, to je ten, čo krstí Duchom Svätým. A ja som to videl a vydávam svedectvo, že toto je Boží Syn.*“, [Ján 1,29-34](#).

Bol to Kristus? Ľudia hľadeli s posvätnou bázňou a údivom na toho, ktorý bol práve predstavený ako Boží Syn. Jánove slová na nich mocne zapôsobili. Oslovil ich v Božom mene. Každodenne ho počuli karhať ich hriechy a denne v nich silnelo presvedčenie, že je poslaný z neba. Kto však bol tento väčší než Ján Krstiteľ? Ani odev ani správanie nenaznačovali vznešenosť postavenia. Bol zrejme jednoduchým človekom v takom chudobnom oblečení, aké nosili aj oni.

V zástupe boli niektorí z tých, čo pri Kristovom krste boli svedkami nebeskej slávy a počuli Boží hlas. Spasiteľov výzor sa odvtedy značne zmenil. Pri krste videli jeho tvár osvietenú nebeským svetlom, teraz bol však poblednutý, unavený a vychudnutý, takže ho spoznal len prorok Ján.

Ľud pri pohľade na neho videl tvár, v ktorej sa božský súciteľ spájal s uvedomelou mocou. Každý pohľad, každý rys tváre bol výrazom pokory a vyjadroval nevýslovnú lásku. Akoby ho obklopovalo duchovné ovzdušie. Správal sa ohľaduplne, nevtieravo a ľudia si uvedomovali jeho skrytú moc, ktorá sa predsa len nedala celkom utajiť. Bol to ten, na ktorého Izrael tak dlho čakal?

Ježiš prišiel v chudobe a pokore, aby nám dal príklad a bol naším Vykupiteľom. Keby bol prišiel v kráľovskej nádhere, ako by bol mohol učiť o pokore? Ako by mohol zvestovať tak prenikavé pravdy, aké vyslovil v Reči na vrchu? Kde by bola nádej ponížených, keby bol Ježiš prišiel medzi ľudí ako kráľ?

[86]

Zástupu sa však zdalo, že nie je možné, aby ten, ktorého Ján predstavil, mal splniť ich vznešené očakávanie. Mnohí boli tým sklamaní a krajne zmätení.

Slová, ktoré by boli kňazi a rabíni radi počuli, že Ježiš teraz obnoví izraelské kráľovstvo, nezazneli. Takého kráľa čakali, po takom túžili a takého boli ochotní prijať. Toho však, ktorý chce zriadiť kráľovstvo spravodlivosti a pokoja v ich srdci, prijať nechceli.

Nasledujúceho dňa v blízkosti dvoch učeníkov Ján opäť uvidel Ježiša medzi ľuďmi. Prorokova tvár opäť zažiarila slávou neviditeľného, keď zvolal: „*Hľa, Boží Baránok!*“, Tieto slová rozochveli srdcia učeníkov. Plne ich nechápali. Čo znamenalo meno, ktoré mu dal Ján – „*Boží Baránok*„? Ján sám to nevysvetlil.

Učeníci opustili Krstiteľa a šli hľadať Ježiša. Jeden z nich bol Ondrej, Šimonov brat, druhý bol evanjelista Ján. Tí sa stali prvými

Kristovými učeníkmi. Za Ježišom ich hnala neodolateľná túžba; chceli s ním hovoriť, no predsa sa ich zmocnila bázeň a zmĺkli. Ovládla ich myšlienka: „*Je to Mesiáš?*“,

Ježiš vedel, že učeníci idú za ním. Boli prvým ovocím jeho úsilia a srdce nebeského Učiteľa sa tešilo z toho, že títo ľudia odpovedali na výzvu jeho milosti. Obrátil sa a spýtal sa ich: „*Čo hl'adáte?*“, Mali sa slobodne rozhodnúť, či sa vrátia, alebo vyjadria svoje prianie.

Mali len jediný zámer. Premýšľali o jedinom. Zvolali: „*Učiteľ, kde bývaš?*“, V krátkom rozhovore nemohli dostať to, po čom túžili. Chceli byť s Ježišom osamote. Sedieť mu pri nohách a počúvať ho.

Odpovedal im: „*Pod'te a uvidíte! Šli teda, videli, kde býva, a zostali v ten deň u neho.*“, [Ján 1,40](#) (ROH); [Ján 1,39](#) (ECAV).

Keby Ján a Ondrej boli bývali tak neveriaci ako kňazi a prední muži, neboli by sa stali Ježišovými poslucháčmi. Boli by prišli ako kritici, aby súdili jeho slová. Takto si mnohí zatvárajú dvere k najvzácnejším príležitostiam. Títo prví učeníci sa rozhodli inak. Prijali výzvu Ducha Svätého zo zvesti Jána Krstiteľa. Teraz rozpoznali hlas nebeského Učiteľa. V Ježišových slovách poznali plnosť sviežosti, pravdy a krásy. Učenie starozmluvných spisov osvietili lúče nebeského svetla. Mnohostranné témy pravdy dostali nové osvetlenie.

[87] Pokánie, viera a láska uschopňujú človeka prijať nebeskú múdrosť. Viera, ktorá pôsobí cez lásku, je kľúčom k poznaniu a každý, kto miluje, „*poznáva Boha*“, [1. Jána 4,7](#).

Apoštol Ján bol muž vážny, citový, horlivý, no aj hlbavý. Začal rozpoznávať Kristovu slávu – nie svetskú nádheru a moc, ktorú mal podľa naučenia nádejne očakávať, ale slávu, „*akú má od Otca jednorodný Syn, plný milosti a pravdy*“, [Ján 1,14](#). Úplne sa pohrúžil do rozjímania o tejto predivnej téme.

Ondrej sa chcel podeliť o radosť, ktorá mu naplňovala srdce. Šiel vyhl'adať svojho brata Šimona a povedal mu: „*Našli sme Mesiáša*“, Šimona nebolo treba dvakrát volať. Aj on počul posolstvo Jána Krstiteľa a ponáhl' al sa k Spasiteľovi. Kristus sa pozrel na neho, čítal jeho povahu i celý beh života. Jeho prchký temperament, jeho milujúce a súcitné srdce, jeho ctižiadosť a sebavedomie, jeho pád, pokánie, úsilie i mučenícku smrť – to všetko Spasiteľ spoznal a povedal: „*Ty si Šimon, syn Jánov, ale budeš sa volať Kéfas, čo v preklade znamená Peter*“, [Ján 1,43](#) (ROH); [Ján 1,42](#) (ECAV).

„Na druhý deň sa Ježiš rozhodol odísť do Galiley. Stretol Filipa a povedal mu: Pod' za mnou!,, Ján 1,44 (ROH); Ján 1,43 (ECAV). Filip poslúchol a bez meškania sa tiež stal Kristovým pomocníkom.

Filip prizval Natanaela. Aj on bol v zástupe, keď Ján Krstiteľ upozornil na Ježiša ako Božieho Baránka. Natanael bol pohľ adom na Ježiša sklamaný. Môže byť tento prácou a chudobou poznačený človek Mesiášom? Predsa sa však neodvažoval Ježiša zavrhnúť , lebo Jánovo posolstvo ho presvedčilo.

Natanael vo chvíli stretnutia s Filipom uvažoval v blízkom lesnom zátiší o Jánových slovách a proroctvách týkajúcich sa Mesiáša. Modlil sa o istotu poznania, či ten, ktorého označil Ján, je naozaj vysloboditeľ . Duch Svätý ho uistil, že Boh navštívil svoj ľ ud a prebudil mu roh spasenia. Filip vedel, že jeho priateľ skúma proroctvá, a zatiaľ čo sa Natanael pod figovníkom modlil, Filip ho našiel. Často sa totiž na tomto odľ ahlom mieste modlievali spolu.

Posolstvo: „Našli sme toho, o ktorom písal Mojžiš v Zákone a Proroci,, (Ján 1,46 - ROH; Ján 1,45 - ECAV) pripadalo Natanaelovi ako priame vypočutie jeho modlitby. Filipova viera bola však ešte stále slabá. Pochybovačne dodal: „Ježiša, Jozefovho syna z Nazareta., Z Natanaelovho srdca opäť zaznel predsudok. Zvolal: „Môže byť z Nazareta niečo dobré?,,

Filip neodporoval. Povedal: „Pod' a uvidíš! Keď Ježiš videl prichádzať Natanaela, povedal o ňom: Toto je pravý Izraelita, v ktorom niet lesti. Prekvapený Natanael zvolal: Odkiaľ ma poznáš? Ježiš mu povedal: Videl som ť a prv, ako ť a Filip zavolať, keď si bol pod figovníkom., Ján 1,48.49 (ROH); Ján 1,47.48 (ECAV).

[88]

To stačilo. Boží Duch, ktorý Natanaela pri modlitbe pod figovníkom uistil, teraz ho oslovil v Ježišových slovách. Natanael aj napriek pochybnostiam a čiastočne aj napriek predsudku, predsa len prišiel ku Kristovi s úprimnou túžbou poznať pravdu, a táto túžba sa mu teraz splnila. Jeho viera prevýšila aj vieru toho, ktorý ho k Ježišovi priviedol. Natanael povedal: „Rabbi, ty si Boží Syn! Ty si kráľ Izraela!,,

Keby sa bol Natanael spoľ ahol na radu rabínov, nikdy by nebol našiel Ježiša. Odvaha presvedčiť sa na vlastné oči a samostatne usudzovať pomohla mu stať sa učeníkom. Predsudky aj dnes bránia mnohým ísť cestou spravodlivosti. Ako inak by to bolo, keby chceli „prísť a uvidieť,,!

Nikto z tých, čo sa spoliehajú na ľudskú autoritu, nezíska spásne poznanie pravdy. Božie slovo musíme skúmať ako Natanael vo vlastnom záujme a s prosbou o osvietenie Duchom Svätým. Ten, ktorý videl Natanaela pod figovníkom, uvidí v modlitebnom súkromí aj nás. Anjeli z ríše svetla sú blízko tých, čo pokorne prosia o Božie vedenie.

Povolaním Jána, Ondreja, Šimona, Filipa a Natanaela bol položený základ kresťanskej cirkvi. Ján priviedol dvoch svojich učeníkov ku Kristovi. Potom jeden z nich, Ondrej, vyhl'adal svojho brata a pozval ho k Spasiteľovi. Ďalej bol povolaný Filip, ktorý šiel vyhl'adať Natanaela. Tieto príklady by nás mali poučiť o dôležitosti osobného úsilia a o význame priameho pozývania našich príbuzných, priateľov a susedov. Sú ľudia, ktorí po celý život vyznávali, že Krista poznajú, no nikdy sa nesnažili priviesť čo len jediného človeka k Spasiteľovi. Všetku túto prácu prenechávajú kazateľovi. Ten síce môže byť pre svoje povolanie skvelo pripravený, ale nemôže konať to, čo Boh zveril členom cirkvi.

Mnohí potrebujú službu láskyplných kresťanských srdiec. Zahynulo veľa ľudí, čo mohli byť zachránení, keby sa ich boli ujali susedia, jednoduchí muži a ženy. Mnohí čakajú, že ich niekto osobne osloví. Práca sa nám ako Kristovým poslom môže naskytnúť priamo v rodine, susedstve alebo meste, v ktorom žijeme. Ak sme kresťania, budeme mať radosť z takejto práce. Človek nie je obrátený dotiaľ, kým sa v ňom neprejaví túžba oznámiť iným, akého vzácneho priateľa našiel v Ježišovi. Spásna a posväcujúca pravda mu nemôže zostať v srdci zatvorená.

[89] Všetci, čo sa posvätili Bohu, stanú sa šíriteľmi svetla. Budú Božími služobníkmi, ktorí rozdávať z bohatstva Pánovej milosti. On sl'úbil: „*Udelím požehnanie im aj okoliu svojho pahorku a zošlem dážď v primeraný čas.*“, [Ezechiel 34,26](#).

Filip povedal Natanaelovi: „*Pod' a uvidíš!*“. Nežiadal, aby prijal svedectvo niekoho iného, ale aby sa sám šiel poďívať na Krista. Po Kristovom nanebovstúpení sú učenci jeho zástupcami medzi ľuďmi, a jedným z najúčinnějších spôsobov získavania ľudí pre Krista je príklad jeho charakteru v našom každodennom živote. Naš vplyv na iných nezávisí natoľko od toho, čo hovoríme, ako od toho, čím sme. Ľudia môžu odporovať našim úvahám, pohrdat' nimi a odolávať našim výzvam, no nemôžu poprieť dôkaz života nezištnej

lásky. Dôsledný život, vyznačujúci sa Kristovou pokorou, pôsobí vo svete mocným vplyvom.

Kristovo učenie bolo výrazom vnútorného presvedčenia a skúsenosti, a tí, čo sa učia od neho, stávajú sa podľa Božieho poriadku učiteľmi. Božie slovo v svedeckej zvesti človeka, ktorý je ním sám posvätený, má životodarnú moc, ktorá upútava poslucháčov a presvedča ich, že je živou skutočnosťou. Ak niekto prijal pravdu láskou, prejaví sa to presvedčivosťou jeho správania sa i v tóne hlasu. Zvestuje, čo zo Slova života sám počul, videl a prijal, aby sa poznaním Krista pripojili k nemu aj iní. Svedectvo jeho úst, ktorých sa dotklo „*žeravé uhlie z oltára*,, je pre vnímavé srdce pravdou a posväcuje charakter.

Kto prináša svetlo iným, sám bude požehnaný. „*Budú to požehnané dažde*,, [Ezechiel 34,26](#). „*Kto občerství, bude občerstvený*,, [Príslovia 11,25](#). Boh by mohol dosiahnuť svoj cieľ a zachrániť hriešnikov aj bez našej pomoci, ale v záujme rozvoja nášho charakteru na podobu Kristovej povahy musíme mať účasť na jeho diele. Ak chceme s ním prežívať radosť – radosť z pohľadu na zástupy vykúpené jeho obetou – musíme mať účasť v jeho úsilí o ich záchranu.

Ako príjemná hudba znel v Ježišových ušiach prvý prejav Nataelovej viery; bol bezvýhradný, opravdivý a úprimný. Ježiš odpovedal: „*Veríš preto, že som ti povedal: Videl som t'a pod figovníkom? Uvidíš väčšie veci ako toto*,, [Ján 1,51](#) (ROH); [Ján 1,50](#) (ECAV). Spasiteľ mal radosť z toho, ako sa jeho dielo bude šíriť zvestovaním evanjelia chudobným, uzdravovaním skrúšených srdcom a posolstvom o prepustení satanových väzňov. Pri pomyslení na prevzácne požehnanie, ktoré priniesol ľuďom, Ježiš dodal: „*Veru, veru, hovorím vám: Uvidíte otvorené nebo a Božích anjelov vystupovať a zostupovať na Syna človeka*,, [Ján 1,52](#) (ROH); [Ján 1,51](#) (ECAV).

Kristus tu vlastne hovorí: Na brehu Jordána sa otvorilo nebo, a Duch v podobe holubice zostúpil na mňa. To bolo len znamením, že som Boží Syn. Ak takto vo mňa veríš, tvoja viera sa posilní. Uvidíš, že nebesá sú otvorené a nemajú byť nikdy zatvorené. Ja som ich otvoril. Boží anjeli vystupujú, prinášajú nebeskému Otcovi modlitby ubiedených a skrúšených a zostupujú s požehnaním, nádejou, povzbudením, pomocou a životom pre ľudí.

Boží anjeli sa stále vznášajú od zeme k nebesám a z neba zostupujú na zem. Divy, ktoré Kristus vykonal pre všetkých skl'účených a trpiacich, boli divy Božej moci prostredníctvom anjelov. Každé požehnanie prichádza k nám od Boha skrze Krista za spoluúčasti jeho nebeských poslov. Tým, že Spasiteľ vzal na seba ľudskú prirodzenosť, spája svoje záujmy so záujmami padlých Adamových synov a dcér a súčasne sa svojou božskou prirodzenosťou drží Božieho trónu. Kristus je teda sprostredkovateľom spojenia ľudí s Bohom a Boha s ľuďmi.

15. kapitola — Na svadobnej slávnosti

[91]

Ježiš nezačal svoje dielo nejakým veľkým činom pred veľradou v Jeruzaleme. V istej domácnosti v malej galilejskej obci chcel prejavom svojej moci prispieť k radosti svadobnej slávnosti. Tým dal najavo svoju spoluúčasť na šťastí svadobčanov i túžbu rozhojniť ich šťastie. Pri pokušení na púšti pil kalich zlorečenia sám. Prišiel, aby ľuďom podával kalich blaženosti a svojím požehnaním posväcoval vzťahy ľudskeho života.

Od Jordánu sa Ježiš vrátil do Galiley. V malej obci Káne, neďaleko Nazareta, mala byť svadba. Mladý pár bol v rodinnom vzťahu s Jozefom a Máriou. Keď sa Ježiš dozvedel o tejto rodinnej slávnosti, prišiel do Kány a bol aj s učeníkmi pozvaný na svadbu. Po dlhšom čase sa tu opäť stretol so svojou matkou. Mária počula o zjavení pri Ježišovom krste v Jordáne. Potešujúce správy sa dostali až do Nazareta a oživilo jej spomienky, ktoré toľké roky uchovávala v srdci. Ako všetci Izraelci aj Mária bola hlboko dojatá poslaním Jána Krstiteľa. Dobro sa pamätala na proroctvo pri jeho narodení. Jeho priateľstvo s Ježišom prebúdzalo v nej nové nádeje. Dozvedela sa aj o Ježišovom tajomnom odchode na púšť a tiesnili ju znepokojujúce predtuchy.

Odvtedy čo Mária vo svojom nazaretskom domove počula anjelskú zvesť, cenila si každý náznak o Ježišovom mesiášstve. Jeho prívetivý, nesebecký život jej bol uistením, že len on môže byť tým od Boha poslaným. Niekedy ju však sklúčovali aj pochybnosti a sklamanie. Vtedy túžievala, aby už konečne prišiel čas a prejavila sa jeho sláva. Smrť ju odlúčila od Jozefa, s ktorým sa delila o tajomstvo Ježišovho narodenia. Nemala nikoho, komu by sa mohla zveriť so svojimi nádejami a obavami. Posledné dva mesiace boli pre ňu veľmi tiesnivé. Bola ďaleko od Ježiša, ktorého porozumenie a súcit jej boli útechou; uvažovala o Simeonových slovách: „*I tvoju vlastnú dušu prenikne meč.*“, [Lukáš 2,35](#). Na myseľ jej prišli aj tie tri bolestné dni, čo prežila v úzkostiach, že Ježiša navždy stratila, a túžobne očakávala jeho návrat.

Na svadbe sa stretáva s ním – láskyplným, poslušným Synom. No predsa je už iný. Zmenil sa mu výraz tváre. Nesie stopy zápasu na púšti, a nový výraz dôstojnosti a moci svedčí o jeho nebeskom poslaní. Sprevádza ho skupina mladých mužov, ich oči ho úctivo pozorujú. Nazývajú ho Majstrom. Títo priatelia rozprávajú Márii, [92] čo videli a počuli pri krste a pri iných príležitostiach. Dodávajú: „*Našli sme toho, o ktorom písal Mojžiš v Zákone a Proroci.*“, [Ján 1,46](#) (ROH); [Ján 1,45](#) (ECAV).

Viacerí zo zhromaždených hostí akoby uvažovali o niečom veľmi dôležitom. Prítomných sa zmocňuje akési vzrušenie. Malé skupinky potichu, ale živo diskutujú a svoje pohľady v údive obracajú na Máriinho Syna. Keď Mária počula svedectvo učeníkov o Ježišovi, potešilo ju uistenie, že jej dávne nádeje neboli márne. No musela by byť bytosťou nadľudskou, aby sa k tejto posvätnnej radosti neprimiešala stopa prirodzenej materinskej pýchy. Keď videla, ako mnohí hľadajú na Ježiša, túžila, aby v tejto spoločnosti dokázal, že je naozaj tým Božím Pomazaným. Dúfala, že je vhodná príležitosť, aby pred nimi urobil nejaký div.

Svadba v tých časoch trvala obvykle niekoľko dní. V tomto prípade sa pred ukončením slávnosti prejavil nedostatok vína. Vyvolalo to určité rozpaky a starosti. Pri podobných slávnostiach nebýval obvykle nedostatok vína, svedčil by totiž o nedostatočnom pohostinstve. Keďže Mária bola novomanželom príbuzná a pomáhala pripravovať hostinu, oslovila Ježiša: „*Nemajú vína!*“, Tým naznačila, aby potrebné zariadil. Ježiš však odpovedal: „*Čo mňa a teba do toho, žena? Ešte neprišla moja hodina.*“, [Ján 2,4](#).

Táto zdanlivo úsečná odpoveď nevyjadrovala chladnú ľahostajnosť či nezdvorilosť. Spasiteľovo oslovenie matky zodpovedalo orientálnym zvyklostiam. Podobne boli oslovované aj vznešené osoby. Každý čin Kristovho pozemského života zodpovedal prikázaniu, ktoré vlastne sám vydal: „*Cti otca svojho i matku svoju.*“, [2. Mojžišova 20,12](#). Posledným prejavom lásky z kríža Ježiš opäť oslovil svoju matku podobne, keď ju zveroval do opatery svojho najmilšieho učeníka. Slová, ktoré povedal na svadbe a na kríži, sú vysvetlením lásky prejavenej tónom hlasu, pohľadom a správaním.

Keď sa Ježišovi ako chlapcovi pri návšteve chrámu poodhalilo tajomstvo jeho životného diela, povedal Márii: „*Nevedeli ste, že ja mám byť tam, kde ide o môjho Otca.*“, [Lukáš 2,49](#). Tieto slová vy-

jadrili základnú myšlienku jeho pozemského života a služby. Všetko bolo podriadené tomuto záujmu, veľkému dielu vykúpenia, ktoré prišiel na svet konať. Teraz to znova pripomenul. Nebolo by správne, keby si Mária pre svoj príbuzenský vzťah k Ježišovi začala robiť zvláštny nárok na neho a do určitej miery usmerňovala jeho počínanie. Tridsať rokov bol jej milujúcim a poslušným Synom, a jeho láska neochabla. Teraz však musí konať dielo svojho Otca. Ako Syna Najvyššieho a Spasiteľa sveta nemôžu ho pri plnení tohto poslania zdržovať či ovplyvňovať nijaké pozemské zväzky. Musí byť voľný, aby mohol konať Božiu vôľu. Toto poučenie platí aj pre nás. Božie požiadavky prevyšujú aj zväzky ľudského príbuzenstva. Nijaké pozemské záujmy by nás nemali zviazať z cesty, ktorou nám káže ísť.

[93]

Jediná nádej na vykúpenie padlého ľudstva je v Kristovi, a spása Márie závisela tiež len od Božieho Baránka. Sama nemala nijaké spásonosné zásluhy. Jej materinský vzťah k Ježišovi sám osebe ju v duchovnom ohľade nijako neozvlášťoval od možností iných ľudí. To je zmysel Spasiteľových slov. Jasne vyznačil rozdiel medzi svojím vzťahom k nej ako Syna človeka a Syna Božieho. Príbuzenský zväzok medzi nimi Máriu neuvádzal na rovnakú úroveň s ním.

Zo slov: „*Ešte neprišla moja hodina*“, vysvitá, že každý čin Kristovho pozemského života patril do plánu pripraveného vo večnosti. Ježiš mal pred sebou dokonale podrobný plán skôr, než prišiel na svet. Za svojho pozemského života dal sa viesť na každom kroku vôľou svojho nebeského Otca. Vždy vedel, kedy má čo vykonať. Aj teraz poslušne čakal na stanovený čas.

Keď Ježiš povedal Márii, že jeho hodina ešte neprišla, dával vlastne odpoveď na nevyslovenú túžbu nielen matkinu, ale aj na očakávanie celého ľudu. Dúfala totiž, že Ježiš sa určite prejaví ako Mesiáš a ujme sa izraelského trónu. Ten čas však ešte neprišiel. Ježiš neprijal ľudskú prirodzenosť ako kráľ, ale ako „*muž bolesti, ktorý poznal nemoci*“,.. [Izaiáš 53,3](#).

Aj keď Mária nemala správnu predstavu o Kristovom poslaní, bezpodmienečne mu dôverovala. Na túto vieru Ježiš odpovedal. Prvým divom poctil Máriinu dôveru a posilnil vieru svojich učeníkov. Učeníci sa mali stretávať s mnohými a veľkými pokušeniami nevery. Prorocká zvesť im nad každú pochybnosť objasnila, že Ježiš je Mesiáš. Nazdávali sa, že náboženský vodcovia ho uvítajú s ešte

väčšou dôverou než oni. Zvestovali ľudu Kristove obdivuhodné skutky i svoju vieru v jeho poslanie. Boli však udivení a trpkosklamaní neverou, zatvrdilými predsudkami a nepriateľstvom k Ježišovi zo strany kňazov a rabínov. Spasiteľove prvé divy boli posilou pre učeníkov, aby mohli čeliť tomuto odporu.

Ježišove slová Máriu nijako neuviedli do rozpakov. Obsluhujúcim povedala: „*Urobte všetko, čo vám povie!*“, [Ján 2,5](#). Kristovmu dielu tým pomohla, ako vedela.

[94] Pri vchode stálo šesť veľkých kamenných nádob. Ježiš povedal obsluhujúcim, aby ich naplnili vodou. Tak sa aj stalo. Keď že víno potrebovali okamžite, Ježiš povedal: „*Teraz načrite a zaneste starejšiemu.*“, [Ján 2,6.7](#). Miesto vody sa z naplnených sudov naberalo víno. Nedostatok vína nezbadal ani starejší ani hostia. Keď však správca hostiny ochutnal víno, ktoré priniesli služobníci, poznal, že je lepšie, než aké kedy pil, a že sa líši od toho, ktoré sa podávalo na začiatku slávnosti. Obrátil sa na ženícha a povedal: „*Každý človek podáva najprv dobré víno a horšie až potom, keď si hostia už upili. Ty si zachoval dobré víno až doteraz.*“, [Ján 2,10](#).

Ako ľudia predkladajú najprv to najlepšie víno a po ňom to horšie, podobne svet zaobchádza aj so svojimi darmi. To, čo svet ponúka, môže lahodiť oku a vábiť zmysly, no ukáže sa, že to neuspokojuje. Víno sa mení na horčinu a radosť na žiaľ. Čo sa začalo spevom a jasotom, končí sa únavou a odporom. Ježišove dary sú však vždy čerstvé a nové. Hostina, ktorú človekovi pripravuje on, vždy poteší a uspokojí. Každý nový dar prebúdzá v obdarovanom vdáčnosť i radosť z Božích požehnaní. Pán dáva milosť na milosť. Človek nemusí mať v ničom nedostatok. Ak zostávaš v ňom, potom dar dnešný je uistením, že zajtra smieš prijať dar ešte väčší. Ježišove slová Natanaelovi vyjadrujú zákon Božieho zaobchádzania s veriacimi. Ježiš každým novým prejavom svojej lásky hovorí vnímavému srdcu: „*Veríš...? Uvidíš väčšie veci ako toto.*“, [Ján 1,51](#) (ROH); [Ján 1,50](#) (ECAV).

Kristov svadobný dar bol určitým symbolom. Voda predstavovala krst jeho smrti, víno znamenalo preliatie jeho krvi za hriešny svet. Ľudské ruky naplnili nádoby vodou, no len Kristovo slovo ju mohlo oživiť. Tak je to aj s obradmi, ktoré znázorňujú Spasiteľovu smrť. Dušu môžu nasýtiť len Kristovou mocou pôsobiacou skrze vieru.

Kristovo slovo zaručilo dostatok vína pri hostine. On sa vie teda svojou milosťou dostatočne postarať o to, aby ľudia zbavili nepravosti, obnovil a posilnil človeka.

Pri prvej hostine, ktorej sa Ježiš zúčastnil aj s učeníkmi, dal im vlastne kalich, ktorý bol symbolom jeho spasiteľného diela. Pri poslednej večeri im ho podal znova, keď ustanovil posvätný obrad, ktorý mal zvestovať jeho smrť, „*kým nepríde*„. **1. Korint'anom 11,26**. Zármutočenie učeníkov pri rozlúčke s Pánom zmierňoval prísľub nového stretnutia, keď povedal: „*Odteraz už nebudem piť z tohto plodu viniča až do toho dňa, keď ho budem s vami piť nový v kráľovstve svojho Otca*„. **Matúš 26,29**.

Víno, ktoré Kristus pre svadobnú slávnosť pripravil a ktoré ako symbol svojej krvi podával učeníkom, bola čistá hroznová šťava. Na to myslí prorok Izaiáš, keď sa zmieňuje o „*mušte v strapci*„, a hovorí: „*Neznič ho, lebo je v ňom požehnanie*„. **Izaiáš 65,8**.

Bol to vlastne Kristus, kto v Starej zmluve upozornil Izrael: „*Víno je posmievačom a opojný nápoj krikl'úňom, a nezmúdrie nik, kto sa od nich tacká*„. **Príslovia 20,1**. On sám taký nápoj nikdy nepodával. Satan uvádza ľudí k povolnosti, ktorá zatemní rozum a otupí duchovné vnímanie. Kristus nás však učí ovládať nižšiu prirodzenosť. Celým svojím životom bol príkladom sebazapierania. V úsilí zvíťaziť nad pokušením chuti vytrpel za nás tú najťažšiu skúšku, akej človek môže byť podrobený. Bol to Kristus, ktorý všetko usmerňoval tak, aby Ján Krstiteľ nepil víno ani opojný nápoj. Bol to on, kto podobnú zdržanlivosť uložil Manoachovej manželke. On vyslovil aj zlorečenie nad človekom, ktorý by priložil fľašu k ústam svojho blížneho. Kristus si v svojom učení neprotirečil. Nekvasené víno, ktoré svadobčanom pripravil, bol zdravý a osviežujúci nápoj. Tento nápoj mal zodpovedať vkusu i zdravej chuti.

Svadobčania pri hodnotení kvality vína svojimi otázkami nútili služobníkov hovoriť o tomto zázraku. Prítomní spočiatku pre veľký údiv ani nepomysleli na toho, ktorý bol pôvodcom tohto obdivuhodného činu. Keď ho konečne začali hľadať, zistili, že odišiel tak potichu, že to nespozorovali ani jeho učeníci.

Pozornosť prítomných sa teraz obrátila na učeníkov. Prvýkrát mali príležitosť vyznať svoju vieru v Ježiša. Rozprávali, čo pri Jordáne videli a počuli, a v nejednom srdci sa prebudila nádej, že Boh poslal svojmu ľudu Vysloboditeľa. Zvest' o zázraku sa rozšírila

v celom kraji a dostala sa aj do Jeruzalema. Kňazi a starší s novým záujmom skúmali proroctvá, ktoré upozorňovali na Kristov príchod. Túžili poznať poslanie tohto nového učiteľa, ktorý sa tak nenápadne objavil medzi ľuďmi.

Kristovo pôsobenie sa výrazne líšilo od činnosti židovských predstaviteľov. Ich úcta k tradícii a formalizmus ubíjali všetko slobodné myslenie a konanie. Žili v ustavičnej obave pred znečistením. V snahe vyhnúť sa styku „s nečistým“, stránili sa nielen pohanov, ale aj väčšiny vlastného národa. Nedbali o jeho prospech a nestáli o jeho priazeň. Stálym lipnutím na týchto zásadách ochromili svoje zmýšľanie a krajne zúžili rozhl'ad. Ich príklad zvádza ľudí k sebeckému a neznášanlivosti medzi všetkými vrstvami ľudu.

Ježiš začal svoje reformačné dielo živým záujmom o človeka. Osvedčil zvrchovanú úctu k Božiemu zákonu, karhal okázalú zbožnosť farizejov a snažil sa odstrániť nezmyselné predpisy, ktoré spútavali ľudí. Strhával priehradu medzi rôznymi spoločenskými vrstvami, aby ich mohol zjednotiť ako deti jednej rodiny. Jeho účasť na svadobnej slávnosti mala byť prvým krokom v tomto smere.

[96] Boh viedol Jána Krstiteľa na púšť, aby ho ochránil pred vplyvom kňazov a rabínov a mohol ho pripraviť pre zvláštne poslanie. Jeho krajne sebazapieravá životospráva a odlúčenosť nemali byť návodom, ako by mali všetci žiť. Sám Ján nevedol svojich poslucháčov k tomu, aby opustili svoje predošlé povinnosti. Vyzýval ich k pokániu a k vernosti Bohu v tom, k čomu ich Boh povolal.

Ježiš karhal pôžitkárstvo v každej podobe, aj keď svojou povahou bol človekom spoločenským. Prijímal pohostinstvo všetkých, navštevoval domy bohatých i chudobných, učených i nevzdelaných a usiloval sa usmerniť ich myšlienky od prízemných záujmov života k veciam duchovným a večným. Neschvaľoval rozpustilý život a v jeho správaní nebol ani náznak svetskej ľahkomyselnosti. Vedel sa však tešiť z príležitosti nevinného šťastia a svojou prítomnosťou posvätil pohodu družného spoločenstva. Židovská svadba bola skvelou príležitosťou, a radosť týchto chvíľ neodporovala ani záujmu Syna človeka. Ježiš svojou účasťou na tejto slávnosti poctil manželstvo ako Božie zriadenie.

V Starej i Novej zmluve je manželstvo symbolom posvätného zväzku lásky medzi Kristom a jeho ľuďmi. Svadobné slávnosti v Ježišovej predstave boli náznakom radosti onoho dňa, keď svoju

nevestu privedie do otcovského domu a vykúpení so svojím Vykupiteľom zasadnú k svadobnej večeri Baránka. Hovorí: „*Ako sa ženích teší z nevesty, tešiť sa bude z teba tvoj Boh. Už t'a nebudú volat' Opustenou..., ale pomenujú t'a: Moja obl'úbená... Lebo Hospodin má v tebe záľubu., Izaiáš 62,5.4.* „*On radostne zaplesá nad tebou, obnoví t'a vo svojej láske, bude s plesaním jasat' nad tebou., Sofoniáš 3,17.* Keď apoštol Ján smel vo videní zahliadnuť nebeské veci, napísal: „*Potom som počul akoby hlas veľkého zástupu a ako hukot mnohých vôd a ako rachot mocného hromobitia, ktorý volal: Haleluja! Lebo začal kral'ovat' Pán, náš všemohúci Boh. Radujme sa a plesajme, vzdávajme mu slávu, lebo nadišla Baránkova svadba a jeho nevesta sa pripravila... Blahoslavení sú tí, čo sú pozvaní na Baránkovu svadobnú hostinu!., Zjavenie Jána 19,6.7.9.*

Ježiš videl v každom človekovi bytosť hodnú pozvania do jeho kráľovstva. Srdcia si získaval tým, že chodil medzi ľuďmi ako ten, komu záleží na ich blahu. Vyhl'adával ich v ruchu verejných ulíc, v súkromných príbytkoch, na lodiach, v synagóge, na brehu jazera i na svadbe. Stýkal sa s nimi pri ich každodennom povolaní a zaujímal sa o ich svetské starosti. Poučal ich v domácnosti a ich rodinné prostredie posväcoval vplyvom svojej božskej prítomnosti. Srdcia ľuďmi získaval svojou hlbokou osobnou účasťou. Často sa modlieval v samote vrchov, bola to však príprava na jeho pôsobenie medzi ľuďmi v každodennom aktívnom živote. Takto pripravený šiel uzdravovať chorých, učiť nevedomých a vyslobodzovať ľuďmi zo satanových pút. [97]

Ježiš vychovával svojich učeníkov osobným stykom i spoločnosťou. Niekedy ich učil pri spoločnom posedení na stráni vrchu, inokedy pri jazere, alebo sa s nimi zhováral cestou a objasňoval im tajomstvá Božieho kráľovstva. Nedržal ľuďmi kázne, ako sa to robí dnes. Kdekoľvek sa srdcia otvárali Božiemu posolstvu, vyložil pravdy o ceste spasenia. Svojim učeníkom neprikazoval robiť to či ono, ale povedal: „*Pod'te za mnou!.,* Na svojich cestách krajinou a mestami brával ich so sebou, aby videli, ako majú učiť ľuďmi. Ich záujem spájal so svojím a oni mu pomáhali v diele.

Všetci zvestovatelia jeho Slova a tí, čo prijali evanjelium jeho milosti, mali by nasledovať Kristov príklad najvnútornejšieho stotožnenia sa so záujmami ľuďmi. Nemáme sa zriekať spoločenského styku. Nemali by sme sa vyhýbať ľuďmi. Ak máme mať styk s ľuďmi všetkých vrstiev, musíme sa s nimi stretávať tam, kde sú.

Zriedkakedy nás vyhl'adávajú sami. Božia pravda oslovuje ľudské srdce nielen z kazateľne. Je aj iné pracovné pole, možno skromnejšie, ale nie menej významné a sľubné. Nachádza sa v príbytkoch ľudí ponížených i v paláci vznešených, pri pohostinnom stole i v družnom radostnom spoločenstve.

Ako Kristovi učeníci nebudeme vyhl'adávať ľudské spoločenstvo pre púhu zábavu a kratochvíľne povyrazenie. Také spolčovanie môže len škodiť. Nikdy by sme nemali schvaľovať hriech, či už slovami alebo činmi, mlčaním či svojou prítomnosťou. Kamkoľvek ideme, máme ísť s Ježišom a ľudom svedčiť o tom, aký vzácny je náš Spasiteľ. Tí však, čo svoje náboženstvo chcú nejakým utajiť, strácajú vzácne príležitosti konať dobro. Kresťanstvo sa vo svete šíri spoločenským stykom. Kto prijal Božie svetlo, sám má osvecovať cestu tým, čo svetlo života ešte nepoznajú.

Všetci by sme sa mali stať Ježišovými svedkami. Pri získavaní ľudí pre Spasiteľa treba uplatniť dar družnosti posvätený Kristovou milosťou. Svet má vidieť, že nie sme sebecky pohrúžení do vlastných záujmov, ale že sa chceme o požehnanie a prednosti rozdeliť s inými ľuďmi. Nech poznajú, že naše náboženstvo nás nepretvára na bezcitné a strohé bytosti. Všetcí Kristovi nasledovníci by mali ľudom slúžiť tak, ako im slúžil on.

[98] Nikdy by sme nemali falošne predstavovať kresťanov ako ľudí skormútených a nešťastných. Ak svoj pohľad uprieme na Ježiša, spoznáme v ňom súciteľného Vykupiteľa a osvieti nás svetlo jeho tváre. Kdekoľvek vládne jeho duch, tam je pokoj. Tam bude aj radosť, ktorá pramení z pokoja a posvätné dôvery v Boha.

Kristus je rád, keď jeho nasledovníci sú živými svedkami toho, ako sa ľudia môžu stať účastníkmi Božej prirodzenosti. Nie sú to nejaké sošné bytosti, ale živí muži a ženy. Ich srdcia zvlažené rosou Božej milosti sa otvárajú Slnku spravodlivosti. Svetlo, ktoré ich osvecuje, šíria medzi inými ľuďmi svojimi skutkami preniknutými Kristovou láskou.

16. kapitola — Vo svojom chráme

[99]

„Potom zišiel on i jeho matka a bratia i jeho učeníci do Kafarnaumu, kde zostali niekoľko dní. Blízko bola židovská Veľká noc a Ježiš vstúpil do Jeruzalema.,, [Ján 2,12.13](#).

Cestou sa Ježiš pripojil k jednej z veľkých skupín, ktoré šli do hlavného mesta. Dosiaľ verejne neohlásil svoje poslanie a nepozorovane sa vmiešal do zástupu. Pri takých príležitostiach sa často hovorievalo o príchode Mesiáša, o ktorom sa tak výrazne zmieňoval Ján. Nadšene sa pritom zdôrazňovala nádej na obnovu národnej slávy. Ježiš vedel, že táto nádej sa nesplní, lebo pramenila s mylného výkladu Písma. S celou vážnosťou vysvetľoval proroctvá a snažil sa prebudit' záujem ľudí o hlbšie štúdium Božieho slova.

Židovskí vodcovia informovali ľudí, že v Jeruzaleme sa majú učiť uctievať Boha. Na veľkonočné sviatky sa tu zhromaždili veľké zástupy zo všetkých častí Palestíny i zo vzdialených krajín. Chrámové nádvorie zaplnila pestrá zmes ľudí. Mnohí z nich nemohli so sebou priniesť predpísané obete, ktoré symbolizovali jedinú Obet'. Kvôli nim sa na vonkajšom nádvorí chrámu predávali a kupovali obetné zvieratá. Kupovali si ich všetky vrstvy ľudí. Všetky cudzie peniaze sa tu vymieňali za peniaz svätyne.

Každý Žid musel platiť ročne pol šekela na „*zmierenie*“, za seba, a takto získané peniaze slúžili na údržbu chrámu ([2. Mojžišova 30,12-16](#)). Ľudia okrem toho prinášali do chrámovej pokladnice veľké obnosy ako dobrovoľné dary. Každú cudziu menu bolo treba zameniť za tzv. chrámový šekel, ktorý sa používal na službu vo svätyni. Výmena peňazí dávala príležitosť na podvody a vydieranie, z čoho sa rozvinul odporný obchod, na ktorom sa prižívovali aj kňazi.

Obchodníci žiadali za odpredané zvieratá nadmerné ceny a o zisk sa delili s kňazmi a poprednými mužmi, ktorí takto bohatli na úkor ľudu. Ľudia všeobecne verili, že bez obete Boh nepožehná ani ich deťom ani ich poliam. To zaručovalo vysokú cenu obetných

zvierat; po takej púti by sa totiž nikto nevracal domov bez obetného úkonu, kvôli ktorému sem prišiel.

[100] Počas Veľkej noci sa obetovalo veľké množstvo zvierat a ich odbyt pri chráme bol značný. Sprievodný zmätok pripomínal skôr hlučné dobytie trhovisko než svätý Boží chrám. Všade bolo počuť hlasité vyjednávanie, bučanie dobytky, mekot oviec, hrkútanie holubov, cinkot mincí i zlostné dohadovanie. Zmätok bol taký veľký, že to vyrušovalo aj veriacich pri modlitbe, a slová, ktoré patrili Najvyššiemu, zanikali v hluku, ktorý prenikal aj do chrámu. Židia boli na svoju zbožnosť neobyčajne hrdí. Tešili sa zo svojho chrámu a každé neľútne slovo o tomto svätostánku pokladali za rúhanie. Pri chrámových obradoch boli veľmi prísni, no láska k peniazom potlačila všetky ich rozpaky. Vôbec si neuvedomovali, ako sa odchyľili od pôvodného zámeru služby, ktorú ustanovil sám Boh.

Keď Hospodin zostúpil na vrch Sinaj, jeho prítomnosť posväcovala celé toto miesto. Mojžiš dostal príkaz, aby vrch dal ohradiť a posvätiť. Zaznelo varovné slovo Hospodinovo: „*Chráňte sa vystúpiť na vrch alebo dotknúť sa jeho okraja, lebo kto sa dotkne vrchu, prepadne smrti. Nech sa ho nedotkne ruka, lebo inak bude ukameňovaný alebo šípom zastrelený, či človek, či zviera a nezostane nažive.*“, [2. Mojžišova 19,12.13](#). Z toho poznali, že kdekoľvek Boh prejavuje svoju prítomnosť, to miesto je sväté. Priestor Božieho chrámu mali pokladať za svätý. V honbe za ziskom však na to nedbali.

Kňazi a poprední muži boli povolaní za Božích zástupcov v národe; nemali dovoliť zneuctevanie chrámového nádvorja. Ľudu mali byť príkladom poctivosti a súcitu. Miesto svojich zištných záujmov mali pamätať na postavenie a potreby veriacich a pohotovo mali pomáhať všetkým, čo si obetné zviera nemohli kúpiť. To však nekonal. Lakomstvo im zatvrdilo srdce.

Slávnosti sa zúčastnili aj ľudia trpiaci, chudobní a stiesnení. Boli tu slepí, hluchí, chromí a niektorých priniesli na nosidlách. Mnohí boli takí chudobní, že si nemohli kúpiť ani tú najskromnejšiu obeť pre Hospodina, ba ani jedlo na utíšenie hladu. Výroky kňazov ich krajne zarmucovali. Kňazi sa vychvaľovali svojou zbožnosťou a pokladali sa za strážcov ľudu. Boli však tvrdí a bezcitní. Márne ich o pomoc prosili chudobní, chorí a zomierajúci. Ich utrpenie nenašlo v srdci kňazov nijakú ozvenu.

Keď Ježiš vošiel do chrámu, všetko mu bolo jasné. Pozoroval nečestné obchodovanie. Videl tieseň chudobných, ktorí verili, že bez preliatia krvi im nebudú odpustené hriechy. Bol svedkom toho, ako sa vonkajšie nádvorie jeho chrámu stalo ohavným trhoviskom. Posvätné prostredie sa premenilo na rozsiahlu zmenáreň.

Kristus videl, že niečo treba urobiť. Ľudia sa museli zúčastňovať mnohých obradov bez patričného poučenia o ich význame. Veriaci prinášali obete a nechápali, že ide o symbol jedinej dokonalej Obete. Nepoznaný a bez pocty stál medzi nimi ten, ktorý bol zmyslom ich obetnej služby. Ved' vlastne on vydal obetné predpisy. On poznal ich symbolický význam a bol svedkom, ako to všetko bolo teraz zvrátené a nepochopené. Duchovná bohoslužba takmer vymizla. Kňazi a predstavitelia ľudu nemali s Bohom nič spoločné. Kristovým poslaním bolo ustanoviť celkom inú bohoslužbu.

[101]

Svojím skúmavým pohľadom hodnotil Kristus to, čo videl zo schodov chrámového nádvorja. Prorockým okom hľadá do budúcnosti, nevidí len roky, ale celé stáročia a veky. Pozoruje, ako kňazi a poprední muži olupujú chudobných o ich práva a bránia, aby sa im zvestovalo evanjelium. Vidí, ako sa bude hriešnikom zastierať Božia láska a ako budú ľudia obchodovať s jeho milosťou. Jeho tvár pritom prezrádza roztrpčenie, autoritu a moc. Púta pozornosť ľudu. Hľadá na neho aj tí, čo tu nepoctivo obchodujú. Nemôžu odvrátiť svoj pohľad. Cítia, že tento Muž im číta tie najtajnejšie myšlienky a odkrýva najskrytejšie pohnútky. Niektorí si chcú skryť tvár, akoby na nej boli napísané ich neprávosti a pozorne ich skúmali jeho prenikavé oči.

Zmätko tichne. Ruch obchodného dohadovania mĺkne. Zavládlo trápne ticho. Prítomných sa zmocňuje posvätná bázeň. Cítia sa ako pred Božím súdom, aby sa zodpovedali za svoje činy. Pri pohľade na Krista poznávajú Božiu slávu, ktorá presvitá clonou jeho ľudského zjavu. Majestátna neba stojí ako sudca v posledný deň – teraz ešte bez sprievodnej slávy, ale s tou istou mocou sputuje ľudské vnútro. Jeho oči skúmavo sledujú každého jednotlivca tohto zástupu. Akoby ich všetkých prevyšoval svojou zvrchovanou dôstojnosťou a akoby jeho tvár osvecovalo nebeské svetlo. Prehovoril a jeho jasný, zvučný hlas – čo kedysi na Sinaji oznamoval zákon, ktorý teraz kňazi a predstavitelia ľudu prestupujú – vyvoláva ozvenu chrámových klenieb:

„*Odneste to odtiaľto! Nerobte tržnicu z domu môjho Otca.*“, [Ján 2,16](#).

Pomaly zostupuje zo schodov, dvíha bič z povrazov, ktoré našiel pri vstupe do ohradeného priestoru, vyzýva túto trhovnícku spoločnosť, aby opustila chrámové nádvorie. S nebývalou horlivosťou a prísnosťou prevracia stoly peňazomencov. Mince lietajú a zvučne dopadajú na mramorovú dlažbu. Nikto sa neodvažuje pochybovať o jeho moci. Nikto sa neodhodláva zbierať svoje nepoctivé peniaze. Ježiš nikoho síce neudrel, ale jednoduchý bič z povrazov je v jeho ruke tak strašný ako ohnivý meč. Chrámoví úradníci, vypočítaví kňazi, dohadovači a obchodníci s dobytkom utekajú aj so svojimi ovcami a volmi preč, len aby unikli súdu jeho prítomnosti.

[102] V zástupe nastáva zmätok, každý si uvedomuje prítomnosť jeho božstva. Zo zblednutých pier počuť zdesené výkriky. Aj učeníci sa chvejú. Ježišove nezvyklé slová a sprievodné počínanie ich naplnilo posvätnou bážňou. Rozpamätali sa, že je o ňom napísané: „*Horlenie za tvoj dom strávil ma.*“, [Žalm 69,10](#). O chvíľu je hlučný dav so svojím tovarom preč z Pánovho chrámu. Na nádvorí prestalo hriechne kupčenie a zmätok vystriedalo hlboké ticho a vážnosť. Ako kedysi Hospodinova prítomnosť posvätila vrch, tak teraz posvätila chrám vystavený na jeho počtu.

Očistením chrámu Ježiš oznamoval svoje mesiášske poslanie a začal svoju činnosť. Chrám postavený za príbytok Božej prítomnosti mal byť názorným poučením pre Izrael i pre celý svet. Od večnosti bolo Božím zámerom, aby každá stvorená bytosť, od skvelého a svätého cherubína až po človeka bola Stvoriteľovým príbytkom. Následkom hriechu ľudstvo prestalo byť Božím chrámom. Zlom znečistené a zatemnené ľudské srdce už nezjavovalo Božiu slávu. Vtelením Božieho Syna sa však nebeský zámer splnil. Boh prebýva v človečenstve a spasiteľnou milosťou sa srdce človeka opäť stalo jeho chrámom. Boh chcel, aby jeruzalemský chrám bol trvalým svedkom vznešeného určenia každého človeka. Židia však nepochopili význam stavby, na ktorú boli tak pyšní. Oni sami sa nestali svätyňou Božieho Ducha. Nádvorie jeruzalemského chrámu, plné ruchu nečestného obchodovania, až príliš verne znázorňovalo chrám srdca poškvrneného zmyselnou náruživosťou a nesvätými myšlienkami. Očistením chrámu od svetských kupcov a predavačov Ježiš oznamoval svoje poslanie: Prišiel očistiť srdce od poškvŕn hrie-

chu, prízemných žiadostí, sebeckých záľub a zlých návykov, ktoré poškvŕňujú dušu. „Zrazu príde do svojho chrámu Pán, ktorého hl'adáte, a posol zmluvy, v ktorom máte záľubu. Ajhl'a, prichádza, vraví Hospodin mocností. Kto znesie deň jeho príchodu? Kto obstojí, keď sa zjaví? Ved' on je ako tavičov oheň a práčov lúh. Posadí sa ako tavič a čistíč striebra a prečistí levitov; tríbit' ich bude ako zlato a striebro.,, [Malachiáš 3,1-3](#).

„Neviete, že ste Boží chrám a že vo vás prebýva Boží Duch? Kto by teda Boží chrám zničil, toho zničí Boh, lebo Boží chrám je svätý – a ním ste vy.,, [1. Korint'anom 3,16.17](#). Nikto sa nemôže zbaviť zla, ktoré sa zmocnilo srdca. Chrám duše môže očistiť len Kristus. On však do neho nevchádza násilne. Do srdca nevstupuje ako kedysi do chrámu, ale hovorí: „Hl'a, stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem a budem s ním večerať a on so mnou.,, [Zjavenie Jána 3,20](#). Príde, no nielen na jeden deň, lebo hovorí: „Budem v nich prebývať a medzi nimi chodiť... a oni budú mojím ľudom.,, [2. Korint'anom 6,16](#). „A rozšliape naše viny a uvrhne do hlbín mora všetky naše neprávosti.,, [Micheáš 7,19](#). Jeho prítomnosť očistí a posväť dušu, aby mohla byť svätým chrámom Hospodinovým a „Božím príbytkom v Duchu.,, [Efezským 2,21.22](#).

Vyl'akaní kňazi a predstavitelia ľudu sa vytratilí z chrámového nádvoría pred prenikavým pohľ'adom, ktorý čítal v ich srdci. Cestou stretávali iných, čo šli do chrámu; tým radili, aby sa vrátili. Rozpovedali im, čo videli a počuli. Kristus hl'adel na utekajúcich a bolo mu ich ľúto, lebo sa vydesili a vôbec nechápali zmysel pravej bohoslužby. V tejto scéne predvídal rozutekanosť celého židovského národa ako následok jeho bezbožnosti a nekajúcnosti.

Prečo však z chrámu utekali kňazi? Prečo nezostali na mieste? Ten, ktorý ich poslal preč, bol syn tesára, chudobný Galilejčan, ktorý nemal nijaké pozemské postavenie či moc. Prečo mu neodporovali? Prečo opustili tak nepoctivo nadobudnutý zisk a utiekli na príkaz tohto zdanlivo celkom krotkého človeka?

Kristus hovoril zvrchovane ako kráľ a v jeho zjave a tóne hlasu bolo niečo neodolateľné. Pri napomínaní si ako nikdy predtým uvedomili, že sú vlastne pokrytci a zlodeji. Keď v Kristovom ľudskom zjave postrehli záblesk božstva, nielenže v jeho tvári zbadali rozhorčenie, ale uvedomili si dosah jeho slov. Cítili sa akoby pred trónom večného Sudcu s právoplatným odsúdením pre časnosť i večnosť.

Na chvíľu boli presvedčení, že Kristus je prorok, a mnohí uverili, že je Mesiáš. Duch Svätý im pripomenul výroky prorokov o Kristovi. Presvedčí ich to?

Nechceli sa kajat'. Pochopili, že sa ozval Kristov súcit s chudobnými. Vedeli, že sa svojou chamtivosťou previnili voči ľudu. Kristus poznal ich zmýšľanie, preto ho nenávideli. Jeho verejná výčitka pokorovala ich pýchu a jeho vplyv medzi ľuďom roznechoval ich závisť. Rozhodli sa spýtať sa ho, akou mocou ich vyhnal a kto mu ju dal.

Pomaly a opatrne, no s nenávisťou v srdci vracali sa do chrámu. Aká zmena sa však udiala, kým boli preč! Len čo sa rozutekali, chudobní zostali tu a hľadeli na Ježiša. Z jeho tváre vyžarovala láska a súcit. So slzami v očiach sa prihovárал k rozochveným prítomným okolo neho: Nebojte sa! Vytrhnem vás a vy ma budete oslavovať. (Pozri [Žalm 50,15](#).) Ved' preto som prišiel na svet.

Ľudia sa tiesnili okolo Krista a naliehavo, úpenlivo prosili: Majstre, požehnaj ma. Jeho ucho počulo každé volanie. K trpiacim deťom sa skláňal súcitnejšie než láskyplná matka. Všetkým venoval pozornosť. Každého uzdravil z akejkol'vek choroby. Nemým sa rozviazal jazyk a mohli ho velebiť, slepí uzreli tvár svojho Lekára. Srdce trpiacich sa rozveselilo.

[104] Keď kňazi a chrámoví služobníci videli toto veľkolepé dielo, akým zjavením bolo pre nich to, čo počuli! Ľudia hovorili o bolesti, ktorú vytrpeli, o sklamaných nádejách, o strastiplných dňoch a) bezsenných nociach. Kristus ich uzdravil vo chvíli, keď už pohasínala posledná iskra nádeje. Bremeno bolo priť ažké – hovoril jeden – no našiel som pomocníka. Je to Kristus, Syn Boží – chcem mu bezvýhradne slúžiť. Rodičia povedali svojim deťom: On vás zachránil. Vzdávajte mu chválu. Hlasy detí a mládeže, otcov a matiek, priateľov a divákov vyjadrovali vďaku a chválu. Srdcia boli plné nádeje a radosti. Pokoj ovládol ich myseľ. Boli uzdravení duševne i telesne. Vrátili sa domov a všade zvestovali Ježišovu čistú lásku.

Takto uzdravení ľudia neboli pri Kristovom ukrižovaní v zástupe tých, čo volali: „*Ukrižuj ho! Ukrižuj ho!*“, Cítili s Ježišom, lebo si uvedomovali jeho veľké milosrdenstvo a obdivuhodnú moc. Poznali ho ako svojho Spasiteľa, pretože im vrátil telesné i duševné zdravie! Pri počúvaní apoštolov Božie slovo preniklo do srdca a pomohlo

im chápať jeho zmysel. Stali sa sprostredkovateľmi Božej milosti a nástrojmi Božej spásy.

Zástup, ktorý sa z chrámového nádvorja vytratil, pomaly sa začal vracat'. Ľudia sa čiastočne spamätali z paniky, ktorá sa ich zmocnila, ale ich tváre prezrádzali nerozhodnosť a ustrašenosť. S údivom hľadeli na Ježišove skutky a boli presvedčení, že v ňom sa naplnili mesiášske proroctvá. Hriech znesvätenia chrámu zostal predovšetkým na kňazoch. Ich zásluhou sa nádvorie zmenilo na trhovisko. V porovnaní s tým bol ľud bez viny. Zapôsobila na neho Ježišova božská moc, no vplyv kňazov a predstavených ľudu prevládol. Na Kristovo poslanie hľadeli ako na novotu a pochybovali o jeho práve zasahovať do toho, čo predstavení chrámu dovolili. Boli pohoršení, že sa prerušil obchod, a umlčovali v sebe hlas Ducha Svätého.

Kňazi a predstavitelia ľudu mali predovšetkým vidieť v Ježišovi Pánovho Pomazaného, pretože v ich rukách boli posvätné zvitky s popisom jeho poslania, a oni vedeli, že očistenie chrámu bolo prejavom nadľudskej moci. Napriek svojej nenávisti voči Ježišovi nemohli sa zbaviť myšlienky, že môže byť prorokom, ktorého poslal Boh a ktorý má obnoviť svätosť chrámu. V úctyplnej obave prišli k nemu s otázkou: „*Aké znamenie nám ukážeš, že môžeš toto robiť?*“, [Ján 2,18](#).

Ježiš im znamenie ukázal. Posvietil im do srdca a pred nimi vykonal skutky, ktoré má konať Mesiáš, čím im dal presvedčivý dôkaz o svojej povahe. Keď teraz žiadali znamenie, odpovedal im podobenstvom, ktorým ich presvedčil, že im číta myšlienky a vidí, kam ich to dovedie. Povedal: „*Zborte tento chrám a za tri dni ho postavím.*“, [Ján 2,19](#).

Zmysel týchto slov bol dvojaký. Vzťahoval sa nielen na zničenie židovského chrámu a bohoslužby, ale aj na jeho smrť – zničenie chrámu jeho tela. S tým už Židia rátali. Keď sa kňazi a prední muži vrátili do chrámu, navrhli zabiť Ježiša, a tak sa zbaviť tohto buriča. Keď ich však on na tento zámer upozornil, nerozumeli mu. Jeho slová vzťahovali len na jeruzalemský chrám a pohoršene volali: „*Štyridsať šesť rokov stavali tento chrám a ty ho postavíš za tri dni?*“, [Ján 2,20](#). Zdalo sa im, že Ježiš ospravedlnil ich neveru, a utvrdili sa vo svojom odmietavom postoji k nemu.

Skutočný zmysel svojich slov Kristus zámerne zahmlil nielen kvôli neveriacim Židom, ale aj kvôli svojim učeníkom. Vedel, že

jeho nepriatelia by ich prekrútili a zneužili proti nemu. Keď ho budú súdiť, poslúžia im na obžalobu Krista a na Golgote mu ich posmešne vmetú do tváre. Vysvetliť ich by však teraz znamenalo oboznamovať učeníkov s jeho utrpením a zarmucovať ich vo chvíli, keď na taký žiaľ neboli vôbec pripravení. Okrem toho vysvetlenie by Židom predčasne naznačilo výsledok ich zaujatosti a nevery. Už vykročili cestou, po ktorej pôjdu neúchylné ďalej, kým obetného Baránka neprivedú na zabitie.

Slová, ktoré Kristus vyslovil, patrili tým, čo mali v neho uveriť. Vedel, že si ich budú pripomínať. Pri príležitosti veľkonočných sviatkov ich mali počuť tisíce ľudí a tí ich mali zvestovať do všetkých končín sveta. Pravý zmysel týchto slov mal vyniknúť až po jeho zmŕtvychvstaní. Pre mnohých mali byť vrcholným dôkazom jeho božstva.

Pre duchovnú slepotu často ani Kristovi učenici nechápali jeho naučenia. Mnohé z nich im vysvetlili len nasledujúce udalosti. Jeho slová im boli posilou, keď už nebol medzi nimi.

Slová o jeruzalemskom chráme: „*Zborte tento chrám a za tri dni ho postavím.*„ (Ján 2,19) mali hlbší význam, ktorý poslucháči nepostrehli. Kristus bol základom i životom chrámu. Chrámové služby boli predobrazom obete Božieho Syna. Kňazská služba mala predstavovať prostrednícku povahu Kristovho diela. Celý systém obetnej bohoslužby bol symbolom Spasiteľovej smrti na vykúpenie sveta. Všetky obete stratia svoj zmysel pri onej veľkej udalosti, ktorú tieto obete po celé veky názorne sprítomňovali.

[106] Keďže celý obradný systém symbolizoval Krista, bez neho nemal cenu. Keď Židia Krista definitívne zavrhlí a vydali ho na smrť, zavrhlí vlastne všetko, čo chrámu a jeho službám dávalo zmysel. Chrám prestal byť svätý. Bol odsúdený na zničenie. Onoho dňa obetné dary s celou obradnou službou stratili svoj význam. Tieto obete nevyjadrovali vieru v Spasiteľa a práve tak, ako ju neznázorňovala ani obeť Kainova. Usmrtením Krista si Židia vlastne sami zničili chrám. Pri Kristovom ukrižovaní sa chrámová opona roztrhla na dvoje zhora nadol na znamenie, že najväčšia Obet bola prinesená a že obetný systém navždy skončil.

„*Za tri dni ho postavím.*„ Zdalo sa, že Spasiteľovou smrťou zvíťazili mocnosti temnoty a jasali nad svojím víťazstvom. Ježiš však z prenajatého Jozefovho hrobu vyšiel ako víťaz. „*Odzbrojil*

kniežatstva a moci, verejne ich predviedol a ... triumfoval nad nimi.,, Kološanom 2,15. Kristus sa na základe svojej smrti a vzkriesenia stal služobníkom „pravého stánku, ktorý postavil Pán, a nie človek.,, Židom 8,2. Židovskú svätyňu a neskôr aj židovský chrám postavili ľudia, ale nebeskú svätyňu, ktorá bola vzorom pozemského svätostánku, nepostavil človek. „Tu, hľa, je muž – Výhonok je jeho meno,... on postaví chrám Hospodinov, dostane kráľovskú česť a bude sedieť a panovať na svojom tróne; a bude kňazom na svojom tróne.,, Zachariáš 6,12.13.

Obetná služba, ktorá symbolizovala Krista, zanikla, ale pozornosť ľudí sa obrátila na pravú Obet' za hriechy sveta. Pozemské kňazstvo prestalo, no my hľadáme na Ježiša, služobníka novej zmluvy a na „pokropenie krvou.,, ktorá volá hlasnejšie ako Ábelova (Židom 12,24). „Kým stojí prvý stánok, cesta do svätyne ešte nie je zjavná... ale keď prišiel Kristus, veľkňaz budúcich darov, cez väčší a dokonalejší stánok, nie urobený rukou... raz navždy vošiel do svätyne... so svojou vlastnou krvou, a tak získal večné vykúpenie.,, Židom 9,8-12.

„Preto môže naveky spasit' tých, ktorí skrze neho prichádzajú k Bohu, lebo žije stále, aby sa za nich prihováral.,, Židom 7,25. Aj keď sa kňazská služba z pozemského svätostánku preniesla do nebeského a aj keď sa svätyňa i náš Veľkňaz ľudskému zraku stratia, učeníci nemali byť o nič ukrátení. Spasiteľova neprítomnosť nemala nijako pretrhnúť spojenie s ním ani ho oslabiť. Zatiaľ čo Ježiš koná službu v nebeskej svätyni, svojím Duchom dosiaľ slúži svojej pozemskej cirkvi. Telesné oko ho síce nevidí, ale jeho zasľúbenie, ktorým sa lúčil so svojimi učeníkmi, sa plní: „Ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.,, Matúš 28,20. Zatiaľ čo svojou mocou vybavuje svojich povolaných služobníkov, svojou prítomnosťou neprestáva dosiaľ posilňovať svoju cirkev.

„Keďže teda máme vznešeného Veľkňaza... Ježiša, Božieho Syna, držme sa svojho vyznania. Ved' nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol cítiť s našimi slabosťami; ved' bol podobne skúšaný vo všetkom okrem hriechu. Pristupujme teda s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravom čase.,, Židom 4,14-16.

17. kapitola — Nikodém

Nikodém zastával významné postavenie v židovskom národe. Bol veľmi vzdelaný, mal nevšedné schopnosti a bol váženým členom národnej rady. Ako iných aj jeho zaujalo Ježišovo učenie. Hoci Nikodém bol bohatý, učený a vážený, tento Nazaretčan ho nezvyčajne upútal. Spasiteľova zvesť na neho mocne zapôsobila, takže zatúžil lepšie poznať tieto obdivuhodné pravdy.

Kristovo rázne vyčistenie chrámu vyvolalo nenávisť kňazov a popredných mužov. Zľakli sa moci tohto cudzinca. Takú opovážlivosť neznámeho Galilejčana nehodlali trpieť. Boli rozhodnutí jeho dielo zastaviť. Nie všetci však s tým súhlasili. Niektorí sa báli odporovať tomu, v ktorom sa tak zrejme prejavil Boží Duch. Pripomenuli si zavraždených prorokov, ktorí karhali hriechy izraelských vodcov. Vedeli, že postavenie Židov v područí pohanského národa bolo následkom ich tvrdohlavého odmietania Božej varovnej zvesti. Obávali sa, že kňazi a poprední muži svojimi intrigami proti Ježišovi pôjdu v šľapajách svojich otcov a národ stihnú nové pohromy. Takto zmýšľal aj Nikodém. Pokiaľ šlo o postoj k Ježišovi vo veľrade, Nikodém nabádal k opatrnosti a zdržanlivosti. Zdôrazňoval, že ak je Ježiš skutočne obdarený Božou mocou, bolo by nebezpečné zavrhnúť jeho napomenutia. Kňazi sa neodvažovali odmietnuť túto radu a na nejaký čas Spasiteľovi zjavne neodporovali.

Odvtedy, čo Nikodém prvýkrát počul Ježiša, pozorne skúmal proroctvá o Mesiášovi. Čím viac bádal, tým pevnejšie bolo jeho presvedčenie, že Ježiš je ten, ktorý mal prísť. Ako mnohých Izraelcov, aj jeho veľmi zarmucovalo znesväcovanie chrámu. Bol svedkom, ako Ježiš vyhnal kupcov a predavačov, videl neobvyklý prejav Božej moci, všimol si, ako Spasiteľ prijíma chudobných a uzdravuje chorých, videl ich radostné pohľady, počul slová vd'aky a chvály a nemohol pochybovať, že Ježiša Nazaretského poslal Boh.

Aj keď túžil pohovoriť si s Ježišom, nechcel ho vyhl'adať verejne. Bolo by to príliš ponižujúce, keby židovské knieža prejavilo záujem o učiteľa dosiaľ tak málo známeho. Keby sa o jeho návšteve

dozvedela veľ rada, stihlo by ho jej pohrdanie a hnev. Svoje rozhodnutie pre tajný rozhovor ospravedlňoval tým, že svojím verejným záujmom nechcel dať príklad iným. Zvláštnym spôsobom si dal zistiť, kde Spasiteľ na Olivovom vrchu odpočíva, vyčkal, kým mesto nezaspalo, a potom ho vyhl'adal.

[108]

V Kristovej prítomnosti Nikodém cítil akúsi neobvyklú plachosť a snažil sa to zakryť zdaním pokoja a dôstojnosti. Povedal: „*Rabbi, vieme, že si prišiel od Boha ako učiteľ, lebo nik nemôže robiť také znamenia, aké ty robíš, ak nie je s ním Boh.*“, [Ján 3,2](#). Vyzdvihol Kristove vzácne učiteľské schopnosti i jeho divotvornú moc v nádeji, že rozhovor bude hladko pokračovať. Chcel vyjadriť i vzbudiť dôveru, no vyjaval vlastne svoju neveru. V Ježišovi nevidel Mesiáša, ale len božského učiteľa.

Miesto toho, aby Ježiš na tento kompliment odpovedal, uprene sa na hovoriaceho zadíval, akoby čítal v záhyboch jeho duše. Vo svojej nekonečnej múdrosti videl pred sebou človeka, ktorý hľadá pravdu. Poznal cieľ tejto návštevy a v mysli svojho poslucháča sa snažil utvrdiť jeho presvedčenie tým, že ho čo najdôraznejšie, no priateľsky upozornil na to najhlavnejšie: „*Veru, veru, hovorím ti: Ak sa niekto nenarodí znova, nemôže uzrieť Božie kráľovstvo.*“, [Ján 3,3](#).

Nikodém prišiel k Pánovi v predstave, že si s ním pohovorí, ale Ježiš mu odhalil základné zásady pravdy. Nikodémovi povedal: Predovšetkým potrebuješ duchovné znovuzrodenie a nie teoretické poznanie. Potrebuješ nové srdce, nie uspokojenie svojej zvedavosti. Skôr, ako budeš vedieť oceniť nebeské veci, musíš prijať nový život zhora. Ak nenastane táto zmena, pod vplyvom ktorej bude všetko nové, nič ti nepomôže pohovor o mojej moci alebo mojom poslaní.

Nikodém počul kázanie Jána Krstiteľa o pokání a krste i odkaz na toho, ktorý má krstiť Duchom Svätým. Sám si uvedomoval nedostatok duchovnosti v živote Židov, ich úporný fanatizmus a prízemnú ctibažnosť. Dúfal, že Mesiášov príchod všetko ponapráva. No ani pod vplyvom Krstiteľovho prenikavého posolstva neprišiel k poznaniu vlastnej hriechnosti. Ako prísny farizej chválil sa svojimi dobrými skutkami. Ľudia si ho všeobecne vážili pre jeho dobročinnosť a štedrú podporu chrámovej služby, a on si uvedomoval istotu Božej priazne. Prekvapila ho myšlienka, že by mu jeho terajší stav nedovoľoval uzrieť nedostižnú čistotu Božieho kráľovstva.

[109]

Ježišova obrazná reč o znovuzrození nebola Nikodémovi celkom neznáma. Pohanovia, ktorí prijali vieru Izraela, boli často pripodobnení k novorodencom. Preto musel postrehnúť, že Kristove slová neboli mienené doslovne. Ako rodený Izraelita Nikodém pokladal svoju účasť v Božom kráľovstve za celkom samozrejmu. Bol presvedčený, že nijakú zmenu nepotrebuje. Preto ho Spasiteľove slová prekvapili. Znepokojili ho vlastne preto, že mierili osobne na neho. Zápasila v ňom farizejská pýcha s úprimnou túžbou poznať pravdu. Prekvapil ho spôsob, ako sa s ním Ježiš zhováral, i to, že nedbal na jeho významné postavenie v Izraeli.

Prekvapený Nikodém odpovedal Kristovi ironickou otázkou: „*Ako sa môže človek narodiť, keď je už starý?*“, [Ján 3,4](#). Podobne ako mnohí iní, ktorým pravda zasiahla svedomie, ani on nezaprel, že prirodzený človek nechápe veci Božieho Ducha. Duchovné veci v ňom nenachádzajú ozvenu, lebo tie treba chápať duchovne.

Spasiteľ sa však neprel. Vážne, pokojne a dôstojne zdvihol ruku a pravdu zdôraznil s ešte väčšou istotou: „*Veru, veru, hovorím ti: Ak sa niekto nenarodí z vody a z ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva.*“, [Ján 3,5](#). Nikodém vedel, že Kristus tu mieni krst vodou a obnovu srdca Božím Duchom. Bol presvedčený, že je v prítomnosti toho, ktorého predpovedal Ján Krstiteľ.

Ježiš pokračoval: „*Čo sa narodilo z tela, je telo, a čo sa narodilo z Ducha, je Duch.*“, [Ján 3,6](#). Srdce je svojou prirodzenosťou zlé a „*kto získa čisté z nečistého? Nikto!*“, [Job 14,4](#). Nijaký ľudský dôvtip nenájde liek na hriešnu dušu. „*Ved' zmýšľajť podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu, lebo sa nepodriadiť uje Božiemu zákonu – a ani sa nemôže.*“, [Rimanom 8,7](#). „*Lebo zo srdca pochádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá, smilstvá, krádeže, falošné svedectvá a rúhanie.*“, [Matúš 15,19](#). Najprv treba očistiť prameň srdca, potom bude čistý aj prúd. Kto chce získať alebo vlastným skutkárske úsilím o zachovanie zákona, pokúša sa o nemožné. Náboženstvo podľa litery zákona, formálna zbožnosť, nikoho nezachráni. Kresťanský život nie je úpravou či vylepšením starého života, ale úplnou zmenou prirodzenosti. Je to smrť sebecka a hriechu a súčasne nový život. Túto zmenu môže uskutočniť len mocné pôsobenie Ducha Svätého.

Keď že Nikodém ešte stále nechápal, Ježiš uviedol príklad vetra: „*Vietor veje kam chce, počuješ jeho šum, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide. Tak je to s každým, kto sa narodil z Ducha.*“, [Ján 3,8](#).

Pôsobenie vetra počuť zo šumu vetiev, lístia a kvetov, nemožno ho však vidieť, a nikto nevie, odkiaľ prichádza a kam ide. Podobne pôsobí aj Duch Svätý na ľudské srdce. O jeho pôsobení sa dá práve tak málo povedať ako o vanutí vetra. Človek možno nevie určiť presný čas, miesto či okolnosti svojho obrátenia, to však ešte neznamená, že nebol znovuzrodený. Podobne neviditeľne ako vietor aj Kristus stále pôsobí na ľudské srdce. Pozvoľna a snád' celkom nebadane môžu pôsobiť dojmy, ktoré človeka privádzajú ku Kristovi. Môže sa to diať vo chvíli tichého rozjímania o ňom alebo pri čítaní Písma či počúvaní živej zvesti z kazateľne. Náhle, pod naliehavejšou výzvou Ducha človek sa radostne odovzdá Ježišovi. Mnohí to nazývajú náhlym obrátením; je to však výsledok dlhodobého úsilia Ducha Božieho – trepezlivý, pozvoľný dej.

[110]

Hoci vietor sám je neviditeľný, následky jeho pôsobenia možno vidieť a cítiť. Podobne sa prejavuje aj pôsobenie Ducha na človeka v každom čine toho, kto pocítil jeho spásnu moc. Ak Boží Duch ovládne srdce, mení sa celý život. Človek sa zbavuje hriechnych myšlienok i zlých skutkov; miesto zloby, závidi a hádok prichádza láska, pokora a pokoj. Smútok sa mení na radosť a v tvári sa zrkadlí nebeské svetlo. Nikto nevidí ruku, ktorá ul'ahčuje bremeno života, nikto nepozoruje svetlo, ktoré žiari z neba. Požehnanie prichádza, keď sa človek vierou odovzdáva Bohu. Potom moc ľudským okom nepostihnuteľná tvorí novú bytosť na Boží obraz.

Nie je možné, aby myseľ smrteľného človeka mohla pochopiť dielo vykúpenia. Jeho tajomstvo presahuje ľudské chápanie. Ten však, kto prechádza zo smrti do života, uvedomuje si, že ide o nebeskú skutočnosť. Počiatok vykúpenia smieme poznať osobnou skúsenosťou už tu. Jeho následky siahajú do večnosti.

Kým Ježiš hovoril, niekoľko lúčov pravdy preniklo do mysle tohto židovského predstaviteľa. Zjemňujúci a podmanivý vplyv Ducha Svätého zapôsobil na jeho srdce. Spasiteľove slová však plne nepochopil. Netrápila ho natoľko potreba znovuzrodenia ako skôr spôsob jeho uskutočnenia. Udivene povedal: „*Ako sa to môže stať?*“, [Ján 3,9](#).

Ježiš sa ho spýtal: „*Ty si učiteľ Izraela a toto nevieš?*“, [Ján 3,10](#). Ten, komu bola zverená náboženská výchova ľudu, mal by tieto závažné pravdy poznať. Kristove slová sú poučné v tom zmysle, že Nikodém sa nemal vzrušovať nad jasnými slovami pravdy, ale

v pokore sa zamyslieť nad svojím nedostatočným duchovným rozhl'adom. Kristus mu to dal znat' s takou dôstojnosťou a takým láskavým hlasom i pohľ'adom, že Nikodém nemohol byť urazený, keď si uvedomil svoj ponižujúci stav.

Keď však Ježiš vysvetlil, že na zem prišiel zriadiť kráľovstvo duchovné, nie pozemské, jeho poslucháč sa zarmútil. Keď to Ježiš videl, dodal: „*Ak neveríte, keď vám hovorím o pozemských veciach, akože uveríte, keď vám budem rozprávať o nebeských?*„, [Ján 3,12](#). Ak Nikodém nemohol pochopiť Kristovo názorné poučenie o pôsobení milosti na srdce, ako mohol chápať podstatu jeho slávneho nebeského kráľovstva? Ak nechápal Kristovo pozemské dielo, nemohol rozumieť jeho dielu v nebesiach.

[111] Židia, ktorých Ježiš vyhnal z chrámu, tvrdili, že sú Abrahámovými deťmi, no ušli pred Spasiteľom, lebo nemohli zničiť slávu, ktorá sa v ňom prejavila. Tým len dokázali, že ešte nie sú Božou milosťou uspôsobení na to, aby mohli byť účastníkmi posvätných služieb chrámových. Horlivo dbali o zachovanie zdanlivej svätosti, no zanedbávali svätosť srdca. Prísne sa pridžžali litery zákona, ustavične však odporovali jeho duchu. Najviac potrebovali práve tú zmenu, o ktorej Kristus hovoril Nikodémovi – mravné znovuzrodenie, očistenie od hriechu a obnovu poznania i svätosti.

Slepota Izraela voči dielu znovuzrodenia sa nedala nijako ospravedlniť. Izaiáš pod vplyvom Ducha Svätého napísal: „*Všetci sme boli podobní nečistému, a všetka naša spravodlivosť bola ako poškrvnené rúcho.*„, [Izaiáš 64,6](#) ((ROH); [Izaiáš 64,5](#) (ECAV). Dávid prosil: „*Srdce čisté stvor mi, ó Bože, a obnov vo mne ducha pevného.*„, [Žalm 51,12](#). Prorok Ezechiel zaznamenal zasl'úbenie: „*Dám vám nové srdce a nového ducha dám do vášho vnútra; odstránim kamenné srdce z vášho tela a dám vám srdce mäsité. Dám svojho Ducha do vášho vnútra a spôsobím, aby ste chodili podľa mojich ustanovení, zachovávali a plnili moje nariadenia.*„, [Ezechiel 36,26.27](#).

Nikodém tieto výroky síce čítal, no ich význam začal chápať len teraz. Videl, že ak sa čo aj najprísnejšie zachovávanie litery zákona týka len vonkajška, nijako to človekovi neumožní vstup do nebeského kráľovstva. Podľa ľudského posúdenia žil spravodlivo a počestne, no v Kristovej prítomnosti si uvedomoval, že má nečisté srdce a celý jeho život je vlastne hriešny.

Kristus upútaval Nikodéma. Keď mu Spasiteľ objasňoval znovuzrodenie, zatúžil po tejto zmene aj vo svojom vnútri. Ako sa to mohlo stať? Na nevyslovenú otázku Ježiš odpovedal: „*Ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto verí, mal v ňom večný život.*„, [Ján 3,14.15](#).

Toto už bolo Nikodémovi známejšie. Symbol vyvýšeného hada mu objasnil Spasiteľovo poslanie. Keď Izraelci zomierali, lebo ich štípali jedovaté hady, Boh rozkázal Mojžišovi, aby urobil medeného hada a vyzdvihol ho v zhromaždení. V tábore potom zaznel oznam, že každý, kto na hada pohliadne, bude žiť. Ľud vedel, že tento had sám osebe im pomôcť nemôže. Bol to len symbol Krista. Tak ako bola táto podoba ničivých hadov vyvýšená v záujme ich uzdravenia, tak ten, ktorý prišiel „*v tele podobnom hriešnemu*„, mal im byť Vykupiteľom ([Rimanom 8,3](#)). Mnohí Izraelci sa spoliehali na to, že sama obetná služba má moc očistiť ich od hriechu. Boh ich chcel poučiť, že tieto obrady samy osebe sú práve tak bezcenné ako medený had. Ich zmyslom bolo usmerniť pohľad na Spasiteľa. Pre svoje uzdravenie z rán ani pre odpustenie svojich hriechov nemohli Izraelci urobiť nič iné, než prejavit' vieru v Boží dar. Mali pohliadnuť a žiť.

[112]

Možno, že niektorí z uštipnutých zaváhali a okamžite nepohliali. Možno pochybovali, či v tom medenom symbole môže byť nejaká moc. Možno žiadali nejaké vedecké poučenie. Nedostali však nijaké vysvetlenie. Božie slovo museli prijať tak, ako im ho zvestoval Mojžiš. Nepohliaďnuť znamenalo zahynúť.

Spornými diskusiami človek nezíska svetlo. Ak chceme žiť, musíme pohliadnuť. Nikodém si toto poučenie vzal k srdcu. Skúmal Písmo inak než dosiaľ; nie teda z teoretického záujmu, ale v záujme svojho života. Len čo sa dal viesť Duchom Svätým, začal rozumieť Božiemu kráľovstvu.

Dnes sú tisíce tých, čo potrebujú poznať tú istú pravdu, z ktorej sa poučil Nikodém o zmysle vyzdvihnutého hada. Spoliehajú sa na to, že svojou poslušnosťou zákona získajú Božiu priazeň. Keď sú vyzvaní, aby hľadeli na Ježiša a uverili, že zachrániť ich môže len on svojou milosťou, volajú: „*Ako sa to môže stať?*„

Podobne ako Nikodém aj my musíme byť ochotní začať nový život tak ako najväčší z hriešnikov. Okrem Krista „*v nikom inom niet spásy, lebo niet pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom*

by sme mali byť spasení., [Skutky apoštolov 4,12](#). Vierou prijímame Božiu milosť, no viera nie je naším Spasiteľom. Sama osebe nemá zásluhy. Je to ruka, ktorou sa chytáme Krista a privlastňujeme si jeho zásluhy, jediný liek proti hriechu. Ani kajateľ sa nevieme bez pomoci Božieho Ducha. Písmo o Kristovi hovorí: „*Jeho Boh svojou pravnicou povýšil za Vládcu a Spasiteľa, aby daroval Izraelovi pokánie a odpustenie hriechov.*“, [Skutky apoštolov 5,31](#). Pokánie prichádza od Krista práve tak ako odpustenie.

Ako sme teda spasení? „*Ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada,*“, tak bol Syn človeka vyzdvihnutý, a každý, kto bol zákerne uštipnutý hadom, môže pohliadnuť a žiť. „*Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta.*“, [Ján 1,29](#). Svetlo, ktoré žiari z kríža, zjavuje Božiu lásku. Jeho láska nás pritahuje k nemu. Ak tejto láske nevzdorujeme, dovedie nás pod kríž s kajúcnyim vyznaním hriechov, ktoré ukrižovali Spasiteľa. Duch Boží potom skrze vieru prebúda v človekovi nový život. Myšlienky a túžby sa podriaďujú Kristovej vôli. Človek dostáva nové srdce a novú myseľ podľa obrazu toho, ktorý v nás prebúda ochotu všetko podriaďiť len jemu. V novej mysli a v novom srdci je potom napísaný Boží zákon a my sme povedať, čo platí o Kristovi: „*Rád plním tvoju vôľu, Bože môj, a tvoj zákon v hĺbke srdca nosím.*“, [Žalm 40,9](#).

[113] Ježiš vo svojom rozhovore s Nikodémom opísal plán spasenia i svoje poslanie na svete. V žiadnom inom preslove nevysvetlil tak úplne, bod za bodom prípravné dielo v srdci tých, čo chcú zdediť nebeské kráľovstvo. Hneď na začiatku svojho pôsobenia ozrejmil túto pravdu jednému z najvnímavejších učiteľov ľudu a členovi veľrady. Toto svetlo však izraelskí vodcovia neprijali. Nikodém túto pravdu skrýval v srdci, takže za celé tri roky nepriniesla takmer nijaké ovocie.

Ježiš však poznal pôdu, do ktorej zasial semeno. Slová tohto nočného rozhovoru na osamelom vrchu nezanikli. Istý čas sa Nikodém ku Kristovi verejne nepriznával, no pozoroval jeho život a uvažoval o jeho učení. Vo veľrade opätovne maril zámery kňazov, ktoré mali Krista pripraviť o život. Keď bol Ježiš nakoniec ukrižovaný, Nikodém sa rozpomätal na slová z Olivového vrchu. „*Ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada, tak musí byť vyzdvihnutý Syn človeka, aby každý, kto verí, mal v ňom večný život.*“, [Ján 3,14.15](#). Svetlo

onoho tajného rozhovoru ožiarilo golgotský kríž a Nikodém poznal v Ježišovi Vykupiteľ a sveta.

Po Pánovom nanebovstúpení, keď prenasledovanie rozohnalo učeníkov, Nikodém smelo vystúpil do popredia. Zo svojho bohatstva podporoval mladú cirkev, ktorá mala podľa mienky Židov po Kristovej smrti zaniknúť. V nebezpečných dobách bol tento kedysi opatrný a pochybujúci učeník pevný ako skala, povzbudzoval iných nasledovníkov vo viere a štedro sa staral o rozšírenie evanjelia. Posmievali sa mu a prenasledovali ho tí, čo mu kedysi preukazovali úctu. Nakoniec schudobnel, no neochabol vo viere, ktorá sa zrodila v onom nočnom rozhovore s Ježišom.

Nikodém oznámil obsah tohto rozhovoru Jánovi a ten ho znamenal na poučenie miliónov. Tieto pravdy sú dnes práve tak významné, ako v onej slávnej tmavej noci na vrchu, keď toto židovské knieža prišlo k tichému galilejskému Učiteľovi a chcelo radu o ceste života.

18. kapitola — „On musí rásť,,

Za nejaký čas mal Ján Krstiteľ v národe väčší vplyv než jeho poprední muži, kňazi a kniežatá. Keby sa bol sám vyhlásil za Mesiaša a podnietil vzburu proti Rímu, duchovní vodcovia i ľud by sa boli hufne hrnuli pod jeho zástavu. Satan pohotovo útočil na Jána Krstiteľa a všetkým, čo lichotí ctibažnosti dobyvateľov sveta. Ján si bol vedomý svojho vplyvu, no všetky zvodné ponuky rázne odmietal. Pozornosť, ktorá sa na neho upriamila, obracal na Iného.

Teraz videl, ako jeho popularita pomaly klesá a stredom pozornosti stáva sa Kristus. Denne mu ubúdalo poslucháčov. Keď Ježiš prišiel z Jeruzalema do jordánskej krajiny, ľudia sa k nemu hrnuli, aby ho počuli. Poslucháčov deň čo deň pribúdalo. Mnohí prišli kvôli krstu, a keďže Kristus sám nekrstil, zveril tento posvätný obrad svojim učeníkom. Tým plne potvrdil poslanie svojho predchodcu. Jánovi učeníci však žiarlivo pozorovali, ako sa šíri Ježišova povest'. Na príležitosť kritizovať jeho dielo nemuseli dlho čakať. Medzi nimi a Židmi vznikla otázka, či krst očist'uje človeka od hriechu, pričom Jánovi učeníci sa domnievali, že Ježišov krst sa podstatne líši od krstu Jánovho. Čoskoro sa začali s Kristovými učeníkmi dohadovať o to, ktoré slová sú pri krste vhodné, a nakoniec vôbec upierali Ježišovi právo krstiť.

Jánovi učeníci prišli k svojmu učiteľovi so sťažnosťou: „*Rabbi, aj ten, čo bol s tebou za Jordánom, a ty si mu vydal svedectvo, tu krstí a všetci idú k nemu.*„ [Ján 3,26](#). Týmito slovami pokúšal satan Krstiteľa. Hoci sa zdalo, že Jánovo poslanie sa chýli ku koncu, nepriateľ mal ešte možnosť Kristovo dielo mariť. Keby bol Ján prejavil nejaký precitlivelý zármutok či sklamanie nad tým, že sa dostáva do úzadia, bol by zasial semeno rozkolu, podnietil závisť a žiarlivosť, čím by vážne ohrozil pokrok evanjelia.

Ako ľudia všeobecne aj Ján mal svoje prirodzené chyby a slabosti, no dotyk Božej lásky ho zmenil. Zotrvával v ovzduší, v ktorom nebolo sebeckta, ctibažnosti a nebola v ňom ani náhka žiarlivosti. Nielenže s nespokojnosťou svojich učeníkov nesúhlasil, ale ukázal,

ako jasne chápe svoj vzťah k Mesiášovi a ako radostne víta toho, ktorému pripravoval cestu.

Povedal: „Človek si nemôže prisvojiť nič, ak mu to nebolo dané z neba. Vy sami ste svedkami, že som povedal: Ja nie som Mesiáš, ale som poslaný pred ním. Ženích je ten, kto má nevestu. A ženíchov priateľ, ktorý je pri ňom a počúva ho, veľmi sa raduje zo ženíchovho hlasu.,, [Ján 3,27-29](#). Ján sa predstavil ako priateľ a posol medzi ženíchom a nevestou, ktorý pripravuje svadbu. Len čo ženích dostal svoju nevestu, poslanie priateľa sa splnilo. Tešil sa zo šťastia tých, ktorým pomohol k manželstvu. Ján bol teda povolaný, aby ľudí usmernil ku Kristovi, a tešil sa z úspechu Spasiteľovho diela. Povedal: „*Táto moja radosť je úplná. On musí rásť a mňa musí ubúdať*.,, [Ján 3,30](#).

[115]

Ján dosiahol vrchol sebazaprenia pohľadom viery upretým na Vykupiteľa. Nesnažil sa pútať pozornosť ľudí na seba, ale ich myseľ usmerňoval stále vyššie, kým nespočinie na Božom Baránkovi. Sám bol len hlasom volajúcim na púšti. Ochotne teraz v ústraní zmĺkne, aby sa oči všetkých obrátili k Svetlu života.

Verní Boží posli sa nebudú usilovať o svetskú poctu. Sebecká láska zanikne v láske ku Kristovi. Nijaká rivalita nebude mariť vzácne dielo evanjelia. Pochopia, že aj oni majú hlásať to, čo Ján Krstiteľ: „*Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta*.,, [Ján 1,29](#). Budú vyvyšovať Ježiša a s ním bude vyvýšené aj ľudstvo. „*Lebo takto vraví Vyvýšený a Vznešený, obyvateľ večnosti, ktorého meno je Svätý: Prebývam na výšinách a vo svätosti aj pri tom, kto je skrúšený a pokorný duchom, aby som oživil ducha pokorných a oživil ducha skrúšených*.,, [Izaiáš 57,15](#).

Proroka zbaveného sebecka naplnilo Božie svetlo. Keď svedčil o Spasiteľovej sláve, jeho slová sa zhodovali s výrokmi Kristovho rozhovoru s Nikodémom. Ján povedal: „*Kto prichádza zhora, je nad všetkými. Kto je zo zeme, patrí zemi a hovorí pozemsky. Kto prichádza z neba, je nad všetkých... lebo ten, koho poslal Boh, hovorí Božie slová, pretože on mu dáva Ducha v plnosti*.,, [Ján 3,31.34](#). Kristus mohol povedať: „*Nehľadám svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal*.,, [Ján 5,30](#). Čítame o ňom: „*Miloval si spravodlivosť a nenávidel si nepravosť; preto ťa Boh, tvoj Boh pomazal olejom plesania viac ako tvojich druhov*.,, ([Židom 1,9](#)), pretože Boh „*mu dáva Ducha v plnosti*.,,

Tak je to aj s Kristovými nasledovníkmi. Nebeské svetlo môžeme prijať len vtedy, ak sme ochotní vzdať sa svojho sebeckta. Boží charakter nepoznáme a Krista vierou neprijmeme, ak svoje myšlienky poslušne nepodriadime Kristovi. Plnosť Ducha Svätého dostanú bez obmedzenia všetci, čo si takto počínajú. V Kristovi „*telesne prebýva celá plnosť božstva. V ňom ste aj vy naplnení.*“, [Kološanom 2,9.10.](#)

[116] Jánovi učeníci hovorili, že všetci ľudia prichádzajú ku Kristovi; no Ján to videl lepšie: „*Nikto neprijíma jeho svedectvo.*“, Teda len málokto bol ochotný prijať ho ako Spasiteľ a hriešnikov. „*Kto prijíma jeho svedectvo, potvrdzuje, že Boh je pravdivý... Kto verí v Syna, má večný život.*“, [Ján 3,32.33.36.](#) Zbytočné je diskutovať o tom, či od hriechu očistí uje krst Kristov alebo Jánov. Duchovne oživuje len Kristova milosť. Bez Krista je krst či ktorýkoľvek iný obrad bezcennou formalitou. „*Kto Synovi neverí, neuzrie život.*“, [Ján 3,36.](#)

Správu o Kristovom úspešnom diele, ktorá Krstiteľ a tak potešila, počuli aj poprední muži v Jeruzaleme. Kňazi a rabíni žiarlili na Jánov vplyv, keď videli, ako ľud opúšťa synagógy a schádza sa na púšti. Teraz tu však bol ten, čo ešte mocnejšie prit'ahoval zástup. Izraelskí vodcovia neboli ochotní vyznať s Jánom: „*On musí rásť a mňa musí ubúdať.*“, Znova sa rozhodli rozvrátiť dielo, ktoré im odvádza ľud.

Ježiš vedel, že nebudú šetriť námahou na vyvolanie roztržky medzi jeho a Jánovými učeníkmi. Vedel, že sa schyluje k búrke, ktorá zmietne jedného z najväčších prorokov sveta. V snahe vyhnúť sa každej príležitosti k nedorozumeniu či rozporu, pokojne prestal pracovať a odišiel do Galiley. Aj my, pri všetkej vernosti pravde, mali by sme sa vyhnúť tomu, čo by mohlo viesť k nezhode a nedorozumeniu. Ved' kedykoľvek sa to deje, výsledkom býva odpadnutie. Kedykoľvek okolnosti smerujú k rozdeleniu, mali by sme sa riadiť príkladom Ježiša a Jána Krstiteľ a.

Ján bol povolaný za reformátora. Jeho učeníkom hrozilo nebezpečenstvo, že budú lipnúť na ňom v predstave, že úspech diela závisí od jeho úsilia a že pozabudnú, že Ján je len Božím nástrojom. Jánovo dielo však nemohlo byť spoločným základom kresťanskej cirkvi. Keď splnil svoje poslanie, bolo treba vykonať iné dielo, na ktoré už jeho svedectvo nestačilo. Jeho učeníci to nechápali, keď videli, že dielo preberá Kristus; žiarlili a znepokojovali sa.

Toto nebezpečenstvo hrozí aj dnes. Boh povoláva človeka, aby vykonal určité dielo, a keď ho podľa svojich schopností dovedie čo možno najďalej, Pán v záujme rozmachu diela privádza ďalších. Mnohí sa však podobne ako Jánovi učeníci domnievajú, že úspech závisí od prvého pracovníka. Pozornosť sa upiera na človeka, a vôbec nie na Boha; podnecuje sa žiarlivosť a Božie dielo utrpí škodu. Ten, kto získal nezaslúženú česť, je v pokušení aj ďalej sa spoliehať na seba. Neuvedomuje si svoju závislosť od Boha. Ľudia si zvyknú opierať sa o človeka, čím upadajú do bludu a sú odvádzaní od Boha.

Božie dielo nemá niest' obraz či adresu človeka. Pán občas [117] povolá rôznych pracovníkov, aby ich službou dosiahol svoj zámer. Šťastní sú tí, čo sa chcú ochotne pokoriť a s Jánom Krstiteľom vravia: „*On musí rásť a mňa musí ubúdať*„.

19. kapitola — Pri Jákobovej studni

Cestou do Galiley Ježiš musel prejsť cez Samáriu. Chýlilo sa k poludniu, keď prišiel k prekrásnej sichemskej nížine. Pri vstupe do tohto údolia bola Jákobova studňa. Ježiš si k nej po únavnej ceste sadol, aby si odpočinul, kým jeho učeníci nakúpia v meste potraviny.

Židia a Samaritáni boli úhlavní nepriatelia a jedni druhým sa všemožne vyhýbali. Rabíni síce obchodovanie so Samaritánmi v prípade nutnosti pripúšťali, no akýkoľvek spoločenský styk odsudzovali. Žid by si od Samaritána nikdy nič nevypožičal a neprijal by nijakú láskavosť, aj keby šlo len o krahiec chleba alebo čašu vody. Pri nákupe potravín sa učeníci pridržali zvyklostí svojho národa. Okrem toho si nič nedovolili. Kristových učeníkov by nebolo ani napadlo Samaritánov požiadať o nejakú láskavosť alebo im ju preukázať.

Ježiš sedel pri studni vyhladnutý a smädný. Od rána prešiel dlhú cestu a páľava poludňajšieho slnka mu utrpenie len zväčšovala. Smäd sa stával mučivejším, keď pomyslel, že chladná, osviežujúca voda je na dosah ruky. Napit' sa však nemôže, nemá ani lano ani vedro a studňa je hlboká. Aj on bol človek, čakal teda, kým niekto príde po vodu.

K studni prišla istá Samaritánka a akoby Ježiša ani nevidela, naplnila si džbán vodou. Keď chcela odísť, Ježiš ju požiadal o trochu vody. Prejaviť takúto láskavosť by neodmietol nijaký orientálec. Vodu na Východe nazývali „*Božím darom*„. Ponúknuť smädnému pútnikovi vodu sa pokladalo za tak posvätnú povinnosť, že Arabi žijúci na púšti neľutovali nijakú námahu, len aby smäd host'a utíšili. Aj keď nenávisť medzi Židmi a Samaritánmi bránila žene preukázať Ježišovi túto láskavosť, Ježiš sa predsa snažil nájsť kľúč k jej srdcu a spôsobom Božej lásky dobrý skutok neponúkal, ale oň požiadal. Ponuka nejakej služby mohla byť zavrhnutá; dôvera však prebúdzala dôveru. Nebeský Kráľ prišiel k tejto opovrhutej žene a požiadal ju o službu. Ten, ktorý vlastne stvoril oceány, ktorý ovláda vodné hlbiny, ktorý otvoril pramene a potoky zeme, sadol si unavený k Jákobovej

studni a bol závislý od láskavosti cudzinky, ktorú požiadal o dúšok vody.

Žena videla, že Ježiš je Žid. V údive pozabudla splniť, o čo ju požiadal, a chcela vedieť, prečo sa na ňu obrátil. Spýtala sa: „*Ako si môžeš ty, Žid, pýtať vodu odo mňa, Samaritánky?*“, [Ján 4,9](#).

Ježiš odpovedal: „*Keby si poznala Boží dar a vedela, kto je ten, čo ti hovorí: Daj sa mi napit', ty by si poprosila jeho a on by ti dal živú vodu.*“, [Ján 4,10](#). Divíš sa, že ťa žiadam o tak nepatrnú láskavosť, ako je dúšok vody zo studne, čo nám je pri nohách. Keby si ty bola požiadala mňa, bol by som sa ti dal napit' z vody večného života. [119]

Žena nechápala Kristove slová, uvedomovala si však ich závažný dosah. Jej trochu žartovný tón sa začal meniť. V domnienke, že sa Ježiš zmieňuje o studni pred nimi, povedala: „*Pane, ani vedro nemáš a studňa je hlboká. Odkiaľ máš teda živú vodu? Si azda väčší ako náš otec Jákob, ktorý nám dal túto studňu a pil z nej on sám i jeho synovia a jeho stádo?*“, [Ján 4,11.12](#). Žena videla pred sebou len smädného, unaveného a zaprášeného pocestného. V mysli ho porovnávala s ctihodným patriarchom Jákobom. Domnievala sa, a celkom prirodzene, že nijaká iná studňa sa nemôže porovnať s tou, ktorú vykopali otcovia. V mysli sa vracala späť k patriarchom, no aj dopredu k príchodu Mesiáša, zatiaľ čo Nádej otcov, Mesiáš sám, stál pred ňou a ona ho nepoznala. Koľko len smädných duší je aj dnes blízko studne života, a pritom jeho žriedlo márne hľadájú kdesi v diaľke! „*Nehovor vo svojom srdci: Kto vystúpi do neba?, totiž priviesť dolu Krista; alebo: Kto zostúpi do priepasti?, totiž vyvieť Krista spomedzi mŕtvych... Blízko teba je Slovo, v твоjich ústach a v tvojom srdci... lebo ak svojimi ústami vyznávaš: Ježiš je Pán! a vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený.*“, [Rimanom 10,6-9](#).

Ježiš nedal hneď odpoveď na otázku ohľadne seba samého, ale s dôstojnou vážnosťou povedal: „*Každý kto pije túto vodu, bude znova smädný. Kto sa však napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude žízniť naveky a voda, ktorú mu ja dám, stane sa v ňom prameňom vody, prúdiacej do večného života.*“, [Ján 4,13.14](#).

Kto si chce smäd uhasiť pri studniach tohto sveta, ten bude stále smädný. Ľudia sú všade nespokojní. Túžia po niečom, čo by utišilo smäd duše. Túto ich túžbu môže splniť len jeden jediný.

Svet potrebuje Krista – „*Žiaduceho všetkých národov.*“, [Haggeus 2,7](#). Božia milosť, ktorú môže udeliť len on, je ako živá voda, ktorá dušu očistí uje, občerstvuje a posilňuje.

[120] Ježiš nepovedal, že smädnému postačí len jediný dúšok vody života. Kto Kristovu lásku okúsi, bude si ju stále žiadať a nič iné nebude hľadať. Nezaujme ho bohatstvo, pocty sveta ani jeho zábavy. V srdci mu bude stále znieť: „*Len teba viac!*“, Ten, ktorý človekovi zjavuje, čo mu je treba, čaká, aby mohol utíšiť jeho duchovný hlad a smäd; na to nestačí nijaký ľudský zdroj ani pomoc. Studne sa vyprázdnia, jazerá vyschnú, ale náš Vykupiteľ je nevyčerpatel'ný prameň. Môžeme piť, znova piť a čerstvej vody je stále dost'. Kto má v srdci Krista, ten sa sám stáva prameňom požehnania – „*prameňom vody prúdiacej do večného života.*“, Z tohto zdroja môže načerpať dostatok sily a milosti na uspokojenie všetkých svojich potrieb.

Keď Ježiš hovoril o živej vode, žena pozorne a s údivom hľadela neho. Prebudil v nej záujem a túžbu po dare, o ktorom hovoril. Pochopila, že nejde o vodu z Jákobovej studne; z tej totiž čerpala stále, pila a vždy bola smädná. Povedala: „*Pane, daj mi takej vody, aby som už nebola smädná a nemusela sem chodiť čerpať!*“, [Ján 4,15](#).

Ježiš teraz náhle zmenil rozhovor. Skôr, ako táto duša môže prijať dar, ktorý jej chce dať, musí poznať svoj hriech i svojho Spasiteľa. Povedal jej: „*Chod', zavolaj svojho muža a príď sem!*“, Žena odpovedala: „*Nemám muža.*“, Tým sa chcela vyhnúť ďalším podobným otázkam. Spasiteľ však pokračoval: „*Správne si povedala: Nemám muža, lebo si mala päť mužov a ten, ktorého máš teraz, nie je tvoj muž; to si povedala pravdu!*“, [Ján 4,18](#).

Žena sa zachvela. Tajomná ruka obracala stránky jej života a osvetľovala to, čo pokladala za navždy ukryté. Kto je ten, kto číta tajomstvo jej vlastného života? Pomyslela na večnosť, budúci súd, kedy sa vyjaví všetko, čo je inak skryté. V tomto osvetlení sa jej prebudilo svedomie.

Nič nemohla zapierať; chcela sa však nejako vyhnúť každej zmienke o tejto nepríjemnej téme. V hlbokkej úcte povedala: „*Pane, vidím, že si prorok.*“, [Ján 4,19](#). V nádeji, že umlčí svedomie, obrátila rozhovor na sporné náboženské otázky. Ak je toto prorok, iste ju poučí o týchto dlhodobých dohadoch.

Ježiš ju trpezlivo necháva, aby hovorila, o čom chce. No čaká na príležitosť, aby jej znova poukázal na pravdu. „*Naši otcovia sa klaňali Bohu na tomto vrchu,*“, povedala, „*a vy hovoríte, že v Jeruzaleme je miesto, kde sa treba klaňať.*“, Vrch Garizim bol práve na dohľad. Tamojší chrám bol zborený a zostal z neho len oltár. Židia a Samaritáni viedli dlhé spory o najvhodnejšie bohoslužobné miesto. Niektorí predkovia Samaritánov patrili kedysi k Izraelcom, Boh však dovolil, aby pre svoje hriechy boli v područí modloslužobného národa. Mnohé generácie žili spolu s modlármi a ich viera postupne podľahla pohanskému náboženstvu. Je pravdou, že cudzie modly mali len preto, aby im pripomínali živého Boha, Vládca vesmíru; ľud však bol predsa len zvedený k modloslužobnému uctievaniu ich rytín.

Keď Židia za Ezdráša znova stavali jeruzalemský chrám, Samaritáni im chceli pri stavbe pomôcť. Boli však nevládne odmietnutí, a tieto dva národy sa začali krajne nenávidieť. Samaritáni si na vrchu Garizim postavili vzdorochrám. Tu konali bohoslužby podľa [121] mojišiovského obradu, aj keď sa modlárstva celkom nezriekli. Stíhali ich však pohromy; nepriatelia im chrám zborili a zdalo sa, že sa spĺňa zlorečenie, no ani tak neopustili svoje tradície a bohoslužobný ceremoniál. Jeruzalemský chrám nechceli uznať za dom Boží ani pripustiť, že by židovské náboženstvo mohlo prevyšovať bohoslužbu samaritánsku.

Ježiš odpovedal žene: „*Ver mi, žena, že prichádza hodina, že sa nebudete klaňať Otcovi ani na tomto vrchu ani v Jeruzaleme. Vy sa klaniate tomu, čo nepoznáte; my sa klaniame tomu, čo poznáme; lebo spása je zo Židov.*“, **Ján 4,21.22**. Ježiš tým dokázal, že voči Samaritánom neprechováva nijaké židovské predsudky. Teraz chcel túto ženu zbaviť samaritánskych predsudkov voči Židom. Kým ju presviedčal, že vieru Samaritánov znehodnocuje modlárstvo, vysvetlil jej, že slávne pravdy o spasení dostali Židia a spomedzi nich má prísť Mesiáš. V posvätných spisoch mali jasne predstavený Boží charakter i zásady jeho vlády. Ježiš sa zaradil medzi Židov ako tých, ktorým sa Boh dal poznať.

Ježiš chcel myšlienky svojej poslucháčky odvrátiť od okázalého ceremoniatu a sporných otázok. Povedal: „*Prichádza hodina, ba už je tu, keď sa praví ctiteľia budú klaňať Otcovi v duchu a pravde.*

Ved' sám Otec hl'adá takých ctiteľ'ov. Boh je Duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa mu klaňať v duchu a v pravde.,, Ján 4,23.24.

Tu je vyslovená tá istá pravda, ktorú Ježiš objasnil už Nikodémovi, keď povedal: „Ak sa niekto nenarodí znova, nemôže uzrieť Božie kráľ'ovstvo.,, Ján 3,3. Na spoločenstvo s nebom nestačí obdivovať svätý vrch či posvätný chrám. Náboženstvo nespočíva v okázalých formách zbožnosti a obradov. Náboženstvo, ktoré pochádza od Boha, je jediným náboženstvom, ktoré k Bohu vedie. Ak mu chceme správne slúžiť, musíme sa najprv narodiť z Božieho Ducha. Tak získame čisté srdce a novú myseľ, aby sme mohli Boha poznávať a milovať. A to nám pomôže ochotne poslúchať všetky jeho prikázania. Toto je pravá bohoslužba. Je to ovocie pôsobenia Ducha Svätého. Tento Duch je pôvodcom každej úprimnej modlitby, a len taká modlitba sa ľúbi Bohu. Kedykoľvek sa duša roztúži po Bohu, možno hovoriť o pôsobení Ducha, a takej duši sa Boh dá poznať. On práve takých ctiteľ'ov vyhľadáva. Chce ich prijať, aby sa stali jeho synmi a dcérami.

[122]

Ježišove slová počas rozhovoru Samaritánku dojímali. Z úst kňazov svojho ľudu ani od kňazov židovských nikdy predtým nepočula podobné výroky. Pri spätnom pohľade na svoj doterajší život videla v ňom veľké nedostatky. Pocítila túžbu duše, ktorú voda sichemskej studne nikdy neutíši. Nič z toho, s čím sa dosiaľ stretla, neprebudilo v nej túžbu po niečom vznešenejšom. Ježiš ju presvedčil, že pozná tajnosti jej života. Uvedomila si však, že je jej súcitným a láskavým priateľom. Kým samotná čistota jeho prítomnosti odsúdila jej hriech, Ježiš ju ani slovom nepokarhal, ale povedal jej o svojej milosti, ktorá jej môže očistiť dušu. Nadobúdala presvedčenie o jeho povahe. Napadla ju otázka: Nebude to ten dlho očakávaný Mesiáš? Povedala mu: „Viem, že príde Mesiáš, zvaný Kristus. A až príde on, zvestuje nám všetko. Ježiš jej povedal: *To som ja, čo sa rozprávam s tebou.,, Ján 4,25.26.*

Keď žena počula tieto slová, v srdci sa jej zrodila viera. Prijala túto obdivuhodnú zvesť z úst tohto nebeského Učiteľa.

Myseľ tejto ženy začala lepšie chápať. Bola pripravená prijať aj to najvznešenejšie zjavenie. Zaujímal sa o Písma a pod vplyvom Ducha Svätého bola ochotná prijať viac svetla. Skúmala starozmluvné zasl'úbenie: „*Hospodin, tvoj Boh, vzbudí ti proroka, ako som ja, z tvojho prostredia, spomedzi tvojich bratov; toho poslúchajte.,,*

5. Mojžišova 18,15. Chcela rozumieť tomuto proroctvu. Jej myseľ bola už osvietená. V jej srdci začala prúdiť voda života, ten duchovný prúd, ktorý Kristus dáva každej smädnej duši. Pôsobil v nej Boží Duch.

To, čo Kristus tak jasne oznámil tejto žene, nemohol povedať samospravodlivým Židom. V styku s nimi bol oveľa zdržanlivejší. Samaritánke zjavil to, čo nepovedal Židom a čo si neskôr učeníci mali zachovať v tajnosti. Ježiš videl, že táto žena získané poznanie použije pri šírení zvesti o jeho milosti medzi ľuďmi.

Keď sa učeníci vrátili z nákupu, Majstrov rozhovor so Samaritánkou ich prekvapil. Nenapil sa osviežujúcej vody, po ktorej vlastne túžil, a nenašiel si ani čas, aby jedol z toho, čo učeníci priniesli. Keď žena odišla, učeníci ho prosili, aby sa najedol. Videli ho pohrúženého v tichom rozjímaní. Tvár mu žiarila svetlom a oni nechceli rušiť jeho spojenie s nebom. Vedeli však, že je zoslabnutý a unavený, preto si pokladali za povinnosť upozorniť ho na potreby tela. Ježiš postrehol ich láskavý záujem a povedal: „*Ja mám jesť pokrm, ktorý vy nepoznáte,*“, [Ján 4,32](#).

Udivení učeníci sa pýtali medzi sebou, či mu niekto priniesol jesť, no Ježiš im vysvetlil: „*Mojím pokrmom je plniť vôľu toho, ktorý ma poslal, a dokonat' jeho dielo.*“, [Ján 4,34](#). Ježiš sa potešil, že jeho slová prebudili Samaritánkino svedomie. Videl, že pije z vody života, a to utišilo aj jeho smäd i hlad. Vedomie, že plní poslanie, pre ktoré prišiel z neba, bolo Spasiteľovi posilou v práci a povznášalo ho aj nad každodenné potreby človeka. Milšia mu bola služba tomu, kto trpel hladom a smädom po pravde, než pokrm a nápoj telesný. V tom nachádzal útechu i osvieženie. Zmyslom jeho života bola dobročinnosť.

Náš Vykupiteľ túži po tom, aby ho ľudia prijali. Očakáva súcit a lásku tých, ktorých vykúpil svojou krvou. Nevýslovne túži po tom, aby ľudia prišli k nemu a mohli žiť. Ako matka čaká na úsmev svojho dieťa a ako prejav rozvoja jeho duševných schopností, tak aj Kristus pozoruje výraz vd'ačnej lásky, ktorý svedčí o začiatku duchovného života v človekovi.

Kristove slová ženu nesmierne potešili. Obdivuhodné zjavenie ju priam uchvátilo. Nechala tu svoj džbán, odišla do mesta, aby posolstvo oznámila aj iným. Ježiš vedel prečo odišla. Tým, že tu zanechala nádobu, neklamne potvrdila účinok jeho slov. Celou dušou

túžila po vode života, pre ktorú zabudla aj na to, prečo k studni prišla, i na Spasiteľov smäd, ktorý chcela uhasiť. So srdcom plným radosti sa ponáhľala oznámiť iným prevzácne poznanie svetla, ktoré získala.

Ľuďom z mesta povedala: *„Pod’te sa pozriet’ na človeka, ktorý mi povedal všetko, čo som robila! Nebude to Mesiáš?„*, Ján 4,29. Tieto slová našli ozvenu v ich srdciach. Jej tvár mala nový výraz a celý jej zjav bol ako vymenený. Ľudia chceli vidieť Ježiša. *„Vyšli teda z mesta a išli k nemu..„*, Ján 4,30.

Ježiš dosiaľ sedel pri studni, hľadel na obilné polia, ktoré sa rozprestierali pred ním, a ich sviežu zeleň zaplavovali zlatisté lúče slnka. Upozornil učeníkov na tento obraz a použil ho za symbol: *„Nevravíte aj vy: Ešte štyri mesiace a bude žatva? Hľ’a, hovorí Pán: Zdvihnite oči a pozrite sa na polia, že sú už biele na žatvu!„*, Ján 4,35. Medzi rečou videl k studni prichádzať skupiny ľudí. Do žatvy zostávali ešte štyri mesiace; tu však už bola úroda zrelá, aby ženci mohli žať.

Kristus povedal: *„Žnec už dostáva odmenu a zbiera úrodu pre večný život, aby sa spoločne tešili aj rozsievateľ aj žnec. Tu sa potvrdzuje príslovie: Jeden rozsieva a druhý žne..„*, Ján 4,36.37. Kristus tu poukazuje na vznešené poslanie, ktorým Boh záväzne poveruje všetkých, čo prijímajú evanjelium. Majú byť jeho živými nástrojmi. Vyžaduje ich osobnú službu. Či už rozsievame, alebo žneme, pracujeme pre Pána. Jeden semeno rozsieva, iný ho po žatve zbiera; obaja potom, rozsievateľ i žnec, dostávajú svoju mzdu. Spolu sa radujú z odmeny za námahu.

[124] Ježiš povedal učeníkom: *„Ja som vás poslal žať to, na čom ste nepracovali. Pracovali iní a vy ste vstúpili do ich práce..„*, Ján 4,38. Spasiteľ tu hľadel na veľký zber turíčnej úrody. Učeníci to nemali pokladať za výsledok vlastného snaženia. Svojím dielom nadväzovali na pracovné úsilie iných. Bol to vlastne Kristus, ktorý už od Adamovho pádu zveroval semeno Slova svojim vyvoleným služobníkom, aby ho zasievali do ľudských srdc. Neviditeľná všemohúca moc pripravovala žatvu ticho, ale účinne. Semeno pravdy zvlažovala a vyživovala rosa, dážď i slnečný svit Božej milosti. Kristus bol pripravený zavlažiť semeno vlastnou krvou. Jeho učeníci mali prednosť, že na diele smeli spolupracovať s Bohom. Boli Kristovými spolupracovníkmi a pokračovateľmi svätých mužov z dávnych čias.

Na Turíce sa mali pod vplyvom Ducha Svätého za jediný deň obrátiť tisíce. Bol to výsledok Kristovej sejby, žatva jeho úsilia.

Rozhovor so Samaritánkou pri studni bol sejbou dobrého semena a žatva bola okamžitá. Samaritáni prišli, počuli Ježiša a uverili v neho. Obklopili ho pri studni, zahrnuli otázkami a dychtivo prijímali vysvetlenie toho, čo nechápali. Pri počúvaní sa im mnohé vyjasnilo. Podobali sa zástupu, ktorý v úplnej tme náhle zbadá lúč svetla a ide za ním na výslnie. Tento krátky pohovor im však nestačil. Túžili počuť viac a priali si, aby tohto obdivuhodného učiteľa počuli aj ich priatelia. Pozvali ho do svojho mesta s prosbou, aby zostal u nich. Dva dni sa teda zdržal v Samárii a mnohí uverili v neho.

Farizeji odmietli Ježišovu jednoduchosť. Nebrali na vedomie jeho divy a žiadali nejaké znamenie, že je Boží Syn. Samaritáni však nežiadali znamenie a Ježiš medzi nimi nerobil divy, iba ak ten, že pri studni vyjavil žene tajomstvo jej života. Napriek tomu ho mnohí prijali. Plní radosti povedali žene: „*Už veríme nielen pre tvoje slovo, lebo sami sme počuli a vieme, že toto je naozaj Spasiteľ sveta.*“, [Ján 4,42](#).

Samaritáni verili, že Mesiáš príde nielen ako vykupiteľ Židov, ale celého sveta. Duch Svätý ústami Mojžiša hovoril o ňom ako o prorokovi, ktorého poslal Boh. Jákob prehlásil, že k nemu sa zhromaždia národy. A z Abrahámovho svedectva vieme, že v Mesiášovi budú požehnané všetky národy zeme. O tieto výroky Písma opierali Samaritáni svoju vieru v Mesiáša. Skutočnosť, že Židia nesprávne vykladali zvest' neskorších prorokov a prvému adventu pripisovali slávu Kristovho druhého príchodu, viedla Samaritánov k tomu, že okrem Mojžišových kníh zavrhnú všetky posvätné spisy. Keď však Spasiteľ tieto falošné výklady odmietol, mnohí uznali neskoršie proroctvá i slová samého Krista o Božom kráľovstve.

Ježiš začal borit' priehradu medzi Židmi a pohanmi a zvestovať spasenie celému svetu. Hoci bol Žid, ochotne sa stýkal so Samaritánmi, vonkoncom nedbal na farizejské zvyky svojho národa. Napriek všetkým ich predsudkom prijal pohostinstvo tohto pohrdaného ľudu. Spal pod ich strechou, jedol s nimi pri ich stole – požíval teda jedlo, ktoré pripravili a podávali ich ruky, učil na ich uliciach a správal sa k nim krajne láskavo a zdvorilo.

V jeruzalemskom chráme nízky múr oddeľoval vonkajšie nádvorie od ostatných priestorov posvätnej budovy. Rôznajazyčné nápisy

na tomto múre oznamovali, že za túto medzu smú ísť len Židia. Ak by sa bol niektorý pohan odvážil vstúpiť do vnútorného priestoru, bol by takéto znesvätenie chrámu zaplatil životom. No Ježiš, pôvodca tohto chrámu i jeho služieb, svojím ľudským súcitom pozýval pohanov k sebe a svojím božským zľutovaním im prinášal spásu, ktorú Židia zavrhli.

Ježišov pobyt v Samárii mal byť požehnaním pre jeho učeníkov, ktorí boli ešte stále pod vplyvom židovského fanatizmu. Nazdávali sa, že vernosť vlastnému národu vyžaduje nepriateľský vzťah k Samaritánom. Divili sa Ježišovmu správaniu. Nemohli však odmietnuť nasledovať jeho príklad. Vernosť k nemu počas dvoch dní v Samárii tlmila ich predsudky; v srdci však s tým neboli zmierení. Len ťažko chápali, že pohrdanie a nenávisť musia ustúpiť súcitu a láske. Po Pánovom nanebovstúpení celé jeho učenie videli v novom svetle. Po vyliatí Ducha Svätého si pripomenuli Spasiteľov pohľad, jeho slová, úctu a lásku k týmto pohrdaným cudzincom i jeho zaobchádzanie s nimi. Keď Peter kázal v Samárii, celé svoje dielo predchol tým istým duchom. Keď bol Ján povolaný do Efezu a do Smyrny, pripomínal si sichemskú skúsenosť a vďačil nebeskému Učiteľovi za to, že im svojím príkladom predvídavo pomohol čeliť budúcim ťažkostiam.

Spasiteľ aj dnes koná to isté dielo, ako keď Samaritánke podával vodu života. Možno, že tí, čo sa nazývajú jeho nasledovníkmi, pohrdajú vyvrhelmi a vyhýbajú sa im, no ani pôvod ani národnosť či akákoľvek životná situácia nemôže Kristovu lásku odvrátiť od ľudí. Každému človekovi, nech by bol akokoľvek hriešny, Ježiš hovorí: Keby si ma požiadal, dal by som ti živú vodu.

Pozvanie evanjelia nemožno zužovať a zvestovať ho len niekoľkým vyvoleným, o ktorých si myslíme, že nám preukážu česť, ak ho prijmú. Posolstvo patrí všetkým. Kedykoľvek sú srdcia ochotné pravdu prijať, Kristus ich ochotne poučí. Zjavuje im nielen Otca, ale aj bohoslužbu, ktorá je príjemná tomu, ktorý číta v každom ľudskom srdci. Nehovorí im v podobenstvách. Predstavuje sa im ako žene pri studni: „*To som ja, čo sa rozprávam s tebou.*„

Keď si Ježiš sadol k Jákobovej studni, aby si odpočinul, prišiel z Judey, kde jeho služba priniesla len málo ovocia. Zavrhli ho kňazi i rabíni; ba ani tí, čo sa k nemu hlásili ako učeníci, nepostrehli jeho božstvo. Bol unavený a zoslabnutý, no napriek tomu nezanedbal

príležitosť pohovoru s jedinou ženou, hoci cudzinkou, vylúčenou zo spoločenstva Izraela a žijúcou v zjavnom hriechu.

Spasiteľ nečakal, kým sa zide veľké zhromaždenie. Často začal rozhovor s tými niekoľkými, čo prišli k nemu, no postupne sa pri ňom zastavovali ďalší okoloidúci a celý zástup s údivom a posvätnou úctou počúval Božie slovo z úst nebeského Učiteľa. Kristov služobník by si nemal myslieť, že k malému počtu poslucháčov nemôže prehovoriť rovnako úprimne a vážne ako k zhromaždeniu veľkému. Úprimný záujem o pravdu môže prejaviť aj jediný človek; kto však môže odhadnúť, aký ďalekosiahly bude jeho vplyv. Samým učeníkom sa zdalo, že Spasiteľ bezvýznamne trávi čas v rozhovore so Samaritánkou. On sa s ňou však zhováral úprimnejšie a otvorenejšie než s kráľmi, radcami či veľkňazmi. Naučenia, ktoré dal žene, našli ozvenu v najodľahlejších končinách zeme.

Len čo táto Samaritánka poznala Spasiteľa, priviedla k nemu aj iných. Bola lepšou misionárkou než sami učeníci. Tí v Samárii nevideli nič misijne sľubného. Mysleli len na veľkolepé dielo v budúcnosti. Prehliadali zrelú žatvu okolo seba. Táto žena, ktorou pohrdali, priviedla k Spasiteľovi celé mesto. Priniesla svetlo svojim spoluobčanom.

Samaritánka predstavuje pôsobenie praktickej viery v Krista. Každý pravý učeník sa rodí pre Božie kráľovstvo ako misionár. Kto pije z vody života, stáva sa studnicou života. Príjemca sa stáva darcom. Kristova milosť v človekovi sa podobá prameňu na púšti, ktorý občerstvuje všetkých a v hynúcich prebúdzá túžbu napíť sa z vody života.

20. kapitola — „Ak nevidíte znamenia a divy...,“

Galilejčania, ktorí sa vrátili domov z veľkonočných slávností, doniesli správu o Ježišových predivných skutkoch. Rozsudok jeruzalemských hodnostárov nad jeho činmi mu otvoril cestu do Galiley. Mnohí z ľudu nariekali nad znesvätením chrámu i nad kňazskou hrabivosťou a nadutosťou. Dúfali, že ten, čo vyhnal popredných mužov, je dlhoočakávaný Vysloboditeľ. Teraz prišli správy, ktoré podľa všetkého potvrdzovali ich najsmelšie očakávanie. Hovorilo sa, že sám prorok sa vyhlásil za Mesiáša.

Nazaretčania mu však neverili. Preto Ježiš cestou do Kány Nazaret nenavštívil. Spasiteľ povedal svojim učeníkom, že prorok vo svojej vlasti nie je vážený. Ľudia hodnotia charakter človeka podľa toho, čo sami vedia oceniť. Obmedzení a prízemne zmysľajúci ľudia súdili Krista podľa jeho skromného pôvodu, jednoduchého oblečenia a každodennej práce. Nevedeli oceniť čistotu tohto ducha, na ktorom nebolo nijakej hriechnej poškvrvny.

Zvest' o Kristovom návrate do Kány sa čoskoro rozniesla po celej Galilei a stiesneným priniesla novú nádej. V Kafarnaume správa upútala pozornosť istého židovského šľachtica, kráľovského úradníka. Jeho syn trpel nejakou nevyliciteľnou chorobou. Lekári ho nechávali už len zomrieť. Keď sa však otec dopočul o Ježišovi, rozhodol sa hľadať pomoc u neho. Dieťa veľmi zoslablo a bola obava, že do otcovho návratu ani nedožije. Šľachtic však predsa cítil, že musí ísť ku Kristovi a osobne ho prosiť o pomoc. Dúfal, že otcovské prosby predsa len prebudia súcit veľkého Lekára.

Keď prišiel do Kány, zastihol Ježiša uprostred veľkého zástupu. S úzkosťou v srdci sa pretlačil až k nemu. Jeho dôvera však ochabla, keď videl len jednoducho oblečeného, zaprášeného a unaveného pútnika. Zapochyboval, či tento človek môže splniť jeho prianie. No aj tak si s Ježišom pohovoril. Povedal mu, prečo prišiel a Spasiteľ a požiadal, aby šiel s ním do jeho domu. Ježiš však už poznal jeho zármutok. Skôr ako úradník vyšiel z domu, Spasiteľ vedel, čo ho trápi.

Spasiteľ však vedel aj to, že otec si umienil uveriť mu len podmienične. Ak jeho prosba nebude vypočutá, neuzná ho za Mesiáša. Kým úradník v úzkosti čakal na odpoveď, Ježiš povedal: „*Ak nevidíte znamenia a divy, neveríte.*„, [Ján 4,48](#).

Bez ohľadu na všetky dôkazy, že Ježiš je Mesiáš, žiadateľ uveril v neho len pod podmienkou, že splní jeho prosbu. Spasiteľ porovnával túto jeho pochybovačnosť a nedôveru s úprimnou vierou Samaritánov, ktorí nežiadali divy ani znamenia. Jeho slovo, stály dôkaz jeho božstva, malo presvedčivú moc, ktorá zasiahla ich srdce. Kristus bol zarmútený, že jeho vlastný ľud, ktorý dostal Božie slovo, prepočul Boží hlas, ktorý ho oslovil ústami jeho Syna.

Kráľovský úradník predsa len nejakú vieru mal, keď prišiel prosiť o záchranu toho, čo mu bolo najdrahšie. No Ježiš mal pre neho ešte väčší dar. Nielen že mu chcel uzdraviť dieťa, ale tohto úradníka i jeho rodinu chcel urobiť dedičom požehnania spásy a súčasne zapáliť svetlo v Kafarnaume, ktoré sa čoskoro malo stať pol'om jeho pôsobnosti. Šľachtic si však, skôr než zatúži po Kristovej milosti, bude musieť uvedomiť svoju úbohosť. Tento dvoran predstavoval mnohých príslušníkov svojho národa. Zaujímali sa o Krista zo sebeckých pohnútok. Nazdávali sa, že im svojou mocou dopomôže k zvláštnym výhodám, a svoju vieru opierali o túto pozemskú priazeň. Nepoznali však svoju duchovnú chorobu a neuvedomovali si potrebu Božej milosti.

Spasiteľ ove slová ako záblesk svetla odhalili srdce kniežat'a. Pochopil, že Spasiteľ a vyhl'adal zo sebeckých pohnútok. Jeho váhavá viera vyjavila svoju pravú tvár. V hlbokom zármutku si uvedomil, že jeho pochybnosť môže stáť jeho syna život. Vedel, že stojí pred tým, ktorý číta myšlienky a ktorému je všetko možné. „*Pane, pod', kým mi dieťa neumrie.*„, [Ján 4,50](#). Jeho viera sa chopila Krista ako kedysi Jákob, keď v boji s anjelom volal: „*Nepustím ťa, iba ak ma požehnáš.*„, [1. Mojžišova 32,26](#) (ROH); [1. Mojžišova 32,27](#) (ECAV).

Podobne ako Jákob zvíťazil aj on. Spasiteľ sa neodvracia od toho, kto sa k nemu utieka a v krajnej tiesni volá o pomoc. Povedal: „*Chod', tvoj syn žije.*„, [Ján 4,50](#). Šľachtic sa vracal od Krista spokojný a radostný ako nikdy predtým. Nielenže uveril, že syn bude uzdravený, ale s neochvejnou vierou prijal Krista ako svojho Vykupiteľa.

V tú istú hodinu spozorovali ošetrovatelia zomierajúceho dieťa a v Kafarnaume náhlu a neobvyklú zmenu. Z trpiacej tváre zmizol tieň smrti. Horúčkovitý rumenec ustúpil sviežemu vzhľadu vracajúceho sa zdravia. Matné oči sa vyjasnili, zoslabnuté a vyčerpané telo sa posilnilo. Po chorobe nezostalo ani stopy. Jeho rozpálené telo zvlhlo a dieťa pokojne zaspalo. Horúčka opadla v najväčšej pálave dňa. Členovia rodiny žasli a nesmierne sa potešili.

[129] Kána nebola tak ďaleko od Kafarnaumu, aby sa kráľovský úradník po rozhovore s Ježišom nemohol vrátiť domov ešte k večeru. On však s návratom príliš nenáhlil. Do Kafarnaumu sa vrátil len ráno. Aký to bol návrat! Za Ježišom odišiel so srdcom plným zármutku. Zdalo sa mu, že slnko je kruté a spevavé vtáctvo sa mu len vysmieva. Aké odlišné pocity mal teraz! Celá príroda je ako vymenená. Hľadá inými očami. Cestou za pokojného rána sa mu zdalo, akoby všetko v prírode spolu s ním chválilo Boha. Nestačil dôjsť domov a služobníctvo mu vychádzalo v ústrety, aby ho zbavili neistoty, ktorá ho zrejme tiesnila. Ich radostná správa ho neprekvapila, no z im neznámeho dôvodu veľmi ho zaujímalo, kedy sa dieťa začalo uzdravovať. Odpovedali mu: „*Včera o jednej popoludní mu prestala horúčka.*“, [Ján 4,52](#). Vo chvíli, keď sa otcova viera chopila uistenia: „*Tvoj syn žije*“, Božia láska sa dotkla zomierajúceho dieťa.

Otec sa ponáhl a objat syna. Privinie si ho k srdcu ako zmŕtvychvstalého a znova ďakuje Bohu za toto zázračné uzdravenie.

Šľachtic sa chcel dozvedieť o Kristovi viac. Keď neskôr počul jeho učenie, stal sa aj s členmi svojej rodiny učeníkom. Ich utrpenie malo spásny význam pre celú rodinu. Radostná zvesť o zázraku sa rýchlo rozniesla a v Kafarnaume, kde Kristus vykonal toľko veľkých skutkov, dopomohla k tomu, aby mohol začať osobne pracovať.

Ten, ktorý pomohol šľachticovi v Kafarnaume, chce podobne pomôcť aj nám. Aj my často vyhladávame Ježiša tak, ako strápený otec, keď nám ide o nejaké pozemské blaho, a podľa toho, ako splní našu žiadosť, dôverujeme jeho láske. Spasiteľ nám však chce dať väčšie požehnanie, než o aké prosíme, a nevypočúva nás hneď, aby nám ukázal prevrátenosť nášho srdca a naliehavú potrebu jeho milosti. Chce, aby sme sa zriekli sebeckta, ktoré nás pudí vyhládať ho. Ak vyznávame svoju úplnú bezmocnosť a úbohosť, potom sa smieme bezvýhradne spoľahnúť na jeho lásku.

Šľachtic chcel vidieť splnenie svojej prosby skôr než uverí; musel však prijať Ježišovo slovo, že jeho žiadosť je vypočutá a požehnanie isté. To sa musíme naučiť aj my. Nie preto máme veriť, že vidíme či cítime, že Boh nás počuje. Musíme dôverovať jeho zasľúbeniam. Ak pristupujeme k nemu vo viere, každá prosba sa dotýka Božieho srdca. Ak sme prosili o jeho požehnanie, máme veriť, že ho prijímame, a ďakovať mu, že sme ho prijali. Potom môžeme ísť za svojimi povinnosťami ubezpečení, že požehnanie sa prejaví vtedy, keď ho budeme najviac potrebovať. Ak sme sa to naučili, potom vieme aj to, že naše prosby sú vypočuté. Boh „urobí oveľa viac,, „podľa bohatstva svojej slávy,, a podľa „pôsobenia jeho mocnej sily,, [Efezským 3,20.16; 1,19](#).

21. kapitola — Bethezda a veľrada

„V Jeruzaleme pri Ovčej bráne bolo jazero, hebrejským menom Bethezda, s piatimi prístrešiami. Mnoho nemocných ležalo v nich, slepých, chromých, vychradlých, ktorí čakali, až sa voda pohne., Ján 5,2.3.

Z času na čas sa voda v tomto jazere zvířila a všeobecne sa verilo, že ide o pôsobenie nadprirodzenej sily a že ten, kto po zvíření vstúpi do vody prvý, uzdraví sa, čo by ho trápila akákoľvek choroba. Toto miesto navštevovali stovky trpiacich, no pri pohybe vody sa do jazera hrnul taký zástup, že ľudia sa bezhlavo vrhali vpred a po slabých mužoch, ženách a deťoch bezohľadne šliapali. Mnohí sa k jazeru vôbec nemohli dostať. Viacerí z tých, čo sa k nemu pretlačili, zomreli skôr než do vody vstúpili. V blízkosti jazera boli postavené prístrešia, ktoré mali chorých chrániť cez deň pred páľavou a v noci pred chladom. Niektorí pod prístreším prenocovali a cez deň sa predierali k brehu jazera v márnej nádeji, že sa uzdravia.

Ježiš bol opäť v Jeruzaleme. V modlitebnom rozjímaní prišiel sám až k jazeru. Videl, ako trpiaci vyčkávajú na svoju jedinu – ako verili – príležitosť uzdravenia. Chcel prejaviť svoju liečivú moc a každého chorého uzdraviť. Bola však sobota. Zástupy šli do chrámu na bohoslužbu a on vedel, že uzdravenie by u Židov vzbudilo predsudky, čo by marilo jeho poslanie.

Spasiteľ však videl krajne naliehavý prípad. Trpiteľ bol už tridsaťosem rokov chorý. Veľkou mierou si chorobu zapríčinil sám svojím hriešnym životom, takže ľudia ju pokladali za Boží súd. Tento človek prežil dlhé roky utrpenia v samote, bez priateľov a s pocitom vylúčenosti z Božej priazne. O niečo skôr, ako sa mala voda zvířit, súcitní ľudia ho preniesli pod prístrešie. V pravú chvíľu však zostal sám, bez pomoci. Pozoroval zvířenie vody, no nikdy sa nedostal ďalej ako na okraj rybníka. Vždy ho predstihli iní, silnejší než on. Nikdy sa nemohol predať cez bezohľadný zástup. Jeho vytrvalé úsilie o dosiahnutie cieľa, jeho úzkosť a opätovné sklamanie takmer vyčerpali zvyšok jeho síl.

Chorý muž ležal na rohoži, občas zodvihol hlavu, aby sa pozrel na jazero. Zrazu sa k nemu sklonila vl'údna, súcitná tvár a slovami: „*Chceš byť zdravý?*“, upútala jeho pozornosť. Do srdca úbožiaka vnikla nádej. Uvedomil si, že niekto mu chce pomôcť. Iskra povzbudenia však čoskoro pohasla. Pri pomyslení, ako často sa chcel dostať do jazera, mal už len slabú nádej, že sa dočká ďalšieho pohybu vody. Odvrátil sa v únave a povedal: „*Pane, nemám človeka, čo by ma spustil do jazera, keď sa zvíří voda. A kým sa ta sám dostanem, iný ma predíde.*“, [Ján 5,7](#).

[131]

Ježiš nežiadal od tohto trpiteľa, aby v neho uveril. Jednoducho povedal: „*Vstaň, vezmi si lôžko a chod!*“, [Ján 5,8](#). Muž uveril týmto slovám. Každý jeho nerv a sval sa zachvieva novým životom a chromé údy preniká pocit zdravia. Bez pochybovania sa rozhodol poslúchnuť Kristov príkaz a celé telo sa podriad'uje jeho vôli. Vstáva a poznáva, že je uzdravený.

Ježiš mu nedal nijaké uistenie o Božej pomoci. Tento muž mohol pochybovačne zaváhať a stratit' svoju jedinú príležitosť uzdraviť sa. On však uveril Kristovým slovám, konal podľa nich a sila sa mu vrátila.

Podobnou vierou smieme byť aj my uzdravení duchovne. Hriech nás odlúčil od Božieho života. Duševne sme ochromení. Sami nevieme žiť svätým životom práve tak, ako chromý muž nevedel chodiť. Mnohí si uvedomujú svoju bezmocnosť a túžia po duchovnom živote, ktorý by ich uviedol do súladu s Bohom; márne sa však o to usilujú. Zúfalo volajú: „*Ja nešť'astný človek! Kto ma vyslobodí z tohto tela smrti?*“, [Rimanom 7,24](#). Kiežby títo skl'účení, zápasiaci ľudia pohliadli a videli Spasiteľa, ktorý sa skláňa ku každému človekovi, vykúpenému jeho krvou, a ktorý mu čo najvl'údnejšie a najsúcitnejšie hovorí: „*Chceš byť zdravý?*“, Nabáda ťa, aby si zdravo a pokojne vstal. Nečakaj, kým pocítiš, že si bol uzdravený. Uver jeho slovám a tie sa splnia! Svoju vôľu odovzdaj Kristovi. Rozhodni sa slúžiť mu, a ak budeš podľa jeho slova aj konať, dostaneš silu. Nech ide o akýkoľvek zlovyk a nech dušu i telo zotročila akákoľvek dlhodobá neovládnutá vášeň, Kristus môže a chce človeka vyslobodiť. On oživí toho, kto je „*mŕtvy pre svoje poklesky a hriechy*“, [Efezským 2,1](#). On oslobodí otroka spútaného slabosťou, nešť'astím a okovami hriechu.

Keď sa chromý muž po svojom uzdravení sklonil, aby si zdvihol lôžko, čo bola len rohož a prikrývka, a znova sa radostne vzpriamil, ohliadal sa po svojom Vysloboditeľovi. Ježiš sa však v zástupe stratil. Muž sa obával, že ho pri opätovnom stretnutí ani nespozná. Keď teraz rázne a uvoľnene vykročil a radostne velebil Boha za novú silu, stretol niekoľkých farizejov a okamžite im rozprával o svojom uzdravení. Bol prekvapený, ako ľahostajne počúvali jeho svedectvo.

[132] So zamračenou tvárou ho prerušili otázkou, prečo si to lôžko nesie v sobotu. Prísne ho upozornili, že nosenie akýchkoľvek bremien je proti zákonu. Muž od radosti zabudol, že je sobota. Ani ho nenapadlo, že by sa bol previnil, keď uposlúchol príkaz toho, ktorý mal od Boha takú moc. Otvorene povedal: „*Ten, čo ma uzdravil, mi povedal: Vezmi si lôžko a chod'!*“, [Ján 5,11](#). Pýtali sa ho, kto mu to povedal, on však nevedel odpovedať. Zákonníci dobre vedeli, že len jediný človek prejavil moc urobiť taký div; chceli však mať priamy dôkaz, že to bol Ježiš, aby ho mohli odsúdiť ako rušiteľ a soboty. Podľa ich úsudku uzdravením chorého v sobotu nielenže prestúpil zákon, ale dopustil sa aj rúhania, keď mu rozkázal odniesť si lôžko.

Židia natoľko prekrútili zákon, že sa z neho stalo otrocké jarmo. Ich nezmyselné predpisy sa stali terčom posmechu iných národov. Obzvlášť sobota bola tak zavalená nerozvážnymi obmedzeniami, že im nemohla byť rozkošou, svätou Hospodinovi a slávnou. Zákonníci a farizeji urobili jej zachovávanie neznesiteľným bremenom. Žid v sobotu nesmel zapáliť oheň ani zažať svetlo. Dôsledok bol, že Židia sa stali závislými od iných ľudí. Pohaniam im totiž vykonávali služby, ktoré sami konat' nesmeli. Nemysleli na to, že keby tieto úkony boli hriešne, potom by zamestnávateľia pomocných síl boli práve tak vinní, ako keby si tieto úkony robili sami. Nazdávali sa, že spasenie je len pre Židov a všetci ostatní sú na tom tak beznádejne, že si svoj stav už nemôžu zhoršiť. Boh však nedal také prikázania, ktoré by nemohli zachovávať všetci ľudia. Jeho zákon nepripúšťa nijaké nerozvážne či sebecké obmedzenia.

V chráme sa Ježiš stretol s človekom, ktorého uzdravil. Muž prišiel s obet'ou za hriech a obet'ou vd'aky za veľké milosrdenstvo, ktorého sa mu dostalo. Ježiš ho našiel medzi veriaciimi, dal sa mu poznať a varovne ho upozornil: „*Pozri, ozdravel si, už nehreš, aby ťa nepostihlo niečo horšie.*“, [Ján 5,14](#).

Uzdravený bol nadmieru št' astný, že stretol toho, ktorý ho zachránil. Keď že o nenávisti farizejov voči Ježišovi nič nevedel, povedal tým, čo sa ho predtým spýtali, že práve tento muž ho uzdravil. „*Židia Ježiša prenasledovali za to, že robil takéto veci v sobotu.*“, [Ján 5,16](#).

Ježiša doviedli pred veľ radu, aby sa zodpovedal z obvinenia, že prestúpil sobotu. Keby Židia boli v tej dobe nezávislým národom, takéto obvinenie by im bolo stačilo na vynesenie rozsudku smrti. V tom im bránila ich závislosť od Ríma. Židia nesmeli vynášať rozsudok smrti a obvinenia proti Kristovi by pred rímskym súdom nijako nezavážili. Dúfali však, že sa im podarí získať ďalšie obvinenie. Napriek všetkému ich úsiliu mariť jeho dielo Kristus v Jeruzaleme získaval medzi ľuďom väčší vplyv, než mali oni. Jeho učenie pútať zástupy tých, čo sa nezaujímali o výklady rabínov. Jeho slovám rozumeli, a to ich v srdci hrialo a utešovalo. O Bohu hovoril nie ako o pomstivom sudcovi, ale ako o láskyplnom Otcovi a Boží obraz im zjavoval tak, ako sa zrkadlil v jeho živote. Jeho slová boli ako balzam na poranenú dušu. Tým, čo hovoril a čo konal, lámal zotročujúcu moc dávnych tradícií a ľudských príkazov a Božiu lásku predstavoval v jej nevyčerpatelnej plnosti.

[133]

V jednom z najstarších prorociev o Kristovi čítame: „*Nevzdiali sa berla od Júdu ani veliteľské žezlo od jeho nôh, dokiaľ nepríde panovník, ktorého národy budú poslúchať.*“, [1. Mojžišova 49,10](#). Ľud sa zhromažďoval okolo Krista. Úprimné srdcia v zástupe prijímali skôr zvesť o láske a добрote, než strnulé obrady, ktoré vyžadovali kňazi. Keby kňazi a rabíni neboli stáli v ceste, jeho učenie mohlo priniesť takú reformáciu, akú svet dovtedy nepoznal. V snahe udržať si moc sa však títo vodcovia národa rozhodli Ježišov vplyv zmariť. K tomu im mala pomôcť jeho obžaloba pred veľ radou a verejné odsúdenie jeho učenia, pretože ľud mal stále veľkú úctu k svojim náboženským vodcom. Ktokoľvek sa odvažoval odsudzovať rabínske nariadenia alebo zľahčovať bremeno, ktorým ľud utláčali, toho obvinili nielen z rúhačstva, ale aj z vlastizrady. Rabíni dúfali, že v tomto ohľade sa im podarí vzbudiť podozrenie proti Ježišovi. Udali ho, že hodlá zrušiť ustálené zvyklosti, a teda rozdeliť ľud, čím pripravuje cestu pre úplné zotročenie národa pod nadvládou Ríma.

Plány, ktoré rabíni chceli s toľkou horlivosťou uskutočniť, vznikli v inej rade, než bola židovská veľ rada. Keď sa satanovi

nepodarilo premôcť Krista na púšti, chcel mu ešte s väčším úsilím prekážať v službe, a podľa možnosti zmarit' jeho dielo. Čo nemohol dosiahnuť priamym osobným úsilím, to sa rozhodol docieľiť svojou taktikou. Len čo sa jeho boj na púšti skončil, už so svojimi anjelmi chystal plány, ako viac zaslepiť Židov, aby nepoznali svojho Vykupiteľa. Rozhodol sa pracovať prostredníctvom predstaviteľov náboženského sveta tak, že im vstúpil do svojej vlastnej nenávisť proti tomuto obhajcovi pravdy. Bol rozhodnutý zviest' ich k tomu, aby Krista zavrhl. Jemu samému všemožne strpčoval život v nádeji, že ho odradí od jeho poslania. Vodcovia Izraela sa stali účinnými nástrojmi satana v boji proti Spasiteľovi.

Ježiš prišiel „zvelebit' a presláviť svoj zákon„. Nemal zmenšiť jeho dôstojnosť, ale zvýšiť ju. Písmo hovorí: „*Nezlyhá a nestratí odvahu, kým neupevní opravdivé právo na zemi.*„ [Izaiáš 41,21.4](#). Prišiel, aby sobotu zbavil neúnosných požiadaviek, ktoré z nej robili kliatbu miesto požehnania.

[134]

Preto sa rozhodol uzdraviť v sobotu chromého pri Bethezde. Práve tak mu mohol pomôcť v ktorýkoľvek iný deň týždňa; mohol ho uzdraviť aj tak, že by mu nebol prikázal, aby vzal svoje lôžko. No tým by sa mu nebola naskytla jedinečná príležitosť, po ktorej túžil. Rozvážny zámer bol dôvodom každého činu Kristovho pozemského života. Všetko, čo robil, bolo dôležité samo osebe i svojím výchovným zámerom. Spomedzi trpiacich pri jazere si vybral najťažší prípad, aby prejavil svoju liečivú moc, a prikázal mužovi, aby svoje lôžko niesol cez mesto, a tak zvestoval, čo sa s ním udialo. To malo podnietiť otázku, čo sa smie vykonávať v sobotu. Ježišovi sa tým naskytla možnosť odhaliť židovské obmedzenia týkajúce sa dňa Pánovho a vyhlásiť ich tradície za neplatné.

Ježiš dal najavo, že služba trpiacim sa zhoduje s prikázaním o sobote. Je v súlade s pôsobením Božích anjelov, ktorí ustavične zostupujú a vystupujú medzi nebom a zemou, aby slúžili trpiacemu ľuďstvu. Ježiš vyhlásil: „*Môj otec pracuje doteraz, aj ja pracujem.*„ [Ján 5,17](#). Všetky dni sú Božie a Boh v nich uskutočňuje svoje zámer s ľuďstvom. Ak by bol židovský výklad zákona správny, potom by sa mýlil Hospodin, ktorý svojím dielom udržuje a oživuje každú živú bytosť odvtedy, čo položil základy zeme. Potom by ten, ktorý svoje dielo označil za dobré a sobotu ustanovil ako pamiatku doko-

nania svojho diela, musel prerušiť toto dielo a zastaviť neustály beh vesmíru.

Mal by Boh azda slnku zakázať svietiť v sobotu, mal by schladiť jeho hrejivé lúče a zastaviť rast vegetácie? Mali by vesmírne sústavy prerušiť svoj beh v onen svätý deň? Mal by vari Boh prikázať riekam, aby prestali zvlažovať polia a lesy a uložiť morským vlnám, aby prerušili neustály príliv a odliv? Mala by pšenica a kukurica prestať rásť a malo by zrejúce hrozno prestať dozrievať? Stromy by v sobotu nemali pučať a kvety kvitnúť?

V tom prípade by ľudia prišli o plody zeme a požehnanie, ktoré pre život potrebujú. Príroda musí pokračovať vo svojom nezmeniteľnom behu. Boh nemôže ani na chvíľu zastaviť svoju ruku, inak by človek chradol a zomrel. Aj človek má v ten deň určité povinnosti. Musí sa postarať o životné potreby, opatrit' chorých a chudobným treba tiež pomáhať. Kto zanedbáva pomoc trpiacim v sobotu, nebude bez viny. Bohom posvätený deň bol určený pre človeka a skutky milosrdenstva plne súhlasia s týmto Božím zámerom. Boh nechce, aby jeho stvorenie trpelo čo i len hodinu, ak jeho utrpenie možno zmierniť v sobotu či v ktorýkoľvek iný deň.

Požiadavky na Boha sú v sobotný deň ešte väčšie než v iné dni. Boží ľud v ten deň nevykonáva každodennú prácu a posvätný čas trávi rozjímaním a bohoslužbou. V sobotu prosí o zrejmejšiu Božiu blahosklonnosť než v iné dni. Žiada Pána o zvláštnu pozornosť. Prosí o jeho zvláštne požehnanie. Boh nečaká do ukončenia soboty, aby mohol splniť tieto prosby. Nebeské dielo nikdy neprestáva a ani ľudia by nikdy nemali prestať konať dobro. Sobota nemala byť dňom číreho ničnerobenia. Zákon zakazuje prácu v deň Pánov. V ten deň prestáva zárobková činnosť a nie je dovolené zábavné podnikanie či zisková aktivita. Ako Boh po stvorení prestal pracovať, odpočinul si v sobotu a požehnal ju, tak má aj človek prerušiť starosti každodenného života a posvätné hodiny venovať zdravému odpočinku, bohoslužbe a dobročinným skutkom. Uzdravenie chromého bolo v dokonalom súlade so zákonom. Sobotu to len zvelebilo.

Ježiš sa pre svoje rovnako posvätné a významné dielo, aké konal Otec v nebi, odvolával na rovnaké práva s Otcom. To však farizejov ešte viac pobúrilo. Podľa ich názoru nielenže prestúpil zákon, ale tým, že Boha nazval „svojím Otcom,, vyhlásil sa za rovného s Bohom (Ján 5,18).

[135]

Celý židovský národ nazýval Boha svojím Otcom. Keby sa bol Kristus priznal k rovnakému vzťahu k Bohu, neboli by sa na neho tak rozhnevali. Oni ho však obvinili z rúhania preto, že z jeho slov vycítili nárok na synovstvo v najvyššom zmysle.

Kristovi protivníci nemali nič, čím by mohli odporovať pravdám, ktorými presviedčal ich svedomie. Mohli sa odvolať len na zvyky a tradície, a tie v porovnaní s Ježišovými dôvodmi, ktoré čerpal z Božieho slova a neustáleho behu prírody, boli slabé a bezvýznamné. Keby boli rabíni len trochu túžili po svetle, mohli sa presvedčiť, že Ježiš hovorí pravdu. Oni sa však vyhýbali otázkam ohľadne soboty a snažili sa proti nemu podnieť hnev preto, že sa označil za rovného s Bohom. Zloba zákonníkov nepoznala mieru. Keby sa neboli obávali ľudu, kňazi a rabíni by boli Ježiša na mieste zabili. Ľud si ho však veľmi obľúbil. Mnohí videli v ňom priateľa, ktorý ich uzdravoval z chorôb, potešoval v zármutku a ospravedlňovali jeho uzdravenie chromého pri Betheзде. V tomto prípade museli teda vodcovia ľudu svoju nenávisť krotiť.

[136] Ježiš odmietol obvinenie z rúhačstva. Povedal: Moja právomoc vykonávať skutok, z ktorého ma obviňujete, pochádza z toho, že som Boží Syn, ktorý je jedno s Bohom v podstate, vôli a zámere. V každom diele stvorenia a prozreteľnosti spolupracujem s Bohom. „*Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn.*“, [Ján 5,19](#). Kňazi a rabíni karhali Božieho Syna práve pre dielo, ktoré prišiel na svet konať. Svojimi hriechami sa vzdialili od Boha a vo svojej pýche si počínali nezávisle od neho. Predpokladali, že na všetko stačia sami a nevedomovali si potrebu vyššej múdrosti, ktorá by usmernila ich skutky. Boží Syn plnil vôľu svojho Otca a závisel od jeho moci. Kristus sa natoľko zaprel, že sám nič nepodnikal. Ochotne sa podriadil Božím plánom, ako mu ich Otec deň po dni oznamoval. Podobne by sme mali aj my závisieť od Boha, aby sa v našom živote prejavovala jeho vôľa.

Keď sa Mojžiš chystal postaviť svätyňu ako Boží príbytok, dostal príkaz, aby všetko pripravil podľa vzoru, ktorý mu bol ukázaný na vrchu. Mojžiš do krajnosti horlil pre Božie dielo; mal po ruke tých najnadanejších a najzručnejších mužov, ktorí mali uskutočňovať jeho pokyny. A predsa bez Božieho vzoru nemal dať zhotoviť ani jediný zvonček, granátové jablko, strapec, obrubu záclony či nádobu svätyne. Boh ho povolal na vrch a ukázal mu nebeské veci.

Pán ho zahalil svojou slávou, aby mohol vidieť vzor a podľa neho všetko zhotovil. Tak Boh zjavil svoj slávny ideál charakteru Izraelovi, ktorý mu mal pripraviť miesto na prebývanie. Vzor mu bol ukázaný na vrchu pri vydaní zákona na Sinaji, a keď Pán prechádzal vedľa Mojžiša, volal: *„Hospodin, Hospodin, Boh milosrdný a ľútostivý, zhovievavý a hojný v milosti a vernosti, zachovávajúci priazeň tisícim, odpúšťaajúci vinu, priestupok a hriech.“*, [2. Mojžišova 34,6.7.](#)

Izraelci sa rozhodli ísť vlastnými cestami. Nestavali podľa zjaveného vzoru, no Kristus, ten skutočný Boží chrám, stvárňoval každú podrobnosť svojho pozemského života v súlade s Božím ideálom. Povedal: *„Rád plním tvoju vôľu, Bože môj, a tvoj zákon v hĺbke srdca nosím.“*, [Žalm 40,9.](#) Tak máme budovať aj svoj charakter do podoby *„Božieho príbytku v Duchu.“*, [Efezským 2,22.](#) Máme *„všetko urobiť podľa vzoru.“*, toho, ktorý trpel za nás *„a zanechal nám príklad, aby sme nasledovali jeho šľapaje.“*, [Židom 8,5; 1. Petra 2,21.](#)

Podľa Kristových slov sa máme pokladať za nerozlučne spojených s naším nebeským Otcom. Nech sme v akomkoľvek postavení, závisíme od Boha. V jeho rukách je všetko. On nám určil prácu, pre ktorú nás vybavil potrebnými schopnosťami a prostriedkami. Pokiaľ budeme svoju vôľu podriaďovať Bohu a dôverovať jeho sile a múdrosti, bezpečne nás usmerní, aby sme v jeho diele splnili úlohu, ktorú nám určil. Kto sa však spolieha na vlastnú múdrosť a silu, odlučuje sa od Boha. Miesto toho, aby spolupracoval s Kristom, spĺňa vôľu toho, ktorý je nepriateľom Boha i človeka.

Spasiteľ pokračoval: *„Čo Otec robí, to robí podobne aj Syn... Ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje, tak aj Syn oživuje, koho chce.“*, [Ján 5,19-21.](#) Saduceji verili, že nijaké vzkriesenie mŕtvych nebude, no Ježiš im povedal, že jedným z najväčších skutkov jeho Otca je kriesenie mŕtvych a že aj on má moc robiť to isté. *„Prichádza hodina, ba už je tu, keď mŕtvi počujú hlas Božieho Syna, a tí, čo ho počujú, budú žiť.“*, [Ján 5,25.](#) Farizeji verili vo vzkriesenie mŕtvych. Kristus vyhlasuje, že aj teraz je medzi nimi moc, ktorá oživuje mŕtvych, a oni majú byť svedkami jej prejavu. Tá istá moc kriesiť mŕtvych dáva život človekovi *„mŕtvemu pre vlastné prestúpenia a hriechy.“*, [Efezským 2,1.](#) Tento duch života v Ježišovi Kristovi, *„moc jeho vzkriesenia“*, oslobodzuje *„od zákona hriechu a smrti.“*, [Filipským 3,10; Rimanom 8,2.](#) Vláda zla je porazená a viera chráni človeka pred hriechom. Kto svoje srdce otvára Kristovmu duchu,

stáva sa účastníkom tej mohutnej sily, ktorá z hrobu vyvedie jeho telo.

Pokorný Nazaretský podáva dôkaz svojej skutočnej vznešenosti. Prevyšuje všetko ľudské, strháva masku hriechu a hanby a zjavuje sa ako Sláva anjelov, Boží Syn, jedno s Tvorcom vesmíru. Jeho poslucháči sú uchvátení. Dosiaľ nikto z ľudí takto nehovoril, a tak kráľovsky majestátne nevystupoval. Jeho výroky sú zrozumiteľné a jasné; naplno oznamujú jeho poslanie i povinnosť sveta. *„Otec nikoho ani nesúdi, ale všetok súd odovzdal Synovi, aby si všetci ctili Syna tak, ako si ctia Otca. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal..., lebo ako Otec má život sám v sebe, tak dal aj Synovi, aby mal život sám v sebe. A dal mu aj moc súdiť, pretože je Synom človeka.,, Ján 5,21-27.*

Kňazi a zákonníci sa rozhodli byť sudcami, ktorí Kristovo dielo odsúdia, no on sa vyhlásil za toho, ktorý bude súdiť nielen ich, ale celú zem. Svet bol zverený Kristovi a cez neho dostalo padlé ľudské pokolenie všetko požehnanie od Boha. On bol Vykupiteľom pred svojím vtelením ako aj po ňom. Len čo sa objavil hriech, bol tu Spasiteľ. On dal svetlo a život všetkým a každý má byť súdený podľa miery udeleného svetla. Ten, ktorý dáva svetlo, ktorý šiel za človekom a láskyplným záujmom ho chce viesť z hriechu do svätosti, je súčasne jeho obhajcom i sudcom. Satan od začiatku veľkého sporu v nebesiach udržoval svoje dielo podvodom. Kristus prišiel odhaliť jeho zámery a zlomiť jeho moc. On sa potýkal s týmto zvodcom a po celé veky sa usilovať vytrhnúť mu z objatia zajatcov, on bude nakoniec súdiť každého človeka.

[138] Boh *„mu dal aj moc súdiť, pretože je Synom človeka.,, Ján 5,27.* Keďže kalich ľudského utrpenia a pokušenia vypil do dna a rozumie ľudskej krehkosti a hriešnosti, a pretože za nás víťazne odolal satanským pokušeniam a že je k ľuďom, pre spásu ktorých vylial svoju krv, spravodlivý a láskavý – preto je Syn človeka určený vykonať súd.

Kristovým poslaním však nebol súd, ale spása. *„Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby ho spasil.,, Ján 3,17.* Pred veľradou Ježiš vyhlásil: *„Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života.,, Ján 5,24.*

Keď Kristus napomínal svojich poslucháčov, aby sa nedivili, stále viac im odhaľoval tajomstvo budúcnosti. Povedal: „Prichádza hodina, keď všetci v hrobách počujú jeho hlas, a vyjdú tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život, a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na odsúdenie.,, [Ján 5,28.29](#).

Práve túto istotu budúceho života Izrael tak dlho očakával v nádeji, že ju dostane pri Mesiášovom príchode. Teraz ich osvietilo práve to svetlo, ktoré môže osvietiť temnotu hrobu. Svojevôľa je však slepá. Ježiš rušil tradície rabínov, nedbal na ich autoritu, a preto neuverili.

Čas, miesto, príležitosť, napätie v zhromaždení – to všetko len zvýrazňovalo Ježišove slová pred veľradou. Najvyššie náboženské authority národa chceli odstrániť toho, ktorý sa vyhlásil za obnoviteľa Izraela. Pán soboty sa mal pred ľudským tribunálom zodpovedať za porušenie príkazu o sobote. Keď tak smelo oznámil svoje poslanie, jeho sudcovia hľadeli za neho s údivom i hnevom, no na jeho slová nenašli odpoveď. Nemohli ho odsúdiť. Ježiš neuznal právo kňazov a rabínov vypočúvať ho alebo zasahovať do jeho diela. Takú moc nedostali. Ich právo sa opieralo len o ich pýchu a trúfalosť. Ježiš odmietol ich obvinenia ako aj ich poučenie.

Namiesto aby sa ospravedlnil za čin, ktorý odsudzovali, alebo im vysvetľoval svoj zámer, Ježiš sa obrátil proti zákonníkom a z obžalovaného sa stal žalobca. Karhal ich za tvrdosť srdca a neznalosť Písma. Vyhlásil, že zavrhli Božie slovo, lebo zavrhli toho, ktorého poslal Boh. „Skúmate Písma, lebo si myslíte, že v nich máte večný život, a práve ony svedčia o mne.,, [Ján 5,39](#).

Z každej stránky starozmluvných spisov historických, náučných alebo prorockých vyžaruje sláva Božieho Syna. Keď že Písmo pochádza od Boha, celý židovský systém bol v tomto zmysle pevne sklbeným proroctvom evanjelia. Kristovi „vydávajú všetci proroci svedectvo.,, [Skutky apoštolov 10,43](#). Slávne nebeské svetlo objasňovalo šľapaje Vykupiteľa od zaslúbenia, ktoré dostal Adam, cez celé obdobia patriarchov a zákona. Mudrci videli betlehenskú hviezdu prichádzajúceho Hrdinu-Šílo, keď sa im v tajomnom slede predstavili budúce udalosti. Každá obeť znázorňovala Kristovu smrť. V každom obláčiku kadidla vystupovala jeho spravodlivosť. Pri každom slávnostnom zatrúbení zaznievalo jeho meno. V majestátnom tajomstve svätyne svätých prebývala jeho sláva.

Židia vlastnili Písma, nazdávali sa, že večný život im zaručuje už aj povrchná znalosť tohto Slova. Ježiš však povedal: „*Jeho Slovo neostáva vo vás.*“, Tým, že zavrhlí Krista v jeho Slove, zavrhlí ho aj v tele. Povedal im: „*Vy nechcete prísť ku mne, aby ste mali život.*“, [Ján 5,38.40](#).

Židovskí predstavitelia síce skúmali zvest' prorokov o príchode Mesiáša, no nerobili to s úprimnou túžbou poznať pravdu, ale s úmyslom nájsť dôkazy pre svoje ctižiadostivé nádeje. Keď Kristus prišiel inak, ako ho očakávali, neprijali ho, a na ospravedlnenie svojho počínania vyhlásili ho za zvodcu. Keď sa teda rozhodli ísť touto cestou, satan už mohol bez zábran posilniť ich odpor voči Kristovi. Slová, ktoré mali prijať ako dôkaz jeho božstva, vykladali proti nemu. Takto obracali Božiu pravdu na lož, a čím priamejšie ich Spasiteľ svojimi skutkami milosrdenstva oslovoval, tým rozhodnejšie toto svetlo odmietali.

Ježiš povedal: „*Slávu od ľuďí neprijímam.*“, [Ján 5,41](#). Nešlo mu ani o vplyv ani o súhlas veľrady. Ich dobrozdanie mu nemohlo byť nijakou poctou. Mal česť a moc z neba. Keby bol chcel, anjeli by mu boli prišli vzdať poctu; Otec by bol znova potvrdil jeho božstvo; no kvôli nim a národu, ktorý viedli, chcel, aby zákonníci poznali jeho charakter a prijali požehnanie, ktoré im priniesol.

„*Ja som prišiel v mene môjho Otca, a neprijímate ma. Keby prišiel niekto iný vo svojom vlastnom mene, toho by ste prijali.*“, [Ján 5,43](#). Ježiš prišiel s Božou mocou, niesol Boží obraz, napĺňal Božie slovo a hľadal Božiu slávu; no izraelskí vodcovia ho predsa neprijali. Keby však boli prišli iní a vydávali sa za Krista, hoci by prišli len z vlastnej vôle a pre vlastnú slávu, boli by ich prijali. Prečo? Pretože ten, kto hľadá vlastnú slávu, prebúdza túžbu po sláve aj v iných. Židia očakávali práve takéto podnety. Boli ochotní prijať falošného učiteľa, ktorý by lichotil ich samol'úbosti a schval'oval ich obľúbené názory a tradície. Kristovo učenie nezodpovedalo ich predstavám. Bolo duchovné a vyžadovalo sebaobetavosť, preto ho neprijali. Nepoznali Boha a jeho hlas, ktorý ich oslovoval v Kristovi, bol im hlasom cudzinca.

Neopakuje sa to isté aj dnes? Nie je mnoho, žiaľ, aj nábožen-ských vodcov, čo tvrdošijne odporujú Duchu Svätému, a preto nepočujú Boží hlas? Neodmietajú Božie slovo preto, aby sa mohli pridržať vlastných tradícií?

Ježiš povedal: „Keby ste verili Mojžišovi, verili by ste aj mne, lebo on o mne písal. Ale ak neveríte tomu, čo on napísal, ako uveríte mojim slovám?!“, [Ján 5,46.47](#). Bol to vlastne Kristus, kto cez Mojžiša oslovoval Izrael. Keby boli naslúchali Božiemu hlasu, ktorý hovoril ústami ich veľ'kého vodcu, boli by ho poznali v Kristovom učení. Keby boli verili Mojžišovi, uverili by aj tomu, o ktorom Mojžiš písal. [140]

Ježiš vedel, že kňazi a zákonníci sú rozhodnutí zabiť ho, no jasne im vysvetlil svoju jednotu s Otcom a svoj vzťah k svetu. Poznali, že mu bezdôvodne odporujú, ale ich vražedná nenávisť nebola ukojená. Ovládol ich strach, keď boli svedkami presvedčivej moci, ktorá sprevádzala jeho pôsobenie; oni však odporovali jeho výzvam a zostali v tme.

Príznačne stroskotala snaha podvrátiť Ježišovu autoritu či zbaviť ho úcty a pozornosti ľ'udí, spomedzi ktorých mnohých jeho slová presvedčili. Sami poprední muži pocit'ovali hlboké odsúdenie, keď im svedomie poukázalo na ich vinu. To ich však ešte viac rozhnevalo proti nemu. Boli rozhodnutí siahnúť mu na život. Po celom kraji rozoslali posloy, ktorí mali ľ'udí varovať pred Ježišom ako pred podvodníkom. Špehovia ho mali sledovať a podávať správu o tom, čo hovorí a koná. Drahý Spasiteľ sa teda celkom nepochybné dostal do tône kríža.

Ján Krstiteľ bol prvým zvestovateľom Kristovho kráľovstva, no aj jeho prvým mučeníkom. Zbavili ho voľnosti, ktorú mal na púšti, odviekli ho od veľkých zástupov ľudí, ktorí lipli na jeho slovách, a zavreli ho medzi múry podzemného žalára. Uväznili ho v pevnosti Herodesa Antipasa. Značnú časť svojej služby trávil Ján na území východne od Jordánu, ktoré bolo pod správou tohto vládcu. Herodes sám rád počúval Jánovo kázanie. Tento roztopašný kráľ sa zachvieval pri výzvach k pokániu. *„Lebo Herodes sa Jána bál. Vedel, že je to muž spravodlivý a svätý... Keď ho počúval, býval vo veľkých rozpakoch, a predsa ho rád počúval.“*, [Marek 6,20](#). Ján ho celkom úprimne upozorňoval na jeho hriešne vzťahy k Herodiade, manželke jeho brata. Herodes sa na čas aj pokúšal zbaviť sa otrockých pút vášne, ale Herodias ho stále pevnejšie zvierala vo svojich nástrahách a Jánovi Krstiteľovi sa pomstila tým, že Herodesa naviedla, aby ho dal uväzniť.

Ján bol pracovitý človek, preto ťažko znášal temnotu a nečinnosť väzenského života. Týždne ubiehali bez zmeny a Jána začali tiesniť pochybnosti a malomyselnosť. Jeho učeníci na neho nezapudli. Mohli ho vo väzení navštíviť a priniesť mu radostnú správu o Ježišových skutkoch. Rozprávali mu, ako sa okolo neho zhromažďuje ľud. Divili sa však, že sa ich nový Učiteľ ako Mesiáš nijako nezasadzoval o Jánovo prepustenie. Ved' ako mohol pripustiť, že jeho verného posla zbavili slobody s prípadnou možnosťou straty života?

Tieto otázky nezostali bez ohlasu. V Jánovej mysli začali klíčiť pochybnosti, ktoré by ho nikdy predtým neboli napadli. Satan s potešením počúval správy týchto učeníkov a sledoval ich skl'účujúci účinok na Pánovho posla. Ako často sa aj z priateľov a horlivých stúpcov vzácneho človeka môžu stať tí najhorší nepriatelia! Ako často ich slová, ktoré by mali posilniť vo viere, skôr ubíjajú a znechucujú!

Podobne ako Spasiteľovi učeníci ani Ján Krstiteľ nepochopil podstatu Kristovho kráľovstva. Očakával, že Ježiš zasadne na Dávidov trón, no keď sa ani po odstupe času neuchádzal o kráľovskú moc, Ján bol v rozpakoch. Ľudu predsa hlásal, že Izaiášovo prorocstvo zodpovedá príprave cesty Pánovi. Vrchy a kopce treba znížiť, pokrivené cesty vyrovnať a hrbolaté uhladiť. Očakával, že výšiny ľudskej pýchy a moci budú zvrhnuté. Na Mesiáša upozorňoval ako

[142]

na muža s vejačkou v ruke, ktorý si dôkladne vyčistí humno, pšenicu zhromaždí do svojej stodoly a plevy spáli v neuhasiteľnom ohni. Podobne ako kedysi prorok Eliáš, v duchu a moci ktorého sám k Izraelovi prišiel, očakával, že Pán sa zjaví ako Boh, ktorý odpovie ohňom.

Svojím poslaním stál tu Krstiteľ ako neohrozený kritik nepravostí ľudí vznešených i ponížených. Odvážil sa otvorene karhať hriechy kráľa Herodesa. Ani vlastný život nepokladal za príliš drahý, len aby dôsledne splnil zverené poslanie. Teraz vo väzení očakával Leva z Júdovho pokolenia, ktorý zrazí pýchu utláčateľa a vyslobodí biedneho a toho, kto k nemu volá o pomoc. Zdalo sa, že Ježiš sám je spokojný s tým, že okolo seba zhromažďuje učeníkov, že uzdravuje a učí ľud. Jedával pri stole publikánov. Zatiaľ čo rímske jarmo dennodenne ťažšie doliehalo na Izrael, kráľ Herodes so svojou hanebnou kurtizánou bezmedzne hýril a krik zúbožených a trpiacich vystupoval k nebu.

Prorokovi púšte to všetko pripadalo ako nepochopiteľné tajomstvo. Mal chvíle, keď mu démonské našepkávanie trápiło ducha a tiesnil ho pocit neznesiteľnej úzkosti. Je možné, že by dlho očakávaný Vysloboditeľ dosiaľ nebol prišiel? Čo potom znamená posolstvo, ktoré sám musel zvestovať? Ján pocíťoval trpké sklamanie nad výsledkami svojho poslania. Očakával, že Božie posolstvo bude mať ten istý účinok, ako keď sa za Joziáša a Ezdráša čítal zákon, a že dôjde k hlbokému pokániu a návratu k Hospodinovi (2. Paralipomenon 30,4; Nehemiáš 8,9). Úspechu tohto poslania posvätil celý život. Malo to byť nadarmo?

Jána znepokojovali náznaky, že z lásky k nemu jeho učeníci prechováajú nedôveru voči Ježišovi. Zbytočne im teda pomáhal? Spreneveril sa azda svojmu poslaniu, že už ďalej nemôže pracovať? Ak zasľúbený Vysloboditeľ už prišiel a Ján verne splnil svoje poslanie, nemohol už Ježiš zvrhnúť utláčateľa a svojho posla vyslobodiť?

Ján Krstiteľ sa však nevzdal viery v Krista. Spomienka na hlas z neba a zostupujúcu holubicu, Ježišova nepoškvrnená čistota, moc Ducha Svätého, ktorá prenikla Jána, keď prišiel k Spasiteľovi, a predpovede prorockých spisov – to všetko svedčilo, že tým zasľúbeným je Ježiš z Nazareta.

Ján nechcel o svojich pochybnostiach a úzkostiach hovoriť so svojimi priateľmi. Rozhodol sa poslať Ježišovi odkaz a spýtať sa ho samého. Poveril tým dvoch svojich učeníkov v nádeji, že rozhovor so Spasiteľom utvrdí ich vieru a prinesie uistenie aj ich bratom. Napokon aj on sám túžil po slove, ktoré by mu Kristus mohol poslať priamo.

[143] Poslovnia priniesli Ježišovi odkaz: „Ty si ten, ktorý má prísť, alebo máme čakať iného?“, [Lukáš 7,19](#).

Ešte prednedávnom upozorňoval Krstiteľ na Ježiša a volal: „*Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta.*“, „*On prichádza po mne.*“, ([Ján 1,29.27](#)); a teraz otázka: „Ty si ten, ktorý má prísť...?“, Bolo to príliš kruté a pôsobilo sklamanie. Ak Ján, verný predchodca, nepochopil Kristovo poslanie, čo sa dalo očakávať od sebeckého davu?

Spasiteľ hneď neodpovedal na otázku učeníkov. Keď tu tak stáli a počúvali, čo hovorí, prichádzali k nemu chorí a trpiaci, aby ich uzdravil. Zástupom si razili cestu slepí a inými chorobami tiesnení ľudia zo všetkých vrstiev. Niektorí šli sami, iným pomáhali priatelia; všetci sa úporne tlačili k Ježišovi. Hlas tohto mocného Lekára prenikal do hluchých uší. Slovom a dotykom ruky otváral oči nevidomým, aby uzreli svetlo dňa, krásu prírody, priateľské pohľady i tvár Vysloboditeľa. Ježiš zbavoval ľudí chorôb a zaháňal horúčku. Jeho hlas počuli zomierajúci a vstávali zdraví a svieži. Chromí a démonmi posadnutí poslúchli na jeho slovo, opustila ich pomätenosť a oni ho vzývali. Ježiš chorých nielen uzdravoval, ale aj poučal. Prichádzali k nemu aj chudobní a ukonaní dedinčania, ktorým sa rabíni vyhýbali ako nečistým, a on im rozprával o večnom živote.

Deň sa míňal a Jánovi učeníci to všetko videli a počuli. Nakoniec ich Ježiš zavolať, prikázal im, aby Jánovi povedali, čoho boli svedkami, a dodal: „*Blahoslavený je, kto sa na mne nepohorší.*“, [Lukáš 7,23](#). Dôkaz jeho božstva bol zrejmý z ochoty slúžiť trpiacim podľa ich potrieb. Jeho sláva sa prejavila v jeho príchode k nám.

Učenci priniesli posolstvo, a to stačilo. Ján si pripomenul prorocstvo o Mesiášovi: „*Duch Hospodina, Pána, spočívá na mne, pretože Hospodin ma pomazal. Poslal ma biednym hlásat' radostnú zvest', zaviazat' rany tým, ktorí sú skrúšeného srdca, vyhlásiť zajatým prepustenie na slobodu, uväzneným otvorenie žalára, vyhlásiť milostivý rok Hospodinov.*“, [Izaiáš 61,1.2](#). Kristove skutky nielen potvrdzovali, že je Mesiáš, ale naznačovali, akým spôsobom svoje kráľovstvo zriadi. Ján smel pochopiť tú istú pravdu, ktorú poznal Eliáš na púšti, keď pozoroval „*obrovský drsný víchor, ktorý rozrážal vrchy a drvil bralá pred Hospodinom. Hospodin však nebol vo víchre. Po víchre nastalo zemetrasenie, ale ani v zemetrasení nebol Hospodin. Po zemetrasení oheň.*“, a po ohni oslovil Boh proroka „*tichým šelestom.*“, [1. Kráľov 19,11.12](#). Takto mal Ježiš konať svoje dielo; nie rinčaním zbraní či rúcaním trónov a kráľovstiev, ale oslovením ľudského srdca, životom plným milosrdenstva a sebaobetovania.

Zásada Krstiteľ'ovho sebaobetavého života bola zásadou Mesiášovho kráľovstva. Ján vedel, ako cudzo to všetko pripadalo predstavám a nádejám izraelských vodcov. To, čo pre neho bolo presvedčivým dôkazom Kristovho božstva, im nehovorilo nič. Oni očakávali Mesiáša, aký zasľúbený nebol. Ján videl, že Spasiteľ'ovo poslanie prebudí v nich len nenávisť a odsúdenie. On, predchodca, pil len z kalicha, ktorý Kristus bude musieť sám dopiť do dna.

Spasiteľ'ove slová: „*Blahoslavený je, kto sa na mne nepohorší.*“, boli ohľaduplným napomenutím Jána. Neboli bezvýznamné. Teraz už lepšie chápal povahu Kristovho poslania. Úplne sa odovzdal Bohu na život a na smrť, aby čo najlepšie poslúžil dielu, ktoré miloval.

Po odchode poslov Ježiš rozprával ľudu o Jánovi. Spasiteľ'ovo srdce spolicítlo s verným svedkom, ktorý bol teraz v Herodesovom žalári umlčaný. Nechcel, aby si ľudia mysleli, že Boh na Jána zabudol, alebo že jeho viera v súžení ochabla. Povedal: „*Čo ste vyšli na púšť vidieť? Trstinu zmietanú vetrom?*“, [Lukáš 7,24](#).

Dlhé rákosie, čo rástlo okolo Jordánu a každým závanom vetra sa ohýbalo, výstižne predstavovalo rabínov, ktorí chceli kritizovať a súdiť poslanie Jána Krstiteľ'a. Kymácali sa sem i ta podľ a vetra populárnej mienky. Nechceli sa pokoriť a prijať Krstiteľ'ovo prenikavé posolstvo, no z bázne pred ľuďom sa neodvažovali jeho dielu otvorene odporovať. Boží posol však nebol zbabelý. Zástupy, čo sa zhromaždili okolo Krista, boli svedkami Jánovho úsilia. Počuli,

ako nebojácne karhal hriech. Rovnako otvorene sa obracal na spravodlivých farizejov, kňazských saducejov, na kráľ a Herodesa a jeho dvor, na kniežatá a vojakov, publikánov i dedinčanov. Nebol rozochvenou trstinou, ktorá sa zmieta vo vetroch ľudskej pýchy a predsudkov. Vo väzení bol rovnako verný Bohu a rovnako horlil pre spravodlivosť, ako keď na púšti zvestoval Božie posolstvo. Vo svojej vernosti zásadám bol neochvejný.

Ježiš pokračoval: *„Alebo čo ste vyšli vidieť? Človeka oblečeného do jemných šiat? Ved' tí, čo sa skvostne obliekajú a žijú v rozkošiach, bývajú v kráľovských domoch.,, Lukáš 7,25.* Jánovým poslaním bolo karhať hriechy a neprávosti svojej doby, a jeho jednoduchý odev i sebazapieravý život sa zhodovali s jeho poslaním. Skvelé rúcho a prepych tohto života nie sú údelom Božích služobníkov, ale tých, čo sú *„v kráľovských palácoch.,,* vládcov tohto sveta, ktorým patria ako znak ich moci a bohatstva. Ježiš chcel obrátiť pozornosť na rozdiel medzi Jánovým oblečením a odevom kňazov a zákonníkov. Títo úradníci nosili prepychové rúcha a drahé ozdoby. Holdovali okázalosti a chceli oslňovať ľud, aby získali čím väčšiu úctu. Viac im šlo o obdiv u ľudí, ako o čistotu srdca, v ktorom by sa Bohu zaľúbilo. Tým dokazovali, že ich vernosť nepatrí Bohu, ale kráľovstvu tohto sveta.

[145]

Ježiš povedal: *„Teda čo ste vyšli vidieť? Proroka? Áno, hovorím vám, viac ako proroka. Lebo to o ňom je napísané: Hľa, posielam svojho posla pred tvojou tvárou a on pripraví cestu pred tebou.*

Hovorím vám: Medzi tými, čo sa narodili zo ženy, nie je nik väčší ako Ján.,, Lukáš 7,26-28. Pred Jánovým narodením anjel oznámil Zachariášovi: *„On bude veľkým pred Pánom.,, Lukáš 1,15.* Čo je skutočná veľkosť v nebeskom zmysle? Iste nie to, čo za veľkosť pokladá svet; nepatria k nej ani bohatstvo, ani postavenie, ani šľachtický pôvod či rozumové nadanie samy osebe. Keby si úctu zasluhovala rozumová bystrosť bez ohľadu na vyššie hodnoty, potom by sme sa mohli klaňať aj satanovi, ktorému sa rozumovými schopnosťami nevyrovná žiaden človek. Čím väčší dar, tým väčšou kliatbou sa stáva, ak slúži sebeckým zámerom. Boh si cení mravné hodnoty. Lásku a čistotu hodnotí najviac. Pred Bohom bol

Ján najväčší vtedy, keď sa pred poslami z veľrady, pred ľuďmi i pred vlastnými učeníkmi sebazapieravo vzdal pocty a pozornosť všetkých obrátil na Ježiša ako toho Zasl'úbeného. Jeho nesebecká radosť v Kristovej službe je najšľachetnejším prejavom, k akému človek kedy dospel.

Posmrtné svedectvo tých, čo ho počuli hovoriť o Ježišovi, znelo: „*Ján síce neurobil nijaké znamenie, ale všetko, čo Ján povedal o tomto, je pravda.*“, [Ján 10,41](#). Ján síce nezvolával oheň z neba, ani nekriesil mŕtvych ako Eliáš, ani v Božom mene nepoužíval Mojžišovu divotvornú palicu. Bol poslaný zvestovať Spasiteľov príchod a vyzývať ľuďmi, aby sa na túto udalosť pripravili. Toto svoje poslanie splnil tak verne, že keď si ľud spomenul, čo o Ježišovi Ján učil, mohol dosvedčiť: „*Všetko, čo Ján povedal o tomto, je pravda.*“, Každý Majstrov učeník je povolaný vydať takéto svedectvo o Kristovi.

Ako Mesiášov posol Ján bol „*viac ako prorok*„. Kým proroci smeli zahliadnuť Kristov príchod len zd'aleka, Ján mohol Krista vidieť zblízka, počuť nebeské svedectvo o jeho mesiášstve a predstaviť ho Izraelovi ako Poslaného od Boha. Ježiš však napriek tomu dodal: „*Ale ten, kto je v Božom kráľovstve menší, je väčší ako on.*“, [Lukáš 7,28](#).

Prorok Ján spájal dve epochy. Ako Boží vyslanec ukazoval vzťah zákona a prorokov ku kresťanskému veku. On bol tým menším svetlom, po ktorom malo prísť svetlo veľké. Jánovu myseľ osvecoval Duch Svätý, aby mohol svietiť svojmu ľudu. No padlého človeka nikdy nijaké iné svetlo neosvecovalo a nikdy ho osvecovat' ani nebude tak ako to, ktoré žiarilo z Ježišovho učenia a príkladu. Z predobraznej obetnej služby bol Kristus a jeho poslanie len nedostatočne pochopený. Ani Ján plne neporozumel budúcemu, nesmrteľnému životu skrze Spasiteľa.

Okrem radosti, ktorú Ján našiel vo svojom poslaní, bol jeho život plný zármutku. Jeho hlas mimo púšte nebolo takmer nikde počuť. Údelom mu bola osamelosť. Nemohol ani len vidieť výsledky svojho úsilia. Nemal možnosť byť s Kristom a pozorovať prejavy Božej moci sprevádzanej veľkým svetlom. Nevidel, ako sa slepým vracal zrak, chorým zdravie a mŕtvym život. Nemohol byť svedkom svetla, ktoré vyžarovalo z každého Kristovho slova a slávou obklopuje prorocké zasl'úbenia. Najmenší učeník, ktorý

videl Kristove mocné činy a počul jeho slová, bol na tom lepšie ako Ján Krstiteľ, a preto mohol byť väčší než on.

Veľké zástupy tých, čo počúvali Jánovo kázanie, rozniesli zvest' o ňom po celom kraji. Všetci sa hlboko zaujímali o výsledok jeho uväznenia. Počítalo sa však, že jeho čistý život a priaznivo naklonená verejnosť nepripustia nijaký brutálny zákrok voči nemu.

Herodes pokladal Jána za Božieho proroka a všemožne sa snažil vyslobodiť ho. Odkladal však svoj zámer zo strachu pred Herodiadou.

Herodias vedela, že priamou cestou Herodesov súhlas na usmrtenie Jána nikdy nedostane, preto sa rozhodla dosiahnuť svoj cieľ podvodom. V deň kráľových narodenín sa mala konať hostina pre štátnych úradníkov a dvoranov. Bude tam hojnosť jedál a nápojov. Herodes mal zostať bez stráže, aby ho Herodias mohla podľa svojej vôle ľahko ovplyvniť.

Keď nadišiel slávnostný deň a kráľ so svojimi dvoranmi hodoval a pil, Herodias poslala svoju dcéru do hodovnej miestnosti, aby hostí rozveselila tancom. Salome bola v prvom rozkvetе svojho ženstva a jej zvodná krása uchvátila myseľ hodovníkov. Nebývalo zvykom, aby sa podobných slávností zúčastnili dvorné dámy, takže Herodesovi bola preukázaná lichotivá poklona, keď táto dcéra izraelských kňazov a kniežat tancovala, aby zabavila kráľovu spoločnosť.

Kráľ bol omámený vínom. Ovládla ho vášeň a rozum musel ustúpiť. Videl len zábavnú miestnosť, rozjarených hostí, bohato prikrytý stôl, iskrivé víno, oslňujúce svetlá a mladú tanečnicu. V tejto slabej chvíli podľa svojej vystatovačnosti, ktorá ho mala povzniesť v očiach popredných mužov jeho kráľovstva. Sľúbil, že Herodiadinej dcére dá čokoľvek bude chcieť, hoc aj polovicu kráľovstva.

[147] Salome si šla rýchlo po radu k matke, čo si má žiadať. Odpoveď bola pohotová – hlavu Jána Krstiteľa. Salome nevedela o matkiných pomstychtivých zámeroch, preto váhala túto žiadosť vysloviť, ale rozhodnutie Herodiady zvíťazilo. Dievča sa vrátilo so strašnou žiadosťou: „*Chcem, aby si mi hneď dal na mise hlavu Jána Krstiteľa.*“, [Marek 6,25](#).

Herodes sa zdesil a bol zmätený. Hýrenie sa skončilo a nepríjemné ticho stlmilo jasot. Kráľ sa zhrozil pri pomyslení, že by mal Jánovi vziať život. Zaviazal sa však slovom a nechcel, aby sa zdalo,

že je nedôsledný či unáhlený. Prisahal pred svojimi hosťami, no keby sa bol proti splneniu sľubu niekto ozval, rád by bol ušetril život proroka. Prítomným dal príležitosť prihovoriť sa za väzňa. Mnohí prichádzali zďaleka, aby počuli Jánovo posolstvo, poznali ho ako spravodlivého muža a Božieho služobníka. Žiadosť devy ich zdesila, no boli príliš opojení, aby sa odvážili zasiahnúť. Na záchranu nebeského posla sa nikto neozval. Títo ľudia zastávali vysoké postavenie v národe a spočívala na nich veľká zodpovednosť, predsa však podľahli hodovaniu a pitiu až do otupenia zmyslov. V hlavách im znela zmyselná hudba a víril tanec. Svedomie však spalo. Svojím mlčaním vyniesli rozsudok smrti nad Božím prorokom, aby ukojili pomstychtivosť zhýralej ženy.

Herodes márne čakal, že sa zbaví svojho sľubu. Aj keď váhavo, nakoniec rozkaz popraviť proroka predsa len dal. Jánovu hlavu o chvíľu priniesli pred kráľa a jeho hostí. Navždy zmĺkli ústa, ktoré verne varovali Herodesa, aby cestu hriechu opustil. Už nikdy sa nemal ozvať hlas, ktorý vyzýval ľudí kajat' sa. Hodovanie jednej noci stálo život jedného z najväčších prorokov.

Ako často pre svoju nestriednosť obetovali nevinný život iných tí, čo mali byť strážcami spravodlivosti! Kto prikladá omamnú čašu k ústam, robí sa sám zodpovedným za všetku nespravodlivosť, ktorej sa môže dopustiť pod vplyvom opojnej sily. Otupenie zmyslov mu bráni pokojne usudzovať a jasne rozpoznať medzi spravodlivosťou a nepravosťou. Umožňuje prístup satanovi a stáva sa pomocníkom pri útlaku a záhube nevinného. *„Vino je posmievačom a opojný nápoj kriek'úňom, nez múdrie nik, kto sa od nich tacká.,, Príslovia 20,1.* Tak býva *„právo zatisnuté..., a ten, „kto odstupuje od zlého, býva olúpený.,, Izaiáš 59,14.15.* Tých, čo svojou právomocou majú rozhodovať o živote svojich spolublížnych, a pritom holdujú nestriednosti, by mala spoločnosť pokladať za zločincov. Zákony by mali zachovávať predovšetkým vykonávatelia zákonnej moci. Spôľahlivo by mali ovládať svoje telesné, duševné i morálne sily, aby mohli byť rozvážni a mali jemný zmysel pre spravodlivosť.

Hlavu Jána Krstiteľa priniesli Herodiade, ktorá ju s diabolským uspokojením prijala. Jasala vo svojej pomste a bláznivo sa utešovala, že Herodesovo svedomie nebude už nikto znepokojovať. Tento hriech jej však nepriniesol nijaké šťastie. Jej meno zostalo známe a opovrhnuté, a Herodesa trýznili výčitky viac než varovný hlas

proroka. Vplyv Jánovho posolstva nebol umlčaný, šíriť sa bude v každom pokolení až do konca času.

Herodes musel stále myslieť na svoj hriech. Ustavične sa snažil uchlácholiť hlas previneného svedomia. Jánovi neochvejne dôveroval. Keď si pripomínal jeho sebazapieravý život, ušľachtilé, úprimné výzvy, jeho zdravý úsudok pri rozhodovaní a uvedomil si, ako tento muž prišiel o život, nenachádzal pokoj. Pri svojich vládárskych záležitostiach a poctách, ktorých sa mu dostávalo, mával síce usmievavú tvár a dôstojný vzhľad, no za tým sa skrývalo ustrašené srdce, ktoré tiesnili obavy z možného zlorečenia.

Na Herodesa hlboko zapôsobili Jánove slová, že pred Bohom nezostane nič skryté. Veril, že Boh je prítomný na každom mieste, že bol svedkom zábavy v hodovnej sieni, počul rozkaz na sťatie Jána, videl Herodiadin jasot i potupenie hlavy toho, ktorý ju karhal. Mnohé z toho, čo Herodes z úst proroka počul, teraz oslovovalo jeho svedomie zrozumiteľnejšie než kázanie na púšti.

Keď sa Herodes dozvedel o Kristových skutkoch, veľmi bol znepokojený. Domnieval sa, že Boh vzkriesil Jána z mŕtvych a dal mu ešte väčšiu moc súdiť hriech. Žil v stálom strachu, že Ján bude chcieť pomstiť svoju smrť a že súd stihne jeho samého i jeho rod. Teraz zožíal to, čo je podľa Božieho výroku následkom kliatby hriechu. *„Prestrašené srdce, hasnúci zrak a chradnúca duša. Tvoj život pred tebou bude visieť na vlásku a budeš sa l'akat' v noci i vo dne a nebudeš si istý ani svojím životom. Ráno budeš vravieť: Keby už bol večer! A večer budeš vravieť: Keby už bolo ráno! Pre ustrašenosť svojho srdca, ktorá t'a bude l'akat', a pre to, čo vlastnými očami uvidíš., 5. Mojžišova 28,65-67.* Myšlienky hriešnika sú jeho vlastným sudcom a nemôže byť väčších múk, ako sú výčitky previnilého svedomia, ktoré mu nedopriavajú odpočinok dňom ani nocou.

Mnohým ľuďom je údel Jána Krstiteľ'a hlbokým tajomstvom. Pýtajú sa, prečo bol tak opustený a zomrel v žalári. Náš ľudský postreh nemôže síce toto hlboké tajomstvo preniknúť, ale to nemôže otriast' našou dôverou v Boha, ak si uvedomíme, že aj Ján mal účasť na Kristovom utrpení. Všetci Kristovi nasledovníci budú nosiť korunu obete. Svetskí ľudia ich určite nepochopia a budú terčom najprudších diabolských útokov. Ved' satan práve preto zriadil svoje panstvo, aby túto zásadu sebaobetovania zničil, a bude proti nej

bojovať, kdekoľvek sa prejaví.

Jánovo detstvo, mladosť i mužný vek sa vyznačovali neochvejnou vernosťou a mravnou silou. Keď na púšti zaznel jeho hlas: „*Pripravte cestu Pánovi, vyrovnajte mu chodníky*„ (Matúš 3,3), satan sa chvel obavou o bezpečnosť svojho kráľovstva. Ohavnosť hriechu bola natoľko odhalená, že ľudia sa zhrozili. Satanova moc nad mnohými, ktorých ovládal, bola zlomená. Neúnavne sa usiloval podlomiť Krstiteľovu bezvýhradnú oddanosť Bohu, no neuspel. Nepodarilo sa mu zvíťaziť ani nad Ježišom. Pri pokušení na púšti bol satan porazený a zostal mu len veľký hnev. Teraz sa rozhodol odstrániť Jána, a tým ranit' Krista. Keď ho nemohol zviest' do hriechu, mučil ho útrapami.

Ježiš nezakročil, aby svojho služobníka vyslobodil. Vedel, že Ján túto skúšku znesie. Spasiteľ by bol rád navštívil Jána vo väzení a svojou prítomnosťou rozohnal temnotu žalára. Nemal sa však vystavovať rukám nepriateľa a ohrozovať svoje poslanie. Rád by bol vyslobodil svojho verného služobníka. Ján však mal vypit' kalich mučeníka ako príklad tisícom tých, čo z väzenia šli na smrť. Keď budú Ježišovi nasledovníci trpieť osamelí vo väzenských celách alebo hynúť mečom či napätím na škrípaci alebo spaľovaní na hranici, zdanlivo Bohom i ľudmi opustení, akou posilou im bude vedomie, že podobnou skúškou prešiel aj Ján Krstiteľ, ktorého vernosť potvrdil sám Kristus!

Satanovi bolo dovolené skrátiť pozemský život Božieho posla, ale život, ktorý „*je s Kristom ukrytý v Bohu*„ (Kološanom 3,3), zhubca zničiť nemôže. Nepriateľ jasal, že Kristovi zasadil tvrdú ranu, no nepodarilo sa mu zvíťaziť nad Jánom. Smrť ho len navždy zbavila utrpenia. V tomto boji satan prejavil svoju povahu. Pred celým vesmírom odhalil svoje nepriateľstvo voči Bohu a človekovi.

Aj keď Ján zázračne vyslobodený nebol, nezostal opustený. Stále boli pri ňom anjeli, ktorí mu pripomínali proroctvo o Kristovi i vzácné zaslúbenia Písma. To bola jeho opora, a Boží ľud ju bude mať v každom čase. Ján Krstiteľ a tí, čo prišli po ňom, dostali zaslúbenie: „*Ja som s vami po všetky dni, až do skončenia sveta*„, Matúš 28,20.

Boh nikdy nevedie svoje deti inak, než ako by sa sami dali viesť, keby smeli vidieť koniec od začiatku a mohli pochopiť slávny zámer, ktorý ako Boží spolupracovníci plnia. Ani Enoch, ktorý bol vzatý do

neba, ani Eliáš, pre ktorého prišiel ohnivý voz, neboli väčší ani viac poctení ako Ján Krstiteľ, ktorý osamote zahynul vo väzení. *„Ved’ vy ste dostali milosť nielen v Krista veriť, ale aj trpieť pre neho.,, [Filipským 1,29](#).*

[150] Zo všetkých darov, ktoré nebo môže ľuďom poskytnúť, je podiel na Kristových utrpeniach tým najvznešenejším poslaním a najvyššou poctou.

„Ježiš prišiel do Galiley a hlásal Božie evanjelium. Vrazil: Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajajte sa a verte v evanjelium!., [Marek 1,14.15](#).

Príchod Mesiáša sa najprv zvestoval v Judsku. Keď Zachariáš slúžil pred oltárom v jeruzalemskom chráme, bolo mu predpovedané narodenie jeho predchodcu. Na betlehenských kopcoch anjeli zvestovali, že sa narodil Spasiteľ. Do Jeruzalema ho prišli hládať mudrci. Simeon a Anna svedčili o jeho božstve v chráme. „*Jeruzalem a celá Judea,*„ načúvali zvesti Jána Krstiteľa a vybraní členovia veľrady i celý zástup počuli svedectvo o Ježišovi. V Judei si Kristus vyvolil svojich prvých učeníkov. Tu strávil väčšinu svojej počiatkovej kazateľskej služby. Záblesk jeho božstva pri očistení chrámu, zázračné uzdravovanie a poslanstvo Božej pravdy, vychádzajúce z jeho úst – to všetko svedčilo o tom, čo po uzdravení pri Bethezde vyhlásil pred veľradou, že je totiž Syn Večného.

Keby izraelskí vodcovia boli Krista prijali, mohli byť jeho prvými poslami evanjelia celému svetu. Oni prví mali príležitosť stať sa zvestovateľmi kráľovstva Božej milosti. Izrael však nepoznal čas svojho navštívenia. Žiarlivosť a nedôvera židovských vodcov dozrela na zrejmú nenávisť a srdce ľudu sa odvrátilo od Ježiša.

Veľrada zavrhla Kristovo poslanstvo a chcela ho dať zabiť, preto Ježiš opustil Jeruzalem, kňazov, chrám, náboženských vodcov i ľud, ktorý bol poučený o zákone, a so svojím poslanstvom sa obrátil k iným, aby im oznámil svoje poslanie a z nich si vybral tých, čo budú zvestovať evanjelium všetkým národom.

Ako cirkevná vrchnosť zavrhla svetlo a život za čias Kristových, tak ho zavrholo aj každé ďalšie pokolenie. Stále znova sa opakoval príbeh Kristovho odchodu z Judey. Keď reformátori kázali Božie slovo, ani ich nenapadlo odlúčiť sa od pôvodnej cirkvi, no náboženskí vodcovia neznášali svetlo a jeho nositelia boli nútení vyhládať ľudí z inej vrstvy, ktorí túžili po pravde. Dnes len málokto z vyznavačov reformačného odkazu je vedený ich duchom. Málokto

počuje Boží hlas a pohotovo prijíma pravdu v tej či onej podobe. Nasledovníci reformátorov sú neraz nútení opustiť milovanú cirkev, aby mohli šíriť jasnú zvesť Božieho slova. Tí, čo hľadajú svetlo, častokrát sa musia rozlúčiť s cirkvou svojich predkov, aby mohli poslúchať len Boha.

[152] Jeruzalemskí rabíni opovrhovali obyvateľmi Galiley ako ľuďmi surovými a nevzdelanými, no predsa to boli ľudia s vhodnejšou pôdou srdca pre Spasiteľovo dielo. Boli pravdivejší a úprimnejší, nie tak fanatickí, pritom ochotnejší prijať pravdu. Ježiš nešiel do Galiley hľadať pohodu ústrania a samoty. V tom čase bola táto provincia preľudnená, žilo tu oveľa viac obyvateľstva rôznych národností ako v Judei.

Keď Ježiš šiel cez Galileu, uzdravoval a učil ľudí, hrnuli sa k nemu zástupy z miest a dedín. Mnohí prichádzali aj z Judey a z okolitých krajín. Často bol nútený skryť sa pred nimi. Nadšenie bolo také veľké, že musel byť opatrný, aby sa rímske úrady nemuseli obávať povstania. Svet nikdy predtým neprežíval také vzácne chvíle. Nebo sa skláňalo k ľuďom. Vyhladnuté a smädné duše, ktoré tak dlho očakávali spasenie Izraela, tešili sa teraz z milosti milosrdného Spasiteľa.

Jadrom Kristovho kázania bola zvesť: „*Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajajte sa a verte v evanjelium.*“, [Marek 1,15](#). Posolstvo evanjelia, ktoré zvestoval sám Spasiteľ, vychádzalo z prorociet. „*Čas*“, ktorý sa podľa jeho slov naplnil, bolo obdobie, na ktoré anjel Gabriel upozornil proroka Daniela. Tento Boží posol povedal: „*Sedemdesiat týždňov je určených pre tvoj ľud a pre tvoje sväté mesto na ukončenie priestupku, na skoncovanie s hriechom a na zmierenie viny, na privedenie večnej spravodlivosti, na zapečatenie videnia proroka a na pomazanie veľsvätyne.*“, [Daniel 9,24](#). Prorocký deň znamená jeden rok. (Pozri [4. Mojžišova 4,34](#); [Ezechiel 4,6](#).) Sedemdesiat týždňov, t.j. štyristo deväťdesiat dní predstavuje štyristo deväťdesiat rokov. Začiatok tohto obdobia bol stanovený: „*Vedz a cháp: odvtedy, čo vyšlo slovo o návrate a vybudovaní Jeruzalema až po pomazanie kniežat'a, bude sedem týždňov. Za šesťdesiatdva týždňov opäť bude vybudovaný s námestím a ulicami, aj keď v čase útrap.*“, [Daniel 9,25](#). Rozkaz o vyslobodení a vybudovaní Jeruzalema, doplnený dekrétom Artaxerxa Longimana ([Ezdráš 6,14](#); [7,1.9](#)), vyšiel na jeseň roku 457 pred Kr. Od toho času

siaha štyristo osemdesiattri rokov do jesene roku 27 po Kr. Podľa proroctva malo toto obdobie siahať až k Mesiášovi, t.j. Pomazanému. Roku 27 po Kr. bol Ježiš pri krste pomazaný Duchom Svätým a čoskoro potom začal svoju kazateľskú službu. Vtedy sa zvestovalo posolstvo: „*Naplnil sa čas!*,,

Anjel potom povedal: „*Uzavrie pevnú zmluvu s mnohými za jeden týždeň,*, (Daniel 9,27), t.j. sedem rokov. Počas siedmich rokov, odvtedy, čo Spasiteľ započal svoje kazateľské pôsobenie, malo sa evanjelium hlásať predovšetkým Židom. Tri a pol roka ho mal zvestovať sám Kristus a potom jeho apoštolovia. „*Na pol týždňa zastaví zábitnú pokrmovú obeť*,, „ Daniel 9,27. Na jar roku 31 po Kr. bol Mesiáš, tá pravá Obeť, obetovaný na kríži. Vtedy sa chrámová opona roztrhla vo dvoje na znamenie, že posvätný význam obetných služieb sa skončil. Nadišla chvíľa, keď pozemské obete stratili význam.

[153]

Jeden týždeň – sedem rokov – sa skončil roku 34 po Kr. Ukameňovaním Štefana Židia definitívne spečatili svoje zavrnutie evanjelia. Prenasledovaním rozohnaní učeníci „*chodili a hlásali slovo,*, Skutky apoštolov 8,4. Zanedlho potom sa z prenasledovateľ a Saula stal Pavol, apoštol pohanov.

Čas Kristovho príchodu, jeho pomazanie Duchom Svätým, jeho smrť a kázanie evanjelia pohanom – to všetko bolo v Písme presne predznačené. Židovský ľud mal prednosť, že tieto proroctvá smel pochopiť a v Ježišovom poslaní poznať ich naplnenie. Kristus zdôraznil učeníkom význam štúdia prorockého odkazu. Keď hovoril o Danielovom proroctve vo vzťahu k svojej dobe, povedal: „*Kto číta, nech pochopí,*, „ Matúš 24,15. Po svojom zmŕtvychvstaní vysvetľoval učeníkom „*všetkých prorokov,*, „ „*čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo,*, „ Lukáš 24,27. Spasiteľ hovoril ústami všetkých prorokov. „*Kristov duch, ktorý bol v nich, ... vopred svedčil o Kristových utrpeniach a o sláve, ktorá po nich nasledovala,*, „ 1. Petra 1,11.

Bol to Gabriel, anjel najvyššej hodnosti po Božom Synovi, ktorý prišiel s Božím posolstvom k Danielovi. Gabriela, „*svojho anjela,*, „ poslal Kristus, aby milovanému Jánovi ukázal budúcnosť a požehnanie, ktoré je vyslovené nad tými, čo „*počúvajú slová proroctva a zachovávajú, čo je v ňom napísané, lebo čas je blízko,*, „ Zjavenie Jána 1,3.

„Pretože Hospodin, Pán, neurobí nič bez toho, žeby svoj zámer nevyjavil svojim služobníkom, prorokom.,, [Ámos 3,7](#). Zatiaľ čo „tajomné veci patria Hospodinovi, nášmu Bohu a zjavené veci nám i našim synom.,, [5. Mojžišova 29,29](#) (ROH); [5. Mojžišova 29,28](#) (ECAV). Boh nám to všetko oznámil a jeho požehnanie bude odmeňovanou úctivého, modlitebne sústredeného štúdia prorockého odkazu.

Ako zvesť o Kristovom prvom príchode ohlasovala kráľovstvo jeho milosti, posolstvo o jeho druhom advente zvestuje kráľovstvo jeho slávy. Ako prvé, tak aj druhé posolstvo spočíva na proroctvách. Anjelove slová Danielovi o posledných dňoch mali byť pochopené v čase konca. Vtedy „mnohí budú skúmať a poznanie sa rozmnoží.,, „Bezbožní budú páchať bezbožnosť. Ani jeden bezbožný nepochopí, ale rozumní pochopia.,, [Daniel 12,4.10](#). Sám Spasiteľ hovoril o znameniach svojho príchodu a povedal: „Tak aj vy, až uvidíte, že sa toto deje, vedzte, že je blízko Božie kráľovstvo... Dávajte si pozor, aby vaše srdcia neot'azeli obžerstvom, opilstvom a starosťami o tento život, aby vás onen deň neprikvačil znenazdania... Preto bdejte celý čas a modlite sa, aby ste mohli uniknúť všetkému, čo má prísť, a postaviť sa pred Syna človeka.,, [Lukáš 21,31.34.36](#).

[154]

Žijeme v dobe, ktorú tieto proroctvá predpovedali. Nadišiel čas konca, prorocké videnia sú odpečatené a ich varovné posolstvo nás upozorňuje na blízky príchod nášho Pána v sláve.

Židia falošne vysvetľovali a nesprávne používali Božie slovo. Preto nepoznali čas svojho navštívenia. Roky Kristovej a apoštolskej činnosti – vzácné posledné roky milosti pre vyvolený ľud – premárnili premýšľaním o záhube Pánových poslov. Stravovala ich ctižiadosť, takže ponukou duchovného kráľovstva pohrdli. Aj dnes púta kráľovstvo tohto sveta záujem ľudí, ktorí nepozorujú, ako rýchlo sa naplňajú proroctvá a znamenia blízkeho príchodu Božieho kráľovstva.

„Ale vy, bratia, nie ste v tme, aby vás ten deň prekvapil ako zlodej. Ved' vy všetci ste synmi svetla a synmi dňa. Nepatríme noci ani tme. Nespíme teda ako ostatní, ale bdejme a buďme triezvi!.,, [1. Tesaloničanom 5,4-6](#).

Radostné dni Kristovej služby v Galilei zatemnil tieň. Obyvatelia Nazareta Spasiteľ a zavrhlí. Vraveli: „Vari to nie je tesárov syn?„ [Matúš 13,55](#).

Ježiš sa v detstve i v mladom veku zúčastňoval bohoslužieb aj so svojimi bratmi v nazaretskej synagóge. Len čo začal verejne pôsobiť, nebýval s nimi. No oni dobre vedeli, čo sa s ním deje. Keď prišiel opäť medzi nich, ich záujem a očakávanie naplno ožili. Videl známe podoby a tváre tých, ktorých poznal z detských čias. Bola tu jeho matka, bratia a sestry, a keď v sobotu vošiel do synagógy a sadol si medzi prítomných, všetky oči sa obrátili naňho.

Pri obvyklej bohoslužbe starší prečítal niečo z prorokov a napomínal ľuď, aby ďalej očakával Prichádzajúceho, ktorý nastolí slávne kráľovstvo a odstráni všetok útlak. Snažil sa povzbudiť poslucháčov poukazom na blahoslavený príchod Mesiáša. Predstavil slávu jeho adventu a obzvlášť zdôraznil myšlienku, že sa zjaví v čele vojska a vyslobodí Izrael.

Ak bol v synagóge rabín, očakávalo sa, že on prednesie kázeň a niektorý Izraelec bude smieť čítať z prorockých spisov. Túto sobotu požiadali o slovo Ježiša. „Vstal, aby čítal. Podali mu knihu proroka Izaiáša.„ [Lukáš 4,16.17](#). Prečítal známe proroctvo o Mesiášovi:

*„Duch Pána je nado mnou,
lebo ma pomazal
zvestovať chudobným evanjelium
a uzdravovať skrúšených srdcom.
Poslal ma oznámiť zajatým prepustenie,
slepým vrátiť zrak, utláčaných prepustiť
a vyhlásiť milostivý rok Pánov.*

Nato zvinul knihu, vrátil ju sluhovi a sadol si. A oči všetkých v synagóge sa upreli naňho... Všetci mu prisviedčali a obdivovali jeho láskavú reč, ktorá plynula z jeho úst.„ [Lukáš 4,18-22](#).

[156] Ježiš tu stál ako živý vykladač proroctva o sebe. Na vysvetlenie prečítaného textu hovoril o Mesiášovi ako o pomocníkovi utláčaných, vysloboditeľovi zajatých a lekárovi trpiacich, ktorý slepým vracia zrak a svetu zjavuje svetlo pravdy. Dojímavý spôsob a obdivuhodný dosah jeho slov im uchvátil srdcia tak mocne, ako to predtým nikdy nepocítili. Moc Božej reči strhla všetky priehrady; ako kedysi Mojžiš, aj oni smeli vidieť toho Neviditeľného. Pod vplyvom Ducha Svätého odpovedali vrúcny *„amen„*, a chválili Boha.

Keď však Ježiš oznámil: *„Dnes sa naplnilo toto Písmo, ktoré ste práve počuli„* (Lukáš 4,21), náhle boli nútení premýšľať aj o slovách toho, ktorý k nim prehovoril. Oni, Izraelci, Abrahámove deti, boli predstavení ako zotročený ľud. Oslovoval ich ako väzňov, ktorých treba vyslobodiť z moci zla, akoby boli v temnote a potrebovali svetlo pravdy. Zasiahol ich pýchu a podnietil ich obavy. Ježišove slová naznačovali, že jeho poslanie medzi nimi bude celkom odlišné od ich predstáv. Ich skutky by sa mohli dostať do nového, ostrejšieho svetla. Pri všetkej svojej obradníckej prísnosti a okázalosti obávali sa jeho jasného a skúmaného pohľadu.

Pýtali sa: Kto je tento Ježiš? Ten, ktorý si privlastňoval slávu Mesiáša, bol synom tesára a pracoval v dielni svojho otca Jozefa. Vídali ho pri namáhavej robote, poznali jeho bratov a sestry a vedeli, ako žije a čo robí. Od detstva vyrastal medzi nimi, tu prežil mladosť a dospel do mužného veku. Aj keď celý jeho život bol bez úhony, nechceli veriť, že by bol tým Zasľúbeným.

Aký to rozdiel medzi jeho učením o novom kráľovstve a tým, čo počuli od svojich starších! Ježiš sa ani slovom nezmienil o tom, že by ich mal vyslobodiť spod nadvlády Rimanov. Počuli o jeho zázrakoch a dúfali, že im svojou mocou pomôže, no nevideli nijaký náznak, že by to tak malo byť.

Len čo začali pochybovať, začali sa im srdcia napriek chvíľkovému obmäkčeniu ešte viac zatvrdzovať. Satan sa rozhodol, že oči nebudú onoho dňa otvorené ani zotročené duše nebudú vyslobodené. Preto sa ich všemožne snažil udržať v nevere. Pohrdli znamením, ktoré ich napomínalo, že ich oslovil sám Vykupiteľ.

Ježiš však prejavil svoje božstvo tým, že odhalil ich zmýšľanie. *„On im vravel: Akiste mi pripomeniete príslovie: Lekár, lieč sám seba. Počuli sme, čo všetko sa stalo v Kafarnaume; urob to aj tu, vo svojej vlasti. A dodal: Veru, hovorím vám, ani jeden prorok nie*

je vzácny vo svojej vlasti. Ale vravím vám pravdu: Mnoho vdov bolo v Izraeli za dní Eliáša. Keď sa zavrelo nebo na tri roky a šesť mesiacov a nastal veľký hlad po celej krajine. A ani k jednej z nich nebol poslaný Eliáš, iba k onej vdove do Sarepty v Sidone. A mnoho malomocných bolo v Izraeli za proroka Elizea a ani jeden z nich nebol očistený, iba Sýrčan Náman., Lukáš 4,23-27.

Na pochybovačné otázky svojich poslucháčov odpovedal Ježiš príkladmi zo života prorokov. Všetko úsilie Božích služobníkov povolaných k zvláštnemu dielu bolo márne pre zatvrdilosť a neveru ľudu. Kto však mal citlivé srdce a neochvejnú vieru, neprehliadol v činnosti prorokov dôkazy Božej moci. Za Eliáša bol Izrael ďaleko od Hospodina. Kochal sa vo svojich neprávostiach a odmietal varovanie Ducha z úst Božích poslov. Tým sa vzdialil od zdrojov Božieho požehnania. Hospodin obišiel izraelské domy a svojmu služobníkovi našiel útočisko v pohanskej krajine v príbytku ženy, ktorá nepatrila k vyvolenému ľudu. Dostala však prednosť, lebo žila podľa svetla, ktoré dostala, a bola ochotná prijať ďalšie svetlo, ktoré jej Boh posielal skrze svojho proroka.

[157]

Z toho istého dôvodu boli za čias Elizea obídení aj malomocní v Izraeli. Veriaci pohanský šľachtic Náman bol presvedčený o spravodlivosti a cítil, že potrebuje pomoc. Bol ochotný prijať dary Božej milosti. Bol nielen uzdravený zo svojho malomocenstva, ale aj požehnaný poznaním pravého Boha.

Naše postavenie pred Bohom nezávisí od množstva prijatého svetla, ale od toho, ako toto svetlo zužitkujeme. Oveľa lepšie sú teda na tom pohania, ktorí zastávajú spravodlivosť, pokiaľ ju vedú posúdiť, než zdanlivo osvietení vyznavači Boha, ktorí svetlo prehliadajú a každodenným životom svoje vyznanie popierajú.

Ježiš svojím prejavom v synagóge zasiahol koreň samospravodlivosti svojich poslucháčov a oznámil im trpkú pravdu, že opustili Boha a zradili svoje prednostné poslanie byť vyvoleným ľuďom. Každé jeho slovo sa im zarezávalo do svedomia ako nôž, keď sa dozvedeli, aký je ich skutočný stav. Viere, ktorou ich spočiatku nadchol, teraz sa vysmiali. Nechceli pripustiť, že by on, tak nízkeho a chudobného pôvodu, mohol byť niečo viac než obyčajný človek.

Z ich nevery sa zrodila zloba. Ovládol ich satan a oni začali na Spasiteľa zlostne kričať. Odvrátili sa od toho, ktorého poslaním bolo liečiť a uzdravovať; a práve tým prejavili vlastnosti škodcu.

Len čo sa Ježiš zmienil o požehnaniach, ktoré dostali pohania, prebudila sa v jeho poslucháčoch národná pýcha a jeho slová zanikli vo vzniknutom rozruchu. Tento ľud sa pýšil zachovávaním zákona, no teraz, keď sa Ježiš dotkol ich predsudkov, boli schopní aj vraždiť. Zhromaždení sa vrhli na Ježiša a vyhnali ho zo synagógy i z mesta. Zdalo sa, že všetci ho chcú zabiť. Dohnali ho až na okraj jednej priepasti a hodlali ho vrhnúť do nej. Ozývali sa výkriky a zlorečenie. Niektorí ho chceli kameňovať, no on sa im náhle stratil. Nebeskí posli, ktorí boli s ním v synagóge, chránili ho aj v tomto rozvášnenom dave. Vymanili ho z rúk nepriateľov a odvedli do bezpečia.

[158] Nebeskí anjeli podobne ochránili Lota a bezpečne ho vyviedli zo Sodomy. Ochránili aj Elizea v malom kopcovitom meste. Keď bolo na okolitých kopcoch plno koní, vozov a veľkého zástupu ozbrojencov sýrskeho kráľa, Elizeus videl na svahoch vrchov Božie armády – kone a ohnivé vozy okolo Božieho služobníka.

Nebeskí anjeli podobne sprevádzali verných Kristových nasledovníkov v každej dobe. Proti tým, čo chcú zvíťaziť, broja všetky mocnosti zla. Kristus však chce, aby sme hľadeli na to, čo nevidieť, a videli nebeské vojská, ktoré vyslobodzujú všetkých, čo milujú Boha. A len keď vo svetle večnosti pochopíme zámery Božej prozreteľnosti, dozvieme sa, z akých nebezpečenstiev, viditeľných i neviditeľných, nás títo anjeli vytrhli. Potom poznáme, že celá nebeská rodina sa zaujímalá o rodinu pozemskú a že Boží posli každodenne sprevádzali naše kroky.

Keď Ježiš čítal v synagóge z prorockého zvitku, poslednú časť týkajúcu sa Mesiášovho diela skrátil. Po slovách: „*Ohlásit' Pánov milostivý rok,*“, vynechal slová: „... *a deň pomsty nášho Boha,*“, [Izaiáš 61,2](#). Táto časť prorockej reči bola práve taká pravdivá ako úvodná a Ježiš nezaprel pravdu, keď o nej pomlčal. Na týchto posledných slovách si však jeho poslucháči veľmi zakladali a netrpezlivo čakali ich naplnenie. Zvolávali súdy proti pohanom a nevedomovali si, že sami sú hriechnejší než ostatní. Ved' sami najviac potrebovali milosť, ktorú tak pohotovo odopierali pohanom. Onoho dňa, keď bol Ježiš medzi nimi v synagóge, mali jedinečnú príležitosť počuť nebeský hlas. Ten, ktorý „*rád udeľuje milosť,*“, ([Micheáš 7,18](#)), chcel ich zachrániť pred záhubou, ktorú na seba privolávali svojimi nepravosťami.

Bez ďalšej výzvy k pokániu sa ich ešte nemohol vzdať. Na sklonku svojho pôsobenia v Galilei znova navštívil domov svojho detstva. Odvtedy, čo ním opovrhli, rozniesla sa zvesť o jeho kázaní a zázrakoch po celej zemi. Nikto nemohol pochybovať o jeho nadľudskej moci. Nazaretčania vedeli, že chodil, dobre robil a uzdravoval všetkých, ktorých deptala satanská moc. V celých dedinách naokolo nebolo ani stopy po chorobe. Ježiš tadiaľ chodil a uzdravoval všetkých chorých. Milosrdenstvo, ktoré sa prejavilo v každom čine jeho života, svedčilo o jeho božskom pomazaní.

Keď potom Nazaretčania znova počúvali jeho slová, pôsobil na nich Boží Duch. No ani teraz nechceli pripustiť, že ten, ktorý vyrastal medzi nimi, by ich mohol niečím prevyšovať alebo sa od nich líšiť. Stále ich znepokojovala spomienka, že sa pokladal za Zaslúbeného a že ich nepovažoval za Izrael. Podľa neho si nezasluhovali Božiu priazeň práve tak ako pohania. Napriek tomu, že sa pýtali: „*Odkiaľ to ten človek má? Aká je to múdrosť, ktorej sa mu dostalo? Aké mocné činy sa dejú jeho rukami!*„, ([Marek 6,2](#)), nechceli ho prijať ako Krista, Božieho Pomazaného. Spasiteľ nemohol urobiť medzi nimi veľa divov práve pre ich neveru. Len niekoľko srdc prijalo jeho požehnanie, a preto Spasiteľ odtiaľ odišiel, aby sa sem už nikdy nevrátil.

[159]

Nazaretčanov aj naďalej ovládala nevera, v ktorej sa im tak zaľúbilo. Zachvátila aj veľradu i celý národ. Keď kňazi a ľud prvýkrát zavrhlí moc Ducha Svätého, bol to začiatok ich konca. v snahe dokázať, že sa nemýlili, keď na začiatku Krista odmietli, neprestali ani naďalej prekrúcať jeho slová. Ich odmietavý postoj k pôsobeniu Ducha vyvrcholil golgotským krížom, zničením ich mesta a rozohnaním národa do všetkých končín zeme.

Ako rád by bol Kristus otvoril Izraelovi prevzácne poklady pravdy! Ich duchovná slepota mu však nedovoľovala zjaviť im pravdy o svojom kráľovstve. Ustrnuli vo svojom vyznaní a v bezduchých obradoch, takže pre Božiu pravdu nemali nijaký zmysel. Kupovali plevy a šupky, hoci mali na dosah chlieb života. Prečo usilovne neskúmali Božie slovo, aby poznali, či sa nemýlia? Starozmluvné spisy jasne zaznamenávali každú podrobnosť Kristovej služby a on sa stále znova odvolával na prorokov s vysvetlením: „*Dnes sa splnilo toto slovo, ktoré ste práve počuli.*„, ([Lukáš 4,21](#)). Keby boli úprimne skúmali Písmo a svoje názory porovnávali s

Božím Slovom, Ježiš by nebol musel plakať nad ich zatvrdilosťou. Nemusel by oznámiť: „*Váš dom vám ostáva pustý.*“, [Lukáš 13,35](#). Mali možnosť poznať dôkazy jeho mesiášstva a mohli sa vyhnúť záhube, ktorá postihla ich pyšné mesto. Zaslepoval ich nerozvážny fanatizmus. Kristovo učenie odhaľovalo ich povahové nedostatky a vyzývalo ich kajať sa. Keby boli prijali jeho slová, boli by museli zmeniť svoje správanie a vzdať sa svojich mylných predstáv. Kvôli sláve nebeskej by sa museli vzdať slávy svetskej. Keby sa boli rozhodli prijať rady tohto nového učiteľa, boli by museli zavrhnúť názory popredných učiteľov a mysliteľov svojej doby.

Pravda nebola obľúbená v dobe Kristovej a nie je obľúbená ani dnes. Nepopulárna je odvtedy, čo ju satan človekovi znevážil a miesto nej mu ponúkol klamné predstavy o sláve. Nestretávame sa aj dnes s teóriami a náukami, ktoré nemajú oporu v Božom slove? Aj dnes ľudia tvrdohlavo lipnú na svojich tradíciách ako kedysi Židia.

Židovských vodcov ovládala duchovná pýcha. Ich honba za vlastnou slávou sa prejavovala aj vo svätyňovej službe, v synagógach radi sedávali na popredných miestach. Na trhoviskách s obľubou prijímali poklony a s uspokojením počúvali svoje vznešené tituly. Čím menej bolo pravej zbožnosti, tým žiarlivejšie strážili svoje tradície a obrady.

[160] Sebecké predsudky im natoľko zatemnili chápanie, že moc Kristových presvedčujúcich slov nevedeli zladit' s jednoduchosťou jeho života. Necháпали, že pravá veľkosť sa zaobíde bez vonkajšieho lesku. Podľa ich mienky chudoba tohto človeka neodpovedala jeho mesiášskemu poslaniu. Pochybovačne sa pýtali: Ak je naozaj tým, za koho sa vydáva, prečo je tak nenáročný? Ak sa obíde bez zbraní, čo bude s naším národom? Ako si môže tak dlho predvídaná moc a sláva židovského mesta podriaďiť národy? Či proroci neoznamovali, že Izrael ovládne celú zem? Mohli sa azda títo veľkí náboženský učitelia mýliť?

Židia však Ježiša nezavrhovali len preto, že v jeho živote nebolo vonkajšej slávy. On bol stelesnením čistoty, a oni boli nečistí. Medzi ľuďmi žil ako vzor nepoškvrnenosti. Jeho bezúhonný život odhaľoval skryté hlbiny ich srdc. Jeho úprimnosť bola výčitkou ich neúprimnosti. Zjavovala prázdnotu ich zdanlivej zbožnosti a odhaľovala ich nepravosti v ich ohavnej povahe. Také svetlo nebolo vítané.

Keby bol Kristus obracal pozornosť na farizejov a vychvaľoval ich učenosť a zbožnosť, ochotne by ho boli prijali. Keď však hovoril o nebeskom kráľovstve ako o zdroji milosti pre všetkých ľudí, s takou predstavou náboženstva nemohli súhlasiť. Svojím príkladom a učením bohoslužbu len znevažovali. Ježišov záujem o ľudí potupených a nenávidených roznecoval v ich pyšných srdciach tie najhoršie pudy. Napriek všetkej vystatovačnosti, že pod vedením „Leva z Júdovho kmeňa„, [Zjavenie Jána 5,5](#). (Pozri [1. Mojžišova 40,9.10](#).) Izrael bude vyvýšený ponad všetky národy, boli by skôr zniesli sklamanie svojich ctižiadostivých nádejí, než Kristovo karchanie ich hriechov a výčitku, ktorú cítili už v samotnej prítomnosti jeho nepoškrvnenej čistoty.

25. kapitola — Povolanie pri jazere

Galilejské jazero pozdravil úsvit nového dňa. Neúspešným nočným lovom unavení učenici boli ešte vo svojich rybárskych člnoch na hladine jazera. Ježiš si prišiel na breh odpočinúť. Zavčas zrána tu hľadal pokoj pred zástupom, ktorý ho denne sprevádzal. Čoskoro sa však aj tu začali okolo neho schádzať ľudia. Náhle ich pribúdalo a tiesnili ho zo všetkých strán. Medzitým k brehu doplávali učenici. Ježiš vstúpil do člna a Petrovi kázal, aby od brehu odrazil. Takto mohli všetci Ježiša lepšie vidieť a počuť. Z člna potom učil zástup, ktorý sa zhromaždil na pobreží.

Aký to nevšedný výjav pre anjelov! Ich slávny veliteľ sedí v rybárskom člne na zvlhnutom jazere a počúvajúcemu davu, ktorý sa tiesni na brehu, zvestuje radostné posolstvo o spasení! Ten, ktorý prišiel z nebeskej slávy, vykladal tu jednoduchým ľudom pod šírým nebom vznešené pravdy svojho kráľovstva. Sotva mohol mať na to vhodnejšie podmienky. Jazero, vrchy, šíre polia a záplava slnečného svetla – na všetko to poukazoval vo svojom posolstve ako na príklad, ktorý im mal utkvieť v pamäti. Kristovo naučenie nikdy neznelo do prázdna. Všetko, čo povedal, bolo niekomu slovom večného života.

Zástup sa na brehu stále rozrastal. Starci, opretí o palice, zdatní osadníci z vrchov, unavení rybári, obchodníci i rabíni, bohatí a učení, starí a mladí privádzali svojich chorých a trpiacich a chceli počuť zvesť nebeského Učiteľa. O niečom podobnom písali proroci:

*„Krajina Zabulon a krajina Neftali,
na ceste k moru za Jordánom,
Galilea pohanov!
Ľud bývajúci v temnotách uvidel veľké svetlo.
Svetlo zažiarilo tým, čo sedeli v temnom kraji smrti.,,*

Matúš 4,15-16.

Okrem zástupu na pobreží Galilejského jazera myslel Ježiš vo svojom prejave aj na iných poslucháčov. Pri pohľade do budúcich

vekov videl svojich verných v žalároch, pred súdmi, v rôznych pokušeníach opustených a strápených. Pozoroval ich radosť, boje a útrapy. Čo povedal zhromaždeným, malo platiť aj ostatným ako posolstvo nádeje v utrpení, ako útecha v smútku a nebeské svetlo v temnotách. Hlas, ktorý z rybárskeho člna na Galilejskom jazere oslovoval zástupy, mal ozvenou Ducha Svätého zvestovať pokoj ľudským srdciam do skonania vekov. [162]

Keď Ježiš skončil svoju reč, obrátil sa k Petrovi a vyzval ho, aby s člnom odplával ďalej na jazero a spustil sieť. Peter bol však znechutený. Celú noc nič neuložil. V dlhých hodinách myslel na osud Jána Krstiteľ'a, ktorý opustený trpel v žalári. Myslel na výhľady Ježiša a jeho nasledovníkov, na neúspech v Judei i zlomyseľnosť kňazov a rabínov. Ani jemu sa v povolaní nedarilo, a keď sedel a hľadel na prázdne siete, videl pred sebou beznádejnú a temnú budúcnosť. Povedal: „*Učiteľ, celú noc sme sa namáhali, a nič sme nechytily, ale na tvoje slovo spustím sieť*“, [Lukáš 5,5](#).

Noc bola pre rybárov najvhodnejším časom, aby v čistých vodách jazera mohli loviť sieťou. Po celonočnej bezúspešnej námahe sa zdalo zbytočné vrhať sieť cez deň; no na Ježišov príkaz a z lásky k svojmu Majstrovi učeníci poslúchli. Šimon a jeho brat spustili sieť. Keď ju chceli vytiahnuť, začala sa trhať pod ťarchou veľkého množstva rýb. Museli na pomoc privolať Jakuba a Jána. Len čo úlovok zabezpečili, oba člny sa pod záťažou takmer potápali.

Peter však teraz nemyslel na člny ani na náklad. Div, aký predtým nikdy nezažil, bol mu znamením Božej moci, ktorá vládne nad celou prírodou. V Božej prítomnosti poznával vlastnú hriešnosť. Premohla ho láska k Majstrovi, zahanbenie vlastnej nedôvery, vďačnosť za Kristov príklon k nemu a hlavne vedomie vlastnej poškvrnenosti v prítomnosti nedostižnej čistoty. Kým sa jeho spoločníci starali o úlovok, Peter padol k Spasiteľovým nohám a volal: „*Pane, odíď odo mňa, veď som hriešny človek*“, [Lukáš 5,8](#).

V prítomnosti tej istej božskej svätosti prorok Daniel padol ako mŕtvy pred Božím anjelom a povedal: „*Skvelý výzor mojej tváre sa strašidelne zmenil a sila ma opustila*“, [Daniel 10,8](#). Keď Izaiáš videl Božiu slávu, zvolal: „*Beda mi, som stratený, lebo som mužom nečistých perí a bývam uprostred ľudu nečistých perí, pretože Kráľ'a, Hospodina mocností, videli moje oči*“, [Izaiáš 6,5](#). Ľudská prirodzenosť tu stála vo svojej úbohosti a hriechu pred dokonalos-

ťou božskej prirodzenosti a uvedomovala si svoju porušenosť a hriešnosť. Takto to bolo pri všetkých, čo smeli zahliadnuť Božiu vznešenosť a slávu.

[163] Peter zvolal: „*Pane, odíd' odo mňa, ved' som hriešny človek,*„ ale držal sa Ježišových nôh vo vedomí, že ho nič od neho neodlúči. Spasiteľ odpovedal: „*Neboj sa, odteraz budeš loviť ľuďí.*„ [Lukáš 5,8.10](#). Keď Izaiáš uvidel Božiu svätosť a poznal svoju hriešnosť, bolo mu zverené nebeské poslanstvo. Keď sa Peter zriekol vlastných opôr a spojil sa na Božiu moc, Kristus ho povolal do svojej svedeckej služby.

Až dosiaľ učeníci nespolupracovali celkom s Ježišom. Boli svedkami jeho mnohých divov a počúvali jeho zvest', no celkom sa nezriekli svojho zamestnania. Uväznenie Jána Krstiteľ'a im bolo trpkým sklamaním. Ak malo Jánovo poslanie skončiť takto, potom ich Majster mohol mať iba tiesnivý výhľad pred spojenými úkladmi všetkých náboženských vodcov. Za týchto okolností im bol úľavou krátky návrat k rybárskemu povolaniu. Teraz ich však Ježiš vyzval, aby opustili svoj doterajší spôsob života a bezvýhradne ho nasledovali. Peter túto výzvu prijal. Pri brehu Ježiš vyzval ďalších troch učeníkov: „*Pod'te za mnou a urobím z vás rybárov ľuďí.*„ [Matúš 4,19](#). Oni okamžite všetko nechali a nasledovali ho.

Skôr ako ich Ježiš vyzval, aby opustili svoje siete a rybárske člny, ubezpečil ich, že Boh sa im o všetko potrebné postará. Použitie Petrovho člna sa v diele evanjelia vyplatilo. Ten, ktorý je „*bohatý pre všetkých, čo ho vzývajú,*„ povedal: „*Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona.*„ [Rimanom 10,12](#); [Lukáš 6,38](#). Tak odmenil službu učeníka a podobne odmení každú obeť v jeho službe podľa „*nesmierneho bohatstva svojej milosti,*„ [Efezským 2,7](#). (Pozri [Efezským 3,20](#).)

Onej smutnej noci na jazere, keď boli bez Krista, učeníkov tiesnila malovernosť a únava z bezúspešnej námahy. Jeho prítomnosť im však zapálila vieru a priniesla radosť a úspech. Podobne je to aj s nami; bez Krista je naše dielo márne a ľahko prepadáme zúfalému reptáctvu. Keď je nám blízko a smieme pracovať pod jeho vedením, tešíme sa z dôkazov jeho moci. Satanovým zámerom je zmalomyseľňovať človeka; Kristus prebúdza vieru a nádej.

Div na jazere mal hlbší význam pre učeníkov a je poučný aj pre nás. Ten, ktorého slovo nahnalo ryby do siete, môže ovplyvniť aj

ľudské srdcia a pritiahnúť ich putami svojej lásky, aby sa z jeho služobníkov stali „rybári ľudí“.

Galilejskí rybári boli jednoduchí, neučení ľudia, ale Kristus, Svetlo sveta, ich mohol dôkladne vybaviť pre úlohu, ku ktorej ich povolal. Spasiteľ nezavrhol vzdelanie, lebo rozumové vzdelanie zacielené k jeho službe môže byť pod vplyvom Božej lásky požehnaním. Ježiš však obišiel učeních mužov svojej doby, pretože boli natoľko sebavedomí, že nevedeli mať súcit s trpiacim ľudstvom ani spolupracovať s ním. Vo svojej zaslepenosti odmietli Kristovo poučenie. Pán Ježiš hľadá spolupracovníkov, ktorí sa chcú stať bezvýhradnými zvestovateľmi jeho milosti. Každý, kto chce byť Božím spolupracovníkom, musí sa predovšetkým naučiť nespoliehať sa iba na seba; len potom je pripravený prijať Kristovu povahu. To nemožno získať ani v najvyšších školách. To je ovocie múdrosti, ktorú môže dať len sám nebeský Učiteľ.

[164]

Ježiš si vyvolil neučených rybárov, ktorí neboli vyškolení v tradíciách a mylných zvyklostiach svojej doby. Boli to ľudia prirodzene schopní, pritom však pokorní a učenliví, ktorých mohol pripraviť pre svoju službu. Mnohí v bežnom živote trpezlivo vykonávajú svoju každodennú prácu bez toho, aby si uvedomovali, že majú predpoklady zaradiť sa medzi najvýznamnejších ľudí sveta. Potrebná je skúsená ruka, ktorá prebudí driemajúce schopnosti. Takých ľudí povolával Ježiš za svojich pomocníkov a spoločníkov. Ani najslávnejší ľudia sveta nemali takého učiteľa. Keď učenici vyšli zo Spasiteľovej školy, neboli to už nevedomí či nevzdelaní ľudia. Podobali sa mu myslením i povahou, takže ľudia poznali, že bývali s Ježišom.

Najdôležitejšou výchovnou úlohou nie je iba šírenie poznatkov, ale sprostredkovanie tej životodarnej sily, ktorú možno získať bezprostredným spoločenstvom človeka s človekom. Len život plodí život. Akú skvelú príležitosť mali teda tí, čo počas troch rokov boli dennodenne pri prameni božského života, z ktorého prúdilo svetu všetko požehnanie! Zo všetkých učeníkov predovšetkým milovaný Ján bol tvárnený mocou toho obdivuhodného života. Hovorí: „*Lebo zjavil sa život a my sme videli, dosvedčujeme a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám.*“, „*Z jeho plnosti sme my všetci dostali milosť za milosťou.*“, [1. Jána 1,2](#); [Ján 1,16](#).

Kristovi učenici nemali ako získať svetskú slávu. Bolo zrejmé, že ich úsilie korunovala zadarmo len Božia milosť. Život týchto ľudí,

ich povahový rozvoj a rozsiahle dielo, ktoré Boh skrze nich urobil, sú svedectvom jeho ochoty robiť to pre ľudí učenívých a jemu poslušných.

Kto Krista najviac miluje, vykoná najviac dobra. Kto zabúda na seba, môže byť bezmedzne užitočný, ak sa dá viesť Duchom Svätým a ak bezvýhradne žije Bohu posväteným životom. Ak prijmemo potrebnú disciplínu bez reptania a pochybovania, Boh nás bude učiť deň čo deň, ba každú chvíľu. Chce prejaviť svoju milosť. Keď mu jeho ľud odstráni prekážky, vyleje prostredníctvom ľudí hojné prúdy spasenia. Keby sme k dielu povzbudzovali jednoduchých a ochotných ľudí a netlmili ich horlivosť, potom by Kristus mohol mať sto spolupracovníkov tam, kde je dnes len jediný.

[165] Boh prijíma ľudí takých, akí sú, a vychováva ich pre svoju službu, ak sú mu povolení. Boží Duch oživí všetky schopnosti toho, kto ho prijíma. Pod vedením Ducha Svätého sa Bohu posvätená myseľ bude rozvíjať vyvážene a získa silu Božie požiadavky nielen chápať, ale ich aj plniť. Váhavý, nerozhodný človek získa odvážny a pevný charakter. Trvalá odovzdanosť vytvára taký úzky vzťah medzi Spasiteľom a jeho učeníkom, že kresťan sa Kristovi podobá zmýšľaním i povahou. Jeho nasledovník spojený s Ježišom získava jasnejší a širší rozhlád. Bude mať prenikavejší postreh a vyváženejší úsudok. Človeka roztúženého po užitočnej službe v Kristovom diele oživuje povzbudzujúca moc Slnka spravodlivosti, aby mohol prinášať hojné ovocie na Božiu slávu.

Aj ľudia vedecky či umelecky vzdelaní sa mnoho naučili od pokorných kresťanov, ktorými svet obvykle pohŕda ako ľuďmi neučenými. Títo ľudia však získali svoje vzdelanie na najvyššej zo všetkých škôl. Sedeli pri nohách toho, ktorý hovoril, ako „*človek nikdy nehovoril*“,.. [Ján 7,46](#).

Ježiš sa pri svojich cestách často zastavoval v Kafarnaume, a preto sa toto mesto stalo známym ako „*jeho mesto*„. Ležalo na brehu Galilejského jazera, v blízkosti krásnej Genezaretskej pláne, ak nie priamo na nej.

Hlboká poloha jazera pri tejto pláni, ktorá lemuje jeho pobrežie, vytvára onú jedinečnú južnú klímu. Za Kristových čias tu rástli palmy a olivy, boli tu záhrady, vinice, zelené polia, pestré kvetenstvo; to všetko zavlažovali bystriny z ned'alekých vrchov. Na brehu jazera a na okolitých pahorkoch bolo viacero miest a dedín. Na jazere bývalo mnoho rybárskych člnov. Tu všade prúdil čulý, rušný život.

Kafarnaum sa stalo vhodným strediskom Spasiteľ'ovho pôsobenia. Keď že ležalo na hlavnej ceste z Damašku do Jeruzalema, Egypta a k Stredozemnému moru, bolo významným centrom cestovného ruchu. Ľudia z mnohých krajín prechádzali týmto mestom, lebo sa v ňom zastavovali pri svojich cestách z jedného miesta na druhé. Ježiš sa tu mohol stretnúť s príslušníkmi všetkých národov a spoločenských vrstiev, s bohatými a vznešenými, s chudobnými a poníženými, a jeho učenie sa mohlo odtiaľ šíriť do iných krajov a mnohých domácností. Tým sa malo podnietiť štúdium prorocstva, upriamiť pozornosť na Spasiteľ'a a svet sa mal oboznámiť s jeho poslaním.

Napriek všetkému úsiliu veľrady, zameranému proti Ježišovi, ľud túžobne očakával rozmach jeho diela. Celé nebo ho sledovalo so záujmom. Anjeli mu pripravovali cestu do ľudských srdc a usmerňovali ich k Spasiteľ'ovi.

V Kafarnaume svedčil o Kristovej moci syn kráľ'ovského služobníka, ktorého Ježiš uzdravil. Tento dvorný úradník so svojou rodinou radostne rozprával o svojej viere. Len čo sa rozniesla správa, že medzi nich prišiel sám Učiteľ', celé mesto ožilo. Zástupy sa hrnuli k nemu. Ľudia v sobotu preplnili synagógu a mnohí sa pre nedostatok miesta museli vrátiť.

Všetci, ktorí počuli Spasiteľ a, „obdivovali ho a žasli nad jeho rečami, lebo v jeho slove bola moc,, (Lukáš 4,32), „učil ich totiž ako ten, čo má moc, a nie ako ich zákonníci,, Matúš 7,29. Učenie zákonníkov a starších bolo chladné, formálne a bezduché. Z Božieho Slova sa im vytratila živá moc. Jeho výchovný obsah nahrádzali [167] vlastnými predstavami a tradíciami. Zákon vykladali povrchno, takže nemohol osloviť ani ich vlastné srdce ani srdce poslucháčov.

Ježiš sa nestaral o rôzne sporné otázky Židov. Prišiel zvestovať pravdu. Jeho slová osvecovali učenie patriarchov a prorokov a Písmo sa ľuďom stávalo novým zjavením. Jeho poslucháči nikdy predtým nechápali hlboký význam Božieho Slova.

Ježiš pristupoval k ľuďom ako ten, kto rozumie ich trápeniu. Krása pravdy v jeho posolstve vynikla tým, že ju zvestoval priamo a jednoducho. Hovoril čisto, jasne a zrozumiteľne. Jeho hlas v ušiach poslucháčov zvyknutých počúvať monotónne preslovy rabínov znel ako lahodná hudba. Aj keď jeho učenie bolo jednoduché, hovoril „ako ten, čo má moc,,. Tým sa jeho zvest' líšila od posolstva iných. Rabíni hovorili neurčito a váhavo, akoby sa Písmo dalo vykladať tak alebo celkom inak. Poslucháči bývali zo dňa na deň vo väčšej neistote. Ježiš však vykladal Písmo ako nepochybnú autoritu. Ktorúkoľvek tému objasňoval s takou mocou, že sa mu nedalo odporovať.

Hovorieval skôr vážne než vášnivo, a vždy cieľavedome. Pozornosť obracal na skutočnosti večného života. Pri každej príležitosti svedčil o Bohu. Ježiš chcel pretrhnúť puto, ktoré ľudí držalo v zajatí prízemných záujmov. Starosti každodenného života však nikdy neprehliadal, ale vykladal ich v pravej súvislosti a podriad'oval večným záujmom. Učil, že nebo a zem patria k sebe a že poznanie Božej pravdy pomáha ľuďom lepšie plniť povinnosti každodenného života. O nebi hovoril ako ten, kto ho pozná a má spojenie s Bohom, no predsa cíti, že je spojený aj s každým človekom.

Svoje posolstvá o Božej milosti prispôboval poslucháčom. Vedel „občerstviť ustatého,, (Izaiáš 50,4), lebo hovoril prívetivo, aby ľudom čo najpútavejším spôsobom priblížil poklady pravdy. Vedel taktne vychádzať aj s tými, čo mali predsudky; prekvapoval ich príkladmi, ktoré ich zaujali. Názorným zobrazením si získaval srdcia ľudí. Volil jednoduché príbehy z každodenného života s hlbokým významom. Kristus znázorňoval nesmrteľnú pravdu životnými prejavmi nebeského vtáctva, poľných ľalií, obilného zrna, pastiera

a oviec. Kdekoľvek sa potom ľudia s týmito prejavmi stretli, spomenuli si na jeho slová. Kristove podobenstvá im trvalo pripomínali jeho zvesť.

Kristus ľuďom nikdy nelichotil. Svojimi slovami nepodporoval ich výmysly a fantázie, ani ich nechválil pre ich chytrácke nápady, ale ľudia úprimne a nezaujato uvažujúci poznali, že jeho učenie je skúškou ich múdrosti. Žasli nad duchovnou pravdou, ktorú vyjadroval jednoduchými slovami. Aj tí najvzdelanejší mali nad čím uvažovať, a úžitok mali aj ľudia nevzdelaní. Posolstvo mal aj pre ľudí bez školského vzdelania. Aj pohanom dal najavo, že im má čo povedať.

[168]

Svojou prívetivosťou podopieral unavených a zarmútených. Aj v prostredí rozhnevaných nepriateľov zostal pokojný. Milá tvár, príjemná povaha a hlavne láskavý pohľad a slová, ktoré hovoril, priťahovali k nemu všetkých, ktorých nezatvrdila nevera. Keby nebol trvalo vľúdny a súcitný, nebol by mohol upútať také zástupy poslucháčov. Trpiaci si v jeho prítomnosti uvedomovali, že s nimi cíti ako úprimný a láskavý priateľ, a chceli lepšie poznať pravdu, ktorú hlásal. V ňom sa k nim skláňalo samo nebo. Chceli zostať v jeho prítomnosti, aby stále pociťovali pohodu jeho lásky.

Ježiš veľmi pozorne sledoval výraz tváre svojich poslucháčov. Bol spokojný, ak prejavili záujem a radosť. Tešil sa, keď pravda vnikla do duše, búrala priehradu sebeckta, viedla k pokániu a nakoniec k vd'áčnosti. Bol veľmi rád, keď občas medzi poslucháčmi zahliadol známe tváre. Videl v nich nádejných účastníkov svojho kráľovstva. Keď jasná pravda zasiahla niektorú obľúbenú modlu, Ježiš si všimol zmenený výzor či odmietavý prejav neochoty prijať svetlo. Pri odmietnutí posolstva pokoja cítil v srdci veľkú bolesť.

V synagóge hovoril Ježiš o kráľovstve, ktoré prišiel zriadiť, a o svojom poslaní vyslobodiť ľudí zo satanovho zajatia. Jeho reč prerušil strašný výkrik. Zo zástupu sa dral človek posadnutý nečistým duchom a kričal: „Čo t'a do nás, Ježiš Nazaretský? Prišiel si nás zahubiť? Viem, kto si: Svätý Boží.“, [Marek 1,24](#).

Nastal zmätok a zhon, ľudia odvrátili pozornosť od Krista a nepočúvali, čo vraví. Satan zámerne viedol svoju obeť do synagógy. Ježiš však pokarhal démona slovami: „*MLč a vyjdi z neho!*“, „*Vtom nečistý duch človekom zalomcoval a s veľkým krikom z neho vyšiel.*“, [Marek 1,25.26](#).

Satan zatemnil myseľ tohto úbožiaka, ale v Spasiteľovej prítomnosti záblesk svetla prenikol duševnú temnotu trpiteľa. Posadnutý zatúžil po vyslobodení zo satanovho područia, no démon odolával Kristovej moci. Keď sa človek pokúšal volať o pomoc k Ježišovi, jeho ústami prehovoril zlý duch, takže kričal v záchvate strachu. Posadnutý čiastočne chápal, že je v blízkosti toho, ktorý ho môže vyslobodiť, no len čo sa snažil pristúpiť na dosah jeho mocnej ruky, držala ho iná vôľa a jeho ústami hovoril niekto iný. Boj medzi satanom a túžbou trpiteľa po slobode bol desivý.

[169] Ten, ktorý zvíťazil nad satanovým pokušením, znova sa stretáva s týmto nepriateľom. Satan sa všemožne snažil, aby obeť nemusel prepustiť. Jeho porážka by tu znamenala Kristovo víťazstvo. Zdalo sa, že tento trpiteľ bude musieť svoj boj s nepriateľom, ktorý znetvoril jeho ľudskú podobu, zaplatiť životom. Spasiteľ však mocným príkazom vážna vyslobodil. Posadnutý stál pred udiveným ľudom a tešil sa zo slobody navráteného zdravia. Božskú moc Spasiteľa musel uznať aj démon.

Uzdravený človek velebil Boha za vyslobodenie. Vzhľad ešte pred chvíľou zrejme choromyseľný vystriedal rozžiarený, celkom rozumný výzor tváre, po ktorej stekali slzy vdáčnosti. Ľudia údivom onemeli. Keď sa spamätali, vraveli si medzi sebou: „*Čo to znamená? Nové učenie s mocou. Rozkazuje aj nečistým duchom a poslúchajú ho.*“, [Marek 1,27](#).

Tajná príčina utrpenia tohto človeka, čo sa stal hrozným divadlom priateľom i bremenom sám sebe, spočívala v jeho predošlom živote. V hriešnom opojení sa nazdával, že život je veľký karneval. Ani ho nenapadlo, že by sa mohol stať postrachom sveta a hanbou vlastnej rodiny. Domnieval sa, že chvíle svojho života môže tráviť v svojoľnej roztopaši. Na šikmej ploche sa však rýchlo rútil do neodvratnej záhuby. Ušľachtilé vlastnosti jeho povahy podľahli hýreniu a ľahkomyselnosti do tej miery, že satan ho celkom ovládol.

Ľutovať však začal príliš neskoro. Za stratenú ľudskú tvár by bol rád obetoval bohatstvo i rozkoše. Celkom bezmocne sa zmietal v pazúroch zla. Dobrovoľne sa zapredal nepriateľovi a satan mu ochromil všetky schopnosti. Pokušiteľ ho omámil mnohými zvodmi a keď ho úplne ovládol, zaobchádzal s ním neúprosne kruto. Podobne sa povedie aj iným, čo sa zahrávajú so zlom. Rozkoš spo-

čiatku očarúva, nakoniec však úbohého človeka strhne do zúfalstva a šialenstva.

Ten istý zlý duch, ktorý pokúšal Krista na púšti a deptal posadnutého v Kafarnaume, ovládal aj neveriacich Židov. Podarilo sa mu oklamať ich do tej miery, že pod maskou zbožnosti zavrhlí Spasiteľ a. Boli v beznádejnejšej situácii než tento posadnutý, pretože necítili potrebu Krista a satan ich celkom opanoval.

Za Kristovho pozemského života vynaložili mocnosti temna svoje najväčšie úsilie. Satan sa so svojimi padlými anjelmi snažil človeka telesne i duševne ovládnuť, zvädzať ho do hriechu a utrpenia, a potom za všetku biedu obviňovať Boha. Ježiš zjavoval ľuďom Božiu povahu. Lámal satanovu moc a ľudí vyslobodzoval z jeho zajatia. V srdci mnohých sa začínal nový život, prejavila sa nebeská láska a moc, a knieža zla rozpútal krutý boj o zvrchovanosť svojho kráľovstva. Satan mobilizoval všetkých svojich pomocníkov, aby Kristovi prekážali na každom kroku.

Podobne to bude aj v poslednej fáze boja medzi spravodlivosťou a hriechom. Zatiaľ čo Kristovi učenci prijímajú nový život, svetlo a moc z neba, oživujú a aktivizujú sa aj satanské sily. Všetko je v napätí. Knieža temnosti po stáročných skúsenostiach z odboja proti Bohu pôsobí v prestrojení. Prichádza ako anjel svetla a celé zástupy sa budú pridržat' „*zvodných duchov a učenia démonov*„. [1. Timoteovi 4,1.](#)

[170]

Za Kristových čias boli vodcovia a učitelia Izraela bezmocní proti satanovej taktike. Zanedbávali práve to, čo im jedine mohlo pomôcť v boji proti démonským silám. Kristus premohol nepriateľa Božím slovom. Vodcovia izraelského ľudu sa pokladali za vykladačov Božej zvesti, no skúmali ju len preto, aby obhájili svoje tradície a utvrdili sa vo svojich ľudských ustanoveniach. Ich výklady nemali s Božím posolstvom nič spoločné. Svojimi výmyslami zatemňovali to, čo Boh dávno objasnil. Dohadovali sa o bezvýznamných formalitách a prakticky popierali najdôležitejšie pravdy. Tak sa šírla nevera. Z Božieho slova sa im vytratila moc a zlí duchovia uskutočňovali svoje zámery.

Dejiny sa opakujú. Mnohí z dnešných náboženských vodcov otvárajú Písmo a zdanlivo si vážia jeho učenie, ale neprijímajú ho za Božie slovo. Dohadujú sa o nepodstatných otázkach a svojimi názormi nahrádzajú jasné stanoviská Písma. Božie slovo v ich vý-

kladoch stráca svoju životodarnú silu, a preto sa rozmáha nevera a dozrieva nepravosť.

Len čo satan podkopal vieru v Písmo, nahrádza ju ľuďom inými zdrojmi svetla a moci. Tým sa nepozorovane dostáva do popredia sám. Kto opúšťa jasné učenie Božieho slova a presvedčivú moc Ducha Svätého, otvára dvere satanovi. Kritika Písma a ľudské mudrovanie umožnili cestu špiritizmu a teozofii, zmodernizovaným formám starého pohanstva, ktoré prenikajú aj do rôznych cirkví Ježiša Krista.

Popri zvesti evanjelizačného úsilia pôsobia tu rôzne sily, ktoré sú vlastne médiami lživých duchov. Nejednen človek sa s nimi oboznamuje len zo zvedavosti, ale určité prejavy nadľudskej moci ho postupne tak očarujú, že nakoniec býva premožený. Potom sa nemôže vymaniť z osídien tejto tajuplnej moci.

Človek stráca duchovnú ochranu. Nemá istotu proti hriechu. Kto zavrhuje záštitu Božieho slova a Ducha Svätého, nikdy nevie, ako hlboko môže padnúť. Tajný hriech či zhubná vášeň môžu ho tak zotročiť, ako posadnutého z Kafarnaumu. No napriek tomu ešte nemusí byť všetko stratené.

[171] Aj my môžeme zvíťaziť nad úhlavným nepriateľom, ako nad ním zvíťazil Kristus práve mocou Slova. Boh nechce ovládať našu myseľ bez nášho súhlasu. Ak však chceme jeho vôľu poznať a konať, podopiera nás svojím zasľúbením: „*Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.*“, „*Kto chce plniť jeho vôľu, pozná, či je to učenie z Boha, alebo či hovorím len sám zo seba.*“, [Ján 8,32](#); [7,17](#). Každý môže veriť týmto zasľúbeniam a zbaviť sa osídien bludu a hriechu.

Každý človek sa môže rozhodnúť, ktorou mocou sa dá ovládať. Nikto nepadol tak hlboko a nikto nie je taký hriešny, aby v Kristovi nemohol nájsť vysloboditeľa. Diablom posadnutý namiesto modlitby vyjadril len satanove slová; no napriek tomu bola vypočutá aj nevyslovená túžba jeho srdca. Nijaký výkrik trpiaceho človeka, aj keď nie je vyjadrený, nezostane bez povšimnutia. Kto chce byť zmluvne spojený s Bohom, nezostane v otroctve satana alebo pod vládou vlastnej porušenej prirodzenosti. Spasiteľ volá: „*Nech sa chopí mojej ochrany, nech uzavrie so mnou mier.*“, [Izaiáš 27,5](#). Duchovia temnoty budú síce bojovať o svojich otrokov, ale Boží anjeli ich budú víťazne vyslobodzovať. Pán hovorí: „*Či možno odňať hrdinovi to, čo uchvátil, alebo môžu uniknúť zajatci mocnára? Vskutku,*

takto hovorí Hospodin: Aj hrdinovi môžu byť odňatí zajatci a mocnárovi môže uniknúť to, čo uchvátil. Ja sa budem priet' s tými, ktorí sa s tebou prú, a tvojich synov ja vyslobodím.,, Izaiáš 49,24.25.

Zatiaľ čo zhromaždenie v synagóge údivom žaslo, Ježiš si šiel na chvíľu odpočinúť do Petrovho domu. Tam bol však tiež smútok. Matka Petrovej ženy bola chorá, mala „horúčku,,. Ježiš vyhnal chorobu a žena vstala a slúžila Majstrovi i jeho učeníkom.

Zvest' o Kristovom pôsobení sa rýchlo rozšírila po Kafarnaume. Ľud sa pred rabínmi obával požiadať o uzdravenie v sobotu, no len čo slnko zapadlo, nastal veľký ruch. Z domov, krámov a trhovísk sa náhlili obyvatelia mesta do skromného príbytku, kde bol Ježiš. Jedni prinášali svojich chorých na lôžkach, iní sa opierali o palice alebo o svojich priateľov a s námahou sa dostávali k Spasiteľovi.

Chorí stále prichádzali a odchádzali; nikto totiž nevedel, ako dlho Lekár zostane medzi nimi. Taký deň v Kafarnaume ešte nebol. Uzdravení od radosti z úľavy jasali. Spasiteľ sa tešil z ich šťastia. Keď videl utrpenie tých, čo prichádzali, zľutoval sa nad nimi a tešil sa, že im mohol vrátiť zdravie a šťastie.

Ježiš neprestal pomáhať, kým neuzdravil posledného chorého človeka. Len v noci sa zástup rozišiel a v Šimonovom dome zavládol pokoj. Skončil sa dlhý, rušný deň a Ježiš si šiel odpočinúť. Kým mesto spalo, Spasiteľ „zavčasu nadránom, ešte za tmy vstal a vyšiel von. Odobral sa na osamelé miesto a tam sa modlil.,, Marek 1,35.

Také boli dni Ježišovho pozemského života. Často posielal svojich učeníkov, aby si šli domov odpočinúť, no sám sa nedal v práci zdržať. Po celý deň učil nevedomých, uzdravoval chorých, slepým vracal zrak, sýtil zástup a večer alebo zavčasu nadránom vo svätyni vrchov hľadal spojenie so svojím Otcom. Často strávil na modlitbe či v rozjímaní celú noc a na úsvite sa vracal medzi ľuďmi a slúžil im.

Včasráno prišiel Peter s ostatnými učeníkmi za Ježišom a oznámil mu, že ľudia z Kafarnauma ho už hľadajú. Učeníci boli trpkosklamaní tým, ako ľudia dosiaľ Ježiša prijímali. Predstavitelia národa ho chceli v Jeruzaleme zabiť, ba aj jeho rodáci sa usilovali pripraviť ho o život, ale v Kafarnaume bol prijatý s nadšením a nádej učeníkov sa opäť rozzelenala. Možno sa medzi týmito slobodmilovnými Galilejčanmi nájdu ochotní podporovatelia nového kráľovstva. S prekvapením však počuli Kristove slová: „Aj iným

mestám musím zvestovať Božie kráľovstvo, lebo na to som poslaný.,
[Lukáš 4,43](#).

Pri rozruchu v Kafarnaume hrozilo nebezpečenstvo, že ľudia stratia zo zreteľa cieľ Kristovho poslania. On nechcel pútať pozornosť len ako divotvorca a zázračný lekár telesne chorých. Chcel ich privádzať k sebe ako ich Spasiteľ. Zatiaľ čo by v ňom ľudia boli najradšej videli kráľa a zakladajúceho pozemské mocnárstvo, on chcel usmerniť ich myseľ od záujmov prízemných k hodnotám duchovným. Úspech čisto pozemský bol by len prekážkou jeho dielu.

Ježiš tiesnivo znášal obdiv zo strany bezstarostného zástupu. Nikdy mu nešlo o vlastnú slávu. Synovi človeka boli cudzie pocty, ktorými svet zahrňuje vznešené postavenie, bohatstvo či nadanie. Ježiš si ničím u ľudí obvyklým nezáískaval a nevymáhal poctu. Stáročia pred jeho narodením sa o ňom prorokovalo: *„Nebude kričať, nezvýši hlas a nedá mu znieť na ulici; trstinu nalomenú nedolomí a tlejúci knôť neuhasí, opravdivé právo verne prinášať bude. Nezlyhá a nestratí odvahu, kým neupevní opravdivé právo na zemi.*”, [Izaiáš 42,2-4](#).

Farizeji sa chceli vyznamenávať svojím úzkostlivým dodržiavaním obradníckych predpisov, okázalosťou svojich bohoslužieb a na obdiv konaných dobročinných skutkov. Svoju horlivú zbožnosť prejavovali stálou ochotou diskutovať o náboženstve. Výmeny názorov medzi rôznymi sektami boli hlučné, zdĺhavé a nezriedka bývalo na uliciach počuť rozhnevané prekrikovanie učiteľov zákona.

Ježišov život bol pravý opak toho. Neviedol hlučné diskusie, nedbal o okázalú bohoslužbu, nič nerobil na obdiv. Kristus bol skrytý v Bohu a Boh bol zjavený v povahe svojho Syna. Ježiš chcel, aby ľudia upútalो toto zjavenie, a tomu mali vzdať svoju poctu.

[173]

Slnko spravodlivosti nevychádzalo svetu s oslepujúcim leskom, ktorý by svojou slávou ohromoval zmysly. O Kristovi čítame: *„Jeho príchod je istý ako ranná zora.*”, [Hozeáš 6,3](#). Ticho a nepozorovane prichádza úsvit, zaháňa nočnú tmú a svet prebúdza k životu. Tak prišlo aj Slnko spravodlivosti *„s uzdravením pod jeho krídlami.*”, [Malachiáš 4,2](#) (ROH); [Malachiáš 3,20](#) (ECAV).

Zo všetkých známych orientálnych chorôb najobávanejšou bolo malomocenstvo. Pre svoju chytľavosť, nevyliciteľnosť a strašné stopy na obetiach desilo aj tých najstatočnejších. Židia v ňom videli trest za hriech, a preto ho nazývali „*ranou*“, alebo „*Božím prstom*“, Pre svoju nepoddajnosť, nevyliciteľnosť a zákernosť sa stalo symbolom hriechu. Obradný zákon označoval malomocného za nečistého. Človek vylúčený z ľudského obydľia bol pokladaný za mŕtveho. Čohokoľvek sa dotkol, bolo nečisté. Svojím dychom znečisťoval vzduch. Kto bol podozrivý z malomocenstva, musel sa predstaviť kňazom, ktorí ho mali vyšetriť a rozhodnúť o jeho prípade. Ak bol označený za malomocného, bol odlúčený od rodiny a vykázaný zo zhromaždenia Izraela. Mohol sa stýkať len s ľuďmi podobne postihnutými. Predpisy zákona boli neúprosne. Výnimkou nemohli byť ani králi či vladári. Panovník postihnutý touto chorobou musel sa vzdať žezla a odísť zo spoločnosti.

Malomocný musel znášať kliatbu svojej choroby ďaleko od svojich priateľov a príbuzných. Svoje nešťastie musel oznamovať, roztrhnúť si rúcho a varovne kričať, aby sa z jeho poškvŕňujúcej prítomnosti všetci vzdialili. Desivé výkriky: „*Nečistý! Nečistý!*“, ktoré sa ozývali z osamelého vyhnanstva, boli hrôzostrašným signálom.

V krajine Kristovho pôsobenia bolo mnoho ľudí takto postihnutých. Keď sa malomocní o ňom dozvedeli, svitol im záblesk nádeje. No od čias proroka Eliáša sa ešte nestalo, žeby niektorý malomocný bol z tejto choroby vyliečený. Neodvažovali sa od Ježiša očakávať niečo, čo predtým ešte nikto neurobil. Bol tu však predsa trpiteľ, v srdci ktorého začala klíčiť viera. No ten nevedel, ako sa k Ježišovi priblížiť. Ako mohol pristúpiť k tomuto Lekárovi, keď bol z ľudskej spoločnosti vylúčený? Kládol si otázku, či by Kristus uzdravil aj jeho. Povšimne si človeka, ktorého podľa všeobecnej mienky stihol Boží súd? Nebude mu zlorečiť ako farizeji, ba aj lekári, a neprikáže mu, aby sa vzdialil od ľudských príbytkov? Myslel na všetko, čo o Ježišovi počul. Údajne dosiaľ nikoho neodmietol. Tento úbožiak sa

rozhodol Spasiteľ a vyhl'adat'. Keď že do mesta má vstup zakázaný, možno sa s ním stretne na niektorej z bočných ciest, alebo keď bude učiť niekde za mestom. Prekážky boli veľké, no ostávala mu už len táto jediná nádej.

[175] Malomocný je vedený k Spasiteľovi. Ježiš práve učí zástup tých, čo prišli za ním sem k jazeru. Postihnutý človek začul niekoľko Spasiteľových slov a vidí, ako na chorého kladie ruky. Pozoruje, ako chromí, slepí, ochrnutí a na rôzne choroby zomierajúci vstávajú zdraví a chvália Boha za uzdravenie. V jeho srdci silnie viera. Nepozorovane sa blíži k zástupu. Zabúda na prísny zákaz, na bezpečnosť ľudí i hrôzu, ktorú im svojím zjavom naháňa. Blaží ho však nádej na uzdravenie.

Pohl'ad na neho je údesný. Strašné stopy choroby a postupujúci rozklad tela budia odpor. Ľudia sa od neho s hrôzou odvracajú. Bezhlavo utekajú jeden cez druhého, len aby s ním neprišli do styku. Niektorí mu bránia prísť k Ježišovi. Všetko je márne; nevidí ani nepočuje. Nedbá na ich výkriky. Vidí len Božieho Syna. Počuje jeho hlas, ktorý umierajúcim vracia život. Konečne sa dostáva k Ježišovi, vrhá sa mu k nohám a volá: „*Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť*“.,

Ježiš mu povedal: „*Chcem, buď čistý! A hneď bol čistý od malomocenstva.*“, [Matúš 8,2.3](#).

Malomocný zažil náhlu zmenu. Telo sa uzdravilo, nervy nadobudli pôvodnú citlivosť a svaly zosilneli. Jeho zhrubnutá a pre malomocenstvo príznačne chrastovitá pokožka dostala celkom zdravý vzhľad.

Ježiš uzdravenému prikázal, aby nikde nehovoril, čo sa s ním stalo, ale aby s obetným darom šiel rovno do chrámu. Taká obet' však nemohla byť prijatá, kým kňazi obetujúceho neprehliadli a neuznali za úplne zdravého. Nech už boli akokoľvek neochotní, túto povinnosť splniť museli.

Písmo naznačuje, ako naliehavo žiadal Kristus uzdraveného, aby o príbehu mlčal a bezodkladne konal. „*Prikázal mu, aby nikomu o tom nehovoril a d'alej vravel: Chod'! Ukáž sa kňazovi! Ako dôkaz prines obet' za svoje očistenie! Tak, ako to nariadil Mojžiš na svedectvo pre nich.*“, [Lukáš 5,14](#). Keby boli kňazi vedeli o podrobnostiach uzdravenia malomocného, mohli z nenávisti voči Kristovi vydať falošné vyhlásenie. Ježiš chcel, aby uzdravený prišiel do chrámu skôr, než sa tam o zázraku niekto z kňazov dozvie. Len takto sa

mohlo zabezpečiť nestranné rozhodnutie a uzdravenému umožniť návrat k rodine a priateľom.

Príkazom mlčanlivosti sledoval Kristus aj niečo iné. Spasiteľ vedel o snahách nepriateľov prekaziť mu činnosť a odvrátiť od neho ľudí. Uvedomoval si, že šírením zvesti o uzdravení malomocného by sa k nemu nahrnul zástup ďalších podobne trpiacich a obavy z nákazy by vyvolali veľký rozruch. Mnohí malomocní by darom uzdravenia neboli na požehnanie ani sebe ani iným. Keby okolo seba zhromažďoval zástupy malomocných, vyvolal by obvinenie, že prestupuje príkazy obradného zákona. Tým by zvestovanie evanjelia narazilo na prekážky.

[176]

Skutočnosť potvrdila význam Kristovho napomenutia. Zástup ľudí bol svedkom uzdravenia malomocného a bol zvedavý na rozhodnutie kňazov. Keď sa uzdravený vrátil k svojim priateľom, nastal veľký rozruch. Napriek Ježišovmu výslovnému varovaniu uzdravený nevedel utajiť skutočnosť svojho uzdravenia. Zatajiť ju úplne by sa možno nepodarilo, ale tento kedysi malomocný to všade oznamoval. Nazdával sa, že Ježiš mu kázal mlčať len zo skromnosti; preto nedržal uzdu horlivosti a všade hovoril o moci tohto veľkého Lekára. Nechápal, že každý podobný prejav je len ďalším podnetom kňazom a starším, aby Ježiša umlčali. Tento očistený človek si uvedomoval, že zdravie je prevzácný dar. Tešil sa z obnovenej sily i z návratu k rodine a do spoločnosti, preto sa mu zdalo nemožné nevelebiť Lekára, ktorý ho uzdravil. Jeho radostná zvesť bola však vážnou prekážkou Spasiteľovmu dielu. Ľudia sa začali k nemu hrnúť v takých zástupoch, že dielo musel na čas prerušiť.

Každý Kristov skutok mal ďalšiu význu. Svojím zámerom siahal ďalej, než sa dalo z činu samého usúdiť. Podobne to bolo aj v prípade malomocného. Ježiš pomáhal všetkým, čo k nemu prišli, a túžil byť požehnaním aj tým, čo dosiaľ neprišli. Upútal publikánov, pohanov a Samaritánov, no chcel osloviť aj kňazov a učiteľov, ktorí boli v zajatí svojich predsudkov a tradícií. Stále sa o to snažil. Kňazom poslal človeka, ktorého uzdravil z malomocenstva, aby odstránil ich predsudky.

Farizeji tvrdili, že Kristovo učenie odporuje zákonu, ktorý Boh sprostredkoval cez Mojžiša; no pokyn, aby uzdravený priniesol obeť podľa zákona, toto obvinenie vyvracal. Bol to dostatočný dôkaz pre všetkých, čo boli ochotní dať sa presvedčiť.

Jeruzalemskí vodcovia vyslali špehov, ktorí mali nájsť nejakú zámienku, aby Krista mohli usmrtiť. On však odpovedal dôkazmi svojej lásky k ľuďom, úcty k zákonu a moci vyslobodzovať ľudí z hriechu a smrti. Vydal o nich svedectvo: „*Za dobré sa mi odplácajú zlým, za moju lásku nenávisťou.*“, [Žalm 109,5](#). Ten, ktorý kedysi na vrchu prikázal: „*Milujte svojich nepriateľov,*“, sám podľa tejto zásady žil. Neodplácal sa „*zlým za zlé alebo zlorečením za zlorečenie, ale naopak, žehnal,*“, [Matúš 5,44](#); [1. Petra 3,9](#).

[177] Tí istí kňazi, ktorí malomocného zo spoločnosti vylúčili, potvrdili jeho uzdravenie. Výrok o tom bol verejne oznámený a zaznamenaný; bolo to skvelé svedectvo o Kristovi. Keď sa uzdravený vrátil do zhromaždenia Izraela s kňazským potvrdením, že po chorobe nie je na ňom ani stopy, sám bol živým svedkom svojho Dobrodinca. Ochotne priniesol svoju obeť a velebil Ježišovo meno. Kňazi boli presvedčení o božskej moci Spasiteľa. Naskytla sa im príležitosť poznať pravdu a prijať požehnanie svetla. Ak zavrhnú túto príležitosť, nikdy sa už nevráti. Mnohí toto svetlo naozaj zavrhlí, no predsa nesvietilo nadarmo. Nejedno srdce bolo oslovené, aj keď známky toho sa dočasne nedali pozorovať. Zdalo sa, že za Spasiteľovho života jeho dielo vyvolávalo len nepatrnú ozvenu lásky zo strany kňazov a učiteľov, ale po jeho nanebovstúpení „*aj veľa kňazov poslušne prijalo vieru,*“, [Skutky apoštolov 6,7](#).

Kristovo očistenie malomocného od strašnej choroby je príkladom, ako zbavoval ľudí od kliatby hriechu. Človek, ktorý prišiel k Ježišovi, bol „*malomocný,*“. Smrteľný jed choroby otrávil celé telo. Učeníci nechceli dovoliť Majstrovi dotknúť sa ho, lebo kto sa dotkol malomocného, sám sa znečistil. Ježiš sa však položením ruky na tohto trpiteľa nepoškrnil. Tento dotyk mal životodarnú moc; choroba bola odstránená. Malomocenstvo hriechu je nepoddajné, smrteľné a ľudským úsilím nevyliciteľné. „*Celá hlava je nemocná a celé srdce choré. Od päty po hlavu nič zdravého na ňom, samá modrina a jazva a čerstvá rana.*“, [Izaiáš 1,5.6](#). Ježiš však v stánku ľudskej prirodzenosti zostal bez poškrvny. Jeho prítomnosť má liečivý vplyv na hriešnika. Ktokoľvek mu padne k nohám a vo viere povie: „*Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť,*“, bude počuť odpoveď: „*Chcem, buď čistý!*“, [Matúš 8,2.3](#).

V niektorých prípadoch uzdravenia Ježiš hneď neposkytol žiadané požehnanie. V prípade tohto malomocného bola prosba vypo-

čutá okamžite. Ak prosíme o pozemské požehnanie, odpoveď na naše modlitby sa môže omeškať, alebo nám Boh môže dať niečo iné, než o čo prosíme. Nie je to tak, ak prosíme o vyslobodenie z hriechu. On sám nás chce očistiť od nepravostí, prijať za svoje deti a umožniť nám svätý život. Kristus „seba samého vydal za naše hriechy, aby nás vyslobodil z terajšieho zlého veku podľa vôle Boha a nášho Otca,„ Galat'anom 1,4. „Toto je dôvera, ktorú máme k nemu, že nás počuje, keď o niečo prosíme podľa jeho vôle. A ak vieme, že nás počuje, nech o čokoľvek prosíme, vieme aj to, že dostaneme, o čo sme ho žiadali,„ 1. Jána 5,14.15. „Ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý; odpustí nám hriechy a očistí nás od každej nepravosti,„ 1. Jána 1,9.

Kristus aj uzdravením ochrnutého v Kafarnaume zvestoval tú istú pravdu. Týmto divom sa mala prejavovať jeho moc odpúšťať hriechy. Uzdravenie ochrnutého je ilustráciou ešte ďalších vzácných pravd. Je v ňom nádej a povzbudenie, a v súvislosti so ľstivými farizejmi je aj varovným naučením. [178]

Ako malomocný aj tento ochrnutý stratil všetku nádej na uzdravenie. Jeho choroba bola dôsledkom hriešneho života a utrpenie mu strpčovali aj výčitky svedomia. Dávno predtým sa obrátil na farizejov a lekárov v nádeji, že ho zbavia duševných i telesných útrap. Oni ho však ľahostajne vyhlásili za nevyliciteľného a prenechali Božiemu hnevu. Farizeji pokladali utrpenie za dôkaz Božej neľúbosti, a preto sa stránili chorých a trpiacich. Často práve oni, ktorí sa pokladali za svätých, boli hriešnejší než odsúdení trpitelia.

Tento ochrnutý bol celkom bezmocný a vo svojom beznádejnom stave upadal do zúfalstva. Náhle počul o predivných skutkoch Ježišových. Dozvedel sa, že boli uzdravení aj iní podobne hriešni a bezmocní, ba očistení boli aj malomocní. Priatelia, ktorí mu priniesli tieto zvesti, povzbudzovali v ňom vieru, že aj on môže byť uzdravený, ak ho prinesú k Ježišovi. Jeho nádej však ochabla, keď si uvedomil, ako si túto chorobu sám zapríčinil. Obával sa, že tento čistý, bezhriešny Lekár ho neprijme.

Nešlo mu už natoľko ani o telesné uzdravenie, ako o ul'ahčenie bremena hriechu. Keby mohol vidieť Ježiša a získať istotu odpustenia a zmierenia s nebom, bol by spokojný, nech by už podľa Božej vôle mal žiť alebo zomrieť. Tento skonávajúci muž volal: Kiežby som ho mohol uvidieť! Veľ a času nebolo. Jeho telo už nieslo

známky rozkladu. Prosil svojich priateľov, aby ho aj s lôžkom odniesli k Ježišovi, čo oni ochotne urobili. Zástup, ktorý sa zišiel v dome i okolo domu, v ktorom sa nachádzal Spasiteľ, bol však taký veľký, že nebolo možné dostať sa k nemu a počuť jeho hlas.

Ježiš učil v dome Petrovom. Podľa zvyku si učeníci sadli k nemu a „*sedeli okolo neho farizeji a zákonníci, ktorí sa poschádzali zo všetkých galilejských a judských dedín i z Jeruzalema,*„ [Lukáš 5,17](#). Tí prišli ako špehovia a striehli, z čoho by Ježiša obvinili. Okrem nich tu bol zmiešaný dav nadšencov, ctiteľov, zvedavcov i nevercov. Boli tu zastúpené rôzne národnosti a všetky spoločenské vrstvy. S Ježišom bola „*moc Pánova... aby ich uzdravoval,*„ [Lukáš 5,17](#). Duch života sa vznášal nad zhromaždením, ale farizeji a učitelia zákona nespoznali jeho prítomnosť. Nepocit'ovali nijakú potrebu a uzdravenie nepotrebovali. Ježiš „*hladných nasýtil dobrotami a boháčov poslal naprázdno,*„ [Lukáš 1,53](#).

[179] Tí, čo niesli porazeného, opätovne sa pokúšali preniesť ho pomedzi zástup, ale márne; chorý sa ohliadal okolo seba v nevýslovnej tiesni. Ako sa mohol vzdať nádeje, keď dlhoočakávaná pomoc bola tak blízko? Priatelia ho na jeho návrh vyniesli na strechu domu a otvorom cez povalu ho spustili k Ježišovým nohám. Reč bola prerušená. Spasiteľ hľadel na zúboženú tvár a videl prosiace oči, ktoré sa upierali na neho. Chápal trpiaceho, veď on sám pritiahol k sebe tohto zmäteného a pochybujúceho ducha. Pokiaľ bol porazený ešte doma, Spasiteľ presviedčal jeho svedomie. Keď sa kajal zo svojich hriechov a uveril, že Ježiš má moc uzdraviť ho, Spasiteľova životodarná milosť už vtedy žehnala toto roztúžené srdce. Ježiš pozoroval, ako sa prvá iskra viery rozplamenila na trvalú istotu, že on je jedinou nádejou hriešnika, a videl, ako tejto viery pribúda každým novým pokusom dostať sa do jeho prítomnosti.

Spasiteľove slová: „*Človeče, odpúšťajú sa ti hriechy,*„ zneli tomuto trpitel'ovi ako príjemná melódia [Lukáš 5,20](#).

Ťarcha zúfalstva sa vytrácala z duše tohto chorého človeka, pokoj z odpustenia ovláda jeho ducha a vyžaruje mu z tváre. Telesné útrapy ustupujú a celý človek sa mení. Bezmocný trpitel' je uzdravený, hriešnik získal odpustenie.

Prostou vierou prijal Spasiteľove slová ako záruku nového života. Nič iné si už nežiadal, ticho a pokojne ležal s pocitom nevys-

loviteľného št'astia. Nebeské svetlo mu žiarilo z tváre a ľudia s údivom hľadeli na tento výjav.

Rabíni pozorne sledovali, ako sa Ježiš v tomto prípade zachová. Spomínali si, ako sa k nim tento muž utiekal o pomoc a oni mu odmietli každý prejav nádeje a súcitu. Okrem toho vyhlásili, že jeho utrpenie je Božím trestom za jeho hriešny život. To všetko im preblesklo mysl'ou, keď tohto trpiteľa videli pred sebou. Boli svedkami pozorného záujmu prítomných a podesilo ich vedomie, že medzi ľuďom strácajú vplyv.

Títo hodnostári tu nepovedali ani slova, ale ich pohľady naznačovali, že niečo sa musí stať, aby sa tento príliv zastavil. Ježiš vyhlásil, že ochrnutému boli odpustené hriechy. Farizeji pokladali tieto slová za rúhanie a nazdávali sa, že to môžu pokladať za hriech hodný smrti. Uvažovali: „*Rúha sa! Odpúšťat' hriechy môže jedine Boh.*“, [Marek 2,7](#).

Keď sa Ježiš na nich uprene zadíval, schúlili sa a ustúpili. Potom povedal: „*Čo je ľahšie? Povedať ochrnutému: Odpúšťajú sa ti hriechy, alebo povedať: Vstaň, vezmi si lôžko a chod'?* Aby ste však vedeli, že Syn človeka má moc odpúšťat' hriechy na zemi,“, povedal ochrnutému: „*Hovorím ti, vezmi si lôžko a chod' domov!*“, [Marek 2,9-11](#).

Nato sa na rohožke prinesený bez váhania sám postavil na nohy ako zdatný mladík. Žilami sa mu opäť rozprúdila životodarná krv. Každý úd tela sa rozhýbal. Zdravá farba tváre nahradila mŕtvolnú bledosť. „*On vstal, vzal si lôžko a vyšiel pred očami všetkých. Všetci žasli, velebili Boha a hovorili: Také čosi sme ešte nikdy nevideli.*“, [Marek 2,12](#).

Aká predivná je Kristova láska, ktorá sa skláňa k hriešnym a trpiacim ľuďom a uzdravuje ich! Boh so zármutkom znáša bolesti trpiaceho ľudstva a stišuje ich. Aká divotvorná moc sa tu zjavila ľuďom! Kto môže pochybovať o poslanstve spásy? Kto môže zľahčovať milosrdenstvo súcitého Vykupiteľa?

Uzdraviť rozpadávajúce sa telo mohol len zásah stvoriteľskej moci. Tým istým hlasom, ktorým Boh oživil podobu človeka sformovanú z prachu zeme, oživil aj zomierajúce telo ochrnutého. Tá istá moc, ktorá oživila telo, obnovila aj srdce. Ten, ktorý pri stvorení „*povedal, a stalo sa,*“, ktorý „*rozkázal, a postavilo sa,*“ ([Žalm 33,9](#)), oživil tohto človeka mŕtveho pre viny a hriechy. Uzdravenie tela bolo

dôkazom moci, ktorá obnovila srdce. Kristus rozkázal ochrnutému vstať a ísť, aby bolo zrejmé, že „*Syn človeka má moc odpúšťať at' hriechy na zemi.*„, [Marek 2,10](#).

Kristus vrátil ochrnutému duševné i telesné zdravie. Po duchovnom uzdravení sa uzdravilo aj telo. Na toto poučenie by sme nemali zabúdať. Aj dnes tisíce telesne trpiacich túžia počuť slová, ktoré počul ochrnutý muž: „*Odpúšť ajú sa ti hriechy.*„, [Marek 2,9](#). Príčinou ich choroby je bremeno hriechu, nepokoja a neuspokojených túžob. Nepomôže sa im, kým neprídu k nebeskému Lekárovi duše. Pokoj, ktorý môže dať len on, posilní myseľ a uzdraví telo.

Ježiš prišiel, „*aby zmaril diablove skutky.*„, [1. Jána 3,8](#). „*V ňom bol život.*„, [Ján 1,4](#). On sám hovorí: „*Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie.*„, [Ján 10,10](#). On je „*oživujúcim duchom.*„, ([1. Korint'anom 15,45](#)) a on má dodnes tú istú životodarnú moc, ako keď na zemi uzdravoval chorých a hriešnikom odpúšťať al viny. On „*odpúšťa všetky tvoje viny, on uzdravuje všetky tvoje choroby.*„, [Žalm 103,3](#).

Uzdravenie ochrnutého pôsobilo na ľudí tak, akoby sa otvorilo nebo a zjavila sa sláva lepšieho sveta. Keď uzdravený prešiel popri zástupe, každým krokom velebil Boha a svoje lôžko niesol ako pierko; ľudia mu uvoľňovali priechod a s údivom naňho hľadeli. Medzi sebou si šepkali: „*Čosi také sme ešte nikdy nevideli.*„, [Lukáš 5,26](#).

Farizeji onemeli úžasom a boli premožení. Poznali, že ich závist' ľud nijako nevzrušila. Obdivuhodné uzdravenie človeka, ktorého prenechali Božiemu hnevu, na ľudí tak zapôsobilo, že rabíni v tej chvíli zostali zabudnutí. Títo učitelia poznali, že Kristus má moc, ktorú oni pripisujú jedine Bohu, a že pokojná dôstojnosť jeho vystupovania sa výrazne líši od ich sebavedomia. Boli znechutení a zahanbení. Spoznali síce, no neuznali prítomnosť vyššej moci. Čím silnejší bol dôkaz, že Ježiš má moc odpúšťať at' hriechy na zemi, tým tvrdošijnejšie zotrvali vo svojej nevere. Z Petrovho domu, kde boli svedkami, ako Ježiš slovom uzdravil ochrnutého, odišli a vymýšľali nové plány, ako Božieho Syna umlčať.

Kristova moc uzdravila akúkoľvek zhubnú a tvrdošijnú telesnú chorobu. Duševná choroba však ešte mocnejšie ovládla tých, čo zatvárali oči pred svetlom. Malomocenstvo a ochrnutie neboli tak strašné, ako fanatizmus a nevera.

V dome uzdraveného muža zavládla veľká radosť, keď sa vrátil k svojej rodine a sám si niesol lôžko, na ktorom ho pred krátkou chvíľou z domu pomaly vynášali. Zbehli sa k nemu, plakali radosťou a nechceli veriť vlastným očiam. Stál pred nimi v plnej sile. Ramená, ktoré viseli akoby bez života, reagujú teraz na jeho vôľu. Zvraštená a olovnato sfarbená pokožka je svieža a zdravo ružová. Prechádzal sa pevným, uvoľneným krokom. Radosť a nádej mu vyžarovali z tváre; výraz čistoty a pokoja nahradil stopy hriechu a utrpenia. K nebu sa vznášali radostné vd'aky tohto domu a Boh bol oslávený aj vo svojom Synovi, ktorý vrátil nádej beznádejnému a silu zoslabnutému. Tento muž s celou svojou rodinou bol ochotný položiť aj život za Ježiša. Nijaká pochybnosť im nezatieňovala vieru a nijaká nedôvera nepodlamovala oddanosť tomu, ktorý priniesol svetlo do ich temného domova.

28. kapitola — Lévi Matúš

Z rímskych úradníkov boli v Palestíne najnenávidenejší publikáni. Príčinou neustálej roztrpčenosti a podráždenosti Židov bola skutočnosť, že dane im ukladala cudzia vláda, čo im pripomínalo stratu nezávislosti. A vyberači daní neboli len nástrojmi rímskeho útlaku, ale aj vydieračmi, ktorí sa svojvoľne obohacovali na úkor ľudu. Na Žida, ktorý tento úrad z rúk Rimanov prijal, sa hľadelo ako na zapredanca cti vlastného národa. Pohrdali ním ako odpadlíkom a zaradili ho medzi najväčších podliakov spoločnosti.

K tejto triede patrili aj Lévi Matúš, ktorého Kristus pri Genezaretskom jazere povolal do služby, ako svojho piateho učeníka. Ježiš videl, že tento človek má srdce otvorené pre pravdu. Matúš počúval Spasiteľove výklady. Keď ho Boží Duch presvedčil o jeho hriechnosti, rozhodol sa hľadať pomoc u Krista. Keď že vedel, akí sú rabíni neprístupní, ani nepomyslel, že by si ho veľký Učiteľ mohol všimnúť.

Jedného dňa však zo svojej colníckej pozorovateľne videl prichádzať Ježiša. Veľmi sa zadivil, keď počul príkazné slová: „*Pod' za mnou!*„

Matúš „*tam nechal všetko, vstal a šiel za ním,*„ [Lukáš 5,27.28](#). Nezaváhal, nepochyboval, nemyslel na výnosné postavenie, ktoré vymení za chudobu a ťažkosti. Bol spokojný, že bude s Ježišom a bude smieť počúvať jeho slová a pomáhať mu v diele.

Podobne to bolo aj s učeníkmi, ktorí boli povolání pred ním. Keď Ježiš vyzval Petra a jeho priateľov, aby ho nasledovali, opustili svoje člny a siete. Niektorí z týchto učeníkov mali priateľov, ktorí boli odkázaní na ich podporu; keď však prijali Ježišovo pozvanie, neváhali ani sa nepýtali, z čoho budú žiť a ako uживia rodinu. Poslúchli výzvu, a keď sa ich Ježiš potom spýtal: „*Keď som vás poslal bez mešca, bez kapsy a bez obuvi, či vám niečo chýbalo? Oni odpovedali: Nič.,*„ [Lukáš 22,35](#).

Matúš žil v hojnosti, kým Peter a Ondrej trpeli biedu. Prechádzal však rovnakou skúškou a rovnakým sebaodovzdaním. Práve vo

chvíli úspechu, keď siete boli plné rýb a ozvena starého života bola najmocnejšia, Ježiš vyzval svojich učeníkov, aby to všetko opustili a venovali sa hlásaniu evanjelia. Podobnou skúškou musel prejsť každý, aby sa ukázalo, či je v ňom mocnejšia túžba po pozemskom blahu, alebo po spoločenstve s Kristom.

Zásadovosť býva náročná. Kto dielu neposvätil celé srdce a všetko ostatné nepokladá za stratu pred zvrchovanosťou poznania Krista, ten v Božej službe nemôže mať úspech. Kto má nejaké výhrady, nemôže byť Kristovým učeníkom, tým menej jeho spolupracovníkom. V správaní tých, čo si vážia veľkosť spasenia, sa prejaví Kristov sebazapieravý život. Radostne ho budú nasledovať, kamkoľvek ich povedie.

[183]

Povolanie Matúša za Kristovho učeníka mnohých veľmi znepokojilo. Ak si náboženský učiteľ zvolí publikána za jedného zo svojich najbližších stúpcov, potom je to urážka náboženských, spoločenských i národných zvyklostí. Farizeji chceli vyvolať v ľuďoch predsudky, podnieť ich proti Ježišovi.

Medzi colníkmi to vzbudilo široký záujem. Cítili náklonnosť k tomuto nebeskému Učiteľovi. Povolanie za učeníka Matúša potešilo; chcel k Ježišovi priviesť aj svojich predošlých spoločníkov. Kvôli tomu usporiadal vo svojom dome slávnosť, na ktorú pozval svojich príbuzných a priateľov. Boli medzi nimi nielen colníci, ale aj iní ľudia pochybnéj povesti, s ktorými sa ich príliš opatrní susedia nestýkali.

Slávnosť sa poriadala na počesť Ježiša, ktorý toto pohostinstvo bez váhania prijal. Dobré však vedel, že to popudí stranu farizejov a medzi ľuďmi mu to môže poškodiť povest'. Jeho rozhodnutie však nemohli ovplyvniť nijaké zdvorilostné ohľady. Na spoločenské postavenie nebral ohľad. Srdečne sa však zaujímal o človeka, ktorý túžil po vode života.

Ježiš zasadol pri stole publikánov ako čestný hosť a svojou účasťou a prívetivosťou dosvedčil, že uznáva ľudskú dôstojnosť; a ľudia si chceli získať jeho dôveru. Jeho slová pôsobili na ich roztúžené srdcia požehnanou, životodarnou mocou. V týchto vyvrhloch spoločnosti sa prebúdzali nové pohnútky a otvárala sa im možnosť nového života.

Pri podobných zhromaždeniach Spasiteľovo posolstvo dojalo mnohých, ale priznali sa k nemu len po jeho nanebovstúpení. Keď

sa pri vyliatí Ducha Svätého za jediný deň obrátilo tritisíc ľudí, boli medzi nimi mnohí, čo posolstvo pravdy počuli prvýkrát pri stole publikánov, a podaktorí z nich sa stali aj zvestovateľmi evanjelia. Samotnému Matúšovi zostal Ježišov príklad pri hostine stálym poučením. Opovrhovaný publikán sa stal jedným z najoddanejších evanjelistov a svojou službou šiel čo najvernejšie v šľapajach svojho Majstra.

[184] Keď sa rabíni dozvedeli, že Ježiš je u Matúša na slávnosti, nepremeškali príležitosť obviniť ho. Chceli to však urobiť prostredníctvom učeníkov. Hodlali v nich podnieť predsudky, a tak ich odcudziť Majstrovi. Na Krista žalovali pred učeníkmi a učeníkov obviňovali pred Kristom v snahe zasiahnuť ich na najzraniteľnejšom mieste. To je satanov spôsob už od jeho vzbury v nebi, a jeho duch vedie všetkých, čo podnecujú nesvornosť a rozdelenie.

„Ako to, že váš učiteľ jedáva s colníkmi a hriešnikmi?“, pýtali sa závistliví rabíni.

Ježiš nečakal na odpoveď učeníkov, ale sám odpovedal: „*Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Chod'te a naučte sa, čo to znamená: Milosrdenstvo chcem a nie obeť. Neprišiel som povolať spravodlivých, ale hriešnikov.*“, **Matúš 9,12.13**. Farizeji sa pokladali za duchovne zdravých, teda takých, čo nepotrebujú lekára. Na publikánov hľadeli ako na duševne nevyliciteľných ľudí. Nebolo teda Kristovým poslaním ako lekára vyhládať práve tých, čo potrebovali jeho pomoc?

Aj keď si farizeji priveľa o sebe mysleli, v skutočnosti boli v horšom stave, než tí, ktorými pohrdali. Publikáni neboli tak fanatickí a sebavedomí, a preto boli pravde prístupnejší. Ježiš povedal rabínom: „*Chod'te a naučte sa, čo to znamená: Milosrdenstvo chcem a nie obeť.*“, Tým naznačil, že im napriek ich povolaniu vykladať Písmo duch Božieho slova celkom uniká.

Farizeji boli síce načas umlčaní, ale to ich ešte viac utvrdilo v nepriateľstve. Pri najbližšej príležitosti vyhládali učeníkov Jána Krstiteľa a snažili sa ich popudiť proti Spasiteľovi. Farizeji neuznávali poslanie Jána Krstiteľa. Odmietli jeho striedmy spôsob života, jednoduché zvyky, hrubý odev a označovali ho za fanatika. Pretože karhal ich pokrytectvo, neprijímali jeho posolstvo a snažili sa proti nemu pobúriť ľud. Boží Duch pôsobil na srdce týchto posmešni-

kov a usvedčoval ich z hriechu; oni však zavrhli Božiu radu a Jána vyhlásili za človeka posadnutého diablom.

Keď sa teraz Ježiš priatelil s ľuďmi, jedol a pil pri ich stoloch, obvinili ho, že povolí uje obžerstvu a holduje vínu. Takí však boli práve tí, čo ho z tohto obviňovali. Podobne ako satan falošne predstavil Boha a pripísal mu svoje vlastnosti, aj títo bezbožní ľudia falošne svedčili o Pánových posloch.

Farizeji nechceli pripustiť, že Ježiš jedáva s publikánmi a hriešnikmi preto, aby priniesol nebeské svetlo tým, čo žijú v temnote. Nechceli uznať, že každé slovo, vychádzajúce z úst tohto nebeského Učiteľa, je živým semenom, ktoré vyklíči a prinesie ovocie na Božiu slávu. Rozhodli sa, že neprijmú svetlo, a hoci neuznávali Krstiteľovo poslanie, teraz boli ochotní spriatelit' sa s jeho učeníkmi s úmyslom spojiť sa s nimi proti Ježišovi. Tvrdili, že Ježiš zanedbáva dávne tradície, a prísnu zbožnosť Jána Krstiteľa porovnávali s Ježišom, ktorý hoduje s publikánmi a hriešnikmi.

Jánovi učeníci boli v tom čase veľmi zarmútení. Bolo to skôr, než prišli k Ježišovi s Jánovým posolstvom. Ich milovaný učiteľ bol vo väzení a oni celé dni len trúchlili. Okrem toho Ježiš neprejavil snahu vyslobodiť Jána, ba zdalo sa, že jeho posolstvu nedôveruje. Keby bol Jána poslal Boh, prečo si Ježiš a jeho učeníci počínajú celkom inak?

[185]

Jánovi učeníci nechápali jasne Kristovo dielo. Nazdávali sa, že obvinenia farizejov môžu mať nejaký dôvod. Oni zachovávali mnoho rabínskych príkazov v nádeji, že budú ospravedlnení zo skutkov zákona. Židia sa postievali, aby získali zásluhy, a najprísnejší z nich sa postili dvakrát v týždni. Farizeji i Jánovi učeníci sa práve postili, keď prišli k Ježišovi s otázkou: „*My a farizeji sa často postíme, no tvoji učeníci sa nepostia?*“, [Matúš 9,14](#).

Ježiš im odpovedal veľmi ohľaduplne. Nevyvracal im ich nesprávnu predstavu o pôste; chcel im len objasniť zmysel svojho poslania. Použil rovnaký obraz, akým sám Ján Krstiteľ svedčil o Ježišovi, keď povedal: „*Ženích je ten, kto má nevestu. A ženíchov priateľ, ktorý je pri ňom a počúva ho, veľmi sa raduje zo ženíchovho hlasu. Táto moja radosť je úplná.*“, [Ján 3,29](#). Jánovi učeníci si museli spomenúť na tieto slová svojho učiteľa, keď Ježiš obrazne odpovedal: „*Či môžu svadobníci smútiť, kým je ženích s nimi?*“, [Matúš 9,15](#).

Nebeské Knieža bolo medzi svojím ľuďom. Svet dostal najväčší Boží dar. Bola to radosť pre chudobných, pretože Kristus ich prišiel povolať za dedičov svojho kráľovstva; radosť pre bohatých, lebo ich chcel naučiť, ako získať bohatstvo večné; radosť pre nevedomých, lebo ich chcel urobiť múdrymi na spasenie; radosť pre učeních, ktorým chcel otvoriť hlbšie tajomstvá, o akých sa im ani nezazdalo. Spasiteľovo poslanie malo ľuďom odhaliť pravdy skryté od stvorenia sveta.

Ján Krstiteľ sa tešil, že môže vidieť Spasiteľa. Aký to dôvod k radosti pre učeníkov, ktorí mohli chodiť a hovoriť s Majestátom nebies! To nebol čas, aby boli smutní a postili sa. Museli otvoriť svoje srdce svetlu jeho slávy, aby mohli šíriť jeho svetlo tam, kde ľudia bývali vo tme a v tóni smrti.

Kristove slová vyvolali síce radostnú predstavu, no tlmil ju temný tieň, ktorý postihlo len jeho oko. Povedal: *„Príde však čas, keď im vezmú ženícha, a potom sa budú postiť“*, [Matúš 9,15](#). Učeníci sa budú rmútiť a postiť, keď uvidia svojho Pána zradne opusteného a ukrižovaného. Pri lúčení vo vrchnej sieni im povedal: *„Ešte chvíľku a nevidíte ma. A zase chvíľku a uvidíte ma. Veru, veru, hovorím vám: Vy budete plakať a nariekať a svet sa bude radovať. Budete žiaľiť, ale váš smútok sa premení na radosť“*, [Ján 16,19.20](#).

[186]

Smútok učeníkov sa mal zmeniť na radosť po Kristovom zmŕtvychvstaní. Spasiteľ po svojom nanebovstúpení už nemal byť na zemi osobne prítomný, no prostredníctvom Utešiteľa mal byť stále s nimi a učeníci nemali márniti čas v smútku. To si prial len satan. Chcel dokázať, že boli podvedení a oklamaní. Oni však mali s vierou hľadiť k nebeskej svätyni, kde za nich slúži Ježiš. Mali otvoriť srdce Duchu Svätému, jeho Zástupcovi, a tešiť sa vo svetle jeho prítomnosti. Prídu však dni pokušenia a súženia, keď sa dostanú do rozporu s mocnými tohto sveta a vodcami ríše temna, keď Kristus nebude s nimi osobne a oni nepoznajú prítomnosť Utešiteľa, potom bude na pôst čas veľmi príhodný.

Farizeji sa vychvalovali svojím prísnyim zachovávaním formalít, zatiaľ čo srdce mali plné nenávisti a sváru. Písmo hovorí: *„Pre svár a zavadu sa postíte, aby ste mohli byť zločinnou pástou. Váš dnešný pôst nie je taký, aby váš hlas bolo počut na výšinách. Či je to taký pôst, v akom ja mám záľubu, keď sa človek kajá? Znamená*

to ovesit' hlavu ako trstinu a postlat' si vrecovinu a popol? Či toto nazývaš pôstom, vzácnym dňom Hospodinovým?., Izaiáš 58,4.5.

Skutočný pôst nie je čírou formalitou. Pôst milý Bohu podľa Písma má „*rozväzovať putá neprávosti, spretrhať povrazy jarma, prepustiť utláčaných na slobodu a polámať každé jarmo,*„ to znamená poskytnúť „*hladnému, po čom sám túžiš a nasýtiš strápeného,*„ [Izaiáš 58,6.10](#). Tento text zvýrazňuje pravého ducha a povahu Kristovho diela. Celý jeho život bol sebažertvou pre záchranu sveta. Či už šlo o pôst pred pokušením na púšti alebo o stolovanie s colníkmi u Matúša, Ježiš obetoval svoj život, aby vykúpil hynúcich. Pravá zbožnosť sa neprejavuje nečinným zármutkom, obvyklým telesným odriekaním či mnohými obeťami, ale sebaobetavou ochotou slúžiť Bohu i ľuďom.

V nadväznosti na odpoveď Jánovým učeníkom Ježiš povedal podobenstvo: „*Nikto predsa neprišáva záplatu z novej látky na staré šaty. Ved' taká výplň natrhne šaty a diera sa len zväčší.*„ [Matúš 9,16](#). Posolstvo Jána Krstiteľ'a sa nemohlo miešať s tradíciou a poverou. Pokus spojiť farizejskú okázalosť s Jánovou opravdivosťou by len zvýraznil neprekonateľnú trhlinu medzi obojím.

Podobne nebolo možné spojiť učenie Kristovo s farizejským formalizmom. Kristus neprišiel preklenúť priepasť, ktorá vznikla Jánovým učeníom. Rozdiel medzi starým a novým chcel vlastne ešte prehĺbiť. Túto skutočnosť vystihol ďalším obrazom: „*Ani nové víno nevlievajú do starých mechov, inak sa mechy roztrhajú, víno vytečie a mechy sa zničia.*„ [Matúš 9,17](#). Kožené mechy, ktoré sa používali ako nádoby pre nové víno, po čase zoschli, lámali sa a na určený účel sa už použiť nedali. Týmto každodenným príkladom naznačil Ježiš stav židovských vodcov. Kňazi, zákonníci a poprední muži ustrnuli v zabehnutom a tradičnom obradníctve. Srdcia im stvrdli ako zoschnuté vínne mechy, ku ktorým ich tiež pripodobnil. Nemohli sa stať nositeľmi životodarnej nebeskej pravdy, kým boli spokojní so zákonníckym náboženstvom. Domnievali sa, že vystačia s vlastnou spravodlivosťou, a netúžili, aby do ich náboženstva vnikol nový prvok. Božiu blahosklonnosť neprijímali ako celkom nezaslúženú. Chápali ju ako odmenu, ktorú si zasluhujú za dobré skutky. Viera, ktorá pôsobí skrze lásku a očisťuje dušu, nemohla nadväzovať na náboženstvo farizejov s čisto kultovými a ľudskými prvkami. Snaha spojiť Ježišovo učenie s tradičným náboženstvom bola márna. Živá

Božia pravda by ako kvasiace víno roztrhla staré, zoschnuté mechy farizejskej tradície.

Farizeji sa pokladali za príliš múdrych, než aby potrebovali nejaké poučenie; za dostatočne spravodlivých, než aby túžili po spasení; za dost' vznešených, než aby im Kristus mohol pridať ku cti. Spasiteľ ich opustil a vyhl'adal iných, ochotných prijať nebeské posolstvo. Ježiš našiel nádoby na nové víno v nevzdelaných rybároch, v publikánoch z trhoviska, v Samaritánke i medzi jednoduchými ľuďmi, ktorí mu ochotne načúvali. Boh používa v službe evanjelia tých, čo ochotne prijímajú svetlo, ktoré im posiela. Oni sú šíriteľmi pravdy vo svete. Ak sa jeho vyznavači z Kristovej milosti stanú novými nádobami, on ich naplní novým vínom.

Kristovo učenie bolo síce znázornené novým vínom, no nebolo novou náukou, ale zjavením toho, čo sa zvestovalo od začiatku. Božia pravda však u farizejov stratila svoj pôvodný význam a krásu. Kristovo učenie im bolo v každom ohľade niečím novým, čo nepoznali a neuznali.

Ježiš upozorňoval na zhubnú moc falošného učenia, na jeho vplyv, ktorý otupuje postreh a túžbu po pravde. Povedal: „*Kto sa už napil starého vína, nepraje si mladé. Povie si: Staré je lepšie.*“, [Lukáš 5,39](#). Všetka pravda, ktorú dostal svet ústami patriarchov a prorokov, v Kristových slovách zažiarila v novej kráse. Zakonníci a farizeji však netúžili po vzácnom novom víne. Pre Kristovo učenie nemali miesta ani v hlave ani v srdci, pretože ich púťali staré tradície, zvyky a obrady. Ustrnuli na mŕtvych formách a odvracali sa od živej pravdy a Božej moci.

[188] V tom bola záhuba Židov, a to bude záhuba mnohých aj dnes. Tisíce sa dopúšťajú podobnej chyby ako farizeji, ktorých Kristus karhal pri hostine u Matúša. Mnohí radšej odmietajú pravdu, ktorá prichádza od Otca svetiel, než by sa vzdali niektorej obľúbenej predstavy a zriekli sa tej či onej modly vlastného názoru. Spoliehajú sa na seba, riadia sa vlastnou múdrosťou a neuvedomujú si svoju duchovnú úbohosť. Vyhovuje im také spasenie, pri ktorom by mohli vykonať nejaké významné dielo. Keď vidia, že na spásnom Božom čine sa nemôže priživovať vlastné ja, ponúkané spasenie zavrhnú.

Zákonnícke náboženstvo nikdy neprivedie ľudí ku Kristovi, lebo je to náboženstvo bez lásky a bez Krista. Pôst a modlitba motivované samospravodlivým duchom sú ohavnosťou pred Hospodinom.

Bohoslužobné zhromaždenia, obradnícka rutina, okázalá pokora, veľkolepý obetný systém – to všetko môže nasvedčovať, že takto zbožný človek sa pokladá za spravodlivého a pripraveného pre vstup do neba. To všetko je však len veľký sebaklam. Vlastné skutky nás nikdy nespasia.

Ako bolo za dní Kristových, tak je aj dnes; farizeji nepoznajú svoju duchovnú úbohosť, ich sa týka posolstvo: „*Hovoríš: Som bohatý, zbohatol som, nepotrebujem nič – a nevieš, že si biedny, poľutovaniahodný, chudobný, slepý a nahý. Radím ti, odo mňa si kúp zlato vyskúšané ohňom, aby si zbohatol, a biele rúcho, aby si sa zaodial a aby nebolo vidieť hanbu tvojej nahoty, i masť, ktorou si potrieš oči, aby si videl.*„ [Zjavenie Jána 3,17.18](#). Viera a láska sú ohňom vyskúšané zlato. Pre mnohých však toto zlato stratilo svoj lesk a oni prišli o veľký poklad. Kristova spravodlivosť je rúcho, ktoré nikdy nenosili, alebo voda, z ktorej sa nikdy nenapili. Im platia slová: „*Mám proti tebe to, že si zanechal svoju prvotnú lásku. Preto si spomeň, odkiaľ si spadol, a rob pokánie a konaj ako prv. Ak nie, prídem na teba a pohnem tvoj svietnik z jeho miesta – ak nebudeš robiť pokánie.*„ [Zjavenie Jána 2,4.5](#).

„*Bohu milou obet'ou je duch skrúšený; ty, Bože, nepohrdneš srdcom skrúšeným a zdrveným.*„ [Žalm 51,19](#). Skôr ako človek môže v pravom zmysle v Ježiša Krista uveriť, musí sa vzdať vlastného sebeckého ja. Ak sa ho zriekne, potom Pán môže urobiť z neho nové stvorenie. Nové mechy udržia nové víno. Kristova láska naplní veriaceho novým životom. Kristov charakter bude zjavný v živote toho, kto hľadá na Pôvodcu a Dokonávateľa našej viery.

29. kapitola — Sobota

Sobota bola posvätená pri stvorení. Keď že bola určená pre blaho človeka, jej pôvod siaha do doby, „*ked' ranné hviezdy zvučne plesali a jasali všetci nebešt'ania.*“, [Job 38,7](#). Na svete vládol pokoj, lebo zem bola v súlade s nebom. „*A Boh videl všetko, čo utvoril, a hľ'a, bolo to veľmi dobré.*“, [1. Mojžišova 1,31](#). Nad dokončeným dielom potom radostne odpočinul.

Pretože Boh v sobotu odpočinul, „*požehnal siedmy deň a posvätil ho.*“, ([1. Mojžišova 2,3](#)) – oddelil ho pre svätý účel. Dal ho Adamovi ako deň odpočinku. Stal sa pamätníkom stvoriteľského diela, a tým aj znamením Božej moci a lásky. Písmo hovorí: „*Pamiatku spravil svojim divným skutkom. Hospodin milostivý je a milosrdný.*“, [Žalm 111,4](#). „*Ved' to, čo je v ňom neviditeľné – jeho večnú moc a Božstvo – možno od stvorenia sveta rozumom poznávať zo stvorených vecí.*“, [Rimanom 1,20](#).

Všetko bolo stvorené skrze Božieho Syna. „*Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bol Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo.*“, [Ján 1,1-3](#). A keď že sobota je pamätníkom stvoriteľského diela, je aj znamením Kristovej lásky a moci.

Sobota nám pripomína prírodu a privádza nás do spoločenstva so Stvoriteľom. Zo spevu vtáctva, šumenia stromov a hudby morských vln smieme počuť hlas toho, ktorý sa onoho dňa v osviežujúcej pohode raja zhováral s Adamom. Pozorovanie jeho moci v prírode môže človeka potešiť, pretože stvoriteľské slovo na začiatku dodnes životodarne oslovuje človeka. Boh, ktorý povedal: „*Nech z temnôt zažiarí svetlo, zažiaril aj v našich srdciach na osvietenie poznania Božej slávy v tvári Ježiša Krista.*“, [2. Korint'anom 4,6](#).

Práve táto myšlienka vyvolala žalmistov chválospev:

„*Potešil si ma, Hospodine, svojimi skutkami,
plesám nad dielami tvojich rúk.*“

*Aké veľkolepé sú tvoje diela, Hospodine,
aké prehlboké tvoje myšlienky!..,*

Žalm 92,5.6.

Duch Svätý oznamuje ústami proroka Izaiáša: „*Ku komu pripodobníte Boha? A akú podobu mu dáte? Neviete to? Nepočuli ste to? Nebolo vám to zvestované od začiatku? Nepochopili ste založenie zeme? Ten, ktorý tróni nad obvodom zeme, kým jej obyvatelia sú len ako kobyľky – ten, ktorý rozvíňa nebesá ako závoj a rozprestiera ich ako stan na bývanie..., komu ma teda pripodobníte? Komu sa budem rovnat’? – vraví Svätý. Zdvihnite vozvých svoje oči a vid’te, kto to stvoril! Ten, ktorý vyvádza ich voje podl’a počtu, všetkých oslovuje menom; pred Premocným a Presilným nechýba ani jeden. Prečo hovoríš, Jákob, a vravíš, Izrael: Skrytá je moja cesta pred Hospodinom a moje právo uniká môjmu Bohu? Nevieš to, nepočul si? Hospodin je večný Boh, ktorý stvoril končiny zeme; neustáva a neumdlieva, jeho múdrosť nemožno vystihnúť. Ustatému dáva silu a rozhojňuje moc bezvládneho.., „Neboj sa, lebo ja som s tebou, nepozerať ustrašene vôkol seba, lebo ja som Boh tvoj! Posilním t’a a pomôžem ti a podopriem t’a svojou spásonosnou pravickou.., „Ob-
ráťte sa ku mne a dajte sa zachrániť, všetky končiny zeme, lebo ja som Boh a iného nieta.., [Izaiáš 40,18-29; 41,10; 45,22](#). Sobota mala stále pripomínať túto ozvenu prírody. O posvätení svojich sobôt Pán povedal Izraelcom: „*Svät’te moje soboty, a budú znamením medzi mnou a medzi vami, aby ste vedeli, že ja som Hospodin, váš Boh.., [Ezechiel 20,20](#).**

[190]

Sobota bola súčasťou sinajského zákona; nebola tu však prvýkrát označená za deň odpočinku. Izraelci poznali tento deň dávno pred príchodom k Sinaju. Zachovávali ju totiž už cestou k tomuto vrchu. Keď ju niektorí znesvätili, Hospodin ich pokarhal: „*Dokedy sa budete zdráhať zachovávať moje príkazy a zákony?.., [2. Mojžišova 16,28](#).*

Sobota nebola určená len pre Židov, ale pre celý svet. Človek ju poznal v raji a spolu s inými príkazmi Desatora má trvalú záväznosť. O zákone, ktorého časťou je i štvrté prikázanie, Kristus hovorí: „*Kým sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani jediné písmenko a ani jediná čiarka zo zákona.., [Matúš 5,18](#). Dokiaľ budú nebesá a zem, sobota bude stále znamením Stvoriteľovej moci. A keď na zemi*

opäť rozkvitne raj, posvätený deň Božieho odpočinku bude v úcte všetkých ľuďí pod slnkom. „*Od soboty do soboty bude prichádzať každé telo, aby sa klaňalo predomnou, hovorí Hospodin.*“, [Izaiáš 66,23](#).

Nijakým iným ustanovením, ktoré bolo zverené Židom, sa tento ľud nelíšil od okolitých národov ako práve sobotou. Boh chcel, aby sa jej zachovávaním stali aj jeho zvláštnymi ctiteľmi. Sobota im mala byť znamením odluky od modloslužby a pojivom s pravým Bohom. No ak ľudia chcú zachovávať sobotu vo svätosti, musia byť sami posvätení. Keď Izraelci dostali príkaz: „*Pamätaj na deň soboty, aby si ho svätily*“, Hospodin im tiež povedal: „*Budete mi svätými ľuďmi*“, [2. Mojžišova 20,8](#); [2. Mojžišova 22,31](#) (ROH); [2. Mojžišova 22,30](#) (ECAV). Len tak mohla mať sobota pre Izrael skutočný zmysel bohoslužobného znamenia.

[191] Keď sa Židia odvrátili od Boha a prestali si vierou privlastňovať Kristovu spravodlivosť, sobota pre nich stratila svoj zmysel. Satanovi šlo o vlastnú slávu a odvrátenie ľuďí od Krista. Všetomže sa snažil sobotu odstrániť, lebo je znamením Kristovej moci. Židovskí vodcovia výdatne podporili satanov zámer, keď Boží deň odpočinku zať ažili svojimi náročnými požiadavkami. V Kristovej dobe bola sobota tak znevážená, že jej zachovávanie svedčilo skôr o ľudskom sebeckve a zvôli než o povahe láskavého nebeského Otca. Rabíni vlastne predstavovali Boha ako zákonodarcu, ktorého príkazy ľudia nemôžu plniť. Viedli ľudí k tomu, aby Boha pokladali za tyrana, a utvrdzovali ich v predstave, že zachovávanie soboty podľa jeho požiadaviek len podnecuje ľudskú tvrdosť a krutosť. Kristovou úlohou bolo odstrániť tieto falošné predstavy. Kristus ani zdaním nevyhoviel ich požiadavkám, ale sobotu zachovával podľa príkazu Božieho zákona napriek tomu, že rabíni ho stíhali bezohľadnou nenávisťou.

Keď sa raz v sobotu Spasiteľ so svojimi učeníkmi vracal z miesta modlitby, cesta ich viedla poľom dozrievajúceho obilia. Ježiš im duchovne slúžil do neskorej hodiny, a keď prechádzali popri obilí, učeníci začali jesť z odtrhnutých klasov vymrvené zrno. V ktorýkoľvek iný deň by to nebudilo nijakú pozornosť, lebo ktokoľvek prechádzal obilným poľom či sadom alebo vinicou, mohol si ovocie voľne odtrhnúť a zjesť ([5. Mojžišova 23,24.25](#)), ale v sobotu sa to pokladalo za znesvätenie dňa odpočinku. Nielenže trhanie klasov

sa považovalo za určitý spôsob žatvy, ale aj vymrvenie zrna v dlani sa počítalo za mlátenie obilia. Podľa náhl'adu rabínov šlo teda o dvojaký prečin.

Špehovia to hneď oznámili Ježišovi: „Pozri, tvoji učeníci robia to, čo nie je dovolené robiť v sobotu.„, [Matúš 12,2](#).

Keď bol Ježiš obvinený z prestupovania soboty pri Bethezde, obhajoval sa poukazom na Božie synovstvo i vyhlásením, že koná v súlade so svojím Otcom. Keď boli napadnutí jeho učeníci, pripomínal žalobcom starozmluvné príklady tých, čo v Božej službe v sobotu tiež niečo urobili.

Židovskí učители sa chválili znalosťou Písma a Spasiteľ im svojou odpoveďou karhavo naznačil ich neznalosť posvätných predpisov. Povedal: „Či ste nečítali, čo urobil Dávid, keď bol hladný on i jeho družina? Ako vošiel do Božieho domu, vzal a jedol predkladané chleby ..., hoci ich nemal jest' nik okrem kňazov.„, „Sobota bola ustanovená pre človeka, a nie človek pre sobotu.„, „Alebo či ste nečítali v zákone, že v sobotu kňazi v chráme znesväcujú sobotu a sú bez viny? Vravím vám však: Tu je niečo väčšie ako chrám ..., veď Syn človeka je Pánom nad sobotou.„, [Lukáš 6,3.4](#); [Marek 2,27.28](#); [Matúš 12,5-7](#).

Ak bolo správne, že Dávid utíšil svoj hlad tým, že jedol z chleba, ktorý bol oddelený pre svätú službu, tak bolo správne aj to, že učeníci získali svoju potravu trhaním klasov, hoci to bolo v hodinách sobotných. Okrem toho kňazi vykonávali v chráme oveľa väčšiu prácu v sobotu než v iné dni. Tá istá práca v svetskom povolaní by bola hriechom. Kňazi vykonávali obrady, ktoré ukazovali na Kristovu vykupiteľskú moc, a ich práca bola v súlade s cieľom soboty. Teraz však prišiel sám Kristus. Učeníci ako Kristovi spolupracovníci boli v Božej službe, a všetko, čo bolo nutné vykonať v záujme tohto diela, mohlo sa vykonať aj v sobotu.

Kristus chcel poučiť svojich učeníkov i nepriateľov, že službu Bohu treba uprednostniť. Zmyslom Božieho diela na svete je vykúpenie človeka; preto čokoľvek pripadne na sobotu v záujme tohto diela, je v súlade s prikázaním o sobote. Svoje tvrdenie Ježiš korunoval vyhlásením, že sám je „Pánom soboty,„ teda tým, kto je nad všetkými otáznikmi i nad všetkými zákonmi. Tento večný Sudca zbavil učeníkov viny, keď poukázal na samotné ustanovenia, z prestupovania ktorých boli obvinení.

[192]

Ježiš sa neuspokojil pokarhaním svojich nepriateľov. Vyhlásil, že vo svojej slepote nepochopili účel soboty. Povedal: „*Keby ste boli pochopili, čo znamená: Milosrdenstvo chcem a nie obeť, neboli by ste odsúdili nevinných.*“, [Matúš 12,7](#). Mnohými bezduchými obradmi nahrádzali nedostatok rýdzej poctivosti a súcitnej lásky, ktorá vždy bude znamením pravého Božieho ctiteľa.

Kristus znova opakoval pravdu, že obeť samy osebe nemajú nijakú cenu. Sú len prostriedkom, nie cieľom. Ich zámerom bolo usmerňovať ľudí k Spasiteľovi, a tým ich privádzať do súladu s Bohom. Boh si cení službu lásky. Ak toto chýba, potom všetky obrady pokladá za ohavnosť. Podobne je to aj so sobotou. Jej cieľom bolo priviesť človeka do spoločenstva s Bohom; keď však myseľ človeka bola zaujatá únavnými obradmi, účel soboty bol zmarený. Iba vonkajšie zachovávanie dňa odpočinku bolo jej výsmechom.

Pri inej príležitosti Ježiš vošiel v sobotu do synagógy a videl človeka s uschnutou rukou. Farizeji boli zvedaví, čo urobí. Spasiteľ vedel, že ak chorého uzdraví v sobotu, budú ho pokladať za priestupníka; no aj tak neváhal boriť hrádzu požiadaviek, ktoré zne-
 možňovali zachovávanie soboty. Ježiš vyzval trpiteľa, aby pristúpil, a potom sa spýtal: „*Slobodno v sobotu robiť dobre, alebo zle, zachrániť život, alebo zničiť?*“, [Marek 3,4](#). Židia mali pravidlo, že zanedbanie príležitosti vykonať dobrý skutok znamená spáchať zlo; nezachrániť život znamená zabiť ho. Ježiš tu presvedčil rabínov
 [193] ich vlastným učením. „*Ale oni mlčali, s hnevom si ich premeral a zarmútený nad zaslepenosťou ich srdca povedal človekovi: Vystri ruku! A on ju vystrel a ruka mu ozdravela.*“, [Marek 3,4.5](#).

Na otázku: „*Slobodno uzdravovať v sobotu?*“, Ježiš odpovedal: „*Nájde sa medzi vami človek, ktorý má jedinú ovcu a tá mu v sobotu spadne do jamy, či ju nechytí a nevytiahne? O koľko je človek cennejší ako ovca! To znamená, že v sobotu je dovolené dobre robiť.*“, [Matúš 12,10-12](#).

Špehovia sa neodvážili odpovedať Kristovi v prítomnosti zá-
 stupu z obavy, aby sa nedostali do ťažkostí. Vedeli, že Ježiš hovorí pravdu. Radšej nechali človeka trpieť, než aby dovolili prestúpiť
 vlastné tradície; ochotne však zachraňovali zviera, ak by mal vlastník utrpieť škodu. Prejavovali teda väčšiu starostlivosť o nemú tvár než o človeka stvoreného na Boží obraz. To je príznačné pre každé fa-
 lošné náboženstvo. Začína sa v ľudskej túžbe prevýšiť Boha, pritom

však ponízuje človeka pod úroveň zvierat'a. Každé náboženstvo, ktoré bojuje proti Božej zvrchovanosti, olupuje človeka o slávu, ktorú mal pri stvorení a ktorú mu Kristus vracia. Každé falošné náboženstvo učí svojich stúpcov zanedbávať potreby človeka, jeho utrpenie a práva. Evanjelium vysoko cení človeka, pokladá ho za Kristovo vlastníctvo, vykúpené jeho krvou, a prikazuje láskavý ohľad na potreby a utrpenie človeka. Pán hovorí: „Človeka urobím vzácnejším ako rýdze zlato a ľudí ako zlato ofírske., [Izaiáš 13,12](#).

Keď sa Ježiš spýtal farizejov, či slobodno v sobotu urobiť niečo dobré, alebo zlé, zachrániť život, či zahubiť, nastavil vlastne zrkadlo ich bezbožným zámerom. Kým oni ho stíhali prudkou nenávisťou, zatiaľ on zachraňoval život tisícom a prinášal im šťastie. Bolo lepšie zabiť v sobotu, ako sa o to usilovali sami, než uzdraviť trpiaceho, ako to urobil on? Bolo spravodlivejšie premýšľať vo svätý Boží deň o vražde, než skutkami milosrdenstva šíriť lásku ku všetkým ľuďom?

Uzdravením uschnutej ruky Ježiš zavrhol obyčaje Židov, ale nijako sa nedotkol štvrtého prikázania Božieho zákona. Vyhlásil: „V sobotu je dovolené dobre robiť., [Matúš 12,12](#). Odstránením nezmyselných židovských obmedzení Ježiš vyzdvihol vážnosť soboty, zatiaľ čo jeho žalobci Boží svätý deň znesväcovali.

Tí, čo tvrdia, že Kristus zrušil zákon, učia aj to, že zrušil sobotu a učeníkom dovolil to isté. Takí ľudia zaujímajú vlastne stanovisko malicherných Židov. Tým odporujú svedectvu samého Krista, ktorý vyhlásil: „Ja zachovávam prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske., [Ján 15,10](#). Ani Spasiteľ ani jeho nasledovníci neprestúpili zákon o sobote. Kristus bol živým predstaviteľom zákona. Vo svojom živote neprestúpil nijaký z jeho svätých príkazov. Pri pohľade na zástup svedkov, ktorí ho chceli odsúdiť, mohol s úplnou istotou povedať: „Kto z vás ma usvedčí z hriechu?., [Ján 8,46](#).

Spasiteľ neprišiel rušiť výroky patriarchov a prorokov, lebo on sám hovoril ústami týchto predstaviteľov. Všetky pravdy Božieho slova pochádzajú od neho. Tieto prevzácne drahokamy sa však dostali do nesprávneho rámca. Ich prevzácne svetlo bolo zneužitie na podporu bludu. Boh chcel, aby sa z bludného zarámovania dostali do rámca pravdy. To mohla uskutočniť len Božia ruka. Pravda spojená s bludom slúžila nepriateľovi Boha i človeka. Kristus jej dal taký

súvis, v ktorom by najlepšie oslávila Boha a pomáhala pri záchrane ľudstva.

Ježiš povedal: „*Sobota bola ustanovená pre človeka, a nie človek pre sobotu.*“, [Marek 2,28](#). Božie ustanovenia sú pre blaho ľudstva. „*To všetko je pre vás.*“, [2. Korint’anom 4,15](#). „*Ved’ všetko je vaše: či Pavel alebo Apolo, Kéfas, svet, život i smrť, prítomnosť aj budúcnosť – všetko je vaše, ale vy ste Kristovi a Kristus Boží.*“, [1. Korint’anom 3,21-23](#). Boh dal svojmu ľudu zákon Desatora, ktorého časťou je aj príkaz o sobote, ako požehnanie. Mojžiš povedal: „*Hospodin nám prikázal plniť všetky tieto ustanovenia, báť sa Hospodina, nášho Boha, aby sa nám dobre viedlo po všetky dni, aby nás zachoval nažive.*“, [5. Mojžišova 6,24](#). Ústami žalmistu Izrael dostal odkaz: „*S radosťou slúžte Hospodinovi, vchádzajte pred neho s plesaním! Vedzte, že Hospodin je Boh: On utvoril nás, jeho sme, jeho ľud, ovce jeho pastvy. Vchádzajte s vdakou do jeho brán a s chválospevom do jeho nádvorí; ďakujte mu a dobrorečte jeho menu.*“, [Žalm 100,2-4](#). O všetkých, ktorí „*zachovávajú sobotu, aby ju nepoškrňovali.*“, Pán hovorí: „*Zavediem na svoj svätý vrch a rozradostním ich vo svojom dome modlitby.*“, [Izaiáš 56,6.7](#).

„*A tak je Syn človeka Pánom aj nad sobotou.*“, [Marek 2,28](#). Tieto slová sú plné poučenia a útechy, pretože sobota bola ustanovená pre človeka, je dňom Pánovým. Patrí Kristovi, lebo „*všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo.*“, [Ján 1,3](#). Keďže on je pôvodcom všetkého, je pôvodcom aj soboty. On ju oddelil ako pamätník stvoriteľského diela. Ona odkazuje na neho ako na Stvoriteľa a Posvätitel’a. Zvestuje, že ten, ktorý stvoril všetky veci na nebi i na zemi a ktorý udržuje všetko, je hlavou cirkvi a jeho mocou sme zmierení s Bohom. Keď hovoril o Izraelovi, povedal: „*Dal som im svoje soboty, aby boli znamením medzi mnou a medzi nimi, aby vedeli, že ja som Hospodin, ktorý ich posväcuje.*“, [Ezechiel 20,12](#). Sobota je teda znamením Kristovej posväcujúcej moci. Patrí všetkým, ktorých Kristus posväcuje. Sobota ako znamenie jeho posväcujúcej moci patrí všetkým, čo sa skrze Krista stávajú časťou Božieho Izraela.

[195]

Pán hovorí: „*Ak odvrátiš svoju nohu od soboty, aby si nerobil to, čo sa tebe ľúbi, v deň mojej svätosti, ale nazveš sobotu rozkošou ..., vtedy budeš mať rozkoš v Hospodinovi.*“, [Izaiáš 58,13.14](#). Sobota bude rozkošou všetkým, čo ju prijímajú ako znamenie Kristovej

stvoriteľskej a vykupiteľskej moci. Keďže v nej vidia Krista, majú vlastne „rozkoš“, v ňom. Sobota ich upozorňuje na dielo stvorenia ako na dôkaz jeho spásnej moci. Sobota pripomína stratený pokoj raja a hovorí o obnovenom pokoji skrze Spasiteľa. Celá príroda je ozvenou jeho pozvania: „*Pod’te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste pret’ážení, a ja vás posilním.*“, [Matúš 11,28](#).

30. kapitola — „Ustanovil dvanástich,,

„Potom vystúpil na vrch, povolal k sebe tých, ktorých sám chcel, a oni prišli k nemu. Vtedy ustanovil dvanástich, aby boli s ním a aby ich poslal kázat’.,, [Marek 3,13.14](#).

V tôni stromov na úbočí vrchu neďaleko Galilejského jazera Kristus povolal dvanástich apoštolov; a tu odznela aj jeho známa Reč na vrchu. Ježišovým obľúbeným prostredím boli polia a vrchy; častejšie totiž učieval pod šírým nebom než v chráme a v synagógach. Ved’ ani do jednej z nich by sa neboli vošli zástupy, ktoré ho nasledovali. No nielen preto učil na poliach a úbočiach. Ježiš miloval prírodu. Každé pokojné zátišie mu bolo posvätným chrámom.

Prví obyvatelia stvorenej zeme mali svoju svätýňu pod rajskými stromami. S praotcom ľudstva sa tu vlastne zhováral sám večný Syn Boží. Po odchode z Edenu mávali naši prví rodičia svoje bohoslužby na poliach a v lesoch, kde ich s evanjeliom svojej milosti oboznamoval sám Kristus. Bol to on, kto sa zhováral s Abrahámom pod dubami v Mamre, s Izákom pri večernej modlitbe na poli, s Jákobom na betlehemskej stráni, s Mojžišom na madiánskych kopcoch a s mladým Dávidom pri pasení stáda. Na Kristov pokyn opúšťali Židia počas pätnástich storočí každoročne svoje príbytky na celý týždeň a bývali v stanoch zhotovených zo zelených vetiev, „zo šľachtených stromov, palmových ratolestí, vetiev listnatých stromov a potočných vrb,,. [3. Mojžišova 23,40](#).

Poučné chvíle s učeníkmi sa Ježiš rozhodol tráviť ďaleko od ruchu mesta, v tichu lúk a v samote vrchov, pretože to lepšie zodpovedalo sebazapreniu, o ktorom ich chcel poučiť. Za svojho pôsobenia rád zhromažďoval ľudí okolo seba pod modrou oblohou na niektorom z trávnatých úbočí alebo na pobreží jazera. Uprostred diela svojich rúk mohol obracať pozornosť poslucháčov od výtvorov umelých k veciam prirodzeným. Životné prejavy v prírode slúžili na objasnenie zásad jeho kráľovstva. Pri pohľade na Božie výšiny a pozorovaním obdivuhodného diela Božích rúk ľudia mohli poznávať prevzácne Božie pravdy. Príroda im mala pripomínať Kristovo

učenie. Tak to cítia všetci, čo do prírody chodia s Kristom v srdci. Všade budú obklopení posvätným ovzduším. Príroda nám pripomína podobenstvá a rady nášho Pána. Spoločenstvo s Bohom v prírode povznáša myseľ a srdce naplňa utišujúcim pokojom.

Teraz bolo treba urobiť organizačné kroky pre pospolitost' cir- [197]
kvi, ktorá po Kristovom odchode mala byť jeho viditeľným zástupcom na zemi. Nemali prepychovú svätyňu, ale Spasiteľ viedol svojich učeníkov do príjemného zátišia, takže sa im posvätné skúsenosti onoho dňa v spomienkach vždy snúbili s nádherou vrchov, údolí a jazier.

Ježiš povolal svojich učeníkov k svedeckej službe svetu o tom, čo im zjavil a zvestoval. Šlo o najvýznamnejšie poslanie, aké bolo kedy ľuďom zverené a bolo hneď po poslaní samého Krista. Mali byť Božími spolupracovníkmi pri záchrane sveta. Podobne ako v Starej zmluve dvanásť patriarchov zastupuje Izrael, tak dvanásť apoštolov malo predstavovať evanjelijnú cirkev.

Spasiteľ poznal povahu tých, ktorých povolal, všetky ich slabosti a chyby mu boli zjavné; vedel o nebezpečenstvách, ktorými musia prejsť, poznal aj zodpovednosti, ktoré na nich doľahnú, a preto svojich vyvolených plne chápal. Kým oni na úbočí spali, on v samote vrchu blízko Galilejského jazera v príhovornej modlitbe za nich strávil celú noc. Na úsvite sa opäť s nimi zišiel, lebo im chcel niečo dôležité povedať.

Títo učeníci už nejaký čas s Ježišom spolupracovali. Ján i Jakub, Ondrej a Peter s Filipom, Natanaelom a Matúšom boli s ním v užšom spojení než ostatní a boli tiež svedkami väčšiny jeho divov. Peter, Jakub a Ján mu boli ešte bližšie. Boli takmer stále s ním ako svedkovia jeho divotvorných činov a prejavov. Najbližšie zo všetkých bol Ježišovi Ján, takže sa o ňom hovorí ako o učeníkovi, ktorého Ježiš miloval. Spasiteľ miloval všetkých, ale Ján bol z nich najučenlivejší. Bol zo všetkých najmladší a s detinsky úprimnou dôverou otváral svoje srdce Ježišovi. Preto si ho Kristus najviac obľúbil a jeho svedectvom oznámil Spasiteľ svojmu ľudu najhlbšie duchovné posolstvá.

V čele jednej zo skupín, do ktorých sú apoštolovia rozdelení, stojí Filip. Bol prvým učeníkom, ktorého Ježiš oslovil výzvou: „*Pod' za mnou!*“, [Ján 1,44](#) (ROH); [Ján 1,43](#) (ECAV). Filip bol z Betsaidy, mesta Ondrejovho a Petrovho. Ako poslucháč Jána Krstiteľ'a počul

jeho výrok o Kristovi ako o Božom Baránkovi. Filip pravdu úprimne hl'adal, no nie príliš pohotovo veril. Rozhodol sa síce pre Krista, ale to, čo o ňom povedal Natanaelovi, naznačuje, že o božskej podstate Ježiša celkom presvedčený nebol. Napriek tomu, že ho nebeský hlas označil za Božieho Syna, Filipovi bol Ježiš synom Jozefa z Nazareta. [Ján 1,46](#) (ROH); [Ján 1,45](#) (ECAV). Nedôvera tohto učeníka sa prejavila aj pri nasýtení päťtisícového zástupu. Na Ježišovu otázku: „*Kde nakúpime chleba, aby sa títo najedli?*“, ozvala sa Filipova nevera: „*Ani za dvesto denárov chleba nebude stačiť, ak sa má každému ujsť čo len kúsok.*“, [Ján 6,5.7](#). Ježiša to zarmútilo. Aj keď Filip videl jeho činy a poznal jeho moc, predsa plne neveril. Keď sa Gréci vypytovali na Ježiša, nevyužil túto príležitosť a nezaviedol ich k Spasiteľovi, ale šiel sa radiť s Ondrejom. Aj v posledných chvíľach pred ukrižovaním hovoril maloverne. Keď Tomáš povedal Ježišovi: „*Pane, nevieme, kam ideš. Akože môžeme poznať cestu?!*“, Spasiteľ odpovedal: „*Ja som cesta, pravda a život... Ak poznáte mňa, budete poznať aj môjho Otca.*“, Filip je pôvodcom nedôverčivej pripomienky: „*Pane, ukáž nám Otca, a to nám postačí.*“, [Ján 14,5-8](#). Také nerozhodné srdce a takú slabú vieru mal učeník, ktorý tri roky chodil s Ježišom.

Šťastným opakom Filipovej nedôvery bola detinská dôvera Natanaelova. Bol to človek krajne vážny, ktorý všetko prijímal vierou. Napriek svojim nedostatkom Filip bol predsa žiakom Kristovej školy a nebeský Učiteľ trpezlivo znášal jeho malovernosť a nechápavosť. Keď na učeníkov zostúpil Duch Svätý, Filip sa stal učiteľom podľa Božej vôle. Vedel, o čom hovorí, a svojich poslucháčov učil s presvedčivou istotou.

Kým Ježiš pripravoval svojich učeníkov na ich poslanie, objavil sa ten, ktorý medzi nich vlastne nepatril. Bol to Judáš Iškariotský, muž, ktorý predstieral, že chce nasledovať Krista. Aj on si robil nároky na nejaké miesto v úzkom kruhu učeníkov. S veľkou vážnosťou a presvedčivou úprimnosťou oznámil: „*Učiteľ, pôjdem za tebou všade, kam pôjdeš.*“, [Matúš 8,19](#). Ježiš ho ani neodmietol, ani nevítal, len smutne poznamenal: „*Líšky majú svoje skrýše a nebeské vtáky hniezda, ale Syn človeka nemá kde hlavu skloniť.*“, [Matúš 8,20](#). Judáš veril, že Ježiš je Mesiáš, a v kruhu apoštolov si chcel zabezpečiť nejaké vyššie postavenie v novom kráľovstve. Tejto nádeje ho chcel Ježiš zbaviť výrokom o svojej chudobe.

Učenci chceli mať Judáša medzi sebou. Pôsobil presvedčivým dojmom uvážlivého a pohotového človeka; preto ho odporučili Ježišovi ako užitočného pomocníka. Udivovalo ich, že Ježiš ho prijal akosi chladno.

Učeniakov trápilo, že Ježiš nejavil záujem o spoluprácu s izraelskými vodcami. Nazdávali sa, že je chybou zriekať sa podpory týchto vplyvných ľudí. Keby bol Judáša odmietol, boli by pochybovali o prezieravosti svojho Majstra. Len ďalší Judášov život ich mal poučiť, ako nebezpečné sú pri voľbe Božích služobníkov akékoľvek prízemné ohľady. Spoluprácou s ľuďmi, akých horlivo odporúčali učenci, dielo by sa bolo dostalo do rúk tých najväčších nepriateľov.

Keď sa Judáš pripojil k učeníkom, ani on nemohol prehliadnuť krásu Kristovej povahy. Cítil vplyv Božej moci, ktorá pritáhovala ľudí k Spasiteľovi. Ten, čo neprišiel nalomenú trstinu dolomiť, ani vyhasiť dohárajúci knôt, by tohto človeka neodmietol, hoci by len jediným vzdychom zatúžil po svetle. Spasiteľ čítal v Judášovom srdci, vedel o hĺbinách nepravosti, v ktorých bez záchrany Božou milosťou môže zahnúť. Tým, že ho prijal za učeníka, poskytol mu možnosť, aby každodenným stykom spoznával jeho nesebeckú lásku. Keby bol Kristovi otvoril svoje srdce, Božia milosť by bola zapudila diabolské sebecko a aj Judáš sa mohol stať dedičom Božieho kráľovstva.

[199]

Boh prijíma ľudí takých, akí sú, so všetkými ľudskými vlastnosťami, a vzdeláva ich pre svoju službu, ak chcú poslúchať jeho príkazy a učiť sa od neho. Nevyvolil si ich preto, že by boli dokonalí, ale napriek ich nedostatkom, aby poznávaním pravdy a životom podľa nej mohla ich Kristova milosť premeniť na jeho obraz.

Judáš mal tie isté príležitosti ako ostatní učenci. Počúval tie isté vzácne naučenia. No život podľa pravdy, ktorý žiadal Kristus, odporoval Judášovým túžbam a zámerom, a on sa nechcel vzdať svojich predstáv a prijať nebeskú múdrosť.

Ako láskavo sa správal Spasiteľ k tomu, ktorý mal byť jeho zradcom. Ježiš často hovoril o zásadách dobročinnosti, ktoré zasahovali priamo koreň lakomstva. Predstavil Judášovi ohyzdnú povahu hrabivosti, takže si tento učeník často uvedomoval, že ide o jeho povahu a jeho hriech, no nechcel vyznať svoju nepravosť a vzdať sa jej. Bol sebastačný; miesto toho, aby odolával pokušeniu, aj keď žil ako pokrytec. Kristus mu bol živým príkladom toho, čím sa musí

stať, ak má mať z jeho božského sprostredkovateľského pôsobenia a služby nejaký úžitok. Všetky naučenia Judáš akoby ani nepočul.

Ježiš ho neodsudzoval pre jeho lakomstvo, mal s týmto poblúdi-
lým človekom nebeskú trpezlivosť, hoci mu dal jasne najavo, že číta
v jeho srdci ako v otvorenej knihe. Pripomínal mu tie najušíľ ahti-
lejšie pohnútky na konanie dobra; keď však Judáš zavrhol nebeské
svetlo, zostal bez výhovorky.

Judáš radšej zostal pri svojich chybách. Zvíťazili v ňom po-
mstychtivosť a temné, nečisté myšlienky, až bol úplne v satanovej
moci. Judáš sa stal predstaviteľom Kristovho nepriateľa.

Keď sa s Ježišom stretol prvýkrát, mal niekoľko dobrých po-
vahových rysov, pre ktoré mohol byť cirkvi na požehnanie. Keby
sa bol rozhodol ochotne znášať Kristovo jarmo, mohol byť medzi
najprednejšími apoštolmi. Keď ho Majster napomenul, Judáš sa
zatvrdoval a vo svojej pýche a vzbure radšej počúval vlastnú cti-
bažnosť, takže sa sám pripravoval o možnosť úspešne pracovať v
Božom diele.

[200] Všetci učeníci mali veľké chyby, keď ich Ježiš povolal do svojej
služby. Ani Ján, ktorý bol tichému a pokojnému Majstrovi najbliž-
šie, nebol od prirodzenosti tichý a poddajný. On i jeho brat dostali
prezývku „synovia hromu„. Len čo niekto Ježiša znižoval, okam-
žite prejavili svoje rozhorčenie a bojovnosť. Milovaný učeník bol
pomstivý a posudzovačný. Vysokomyselne a žiadostivo sa usilo-
val o získanie prvého miesta v Božom kráľovstve. Denne však
videl celkom opačnú, vľúdnú a znášanlivú povahu Ježišovu a počul
jeho slová o pokore a trpezlivosti. Ján otváral svoje srdce Božiemu
vplyvu, takže sa stal nielen poslucháčom, ale aj uskutočňovateľom
Kristových slov. Jeho vlastné ja bolo skryté v Kristovi. Naučil sa
niesť Kristovo jarmo.

Ježiš svojich učeníkov napomínal, varoval a upozorňoval, ale Ján
a jeho bratia od neho neodišli. Aj napriek jeho výčitkám sa rozhodli
zostať s ním. Spasiteľ ich neopustil pre ich slabosti a omyly. Až do
konca boli s ním v jeho utrpení a učili sa z jeho života. Pozorovaním
Krista menila sa aj ich povaha.

Správaním i vlastnosťami sa apoštolovia jeden od druhého
veľmi líšili. Bol tu publikán Lévi Matúš i zapálený, horlivý Šimon,
ktorý neústupne nenávidel rímsku vládu; veľkorysý a prchký Peter
i lakomý Judáš; úprimný, ale plachý a ustrašený Tomáš, pomalý a

váhavý Filip ako aj ctibažní synovia Zebedeovi so svojimi bratmi. Títo nedokonalí ľudia s rozmanitými zdedenými i vypestovanými sklonmi k zlému boli povolani nasledovať Krista. Skrže neho sa mali stať členmi Božej rodiny a byť jednomyselní vo viere, v učení i v duchu. Čakali ich rôzne skúšky, starosti i názorové trenice, ale s Kristom v srdci nie je možný nesúlad. Jeho láska mala v nich roz-necovať vzájomnú lásku. Majstrove naučenia mali urovnať všetky ich nezhody a zjednocovať učeníkov, kým nebudú jednomyselní. Kristus je veľký stred; čím viac sa budú približovať k tomuto stredu, tým bližšie si budú aj navzájom.

Keď Ježiš poučil svojich učeníkov, zhromaždil ich do malého hlúčika, pokľakol s nimi, položil ruky na ich hlavy a modlitbou ich oddelil pre službu evanjelia.

Kristus si za svojich zástupcov medzi ľuďmi nevybral nepad-
lých anjelov, ale ľudí s rovnakými slabosťami, aké majú tí, ktorým majú pomáhať k spaseniu. Kristus vzal na seba ľudskú prirodze-
nosť, aby mohol zachrániť ľudstvo. Božstvo sa muselo prejaviť v
ľudskej podobe, pretože záchrana sveta vyžadovala spojenie božskej
a ľudskej prirodzenosti. Božstvo potrebovalo ľudskú prirodzenosť,
aby ľudská prirodzenosť mohla sprostredkovať spoločenstvo medzi
Bohom a človekom. Podobne je to aj s Kristovými služobníkmi a
poslami. Človek potrebuje nadľudskú moc, aby mohol byť obno-
vený na Boží obraz a aby bol spôsobilý pre Božie dielo; to však
nevyklučuje ľudskú prirodzenosť. Človek sa spolieha na Božiu moc.
Kristus prebýva v jeho srdci skrže vieru a umocnená ľudská sila sa
stáva Božou účinnou mocou v službe dobra.

[201]

Ten, ktorý povolal galilejských rybárov, dodnes pozýva ľudí do
svojej služby. Podobne je ochotný prejaviť svoju moc aj skrže nás,
ako kedysi skrže prvých učeníkov. Nech sme akokoľvek nedokonalí
a hriešni, Pán chce, aby sme sa stali jeho spoločníkmi a Kristovými
učeníkmi. Pozýva nás do svojej školy, aby sme spolu s Kristom
konali Božie skutky.

„No tento poklad máme v hlinených nádobách, aby mal Boh
zvrchovanú moc, a nie my., 2. Korint'anom 4,7. Tu je dôvod, prečo
kázanie evanjelia bolo zverené omylným ľuďom a nie anjelom. Je
zrejmé, že sila, ktorá pôsobí v ľudskej slabosti, je Božia moc, a to
nás povzbudzuje veriť, že moc, ktorá môže pomôcť iným, práve tak
slabým, ako sme my, môže pomôcť aj nám. A tí, čo sami „podliehajú

slabosti,,, mali by „*mat' súcit s nevedomými a blúdiacimi*,, [Židom 5,2](#). Sami boli ohrození, poznajú nebezpečenstvo a neschodnosť cesty, preto sú povolaní pomáhať podobne ohrozeným. Na svete sú ľudia zmietaní pochybnosťami, obťaženie slabosťami, maloverní, ktorí nevedia uchopiť rameno Neviditeľného, ale priateľ, ktorého môžu vidieť a ktorý k nim prichádza miesto Krista, môže spojiť ich chabú vieru s Kristom.

Máme spolupracovať s nebeskými anjelmi a spolu s nimi svetu zjavovať Krista. Anjeli takmer netrpezlivo čakajú na túto spoluprácu, pretože človek je povolaný pre spoločenstvo s človekom. Ak sa bezvýhradne odovzdáme Kristovi, anjeli sa tešia, že môžu naším hlasom zvestovať Božiu lásku.

31. kapitola — Reč na vrchu

[202]

Poslucháčmi Kristových prejavov zriedkavo bývali len učenici. Oslovoval nimi nielen tých, čo cestu života poznali. Šlo mu o ľuď, ktorí žili v nevedomosti a v blude. Pravdu zvestoval tam, kde mohla odstrániť duchovnú tmu. On sám bol tou Pravdou, ktorá je pripravená žehnajúcimi rukami, varovným slovom, napomenutím a povzbudením dvíhať všetkých, čo po nej túžia.

Reč na vrchu bola síce určená predovšetkým učeníkom, no mohli ju počuť aj zástupy. Keď Ježiš povolal apoštolov, šiel s nimi na pobrežie. Už včasne zrána sa tu začali zhromažďovať ľudia. Okrem obyvateľov galilejských miest, ktorí sa tu zvyčajne schádzali, prišli sem aj návštevníci z Judey, ba aj z Jeruzalema, Perey, Desať mestia, Idumey, no aj z Týru, Sidónu a fenických miest Stredozemného pobrežia. *„Lebo počuli, čo robí... prišli ho počúvať a dať sa uzdraviť zo svojich chorôb... lebo z neho vychádzala sila, ktorá uzdravovala všetkých...“*, [Marek 3,8](#); [Lukáš 6,17-19](#).

Na úzkom brehu nebolo – ani keby všetci stáli – dost miesta pre tých, čo ho chceli počuť, preto ich Ježiš zaviedol späť na úpätie vrchu. Keď našiel dostatočne veľké priestranstvo pre toľký zástup, Ježiš sa posadil na trávnik. Posadali si aj učenici i ostatný zástup.

Učenici vždy sedávali celkom blízko pri Spasiteľovi. Zástup sa síce stále tiesnil okolo neho, ale učenici sa nikdy nedali vytlačiť z jeho blízkosti. Bývali tesne pri ňom, aby im neušlo ani jediné poučné slovo. Boli to pozorní poslucháči, dychtivo vnímali pravdy, ktoré mali neskôr zvestovať do všetkých krajín a s platnosťou pre všetky veky.

Dnes azda viac ako inokedy chceli byť učenici blízko Majstra, akoby očakávali niečo nezvyčajné. Nazdávali sa, že čoskoro bude zriadené kráľovstvo a z náznakov onoho rána boli presvedčení, že práve teraz sa niečo o tom dozvedia. Aj zástup ľuď napäto očakával a tváre poslucháčov prezrádzali hlboký záujem. Keď sa na zelenom pahorku všetci usadili a čakali na slovo nebeského Učiteľa, boli úplne zaujatí premýšľaním o budúcej sláve. V zástupe boli aj

[203]

zákonníci a farizeji, ktorí očakávali deň, keď ovládnu nenávidených Rimanov a dosiahnu bohatstvo a lesk svetovládnej ríše. Chudobní roľníci a rybári túžili po slovách istoty, že ich biedne chatrče, chudobná strava, namáhavá lopota a strach z nedostatku zmenia sa na príbytky hojnosti a bezstarostnú pohodu. Nazdávali sa, že Kristus im za ošúchané oblečenie, ktorým sa priodievali cez deň a prikrývali v noci, dá bohaté a drahocenné rúcha ich utláčateľov. Srdcia prítomných napĺňalo hrdé očakávanie; Izrael ako Boží vyvolený ľud čoskoro predstihne všetky národy a Jeruzalem bude povýšený na hlavné mesto svetového kráľovstva.

Kristus sklamal tieto velikášske nádeje. Vo svojej reči na vrchu chcel odstrániť následky nesprávnej výchovy a svojim poslucháčom podať pravdivý obraz o svojom kráľovstve i o sebe samom. Nesprávne názory ľudu však priamo nevyvracal. Videl utrpenie sveta, ktoré spôsobil hriech, no nelíčil im ich vlastnú biedu tými najtemnejšími farbami. Hovoril o niečom neskonale lepšom, než čo dosiaľ poznali. Neznižoval ich predstavy o Božom kráľovstve, ale oznamoval im nutné podmienky vstupu do neho, a úsudok o jeho podstate prenechal im. Pravdy, ktoré tu zvestoval, sú pre nás práve také dôležité, ako pre zástupy, čo vtedy šli za ním. Aj my musíme poznať hlavné zásady Božieho kráľovstva.

Prvé slová Kristovej reči na vrchu boli slová požehnaní. Povedal, že sú blahoslavení tí, čo poznajú svoju duchovnú úbohosť a cítia potrebu vykúpenia. Evanjelium sa má zvestovať chudobným, nie teda duchovne pyšným, domnelo bohatým a sebastačným, ale pokorným a skrúšeným. Je len jediný liečivý prameň proti chorobe hriechu – len jeden prameň pre chudobných duchom.

Aj pyšné srdce sa usiluje o záchranu, no vstupné právo do neba a spôsobilosť žiť v ňom dáva len Kristova spravodlivosť. Pán nemôže urobiť nič pre duchovnú obnovu, kým človek nie je presvedčený o vlastnej slabosti. Kým sa nezriekne svojej sebastačnosti a kým sa bezvýhradne neodovzdá Bohu. Len potom môže prijať dar, ktorý mu chce dať Boh. On nič neodmietne tomu, kto si uvedomuje svoju úbohosť. Taký človek má neobmedzený prístup k tomu, v ktorom je všetka plnosť. *„Lebo takto vraví Vyvýšený a Vznešený, obyvateľ večnosti, ktorého meno je Svätý: Prebývam na výšinách a vo svätosti, aj pri tom, kto je skrúšený a pokorný duchom, aby som oživil ducha pokorných a oživil ducha skrúšených.,, Izaiáš 57,15.*

„*Blahoslavení žalostiaci, lebo oni budú potešení.*„ [Matúš 5,4](#). Kristus tým nepovedal, že nárek sám osebe môže človeka zbaviť viny hriechu. Neschvaľuje nejakú predstieranú či svojvoľnú pokoru. Žalosť v tomto prípade neznamená trudnomyselnosť či nárek. Ak sa kormútíme nad hriechom, potom sa smieme radowať zo vzácnej prednosti, že sme Božími deťmi.

Často nás skl'učujú nepríjemné následky vlastných nerozvážnych činov; no ani to nie je kajúcny zármutok. Pravý zármutok nad hriechom prebúda v nás Duch Svätý. On nám zjavuje nevd'ačnosť srdca, ktoré znevažuje a zarmucuje Spasiteľa, a kajúcne nás vedie pod kríž. Každým svojím hriechom znova raníme Ježiša. Pri pohľade na toho, ktorého sme ranili, trúchlime nad hriechmi, ktoré mu spôsobili smrteľnú úzkosť. Taký zármutok vedie k tomu, že sa ochotne zriekame hriechu.

Svet možno taký zármutok nazve slabosťou; v skutočnosti je však silou, ktorá trvalým putom lásky spája kajúcnika s Večným. Svedčí o tom, že Boží anjeli vracajú človekovi to, čo svojím prestúpením a zatvrdilosťou stratil. Slzy kajúcnika sú len kvapkami dažďa, po ktorom prichádza slnečný úsvit svätosti. Tento zármutok je predzvesťou radosti, ktorá sa v človekovi stane živým zdrojom. „*Len poznaj svoju vinu, že si sa spreneverila Hospodinovi, svojmu Bohu.*„ „*Moja tvár sa nebude mračiť na vás, lebo som milostivý – znie výrok Hospodinov.*„ [Jeremiáš 3,13.12](#). Pán zasľúbil „*smútiacim Siona veniec namiesto popola, olej radosti namiesto smútočného rúcha, chválospev namiesto malomysel'nosti.*„ [Izaiáš 61,3](#).

Potešuje však aj tých, čo žalostia v súžení a zármutku. Lepšia je trpkosť zármutku a poníženia, než hriešna spokojnosť. V utrpení nám Boh zjavuje tienisté stránky našej povahy, aby sme jeho milosťou mohli nad svojimi nedostatkami zvíťaziť. Otvárajú sa nám neznáme kapitoly vlastného života a musíme sa rozhodnúť, či Božie napomenutie a rady prijmeme. V ťažkostiach by sme nemali reptáť ani nariekať. Proti ruke Ježiša Krista by sme sa nemali búriť ani jej uhýbať, ale pokoriť sa pred Bohom. Božie cesty sú nejasné len tomu, kto chce všetko vidieť len v príjemnom svetle. Našej ľudskej prirodzenosti sa javia ako temné a bezútešné. Sú to však cesty milosrdenstva, ktorých cieľom je spasenie. Eliáš nevedel, čo robí, keď na púšti povedal, že je sýty života a keď si žiadal smrť. Pán ho vo svojej milosti nebral za slovo. Eliáš mal ešte vykonať veľké

dielo a ani potom nemal zahynúť v zúfalej samote na púšti. Nemal zostúpiť do prachu, ale v sláve nebeských vozov vystúpiť k trónu na výsostiach.

Božie slovo zarmúteným znie: „*Videl som jeho cesty, ale uzdravím a povediem ho, odplatím mu potešením.*“, „*Na radosť obrátim ich smútok a poteším a rozradostím ich po žiali.*“, [Izaiáš 57,18](#); [Jeremiáš 31,13](#).

„*Blahoslavení tichí, ..., Matúš 5,5*. Mali by sme oveľa menej ťažkostí, keby sme vlastnili Kristovu tichosť. Ak sa Majstrovi podobáme pokorou, potom sa povznesieme nad urážky, nevl'údnosť a rozmrzenosť každodenného života; prestane nás to znepokojo-
vat'. Najväčším dôkazom ušľachtilosti kresťana je sebaovládanie. Ten, kto si v ponižujúcich a tiesnivých okolnostiach nevie zachovať pokojného a dôverujúceho ducha, bráni Bohu zjaviť v ňom svoju dokonalú povahu. Pokorné srdce je silou, ktorá Kristovým nasledovníkom pomáha víťaziť; svedčí o ich spojení s nebom.

[205]

„*Lebo je vyvýšený Hospodin, a predsa vidí poníženého a pozná pyšného zd'aleka.*“, [Žalm 138,6](#). Boh hľadá milostivo na tých, čo svojím správaním zjavujú Kristovho krotkého a pokorného ducha. Svet môže nimi pohrdať, on si ich však vysoko cení. Nebeskými bránami vojdú nielen múdri, veľkí a štedrý, nielen usilovní pracovníci, plní nadšenia a neustálej aktivity. Nie, voľný prístup budú mať chudobní duchom, ktorí túžia po trvalej prítomnosti Krista, pokorní srdcom, ktorých najväčšou túžbou je konať Božiu vôľu. Oni budú medzi tými, čo si rúcha očistili a vybielili v krvi Baránkovej. „*Preto sú pred Božím trónom a dňom i nocou mu slúžia v jeho chráme. A ten, čo sedí na tróne, bude prebývať nad nimi.*“, [Zjavenie Jána 7,15](#).

„*Blahoslavení hladní a smädní po spravodlivosti, ..., Matúš 5,6*. Pocit nehodnosti prebúdza hlad a smäd po spravodlivosti a táto túžba nebude sklamaná. Kto prijíma Ježiša do svojho srdca, pozná jeho lásku. Kto chce získať podobu Božej povahy, bude uspokojený. Duch Svätý nikdy neopúšťa a bezmocného človeka, ktorý hľadá na Ježiša. Obohacuje ho z Kristovej hojnosti. Keď je zrak upretý na Krista, Duch Boží neprestane pracovať, kým sa v človekovi neobjaví jeho obraz. V srdci človeka bude čistá láska, ktorá mu umožní dosiahnuť vyššie ciele a hlbšie poznanie nebeských vecí; o nič nebude ukrátený. „*Blahoslavení hladní a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení.*“, [Matúš 5,6](#).

Milosrdní okúšia milosrdenstvo a ľudia čistého srdca budú vidieť Boha. Každá nečistá myšlienka poškvŕňuje dušu, podlamuje mravné vedomie a marí vplyv Ducha Svätého. Zatemňuje duchovné zrenie a človek nemôže vidieť Boha. Hospodin môže odpustiť a odpúšťa kajúcnemu hriešnikovi, duša je však aj po odpustení poškvŕnená. Kto chce jasne vnímať duchovné pravdy, musí sa vyhnúť každej nečistote v reči i v myslení.

Kristove slová však znamenajú viac než len vyslobodenie zo zmyselnosti a obradnej nečistoty, ktorej sa Židia tak štítali. Sebec-tvo nám bráni vidieť Boha. Samol'úby duch si vytvára Boha na vlastný obraz. Kým sa vlastnej predstavy Boha nezriekneme, dotiaľ nepoznáme toho, ktorý je Láska. Len nesebecké srdce, pokorný a dôverujúci duch uzrie Boha ako „*Hospodina, Boha milosrdného a ľútostivého, zhovievavého a hojného v milosti a vernosti.*“, [2. Mojžišova 34,6](#).

„*Blahoslavení tvorcovia pokoja.*“, [Matúš 5,9](#). Kristov pokoj pochádza z pravdy. Je to súlad s Bohom. Svet nenávidí Boží zákon, hriešnici sa správajú nepriateľsky voči svojmu Stvoriteľovi, preto sú znepriatelení aj medzi sebou. Žalmista však na základe skúsenosti povedal: „*Tí majú hojne pokoja, čo milujú tvoj zákon, a nemajú sa na čom potknúť.*“, [Žalm 119,165](#). Ľudia nie sú tvorcami pokoja. Ich plány na očistenie a povznesenie jednotlivcov a spoločnosti nepovedú k pokoji, lebo nezasahujú srdce. Len Kristova milosť je mocou pravého a trvalého pokoja. Ak je táto milosť v srdci, vypudí zhubné vášne, ktoré plodia hádky a sváry. „*Miesto trnia vzrastie cyprus, miesto hložia vzrastie myrta....*“, „*Veselit' sa bude z toho púšť a vyschlá pustina, plesat' bude step a skvitne ako voňavá ruža jasná.*“, [Izaiáš 55,13](#); [35,1](#).

Zástupy žasli nad týmto učením, ktoré sa tak líšilo od príkazov a príkladov farizejov. Ľudia dospeli k názoru, že št'astie spočíva v hromadení hmotných statkov, ktoré ponúka svet a že človek sa má snažiť získať svetskú slávu a výhodné postavenie. Niektorým veľmi lichotilo, keď ich ľudia oslovovali „*rabbi*“, keď ich uznávali za múdrych a zbožných a keď svoje cnosti mohli okázalo dávať na obdiv. Všeobecne sa to pokladalo za vrchol št'astia. Ježiš však povedal tomuto veľkému zástupu, že takýto pozemský zisk a sláva sú vlastne jedinou odmenou týchto ľudí. Hovoril to s úplnou istotou a presvedčením. Poslucháči zmĺkli a zmocnila sa ich bázeň. Nedô-

verčivo sa ohliadali, kto z nich môže byť spasený, ak je učenie tohto muža pravdivé? Mnohí boli presvedčení, že tohto obdivuhodného Učiteľa vedie Duch Boží a jeho výroky sú božského pôvodu.

Keď Ježiš objasnil podstatu pravého šťastia a ukázal k nemu cestu, ešte výraznejšie poukázal na povinnosti svojich učeníkov ako Bohom povolovaných učiteľov, ktorí majú iných viesť na cestu spravodlivosti a večného života. Vedel, že budú často sklamaní a zmalomyselnení, že narazia na tvrdý odpor, že ich ľudia budú tupiť a zavrhnú ich svedectvo. Ježiš dobre vedel, že títo jednoduchí ľudia, ktorí ho takto pozorne počúvajú, budú pre svoje svedectvo znášať pohanenie, mučenie, väznenie i smrť, a dodal:

„Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo. Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa haniť, prenasledovať a lživo hovoriť o vás všetko zlé. Radujte sa a veselte sa, lebo v nebesiach máte veľkú odmenu. Ved' tak prenasledovali prorokov, ktorí boli pred vami.,, [Matúš 5,10-12](#).

Svet miluje hriech a nenávidí spravodlivosť, preto nenávidel Ježiša. Kresťanstvo znepokojuje všetkých, čo odmietajú Kristovu veľkú lásku. Jeho svetlo zaháňa tmu, ktorá prikrýva ich hriechy a zjavuje potrebu obnovy. Kto sa podvoľuje vplyvu Ducha, začína bojovať proti vlastnému ja; kto však miluje hriech, bojuje proti pravde a jej obhajcom.

[207] Vzniká nepriateľstvo a Kristovi nasledovníci sú obviňovaní ako nepriatelia ľudu. Svet ich však nenávidí pre ich priateľstvo s Bohom. Nesú Kristovo pohanenie. Idú cestou, ktorou šli najšľachetnejší ľudia sveta. Prenasledovanie im teda nemusí pôsobiť zármutok, môže im byť zdrojom radosti. Každá skúška ohňom je Božím prostriedkom očistenia. Každé utrpenie im pomáha lepšie sa pripraviť na službu v Božom diele. Každý zápas má svoje miesto v boji za spravodlivosť a znásobí radosť ich konečného víťazstva. Z tohto hľadiska sa budú skôr tešiť zo skúšky viery a trpezlivosti, než by sa jej ustrašene vyhýbali. Keď Boží služobníci budú plniť svoje povinnosti voči svetu a konať len podľa Božej vôle, potom svedomito splnia každú povinnosť bez ohľadu na to, či sa im ľudia vyhrážajú, alebo sú im priaznivo naklonení.

Ježiš povedal: *„Vy ste soľ zeme.,, [Matúš 5,13](#). Neutekajte zo sveta, aby ste sa vyhli prenasledovaniu. Zostaňte medzi ľuďmi, aby*

vôňa Božej lásky bola ako soľ, ktorá zachováva svet pred znehodnotením.

Kto sa dá viesť Duchom Svätým, stáva sa šíriteľom Božieho požehnania. Keby sa ľudia zbavili Božích služobníkov a Duch Svätý by opustil zem, svet by pod satanovou vládou prepadol úplnej záhube. Aj keď si to bezbožní ľudia neuvedomujú, mali by byť vd'ачní za doterajšie požehnanie života práve v prítomnosti Božieho ľudu na svete, ktorým tak pohrdajú a ktorý utláčajú. Ak sú však kresťania Božím ľuďom len podľa mena, podobajú sa soli, ktorá stratila svoju príznačnú chuť a vlastnosť. Vo svete nešíria blahodarný vplyv. Nesprávnym svedectvom o Bohu môžu narobiť viac zla než neveriaci.

„*Vy ste svetlo sveta.*“, [Matúš 5,14](#). Židia sa nazdávali, že požehnanie spásy patrí len im. Kristus im však ukázal, že spasenie je ako svetlo slnka. Patrí celému svetu. Biblické náboženstvo nemá zostať len na stránkach zviazanej knihy či chrámových múroch, nemá sa používať len príležitostne pre vlastný úžitok a potom zase zostať niekde bokom zabudnuté. Ono má posväcovať každodenný život, prejavovať sa na každom kroku nášho podnikania a v celom našom spoločenskom živote.

Pravá povaha sa neutvára zvonka a človek si ju nemôže len obliecť, vyžaruje zvnútra. Ak chceme iných usmerňovať na cestu spravodlivosti, potom zásady spravodlivosti musíme mať v srdci. Vyznanie viery môže byť svedectvom nášho teoretického náboženstva, ale o slove pravdy svedčí len praktická zbožnosť. Dôsledný život, posvätené správanie, neúchylná poctivosť, činorodý, ochotný duch a zbožný príklad – tým všetkým sa vo svete šíri svetlo.

Ježiš sa síce nezdržoval vymenúvaním jednotlivých prikázaní zákona, svojim poslucháčom však ani najmenej nenaznačil, že by hodlal zrušiť jeho požiadavky. Vedel, že špehovia pozorne sledujú každé jeho slovo, aby ho mohli prekrútené použiť pre svoje zámery. Poznal predsudky mnohých svojich poslucháčov, preto sa ani slovom nedotkol ich viery v mojžišovské ustanovenia. Sám Kristus bol pôvodcom mravného i obradného zákona. Neprišiel teda oslabiť dôveru vo vlastné ustanovenie. Práve svojou veľkou úctou k zákonu a k prorokom chcel zboriť hrádzu židovských tradičných požiadaviek. Súčane zbavoval zákon falošných výkladov, no úzkostlivo varoval svojich učeníkov pred zľahčovaním životodarných právd, ktoré boli Židom zjavené.

Farizeji sa chválili tým, že zákon zachovávajú, no jeho zásady v každodennom živote poznali tak málo, že Spasiteľ ove slová im zneli priam rúhavo. Keď odstraňoval nános, pod ktorým bola pravda, nazdávali sa, že odstraňuje pravdu samu. Navzájom si šepkali, že zľahčuje zákon. Čítal im myšlienky, preto povedal:

„Nemyslíte si, že som prišiel zrušiť zákon alebo prorokov. Neprišiel som zrušiť, ale naplniť.“, [Matúš 5,17](#). Týmito slovami Ježiš odmietol obvinenie farizejov. Jeho poslaním na svete bolo obhájiť sväté požiadavky zákona, z prestupovania ktorého bol obvinený. Keby Boží zákon mohol byť zmenený alebo zrušený, potom by Kristus nebol musel vytrpieť následky nášho prestúpenia. On prišiel vysvetliť vzťah zákona k človekovi a svojím poslušným životom príkladne ukázať zmysel jeho príkazov.

Boh nám dal svoje sväté prikázania z lásky k ľuďom. Zjavením zásad spravodlivosti nás chce ochrániť pred následkami prestúpenia. Zákon je výrazom Božieho zmýšľania; ak ho prijmeme v Kristovi, stáva sa naším myslením. Povznáša nás nad moc prirodzených žiadostí a sklonov i nad pokušenie, ktoré vedie do hriechu. Boh chce, aby sme boli štastní. Príkazy svojho zákona nám dal preto, aby sme poslušnosťou dosiahli radosť. Keď pri Ježišovom narodení anjeli spievali:

*„Sláva na výsostiach Bohu
a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“*

[Lukáš 2,14](#).

oznamovali vlastne zásady zákona, ktorý on prišiel zvelebiť a osláviť.

Keď Boh na Sinaji ohlasoval ľuďom svoj zákon, oznamoval im svätosť svojej povahy, aby ako v zrkadle videli svoju hriešnosť. Zmyslom zákona je presvedčať ľudí o hriechu a upozorňovať ich na potrebu Spasiteľa. Zákon plní svoje poslanie, keď Duch Svätý píše jeho zásady do ľudských srdiec. Zákon má toto poslanie dosiaľ.

[209] Kristov život objasnil zásady zákona. Kedykoľvek sa Duch Svätý dotýka srdca, kedykoľvek Kristovo svetlo zjavuje ľuďom potrebu jeho očisťujúcej krvi a ospravedlňujúcej spravodlivosti, zákon je vždy naším sprievodcom ku Kristovi, aby sme boli ospravedlnení

vierou. „*Hospodinov zákon je dokonalý, občerstvuje dušu.*“, [Žalm 19,8](#).

Ježiš povedal: „*Amen, hovorím vám: Kým sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani jediné písmenko a ani jediná čiarka zo zákona, kým sa všetko nestane.*“, [Matúš 5,18](#). Žiarivé slnko na oblohe a zem, na ktorej bývame, sú Boží svedkovia, že jeho zákon sa nemení a trvá večne. Keby sa aj ony pominuli, Božie prikázania sa nepominú. Ľahšie „*sa pominie nebo i zem, akoby zo zákona vypadla jediná čiarka.*“, [Lukáš 16,10](#). Predobrazný systém, ktorý predstavoval Ježiša ako Božieho Baránka, mal byť jeho smrťou zrušený. Príkazy Desatora sú však také nezmeniteľné ako Boží trón.

Keďže „*Hospodinov zákon je dokonalý.*“, každá zmena v ňom môže byť len od zlého. Kristus odsudzuje tých, čo neposlúchajú Božie príkazy a navádzajú na to aj iných. Spasiteľ práve svojou poslušnosťou platnosť zákona potvrdil; dokázal, že človek ho môže zachovávať a poslušnosťou získať šľachetnú povahu. Všetci, čo Boží zákon poslúchajú, ako ho poslúchal on, môžu takisto potvrdiť, že zákon je „*svätý, správny a dobrý.*“, [Rimanom 7,12](#). Naproti tomu všetci priestupníci Božích prikázaní potvrdzujú satanovo obvinenie, že zákon je nespravodlivý a nemožno ho poslúchať. Tým pomáhajú tomu veľkému odporcovi a zneuctievajú Boha. Sú deťmi toho odbojníka, ktorý bol prvým odporcom Božieho zákona. Keby boli pripustení do neba, znova by zasievali semeno nedorozumenia a odboja a ohrozovali by blaho vesmíru. Ktokoľvek vedome zľahčuje čo i jediný príkaz zákona, nevojde do nebeského kráľovstva.

Rabíni pokladali vlastnú spravodlivosť za vstupenku do neba; Ježiš ju však označil za nedostatočnú a neplatnú. Farizejská spravodlivosť spočívala v okázalej obradnosti a teoretickom poznaní pravdy. Rabíni tvrdili, že k svätosti sa dopracúvajú vlastným úsilím o zachovanie zákona, ale ich skutky odlučovali spravodlivosť od zbožnosti. Obradné predpisy síce dôsledne zachovávali, žili však nemravne a podlo. Ich okázalá spravodlivosť do neba nikdy nevedla.

Názor, že k spravodlivosti stačí len súhlas s pravdou, bol najväčším sebaklamom Kristovej doby. V celej ľudskej skúsenosti sa ukázalo, že teoretické poznanie pravdy človeka zachrániť nemôže. Neprináša ovocie spravodlivosti. Horlivý ohľad na to, čo sa nazýva teologickou pravdou, často sprevádza nenávisť voči skutočnej pravde života. Najtemnejšie kapitoly dejín sú zat'ážené záznamami

[210] zločinov, ktorých sa dopustili náboženský fanatici. Farizeji hovorovali, že sú Abrahámovými potomkami, chválili sa vlastníctvom Božích výrokov, a predsa ich tieto prednosti nezachránili pred sebec-tvom, zlobou, ziskuchtivosťou a najnižším pokrytectvom. Nazdávali sa, že sú najzbožnejšími ľuďmi na svete, no ich zdanlivá pravover-nosť im pomáhala ukrižovať Pána slávy.

Podobné nebezpečenstvo hrozí aj dnes. Mnohí sa s istotou po-kladajú za kresťanov len preto, že uznávajú určité teologické názory. Pravdu však neuviedli do každodenného života. Tejto pravde neverili ani ju nemilovali, preto nemohli prijať ani moc ani milosť, ktoré z posvätenia pravdou priam vyplývajú. Ľudia môžu vyznávať, že pravde veria, ale ak nie sú pod jej vplyvom úprimní, láskaví, trpez-liví, zhovievaví, nesebecký zmýšľajúci, pravda sa stáva vyznavačovi kliatbou a jeho vplyvom aj zlorečenstvom pre svet.

Spravodlivosť, o ktorej hovoril Kristus, znamená usmernenie srdca a života zjavenou Božou vôľou. Hriešni ľudia sa môžu stať spravodlivými len ak veria v Boha a majú stále živé spojenie s ním. Potom pravá zbožnosť povznesie myšlienky a zušľachtí život, potom aj vonkajšie prejavy zbožnosti budú v súlade s vnútornou čistotou kresťana. Potom ani bohoslužobné úkony nie sú bezvýznamným obradom, akým boli u farizejov.

Ježiš preberá jednotlivé prikázania a vysvetľuje význam i ducha ich požiadaviek. Nielenže ich ani o čiarku neoslabuje, ale poukazuje na dosah ich zásad a odhaľuje osudný omyl Židov, ktorí sa spoliehali na svoju povrchnú, okázalú poslušnosť. Objasňuje, že Boží zákon možno prestúpiť aj zlou myšlienkou alebo nečistým pohľadom. Kto-koľvek sa dopúšťa a sebamenšej nespravodlivosti, prestupuje zákon a hreší proti svojej mravnej prirodzenosti. Vražda sa začína v mysli. Kto v srdci dáva miesto nenávisti, zachádza na cestu vraha a jeho prinášané obeť sú pred Hospodinom ohavnosťou.

Židia sa nevedeli zbaviť ducha odvety. Vo svojej nenávisti Ri-manov tvrdo odsudzovali, čím robili vlastne radosť satanovi, lebo prejavovali jeho vlastnosti. To bola príprava na strašné činy, do ktorých ich zvedol. V náboženskom živote farizejov nebolo nič, prečo by si pohania mali takéto náboženstvo ceniť. Ježiš ich varoval pred falošným názorom, že sa v srdci môžu proti svojim utláčateľom búriť a utvrdzovať vo svojich pomstychtivých túžbach.

Je pravda, že aj Kristovi nasledovníci môžu byť spravodlivo rozhorčení. Spravodlivý hnev sa zmocňuje srdca, keď vidí, že ľudia Boha zneuctievajú, jeho službu tupia a nevinných utláčajú. Hriechom nie je rozhorčenie, ktoré je prejavom citlivého svedomia. Kto sa však rozhorčuje alebo uráža nad čímkoľvek bezvýznamným, otvára srdce satanovi. Ak chceme žiť v súlade s nebom, musíme vypudiť zo srdca každú zatrpknutosť a nepriateľstvo.

[211]

Spasiteľ ide ešte ďalej, keď hovorí: „*Keby si teda prinášal dar na oltár a tam by si sa rozpamätal, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar tam pred oltárom a odíď; najprv sa zmier so svojím bratom a potom príď a obetuj svoj dar.*“, [Matúš 5,23.24](#). Mnohí ľudia sú nábožensky veľmi horliví napriek tomu, že so svojimi duchovnými bratmi a sestrami majú nepríjemné nezrovnalosti, ktoré by mohli ľahko odstrániť. Boh ich žiada, aby sa všemožne snažili o súlad. Kým sa k tomu neodvážia, nemôže od nich prijať nijakú službu. V tomto ohľade je povinnosť každého kresťana jasne vyznačená.

Boh požehnáva všetkých. „*On pôsobí, aby slnko vychádzalo nad zlými aj dobrými a zosiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých.*“, [Matúš 5,45](#). On je „*dobrý aj k nevďačným a zlým.*“, [Lukáš 6,35](#). Nabáda nás, aby sme mu boli podobní. „*Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, ktorí vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca v nebesiach.*“, [Matúš 5,44.45](#). Také sú životodarné zásady zákona, ktoré sú žriedlom života.

Boží ideál pre veriacich presahuje všetky ľudské predstavy. „*Vy teda buďte dokonalí ako je dokonalý váš nebeský Otec.*“, [Matúš 5,48](#). Tento príkaz je zaslúbením. Plán vykúpenia predvída naše úplné vyslobodenie zo satanovej moci. Skormútenú dušu Kristus zbavuje hriechu. Prišiel mariť diablove skutky a postaral sa o to, aby Duch Svätý ochránil pred hriechom každého kajúceho človeka.

Ani jediný zlý čin nemožno ospravedlniť satanovým pôsobením. Pôvodca hriechu jasá, keď počuje, ako sa Kristovi nasledovníci vyhovárajú na svoje povahové nedostatky. Práve tieto výhovorky vedú do hriechu. Pre hriech nieta ospravedlnenia. Každé kajúce veriace Božie dieť a môže dosiahnuť posvätenú povahu podľa vzoru Kristovho života.

Ideálom kresťanskej povahy je podobnosť Kristovi. Ako bol Syn človeka dokonalý vo svojom živote, podobne dokonalí majú byť aj jeho nasledovníci vo svojom živote. Ježiš bol vo všetkom podobný

svojim bratom. Mal ľudské telo, aké máme my, mával hlad, smäd a cítil únavu. Živil sa pozemským jedlom a osviežoval spánkom. Mal podobný údel ako človek, no predsa bol nepoškvrnený Syn Boží. Bol to Boh v tele. Jeho povaha má byť našou. Pán svojim nasledovníkom ústami apoštola hovorí: „*Aké spojenie je medzi chrámom a modlami? A my sme predsa chrám Boha živého, ako povedal Boh: Prebývať budem v nich a prechádzať sa a budem im Bohom, a oni mi budú ľudom.*„, [2. Korint’anom 6,16](#).

[212]

Kristus je tým rebríkom z Jákobovho sna, ktorého spodok sa opiera o zem a vrchol siaha k nebeskej bráne, na samý prah slávy. Keby rebrík bol len o niečo kratší a nesiahal by celkom na zem, zahynuli by sme. Kristus však prichádza k nám, kde práve sme. On vzal na seba našu ľudskú prirodzenosť a zvíťazil, aby sme mohli prijať jeho prirodzenosť a mohli tiež zvíťaziť. Prišiel „*v podobe hriešneho tela*„, ([Rimanom 8,3](#)), žil však bezhriešnym životom. Svojím božstvom je teraz na tróne v nebesiach a svojou ľudskou prirodzenosťou je s nami. Vyzýva nás, aby sme stálou vierou v neho nadobúdali slávu Božej povahy. Preto máme byť dokonalí ako je dokonalý náš nebeský Otec.

Ježiš ukázal, v čom spočíva spravodlivosť, a v Bohu zjavil jej zdroj. Teraz sa obrátil k praktickým povinnostiam. Povedal, že dávanie almužien, modlitebné sústredenie a pôst sa nemá konať okázalo, ani pre pochvalu. Rob to úprimne na úžitok toho, kto trpí. Pri modlitbe sa zhovárjaj s Bohom. Keď sa postíš, nechod’ s opadnutou tvárou, nerozmýšľaj ustavične len o sebe. Srdce farizeja je ako pustá, neužitočná pôda, z ktorej nevyklíči jediné semienko nebeského života. Službu podľa Božej vôle koná ten, kto sa bezvýhradne odovzdá Bohu. V spoločenstve s Bohom sa ľudia stávajú Božími služobníkmi tým, že vo svojej ľudskej prirodzenosti zjavujú Božiu povahu.

Služba úprimného srdca býva hojne odmenená. „*Tvoj Otec, ktorý vidí to, čo je v skrytosti, ti odplatí.*„, [Matúš 6,4](#). Naša povaha sa utvára životom, ktorý žijeme pod vplyvom Kristovej milosti. Človek získava pôvodnú krásu, nadobúda vlastnosti Kristovej povahy a postupne sa začína objavovať obraz Božieho Syna. V tvári tých, čo žijú podľa Božej vôle a pracujú v Božom diele, badať nebeský pokoj. Žijú v nebeskom ovzduší. Týmto ľud’om sa Božie kráľ’ovstvo začalo už tu. Spolu s Kristom sa radujú, že sú ľud’om na požehnanie.

Dostali prednosť, že smú byť v Majstrovej službe; povolal ich k svojmu dielu, aby pracovali v jeho mene.

„*Nikto nemôže slúžiť dvom pánom.*“, Bohu nemožno slúžiť rozdeleným srdcom. Biblické náboženstvo nie je jedným z mnohých náboženských prúdov; svojím vplyvom ich má všetky prevyšovať, presahovať a všestranne predstihnúť. Nemá sa podobat' farbe, ktorá látku kde-tu zafarbí, ale musí preniknúť celý život, ako keď je látka do farebného roztoku celkom ponorená a všetky jej vlákna sú sýto a natrvalo sfarbené.

„*No ak tvoje oko bude zakalené, celé tvoje telo bude plné tmy. Ak teda svetlo v tebe je tmou, aká veľká bude sama tma?*“, **Matúš 6,23**. Úprimnosť a neúchylná cieľavedomosť sú predpoklady prijatia Božieho svetla. Kto chce pravdu poznať, musí byť ochotný prijať všetko, čo zjavuje. Nesmie povoliť nesprávnym názorom. Váhať či kolísať v otázke pravdy znamená voliť temnotu bludu a satanský klam. [213]

Svetská múdrosť a trvalé zásady spravodlivosti nesplývajú nepozorovane jedna s druhou ako farby dúhy. Večný Boh určil medzi nimi zreteľnú deliacu čiaru. Medzi povahou podobnou povahe Kristovej a vlastnosťami satana je taký rozdiel, ako medzi svitom slnka napoludnie a polnočnou tmou. Kristovými služobníkmi sú len tí, čo žijú jeho životom. Ak človek povolí čo i jedinému hriechu, ak podlieha hoci jedinému zlozvyku, celá jeho bytosť je otrávená. Človek sa stáva sluhom nepravosti.

Tí, čo sa rozhodli slúžiť Bohu, môžu sa bezpečne spoľahnúť na jeho starostlivosť. Kristus poukázal na nebeské vtáctvo i poľné kvety a vyzval svojich poslucháčov, aby sa zamysleli nad týmto Božím stvorením: „*Pozrite sa na nebeských vtákov: nesejú, nežnú a nezhrmažďujú obilie do sýpok, a váš nebeský Otec ich živí.*“, **Matúš 6,26**. Miera Božej starostlivosti odpovedá stupňu Božieho stvorenia. Boh bdie aj nad nepatrným hnedým vrabčekom. Náš nebeský Otec nestráca zo zreteľa ani lúčne kvety či trávu a neprestáva sa o ne starať. Slávny Majster-Umelec pamätal na ľalie, ktoré svojou krásou preyšujú krásu Šalamúna. O čo viac dbá o človeka, ktorého stvoril na svoj obraz a pre svoju slávu! Chce, aby jeho deti zjavovali jeho povahu. Podobne ako lúče slnka dávajú kvetom rozmanité jemné sfarbenie, tak Boh obdarúva dušu krásou svojej vlastnej povahy.

Všetci, čo sa rozhodujú pre Kristovo kráľovstvo lásky, spravodlivosti a pokoja a ostatné záležitosti podriadujú jeho záujmu, sú spojení s nebeským svetom a dostanú všetko, čo pre pozemský život potrebujú. V knihe Božej prozreteľnosti – v knihe života – má každý z nás svoju stránku. Na nej je podrobný záznam celého nášho života; spočítané sú aj vlasy našej hlavy. Boh svoje deti nestráca nikdy zo zreteľa.

„*Nebud'te teda ustarostení o zajtrajšok.*„ [Matúš 6,34](#). Deň čo deň máme ísť za Kristom. Boh nám nedáva pomoc pre zajtrajšok. On nedáva svojim deťom všetky pokyny pre celú ich životnú cestu naraz; boli by z toho zmätené. Hovorí len to, čo si môžu zapamätať a čo vládzu aj uskutočniť. Sila a múdrosť, ktorú Boh dáva, stačí na prítomnú situáciu. „*Ak je niekto z vás pozadu v múdrosti.*„ – pre dnešok – „*nech prosí Boha, ktorý dáva všetkým úprimne a nič nevyčíta, a bude mu daná.*„ [Jakoba 1,5](#).

[214] „*Nesúďte, aby ste neboli súdení.*„ [Matúš 7,1](#). Nenazdávajte sa, že ste od iných lepší, nesúďte ich. Človeka nemôžete súdiť, ak nepoznáte jeho pohnútky. Ak ho kritizujete, vynášate rozsudok sami nad sebou; dávate totiž najavo, že ste spoločníkmi satana, žalobcu bratov. Pán hovorí: „*Skúmajte sami seba, či ste vo viere, osvedčujte sa sami.*„ [2. Korint'anom 13,5](#). To je naša úloha. „*Keby sme sa sami správne posudzovali, neboli by sme súdení.*„ [1. Korint'anom 11,31](#).

Dobrá strom prináša dobré ovocie. Ak je ovocie nechutné a nekvalitné, potom je zlý aj strom. O stave srdca a ušľachtilosti povahy svedčia teda plody života. Dobré skutky nás nikdy nezachránia, sú však dôkazom viery, ktorá sa prejavuje láskou a očisťuje dušu. Aj keď večnú odmenu nedostaneme pre svoje zásluhy, predsa len bude úmerná tomu, čo sme z Kristovej milosti smeli vykonať.

Tak vyložil Kristus zásady svojho kráľovstva, ktoré sú aj hlavnými smernicami života. Zvýraznil to ešte dodatočným príkladom. Akoby nám vravel: Nestačí moje slová len počuť, poslušnosť sa musí stať základom vašej povahy. Vlastné ja je len sypký piesok. Ak budujete na ľudských teóriách a nápadoch, dom sa vám zrúti. Strhnú ho vetry pokušenia a búrka skúšok. Zásady, o ktorých som hovoril, však pretrvajú. Prijmite ma, budujte na tom, čo som vám povedal!

„*Každý, kto počúva tieto moje slová a plní ich, bude sa podobat' múdremu mužovi, ktorý si postavil dom na skale. Spustil sa lejak,*

prihnali sa vody, strhol sa víchor, a oborili sa na ten dom. On však nepadol, lebo základy mal na skale., [Matúš 7,24.25](#).

32. kapitola — Veliteľ stotiny

Kristus povedal kráľovskému úradníkovi, ktorému uzdravil syna: „*Ak nevidíte znamenía a divy, neveríte.*„, [Ján 4,48](#). Zarmucovalo ho, že jeho vlastný národ žiada tieto vonkajšie znamenía jeho mesiášstva. Stále znova ho znepokojovala ich nevera. Obdivoval však vieru veliteľa a stotiny, ktorý ho vyhládal. Tento vojak nepochyboval o Spasiteľovej moci. Ba nežiadal ani to, aby div prišiel urobiť osobne. Povedal: „*Povedz iba slovo a môj sluha ozdravie.*„, [Matúš 8,8](#).

Stotníkov sluha bol ochrnutý a zomieral. Rimania pokladali svojich sluhov za otrokov, kupovali a predávali ich na trhovisku a zaobchádzali s nimi potupne a kruto. Tento veliteľ bol však láskavým pánom svojmu sluhovi a veľmi si prial, aby sa uzdravil. Veril, že Ježiš ho môže uzdraviť. Spasiteľ a osobne nepoznal, čo však o ňom počul, prebudilo v ňom vieru. Tento Riman napriek všetkému formalizmu Židov bol presvedčený, že ich náboženstvo je na vysokej úrovni. Zboril priehradu národnostných predsudkov a nenávisť, ktorá stála medzi víťazom a porazeným ľuďom. Prejavil úctu k Božej službe a láskavo sa správal k Židom, ako k Božiemu ľudu. V Kristovom učení, ako sa o ňom dopyčul, spoznal práve to, čo duchovne sám potreboval. Celou dušou prijal Spasiteľove slová. Nepokladal sa však za hodného, aby prišiel do Ježišovej blízkosti; obrátil sa teda na židovských starších s prosbou o uzdravenie svojho sluhu. Domnieval sa, že tohto veľkého Učiteľa poznajú a budú vedieť, ako sa môže k nemu dostať.

Keď Ježiš vošiel do Kafarnauma, stretli ho starší a povedali mu o stotníkovej žiadosti. Prihovárali sa: „*Ved' miluje náš národ, a postavil nám synagógu.*„, [Lukáš 7,5](#).

Ježiš sa ihneď odobral do stotníkovho domu. Tiesnil ho však dav, šiel teda pomaly. Správa o jeho príchode sa doniesla skôr, a stotník, vo vedomí svojej nehodnosti, vyslal posla s odkazom: „*Pane, neunúvaj sa, lebo nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu.*„, [Lukáš 7,6](#). Spasiteľ šiel však ďalej a stotník sa nakoniec odhodlal prísť k nemu s ospravedlnením: „*Nepovažoval som sa preto ani*

za hodného prísť k tebe. Ale povedz len slovo a môj služobník ozdravie. Ved' aj ja som človek podriadený vrchnosti a mám pod sebou vojakov. Keď poviem jednému: Chod', teda ide. A druhému: Pod' sem, tak príde. A svojmu služobníkovi: Urob to, tak to urobí., [Lukáš 7,7.8](#). Inak povedané: Ako ja predstavujem moc Ríma a moji vojaci uznávajú moje vodcovské postavenie, tak ty predstavuješ moc večného Boha a všetko, čo je stvorené, ťa poslúcha. Poručíš chorobe, a ona prestane. Prikážeš svojim nebeským poslom, a chorý sa uzdraví. Povedz len slovo a môj sluha bude vyliečený.

[216]

„Keď to Ježiš počul, prekvapil sa. Obrátil sa k ľuďom, ktorí šli za ním, a povedal: Vravím vám, takú vieru som nenašiel ani v Izraeli., [Lukáš 7,9](#). Stotníkovi prikázal: „Chod' a nech sa ti stane, ako si uveril. V tú chvíľu jeho sluha ozdravel., [Matúš 8,13](#).

Židovskí starší, ktorí stotníka Kristovi odporučili, videli, ako ďaleko sú od ducha evanjelia. Nechápali, že jediným nárokom na Božiu milosť je naša veľká úbohosť. Vo svojej samospravodlivosti odporučili stotníka, pretože miloval ich „*národ*„. Veliteľ stotiny však povedal o sebe: „*Nie som hoden*„. Jeho srdca sa dotkla Kristova milosť. Poznal svoju nehodnosť, no predsa sa odvážil žiadať o pomoc. Nespoliehal sa na vlastnú dobrotu; dôvodom mu bola vlastná bezmocnosť. Vierou sa chopil Krista-Záchrancu. Uveril v neho nielen ako divotvorcu, veril mu ako priateľovi a Spasiteľovi ľuďstva.

Tak môže prísť ku Kristovi každý hriešnik. „*Spasil nás nie pre spravodlivé skutky, ktoré sme my konali, ale zo svojho milosrdenstva*„, [Títovi 3,5](#). Ak ti satan našepkáva, že si hriešnik a nemáš nádej na Božie požehnania, povedz mu, že Kristus prišiel na svet spasiť hriešnikov. Nemáme nič, čím by sme si mohli Boha nakloniť; kedykoľvek sa však smieme odvolávať na svoju krajnú bezmocnosť, pre ktorú je výkupná moc nutnosťou. Ak sa úplne zriekneme všetkej nezávislosti, smieme pohliadnuť na golgotský kríž a povedať:

„*Hriešny, biedny v žiali lkám
a len kríž tvoj objímam*„.

Židia boli od detstva poučaní o Mesiášovom spasiteľnom poslaní. Poznali inšpirované výroky patriarchov a prorokov i symboliku obetnej služby. Pohrdli však týmto svetlom a teraz nenašli v Ježišovi nič, po čom by túžili. Naproti tomu stotník, rodom pohan, odchovaný

modloslužbou cisárskeho Ríma, povolaním vojak, svojou výchovou a prostredím človek duchovne zdanlivo otupený, fanatizmom Židov a pohrdaním vlastných súkmeňovcov voči Izraelovi ešte viac odlúčený od duchovného života – tento muž poznal pravdu, ktorú potomci Izraela vo svojej slepote nepoznali. Nedbal na to, či Židia sami prijmú toho, ktorý sa pokladal za ich Mesiáša. Keď ho osvietilo „pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka,“ (Ján 1,9), postrehol, akoby zd’aleka, slávu Božieho Syna.

[217] Pre Ježiša to bol závdavok diela, ktoré medzi pohanmi vykoná evanjelium. S radosťou hľadel do budúca na zástup vykúpených pre Božie kráľovstvo zo všetkých národov. Hlboko zarmútený poukázal Židom na dôsledky zavrhnutia jeho milosti: „*No hovorím vám, že mnohí prídu od východu i západu a budú stolovať s Abrahámom, Izákom a Jákobom v nebeskom kráľovstve, ale synovia kráľovstva budú vyhodení von do tmy, tam bude plač a škrípanie zubami.*“, **Matúš 8,11.12**. Koľkí si ešte stále pripravujú rovnaké sklamanie! Koľkí v kresťanských krajinách pohrdajú svetlom, zatiaľ čo ľudia žijúci v tme pohanstva prijímajú jeho milosť!

Viac ako tridsať kilometrov od Kafarnauma leží na náhornej rovine s výhľadom na šírú a krásnu Jezraelskú pláň mestečko Naim. Predovšetkým ta mierili Ježišove kroky. Boli s ním viacerí z jeho učeníkov ako aj iní, čo ho počúvali, a kadiaľ šli, všade k nim prichádzali ľudia, ktorí túžili po jeho súcitných a láskavých slovách. Privádzali k nemu svojich chorých na uzdravenie v očakávaní, že ten, ktorý má takú obdivuhodnú moc, vyhlási sa za izraelského kráľa. Zástupy sa tiesnili okolo neho a šťastná, nedočkavá spoločnosť ho nasledovala kamenistou cestou k bráne náhorného mestečka.

Keď sa priblížil, videl ako z jednej brány vychádza pomalým smútočným krokom pohrebný sprievod. Na odkrytých márach leží mŕtve telo a okolo neho zástup nariekajúcich. Zdá sa, že všetci obyvatelia mesta prišli odprevadiť mŕtveho, prejaviť mu poslednú úctu a zarmúteným vyjadriť sústrasť.

Bol to výjav, ktorý musel vzbudiť súcit. Zosnulý bol jediným synom matky-vdovy. Opustená odprevádzala k hrobu toho, ktorý jej bol jedinou pozemskou oporou a útechou. „*Keď ju Pán uzrel, prišlo mu jej ľúto.*“, **Lukáš 7,13**. Keď prechádzala popri ňom v slzách, nič nevidela a nezbadala ani jeho. Ježiš pristupuje k nej a vľúdne jej

vraví: „*Neplač!*“, Ježiš hodlá zmeniť jej žiaľ na radosť, no nemôže sa zdržať, aby nevyjadril svoj láskavý súcit.

„*Potom pristúpil k márom a dotkol sa ich.*“, [Marek 7,14](#). Jeho nemohol poškrvniť ani dotyk mŕtveho. Nosiči sa zastavili a nárek plačúcich stíchol. Okolo már sa zišli oba zástupy v neistej nádeji. Je tu prítomný ten, ktorý uzdravoval a vyhánal démonov. Má však moc aj nad smrťou? V tej chvíli zazneli jasné, príkazné slová: „*Mládenec, hovorím ti, vstaň!*“, [Lukáš 7,14](#). Tento hlas počul aj mŕtvy. Mládenec otvoril oči. Ježiš ho uchopil za ruku a zodvihol. Jeho pohľad utkvел na plačúcej matke, a matka so synom zostali v dlhom, vrele a radostnom objatí. Zástup len hľadel v nemom úžase. „*Všetkých sa zmocnil strach.*“, [Lukáš 7,16](#). Okamžik stáli prekvapení a dojatí úctou, akoby v Božej prítomnosti. Potom velebili Boha a vraveli: „*Veľký prorok povstal medzi nami a Boh navštívil svoj ľud.*“, [Lukáš 7,16](#). Pohrebný zástup sa vrátil do Naimu ako víťazoslávny sprievod. „*Táto zvesť o ňom sa rozniesla po celej Judei a okolí.*“, [Lukáš 7,17](#).

[218]

Ten, ktorý stál pri zarmútenej matke pri bráne mestečka Naim, pozoruje každého, kto trúchli nad hrobom svojich drahých. Náš zármutok sa ho dotýka. Súcíti s nami. Srdce, ktoré milovalo a ľútosť, je srdce stále plné lásky. Kristovo slovo, ktoré povolalo mŕtveho k životu, je dosiaľ plné moci, akú malo vtedy, keď oslovilo syna vdovy z mesta Naim. Ježiš hovorí: „*Daná mi je všetka moc na nebi a na zemi.*“, Beh času túto moc nijako neoslabil a stálym pôsobením Kristovej milosti sa nijako nevyčerpala. On je dosiaľ živým Spasiteľom každému, kto v neho verí.

Ježiš premenil matkin žiaľ na radosť, hoci chlapca zo smrti vrátil k tomuto pozemskému životu, aby znova znášal jeho bolesti, námahu, nebezpečenstvo a aby nakoniec predsa len moci smrti podľahol. Ježiš nás však utešuje v zármutku nad stratou milých svojím poslanstvom o bezmedznej nádeji: „*Bol som mŕtvy, a hľa, žijem na veky vekov a mám kľúče od smrti a podsvetia.*“, „*Pretože deti majú účasť na krvi a tele, aj on mal podobne spoluúčasť na nich, aby smrťou zničil toho, ktorý vládol smrťou, čiže diabla, a vyslobodil tých, ktorých celý život zotročoval strach pred smrťou.*“, [Zjavenie Jána 1,18](#); [Židom 2,14.15](#).

Satan nemôže väzniť mŕtvych, keď ich k životu prebudí Boží Syn. Nemôže držať v duchovnej smrti toho, kto vierou prijíma Kristovo mocné slovo. Pán hovorí všetkým hriešnikom: „*Prebud' sa ty,*

čo spíš, vstaň z mŕtvych.,, [Efezským 5,14](#). Tieto slová znamenajú večný život. Podobne ako na začiatku Božie slovo oživilo prvého človeka, tak nás oživuje dosiaľ. Ako Kristov príkaz: „*Mládenec, hovorím ti, vstaň!*“, vzkriesil naimského mladíka, tak aj slová: „*Vstaň z mŕtvych,*“ ([Efezským 5,14](#)) budú životom pre tých, ktorí ich prijímajú vierou. Boh nás „*vyslobodil z moci tmy a preniesol do kráľovstva Syna svojej lásky,*“ [Kološanom 1,13](#). V jeho Slove je obsiahnuté všetko. Ak prijímame toto Slovo, sme vyslobodení.

„*Ked' vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás.*“, „*Lebo na povel, na hlas archanjela a zvuk Božej pol'nice sám Pán zostúpi z neba a tí, čo umreli v Kristovi, vstanú prví. Potom my, čo žijeme a zostaneme, budeme spolu s nimi v oblakoch uchvátení do vzduchu v ústrety Pánovi, a tak budeme navždy s Pánom.*“, [Rimanom 8,11](#); [1. Tesaloničanom 4,16.17](#). Toto sú slová, ktorými máme podľa jeho rady jedni druhých potešovať.

33. kapitola — „Kto sú moji bratia?„

[219]

Jozefovi synovia neboli nijako nadšení tým, čo Ježiš konal. Správy, ktoré o jeho živote a práci dostávali, ich skôr znepokojovali. Počuli, že celé noci trávi pohrúžený v modlitbách, cez deň sa zasa okolo neho tiesnia zástupy ľuďí, takže sa nestačí ani najesť. Jeho priatelia vedeli, že stálou námahou sa nadmerne vyčerpáva. Nevedeli pochopiť jeho postoj k farizejom, ba podaktorí sa obávali o jeho duševné zdravie.

Jeho bratia to všetko počuli a dozvedeli sa aj o tom, ako farizeji obviňujú Ježiša, že satanskou mocou vyháňa démonov. Jeho bratom sa nepáčilo, že pre svoje príbuzenstvo s ním pohana padá aj na nich. Vedeli, aký ohlas majú jeho slová a činy, a preto sa vyl'akali nielen z jeho otvorených výrokov, ale poburoval ich aj svojou odvahou, s akou odhal'oval počínanie farizejov a zákonníkov. Rozhodli sa, že ho musia presvedčiť, alebo donútiť, aby s tým prestal. Nahovárali aj Máriu, aby sa pripojila k nim; dúfali, že z lásky k nej bude opatrný.

Krátko predtým Ježiš už druhýkrát uzdravil posadnutého človeka, ktorý okrem toho bol slepý a hluchý. Farizeji ho znova obvinili, že *„pomocou vládcu nad démonmi vyháňa démonov„*. Kristus im jasne povedal, že ak dielo Ducha Svätého prisudzujú satanovi, veľmi sa vzd'alať ujú od zdroja požehnania. Tým, čo hovorili proti Ježišovi bez toho, aby chápali jeho božskú podstatu, možno odpustiť, lebo Duch Svätý im pomáha poznať ich poblúdenie a kajať sa. Kristova krv môže veriacemu kajúcnikovi zmyť každý hriech, ale ten, kto zavrhuje dielo Ducha Svätého, prekračuje hranicu možného pokánia a viery. Ved' Boh práve pôsobením Ducha Svätého premieňa ľudske srdce. Keď teda ľudia tohto Ducha svojvoľne zavrhnú a označujú ho za satana, prerušujú spojenie s Bohom. Keď človek zavrhne Ducha Svätého, potom už Boh nemôže preňho nič urobiť.

Farizeji, ktorých Ježiš týmto varoval, sami neverili obvineniu, ktorým obžalovávali Ježiša. Medzi hodnosťarmi nebolo vari jedineho, ktorý by nebol pocítil Spasiteľov príťažlivý vplyv. V srdci počuli hlas Ducha Svätého, ktorý im ho predstavoval ako izraelského

[220] Pomazaného a nabádal ich, aby sa stali jeho učeníkmi. Vo svetle jeho prítomnosti si uvedomili svoju hriešnosť a túžili po spravodlivosti, ktorú nevedeli získať. Keď ho však predtým zavrhli, bolo by to pre nich krajne pokorujúce, keby ho mali uznať za Mesiáša. Boli príliš pyšní, než aby vyznali svoj omyl a uverili. Aby nemuseli uznať pravdu, zúfalo sa snažili vyvrátiť Spasiteľovo učenie. Dôkazy jeho moci a milosti ich vrcholne rozčulovali. Nemohli mu zabrániť konať divy, nemohli umlčať jeho učenie, no všemožne sa snažili hovoriť o ňom nepriaznivo a prekrúcať jeho slová. Napriek tomu však Boží Duch, ktorý presviedča ľudské srdcia, ich neprestal napomínať. Museli sa tvrdošijne vzoprieť, aby odolali jeho moci. O ich záchranu bojovala tá najmocnejšia sila, aká môže ovplyvniť ľudské srdce, ale oni nechceli ustúpiť.

Boh neoslepuje ľuďom zrak ani im nezatvrdzuje srdce. Posiela im svetlo, aby svoje chyby mohli napraviť a šli po bezpečnej ceste, ale zavrhnutie tohto svetla zaslepuje oči a zatvrdzuje srdce. Deje sa to pozvoľna, takmer nepozorovane. Svetlo z Božieho Slova osvecuje ľudí prostredníctvom Pánových služobníkov alebo priamym pôsobením Ducha Svätého. Keď človek zanedbá čo len jediný lúč svetla, čiastočne sa mu zatemňuje duchovný postreh a ďalší príliv svetla býva už menej zreteľný. Začína sa zmrákať a nakoniec sa v duši zotmie úplne. Podobne to bolo aj s vodcami Židov. Boli presvedčení, že Krista sprevádza Božia moc. Aby sa však mohli protiviť pravde, dielo Ducha Svätého označili za diabolské. Tým si dobrovoľne zvolili klam. Dobrovoľne sa oddali satanovi, preto zostali v jeho moci.

Kristova výstraha pred hriechom proti Duchu Svätému úzko súvisí s varovaním pred prázdnyimi a bezbožnými rečami. Slová sú náznakom toho, čo je v srdci. „*Ústa hovoria to, čím je naplnené srdce.*“, [Matúš 12,34](#). Slová sú však niečím viac, než len náznakom povahy; majú totiž moc aj spätne ovplyvňovať povahu človeka. Ľudia sú pod vplyvom vlastných slov. V prudkom hnutí mysle zo satanovho podnetu prepožičajú svoje slová prejavom žiarlivosti a podozrievania, ktorým ani sami neveria, no spätne to ovplyvní ich myslenie. Podliehajú sebaklamu vlastných slov a začínajú veriť pravde, ktorú vyslovili zo satanovho popudu. Keď už nejaký názor alebo rozhodnutie vyjadrili, často bývajú príliš samolúbi, aby ho odvolali. Sami seba presviedčajú, že pravda je na ich strane a na-

koniec tomu aj uveria. Je nebezpečné, keď ľudia o Božom svetle pochybujú, keď mu nedôverujú, alebo ho kritizujú. Návyk nerozvážneho a neúctivého kritizovania má spätný účinok na povahu. Ľudí utvrdzuje v neúcte a nevere. Nejednen človek bol zhovievavý voči tomuto zlozvyku a neuvedomil si jeho nebezpečenstvo. Pohotovo kritizoval a zavrhoval dielo Ducha Svätého. Ježiš povedal: „*V deň súdu sa ľudia budú zodpovedať z každého prázdneho slova, ktoré vyrieknu. Na základe svojich slov budeš ospravedlnený a na základe svojich slov budeš odsúdený.*„, [Matúš 12,36.37](#).

[221]

Ježiš potom napomenul aj tých, na ktorých jeho slovo malo určitý vplyv a radostne ho počúvali, ale neboli ochotní Ducha Svätého prijať do srdca. Človek môže zahynúť nielen pre svoju odbojnosť, ale aj pre nedbalosť. Ježiš povedal: „*Keď nečistý duch vyjde z človeka, blúdi po vyschnutých miestach. Hľadá odpočinok, ale nenachádza ho. Vtedy si povie: Vrátim sa do svojho domu, odkiaľ som vyšiel. Keď ta príde, nájde ho prázdny, vyzametany a vyzdobený, vtedy odíde a vezme so sebou sedem iných duchov, horších ako on, vojdú dnu a usídlia sa tam.*„, [Matúš 12,43-45](#).

V Kristovej dobe boli mnohí, a nemenej ich je aj dnes, nad ktorými satan na čas stratil moc. Božia milosť ich vyslobodila z moci démonských duchov, ktorí ich ovládli. Tešili sa z Božej lásky, ale nezostali v nej, podobne ako zrno z podobnenstva, ktoré padlo na skalnatú pôdu. Nepodriaďovali sa Bohu denne, aby v ich srdci mohol prebývať Kristus, a keď sa zlý duch vrátil so „*siedmimi duchmi, horšími než je sám*„, moc zla ich celkom ovládla.

Keď sa človek odovzdá Kristovi, obnovené srdce ovládne nová moc. Nastáva zmena, ktorú človek sám od seba nikdy neuskutoční. Je to nadprirodzený zásah, ktorý do ľudského života vnáša nadprirodzený prvok. Kristovi odovzdaný človek sa stáva jeho pevnosťou, ktorú udržuje v odbojnom svete, a chce, aby okrem neho neuznával nijakú inú autoritu za zvrchovanú. Človek takto ovládnutý nebeskými silami je odolný proti satanovým útokom. Ak za svojho sprievodcu neprijmeme Krista, ovládne nás odveký nepriateľ. Z dvoch veľkých duchovných mocností, ktoré zápasia o prvenstvo vo svete, nevyhnutne musíme byť pod kontrolou jednej alebo druhej z nich. Do područia moci temna sa môžeme dostať aj vtedy, keď kráľovstvu temnoty nechceme slúžiť priamo. Stačí, ak sa nerozhodneme pre kráľovstvo svetla. Ak nespolupracujeme s nebeskými silami,

srdce nám ovládne satan, zmení ho a urobí si z neho trvalý príbytok. Jedinou obranou proti zlu je Kristova prítomnosť v srdci na základe viery v jeho spravodlivosť. Ak nebudeme živo spojení s Bohom, nikdy neodoláme zvodnému vplyvu sebeckej lásky, samol'úbosti a pokušeniu hriechu. Môžeme sa zbaviť mnohých zlých návykov, na určitý čas môžeme prerušiť spojenie so satanom, no bez živého spojenia s Pánom a bez stále nového odovzdania sa Bohu budeme premožení. Bez osobného poznania Krista a stáleho spoločenstva s ním sme vydaní napospas nepriateľovi a nakoniec budeme plniť jeho vôľu.

[222] Ježiš povedal: „*Stav toho človeka býva na konci horší ako na začiatku. Podobne to bude aj s týmto zlým pokolením.*“, [Matúš 12,45](#). Nieto zatvrdilejších ľudí nad tých, čo prepočuli výzvu milosti a pohrdli ňou. Najobvyklejším prejavom hriechu proti Duchu Svätému je trvalé odmietanie nebeskej výzvy k pokániu. Každý krok od Krista je krokom k úplnému odmietnutiu záchrany a k hriechu proti Duchu Svätému.

Zavrnutím Krista židovský národ spáchal neodpustiteľný hriech. Ak aj my odmietneme výzvu milosti, dopustíme sa toho istého omylu. Ak nechceme vypočuť jeho poslov a miesto toho počujeme satanových sluhov, ktorí dušu odvádzajú od Krista, urážame Knieža života a tupíme ho pred satanskou synagógou i pred nebeským vesmírom. Dokiaľ to človek robí, nenájde nádej ani odpustenie a nakoniec prestáva túžiť po zmierení s Bohom.

Kým Ježiš poučal ľudí, učeníci prišli s odkazom, že vonku ho čaká matka i jeho bratia a chcú sa s ním zhovárať. On vedel, o čo ide, preto „*odvetil tomu, čo mu to povedal: Kto je moja matka a kto sú moji bratia? Ukázal rukou na svojich učeníkov a riekol: Hľa, moja matka a moji bratia! Lebo každý, kto koná vôľu môjho Otca, ktorý je v nebesiach, ten mi je bratom, sestrou i matkou.*“, [Matúš 12,48-50](#).

Každého, kto vierou prijal Krista, spájalo s ním tesnejšie puto, než je príbuzenský zväzok. Zjednotil sa s Kristom, ako aj on je jedno so svojím Otcom. Jeho matka mu bola svojím veriacim srdcom ochotným nasledovať jeho slová oveľa bližšie než zväzkami svojho materinského vzťahu. Ani jeho bratom by príbuzenské zväzky s ním samy osebe nepomohli, keby ho neprijali za svojho osobného Spasiteľa.

Akú oporu mohol mať Kristus vo svojich príbuzných, keby boli v neho uverili ako v toho, ktorý prišiel z neba, keby boli s ním spolupracovali v Božom diele! Ich nevera vrhala tieň na Ježišov pozemský život. Bola to časť trpkého kalicha, ktorý za nás vypil.

Boží Syn bolestne znášal nepriateľstvo ľudskeho srdca voči evanjeliu, a to predovšetkým vo vlastnom dome, lebo mal srdce plné milosrdenstva a lásky a veľmi si cenil ohľaduplné rodinné vzťahy. Jeho bratia chceli, aby uznal ich názory aj vtedy, keby to bolo bývalo celkom proti jeho božskému poslaniu. Nazdávali sa, že potrebuje ich radu. Posudzovali ho z ľudskeho hľadiska a mysleli si, že keby hovoril len to, s čím mohli súhlasiť farizeji a zákonníci, vyhol by sa nepríjemným sporom, ktoré svojimi prejavmi vyvoláva. Nazdávali sa, že sa pomiatol, keď si robí nárok na božskú autoritu a karhá hriechy rabínov. Bolo im zrejmé, že farizeji hľadajú príležitosť, aby ho mohli obviňovať, no vedeli aj to, že im poskytol dostatok príležitostí.

Ich obmedzené názory im nedovoľovali pochopiť poslanie, ktoré prišiel plniť, a preto nemohli mať s ním súcit v utrpení. Svojimi nevyberanými, nechápavými slovami dávali najavo, že nemajú správnu predstavu o jeho povahe a v ľudskej podobe nespoznávajú jeho božskú podstatu. Často ho videli zarmúteného, no miesto aby ho potešili, svojimi slovami ho len ranili. Jeho citlivá povaha trpela muky. Jeho pohnútky zostali nepochopené a jeho dielo nenašlo porozumenie.

[223]

Jeho bratia sa často odvolávali na nudné a zastarané učenie farizejov a mysleli si, že môžu poučovať toho, ktorý rozumie pravde a chápe každé tajomstvo. Častokrát odsudzovali to, čo nemohli pochopiť. Ich urážky sa mu zadierali do srdca; býval z toho unavený a skl'účený. Pýšili sa vierou v Boha, no aj keď ho všemožne obhajovali, nespoznali ho, keď k nim prišiel telesne.

Preto bola jeho cesta trnistá. Nepochopenie v domove ho tak trápilo, že pobyt mimo domova mu bol odpočinkom. Jediný domov, ktorý navštevoval rád, bol príbytok Lazára, Márie a Marty, lebo tu v ovzduší viery a lásky duševne pookrial. Na zemi však predsa len nebolo nikoho, kto by mohol plne chápať jeho božské poslanie alebo rozumieť, aké bremeno nesie za celé ľudstvo. Často teda odpočíval v tichu samoty a v rozhovore so svojím nebeským Otcom.

Tým, čo sú povolání trpieť pre Krista a musia znášať nepochopenie a nedôveru aj vo vlastnom domove, môže byť útechou, že Ježiš vytrpel to isté. On im rozumie. Vyzýva ich, aby spoločníka našli v

ňom a odpočinok hľ adali tam, kde ho nachádzal on, v spoločensve s Otcem.

Tí, čo prijímajú Krista ako svojho osobného Spasiteľa, nie sú opustení ako siroty, aby životné skúšky museli znášať osamelo. Prijíma ich za členov nebeskej rodiny. Chce, aby jeho Otca nazývali svojím Otcem. Sú jeho „*det'mi*“, drahými Božiemu srdcu, s ktorým ich spája to najnežnejšie a najtrvalejšie puto. Je k nim láskavý a jeho vľ údnosť prevyšuje všetku otcovskú i materinskú lásku k nám v našej bezmocnosti o toľ ko, o koľ ko božská prirodzenosť prevyšuje prirodzenosť ľudskú.

[224] V zákonoch, ktoré dostal izraelský ľud, je krásny príklad Kristovho vzťahu k jeho ľudu. Keď sa niektorý Žid musel pre chudobu vzdať svojho dedičstva a predat' sa za otroka, povinnosťou jeho najbližšieho príbuzného bolo vykúpiť ho aj s dedičstvom. (Pozri [3. Mojžišova 25,25.47.49](#); [Rút 2,20](#).) Podobne aj úloha vykúpiť nás i naše dedičstvo, ktoré sme hriechom stratili, pripadla tomu, kto je nám „*najbližší*“, Najbližším sa nám stal preto, aby nás mohol vykúpiť. Láska nášho Spasiteľa je stálejšia než láska otca, matky, brata, priateľa alebo milého. Hovorí nám: „*Neboj sa, lebo som t'a vykúpil, povolal som t'a mojím menom. Môj si ty!*“, „*Pretože si bol drahý v mojich očiach, vzácny si bol a miloval som t'a. Aj ľudí dám za teba, národy za tvoj život.*“, [Izaiáš 43,1.4](#).

Kristus miluje nebeské bytosti, ktoré sú vôkol jeho trónu. Čím však vysvetliť tú veľkú lásku, ktorou nás miloval? Nemôžeme jej rozumieť, ale skúsenostne ju môžeme poznať. Ak sme v príbuzenskom vzťahu s ním, ako láskavo by sme sa mali správať k bratom a sestrám nášho Pána! Nemali by sme ochotne uznať nároky vyplývajúce z nášho príbuzenstva s Bohom? Nemali by sme ako členovia Božej rodiny ctíť svojho Otca i svojich duchovných súrodencov?

„*Pod’te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste pret’ážení, a ja vám dám odpočinok.*“, **Matúš 11,28**.

Týmto potešujúcim výrokom Ježiš oslovil zástup, ktorý šiel za ním. Spasiteľ povedal, že ľudia môžu poznať Boha len cez neho. O svojich učeníkoch hovoril ako o tých, ktorí smeli poznať nebeské veci. Nikto si však nemal myslieť, že je vylúčený z jeho starostlivosti a lásky. Všetci, čo pracujú a sú pret’ážení, môžu prísť k nemu.

Zákonníci a rabíni malicherne pozorní k náboženským formám si uvedomovali prázdnotu, ktorú obradný ceremoniál nemohol vyplniť. Publikáni a hriešnici sa mohli tváriť, akoby boli spokojní s tým, čo vidia a môžu nahmatať, ale v srdci mali nedôveru a strach. Ježiš hľadel na skl’účených a beznádejne zarmútených, na tých, čo si túžbu duše chceli uspokojiť svetskými radost’ami a vyzval všetkých, aby v ňom našli odpočinutie.

S láskou nabádal unavených: „*Veźmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoju dušu.*“, **Matúš 11,29**.

Podobne oslovuje Kristus každého človeka, či už to vie, alebo nevie. Všetci sú pret’ážení a unavení. Všetci klesajú pod ťarchou, ktorú môže odstrániť len Kristus. Najt’ažšie bremeno, ktoré nesieme, je bremeno hriechu. Keby sme toto bremeno museli niesť sami, určite by nás rozdrvilo. Na naše miesto však nastúpil ten Bez-hriešny. „*Hospodin spôsobil, aby ho zasiahla neprávost’ všetkých nás.*“, **Izaiáš 53,6**. On nesie ťarchu našich vín. On sníma bremeno z našich unavených ramien. On nám chce dať odpočinok. Aj bremeno starostí a zármutku sám poniesie. Vyzýva nás, aby sme všetky svoje starosti položili na neho, lebo nás nosí vo svojom srdci.

Náš starší Brat je pri tróne večnosti. Vidí každého človeka, ktorý v ňom hľadá Spasiteľ’a. Z vlastnej skúsenosti pozná krehkosť ľudskej podstaty, vie o našich potrebách i dotieravosti pokušení, lebo bol vo všetkom podobne skúšaný ako my, no bez hriechu. Bdie nad tebou, chvejúce sa Božie dieťa. Si v pokušení? On ť’a vyslobodí.

[226]

Si slabý? On ťa posilní. Nie si dost' vzdelaný? On ťa osvieti. Si ranený? On ťa uzdraví. Pán „*určuje počet hviezd*„, ale aj „*uzdravuje skrúšených srdcom a obväzuje ich rany*„, [Žalm 147,4.3](#). Pozýva nás: „*Pod' te ku mne!*„, Nech sú tvoje úzkosti a skúšky akékoľvek, povedz o tom Pánovi. Posilní ťa, aby si vytrval. Pomôže ti nájsť východisko zo zmätkov a ťažkostí. Nech si už pripadáš akokoľvek slabý a bezmocný, jeho moc ťa môže posilniť. Čím je tvoje bremeno ťažšie, tým blaženejší bude odpočinok, ak ho položíš na nebeského Nosiča bremien. Odpočinutie, ktoré ponúka Kristus, je síce podmienené, ale tieto podmienky sú jasné. Každý ich môže splniť. On nám hovorí, ako jeho odpočinok možno nájsť.

Ježiš nám radí: „*Veźmite na seba moje jarmo*„. Jarmo je nástroj služby. Jarmo pomáha ťažnému dobytku výkonnejšie pracovať. Týmto príkladom nás Kristus učí, že sme povolaní do služby doživotne. Máme vziať na seba jeho jarmo, aby sme mohli byť jeho spolupracovníkmi.

Jarmo, ktoré zaväzuje k službe, je Boží zákon. Veľký zákon lásky, zjavený v raji, oznámený na Sinaji a v Novej zmluve napísaný v srdci, zjednocuje človeka s Božou vôľou. Keby sme mali ísť podľa vlastných sklonov a podľa vlastnej vôle, padli by sme do osídíel satana a stali by sme sa jeho služobníkmi. Preto nás Boh obmedzuje svojou zvrchovanou, ušľachtilou a vznešenou vôľou. Chce, aby sme trpezlivo a rozvážne konali svoju povinnosť. Kristus ako človek sám niesol jarmo služby. Povedal: „*Rád plním tvoju vôľu, môj Bože, a tvoj zákon v hĺbke srdca nosím*„, [Žalm 40,9](#). „*Lebo som nezostúpil z neba, aby som plnil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal*„, [Ján 6,38](#). Ježiš prišiel na zem trpieť a zomrieť z lásky k Bohu, z horlivosti pre jeho slávu i z lásky k padlému ľudstvu. Táto moc ovládala jeho život. Radí nám, aby sme túto zásadu prijali. Mnohí ľudia úpia pod bremenom starostí, lebo sa chcú podobat' svetu. Zvolili si jeho službu a prijali jeho zmätok, prispôbili sa jeho zvyklostiam. Duchovne upadajú a celý život im je únavným bremenom. Kvôli ctibažnosti a svetským záľubám poškodzujú svoje svedomie a ďalej ho zat'ážujú výčitkami. Ustavičné starosti stravujú životnú silu. Náš Pán chce, aby toto zotročujúce jarmo odložili. Vyzyva ich, aby prijali jeho bremeno. Hovorí: „*Moje jarmo je lahodné a bremeno ľahké*„. Pripomína im, aby najprv hľadali kráľovstvo Božie a jeho spravodlivosť, a sľubuje, že všetko pre život potrebné

dostanú. Ustarostenosť je slepá a nevidí na koniec. Ježiš však vidí koniec od začiatku. Z každej úzkosti pozná východisko. Náš nebeský Otec sa vie o nás postarať tisícerým spôsobom nad naše očakávanie. Tí, čo sa riadia zásadou slúžiť Bohu a ctiť ho na prvom mieste, zistia, že ťažkosti sa rozplývajú a cesta sa vyjasňuje.

Ježiš povedal: „*Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom a nájdete odpočinutie pre svoju dušu.*“, [Matúš 11,29](#). Sme pozvaní do Kristovej školy, aby sme sa od neho učili tichosti a pokore. Vykúpenie je proces, v ktorom sa človek pripravuje pre nebesá. Táto výchova znamená poznávať Krista. Musíme sa zrieknuť predstáv, zvyklostí a spôsobov získaných v škole kniežat' a temnoty. Človek musí byť vyslobodený zo všetkého, čo oslabuje vernosť Bohu.

[227]

V Kristovom srdci, kde vládol dokonalý súlad s Bohom, bol dokonalý mier. Nezviedla ho ľudská pochvala, nezmalomysel'nila kritika ani sklamanie. V najťažšom protivenstve a v najkrutejších mukách bol statočne odvážny. Mnohí jeho vyznavači sú však zmätení a ustrašení, pretože sa boja úplne sa spoľahnúť na Boha. Nevedia sa mu bezvýhradne odovzdať, pretože uhýbajú dôsledkom takého bezpodmienečného podriadenia sa jeho vôli. Kým to však neurobia, nenájdu pokoj.

Sebecká láska znepokojuje. Ak sme znovuzrodení zhora, budeme zmýšľať, ako zmýšľal Ježiš, keď kvôli našej záchrane prijal poníženie. Potom nebudeme túžiť po najvyššom postavení. Ohotne prijmemo učenické miesto pri Ježišových nohách. Pochopíme, že hodnota nášho úsilia sa nemeria hlučnou okázalosťou vo svete ani aktivitou či horlivosťou z vlastných síl. Cena nášho snaženia zodpovedá miere prijatého Ducha Svätého. Dôvera v Boha posväcuje myseľ a umožňuje trpezlivé sebaovládanie.

Jarmo sa ukladá ťažnému dobytku, aby sa mu pomohlo konať namáhavú prácu a uľahčilo bremeno. Podobné je aj jarmo Kristovo. Ak svoje chcenie podriadime Božej vôli a svoje dary používame pre blaho iných, potom nám bude bremeno života ľahké. Kto chodí cestou Božích prikázaní, má spoločenstvo s Kristom a jeho srdce pokojne spočíva v jeho láske. Keď sa Mojžiš modlil: „*Daj mi, prosím, znáť svoje cesty, nech ťa poznám.*“, Pán mu odpovedal: „*Osobne pôjdem pred tebou a dovediem ťa k odpočinku.*“, [2. Mojžišova 33,13.14](#). Z jednoduchého slova nám znie posolstvo: „*Takto riekol Hospodin: Postavte sa na cesty a pozerajte, pýtajte sa na odveké chodníky; kde*

je cesta k dobru, chod'te po nej a nájdete odpočinok pre svoju dušu.,, Jeremiáš 6,16. Pán hovorí: „Kiežby si bol poslúchol moje príkazy! Tvoj pokoj by bol ako rieky a tvoja spása ako morské vlny.,, Izaiáš 48,18.

[228] Tí, čo berú Krista za slovo a svoje srdce zverujú jeho starostlivosti a svoj život jeho vedeniu, nájdú pokoj a odpočinok. Keď ich Ježiš potešuje svojou prítomnosťou, nič na svete ich nezarmúti. V dokonalom stíšení je dokonalý odpočinok. Pán hovorí: *„Toho, kto je pevnej mysle, zachováš v dokonalom pokoji, lebo v teba dúfa.,, Izaiáš 26,3.* Náš život sa nám môže zdať zmätený, ak sa však zveríme múdremu Majstrovi-Tvorcovi, sformuje náš život i povahu na svoju slávu. Povaha, ktorá vyjadruje slávu Kristovej povahy, bude prijatá do Božieho raja. Znovuzrodení sa budú s ním prechádzať v bielom rúchu, *„lebo sú toho hodni.,, Zjavenie Jána 3,4.*

Keď vstupujeme s Kristom do odpočinnosti, potom sa nám nebo začína už tu. Ak prijímame jeho pozvanie, aby sme prišli a učili sa od neho, tým sa pre nás začína nový život. Nebo je ustavičným približovaním sa k Bohu cez Krista. Čím dlhšie budeme v nebeskej blaženosti, tým viac slávy nám bude zjavené, a čím lepšie poznávame Boha, tým väčšie bude naše šťastie. Ak chodíme s Ježišom v tomto živote, smieme mať v srdci plnosť jeho lásky a spokojnosť z jeho prítomnosti. Už tu môžeme od Boha prijať toľko, koľko znesie naša prirodzenosť. Čo je to však v porovnaní s večnou budúcnosťou! Tam *„sú pred Božím trónom a dňom i nocou slúžia v jeho chráme. A ten, čo sedí na tróne, bude prebývať nad nimi. Už nebudú hladovať ani žízniť, nebude na nich dorážať ani slnko ani iná horúčosť. Lebo Baránok, čo je v strede pred trónom, bude ich pásť a privedie ich k prameňom vôd života. A Boh im zotrie z očí každú slzu.,, Zjavenie Jána 7,15-17.*

Opäť sa končí jeden deň Ježišovho rušného života. Pri Galilejskom mori medzi iným uviedol svoje prvé podobenstvo a výstižným prirovnaním z prírody objasnil nielen podstatu svojho kráľovstva, ale aj spôsob jeho príchodu. Svoje dielo prirovnal k práci rozšievачa, rozmach kráľovstva pripodobnil rastu horčičného semena a pôsobeniu kvasu v ceste. Konečné veľké oddelenie spravodlivých od bezbožných vystihol podobenstvami o kúkole medzi pšenickou a o rybárskej sieti. Zvrchovanú hodnotu zvestovaných právd znázornil príkladom o skrytom poklade a o perle veľkej ceny. V podobenstve o hospodárovi radil svojim učeníkom, ako majú pracovať v jeho zastúpení.

Celý deň učil a uzdravoval a keď nadišiel večer, zástupy sa ešte stále tiesnili okolo neho. Deň čo deň sa im venoval, sotva sa stačil najesť a odpočinúť si. Zlomyselné posudzovanie a prekrúcanie jeho slov, čím ho farizeji neustále prenasledovali, sť ažovalo prácu ešte viac. Teraz na sklonku dňa bol už natoľko vyčerpaný, že sa rozhodol odísť do samoty na protiľahlom brehu mora a odpočinúť si.

Východný breh Galilejského mora bol obývaný. Na pobreží bolo totiž niekoľko malých miest, no v porovnaní s brehom západným bol to kraj pusty. Medzi obyvateľmi žilo viac pohanov ako Židov a styk s Galileou bol pomerne malý. Ježiš mohol v tomto prostredí nájsť vhodné zatišie, a preto vyzval svojich učeníkov, aby ta išli s ním.

Keď opustil zástup, vzali ho na loď „*tak, ako bol,*“, a rýchlo odplávali. Neodišli však sami. V blízkosti brehu boli i ďalšie rybárske lode a ľudia ich rýchlo zaplnili, len aby ešte videli a počuli Ježiša.

Konečne tieseň davu prestala a Spasiteľ premožený hladom a únavou si v zadnej časti lode ľahol a hneď zaspal. More bolo onoho tichého, príjemného večera pokojné, no obloha sa náhle zatiahla, z vrchoviny západného pobrežia prihnal sa prudký vietor a na mori sa rozpútala divoká búrka.

Slnko zapadlo a rozbúrené more prikryla nočná tma. Vetrom bičované vlny dorážali na loď a hrozili jej zánikom. Zdatní a skúsení rybári, čo na mori strávili takmer celý život a svoje plavidlo už neraz bezpečne previedli rozbúreným morom, zrazu akoby nemali dostatok síl a zručnosti. Proti náporu prírodného živlu boli bezmocní a strácali nádej, lebo loď sa už naplňala vodou.

[230]

V úsilí o vlastnú záchranu zabudli, že na lodi je Ježiš. Keď videli, že všetka ich námaha je márna a bezprostredne im hrozí smrť, rozpamätali sa, na koho príkaz vyplávali. V Ježišovi mali poslednú nádej. Vo svojej bezradnosti a zúfalstve volali: „*Pane, Pane!*„. Pre hustú tmú ho ani dobre nevideli. Hukot búrky prehlušil ich volanie a odpoveď nedostali. Zmocnila sa ich krajná neistota a hrôza. Či azda Ježiš na nich zabudol? Zvíťazil nad chorobou, nad démonmi, ba aj nad smrťou, a teraz nemôže pomôcť svojim učeníkom? Nedbá o nich v tejto tiesnivej situácii?

Volali znova, no okrem hukotu rozzúreného vetra nič nepočuli. Loď sa začínala potápať. Zdalo sa, že nenásytné vlny ju pohltia.

Náhle však temnotu osvietil blesk, takže videli, že Ježiš napriek vlnobitiu pokojne spí. V údive a zúfalstve znova volajú: „*Učiteľ, nedbáš o to, že hynieme?*„, [Marek 4,38](#). Ako môže tak bezstarostne spať, kým oni sú ohrození a zápasia so smrťou?

Ich volanie nakoniec Ježiša zobudilo. Vo svetle blesku zahliadli jeho nebesky pokojnú tvár, v jeho pohľade poznávali sebaobetavú, súcitnú lásku a celou svojou bytosťou k nemu volali: „*Učiteľ, nedbáš o to, že hynieme?*„, [Matúš 8,25](#).

Také volanie ešte nikdy nebolo márne. Učeníci sa znova chopili vesiel, aby sa naposledy pokúsili o záchranu. A tu vstáva Ježiš. V hukote búrky stojí medzi svojimi učeníkmi, vlny dorážajú a blesk mu osvecuje tvár. Dvíha ruku, ktorá vykonala toľko zl'utovných skutkov, a rozbúrenému moru prikazuje: „*Mlč, utíš sa!*„, [Marek 4,39](#).

Búrka sa stišuje. Vlny opadávajú, mraky sa rozplynuli a na oblohe zažiarili hviezdy. Loď spočíva na pokojnej hladine mora. Ježiš sa obracia k učeníkom a zarmútené sa pýta: „*Čo sa tak bojíte?! Ešte stále nemáte vieru?*„, [Marek 4,40](#).

Učeníci boli veľmi prestrašení. Ani Peter nemal odvahu prejavit', čo v srdci cítil. Lode, ktoré sprevádzali Ježiša, boli podobne ohrozené. Všetci boli zdesení a zúfalí, ale Ježišov príkaz stíšil všetku tú hrôzu. Búrka prihnala lode tak blízko k sebe, že všetci boli svedkami

tohto divu. Keď všetko utíchlo, opadol aj strach. Ľudia si šepkali: „*Kto je to, že ho aj vietor i more poslúchajú?*„ [Marek 4,41](#).

Keď sa Ježiš v búrke zobudil, bol celkom pokojný. Ani slovom ani pohľadom nejaval strach, lebo ho nemal ani v srdci. Neodpočíval však pokojom svojej všemohúcej moci. Nespál tu ako „*Pán neba, zeme i mora*„. Táto moc zostala v úzadí. Ježiš predsa jasne povedal: „*Ja nemôžem nič robiť sám od seba*„, [Ján 5,30](#). Vždy sa bezvýhradne spoliehal na moc svojho Otca. Odpočíval, lebo veril v jeho lásku a starostlivosť. Moc slova, ktorá utíšila búrku, bola moc Božia.

Ako odpočíval Ježiš vierou v láskavú starostlivosť svojho Otca, tak sme si odpočívať aj my pod starostlivým dohľadom svojho Spasiteľa. Keby mu učeníci boli dôverovali, mohli byť pokojní. Ich strach vo chvíli krajného ohrozenia bol výrazom malovernosti. V sebazáchovnom úsilí zabudli na Ježiša a len v zúfalstve nad vlastnou nemohúcnosťou obrátili sa k tomu, ktorý im mohol pomôcť.

Podobne to neraz býva aj s nami. Keď zúri búrka pokušení, keď hrozný blesk križujú oblohu a vlny pochybností nás chcú pohltiť, zvykneme s búrkou zápasiť sami a zabúdame na toho, ktorý jediný nám môže pomôcť. Príliš sa spoliehame na vlastnú silu, no nakoniec hasne aj posledná iskra nádeje a my stojíme tvárou v tvár zániku. Len potom si spomenieme na Ježiša; keď však voláme k nemu, aby nás zachránil, nebýva to nadarmo. Zarmútený karhá síce našu neveru a prílišnú sebaistotu, no nikdy nám neodoprie potrebnú pomoc. Ak máme Spasiteľa v srdci, nemusíme sa báť ani na zemi ani na mori. Živá viera vo Vykupiteľa utíši búrku života a on nás vyslobodí z nebezpečenstva, ako sám uzná za najlepšie.

Zázrak utíšenia búrky je aj v iných duchovných ohľadoch poučný. Skúsenosť každého človeka potvrdzuje pravdivosť slov Písma: „*Bezbožní sú ako búrlivé more... niet pokoja pre bezbožných, hovorí môj Boh*„, [Izaiáš 57,20.21](#). Hriech nás pripravil o pokoj. Kým naše ja nie je ovládnuté, nenájdeme pokoj. Vášne ľudského srdca neovládne nijaká ľudská moc. Tu sme takisto bezmocní ako učeníci v búrke na mori. No ten, čo utíšil vlnobitie Galilejského mora, má slovo pokoja pre každého človeka. Kto volá k Ježišovi: „*Pane, zachráň ma!*„, bude vyslobodený aj z najväčšej búrky. Jeho milosť, ktorá človeka zmieruje s Bohom, stišuje búrku ľudských vášní. Naše srdce nachádza pokoj v jeho láske. „*Víchrice premenil na tichý vánok a zmĺkli vlny mora. Zaradovali sa, že utíchli, a on ich priviedol do*

[231]

vytúženého prístavu., [Žalm 107,29.30.](#) „A tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista., [Rimanom 5,1.](#) „Pokoj bude dielom spravodlivosti a výsledkom spravodlivosti bude mier a bezpečnosť naveky., [Izaiáš 32,17.](#)

[232] Včasne zrána prišiel Spasiteľ so svojimi učeníkmi na breh a lúče vychádzajúceho slnka pozdravovali Galilejské more i pobrežie pozdravom pokoja. No len čo vykročili na breh, uvideli desivejší výjav, než bola nočná búrka. Z hrobových skrýš vybehli dvaja posadnutí muži priam proti nim, akoby ich chceli roztrhať. Viseli ešte na nich zvyšky reťaze, ktorú pretrhli pri úteku z väzenia. Ostré kamene im na tele zanechali krvácajúce rany. Vydesené oči hľadeli spod dlhých a rozstrapatených vlasov, takže sa zdalo, akoby démoni, ktorí ich ovládali, zničili v nich všetko ľudské a ich tváram dali vzhľad divokých šeliem.

Učeníci spolu s tými, čo ich sprevádzali, v úľaku zutekali. Keď však náhle zistili, že Ježiš nie je s nimi, začali ho hľadať. Stál tam, kde ho zanechali. Ten, ktorý utíšil búrku, ktorý sa kedysi stretol so satanom a zvíťazil nad ním, nezutekal pred démonmi. Keď sa títo muži k nemu blížili, škripali zubami a z úst im vychádzala pena. Ježiš zodvihol ruku, ktorou utíšil more, a títo muži nemohli ísť ďalej. Zúrili síce, ale pred ním boli bezmocní.

Ježiš rázne prikázal nečistým duchom, aby ich opustili. Jeho slová prenikali zmätenou myslou týchto nešťastníkov. Matne si uvedomovali, že blízko nich je ten, ktorý ich môže zbaviť mučivých démonov. Padli k nohám Spasiteľa a klaňali sa mu. Keď však otvorili ústa a chceli ho prosiť o milosť, zlí duchovia kričali z nich: „*Ježiš, syn Najvyššieho Boha, nechaj ma! Prosím ťa, nemuč ma!*“, [Lukáš 8,28.](#)

Ježiš sa jedného z nich spýtal: „*Ako sa voláš?*“, Dostal odpoveď: „*Légia*“, pretože doňho vošlo množstvo duchov. Démoni používali postihnutých ľudí ako prostredníkov svojho vyjadrenia a prosili Ježiša, aby im nerozkazoval odísť z tohto kraja. Na neďalekom svahu sa pásala veľká črieda sviň. Démoni žiadali, aby im dovolil vojsť do nich. On privolil. Črieda sa okamžite vyplašila, hnala sa dolu svahom a nemohla sa zastaviť; vbehla do mora a potopila sa.

Medzitým sa s posadnutými udiala neobvyklá zmena. Božie svetlo im presvietilo myseľ, oči im zažiarili porozumením. Výzor

tváre so satanskými rysmi zmäkol, skrvavené ruky sa upokojili a zachránení ľudia radostne velebili Boha za vyslobodenie.

Keď z kopca pastieri stáda videli všetku tú hrôzu, šli to okamžite oznámiť svojim pánom a všetkému ľudu. V bázni a zdesení prišli všetci obyvatelia k Ježišovi. Obaja posadnutí boli postrachom kraja. Nebolo bezpečné ísť tadiaľ, kde sa zdržiavali, lebo s diabolskou zúrivosťou napadli každého. Títo ľudia sedeli teraz pri Ježišových nohách oblečení a duševne vyrovnaní počúvali jeho slová; velebili meno toho, ktorý ich uzdravil. Ľudia, ktorí to všetko videli, sa neradovali. Za dôležitejšiu pokladali stratu sviň než vyslobodenie týchto satanom zotročených ľudí.

Touto stratou mohli majitelia sviň len získať. Po celý život sa starali len o pozemské veci a zabúdali na vznešené záujmy duchovného života. Ježiš chcel túto sebeckú ľahostajnosť prekonať, aby mohli poznať a prijať jeho milosť. No ľútosť a rozhorčenie nad pozemskou stratou im natoľko zaslepili oči, že Spasiteľovu milosť nespoznali.

Prejavom nadprirodzenej moci prebudil v týchto ľuďoch poverčivosť a vylakal ich. Nazdávali sa, že prítomnosť tohto cudzinca by im mohla spôsobiť ďalšie než astie. Predvídali hmotnú škodu a rozhodli sa zbaviť sa jeho prítomnosti. Tí, čo sprevádzali Ježiša po mori, rozpovedali všetko, čo sa stalo predchádzajúcej noci. Opísali zúrivú búrku i zázračné utíšenie vetra a vln. Ich slová však nenašli ozvenu. Zdesený ľud sa nahnul k Spasiteľovi a žiadal ho, aby od nich odišiel. Ježiš privolil, vstúpil na loď a odplával na druhú stranu.

Gadarčania dostali živý dôkaz Kristovej moci a milosti. Boli svedkami uzdravenia ľudí duševne chorých; no v panickom strachu o pozemský majetok pokladali za votrelca toho, ktorý pred ich očami premohol vládcu temnoty. A tento nebeský dar odišiel od ich príbytkov. Nemáme možnosť – ako Gadarčania – odvrátiť sa od telesne prítomného Krista, no mnohí dosiaľ odmietajú poslúchať jeho slovo, pretože poslušnosť by od nich vyžadovala, aby sa zriekli niektorého zo svojich záujmov. Mnohí však zavrhujú jeho milosť a odpudzujú jeho Ducha z obavy, aby nejako hmotne neutrpeli.

Posadnutí sa však po uzdravení správali celkom inak. Chceli byť blízko toho, ktorý ich vyslobodil. Pri ňom sa cítili bezpeční pred démonmi, ktorí im otravovali život a marili ich ľudskú dôstojnosť. Keď Ježiš hodlal vstúpiť na loď, boli pri ňom, pokľakli mu k nohám

a prosili ho, aby smeli pri ňom zostať a stále ho počúvať. Ježiš ich však poslal domov, aby zvestovali veľký div, ktorý Pán pre nich urobil.

Pole pôsobnosti mali v blízkom okolí – mali ísť do svojich pohanských domovov a tam rozprávať o požehnaní, ktoré od Ježiša prijali. Ťažko sa lúčili so Spasiteľom. Dalo sa predpokladať, že medzi svojimi pohanskými krajanmi budú mať veľké ťažkosti. Zdalo sa, že dlhé odlúčenie od spoločnosti ich neoprávňuje k dielu, ktoré im on naznačil. Len čo ich však Ježiš upozornil na ich povinnosť, ochotne poslúchli. O Ježišovi rozprávali nielen svojim domácim a susedom, ale prešli celým Desať mestím a všade svedčili o jeho spasiteľnej moci a o tom, ako ich zbavil démonov. Toto svedecké dielo ich uspôsobilo prijať väčšie požehnanie, než keby len pre vlastné dobro zostali v Ježišovej blízkosti. Do Spasiteľovej blízkosti sa dostávame šírením radostnej zvesti o spasení.

[234] Títo dvaja uzdravení ľudia boli prvými misionármi, ktorých Kristus poslal zvestovať evanjelium do kraja Desať mestia. Len krátky čas mali možnosť poznávať jeho poslanstvo. Nepočuli od neho nijaké dlhé kázne. Nemohli vyučovať ľudí ako učenici, ktorí boli s Kristom deň čo deň. Boli však živým dôkazom, že Ježiš je Mesiáš, mohli svedčiť o tom, čo sami videli, počuli, poznali a z Kristovej moci aj pocítili. K takejto svedeckej službe je povolaný každý, koho sa dotkla Božia milosť. Milovaný učeník Ján napísal: *„Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života... Čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám., 1. Jána 1,1-3.* Ako Kristovi svedkovia máme hovoriť to, čo vieme – čo sme videli, počuli a poznali. Ak sme krok za krokom sledovali Ježiša, iste budeme vedieť, čo máme povedať o ceste, ktorou nás viedol. Z vlastných skúseností môžeme svedčiť o pravdivosti jeho zaslúbenia. Môžeme prinášať svedectvo o tom, čo sme z Kristovej milosti poznali. Toto svedectvo dlhujeme svojmu Pánovi. Svet hynie pre nedostatok tohto svedectva.

Napriek tomu, že Gadarčania Ježiša neprijali, nenechal ich v duchovnej temnote, pre ktorú sa sami rozhodli. Keď ho žiadali, aby od nich odišiel, vtedy ešte jeho zvest' nepoznali. Necháпали, čo zavrhli. Preto im znova poslal svetlo, a to prostredníctvom tých, ktorých budú ochotnejšie počúvať.

Záhoubou sviň chcel satan odvrátiť ľudí od Spasiteľ'a a zabrániť šíreniu evanjelia v tejto oblasti. Táto zvláštna udalosť však vzrušila celý kraj a upútala pozornosť na Ježiša. Aj keď Spasiteľ odišiel, zostali tu uzdravení svedkovia jeho moci, tí, čo boli nástrojom kniežat'a a temnosti, stali sa svedkami svetla, poslami Božieho Syna. Ľudia sa divili, keď počúvali tieto obdivuhodné správy. V celom kraji bolo možno zvestovať evanjelium. Keď sa Ježiš neskôr do Desat' mestia vrátil, ľud sa k nemu hrnul a po tri dni nielen obyvatelia jedného mesta, ale tisíce ľudí z okolia počuli posolstvo spásy. Spasiteľ má moc aj nad diabolskými silami a zlo obracia na dobro.

Stretnutie s posadnutými v Gadare bolo pre učeníkov poučením. Svedčilo o hĺbinách poníženia, ktoré satan pripravil celému ľudstvu, a zvýraznilo Kristovo osloboditeľské poslanie. Títo úbožiaci, ktorých démoni natoľko ovládli, že bývali v hrobkách v otroctve nespútaných vášní a nečistých žiadostí, sú obrazom ľudstva v mučivom zajatí nepriateľ'a. Satan stále znepokojuje ľudskú myseľ. Chce ju zotročiť v službách zla; podnecuje násilie a zločinnosť. Oslabuje telo, zatemňuje myseľ a ponizuje celého človeka. Kdekoľvek ľudia zavrhujú Spasiteľovo pozvanie, povolujú satanovi. Dnes to robia celé zástupy ľudí na všetkých úsekoch života – doma, v zamestnaní, ba aj v cirkvi. Preto je na svete toľko násilia, zločinnosti a ľudskej obydlia zahaľuje mravná temnota ako závoj smrti. Satan svojimi rafinovanými pokušeniami privádza ľudí k stále horším zločinom, k úplnému poníženiu a záhube. Jediným ochrancom proti jeho moci je Ježišova prítomnosť. Satan bol ľud'om i anjelom zjavený ako nepriateľ a zhubca človeka; Kristus však ako priateľ a vysloboditeľ ľudstva. Jeho duch rozvinie v človekovi všetko, čo zušľachtí povahu a prirodzenosti dodá dôstojnosť. Človeka vzdelá telesne, duševne i duchovne na Božiu slávu. „*Ved' Boh nám nedal ducha bojzlivosti, ale ducha sily, lásky a rozvahy.*„ [2. Timoteovi 1,7](#). Povolal nás, aby sme „*získali slávu nášho Pána Ježiša Krista.*„ ([2. Tesaloničanom 2,14](#)); „*povolal nás, aby sme sa stali podobnými obrazu jeho Syna.*„ [Rimanom 8,29](#).

[235]

Kristova moc dosiaľ premieňa satanove zúbožené nástroje na poslov spravodlivosti a Syn Boží ich posielal, aby zvestovali, „*čo im Pán urobil a ako sa nad nimi zmiloval.*„ [Marek 5,19](#).

36. kapitola — Dotyk viery

Keď sa Ježiš vrátil z garazského kraja na západný breh, našiel tam očakávajúci zástup, ktorý ho radostne vítal. Nejaký čas zotrval pri pobreží, učil a uzdravoval, potom sa odobral do domu Léviho Matúša, aby sa pri hostine stretol s publikánmi. Tu ho vyhl'adal predstavený synagógy Jairus.

Tento popredný muž medzi Židmi prišiel k Ježišovi v krajnej tiesni. Vrhol sa mu k nohám a zvolal: „*Dcéрка mi umiera, pod', vlož na ňu ruky, aby ozdravela a žila.*“, [Marek 5,23](#).

Ježiš sa s predstaveným vydal hneď na cestu k jeho domu. Hoci učeníci videli už mnohé z jeho milosrdných skutkov, prekvapila ich ochota, s akou vyhovel naliehaniu hrdého rabína. Nasledovali svojho Majstra spolu s ľuďmi, ktorí boli zvedaví a plní očakávania.

Predstavený nebýval ďaleko odtiaľ, no Ježiš a jeho poslucháči len pomaly postupovali dopredu, lebo zástup ich tiesnil zo všetkých strán. Starostlivého otca znepokojovala každá chvíľka otáľania, no Ježiš bral ohľad aj na tých, čo ho sprevádzali. Tu a tam sa zastavil, pomohol trpiacemu alebo potešil zarmútené srdce.

Ešte boli na ceste, keď prichádzal posol so správou, že Jairova dcéra je mŕtva a že je zbytočné Majstra obťazovať. Keď to počul Ježiš, povedal: „*Neboj sa! Len ver, a bude zachránená.*“, [Lukáš 8,50](#).

Jairus sa primkol bližšie k Spasiteľovi a spolu sa ponáhľali do jeho príbytku. Domom sa už rozliehal nárek a kvílenie najatých oplakávačov a hudobníkov. Ježiša tiesnila prítomnosť zástupu a veľký hluk. Snažil sa ich utíšiť slovami: „*Prečo sa plašíte a nariekate? Dievča neumrelo, ale spí.*“, [Marek 5,38](#). Prítomní sa rozhorčili nad slovami tohto cudzinca. Dieťa videli v náručí smrti a jeho slovám sa vysmiali. Ježiš žiadal, aby všetci opustili príbytok. Potom šiel s otcom a matkou dieťaťa i s tromi učeníkmi – Petrom, Jakubom a Jánom do izby k mŕtvemu dievčaťu.

Ježiš sa priblížil k lôžku, chytil ruku dieťaťa, vložil ju do svojej a ticho povedal slová v im známom jazyku: „*Dievča, hovorím ti, vstaň!*“, [Marek 5,41](#).

Celé bezvládne telo sa náhle zachvelo a opäť sa v ňom rozprúdil život. Na perách sa objavil úsmev a oči sa doširoka roztvorili, keď dievča zo spánku v údive pozrelo na prítomných. Vstalo a rodičia ho vzali do náručia a od radosti sa rozplakali.

Cestou do Jairovho domu Ježiš stretol v zástupe chudobnú ženu, ktorá dvanásť rokov trpela chorobou, čo jej strpčovala život. Všetko, čo mala, dala lekárom a za lieky, ale s beznádejným výsledkom. Jej nádej však ožila, keď počula o Kristovej liečivej moci. Mala istotu, že on by ju určite zbavil choroby. Slabá a trpiaca prišla na pobrežie, kde Ježiš učil, a chcela sa pretlačiť zástupom, no márne. Potom šla opäť za ním, keď vyšiel z domu Léviho Matúša, ale nemohla ho dosiahnuť. Začala už strácať nádej, no zástup sa zrazu blížil k nej.

Naskytna sa jej jedinečná príležitosť. Bola v blízkosti veľkého Lekára. V rušnom zástupe ho nemohla osloviť a zachytila len minútku jeho postavy. V obave, aby neprišla o svoju jedinou nádej a pomoc, predierala sa dopredu s myšlienkou: „*Ak sa dotknem čo len jeho odevu, ozdraviem.*“, [Matúš 5,28](#). Keď prechádzal, podarilo sa jej natiahnuť ruku a dotknúť sa okraja jeho rúcha. Okamžite pocítila, že je uzdravená. V tomto dotyku sa sústreďovala jej celoživotná viera. Jej bolesť a slabosť okamžite ustúpili sile dokonalého zdravia.

S vd'áčnym srdcom chcela sa zo zástupu vytratiť. Ježiš však zástup náhle zastavil. Obrátil sa, pozrel na prítomných a prerušil ich vravu jasnou otázkou: „*Kto sa dotkol mojich šiat?*“, [Marek 5,30](#). Tieto slová ľuďí prekvapili. Zneli akosi divne v situácii, keď ho zo všetkých strán tiesnili zástupy prítomných.

Vždy unáhlený Peter povedal: „*Vidíš, že sa na teba tlačí zástup, a pýtaš sa: Kto sa ma dotkol?*“, [Marek 5,31](#). Ježiš odpovedal: „*Voľakto sa ma dotkol, lebo som pocítil, že zo mňa vyšla sila.*“, [Lukáš 8,46](#). Spasiteľ rozpozná dotyk viery od náhodného dotyku ľahostajného zástupu. Taká dôvera by nemala zostať bez povšimnutia. Tú skromnú ženu chcel potešiť slovami, ktoré by jej boli zdrojom radosti – slovami, ktoré by zostali trvalým požehnaním jeho nasledovníkom do konca vekov.

Pri pohľade na ženu sa Ježiš vypytoval, kto sa ho dotkol. Keď žena videla, že nič nemôže utajiť, prišla celá rozochvená a vrhla sa mu k nohám. So slzami vd'áčnosti v očiach rozprávala o svojom utrpení i uzdravení. Ježiš jej povedal: „*Dcéra, tvoja viera ťa uzdravila. Chod' v pokoji!*“, [Lukáš 8,48](#). Tým vylúčil mienku, že by len

[237]

dotyk jeho rúcha mal liečivý účinok. Žena bola uzdravená vierou, ktorou sa spoľahla na jeho božskú moc, a nie vonkajším dotykcom jeho rúcha.

[238] Udivený zástup, ktorý sa tiesnil okolo Krista, nepostihol nijakú životodarnú moc. Keď trpiaca žena vystrela ruku, aby sa ho dotkla vo viere, že bude uzdravená, pocítila liečivú moc. Tak je to aj vo veciach duchovných. Hovoriť o náboženstve len príležitostne, modliť sa bez vnútornej túžby a živej viery nemá cenu. Formálna viera v Krista, ktorá ho uznáva len za Spasiteľa sveta, človeka nikdy neuzdraví. Spasiteľná viera nie je len nejakým rozumovým súhlasom s pravdou. Kto chce všetko poznať skôr, než sa rozhodne veriť, nemôže prijať Božie požehnanie. Nestačí veriť, čo o Kristovi počujeme, musíme veriť v neho. Pomôcť nám môže len viera, ktorá sa ho pridŕža ako osobného Spasiteľa a a privlastňuje si jeho zásluhy. Mnohí zamieňajú vieru za názor. Spásna viera je zmluva, pri ktorej tí, čo prijímajú Krista, zmluvne pristupujú do spoločenstva s Bohom. Pravá viera znamená život. Živá viera znamená rozmach duchovnej sily, neochvejnú dôveru, ktorou sa človek stáva víťazom.

Ježiš chcel, aby žena vyznala, aké požehnanie sa jej uzdravením dostalo. Dary evanjelia nemožno ukoristiť ani sa z nich tešiť potajme. Preto nás Pán vyzýva, aby sme ľuďom svedčili o jeho добрote. „*Vy ste moji svedkovia – znie výrok Hospodinov – a ja som Boh*„. [Izaiáš 43,12](#).

Podľa Božieho určenia môžeme Krista zjavovať svetu tým, že vyznávame jeho vernosť. Máme uznať jeho milosť, ktorú oznamoval ústami svojich povolanych svedkov za starodávna, ale najúčinnějšía bude naša osobná skúsenosť. Božími svedkami sa stávame tým, že pôsobenie Božej moci dokazujeme vlastným životom. Každý človek žije svojráznym životom a jeho skúsenosť sa podstatne líši od skúsenosti iného človeka. Boh chce počuť náš osobný chválospev. Prejav osobnej vd'ačnosti za jeho milosť podopretý kresťanským životom bude potom účinne pomáhať pri záchrane hynúcich.

Keď desať malomocných prišlo k Ježišovi, aby ich uzdravil, prikázal im, aby sa šli ukázať kňazovi. Cestou boli očistení, no len jeden z nich sa mu prišiel poďakovať. Ostatní deviatí odišli a zabudli na toho, ktorý ich uzdravil. Kol'kí to tak robia dosiaľ! Pán sa ustavične stará o blaho ľudí. Stále ich požehnáva svojimi darmi. Chorých dvíha z lôžka, ohrozených vyslobodzuje z nepredvídaného

nebezpečenstva, posielala im nebeských anjelov, aby ich chránili pred nešťastím a striehli pred „morom, čo prikráda sa v tmách, nákazou, čo na poludnie pustoší“, (Žalm 91,6), no ich srdcia sú bez ozveny. Boh dal všetko nebeské bohatstvo, aby ich zachránil, oni sú však napriek tomu ľahostajní voči jeho veľkej láske. Nevďačnosť im zatvrdzuje srdce pred Božou milosťou, podobajú sa borievke na púšti a neuzrú dobro, ktoré príde, ale bývajú na spáleniskách púšte (Jeremiáš 17,6).

Budeme požehnaní, ak nezabudneme ani na jediný z Božích darov. Vieru to posilní a bude chcieť stále viac. Najmenšie požehnanie, ktoré sami od Pána prijímame, je nám väčším povzbudením než všetky správy o viere a skúsenostiach iných. Ten, kto sa odovzdá do Božej milosti, bude ako zavlažená záhrada. Bude stále zdravší, jeho svetlo zažiari v temnote a zjaví sa pri ňom sláva Pánova. Vždy teda pamätajme, aký láskavý je Hospodin a bohatý v milosrdenstve. Postavme – ako izraelský ľud – kameň svedectva a napíšme naň, čo vzácneho nám Pán urobil. Nezapúdajme, ako láskyplne sa o nás po celý život stará a celým srdcom bud' me vďační. „Čím sa odmením Hospodinovi za všetky jeho dobrodenia voči mne? Pozdvihnem kalich spasenia a vzývať budem meno Hospodinovo. Ja splním svoje sľuby Hospodinovi pred všetkým jeho ľudom.“, Žalm 116,12-14.

[239]

37. kapitola — Prví evanjelisti

Apoštolovia boli členmi Ježišovej rodiny a sprevádzali ho pešky po Galilei. Spolu s ním znášali námahu a ťažkosti každodenného života. Počúvali jeho prejavy, putovali a zhovárali sa s Božím Synom a z jeho každodenných pokynov sa učili pracovať na povznesení ľudstva. Keď Ježiš slúžil veľkým zástupom, ktoré sa zhromaždili okolo neho, jeho učeníci boli s ním a boli ochotní plniť jeho priania a uľahčiť mu prácu. Pomáhali mu zoraďovať ľudí, privádzali trpiacich k Spasiteľovi a dbali o pohodu všetkých. Obzvlášť sa ujímali horlivých poslucháčov, vysvetľovali im Písmo a všemožne sa usilovali o ich duchovné blaho. Zvestovali to, čo sa sami od Ježiša naučili, a deň čo deň získavali bohatú skúsenosť. Bolo však treba, aby určité poznanie nadobudli aj z vlastnej osobnej práce. Ešte vždy potrebovali mnoho poučenia, veľkú trpezlivosť a lásku. Spasiteľ ich posielal ako svojich zástupcov, a pokiaľ bol osobne s nimi, upozorňoval ich na ich omyly, radil im a usmerňoval ich.

Učeníkov často miatli predpisy kňazov a farizejov; kým však boli s Ježišom, o svojich ťažkostiach sa radievali s ním. Objasňoval im pravdy Písma a potom to porovnával s tradíciou. Takto im posilňoval vieru v Božie slovo a veľkou mierou ich zbavil nielen strachu pred rabínmi, ale aj závislosti od tradície. Vlastný príklad Spasiteľovho života bol pre výchovu učeníkov oveľa účinnejší než holé vieroučné poučky. Keď už potom nebol medzi nimi, pripomínali si každý jeho pohľad, hlas i každé slovo. V sporoch s nepriateľmi evanjelia často opakovali jeho výroky a veľmi sa tešili, keď videli, ako to pôsobí na ľud.

Ježiš si zavolať svojich dvanástich učeníkov a poslal ich po dvoch do miest a dedín. Nikto nešiel sám, ale brat s bratom a priateľ s priateľom. Tak si mohli pomáhať a vzájomne sa povzbudzovať, radiť sa, spoločne sa modliť a silnejší mohol podoprieť slabšieho. Podobne potom vyslal aj ďalších sedemdesiat učeníkov. Spasiteľ chcel, aby posli evanjelia pracovali takto. V našej dobe by evanjelizačné dielo bolo účinnejšie, keby sme sa dôslednejšie pridžžali tohto vzoru.

Posolstvo učeníkov bolo totožné s posolstvom Jána Krstiteľ'a a Krista samotného: „*Priblížilo sa nebeské kráľ'ovstvo!*„, Mali sa vyhnúť akejkol'vek hádke s ľ'ud' mi o tom, či Ježiš Nazaretský bol naozaj Mesiáš, ale v jeho mene mali konať tie isté skutky milosrdenstva, aké konal on. Prikázal im: „*Chorých uzdravujte, mŕtvych krieste, malomocných očist'ujte, démonov vyhánajte. Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte!*„, [Matúš 10,7.8.](#)

[241]

Ježiš za svojho pozemského života venoval viac času uzdravovaniu chorých ako kázaniu. Jeho divy potvrdzovali pravdivosť jeho slov, že neprišiel zatratiť, ale spasit'. Predchádzala ho jeho spravodlivosť a Hospodinova sláva ho zatieňovala. Kamkol'vek šiel, šíрили sa chýry o jeho milosrdenstve. Kadiaľ prešiel, všade sa uzdravení tešili z navráteného zdravia a obnovenej sily. Zbiehali sa k nim zástupy a chceli sa dozvedieť, čo Pán urobil. Jeho hlas bol často prvým zvukom, ktorý nejeden z uzdravených počul; jeho meno v mnohých prípadoch bolo prvým slovom, ktoré pery dosiaľ nemé vyslovili. Jeho tvár bola prvým zjavom, ktorý bývalí slepci uvideli. Prečo by Ježiša nemali milovať a dobrorečiť mu? Mestami a dedinami prechádzal ako živý prúd, ktorý všade prináša život a radosť.

Kristovi nasledovníci majú pracovať podobne. Máme nasycovať hladných, zaodievať nahých, potešovať trpiacich a zarmútených, slúžiť zúfalým a povzbudzovať tých, čo stratili nádej. Tak sa aj pri nás splní zasľúbenie: „*Tvoja spravodlivosť pôjde pred tebou a sláva Hospodinova pôjde za tebou.*„, [Izaiáš 58,8.](#) Kristova láska prejavená nesebeckou službou zasiahne priestupníka účinnejšie ako meč alebo súdny dvor. Tie sú síce nutné, aby priestupníkov zákona patrične zastrašili, ale láskyplný misionár môže urobiť oveľa viac. Pokarhané srdce sa často zatvrdí, mäkne však pod dotykom Kristovej lásky. Misionár môže ľ'udí zbavovať nielen chorôb telesných, ale hriešnika môže viesť k tomu veľkému Lekárovi, ktorý vie aj dušu očistiť od malomocenstva hriechu. Boží hlas má prostredníctvom verných služobníkov osloviť nešťastných, chorých a tých, ktorých trápili zlí, nečistí duchovia. Pôsobením ľ'udí sa chce stať utešiteľom, akého svet nepoznal.

Učeníci mali na svojej prvej misijnej ceste ísť najprv „*za ovcami, ktoré sa stratili z domu Izraela.*„, [Matúš 10,6.](#) Keby boli už teraz kázali evanjelium pohanom alebo Samaritánom, mohli by stratit' vplyv medzi Židmi. Vyvolali by predsudky farizejov a boli by sa

dostali do sporu, ktorý by ich odradil od ďalšej práce. Ba aj samotní apoštoli len pomaly chápali, že evanjelium treba zvestovať všetkým národom. Kým si túto pravdu sami neosvojili, neboli pripravení na prácu medzi pohanmi. Keby boli Židia prijali evanjelium, Boh ich mohol poslať ako svojich vyslancov k pohanom. Preto mali túto zvest' počuť prví.

[242]

Kdekoľvek Kristus pôsobil, všade boli ľudia, čo si boli vedomí svojich nedostatkov, ktorí mali hlad a smäd po pravde. Nadišiel čas, aby zvest' o jeho láske počuli aj tieto roztúžené srdcia. K nim mali učeníci ísť ako jeho zástupcovia. Veriaci ich mali pokladať za učiteľ'ov povolaných Bohom, a po Spasiteľ'ovom odchode nemali zostať bez duchovných radcov.

Pri tejto prvej ceste mali učeníci ísť len tam, kde Ježiš bol už pred nimi a kde mal priateľ'ov. Na cestu sa mali pripraviť čo najjednoduchšie. Nebolo im dovolené nič, čo by myseľ' odvádzať od veľkého diela, čo by prebúdzať odpor ľudu a prekážať im v ďalšej práci. Ani obliekať sa nemali ako náboženský učiteľia. Svojím zovňajškom sa nemali ničím líšiť od jednoduchých vidiečanov. Nemali vchádzať do synagóg a zvolávať ľud k verejnej bohoslužbe, mali pracovať podomovým spôsobom. Nemali mariť čas zbytočným pozdravovaním alebo besedovaním, smeli však prijať pohostinstvo ľudí, ktorí boli ochotní uvítať ich ako samého Krista. Do prístupku mali vojsť s prívetivým pozdravom: „*Pokoj tomuto domu!*“, [Lukáš 10,5](#). Dom, v ktorom apoštolov prijali s posolstvom Kristovho pokoja, mal byť požehnaný ich modlitbami, chválospevmi a rozjímaním slov Písma v rodinnom kruhu.

Učeníci mali zvestovať pravdu a pripravovať cestu svojmu Pánovi. Zvestované posolstvo bolo slovom večného života a podľa toho, ako ho kde prijali či zavrhli, rozhodovalo o večnom určení. Vážnosť tohto posolstva malo zvýrazniť aj Ježišovo napomenutie učeníkom: „*Ak vás niekto neprijme, ani nebude počúvať vaše slová, odíďte z toho domu alebo mesta a straste si prach z nôh. Amen, hovorím vám: V deň súdu bude ľahšie sodomskej a gomorskej krajine, ako onomu mestu.*“, [Matúš 10,14.15](#).

Ježiš pri pohľade do budúcnosti vidí rozsiahle priestory pre svedeckú službu učeníkov po jeho odchode. Prorockým videním pozoruje skúsenosti svojich služobníkov vo všetkých dobách až do svojho druhého príchodu. Nasledovníkov upozorňuje na nevyhnutné boje,

no odhaľuje im aj podstatu a plán celého zápasu. Odkrýva im nebezpečenstvo, ktoré ich čaká, a nezamlčuje nutnosť sebazapierania. Všetko majú dobre zvážiť, aby ich nepriateľ nemohol prekvapiť. Nebudú bojovať proti telu a krvi, ale proti „*kniežatstvám a mocnostiam*„, proti „*vládcom tohto temného sveta*„, proti „*zloduchom v nebeských sférach*„. [Efezským 6,12](#). Kristovi nasledovníci musia bojovať proti nadprirodzeným silám, ale zabezpečená im je aj nadprirodzená pomoc. V tejto armáde sú všetky nebeské bytosti, a to nielen anjeli. Sám Duch Svätý, zástupca Kniežat a vojska Hospodínovho, prichádza viesť tento boj. Nech by našich slabostí bolo koľko koľko vek a nech by naše hriechy a poblúdenia boli akokoľko ťažké, Božia milosť je pripravená všetkým, čo ju hľadajú so skrúšeným srdcom. Moc Všemohúceho posilňuje tých, čo dôverujú v Boha.

[243]

Ježiš povedal: „*Posielam vás ako ovce medzi vlkov, buďte teda opatrní ako hady a úprimní ako holubice*„. [Matúš 10,16](#). Kristus sám nezatajil ani slovo pravdy, no túto pravdu vždy zvestoval s láskou. V styku s ľuďmi bol krajne ohľaduplný, rozvážny a láskavo pozorný. Nikdy nebol bezohľadný, zbytočne prísny, nikdy neranil citlivého človeka. Nesúdil ľudskú slabosť. Neohrozene karhal pokrytectvo, neveru a nepravosť, no pritom mal slzy v očiach. Plakal nad Jeruzalemom, mestom, ktoré tak miloval a ktoré neprijalo toho, ktorý je Cesta, Pravda a Život. Zavrhli ho, Spasiteľa, kým on ich tak úprimne miloval, že mu od žiaľu puklo srdce. Každý človek mu bol vzácny. Hoci bol vždy nebesky ušľachtilý, vľúdne sa skláňal ku každému dieťaťu Božej rodiny. V každom človekovi videl padlého jednotlivca, ktorého prišiel zachrániť.

Kristovi služobníci nemajú konať podľa sklonov svojho prirodzeného srdca. Musia žiť v úzkom sporení s Bohom, aby pri rozporoch nevzbĺkli a neodpovedali návalom nevhodných slov, ktoré nemožno prirovnať k rose či tichému dažďu, čo zvlažuje vädnúce rastliny. Satan sa síce o to usiluje, to sú jeho spôsoby. Drak je rozhnevaný; hnevom a obžalobou sa totiž prejavuje satanský duch. Boží služobníci majú však predstavovať Pána. On chce, aby uplatňovali len nebeskú menu, pravdu, ktorá nesie jeho obraz a pečať. Zlo majú premáhať Kristovou mocou. Ich silou je jeho sláva. Stále majú mať na zreteli jeho láskavú povahu. Potom môžu zvestovať evanjelium Božím spôsobom, uvážlivo a láskyplne. Duch, ktorý aj vo vyzý-

vavom prostredí zostane zdvorilý, výraznejšie svedčí o pravde než sebakpresvedčivejší dôvod.

Tí, čo sa dostávajú do sporu s nepriateľmi pravdy, nestretávajú sa len s ľuďmi, ale so satanom a jeho pomocníkmi. Nech pamätajú na Spasiteľove slová: „*Posielam vás ako baránkov medzi vlkov.*“, [Lukáš 10,3](#). Mali zostať v Božej láske a zostať pokojní aj v prenasledovaní. Pán ich vyzbrojí. Jeho svätý Duch ovplyvní ich myseľ a srdce, takže nebudú vnímať zavýjanie vlkov.

V ďalšom poučení povedal Ježiš učeníkom: „*Majte sa na pozore pred ľuďmi!*“, [Matúš 10,17](#). Nemali príliš dôverovať ľuďom, ktorí nepoznajú Boha, a nemali sa s nimi radiť; tým by dávali príležitosť satanovým pomocníkom. Ľudské výmysly často odporujú Božím plánom. Tí, čo budujú Hospodinov chrám, majú stavať podľa Božieho vzoru, ktorý bol zjavený na Sinaji. Ak sa Boží služobníci spoliehajú na radu ľudí, ktorých nevedie Duch Svätý, zneuctievajú Boha a zrádzajú evanjelium. Boh pokladá svetskú múdrosť za bláznovstvo. Kto sa na ňu spolieha, iste zablúdi.

„*Budú vás totiž vydávať do moci súdov... aj pred vládarov a kráľov vás budú vodiť pre mňa, aby ste vydali svedectvo im, aj pohanom.*“, [Matúš 10,17.18](#). Prenasledovanie pomôže rozšíriť evanjelium. Kristovi služobníci budú postavení pred mocných tohto sveta, ktorí by inak nemali možnosť poznať pravdu evanjelia. Týmto ľuďom bola pravda predstavená v nesprávnom svetle. Počuli len falošné obžaloby proti viere Kristových učeníkov. Jej pravú podstatu poznajú často len zo svedectva tých, čo sú za svoje presvedčenie vypočúvaní. Pri výsluchu obžalovaní odpovedajú a sudcovia musia svedectvo vypočuť. Boh milostivo pomôže svojim služobníkom, aby dôstojne obstáli aj v najtiesnivejších situáciách. Ježiš hovorí: „*V tej chvíli vám bude dané, čo máte povedať. Ved' to budete hovoriť nie vy, ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás.*“, [Matúš 10,19.20](#). Duch Boží osvecuje myseľ svojich služobníkov a pravda sa bude zvestovať dôstojne Božou mocou. Nepriatelia pravdy budú obviňovať a utláčať učeníkov. Božie deti však majú v utrpení, ba aj pod trestom smrti zjavovať krotkosť svojho božského Vzoru. Tým vynikne rozdiel medzi satanovými služobníkmi a predstaviteľmi Krista. Spasiteľ bude vyvýšený pred vládcami i ľuďom.

Učeníci neboli obdarení odvahou a statočnosťou mučeníkov, kým to nepotrebovali. Potom sa splnilo Spasiteľovo zaslúbenie.

Keď Peter a Ján vydávali svedectvo pred veľradou, ľudia „*sa veľmi čudovali, spoznali ich, že boli s Ježišom,*„ [Skutky apoštolov 4,13](#). O Štefanovi čítame, že „*všetci, čo sedeli vo veľrade, uprene naňho hľadeli a videli, že jeho tvár je ako tvár anjela,*„ Ľudia „*neboli schopní čeliť múdrosti a duchu, ktorým hovoril,*„ [Skutky apoštolov 6,15.10](#). Aj Pavel píše o svojom výsluchu na cisárskom dvore: „*Keď som sa prvý raz bránil, nebol pri mne nik; všetci ma opustili... Ale Pán stál pri mne a posilňoval ma, aby sa cezo mňa naplnilo ohlasovanie a aby ho počuli všetky národy; a bol som vyslobodený z tlamy leva,*„ [2. Timoteovi 4,16.17](#).

Kristovi služobníci si pre výsluch nemali pripravovať nijakú reč. Ich príprava mala spočívať v každodennom skúmaní prevzácnych právd Božieho Slova a v modlitebnom utvrdzovaní sa vo viere. Pri súdnom výsluchu im mal Duch Svätý pripomenúť tie pravdy, ktoré v danom okamžiku budú najvýstižnejšie.

Každodenné sústredené poznávanie Boha a toho, ktorého poslal, Ježiša Krista, človeka duchovne posilní a upevní. To, čo usilovným skúmaním Písma získa, ozve sa v pravý čas. Ak však niekto zanedbal príležitosti poznať Kristove slová a moc jeho milosti v súžení neokúsil, nemôže očakávať, že Duch Svätý mu niektoré z týchto slov pripomenie. Denne mal slúžiť Bohu celým srdcom a potom mu dôverovať.

Nenávisť voči evanjeliu mala byť tak vzdorovitá, že nemala brať ohľad ani na najjemnejšie pozemské zväzky. Kristových učeníkov mali nepriatelia zrádzať a na smrť vydávať sami rodinní príslušníci. „*Všetci vás budú nenávidieť pre moje meno, ale kto vytrvá do konca, bude spasený,*„ [Marek 13,13](#). Spasiteľ im prikázal, aby sa prenasledovaniu zbytočne nevystavovali. On sám často z jedného miesta šiel na iné, aby unikol prenasledovateľom. Keď ho zavrhli v Nazarete, kde ho jeho spolurodáci chceli zabiť, odišiel do Kafarnauma, kde ľud bol jeho učením udivený, „*lebo jeho slovo malo moc,*„ [Lukáš 4,32](#). Podobne ani jeho služobníci nemali v prenasledovaní zmalomysel'nieť, ale vyhl'adať iné miesto, kde by mohli ďalej pracovať pre záchranu ľudí.

Služobník neprevyšuje svojho pána. Ak nebeské Knieža nazvali Belzebubom, takisto nesprávne predstavia aj jeho učeníkov. V každom nebezpečenstve majú zostať verní zásadám a odvrhnúť každú nepravosť. Nesmú zamlčovať pravdu a s vyznaním vyčkávať na

„lepšie časy,.. Boli povolaní k strážnej službe, aby ľudia varovali pred nebezpečenstvom. Kristovu pravdu treba zvestovať všetkým ľuďom slobodne a smelo. Ježiš povedal: „*Čo vám hovorím potme, vravte na svetle, a čo počujete len pošepky do ucha, rozhlasujte zo striech.*„, [Matúš 10,27](#).

Ani samému Pánovi nešlo o pokoj za cenu ústupku. Jeho srdce oplývalo láskou k všetkým ľuďom, ale nikdy sa nezmieroval s ich hriechmi. Ľudí príliš miloval, než aby mlčal a nevaroval ich pred cestou záhuby, ktorou sa uberali; veď z nej ich prišiel vykúpiť svojou vlastnou krvou. Spasiteľovi šlo o to, aby človek bol verný sebe, verný svojmu večnostnému, vznešenejšiemu povolaniu. Podobne si majú počínať aj Kristovi učeníci a dbať, aby v snahe zamedziť roztržke neobetovali pravdu. Majú sa síce „*usilovať o to, čo slúži pre pokoj*„, ([Rimanom 14,19](#)), ale skutočný pokoj nemožno získať uhýbaním od zásad. Kto chce zostať verný zásadám, nutne prebudí odpor. Kresťanstvo, ktoré je svojou podstatou duchovné, bude vždy terčom útokov „*detí neposlušnosti*„. Ježiš však napomínal svojich učeníkov: „*Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale dušu nemôžu zabiť*„, [Matúš 10,28](#). Verní Boží služobníci sa nemusia báť ľudskej moci ani satanovho odporu. Zárukou ich večného života je Kristus. Obávať sa majú len preto, aby neobetovali pravdu a nesklamali dôveru, ktorou ich poctil sám Boh.

[246] Satan sa snaží naplniť ľudské srdcia pochybnosťami. Boha im predstavuje ako prísneho sudcu. Zvádza ich do hriechu, a potom ich presviedča, že sú príliš hriešni, než aby mohli ísť k nebeskému Otcovi, alebo smeli očakávať jeho súcitu. Pán to všetko vie. Ježiš ubezpečuje svojich učeníkov o Božej zľutovnej láske k nim vo chvíľach najväčšej tiesne a slabosti. Ani jediný vzdych, ani jediný záchvev bolesti či zármutku neunikne, aby to nepocítilo Otcovo láskavé srdce.

Písmo nám nepredstavuje Boha na výšinách jeho svätosti ako nečinného, mlčiaceho a osamelého vládcu, ale ako Bytie medzi miliónmi svätých bytostí ochotne splňajúcich jeho vôľu. S každou časťou svojho vesmírneho panstva je spojený nepostihnuteľnými spojivami. Boh sa však s celým nebom zaujíma predovšetkým o tento nepatrný svet a jeho obyvateľov. Pre ich záchranu poslal svojho jednorodeného Syna. Zo svojho trónu sa skláňa a počuje volanie utláčaných. Na každú úprimnú prosbu odpovedá: „*Tu som.*„, Dvíha

zarmútených a utláčaných. Každé naše utrpenie znáša s nami. V každom pokušení a súžení posielala svojho anjela, aby nás vyslobodil.

Bez otcovho vedomia nepadne ani vrabček na zem. Satanova nenávisť zameraná proti Bohu zasahuje každého, kto je pod starostlivým dohľadom Spasiteľa. Nepriateľ sa snaží mariť Božie dielo a so záľubou ničí aj nemú tvár. Len Božia starostlivá ruka dbá o nebeské vtáctvo, aby nás obveseľovalo svojím radostným spevom. Nezabúda ani na vrabcov. „*Nebojte sa teda! Vy ste cennejší ako mnoho vrabcov.*“, [Matúš 10,31](#).

To znamená: Ak ma vyznávate pred ľuďmi, i ja vás vyznám pred Bohom a svojimi anjelmi. Budete mojimi svedkami na zemi. Svetu prinesiete moju spásnu milosť. Podobne budem ja vašim zástupcom v nebi. Otec nehľadá na vašu hriešnu povahu, ale vidí vás v rúchu mojej dokonalosti. Ja vám prinášam nebeské požehnanie a každý, kto ma vyznáva a chce mať účasť v mojej sebaobetavej službe pre záchranu hynúcich, k tomu sa i ja priznám ako k spoludedičovi slávy a radosti vykúpených.

Kto chce vyznávať Krista, musí ho mať v srdci. Nemôže dávať, čo neprijal. Učeníci mohli pohotovo hovoriť o vieroučných bodoch, mohli opakovať slová samého Krista, kým však nemali jeho tichosť a lásku, nemohli ho patrične vyznávať. Duch, ktorý odporuje Kristovmu Duchu, by ho len zapieral, bez ohľadu na vyznanie. Ľudia môžu zapierať Krista neuváženími a nemúdrymi rečami, nepravdivými a neláskavými slovami. Môžu ho zapierať nechotou niest' životné bremeno alebo záujmom o hriešne záľuby. Môžu ho zapierať tým, že sa nepatričným správaním prispôsobujú svetu; zapierať ho môžu názorovou neústupčivosťou, sebaospravedlňovaním, pochybnosťami, dlžníckymi starosťami a zotrúvaním v temnote. Tým všetkým môžu zreteľne dávať najavo, že Kristus v nich neprebýva. On hovorí: „*Toho však, kto by ma zaprel pred ľuďmi, zapriem aj ja pred svojím Otcom, ktorý je v nebesiach.*“, [Matúš 10,33](#).

[247]

Spasiteľ pripomenul svojim učeníkom, aby sa nedomnievali, že nepriateľstvo sveta voči evanjeliu možno prekonať a že po čase odpor k nemu prestane. Povedal: „*Neprišiel som priniesť pokoj, ale meč.*“, [Matúš 10,34](#). Tento svár nie je dôsledkom evanjelia, ale plodom odporu proti nemu. Zo všetkých prenasledovaní sa najt'ážšie znáša roztržka v domácnosti a odcudzenie najdrahších pozemských priateľov. Ježiš však hovorí: „*Kto miluje otca alebo matku viac ako*

mňa, nie je ma hoden. Kto miluje syna alebo dcéru viac ako mňa, nie je ma hoden. Kto neberie na seba svoj kríž a nejde za mnou, nie je ma hoden.,, Matúš 10,37.38.

Poslanie Kristových služobníkov je veľkou poctou a posvätnou úlohou. Pán hovorí: *„Kto vás prijíma, mňa prijíma, a kto mňa prijíma, prijíma toho, ktorý ma poslal.,, Matúš 10,40.* Nijaký láskavý skutok preukázaný učeníkom v jeho mene neostane bez uznania a odmeny. A podobne starostlivo dbá aj o tých najslabších a najpokornejších členov Božej rodiny: *„Kto by sa dal napit' jednému z týchto maličkých.,, – ktorí sa svojou vierou a poznaním Krista podobajú deťom – „čo len za pohár čerstvej vody ako učeníkovi, nepríde o svoju odplatu.,, Matúš 10,42.*

Tým Spasiteľ zakončil svoje poučné slová. Dvanásť vyvolených učeníkov vyšlo v Kristovom mene a v jeho šľapajách *„zvestovať chudobným evanjelium... oznámiť zajatým prepustenie, slepým vrátiť zrak, utláčaných prepustiť a vyhlásiť milostivý rok Pánov.,, Lukáš 4,18.19.*

38. kapitola — „Trochu si odpočinite,,

[248]

Po návrate zo svojej misijnej cesty „*apoštoli sa zišli k Ježišovi a porozprávali mu všetko, čo robili a učili. On im povedal: Pod'te vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite.,* **Marek 6,31.**

Učenci prišli k Ježišovi a všetko mu vyrozprávali. Boli s ním v takom úzkom spojení, že mu mohli povedať svoje dobré i zlé skúsenosti, radosť z pracovného úspechu i zármutok nad nezdarom, svoje chyby a slabosti. Na začiatku svojho evanjelizačného úsilia sa dopustili chýb a keď o svojich skúsenostiach otvorene povedali Kristovi, videl, že potrebujú ešte mnoho poučenia. Pozoroval aj to, že práca ich unavila a že si musia odpočinúť.

Tam, kde sa práve nachádzali, to možné nebolo, „*lebo stále prichádzalo a odchádzalo mnoho ľuďí a nemali sa kedy ani najesť.,* **Marek 6,31.** Ľud sa tlačil okolo Krista, chorí chceli byť uzdravení a všetci túžobne čakali na jeho slovo. Mnohí sa cítili k nemu priťahovaní, lebo poznávali, že im je zdrojom požehnanja. Niektorí z tých, čo sa tiesnili okolo Krista a čakali na vzácny dar uzdravenia, prijali ho za svojho osobného Spasiteľa. Iní, ktorí z obavy pred farizejmi zaváhali vyznať ho, vrátili sa pri zoslaní Ducha Svätého a pred rozhnevanými kňazmi a poprednými mužmi ho uznávali za Božieho Syna.

Teraz však Kristus túžil po pokoji, aby mohol byť so svojimi učeníkmi, lebo im mal mnoho čo povedať. Pri svojej práci prežívali skúšobný zápas a zažili najrôznejšie príkoria. Dosiaľ sa vo všetkom radili s Kristom, ale na nejaký čas zostali sami a chvíľami veľmi znepokojení nevedeli, čo si počať. V práci našli mnoho povzbudenja, lebo Kristus ich nevyslal bez svojho Ducha, a vierou v neho urobili mnoho divov. Teraz však bolo treba sýtiť sa chlebom života. Preto museli ustúpiť do ústrania, kde by si mohli s Ježišom pohovoriť a od neho získať patričné poučenie pre ďalšiu prácu.

„*On im povedal: Pod'te vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite.,* **Marek 6,31.** Ježiš sprevádza všetkých svojich

služobníkov láskyplným súcitom a porozumením. Učeníkom chcel vysvetliť, že Boh nežiada obeť, ale milosrdenstvo. Do svojej práce pre blaho ľudí vkladali celú dušu, a to vyčerpávalo ich telesné i duševné sily. Bolo treba, aby si odpočinuli.

[249] Keď učenici videli plody svojho úsilia, hrozilo im nebezpečenstvo prílišnej sebadôvery a duchovnej pýchy; ľahko mohli prepadnúť satanovým pokušeniam. Čakalo ich veľké dielo a predovšetkým mali poznať, že zdrojom sily nie sú oni, ale Boh. Podobne ako Mojžiš na Sinajskej púšti, Dávid v judských horách a Eliáš pri potoku Karit, museli aj učenici na chvíľu prestať vo svojej činnosti a učiť sa od Krista, počúvať hlas prírody i hlas svojho srdca.

Zatiaľ čo učenici boli na misijnej ceste, Ježiš navštevoval iné mestá a dediny, kde zvestoval evanjelium o kráľovstve. Pritom sa dozvedel aj o smrti Jána Krstiteľa. Táto udalosť mu živo pripomenula, čo aj jeho očakáva. Husté tiene mu zatemňovali cestu. Kňazi a rabíni ho chceli zabiť. Špehovia mu boli stále v päťach a všade sa spolčovali proti nemu. Herodes sa dozvedel o kázaní učeníkov v Galilei a svoju pozornosť obrátil na Ježiša a jeho dielo. Povedal: „*Toto je Ján Krstiteľ! Vstal z mŕtvych,*“ (Matúš 14,2) a prejavil prianie vidieť Ježiša. Herodes sa stále obával nejakej vzbury, ktorá ho môže zbaviť trónu a zo židovského národa zvrhnúť rímske jarmo. Nespokojnosť ľudu dozrievala k povstaniu. Bolo zrejmé, že Kristovo verejné pôsobenie v Galilei dlho nepotrva. Blížil sa čas jeho utrpenia, preto chcel na chvíľu uniknúť z rušného davu a odpočinúť si.

Učenici so smútkom v srdci pochovávali zohavené telo Jána Krstiteľa. Potom to šli oznámiť Ježišovi. Jánovi učenici závideli Kristovi, pretože – ako sa im zdalo – prit'ahoval k sebe Jánových poslucháčov. Spolu s farizejmi ho obviňovali, keď sedel s publikánmi na slávnosti u Matúša. Pochybovali o jeho božskom poslaní, pretože nevyslobodil Jána Krstiteľa. Teraz však bol ich učiteľ mŕtvy a oni vo svojom veľkom žiali túžili po úteche a po spoločlivom usmernení do budúcnosti, preto prišli k Ježišovi a pripojili sa k nemu. Aj oni si potrebovali so Spasiteľom pohovoriť osamote.

Na severnom konci jazera, neďaleko Betsaidy, bola osamelá krajina práve v rúchu sviežej jarnej zelene, ktorá poskytla Ježišovi a jeho učeníkom príjemné zátišie. Tam zamierili svoju plavbu po jazere. Tam boli vzdialení od ruchu a zhonu. Prírodná scenéria tu

blahodarne upokojovala myseľ. Tu mohli ticho počúvať Krista bez rušivých zásahov zákonníkov a rozhnevaných udavačských farizejov. Tu mohli prežiť krátku, ale vzácnu chvíľu spoločenstva so svojim Pánom.

Ježiš a jeho učeníci nehl'adali záhaľčivý pokoj. Chvíľa osamotenía im nebola zábavou. Hovorili o Božom diele a o možnostiach účinnejšej služby. Učeníci boli s Kristom a rozumeli mu, nemusel im hovoriť v podobenstve. Opravoval ich chybné názory a objasňoval im správny spôsob prístupu k ľuďom. Ešte viac im poodkryl vzácne poklady Božej pravdy. Osviežila ich moc zhora a získali novú nádej a odvalu.

Hoci Ježiš konal divy a svojim učeníkom dal podobnú moc, svojich unavených služobníkov upozornil, aby poodišli do prírody a odpočinuli si. Keď im povedal, že žatva je veľká a robotníkov málo, nežiadal od nich, aby pracovali bez ustania, ale pripomenul im: „Proste Pána žatvy, aby vyslal robotníkov na svoju žatvu.“, [Matúš 9,38](#). Boh zveril každému určitú úlohu podľa schopností ([Efezským 4,11-13](#)) a nechcel, aby niektorí boli zodpovednosťou preťažení a ostatní nemali nič na starosti.

[250]

Kristove súcitné slová platia aj dnešným pracovníkom práve tak, ako kedysi učeníkom: „*Pod'te vy sami do ústrania a na pusté miesto a trochu si odpočinite.*“ Hovorí to všetkým vyčerpaným a unaveným. Ani v duchovnej službe nie je rozvážne pracovať v stálom vypätí a vzrušení; tým totiž zanedbávame osobný duchovný život a vyčerpávame sa duševne i telesne. Od Kristových učeníkov sa síce žiada sebazaprenie a obetavosť, treba však dbať o to, aby pre nadmernú horlivosť satan nevyužil slabosti človeka a nemaril Božie dielo.

Podľa rabínskych predstáv vrcholným prejavom zbožnosti bola neustála činnosť. Vonkajšími úkonmi chceli prejavíť svoju domnelo vyššiu zbožnosť. Tým sa odlúčili od Boha a ďalej sa spoliehali na svoju sebestačnosť. Podobné nebezpečenstvo hrozí aj dnes. Zvýšená aktivita v Božom diele a prípadný úspech môžu viesť k preceneniu ľudských plánov a metód. Človek sa pozvoľna prestáva modliť a stráca vieru. Ako kedysi učeníkom aj nám hrozí nebezpečenstvo, že podceníme nutnosť závislosti od Boha a spásu budeme hľadať v nadmernej aktivite. Stále musíme myslieť na Ježiša Krista a uvedomovať si, že on koná svoje dielo. Aj keď sa máme všemožne snažiť

o záchranu hynúcich, musíme si nájsť čas aj na modlitebné stíšenie a štúdium Božieho Slova. Za úspešné dielo možno nakoniec pokladať len to, ktoré sprevádzali mnohé modlitby a posvätili Ježišove zásluhy.

Nikto nemal toľko práce a zodpovednosti ako Ježiš, a predsa ako často sa modlieval! Aké pevné bolo jeho spojenie s Bohom! Dejiny jeho pozemského života opätovne svedčia o tom, ako „*zavčasu nad ránom, ešte za tmy, vstal a vyšiel von. Odobral sa na osamelé miesto a tam sa modlil,*„ „*Schádzali sa celé zástupy, aby ho počúvali a dali sa uzdraviť zo svojich neduhov. On sa však utiahol do samoty a tam sa modlil,*„ „*V tých dňoch vyšiel na vrch modliť sa a celú noc zotrval v modlitbách,*„ [Marek 1,35](#); [Lukáš 5,15.16](#); [6,12](#).

[251] Aj v živote bezvýhradne zasvätenom službe ľuďom Spasiteľ pokladal za nutné vytratiť sa z ruchu sveta a spomedzi zástupov, ktoré ho denne vyhl'adávali. Prerušuje nával práce pre blaho ľudí a stišuje sa v nerušenom spojení so svojím Otcom. Ako jeden z nás, spolutrpiteľ v ľudských potrebách a slabostiach, úplne závisel od Boha a v ústraní modlitbou hl'adal Božiu posilu, aby vytrval v povinnostiach a vydržal v súžení. Vo svete hriechu Ježiš pretrpel boje a duševné muky. Rozhovorom s Bohom sa zbavoval tiesnivého bremena smútku. V tom našiel útechu a radosť.

V Kristovi sa volanie ľudstva dostalo k Otcovi večného zľutovania. Ako človek prosil pred Božím trónom, kým jeho ľudskú prirodzenosť neprenikol nebeský prúd, aby mohol spojiť ľudstvo s božstvom. Stálym spoločenstvom s Bohom prijímal život od Boha, aby ho mohol dať svetu. Jeho skúsenosť sa má stať aj našou skúsenosťou.

Pozýva nás: „*Pod'te vy sami do ústrania,*„ Keby sme dbali na jeho slová, boli by sme silnejší a užitočnejší. Učeníci vyhl'adali Ježiša a povedali mu všetko; on ich povzbudil a poučil. Ak si dnes nájdeme čas, ak prídeme k Ježišovi a povieme mu o svojich potrebách, nebudeme sklamaní; iste nám ochotne pomôže. Potrebujeme viac prostoty, dôvery a spoliehania sa na Spasiteľa. Ten, ktorého meno je „*Mocný Boh, Otec večnosti, Knieža pokoja,*„ ([Izaiáš 9,6](#) - ROH; [Izaiáš 9,5](#) - ECAV), ten, na ktorého ramene podľa prorockej reči malo byť „*kniežatstvo, je Predivný radca,*„. Pripomína nám, aby sme od neho žiadali múdrosť, lebo on „*dáva všetkým štedro a bez výčitky,*„ [Jakoba 1,5](#).

Pri všetkých, čo sú v Božej škole, má byť zjavný život, ktorý sa odlišuje od zvyklostí a spôsobov sveta, a každý musí mať osobnú skúsenosť z poznania Božej vôle. Musíme osobne počuť, ako nám Boh oslovuje srdce. Keď zmlkne každý iný hlas a my ticho čakáme na neho, pokoj srdca nám umožní lepšie počuť jeho hlas. Vyzýva nás: „*Utíchnite a poznajte, že ja som Boh.*“, [Žalm 46,11](#). Len tu nájdeme pravý odpočinok. To je najúčinnějšía príprava tých, čo pracujú v Božom diele. Kto sa takto osviežuje, bude aj uprostred uponáhľaného davu a nadmerného pracovného vypätia obklopený ovzduším svetla a pokoja. Taký život bude šíriť vôňu a stane sa svedectvom o Božej moci, ktorá získava srdcia ľudí.

39. kapitola — „Vy im dajte jest’!“,

Kristus odišiel so svojimi učeníkmi na odľahlé miesto, ale táto vzácna chvíľ a pokojného stíšenia bola čoskoro prerušená. Učeníci sa nazdávali, že tu ich nikto nevyruší, no len čo zástupy božského Učiteľa nevideli, pýtali sa: „*Kde je?*“, Podaktorí z nich si povšimli, ktorým smerom Kristus s učeníkmi odišiel. Mnohí šli za ním pešky, iní sa ta preplavili. Blížila sa Veľká noc a k Ježišovi prišli skupiny ľuď, čo zd’aleka i zblízka putovali do Jeruzalema. Prichádzali stále d’alší, až ich bolo päťtisíc mužov okrem žien a detí. Kristus ešte nestačil zísť na breh a zástup tu už na neho čakal. Prišiel však tak nepozorovane, že s učeníkmi mohol stráviť malú chvíľ u osamote.

Z úbočia hl’adel na rušný zástup a v srdci mal s ním hlboký súcit. Aj keď bol vyrušený a pripravený o odpočinok, nejavil nijakú netrpelivosť. Čím viac ich pribúdalo, tým väčšiu potrebu cítil venovať im pozornosť. „*Zľutoval sa nad nimi, lebo boli ako ovce bez pastiera.*“, [Marek 6,34](#). Opustil samotu a vyhľadal vhodné miesto, kde by im mohol slúžiť. Kňazi a poprední muži im nijako nepomohli. Z Krista však vytekali prúdy živej vody, keď poučoval zástup o ceste spasenia.

Boží Syn zvestoval prítomnému ľudu posolstvo milosti. Poslucháči počuli vl’údne, jednoduché a jasné slová, ktoré boli ich duši ako galádsky balzam. Liečivý dotyk jeho božskej ruky prinášal radosť a život zomierajúcim, úľavu a uzdravenie chorým. V ten deň akoby nebo zostúpilo na zem; vôbec si neuvedomovali, ako dlho už nejedli.

Deň sa pomaly končil, slnko zapadalo, ale ľudia sa nerozhádzali. Ježiš im celý deň slúžil bez jedla a odpočinku. Od únavy a hladu bol sám pobledlý a učeníci chceli, aby si odpočinul. Nemohol sa však odtrhnúť od davu, ktorý sa okolo neho tiesnil.

Konečne k nemu prišli učeníci s naliehavou pripomienkou, že by sa ľudia vo vlastnom záujme mali rozísť. Mnohí prišli zd’aleka a od rána nič nejedli. Po okolitých mestách a osadách by si mohli opatrit’ jedlo. Ježiš však odpovedal: „*Vy im dajte jest’!*“, [Lukáš 9,13](#).

Nato sa obrátil k Filipovi a spýtal sa ho: „*Kde nakúpime chleba, aby sa títo najedli?*„, [Ján 6,5](#). Povedal to preto, aby vyskúšal vieru učeníka. Filip si pri pohľade na zástup uvedomil, ako nemožné bude opatrit’ jedlo pre toľký dav. Odpovedal, že za dvesto denárov chleba nepostačí, aby každý z nich dostal aspoň malý kúsok. Ježiš sa potom spýtal, koľko potraviny by sa medzi nimi našlo. Ondrej povedal: „*Je tu chlapec, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve ryby, ale čo je to pre toľkých?*„, [Ján 6,9](#). Ježiš to kázal priniesť, potom vyzval učeníkov, aby poslucháčov usadili v skupinách po päťdesiat a po sto do trávy kvôli poriadku a aby všetci boli svedkami toho, čo urobí. Potom vzal pokrm, „*pohliadol do neba, pod’akoval a začal lámat’ chleby a dávať učeníkom a učeníci zástupom,*„, [Matúš 14,19](#). „*Všetci jedli a nasýtli sa, ba ešte nazbierali dvanásť plných košov odrobín a zvyškov rýb.*„, [Marek 6,43](#).

[253]

Ten, ktorý ľuď učil ceste pokoja a št’astia, rovnako dbal o ich potreby telesné i duchovné. Ľud bol unavený a vysilený. Boli tu matky so svojimi kojencami v náručí i s deťmi, ktoré sa držali ich odevu. Mnohí stáli celé hodiny. Kristove slová ich tak zaujali, že ich ani nenapadlo posadiť sa. A zástup bol taký veľký, že museli dávať pozor, aby sa neušliapali. Ježiš chcel, aby si odpočinuli, preto im kázal sadnúť si. Bolo tu dosť trávy, takže si všetci mohli pohodlne odpočinúť.

Kristus urobil div len vtedy, keď šlo o nejakú naliehavú nutnosť, a každý zázrak mal ľuď viesť k stromu života, ktorého lístie slúži na uzdravenie národov. Jednoduché jedlo z rúk učeníkov malo hlboký význam. Šlo naozaj o obyčajný pokrm: ryby a jačmenné chleby boli každodenným jedlom rybárov v okolí Galilejského mora. Kristus mohol prítomným pripraviť skvelú hostinu, ale jedlo len na ukojenie telesnej žiadosti by nedávalo nijaké duchovné naučenie. Kristus ich tým poučil, že človek znehodnotil prirodzenú stravu z Božej ruky. Ani z prepychových hodov pripravených na ukojenie zvrátenej chuti sa ľudia netešili tak, ako prítomní poslucháči z odpočinku a jednoduchého jedla, ktoré tu pripravil Kristus ďaleko od ľudských príbytkov.

Keby dnešní ľudia žili jednoducho a v súlade s prirodzenými zákonmi ako Adam a Eva na začiatku, ľudstvo by malo všetkého dostatok. Bolo by menej zdanlivých potrieb a viac príležitostí pracovať Božím spôsobom. Sebeckto a neprirodzené pôžitkárstvo však uviedli

na svet hriech a biedu z prebytku na jednej strane a nedostatku na strane druhej.

[254] Ježiš si nechcel získavať priazeň ľudí plnením ich túžob po blahobytnom živote. Jednoduché jedlo bolo tomuto veľkému zástupu, unavenému a vyhladnutému po dlhom a rušnom dni, nielen potvrdením jeho moci, ale aj dôkazom jeho ohľaduplnej starostlivosti o potreby každodenného života. Spasiteľ nesľuboval svojim nasledovníkom svetský blahobyť, ich potrava môže byť jednoduchá a možno aj veľmi skromná, ich údelom môže byť chudoba, ale jeho slovo je zárukou, že sa im postará o to najnutnejšie; prisľúbil im svoju stálu prítomnosť, ktorá je oveľa vzácnejšia než svetské majetky.

Nasýtením vyše päťtisícového zástupu Ježiš poodhrnul záclonu prírodného sveta a prejavil moc, ktorá ustavične pôsobí pre naše blaho. Zemská úroda svedčí o tom, ako Boh deň čo deň robí divy. V prírode sa deje to isté, čo sa udialo pri nasýtení zástupov. Ľudia pripravujú pôdu a zasievajú semeno, ale Boh mu dáva život a vzrast. Klíči pod Božím dažďom, vzduchom a slnečným svitom „*najprv byl, potom klas a nakoniec plno zrn v klase*„. [Marek 4,28](#). Boh z pozemských zásob každodenne nasycuje miliónové zástupy. Ľudia sú povolání, aby boli Božími spolupracovníkmi v starostlivosti o obilie a prípravu chleba, ale oni príčasto strácajú zo zreteľa Božie pôsobenie. Nevzdávajú Bohu patričnú slávu, ktorá náleží jeho svätému menu. Pôsobenie jeho moci sa pripisuje zákonitostiam prírody alebo úsiliu ľudí. Namiesto Boha sa oslavuje človek a vzácne Božie dary sú tak sebecky zneužitú, že sa z nich miesto požehnaní stáva kliatba. Boh to chce všetko zmeniť. Prebúdza naše otupené zmysly, aby sme spoznali jeho láskyplnú dobrotu a oslavovali ho za pôsobenie jeho moci. Chce, aby sme poznávali Darcu v jeho daroch, ktoré nám mali a majú byť požehnaním. Toto bol zmysel Kristových divov.

Zástupy boli nasýtené a jedla ešte hojne zostalo. Ten však, ktorému patria všetky zdroje moci, prikázal: „*Pozbierajte zvyšné odrobiny, aby nič nevyšlo nazmar!*„, [Ján 6,12](#). Tieto slová znamenali viac než len pozbieranie odrobín do košov. Naučenie bolo dvojaké. Nesmieme plytvať ani pozemskými darmi. Nesmieme prehliadnuť nijakú časnú výhodu. Nemá sa zanedbať nič, čo ľuďom môže byť na požehnanie. Máme pozbierať všetko, čo by mohlo zmierniť ľudský hlad. Podobne starostlivo by sme mali dbať aj o duchovné

hodnoty. Pri košoch plných odrobín ľudia mysleli na svojich priateľov doma. Radi by sa boli podelili o chlieb, ktorý požehnal Kristus. Dychtivý zástup si rozobral obsah košov a odniesol si z neho aj domov do okolitých krajov. Títo účastníci duchovnej hostiny mali podobne priniesť ostatným aj chlieb, ktorý zostupuje z neba a tíši ich duchovný hlad. Mali zvestovať, čo sa dozvedeli z Božích predivných vecí. Nič nemalo vyjsť nazmar, ani jediné slovo večnej spásy nemalo neužitočne padnúť na zem.

Div rozhojnenia chlebov je príkladným naučením o našej závislosti od Boha. Keď Kristus nasýtil päťtisícový zástup, nemal poruke hojnú zásobu jedla. Zrejme nemal ani peniaze. Bol tu na púšti s piatimi tisícami mužov okrem žien a detí. Sám tento veľký zástup nezvolal, ľudia prišli bez pozvania a bez rozkazu. On však vedel, že po takom dlhom pozornom počúvaní budú vyhladnutí a vyčerpaní a on sám bol jedným z nich. Boli d’aleko od domova a zvečerievalo sa. Mnohí nemali ani čas kúpiť si jedlo. Ten, ktorý sa v záujme ľudstva postil na púšti štyridsať dní, nechcel ich pustiť domov hladných. Kristus tu bol z Božej prozreteľnosti a úplne sa spoliehal, že nebeský Otec sa o potreby ľudu postará.

[255]

Ak sa ocitneme v tiesnivých situáciách, spoliehajme sa na Boha. V každom ohľade si musíme počínať rozvážne a obozretne, aby sme sa vlastnou unáhlenosťou neocitli v tiesni. Nemali by sme sa vrhať do ťažkostí tým, že zanedbáme Božie dary a nezužitkujeme schopnosti, ktoré nám dal. Kristovi služobníci sa musia riadiť Božími pokynmi. Ide o Božie dielo, a ak chceme byť iným na požehnanie, musíme dbať na Pánove zámery. Vlastné ja sa nesmie stať stredom pozornosti; nepatrí mu nijaká česť. Ak plánujeme podľa vlastných predstáv, Pán nás môže ponechať v našich omyloch. Ak však príde do ťažkostí pre jeho príkazy, vyvedie nás z nich a vyslobodí nás. Nesmieme malomyselne, ale vo všetkých ťažkých situáciách prosieť o pomoc toho, ktorý ovláda nekonečné zdroje. Neraz sa ocitneme v tiesnivých okolnostiach, potom sa musíme s plnou dôverou spoliehať na Boha. On ochráni každého, kto sa ocitol v ťažkej situácii preto, že chcel ísť cestou Pánovou.

Kristus nás ústami proroka nabáda, aby sme „*lámali svoj chlieb*„ „*strápenú dušu nasýtili*„ „*nahého zaodiali*„ a „*vypovedaných uviedli do domov*„ [Izaiáš 58,7-10](#). Prikázal nám: „*Chod’te do celého sveta a zvestujte evanjelium všetkému stvoreniu*„, [Marek 16,15](#). Ako často

nám však zomdlieva srdce a viera ochabuje pri pohľade na rozsah potrieb a neúmerne nepatrné možnosti. Voláme s Ondrejom, ktorý hl'adel na päť chlebov a dve ryby: „*Čo je to pre tol'kých?*“, Často sa zdráhame, a nie sme ochotní dať z toho, čo máme, v obave, že v záujme iných utratíme všetko a celkom sa vyčerpáme. Ježiš nám však prikázal: „*Vy im dajte jest'!*“, Jeho príkaz je aj prísl'ubom a skrýva sa v ňom tá istá moc, ktorá nasýtila zástupy pri jazere.

Tým, že Kristus ukojil časné potreby hladného zástupu, všetkým svojim pracovníkom dal súčasne aj duchovné naučenie. Kristus totiž prijímal od Otca a dával učeníkom. Oni rozdávali zástupu a ľudia si navzájom podávali d'alej. Podobne všetci, čo sú v spojení s Kristom, budú prijímať od neho chlieb života, nebeský pokrm a dávať ho iným.

[256] Keď Ježiš bral skromnú zásobu chleba, bezvýhradne sa spoľahol na Boha a hoci by to nestačilo ani len jeho učeníkom, nedal im prednosť, ale rozdával im to pre ľud. Chlieb sa mu v rukách množil a naplnil ruky učeníkov, ktoré sa vystierali ku Kristovi, Chlebu života. Tá nepatrná zásoba stačila pre všetkých. Keď sa ľudia najedli, pozbierali odrobiny a z tohto nebeského pokrmu jedol aj Kristus so svojimi učeníkmi.

Učeníci boli sprostredkovateľmi medzi Kristom a ľudom. Táto skúsenosť by mala byť veľkým povzbudením jeho učeníkom. Kristus je slávny stred, zdroj všetkej sily. Jeho učeníci majú prijímať všetko potrebné od neho. Aj tí najmúdrejší, najduchovnejší ľudia môžu dávať len toľko, koľko sami prijímajú. Na duševné potreby nevystačia z vlastných zdrojov. Dávať môžeme len z toho, čo sme prijali od Ježiša, a prijímať môžeme podľa toho, koľko sme dali iným. Čím viac dávame, tým viac dostaneme. Tak smieme ustavične veriť, dôverovať, prijímať a rozdávať.

Rozmach Božieho kráľovstva bude veľký, aj keď sa zdá, že pomalý, a prekážky môžu svedčiť skôr o opaku. Dieło je Božie, on sa oň postará a pošle pomocníkov, verných a horlivých učeníkov, ktorých ruky naplní potravou pre hladné zástupy. Boh nezabúda na tých, čo v láske pracujú a slovom života slúžia hynúcim. Neopomenie tých, čo vystierajú ruky a prijímajú obživu pre ďalších pracujúcich.

V Božom diele je nebezpečenstvo prílišného spoliehania sa na to, čo dokáže človek so svojimi darmi a schopnosťami. Tým strácame

zo zreteľ a Majstra-Tvorcu. Kristov služobník si často neuvedomuje svoju osobnú zodpovednosť. Je v nebezpečenstve, že svoje bremeno zodpovednosti prenechá organizáciám a prestane sa spoliehať na Pána, ktorý je zdrojom všetkej sily. Je veľkým omylom v Božom diele spoliehať sa na ľudskú múdrosť alebo na počet pracovníkov. Úspech v Kristovom diele nezávisí ani tak od množstva či nariadenia, ako od čistoty zámeru, od skutočnej jednoduchosti opravdivej, závislej viery. Musíme niest’ osobnú zodpovednosť, osobne plniť povinnosti a vynakladať osobné úsilie za tých, čo Krista nepoznajú. Tieto povinnosti by sme nemali prenechať iným, podľa nášho odhadu možno ľuďom nadanejším, ale pracovať podľa vlastných možností.

Keď vás napadne myšlienka: „*Kde nakúpime chleba, aby sa títo najedli?*„ (Ján 6,5), neprejavte ani náznak nedôvery. Keď učeníci počuli Spasiteľov príkaz: „*Vy im dajte jest’!*„, uvedomili si všetky možné prekážky. Pýtali sa: „*Máme ísť do dedín nakúpiť chleba?*„ Podobne sa aj dnes pýtajú Božie deti, keď svet trpí hlad po chlebe života. Pošleme niekoho zd’aleka, aby ich nasýtil? Čo však hovorí Kristus? „*Usad’te ich,*„ a sám ich nasýtil. Ak sú okolo vás ľudia v tiesni, pamätajte, že Kristus je prítomný. Rad’te sa s ním. Prineste svoje jačmenné chleby Ježišovi.

Môže sa nám stať, že potreby diela presahujú naše možnosti. Ak však budeme napredovať vo viere vo všemohúceho Boha, otvorí sa nám nevyčerpatel’né zdroje. Ak to bude dielo Božie, Boh sa postará o jeho úspešné dokončenie. Odmení úprimnú a jednoduchú dôveru v neho. Ak v službe svojho Pána uvážlivo a hospodárne použijeme hoc aj ten najmenší dar, potom sa rozdávaním rozhojní. V Kristových rukách sa skromná zásoba nezmenšila, kým hladný zástup nebol nasýtený. Ak prideme k zdroju sily s vystretými rukami prijímajúcej viery, potom budeme mať v diele oporu a aj za najt’ážších okolností budeme vedieť prinášať ľuďom chlieb života.

[257]

Pán hovorí: „*Dávajte a dajú aj vám.*„ „*Ved’ kto skúpo seje, skúpo bude aj žať; kto seje štedro, štedro bude aj žať... A Boh má moc rozhojniť vo vás každú milosť, aby ste mali vždy vo všetkom úplný dostatok a aby ste mali hojne na každý dobrý skutok, ako je napísané:*

Rozsypal a dal chudobným;

jeho spravodlivosť trvá naveky.

Ten, čo dáva rozsievачovi semeno a chlieb na jedenie, dá a rozmnoží vaše osivo a dá vzrast plodom vašej spravodlivosti. Budete vo všetkom obohatení, na všestrannú štedrosť, a tak sa bude naším prostredníctvom vzdávať Bohu vd'aka., [Lukáš 6,38](#); [2. Korint'anom 9,6-11](#).

Za jarného večera sedeli ľudia na trávinatej pláni a jedli pokrm, ktorý im pripravil Kristus. Slová, ktoré onoho dňa počuli, boli im Božím hlasom. Prípady uzdravenia, ktorých boli svedkami, mohli byť len výsledkom pôsobenia božskej moci. No div s chlebmi sa týkal každého v tomto veľkom zástupe. Každý bol účastníkom tohto požehnanja. Boh za čias Mojžiša sýtil Izraelcov na púšti mannou, a kto iný ich nasýtil dnes, ak nie ten, o ktorom prorokoval Mojžiš. Nijaká ľudská moc by nevedela pripraviť dostatok jedla pre tisíce hladných úst. Hovorili si medzi sebou: „*Toto je naozaj ten prorok, ktorý má prísť na svet.*“, [Ján 6,14](#).

Toto presvedčenie v priebehu dňa zosilnievalo. Tento vrcholný čin bol ubezpečením, že dlhoočakávaný Vysloboditeľ je medzi nimi. Nádej prítomných rástla. To je ten, ktorý z Judey urobí zemský raj, krajinu oplývajúcu mliekom a medom. On môže uspokojiť každú túžbu. Môže zvrhnúť moc nenávidených Rimanov; vyslobodiť Judeu i Jeruzalem; uzdraviť vojakov ranených v boji a potravou zásobiť celé armády. Môže zvíťaziť nad národmi a Izraelovi vrátiť dávno stratené panstvo.

Vo svojom nadšení ho ľudia chceli korunovať za kráľa. Vidia, že sa nesnaží pútať pozornosť a nestojí o slávu. Tým sa celkom líši od kňazov a popredných mužov, a oni sa obávajú, že sa nikdy nebude uchádzať o Dávidov trón. Po spoločnej porade sa ho chcú násilne zmocniť a vyhlásiť ho za izraelského kráľa. Učeníci súhlasia s názorom davu, že Dávidov trón je právoplatným dedičstvom ich Majstra. Hovoria, že Kristus túto poctu odmieta pre svoju skromnosť. Sám ľud musí svojho Vysloboditeľa povýšiť a pyšných kňazov i popredných mužov donútiť, aby sa sklonili pred tým, ktorý prichádza vyzbrojený Božou mocou.

Svoj zámer chcú urýchlene uskutočniť, ale Ježiš vidí, čo sa deje a lepšie než oni vie, aké by to malo následky. Kňazi a starší ho aj teraz chcú pripraviť o život. Obviňujú ho, že im odvádza ľud. Keby ho chceli uviesť na trón, nasledovala by vzburá a násilie, čím

by záujmy duchovného kráľovstva utrpeli. Hneď v zárodku musí potlačiť toto hnutie. Ježiš zvoláva svojich učeníkov a prikazuje im, aby sa na člne bezodkladne vrátili do Kafarnauma a umožnili mu dať zástupu pokyn, aby sa rozišiel.

[259] Nikdy predtým sa im Kristov príkaz nezdal tak nesplniteľný, ako teraz. Učeníci dávno dúfali, že nejaké ľudové hnutie Ježiša na trón predsa len dosadí, preto sa nemohli zmieriť s myšlienkou, že by všetko to nadšenie vyznelo naprázdno. Zástupy, ktoré sa schádzali k veľkonočným sviatkom, by chceli poznať nového proroka. Jeho nasledovníkom sa zdalo, že nadišiel čas, aby milovaný Majster zasadol na izraelský trón. Oslnení týmto novým závažným výhl'adom nechceli dobrovoľne odísť a Ježiša osamelo nechať na brehu. Mali proti tomu svoje námietky, no Ježiš hovoril tak dôrazne, aby pochopili, že ďalšie prehováranie by bolo márne. Mlčky teda odišli k jazeru.

Ježiš prikazuje poslucháčom, aby sa rozišli. Nástoja na tom tak, že ľudia si netrúfajú neuposlúchnuť. Slová chvály a velebenia im zmlkajú na perách. Každý pokus prítomných zmocniť sa ho je márný a z ich tváří sa vytráca nadšenie. V zástupe sú ľudia odvážni a rozhodní, no Ježišovo kráľovské správanie a niekoľko pokojných slov tlmí vravu a marí ich zámery. Poznávajú v ňom nadpozemskú moc a bez odvrávania sa podriaďujú.

Keď Ježiš osamel, „vybral sa na vrch modliť sa,.. [Marek 6,46](#). Celé hodiny sa zhováral s Bohom. Neprosil za seba, ale za ľud. Modlil sa o silu, aby mohol ľudom zjaviť božský charakter svojho poslania a aby im satan nemohol zatemniť rozum a nezmiatol ich súdnosť. Spasiteľ vedel, že dni jeho osobnej pozemskej služby sa čoskoro skončia a len málokto ho prijme za svojho Vykupiteľa. V duševných mukách a úzkosti prosil za svojich učeníkov. Mali prejsť strašnou skúškou. Ich dávne nádeje, opreté o celkom falošnú predstavu, mali sa žalostne a výsmešne rozplynúť. Miesto povýšenia na Dávidov trón budú musieť byť svedkami jeho ukrižovania. To mala byť jeho skutočná korunovácia. Oni to však nechápali, preto mali prechádzať veľkými pokušeniami, v ktorých im nebude ľahko pokušenie rozpoznať. Keby Duch Svätý myseľ učeníkov nebol osvietil a obzor viery nebol rozšíril, učeníci by boli podľahli. Ježiš bolestne znášal, že svoje predstavy o jeho kráľovstve až natoľko

spájali s pozemskou mocou a slávou. Srdce mu tiesnila ich záchrana, preto ten mučivý modlitebný zápas v prúde slz.

Učeníci neodplávali od brehu hned', ako im kázal Spasiteľ. Chvíľu čakali v nádeji, že k nim príde. No keď zbadali, ako rýchlo sa stmieva, odplávali do Kafarnauma. Odvtedy, čo ho pokladali za svojho Pána, ešte nikdy neodišli od Ježiša tak nespokojní a netrpezliví. Reptali, že im nedovolil vyhlásiť ho za kráľa. Hnevali sa sami na seba, že ho tak na slovo poslúchli. Nazdávali sa, že s trochou nástojčivosti mohli dosiahnuť svoj cieľ.

Ich srdca a mysle sa zmocňovala nevera. Zaslepila ich túžba po sláve. Vedeli, že farizeji Ježiša nenávidia; oni však chceli vidieť Ježiša na vznešenom mieste, ktoré by podľa ich náhľadu mal zastávať. Ťažko znášali vedomie, že patria k Učiteľovi, ktorý koná mocné divy, a pritom ich ľudia pokladajú za podvodníkov. Mali sa azda zmieriť s predstavou, že vždy budú označovaní za nasledovníkov falošného proroka? Neuplatní Kristus nikdy svoju kráľovskú moc? Prečo on, ktorý má takú silu, nezjavil svoju pravú podstatu a neuláhal im strastiplnú cestu? Prečo pred násilnou smrťou nezachránil Jána Krstiteľ'a? Podobné dohady im pôsobili len duchovný zmätok. Stáli pred otázkou: Môže byť Ježiš podvodník, ako to tvrdia farizeji?

[260]

Učeníci boli toho dňa svedkami Kristových predivných skutkov. Akoby na zem zostúpilo samo nebo. Spomienka na tento vzácny a slávny deň mala oživiť vieru a utvrdiť nádej. Keby sa boli o tom všetkom otvorene porozprávali, nemuseli upadnúť do pokušenia. Myšlienky im však úplne ovládlo sklamanie. Nedbali na Kristove slová: „*Pozbierajte zvyšné odrobiny, aby nič nevyšlo nazmar.*“, [Ján 6,12](#). Pre učeníkov to boli chvíle hojného požehnanja. Teraz však na to všetko pozabudli. Boli uprostred rozbúrených vôd. Myšlienky im vírili v náhlom slede a Pán im dal zámerne ešte niečo iné, čo im zovrelo dušu a zaujalo myseľ. Boh to často robí, keď si ľudia život sami zbytočne sťažujú a strpčujú. Učeníci si nemali robiť nadbytočné starosti; ved' skutočné nebezpečenstvo sa rýchlo blížilo.

Schyľovalo sa k prudkej búrke a oni neboli na ňu pripravení. Po takom krásnom dni to bola príliš náhla zmena, preto sa zdesili, keď ich prekvapila víchrica. Teraz pozabudli na svoju nespokojnosť, nedôveru a netrpezlivosť. Každý sa všemožne snažil zachraňovať člň pred potopením. Z Betsaidy nebolo ďaleko miesto, kde sa chceli stretnúť s Ježišom, a za obvyklého počasia plavba trvala len nie-

koľko hodín, ale teraz ich búrka zaháňala stále ďalej od cieľa. Učenci zápasili s vlnami až do štvrtej nočnej hliadky. Boli vyčerpaní a zmocňovalo sa ich zúfalstvo. Tma a rozbúrené vlny ich len presviedčali o úplnej bezmocnosti; v tejto situácii túžili po prítomnosti svojho Pána.

Ježiš na nich nezabudol. Z pobrežia videl, ako prestrašení odolávajú búrke. Ani na chvíľu ich nestrácal z očí. S hlbokým súcitom sledoval zmietanú loď s drahocenným nákladom; ved' títo ľudia mali byť svetlom sveta. Pán bdel nad učeníkmi ako milujúca matka nad svojím dieťaťom. Len čo im srdcia zmäkli a hriešna ctibažnosť ochabla, začali pokorne volať o pomoc a boli vypočutí.

[261] Vo chvíli, keď sa nazdávali, že je všetkému koniec, záblesk svetla im osvietil tajomnú postavu, ktorá sa k nim blížila na vlnách. Učenci nemali potuchy, že je to Ježiš. Toho, ktorý im prišiel na pomoc, považovali za nepriateľa. Zmocnila sa ich hrôza. Ruky, ktoré pevne zvierali veslá, povolovali. Príboj vln zmietal loďou; oči všetkých sa upierajú na vidinu muža, kráčajúceho po spenených vodách jazera.

Pokladajú ho za prízrak, ktorý môže znamenať ich záhubu, preto zdesene volajú. Ježiš ide, akoby ich chcel obísť, no oni ho poznávajú a prosia o pomoc. Ich milovaný Pán sa obracia a upokojuje ich: „*Vzmužte sa! Ja som to! Nebojte sa!*“, [Matúš 14,27](#).

Len čo si učeníci túto predivnú skutočnosť uvedomili, Peter sa nesmierne potešil. Akoby tomu stále nemohol uveriť, zvolal: „*Pane, ak si to ty, rozkáž mi, aby som prišiel k tebe po vode! On povedal: Pod'!*“, [Matúš 14,28](#).

Dokiaľ Peter uprene hľadel na Ježiša, kráčal bezpečne, len čo sa však sebaisto poohliadol na ostatných na lodi, prerušil spojenie s Pánom. Zavanul prudký vietor, vlny sa vzduli a Petrovi zakryli Pána; učeník bol vyľakaný. Na chvíľu sa mu Kristus stráca a Petrova viera ochabuje. Začína sa topiť. Kým vlny hrozia záhubou, Peter sa od nich odvracia, znova upiera pohľad na Ježiša a volá: „*Pane, zachráň ma!*“, [Matúš 14,30](#). Ježiš hneď vystrel ruku a povedal: „*Maloverný, prečo si pochyboval?*“, [Matúš 14,31](#).

Pán svojou rukou podoprel Petra a šiel s ním na loď. Peter bol teraz pokorný a tichý. Nemohol mať pocit, že prevyšuje svojich druhov, ved' pre svoju malovernosť a sebavedomie prišiel takmer o život. Keď prestal hľadiť na Ježiša, zaknísal sa a tonul.

Ako často sa v skúškach podobáme Petrovi! Dívame sa na vlny a prestávame hľadiet' na Spasiteľ'a. Nohy sa nám ponárajú a strácame sa v rozbúrených vodách. Ako Ježiš nevolal Petra nato, aby zahynul, podobne ani nás nevolá k sebe, aby nás potom opustil. Hovorí: „*Neboj sa, lebo som t'a vykúpil, povolal som t'a tvojím menom; môj si ty! Keď pôjdeš cez vodu, budem s tebou, a keď cez rieky, nezaplavia t'a, keď budeš kráčať cez oheň, nezhoríš, ani plameň t'a nespáli, lebo ja Hospodin som tvoj Boh, svätý Izraela, tvoj Spasiteľ'.*„ [Izaiáš 43,1-3](#).

Ježiš poznal povahu svojich učeníkov. Vedel, ako ťažko bude ich viera skúšaná. Touto príhodou na jazere chcel Petrovi ukázať jeho slabosť a pripomenúť mu, že jeho jedinou záchranou je Božia pomoc a stále spoliehanie sa na ňu. V búrke pokušenia môžeme byť istí len vtedy, ak sa prestaneme spoliehať na seba a ak budeme neochvejne dôverovať Spasiteľ'ovi. To, čo Peter pokladal za silu, bola práve jeho slabosť; a kým nepoznal svoju chabosť, nemohol pochopiť potrebu Kristovej pomoci. Keby sa bol poučil z tejto skúsenosti na jazere, nebol by býval zaskočený vo chvíli ťažkej skúšky. [262]

Boh poučá veriacich deň čo deň. Okolnosti každodenného života ich pripravujú na to, aby mohli splňať ešte zodpovednejšie poslanie, ktoré im prozreteľnosť zverí. O víťazstve či porážke v kritických chvíľach rozhoduje výsledok každodennej skúšky.

Pokušenie premôže každého, kto si neuvedomuje potrebu stálej závislosti od Boha. Nemali by sme si namýšľať, že stojíme pevne a nikdy sa nepohneme. Môžeme síce sebaisto tvrdiť: Viem, komu som uveril; vieru v Boha a jeho Slovo mi nič neotrasie. Satan však chce zneužiť naše vrodené i vypestované povahové rysy a zaslepiť nás, aby sme nevideli, čo nám chýba. Životom pôjdeme bezpečne len vtedy, ak si uvedomíme svoju úbohosť a ak budeme neochvejne hľadiet' na Ježiša.

Len čo Ježiš vstúpil na loď, vietor sa utíšil, „*ale loď bola už pri brehu, ku ktorému sa plavili.*„ [Ján 6,21](#). Noc hrôzy vystriedal úsvit nového dňa. Učeníci i ostatní na lodi sa vd'áčne skláňali k Ježišovým nohám. Ďakovali mu a hovorili: „*Naozaj si Boží Syn!*„ [Matúš 14,33](#).

41. kapitola — Kríza v Galilei

Za významný bod svojho života pokladal Kristus rozhodnutie nedovoliť ľudu, aby ho vyhlásil za kráľa. Zástupy, ktoré ho dnes chceli povýšiť na trón, zajtra by sa od neho odvrátili. Keby neuspokojil ich sebeckú túžbu po sláve, ich láska by sa zmenila na nenávisť a ich chvála na zlorečenie. No aj keď to vedel, nijako sa nesnažil túto kritickú chvíľu odvrátiť. Svojim nasledovníkom hneď od začiatku nedával nijakú nádej na svetskú odmenu. Jednému záujemcovi, ktorý sa chcel stať jeho učeníkom, povedal: *„Lišky majú svoje nory a nebeské vtáky hniezda, ale Syn človeka nemá kde hlavu skloniť“*.,, [Matúš 8,20](#). Keby sa ľudia mohli pridržať Krista a nemuseli sa pritom vzdať sveta, mnohí by sa boli k nemu húfne pripojili; on však takú službu nemohol prijať. Mnohí šli za ním v nádeji, že zriadi pozemské kráľovstvo. Bolo ich treba poučiť. Nepochopili hlboký zmysel zázračného nasýtenia zástupu. To im bolo treba objasniť. Toto nové zjavenie ich však postaví pred ešte ťažšiu skúšku.

Zvest' o predivnom nasýtení sa rozniesla doširoka a doďaleka a ľudia sa hneď na druhý deň včasne zrána ponáhľali do Betsaidy za Ježišom. Zástupy prichádzali pešky i na člnoch. Tí, čo včera predčasne odišli, dúfali, že ho tam ešte zastihnú, pretože tam nebola nijaká loď, ktorou by sa dostal na druhú stranu. Hľadali však márne, preto ho šli hľadať do Kafarnauma.

Medzitým po jednodňovej prestávke prišiel do genezaretskej oblasti. Len čo sa to ľudia dozvedeli, *„rozbehli sa po celom okolí a na nosidlách začali prinášať chorých na miesta, kde počuli, že sa nachádza“*.,, [Marek 6,55](#).

Po nejakom čase vošiel do synagógy a tu ho našli tí, čo prišli z Betsaidy. Od učeníkov sa dozvedeli, ako prešiel jazero. Udivený zástup počul spoľahlivú správu o zúrivej búrke, o dlhom a márnom zápase s prudkým vetrom, o tom, ako Kristus šiel po hladine vody, o úľaku nad tým, o jeho povzbudivých slovách, o Petrovej odvahe a jej následku, o náhlom utíšení búrky i o bezpečnom pristátí. Mnohí sa však s tým neuspokojili a pýtali sa Ježiša: *„Rabbi, kedy si sem*

prišiel?., [Ján 6,25](#). Nazdávali sa, že o zázračnej udalosti sa od neho dozvedia viac.

Ježiš však ich zvedavosť neuspokojil. Zarmútene povedal: „*Nehľadáte ma preto, že ste videli znamenia, ale preto, že ste jedli z chlebov a nasýtili ste sa.*., [Ján 6,25](#). Nehľadali ho z úprimných pohnútok, ale po nasýtení chceli zo spojenia s ním získať ďalšie pozemské výhody. Ježiš ich napomenul: „*Nezháňajte sa po pomínutelných pokrmoch, ale za pokrmom, ktorý ostane pre večný život.*., [Ján 6,27](#). Nehľadajte len hmotné blaho. Nestarajte sa predovšetkým o tento život, ale hľadajte duchovný pokrm, múdrosť, ktorá potrvá do večného života. Tento pokrm vám môže dať len Boží Syn, „*lebo jeho označil Otec, Boh, svojou pečatou.*., [Ján 6,27](#).

[264]

Zájem poslucháčov sa na chvíľu prebudil. Pýtali sa: „*Čo máme robiť, aby sme konali Božie skutky?*., [Ján 6,28](#). V snahe zaľúbiť sa Bohu vykonávali mnohé namáhavé skutky. Chceli počuť, ako by mohli získať ešte väčšie zásluhy. Zmyslom otázky bolo: Čo máme robiť, aby sme si zaslúžili nebo? Akú cenu musíme zaplatiť, aby sme dostali budúci život?

„*Ježiš im odpovedal: Boží skutok je veriť v toho, ktorého on poslal.*., [Ján 6,29](#). Cenou neba je Ježiš. Do neba sa dostaneme len vierou „*v Božieho Baránka, ktorý sníma hriech sveta.*., [Ján 1,29](#).

Ľud sa však nerozhodol prijať túto Božiu pravdu. Ježiš konal dielo, ktoré pripisovali Mesiášovi, no v jeho diele nič nezodpovedalo ich sebeckým predstavám o jeho mesiášskom poslaní. Kristus skutočne raz nasýtil zástup jačmennými chlebmi, ale Izrael za Mojžiša dostával štyridsať rokov mannu, a od Mesiáša očakávali oveľa väčšie požehnanie. Vo svojom nespokojnom srdci sa pýtali: Keď Kristus vedel urobiť toľko zázračných skutkov, ktorých boli svedkami, nemohol by uzdraviť, posilniť a obohatiť všetok ľud, zbaviť ho utláčateľov a prednostne ho obdariť mocou a slávou? Nemohli pochopiť tajomstvo, že sa pokladal za Božieho Syna, a predsa odmietol stať sa izraelským kráľom. Jeho odmietnutie si nesprávne vykladali. Mnohí sa domnievali, že sa neodvažuje uplatniť svoje nároky, pretože sám nemá istotu o božskej podstate svojho povolania a poslania. Tým otvorili cestu nevere a toto satanské dielo prinieslo ovocie svojho druhu: nepochopenie a odpadnutie.

Jeden z rabínov sa napolo posmešne opýtal: „*Aké znamenie urobíš, aby sme vedeli a uverili ti? Čo urobíš? Naši otcovia na*

púšti jedli mannu, ako je napísané: Dal im jest' chlieb z neba., Ján 6,30.31.

[265] Židia uctievali Mojžiša ako darcu manny, vychvaľovali nástroj a zabúdali na dielo veľkého Dobrodinca. Ich otcovia reptali proti Mojžišovi, pochybovali o jeho božskom poslaní a upierali mu ho. V podobnom duchu teraz ich deti zavrhovali toho, ktorý im priniesol Božie poslanstvo. *„Ježiš im odvetil: Veru, veru, hovorím vám: Nie Mojžiš vám dal chlieb z neba, ale môj Otec vám dáva pravý chlieb z neba., Ján 6,32.* Darca manny bol medzi nimi. Bol to vlastne Kristus, kto Židov viedol púšťou a denne ich sýtil nebeským chlebom. Tento pokrm bol výstižným symbolom Chleba z neba. Tou pravou mannou je životodarný duch, ktorý prichádza z nekonečnej plnosti Božej. Ježiš povedal: *„Boží chlieb je ten, ktorý zostúpil z neba a dáva svetu život., Ján 6,33.*

V domnení, že Ježiš ešte stále hovorí o časnom chlebe, o ktorom sa zmieňoval, niektorí jeho poslucháči prosili: *„Pane, vždy nám dávaj taký chlieb., Ján 6,34.* Ježiš im potom otvorene povedal: *„Ja som chlieb života., Ján 6,35.*

Obrazná reč, ktorú tu Kristus použil, bola Židom známa. Božím Duchom vedený Mojžiš povedal: *„Nie samým chlebom žije človek, ale všetkým, čo vychádza z úst Hospodinových., 5. Mojžišova 8,3.* Prorok Jeremiáš napísal: *„Keď sa vyskytli tvoje slová, zjedol som ich. Tvoje slová boli mi radosťou a útechou môjmu srdcu., Jeremiáš 15,16.* Rabíni sami mali príslovie, že jedenie chleba v duchovnom zmysle znamená skúmanie zákona a konanie dobrých skutkov. Často sa hovorilo, že pri Mesiášovom príchode celý Izrael bude nasýtený. Učenie prorokov objasnilo hlboké duchovné naučenie, obsiahnuté v zázračnom nasýtení. Toto naučenie chcel Kristus dať svojim poslucháčom v synagóge. Keby boli rozumeli Písmu, mohli pochopiť aj jeho slová: *„Ja som chlieb života.,* Ježiš práve deň predtým nasýtil veľký zástup unavených a vyčerpaných poslucháčov chlebom, ktorý sám rozdával. Ako ich ten chlieb telesne posilnil a osviežil, tak mohli z Krista čerpať duchovnú silu pre večný život. Ved' Kristus povedal: *„Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude smädný., Ján 6,35.* Dodal však: *„Aj ste ma videli a neveríte., Ján 6,36.*

Duch Svätý im svojim svedectvom pomáhal poznávať Krista vnútorným zjavením Božím. Dennodenne boli svedkami jeho moci,

a predsa ešte žiadali ďalšie znamenie. No aj potom by zostali rovnako neveriacimi. Ak ich nepresvedčilo to, čo videli a počuli, celkom zbytočné by boli ďalšie divotvorné skutky. Nevera chce vždy nejako zdôvodniť pochybovačnosť a vyvrátiť aj ten najzávažnejší dôkaz.

Kristus opätovne oslovoval zatvrdnuté srdcia: „*Toho, kto prichádza ku mne, neodoženiem.*„, [Ján 6,37](#). Povedal, že všetci, čo k nemu prídu, dostanú večný život. Nikto nezahynie. Farizeji a saduceji sa zbytočne hádajú o budúcom živote. Ľudia sa už nemusia beznádejne rmútiť nad smrťou. „*Vôľ a môjho otca je, aby každý, kto vidí Syna a verí v neho, mal večný život, a ja ho vzkriesim v posledný deň.*„, [Ján 6,40](#).

Vodcovia ľudu sa však urazili: „*Vari to nie je Ježiš, Jozefov syn, ktorého otca a matku poznáme, ako teda hovorí: Zostúpil som z neba?*„, [Ján 6,42](#). Zosmiešnením Ježišovho skromného pôvodu chceli vzbudiť predsudky. Opovržlivo vraveli o ňom ako o galilejskom robotníkovi i o jeho chudobnom a skromnom rodinnom prostredí. Hovorili, že výroky tohto nevzdelaného tesára nestoja za pozornosť. Jeho tajomné narodenie vysvetľovali pochybným pôvodom a okolnosti jeho zrodzenia pokladali za škvrnu jeho života.

Ježiš sa nepokúšal vykladať tajomstvo svojho narodenia. Na otázky o svojom príchode z neba neodpovedal práve tak, ako zamlčal to, že chodil po hladine jazera. Divy, ktorými sa vyznačoval jeho život, nerobil preto, aby upútal pozornosť. Dobrovoľne sa zriekol všetkej pocty a prijal podobu služobníka. No jeho slová a činy zjavovali jeho podstatu. Všetci, čo chceli otvoriť srdce božskému svetlu, mohli v ňom poznať „*od Otca jednorodeného Syna, plného milosti a pravdy.*„, [Ján 1,14](#).

Predsudky farizejov mali hlbší pôvod, než aký prezrádzali vyslovené otázky. Korenili vo zvrátenosti ich srdc. Každé Ježišovo slovo a čin budili v nich odpor, lebo ich duch nenachádzal v ňom nijakú ozvenu.

„*Nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal. A ja ho vzkriesim v posledný deň. U Prorokov je napísané: Všetkých bude učiť sám Boh. A každý, kto počul Otca a dal sa poučiť, prichádza ku mne.*„, [Ján 6,44.45](#). Ku Kristovi prichádzajú len tí, čo odpovedia na prít'ážlivý hlas Otcovej lásky. Boh však prít'ahuje všetky srdcia k sebe a len tí, čo vzdorujú jeho prít'ážlivej moci, odmietnu prísť ku Kristovi.

[266]

Slovami: „*Všetkých bude učiť sám Boh,*“, pripomenul Kristus Izaiášovo proroctvo: „*Všetci, ktorí t'a budujú, budú poučení Hospodinom a hojný bude pokoj tvojich synov.*“, [Izaiáš 54,13](#). Tieto slová Židia vzťahovali na seba. Vychvalovali sa tým, že ich učiteľom je Boh. Ježiš im však ukázal, aká mylná je to predstava. Povedal im: „*Každý, kto počul Otca a dal sa poučiť, prichádza ku mne.*“, [Ján 6,45](#). Len skrze Krista mohli poznať Otca. Človek by nezniesol zjavenie jeho slávy. Tí, čo sa učili od Boha a počúvali hlas jeho Syna, mohli v Ježišovi z Nazareta poznať toho, ktorý svojou podstatou a zjavením zvestoval Otca.

„*Veru, veru, hovorím vám: Kto verí, má večný život.*“, [Ján 6,47](#). Ústami milovaného Jána, ktorý bol svedkom týchto slov, Duch Svätý oznamoval cirkevným zborom: „*A toto svedectvo je, že Boh nám dal večný život a tento život je v jeho Synovi. Kto má Syna, má život...*“, [1. Jána 5,11.12](#). Ježiš povedal: „*Ja ho vzkriesim v posledný deň.*“, [Ján 6,40](#). Kristus prijal naše ľudské telo, aby sme my mohli prijať jeho ducha. Len na základe tohto spojenia môžeme vyjsť z hrobu – nie iba ako dôkaz Kristovej moci, ale preto, že prostredníctvom viery sa jeho život stal našim životom. Večný život prijímajú len tí, čo Krista poznávajú v jeho pravej podstate a prijímajú ho do srdca. Kristus v nás prebýva svojím duchom, a Boží Duch vierou prijatý do srdca, je začiatkom večného života.

Ľudia pripomínali Kristovi mannu, ktorú otcovia jedli na púšti, akoby zoslanie tohto pokrmu bol väčší div, než aký vykonal Ježiš. On im však ukázal, aký nepatrný to bol dar v porovnaní s požehnaním, ktoré im priniesol. Manna mohla uživiť len telo, nezabránila však smrti a nezaručovala nesmrteľnosť. Nebeský chlieb je však človekovi zárukou večného života. Spasiteľ povedal: „*Ja som chlieb života. Vaši otcovia jedli na púšti mannu a pomreli. Toto je ten chlieb, ktorý zostupuje z neba, aby nezomrel nik, kto bude z neho jesť. Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Kto bude jesť z tohto chleba, bude žiť naveky.*“, [Ján 6,48-51](#). K tomuto obrazu Kristus pripája ďalšie. Len svojou smrťou mohol dať ľuďom život. A ďalej o svojej smrti hovorí ako o spásnom prostriedku: „*Chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta.*“, [Ján 6,51](#).

Židia sa chystali v Jeruzaleme sláviť veľkonočné sviatky na pamiatku onej noci, keď bol Izrael zachránený pred ničivým mečom anjela-zhubcu, ktorý v domácnosti Egyptanov rozsieval smrť. Boh

chcel, aby vo veľkonočnom baránkovi videli Božieho Baránka a takto obrazne prijali toho, ktorý sám seba obetoval za život sveta. Tento symbol však Židia zvýraznili natoľko, že pozabudli na jeho zmysel. Nerozlišovali telo Pánovo. Tú istú pravdu, ktorú symbolizovala veľkonočná bohoslužba, zvestoval aj Kristus. Zostala však nepochopená.

Rabíni teraz nahnevane volali: „*Ako nám tento môže dať jest' svoje telo.*“, [Ján 6,52](#). Jeho slová chápali doslovne ako svojho času Nikodém, keď sa spýtal: „*Ako sa môže človek narodiť, keď je už starý?*“, [Ján 3,4](#). Do istej miery chápali význam Ježišových slov, nechceli to však priznať. Prekrúcaním toho, čo povedal, hodlali medzi ľuďmi vyvolať proti nemu predsudky.

Kristus aj ďalej hovoril obrazne. Tú istú pravdu vyjadril ešte výraznejšie: „*Veru, veru, hovorím vám: Ak nebudete jest' telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život. Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom.*“, [Ján 6,53-56](#).

Jest' telo Kristovo a piť jeho krv znamená prijímať ho za osobného Spasiteľa, veriť, že nám odpúšťa hriechy a že v ňom sme dokonalí. Ak poznáme jeho lásku, zotrávame v nej a ak ju prijímame, máme podiel na jeho prirodzenosti. Čím je pokrm telu, tým musí byť duši Kristus. Pokrm nám nič neprospeje, ak ho nebudeme jest' a ak sa nestane súčasťou nášho tela. Podobne nám ani Kristus nepomôže, ak ho nepoznáme ako svojho osobného Spasiteľa. Čisto rozumové poznanie nám nič neprospeje. Kristom musíme žiť, prijímať ho do srdca, aby sa jeho život stal naším životom. Jeho láska a jeho milosť musia preniknúť celú našu bytosť.

[268]

No ani tieto obrazy plne nevystihujú veľkú prednosť spoločenstva veriacich s Kristom. Ježiš povedal: „*Ako mňa poslal živý Otec, aj ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa.*“, [Ján 6,57](#). Ako Boží Syn žil vierou vo svojho Otca, tak aj my máme žiť vierou v Krista. Ježiš bol tak dokonale odovzdaný do Božej vôle, že v jeho živote sa prejavoval len Otec. Hoci bol pokúšaný vo všetkom ako my, v prostredí zlého sveta zostal bez poškrvny. Aj my máme víťaziť, ako víťazil Kristus.

Nasleduješ Krista? Potom všetko, čo je napísané o duchovnom živote, napísané je pre teba a s Kristom to môžeš dosiahnuť. Po-

hasína ti horlivosť? Chladne tvoja pôvodná láska? Prijmi znova ponúkanú lásku Ježišovu. Jedz jeho telo, pi jeho krv a budeš jedno s Otcom a Synom.

Neveriaci Židia nechceli Spasiteľovým slovám okrem doslovného znenia priznať nijaký iný význam. Obradný zákon im zakazoval jesť krv, a preto obvinili Krista z rúhavých rečí a dohadovali sa o nich medzi sebou. Podaktorí z jeho učeníkov tiež vraveli: „*Tvrdá je to reč! Kto to môže počúvať?!*“, [Ján 6,60](#).

Spasiteľ im odpovedal: „*Toto vás pohoršuje? A čo, až uvidíte Syna človeka vystupovať ta, kde bol predtým? Duch oživuje, telo nič neosoží. Slová, ktoré som vám povedal, sú Duch a život.*“, [Ján 6,62.63](#).

Kristov život, ktorý dáva život svetu, je v jeho slove. Svojím slovom vyhánal Ježiš choroby a démonov. Svojím slovom utíšil more a kriesil mŕtvych. Preto ľuď dosvedčoval, že v jeho slove je moc. Hovoril Božie slovo, ako kedysi hovorieval ústami starozmluvných prorokov a učiteľov. Keď že celé Písmo je zjavením Krista, preto chcel Spasiteľ usmerniť vieru svojich nasledovníkov na toto Písmo. Keď už nebude viditeľne s nimi, Písmo im má byť zdrojom sily. Aj oni mali žiť „*z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst*“, ako z neho žil ich Pán ([Matúš 4,4](#)).

[269]

Ako nám jedlo udržuje telesný život, tak nám Božie slovo zachováva život duchovný. Každý človek má osobne prijímať život z Božieho slova. Ak sa chceme nasýtiť, musíme jesť osobne; takisto osobne musíme prijímať aj Božie slovo. Nemá nám ho sprostredkovať niekto iný. Písmo by sme mali skúmať pozorne, s prosbou k Bohu o pomoc Ducha Svätého, aby sme jeho Slovu porozumeli. Mali by sme si prečítať určitý biblický výrok a potom sa sústrediť na myšlienku, ktorú nám do textu vložil sám Boh. O myšlienke by sme mali uvažovať dotiaľ, kým si ju neprivlastníme a kým nepoznáme, „*čo hovorí Hospodin*“,.

Ježiš svojimi zaslúbeniami a napomenutiami oslovuje osobne mňa. Boh tak miloval svet, že svojho jednorodeného Syna dal, aby som ja vierou v neho nezahynul, ale mal večný život. Skúsenosti zaznamenané v Božom slove majú byť mojimi skúsenosťami. Modlitba i zaslúbenie, príkaz i napomenutie sa týkajú osobne mňa. „*S Kristom som pribitý na kríž. Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus. V tele žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miluje, a vydal seba*

samého za mňa., Galat'anom 2,20. Ak človek vierou prijíma zásady pravdy a nimi aj žije, potom Božie slovo preniká srdce, stváraňuje myslenie a napomáha rozvíjať povahu.

Trvalý pohľad viery na Ježiša nás posilní. Boh obdaril svoj hladný a smädný ľud najvzácnejším zjavením. Veriaci poznávajú, že Kristus je ich osobný Spasiteľ. Ak sa sýtia jeho slovom, spoznajú, že on je „*Duch a život*„. Toto slovo umŕtvuje prirodzenú prízemnú povahu a prebúda nový život v Ježišovi Kristovi. Duch Svätý prichádza k človekovi ako pravý Utešiteľ. Premieňajúca moc jeho milosti obnovuje Boží obraz v Kristovom učeníkovi, takže sa stáva „*novým stvorením*„. 2. Korint'anom 5,17. Láska zaujme miesto nenávisti a srdce dostáva božskú podobu. To je zmysel slov o živote „*z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst*„. To je zmysel jedenia Chleba, ktorý zostupuje z neba.

Kristus oznámil svetu večnú pravdu o vzťahu, ktorý existuje medzi ním a jeho nasledovníkmi. Poznal povahu tých, čo sa pokladali za jeho učeníkov a jeho slová boli skúškou ich viery. Vyhlásil, že majú veriť a konať podľa jeho učenia. Všetci, čo ho prijali, majú aj podiel na jeho prirodzenosti a povahou mu budú podobní. V tom bolo zahrnuté aj zrieknutie sa vlastných ctižiadostivých zámerov. Vyžadovala sa úplná odovzdanosť Ježišovi. Jeho nasledovníci mali žiť sebazapieravým životom a mali byť tichí a pokorní srdcom. Ak chceli získať dar večného života a nebeskej slávy, mali ísť úzkou cestou Muža z Golgoty.

Skúška bola príliš náročná. Nadšenie stúpcov, ktorí ho chceli nasilu urobiť kráľom, vychladlo. Priznali, že táto reč v synagóge im otvorila oči. Už nežili v sebaklame. Podľa ich predstáv Ježiš tu priamo vyznal, že nie je Mesiáš a že z učeníctva neplynie nijaká pozemská odmena. Uvítali jeho divotvornú moc, túžili po vyslobodení z chorôb a utrpenia, no nechceli nasledovať jeho sebazapieravý život. Nemali záujem o jeho duchovné kráľovstvo, o ktorom hovoril. Neúprimní, sebeckí ľudia, ktorí ho vyhládávali, už po ňom netúžili. Ak svoju moc a vplyv nechce uplatniť v boji o ich oslobodenie spod rímskej nadvlády, potom s ním nechcú mať nič spoločné.

Ježiš im jasne povedal: „*Niektorí z vás neveria*„, Ján 6,64 a dodal: „*Preto som vám hovoril: Nik nemôže prísť ku mne, ak mu to nedá Otec*„, Ján 6,65. Chcel, aby pochopili, že príčinou, pre ktorú ich Spasiteľ neupúta, je to, že nie sú ochotní otvoriť srdce Duchu

[270]

Svätému. „Živočíšny človek neprijíma veci Božieho Ducha; sú mu bláznovstvom a nemôže ich pochopiť, lebo ich treba duchovne posudzovať.“, [1. Korint'anom 2,14](#). Ježišovu slávu možno uzrieť len vierou. Táto sláva je skrytá dotiaľ, kým Duch Svätý v srdci človeka nezapáli vieru.

Tým, že Ježiš verejne pokarhal neveru týchto učeníkov, ešte viac sa mu odcudzili. Boli veľmi urazení, a aby Spasiteľ a ranili a uspokojili zlomyseľnosť farizejov, odvrátili sa od neho, pohrdli ním. Tým sa už aj rozhodli – zvolili si bezduchú formu, obal bez jadra. Svoje rozhodnutie potom už nikdy nezmenili, pretože s Ježišom už nechodili.

„Má vejačku v ruke a prečistí namlátené zrnó, pšenicu zhromaždí do sýpky.“, [Matúš 3,12](#). Práve bol čas čistenia. Slová pravdy oddeľovali plevy od pšenice. Mnohí sa odvrátili od Ježiša pre svoju samol'úbosť a samospravodlivosť, ktorá im nedovoľovala prijať pokarhanie, a pre prílišnú lásku k svetu, ako prekážku života pokory. Mnohí sa podobne rozhodujú dodnes. Ľudia sú skúšaní ako učenici v kafarnaumskej synagóge. Keď im pravda vnikne do srdca, poznávajú, že nežijú podľa Božej vôle. Vidia potrebu úplnej vnútornej premeny, nie sú však ochotní začať sebazapieravý život. Poodhalenie ich hriechu ich rozčul'uje. Odchádzajú urazení, ako keď učenici opustili Ježiša a smutne poznamenali: „Tvrdá je to reč! Kto to môže počúvať?!“, [Ján 6,60](#).

Radi by počuli pochvalu a lichotenie; pravda je však nepríjemná a nemôžu ju vystáť. Keď ide o zástupy a nasýtenie tisícov, keď počuť víťazné chválospevy, aj oni sú ochotní chváliť; no keď im Boží Duch, ktorý všetko skúma, zjavuje ich hriech a nabáda ich k bezhriешnemu životu, odvracajú sa od pravdy a strácajú záujem o Ježiša.

[271] Len čo sa títo znechutení učenici od Ježiša odvrátili, zmocnili sa ich rôzni duchovia. Nevideli už nič prít'azlivé v tom, ktorý ich kedysi tak zaujal. Vyhľadali jeho nepriateľov, lebo ich s nimi spájali jeden duch a jedno úsilie. Zámerne prekrúcali jeho slová, falšovali jeho výroky a tupili jeho pohnútky. Podnecovala ich kdejaká maličkosť, ktorú mohli využiť proti nemu, a tieto nepravdivé správy prebúdzať v nich rozhorčenie, ktoré mu ohrozovalo život.

Zvest', že Ježiš Nazaretský sám doznal, že nie je Mesiáš, sa rýchlo rozniesla. Preto sa v Galilei verejná mienka obrátila proti

nemu, ako pred rokom v Judei. Beda však Izraelovi! Zavrhol svojho Spasiteľa, lebo chcel dobyvateľa, ktorý by mu dal dočasnú moc. Izrael túžil po jedle, ktoré hynie; nechcel pokrm večného života.

S bolestným srdcom Ježiš pozoroval, ako ho bývalí učeníci opúšťajú – jeho, ktorý je život a svetlo ľuďí. Vedomie, že nedocenili jeho zľutovanie, neprijali jeho lásku, pohrdli jeho milosťou a zavrhl jeho spasenie, naplňalo ho nevýslovným zármutkom. Práve pre tieto skutočnosti bol Mužom bolesti, ktorý pozná utrpenie.

Ježiš sa nepokúšal zdržovať tých, čo ho opúšťali, obrátil sa k dvanástim a spýtal sa: „Aj vy chcete odísť?“, [Ján 6,67](#).

Peter odpovedal otázkou: „Pane, a ku komu by sme išli? Ty máš slová večného života. A my sme uverili a spoznali, že ty si Boží Svätý.“, [Ján 6,68.69](#).

„Ku komu by sme išli?“, Učiteľia Izraela boli otrokmi obradníctva. Farizeji a saduceji sa ustavične škriepili. Opustiť Ježiša znamenalo upadnúť medzi strohých zástancov rutinárskeho obradníctva a ctižiadostivých karieristov. Odvtedy, čo prijali Krista, mali viac vnútorného pokoja a radosti, než v celom svojom predošlom živote. Ako by sa mohli vrátiť k tým, čo sa posmievali Priateľovi hriešnikov a prenasledovali ho? Dlho očakávali Mesiáša; teraz prišiel a oni sa nemohli od neho odvrátiť a pridať sa k tým, čo ho chceli zabiť a ich prenasledovali preto, že sa stali jeho nasledovníkmi.

„Ku komu by sme išli?“, Nemohli sa zrieknuť Kristovho učenia, jeho príkladu lásky a milosrdenstva a odísť do tmy nevery a bezbožnosti sveta. Spasiteľ a opustili mnohí z tých, čo boli svedkami jeho obdivuhodných činov, Peter však vyjadril vieru učeníkov: „Ty si Boží Svätý.“, Už len pomyslenie, že by mali stratiť túto kotvu duše, ich bolelo a desilo. Bez Spasiteľa by zostali napospas temným silám rozbúreného mora.

Mnohé z Ježišových slov a činov sa obmedzenému ľudskému chápaniu javí ako tajomstvo. V diele vykúpenia má však každé slovo a každý čin určitý zámer a má priniesť istý výsledok. Keby sme mohli rozumieť Ježišovým zámerom, všetko by sme pokladali za dôležité, dokonalé a v súlade s jeho poslaním.

Božie cesty a skutky dnes ešte nevieme pochopiť. Predsa však môžeme spoznávať jeho veľkú lásku. Tá je základom jeho celého prístupu k ľuďom. Kto žije v Ježišovej blízkosti, pochopí mnohé

z tajomstva pobožnosti, uzná milosť, ktorá slúži aj pokarhaním, skúma povahu a osvetľuje zámyery srdca.

Keď Ježiš zvestoval skúšobnú pravdu, ktorá mnohých z jeho učeníkov odradila, dobre vedel, aký bude výsledok jeho slov, no musel splniť určitý zámer milosti. Predvídal, že v hodine pokušenia každý z jeho milovaných učeníkov bude tvrdo skúšaný. Tou najmučivejšou skúškou pre nich mal byť jeho smrteľný zápas v Getsemane, na ňom spáchaná zrada a ukrižovanie. Bez tejto predbežnej skúšky mnohí by s ním boli zostali len zo sebeckých pohnútok. Ctižiadosť týchto samol'úbych jednotlivcov by bola sklamaná a oni by sa boli Ježiša zriekli, keby videli, ako je ich Pán odsúdený, ako mu teraz nadáva a ubližuje zástup, ktorý ho kedysi pozdravoval ako svojho kráľ a ako posmešný dav volá: „*Ukrižuj ho!*“, Touto zradou by učeníkom spôsobil trpký, srdcervúci žiaľ, už aj tak bezmerný zo sklamanania nad zmarom najvzácnejších nádejí. V tejto temnej chvíli by azda príklad tých, čo od neho odišli, mohol strhnúť aj iných. Ježiš sa však rozhodol vyvolať túto kritickú chvíľu vtedy, keď ešte bol osobne so svojimi učeníkmi a mohol posilniť ich vieru.

Aký súcitný to Vykupiteľ! Tvárou v tvár strašnej skutočnosti, ktorá ho čakala, starostlivo urovnával cestu učeníkom, pripravoval ich pre najmučivejšie chvíle, posilňoval pre záverečnú skúšku.

Zákonníci a farizeji dúfali, že pri príležitosti Veľkej noci uvidia Ježiša, a preto mu chystali nástrahu. Ježiš však poznal ich zámery, preto sa zhromaždenia nezúčastnil. „*Okolo Ježiša sa zišli farizeji a niektorí zákonníci.*“, [Marek 7,1](#). Keď on neprišiel k nim, šli oni za ním. Na krátky čas sa zdalo, že obyvatelia Galiley prijmú Ježiša ako Mesiáša, čím bude vládna moc kňazov v onom kraji zlomená. Poslanie dvanástich učeníkov, ktoré naznačovalo rozsah Kristovho diela a privádzalo ich ešte do otvorenejších sporov s rabínmi, podnietilo novú žiarlivosť jeruzalemských vodcov. Špehovia, ktorí ho mali od začiatku jeho služby sledovať a obviniť z prestupovania soboty, boli na rozpakoch, ale rabíni sa svojho zámeru nevzdali. Teraz poslali ďalších, ktorí mali sledovať jeho činnosť a vyslediť niečo proti nemu.

Ako predtým tak aj teraz videli v ňom bezohľadného odporcu tradičných predpisov, pod nánosom ktorých sa strácal Boží zákon. Tieto príkazy mali pôvodne dbať o zachovávanie zákona, čoskoro ich však začali pokladať za svätejšie než sám zákon. Ak došlo k rozporu s príkazmi zo Sinaja, prednosť mali rabínske ustanovenia.

Najprísnejšie sa vyžadovalo dodržiavanie zásad obradnej čistoty. Zanedbávanie niektorého z pravidiel týkajúcich sa jedla pokladali za strašný hriech, ktorý bude potrestaný v živote tomto i budúcom. Zničenie priestupníka týchto zásad pokladali za cnosť.

Pravidlám o očistení nebolo konca. Celý život by človekovi nestačil na to, aby sa ich všetky naučil. Kto sa snažil tieto rabínske požiadavky zachovať, stále vlastne zápasil s obradným znečistením a musel sa ustavične umývať a očisťovať. Ľudia sa zaoberali bezvýznamnými podrobnosťami, ktoré Boh vôbec nepožadoval, no životne dôležité zásady jeho zákona zostávali nepovšimnuté.

Kristus a jeho učeníci nedodržiavali tento očistný ceremoniál a špehovia práve tým zdôvodňovali svoju obžalobu. Krista síce priamo neobvinili, kritizovali však jeho učeníkov. V prítomnosti mnohých

Ľudí povedali: „*Prečo tvoji učeníci prestupujú podanie starších? Ved' si neumývajú ruky, keď idú jesť chlieb?*„ [Matúš 15,1](#).

[274]

Kedykoľvek posolstvo pravdy zapúšťá v srdciach Ľudí mocné korene, satan podnecuje svojich služobníkov k sporom o bezvýznamné otázky. Tým chce odvrátiť pozornosť od životne dôležitých problémov. Kedykoľvek sa začína dobré dielo darit', pohotovo sa objavia zapárači a vytýkajú formálne nedostatky, aby odvrátili pozornosť od skutočností podstatne dôležitých. Keď sa zdá, že Boh chce zvláštnym spôsobom pomôcť svojim deťom, potom by sa nemali púšťať do sporov so zhubnými následkami. Otázky, ktoré sa nás najviac dotýkajú, sú: Verím spasiteľnou vierou v Božieho Syna? Žijem v súlade s Božím zákonom? „*Kto verí v Syna, má večný život, ale kto Synovi neuverí, neuzrie život.*„ „*Podľa toho vieme, že sme ho poznali, ak zachovávame jeho prikázania.*„ [Ján 3,36](#); [1. Jána 2,3](#).

Ježiš nehodlal obhajovať seba ani svojich učeníkov. Nedbal na obvinenia zamerané proti nemu, ale snažil sa odhaliť ducha, ktorý podnecoval týchto horlivých zástancov čisto ľudských obradov. Príkladne im vysvetlil dávne i nedávne počínanie. Povedal: „*Šikovne rušíte Božie prikázanie, aby ste si ponechali svoju tradíciu. Ved' už Mojžiš povedal: Cti si otca i matku! Kto zlorečí otcovi alebo matke, musí zomrieť, ale vy hovoríte: Ak niekto povie otcovi alebo matke: To, čím by som ťa mal podporovať, je korban, to je obetný dar, už mu viac nič nedovolíte urobiť pre otca alebo matku.*„ [Marek 7,9-12](#). Piate prikázanie prehliadali ako bezvýznamné, pritom však prísne dodržiavali ustanovenie starších. Učili Ľud, že podpora chrámu je svätejšia povinnosť než podpora rodičov a že je svätokrádežou podporiť otca alebo matku čiastkou toho, čo bolo venované na chrám, nech by to krajne potrebovali. Stačilo, aby nevďačné diet' a slovom „*korban*„ zasvätilo svoj majetok Bohu, a mohlo ho voľne užívať po celý život. Po smrti vlastníka ho dostal chrám. Tak mohlo diet' a po celý život, ba i po smrti znevažovať a olupovať svojich rodičov pod zámienkou zasvätenia majetku Bohu.

Ježiš ani slovom ani činom neoslabil záväznosť človeka prinášať Bohu dary a obete. Ved' bol to vlastne Kristus, kto Izraelcom v dávnej dobe dal všetky pokyny o desiatkoch a daroch. Pochválil chudobnú ženu, ktorá do chrámovej pokladnice dala všetko, čo mala. Zdanlivá horlivosť kňazov a rabínov pre Boha mala zakryť ich túžbu po vlastnej sláve. Tým klamali Ľud, ktorý ťažko znášal bremeno,

čo Boh neuložil. Ani Kristovi učeníci sa nevedeli úplne zrieknuť zdedených predsudkov a rabínskej autority. Zjavením pravého ducha rabínov chcel Ježiš oslobodiť z otroctva tradície všetkých, čo chceli úprimne slúžiť Bohu.

Zákerným špehom povedal: „*Pokrytci, dobre o vás prorokoval Izaiáš, keď povedal: Tento ľud ma ctí perami, ale jeho srdce je odo mňa ďaleko. Zbytočne ma uctievaajú, lebo ako náuku podávajú ľudské príkazy.*“, [Matúš 15,7-9](#). Kristove slová boli obžalobou celého farizejského systému. Ježiš oznámil, že rabíni sa vlastne vyvyšujú nad Boha, keď svojim požiadavkám dávajú prednosť pred príkazmi Božími. [275]

Jeruzalemskí vyslanci boli rozčúlení. Nemohli obviniť Krista, že prestupuje sinajský zákon, lebo ho obhajoval proti ich tradíciám. Poukázal na veľký rozdiel medzi slávnymi príkazmi zákona a maličnosťou čisto ľudských požiadaviek.

Ježiš vysvetlil zástupu, a potom dôkladnejšie aj svojim učeníkom, že poškrvnenie neprichádza zvonka, ale zvnútra. Čistota a nečistota sú záležitosťou ľudského srdca. Človeka poškrvňuje zlý čin, zlé slovo, zlá myšlienka a prestúpenie Božieho zákona, nie opomenutie vonkajších, čisto ľudských obradných úkonov.

Učeníci si povšimli zlobu vyslancov, keď bolo odhalené ich falošné učenie. Pozorovali zlostné pohľady a počuli reptavé slová nespokojnosti a pomstivosti. Zabudli, ako často Kristus dokázal, že v ľudskom srdci číta ako v otvorenej knihe a povedali mu o účinku jeho slov. Dúfali, že Ježiš by mohol upokojiť nahnevaných hodnostárov, preto mu pripomenuli: „*Vieš, že sa farizeji pohoršili, keď počuli to slovo?*“, [Matúš 15,12](#).

Ježiš odpovedal: „*Každá rastlina, ktorú nezasadil môj nebeský Otec, bude vykorenená.*“, [Matúš 15,13](#). Zvyky a tradície, ktoré si rabíni tak vážili, mali pôvod svetský, nie nebeský. Nech si ich ľud akokoľvek vážil, v Božej skúške neobstáli. Bezcnosť každého ľudského nariadenia, ktoré malo nahradiť príkazy Božie, bude zjavená v onen deň, keď „*Boh každé dielo privedie na súd i každú tajnú vec, či je dobrá alebo zlá.*“, [Kazateľ 12,14](#).

Nahrádzanie Božích príkazov ľudskými dosiaľ neprestalo. Aj medzi kresťanmi sú zavedené zvyky a ustanovenia, ktoré nemajú o nič pevnejší základ než tradíciu otcov. Božie prikázania boli nahradené ustanoveniami, ktoré sa opierajú len o ľudskú moc. Ľudia

lipnú na svojich tradíciách, uctievať svoje zvyklosti a voči tým, ktorí im chcú poukázať na ich omyly prechovávajú nenávisť. Dnes, keď sme povolani upozorňovať ľudí na Božie prikázania a vieru v Ježiša, zakúšame to isté nepriateľstvo, aké bolo v dobe Kristovej. O ostatku Božieho ľudu čítame: *„Drak sa na ženu nahneval a odišiel bojovať s ostatnými z jej potomstva, ktorí zachovávajú Božie prikázania a majú Ježišovo svedectvo.“*, [Zjavenie Jána 12,17](#).

[276] *„Každá rastlina, ktorú nezasadil môj Otec, bude vykorenená.“*, [Matúš 15,13](#). Boh nás vyzýva, aby sme miesto autority cirkevných otcov prijali Slovo večného Otca, Pána neba i zeme. Len ono je pravda bez bludu. Dávid povedal: *„Rozumnejší som ako všetci moji učitelia, lebo tvoje svedectvá sú mojím premýšľaním. Som rozvážnejší ako starci, lebo zachovávam tvoje rozkazy.“*, [Žalm 119,99.100](#). Všetci, čo uznávajú ľudskú autoritu, cirkevné obyčaje alebo tradície otcov, mali by pamätať na Kristove varovné slová. *„Zbytočne ma uctievať, lebo ako náuku podávajú ľudské príkazy.“*, [Matúš 15,9](#).

Ježiš po stretnutí s farizejmi odišiel z Kafarnauma cez Galileu do vrchovatej krajiny na hraniciach Fenície. Smerom na západ mohol vidieť v nížine staré mestá Týr a Sidon, ich pohanské chrámy, veľkolepé paláce, trhoviská a prístavy s množstvom lodí. V pozadí sa modralo Stredozemné more; za jeho diaľavy mali poslovia evanjelia niesť radostnú zvesť do centier svetovej ríše. Nebol tu ešte čas. Ježiš mal teraz pripraviť svojich učeníkov na ich poslanie. Dúfal, že v tomto kraji nájde žiaduci odpočinok, ktorý nemal v Betsaide. Nebol to však jediný jeho zámer tejto cesty.

„*Tu vyšla istá kanaánska žena z toho kraja a kričala: Zmiluj sa nado mnou, Pane, Syn Dávidov! Moja dcéra je hrozne posadnutá démonom.*“, [Matúš 15,22](#). Ľud tohto kraja patril k niekdajšej kanaánskej rase. Boli to modloslužobníci, ktorými Židia pohrdali a ktorých nenávideli. K nim patrila aj žena, ktorá práve prišla k Ježišovi. Bola to pohanka, a teda bez výsad, ktoré mali Židia. Medzi Feničanmi žili mnohí Židia a radostná zvesť o Kristovom pôsobení prenikla aj do tohto kraja. Niektorí počúvali jeho posolstvo a svedčili o jeho zázračnom pôsobení. Táto žena sa dozvedela o prorokovi, ktorý podľ a správ uzdravoval všetkých chorých. Keď sa dopyčula o jeho moci, v srdci sa jej prebudila nádej. Materinská láska ju viedla k rozhodnutiu zveriť dcéru Ježišovi. Pevne sa rozhodla ísť k nemu so svojím žiaľom. On musí uzdraviť jej dieťa. Hľadala pomoc u pohanských bohov, no márne. Niekedy ju pokúšala myšlienka: Čo môže pre mňa urobiť tento židovský učiteľ? Počula však, že uzdravuje všetkých chorých, či sú bohatí alebo chudobní. Rozhodla sa, že sa tejto jedinej nádeje nevzdá.

Kristus vedel o postavení tejto ženy. Vedel, že ho chce vidieť, preto jej to umožnil. Pomocou tejto ženy mohol živo znázorniť svoje učenie. Preto aj svojich učeníkov povolal do tohto kraja. Chcel, aby sa oboznámili s nevedomosťou, aká vládne v mestách a osadách v blízkosti Izraela. Ľud, ktorý dostal prednosť, že smel poznať pravdu, nechápal potreby svojich susedov. Nijakým úsilím sa nesnažil po-

môcť ľuďom v temnote. Priehrada, ktorú postavila pýcha Židov, marila prístup všetkým záujemcom z okolitého pohanského sveta. [278] Túto priehradu bolo treba zbúrať.

Kristus neodpovedal na ženinu žiadosť okamžite. Prijal ženu opovrhovaného národa tak, ako by ju boli prijali Židia. Tým hodlal ukázať učeníkom, ako bezohľadne a bezcitne Židia zaobchádzali s podobným prípadom a ako súciteľne podľa jeho prania a príkladu mali konať oni.

Aj keď jej Spasiteľ neodpovedal, žena nestratila vieru. Šiel ďalej, akoby nepočul; ona šla za ním a opakovala svoju prosbu. Učeníkov znepokojovala jej dotieravosť, preto žiadali Ježiša, aby ju poslal preč. Videli, že Majster sa k nej správal ľahostajne, preto sa nazdávali, že súhlasí s predsudkami Židov voči Kanaáncom. Žena sa však obrátila na súciteľného Spasiteľa, no on jej na žiadosť svojich učeníkov odpovedal: „*Bol som poslaný len k ovciam, ktoré sa stratili z domu Izraela.*“, [Matúš 15,24](#). Aj keď sa zdalo, že táto odpoveď súhlasí s predsudkami Židov, bola vlastne pokarhaním učeníkov, ktorí neskôr pochopili, že im pripomenul to, čo im už toľkokrát povedal, že totiž prišiel na svet zachraňovať všetkých, čo ho prijmú.

Žena prosila Krista ešte naliehavejšie, padla mu k nohám a volala: „*Pane, pomôž mi!*“, Ježiš, akoby stále zamietal jej prosbu podľa bezohľadných predsudkov Židov, odpovedal: „*Nie je dobré vziať chlieb deťom a hodiť šteňatám.*“, [Matúš 15,25.26](#). Tým skutočne potvrdzoval, že nie je správne dávať požehnanie vyvoleného ľudu cudzincom a nepriateľom Izraela. Táto odpoveď by menej rozhodného žiadateľa určite odradila. Žena však pocítila záblesk nádeje. V Ježišovom zdanlivom odmietnutí postihla súciteľ, ktorý nemohol utajiť. Odpovedala: „*Áno, Pane, ale ved' aj šteňatá sa živia odrobinami, ktoré padajú zo stola ich pánov.*“, [Matúš 15,27](#). Pri otcovskom stole majú deti dostatok a ani psi netrpia hladom. Majú právo na odrobiny, ktoré padajú z bohato obloženého stola. Ak teda Izrael dostal toľko požehnaní, nezostalo niečo z nich pre ňu? Ak ju pokladali za psa, nemala teda azda psie právo na odrobinu z jeho hojnosti?

Ježiš práve odišiel z miesta svojho pôsobenia preto, lebo ho zákonníci a farizeji chceli zabiť. Reptali a sťažovali si. Prejavili neveru a zatvrdilosť, odmietli spasenie, ktoré im bolo ochotne ponúknuté. Tu sa Kristus stretáva so ženou zbedačeného a pohrdaného národa, ktorý nemal výsadu poznať svetlo Božieho slova, a táto žena

okamžite podlieha Kristovmu božskému vplyvu a neochvejne verí, že Ježiš môže vypočuť jej prosbu. Prosí o odrobiny, ktoré padajú z Majstrovho stola. Ak dostane to, čo patrí psom, ochotne sa nechá pokladať za psa. Nedbá na národnostné či náboženské predsudky ani pýchu a v Ježišovi bezprostredne poznáva Vykupiteľ'a, ktorý môže splniť všetko, o čo ho požiada.

Spasiteľ je spokojný. Vyskúšal jej vieru. Svojím správaním k nej ukázal, že ona, ktorú Izraelci pokladali za vyvrhel'a, už nie je cudzinkou, ale patrí do Božej rodiny. Ako Božie dieťa má aj právo užívať z otcových darov. Kristus teraz splní jej prosbu a tým zakončuje aj poučenie pre svojich učeníkov. Súcitne a láskavo jej vraví: *„Žena, veľká je tvoja viera; nech sa ti stane, ako chceš!„*, [Matúš 15,28](#). Jej dcéra bola v tú chvíľu uzdravená. Démonský duch ju už netrápil. Žena poznala svojho Spasiteľ'a a odišla šťastná, že vypočul jej prosbu. [279]

To bol jediný div, ktorý Ježiš na tejto ceste urobil. Kvôli nemu však šiel až k hraniciam Týru a Sidonu. Chcel pomôcť zarmútenej žene a pritom dať príklad milosrdenstva voči pohádanému ľudu. Z tohto príkladu sa mali učeníci učiť vtedy, keď už s nimi nebude. Chcel ich vyviesť zo židovskej výlučnosti a usmerniť ich, aby dbali aj o blaho okolitého ľudu.

Ježiš chcel vysvetliť hlboké tajomstvo pravdy skryté od vekov. Aby sa aj pohania stali spoludedičmi Židov a „*spoluúčastníkmi zaslúbenia v Kristovi Ježišovi skrze evanjelium*„, [Efezským 3,6](#). Učeníci túto pravdu ťažko prijímali a nebeský Učiteľ im dával jedno naučenie za druhým. Tým, že odmenil vieru stotníka v Kafarnaume a zvestoval evanjelium obyvateľom Sicharu, podal dôkaz, že neznášanlivosť Židov neschvaľuje. Samaritáni však mali čiastočné poznanie o Bohu, a stotník sa láskavo správal k Izraelcom. Ježiš teraz priviedol učeníkov do styku s pohankou, ktorá – podľa ich odhadu – práve tak málo ako ktokoľvek iný z jej pohanského ľudu mohla od neho niečo očakávať. Chcel im názorne ukázať, ako sa majú v podobnom prípade správať. Učeníci sa nazdávali, že Majster príliš štedro vyčerpáva dary svojej milosti. Ježiš chcel ukázať, že jeho láska prekračuje rasové či národnostné hranice.

Keď Kristus povedal: *„Bol som poslaný len k strateným ovciam domu izraelského*„, povedal pravdu a svojou službou kanaánskej žene splnil svoje poslanie. Táto žena bola jednou zo stratených oviec,

ktoré mali Izraelci hľadať. Kristus konal dielo, ktoré bolo zverené im, ktoré však tak žalostne zanedbali.

Tento čin jasnejšie ukázal, aká úloha ich čaká medzi pohanmi. Za hranicami Judey videli širé pole pôsobnosti. Pozorovali ľuďov preťažených starosťami, ktoré iných, lepšie postavených ľudí, netiesnili. Medzi tými, ktorými by mali pohádzať, boli ľudia, čo túžili po pomoci onoho veľkého Lekára a dychtili po svetle pravdy, ktoré v takej hojnej miere dostali Židia.

[280] Keď Židia ešte rozhodnejšie odmietli učeníkov, pretože Ježiša vyhlásili za Spasiteľa sveta, a keď Kristova smrť zbúrila priehradu medzi Židmi a pohanmi, malo toto a podobné iné naučenie o službe evanjelia, ktoré nebolo spútané národnostnými a zvykovými predsudkami, mocný vplyv na Kristových nasledovníkov.

Spasiteľova návšteva vo Fenícii a div mali ešte ďalší zámer. Tento zázračný skutok Ježiš vykonal nielen kvôli žene či kvôli učeníkom a tým, ktorým slúžili, ale aby sme aj my „verili, že Ježiš je Mesiáš, Boží Syn,, a aby sme „vierou mali život v jeho mene,, [Ján 20,31](#). Tie isté sily, ktoré pred devätnástimi storočiami bránili ľuďom v prístupe ku Kristovi, pôsobia aj dnes. Duch, ktorý postavil hrádzu medzi Židov a pohanov, pracuje dodnes. Pýcha a predsudky vybudovali silné priehrady medzi rôznymi vrstvami ľudí. Kristus a jeho poslanie boli falošne vykladané. Mnohí pocitujú, že sú vylúčení z dosahu blahodarnej pôsobnosti evanjelia. Nemali by sa však nazdávať, že sú odlúčení od Krista. Nieto priehrad, či ľudských, alebo satanských, ktoré by viera nemohla prekonať.

Viera Feničanky sa vrhla proti priehradám, ktoré boli medzi Židmi a pohanmi. Nedala sa znechutiť a bez ohľadu na udalosti, ktoré ju mohli zmalomyselniť, dôverovala Spasiteľovej láske. Kristus chce, aby sme mu aj my tak dôverovali. Požehnanie spásy je totiž pre každého. Okrem vlastného rozhodnutia nič nemôže človekovi zabrániť v tom, aby sa podľa evanjelia stal účastníkom Kristových zaslúbení.

Boh nenávidí kastovníctvo. S ničím podobným nesúhlasí. Pred nami majú všetci ľudia rovnakú cenu. On „z jedného urobil celé ľudské pokolenie aby obývalo celý povrch zeme, určil im vymedzený čas a hranice ich bývania, aby hľadali Boha, ak by ho dajako nahmatali a našli, hoci od nikoho z nás nie je ďaleko,, [Skutky apoštolov 17,26.27](#). Všetkých, bez rozdielu veku, postavenia, národnosti či

náboženstva, volá k sebe a všetkým ponúka život: „Nik, kto v neho verí, nebude zahanbený. Niet rozdielu., „Už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného., Človek „bohatý a chudobný sa stretávajú, oboch stvoril Hospodin.,, „Ten istý je Pán všetkých, bohatý pre všetkých, ktorí ho vzývajú; lebo každý, kto bude vzývať Pánovo meno, bude spasený., [Rimanom 10,11](#); [Galat'anom 3,28](#); [Príslovia 22,2](#); [Rimanom 10,12.13](#).

44. kapitola — Pravé znamenie

„Znova opustil končiny Týru a cez Sidon prišiel ku Galilejskému moru, do stredu dekapolského kraja.“, [Marek 7,31](#).

Bolo to práve v krajine Desať mestia, kde Ježiš uzdravil posadnutých z Gergezy. Tunajší ľudia vydesení stratou svíň žiadali Ježiša, aby od nich odišiel. Od poslov, ktorých tu nechal, sa dozvedeli o Spasiteľovi toľko, že nakoniec sa v nich prebudila túžba vidieť ho. Keď sa sem opäť vrátil, obklopil ho zástup a priviedli mu hluchého, kockavého človeka. Ježiš teraz neuzdravil muža ako obvykle len slovom, ale odvedol ho bokom od zástupu, vložil mu svoje prsty do uší a dotkol sa jeho jazyka, pohliadol k nebu a povzdychol pri pomyslení, koľko uší zostane hluchých a koľko jazykov ho neuzná za Vykupiteľa. Pri slovách: „*Otvor sa*“, postihnutému sa vrátila reč a on, bez ohľadu na napomenutie, aby o tom nikde nehovoril, všade rozchýril príbeh svojho uzdravenia.

Ježiš odišiel na vrch a ľudia sa tu zišli okolo neho; prinášali mu k nohám svojich chorých a chromých. Spasiteľ uzdravil všetkých, a tento pohanský ľud oslavoval Boha izraelského. Tri dni sa tiesnil zástup okolo Spasiteľa, v noci spali pod šírým nebom a cez deň dychtivo počúvali, čo Kristus hovoril, a pozorovali jeho skutky. Po troch dňoch im došli zásoby potravín. Ježiš ich nechcel prepustiť hladných, preto dal pokyn učeníkom, aby im dali jesť. Učeníci opäť prejavili svoju malovernosť. Pri Betsaide videli, ako Kristovým požehnaním aj z malej zásoby možno nasýtiť veľký zástup. Teraz však nepriniesli všetko, čo mali, v spoľahnutí, že svojou mocou urobí div a nasýti hladné zástupy. Čo viac, v Betsaide nasýtil Židov; toto sú neveriaci pohania. V srdci učeníkov bolo ešte stále mnoho židovských predsudkov, preto povedali Ježišovi: „*Kde vziať tu v pustatine toľko chleba, aby sme nasýtili toľký zástup?*“, [Matúš 15,33](#). Poslúchli však jeho slovo a priniesli mu, čo mali: sedem bochníkov chleba a dve ryby. Zástup sa nasýtil a zostalo sedem košov odrobín. Štyritisíc mužov, okrem žien a detí, sa občerstvilo a Spasiteľ ich prepustil šťastných a plných vd'ačnosti.

Ježiš sa potom aj s učeníkmi preplavil do Magdaly, na juh genezaretskej roviny. Na hraniciach Týru a Sidonu duchovne pookrial vierou Sýrofeničanky. Pohanský ľud z Desat'mestia ho prijal radosť. Keď sa teraz opäť zastavil v Galilei, kde sa jeho moc tak výrazne prejavila, kde vykonal najviac milosrdných skutkov a kde aj učil, ľudia ho prijali so zjavnou nedôverou. [282]

K deputácii farizejov sa pripojilo niekoľko zástupcov bohatých a vznešených saducejov, ku ktorým patrili kňazi, skeptici a šľachtici národa. Tieto dve sekty sa prudko nenávideli. Saduceji sa uchádzali o priazeň vládnej moci, aby si udržali vlastné postavenie a vplyv. Naproti tomu farizeji podnecovali nenávisť ľudu proti Rimanom v nedočkavej túžbe po okamžiku, keď zvrhnú jarmo utláčateľa. Teraz sa však farizeji a saduceji spojili proti Kristovi. Rovný hľadá rovného a zlo, nech je kdekoľvek, pakuje so zlom proti dobru.

Farizeji a saduceji teraz prišli ku Kristovi a žiadali od neho nebeské znamenie. Keď za Józua šli Izraelci do boja proti Kanaáncom pri Betoróne, slnko sa na príkaz vodcu zastavilo, kým nezvíťazili. Ich dejiny zaznamenali mnoho podobných divov. Niečo také žiadali teraz od Ježiša. Židom však tieto znamenia neboli nič platné. Nijaké vonkajšie dôkazy im nemohli pomôcť. Nechýbalo im rozumové osvietenie, ale duchovná obnova.

Ježiš povedal: „*Pokrytci, vzhľad oblohy viete posúdiť*“, – podľa oblohy vedeli predpovedať počasie – „*znamenie časov nemôžete?*“, [Matúš 16,3](#). Kristove slová, ktoré ich mocou Ducha Svätého usvedčovali z hriechu, boli im Božím spásnym znamením. Kristovu službu potvrdzovali znamenia priamo z neba. Anjelské spevy pri jeho narodení, hviezdny sprievod mudrcov, holubica a hlas z neba pri jeho krste o ňom jasne svedčili.

„*On si v duchu vzdychol a povedal: Prečo toto pokolenie žiada znamenie?*“, [Marek 8,12](#). „*Ale znamenie nedostane, iba ak znamenie proroka Jonáša.*“, [Matúš 12,39](#). Ako Jonáš bol tri dni a tri noci v bruchu veľryby, aj Kristus mal byť tak dlho „*v lone zeme*“, ([Matúš 12,40](#)), a ako Jonášovo kázanie bolo znamením pre Ninivčanov, tak bolo Kristovo kázanie znamením jeho pokoleniu. Ako rozdielne bolo však toto slovo prijaté! Ľud tohto pohanského veľkomesta sa zachvel pod Božím posolstvom. Králi a kniežatá sa pokorili, veľkí i malí volali k nebeskému Bohu a on sa nad nimi zľutoval. Kristus povedal: „*Ninivčania povstanú na súde s týmto pokolením a odsúdia*

ho, lebo oni sa kajali na Jonášovo kázanie. A hľa, tu je ktosi väčší ako Jonáš!., [Matúš 12,41](#).

[283]

Každý Kristov div bol znamením jeho božstva. Konal dielo, ktoré podľa predpovede mal konať Mesiáš, ale farizeji tieto skutky milosrdenstva pokladali za zrejmú urážku. Židovskí vodcovia sa vedeli dívať na ľudské utrpenie s tupou ľahostajnosťou. V mnohých prípadoch ich sebecko a útlak spôsobili utrpenie, ktoré Kristus odstraňoval. Preto im tieto zázraky boli výčitkou.

Práve vrcholný dôkaz Spasiteľovho božstva viedol Židov k rozhodnutiu zavrhnúť ho. Hlavný zmysel jeho zázrakov bol v tom, že ich vykonal pre blaho ľudstva. Najväčším dôkazom, že prišiel od Boha, bol jeho život, v ktorom sa zjavovala Božia povaha. Konal Božie skutky a zvestoval Božie slovo. Taký život je najväčším zo všetkých divov.

Keď sa dnes zvestuje posolstvo pravdy, mnohí volajú ako kedysi Židia: „*Ukáž nám znamenia. Urob nejaký div.*“, Kristus nerobil divy podľa prania farizejov. Ani na púšti nesplnil satanovo pranie a neurobil zázrak. Neprepožičiava nám silu na ospravedlnenie samých seba či na uspokojenie prania nevery a pýchy. Evanjelium nie je však nikdy bez znamení svojho božského pôvodu. Nie je to azda div, že môžeme byť vyslobodení zo satanovej moci? S nepriateľstvom v srdci voči satanovi sa človek nerodí; je to výsledok pôsobenia Božej milosti. Ak niekoho ovládala tvrdošijná a svojhlavá vôľa, a zrazu sa slobodne a celým srdcom odovzdá pôsobeniu nebeských síl, stal sa div. Podobne je to aj s človekom, ktorý sa dostal na sčesť a zrazu pochopí mravný dosah pravdy. Kedykoľvek dochádza k obráteniu, milovaniu Boha a zachovávaní jeho prikázaní, plní sa Božie zasľúbenie: „*Dám vám nové srdce a nového ducha dám do vášho vnútra.*“, [Ezechiel 36,26](#). Zmena v ľudskom srdci, premena ľudskej povahy je zázrak, ktorý svedčí o večne živom Spasiteľovi, ktorý zachraňuje ľudí. Dôsledný kresťanský život je veľký div. Jediným znamením, ktoré by pri zvestovaní slova nikdy nemalo chýbať, je prítomnosť Ducha Svätého, ktorý v srdciach poslucháčov premieňa slovo na životodarnú moc. To je svedectvo Boha pred svetom o božskom poslaní jeho Syna.

Tí, čo od Ježiša žiadali znamenie, neverou si natoľko zatvrdili srdce, že v Spasiteľovi nespoznali Božiu povahu. Nechceli vidieť, že v jeho poslaní sa naplnilo Písmo. Podobenstvom o boháčovi a

Lazarovi povedal Ježiš farizejom: „*Ak neposlúchajú Mojžiša a prorokov, nedajú sa presvedčiť ani keby niekto vstal z mŕtvych.*“, [Lukáš 16,31](#). Nijaké pozemské ani nebeské znamenie by im neprospeľo.

Ježiš „*si v duchu vzdychol,*“, odvrátil sa od skupiny posmievačov a opäť šiel s učeníkmi na loď. V tichom smútku sa znova preplavili na breh jazera. Nevrátili sa však ta, odkiaľ vyšli, ale zamierili k Bet-saide, teda do blízkosti mesta, kde Kristus nasýtil vyše päť tisícový zástup. Ježiš tu povedal: „*Dajte si pozor a varujte sa kvasu farizejov a saducejov!*“, [Matúš 16,6](#). Od Mojžišových čias boli ľudia zvyknutí na Veľkú noc odstraňovať kvas zo svojich príbytkov; pokladali ho totiž za symbol hriechu. Učeníci však Ježiša nepochopili. Pri náhlom odchode z Magdaly zabudli si vziať chlieb; mali so sebou len jeden bochník. Nazdávali sa, že Kristus sa svojím varovaním zmieňuje o tom, aby od farizejov a saducejov nekupovali chlieb. Nedostatok viery a duchovného pohľadu ich často viedol k podobnému nepochopeniu jeho slov. Ježiš teraz pokarhal ich domnienku, že by sa ten, ktorý dvoma rybami a jačmennými chlebmi nasýtil tisíce, pri tak závažnom varovaní zmieňoval len o chlebe časnom. Hrozilo nebezpečenstvo, že mudrovanie farizejov a saducejov nakazí jeho učeníkov kvasom nevery, takže Kristovo dielo budú zľahčovať.

[284]

Učeníci mali sklón domnievať sa, že ich Majster predsa len mal nejaké nebeské znamenie dať. Verili, že to môže urobiť a že by také znamenie umlčalo ich nepriateľov. Nepostrehli pokrytectvo týchto zlomyselných posmievačov.

O niekoľko mesiacov neskôr zopakoval to isté naučenie, keď sa „*zhlukli neprehľadné zástupy, že ľudia až šliapali po sebe. Ježiš začal hovoriť najprv svojim učeníkom: Chráňte sa kvasu farizejov, čiže pokrytectva.*“, [Lukáš 12,1](#).

Kvas pôsobí nepozorovane a nakvasí celé cesto. Ak v srdci skrývame pokrytectvo, potom nám prenikne povahu i celý život. Kristus už výrazne pokarhal pokrytectvo farizejov, keď odhalil ich zvyk korbanu, pre ktorý hriechne zanedbávali synovskú poslušnosť pod zámienkou, že obetujú na chrám. Zákonníci a farizeji nepozorovane zavádzali do života klamné zásady. Pravý zámer svojho učenia skrývali a využili každú príležitosť, aby ho taktne vštepovali do mysle svojich poslucháčov. Len čo ľudia tieto falošné zásady prijali, pôsobili v nich ako kvas v múke, prenikali povahu a stvárnili ju

po svojom. Práve toto klamné učenie bránilo ľuďom prijať Kristove slová.

Tie isté vplyvy pôsobia aj dnes v ľuďoch, ktorí si Boží zákon prispôsobujú vlastným zvyklostiam. Títo ľudia neútočia na zákon otvorene, ale dávajú prednosť špekulatívnym teóriám, ktoré maria jeho zásady. Svojím výkladom zbavujú zákon jeho sily.

Pokrytectvo farizejov bolo plodom sebeckta. Cieľom ich života bola oslava seba. Kvôli tomu prekrúcali a zneužívali Písmo a nechceli vidieť zámer Kristovho poslania. Týmto zákerným zlom bolo ohrozené aj Kristovo učenie. Zmýšľanie farizejov veľkou mierou ovplyvnilo tých, čo sa za Ježišových nasledovníkov síce pokladali, no v záujme učeníctva neboli ochotní zrieknuť sa všetkého. Často kolísali medzi vierou a neverou a v Kristovi nepostrehli skryté poklady múdrosti. Ani učeníci, ktorí pre Ježiša opustili všetko, nevedeli sa zbaviť sebeckej túžby po niečom veľkolepom. Tento duch podnecoval spor o to, kto z nich bude najväčší. Tento duch rozleptával súdržnosť medzi nimi a Kristom, takže mali len málo súcitného pochopenia a pramálo rozumeli tajomstvu vykúpenia. Ako nespútaný kvasný proces kazí a znehodnocuje, tak pestované sebeckto spôsobuje znečistenie a záhubu človeka.

[285]

Ako veľmi je aj medzi dnešnými nasledovníkmi nášho Pána – ako kedysi – rozšírený zákerne zvodný klam! Ako často nám našu službu Kristovi i naše vzájomné spoločenstvo nahlodáva tajná túžba po prvenstve! Ako pohotovo sa hlásia vlastné záujmy a túžba po ľudskej pochvale! Sebecká láska a túžba po ľahšej ceste, než akú vyznačil Boh, vedú k tomu, že ľudia nebeské príkazy nahrádzajú ľudskými teóriami a tradíciami. Kristus varovne napomínal svojich učeníkov: „*Chráňte sa kvasu farizejov.*“, [Lukáš 12,1](#).

Kristovo náboženstvo je vtelením úprimnosti. Horlivosť pre Božiu slávu je pohnútkou, ktorú vstúpuje človekovi do srdca Duch Svätý. Jediné on to môže urobiť svojím prenikavým pôsobením. Svetskú lásku a pokrytectvo môže prekonať len Božia moc. Táto zmena je znamením jeho pôsobenia. Keď prijatá viera vypudí sebeckto a pretváрку, ak nás bude nabádať, aby sme miesto slávy vlastnej hľadali slávu Božiu, potom smieme vedieť, že je to viera pravá. Vedúcou zásadou Kristovho života bolo: „*Otče, osláv svoje meno!*“, ([Ján 12,28](#)), a ak ho nasledujeme, stane sa naším základným pravid-

lom. Prikazuje nám, aby sme žili, „ako žil on,“; a „podľa toho vieme, že sme ho poznali, ak zachováваме jeho prikázania,“. [1. Jána 2,6.3.](#)

45. kapitola — V tôni kríža

Kristovo pozemské dielo sa chýlilo k svojmu záveru. Duchovným zrakom sledoval Ježiš jasné obrysy udalostí blízkej budúcnosti. Skôr než vzal na seba ľudskú prirodzenosť, jasne videl celú cestu, ktorou musí prejsť, ak má zachrániť, čo zahynulo. Skôr než v nebi odložil svoju korunu a kráľovské rúcho a zostúpil z trónu, aby svoju božskú prirodzenosť priodial prirodzenosťou ľudskou, vedel o každej rane, ktorá mu zasiahne srdce, o každej urážke, ktorá dopadne na jeho hlavu, a vedel o sebazaprení, ktoré vytrpí. Videl celú svoju životnú púť od jasiel po Golgotu. Vedel, aká úzkosť ho očakáva. To všetko vedel, a predsa mohol povedať: *„Ajhl'a, prichádzam. Vo zvitku knihy mi je predpísané. Rád plním tvoju vôľu, môj Bože, a tvoj zákon v hĺbke srdca nosím.,, Žalm 40,8.9.*

Kristus mal vždy na zreteli výsledok svojho poslania. V pozemskom živote plnom námahy a sebaobetovania ho utešoval výhl'ad, že všetko to úsilie nebude márne. Tým, že za ľudstvo obetuje život, získa svet pre vernosť Bohu. Aj keď musel prejsť predovšetkým krstom krvi, aj keď jeho nevinnú dušu mali zat'ažiť hriechy sveta a doľahnúť na neho tiene nevýslovného utrpenia, predsa pre radosť, ktorá ho čakala, zvolil si kríž a nedbal na potupu.

Všetko, čo ho očakávalo, bolo dosiaľ skryté pred zrakom jeho učeníkov. Blížila sa však chvíľ'a, keď budú musieť byť svedkami aj jeho smrteľného zápasu. Nevyhnú sa pohľadu na to, ako ten, ktorého milovali a ktorému dôverovali, dostáva sa do rúk nepriateľov a visí na golgotskom kríži. Čoskoro ich opustí a oni budú musieť zápasiť so svetom bez jeho útešnej, viditeľnej prítomnosti. Vedel, aká krutá nenávisť a nevera ich postihne, preto ich chcel na prichádzajúce utrpenie pripraviť.

Ježiš prišiel aj so svojimi učeníkmi do jedného z miest v blízkosti Cézarey Filipovej. Tieto mestá boli mimo Galiley, v kraji, kde prevládala modloslužba. Učeníci tu neboli vystavení kritickému vplyvu Židov, miesto toho sa dostali do užšieho styku s pohanskou modloslužbou. V tomto prostredí boli zastúpené všetky formy povery

rozšírené aj v ostatných častiach sveta. So všetkým tým chcel Ježiš oboznámiť svojich učeníkov preto, aby si uvedomili zodpovednosť voči pohanom. V tejto krajine nevenoval toľko pozornosti ľudu, ako práve svojim učeníkom.

Hodlal im vysvetliť svoje budúce utrpenie. Najprv poodišiel stranou sám a modlil sa, aby ich srdcia boli ochotné prijať jeho slovo. Keď sa k nim vrátil, nepovedal im naraz všetko, čo im chcel oznámiť. Najprv im dal príležitosť, aby mohli vyznať vieru v neho, a získali posilu pre blížiacu sa skúšku. Spýtal sa ich: „*Za koho považujú ľudia Syna človeka?*“, [Matúš 16,13](#).

[287]

Zarmútení museli doznať, že Izrael nepoznal svojho Mesiáša. Niektorí ho síce kvôli divom, ktoré urobil, pokladali za Dávidovho syna. Zástupy nasýtené pri Betsaide ho chceli vyhlásiť za izraelského kráľa. Mnohí boli ochotní uznať ho za proroka, neverili však, že je Mesiáš.

Ježiš sa spýtal druhýkrát svojich učeníkov: „*A vy ma za koho považujete? Ty si Kristus, Syn živého Boha, odpovedal Šimon Peter.*“, [Matúš 16,15.16](#).

Peter od začiatku veril, že Ježiš je Mesiáš. Mnohí iní, ktorých kázanie Jána Krstiteľ a presvedčilo a Krista prijali, začali o Jánovom poslaní pochybovať, keď bol uväznený a sťatý, a teraz pochybovali, že Ježiš je ten dlhoočakávaný Mesiáš. Mnohí z učeníkov, ktorí vrúcne očakávali, že Ježiš zasadne na Dávidov trón, ho opustili, keď videli, že sa o nič také neusiluje. Peter a jeho priatelia sa však od neho neodvrátili. Nerozhodnosť tých, čo včera chválili a dnes odsudzujú, nemohla otriast' vieru pravého Spasiteľovho nasledovníka. Peter povedal: „*Ty si Kristus, Syn živého Boha.*“, Nečakal, až bude Pán kráľovský korunovaný, ale prijal ho v jeho ponížení.

Peter vyjadril vieru dvanástich. Učeníci však ešte ani zd'aleka nepochopili Kristovo pozemské poslanie. Odpor a falošné predstavy kňazov a starších ich síce nemohli od Krista odvrátiť, ale stále ich znepokojovali. Nevideli jasne svoju cestu. Vplyv predošlej výchovy, učenie rabínov a sila tradície im stále nedovoľovali poznať pravdu. Prevzácne lúče Ježišovho svetla ich síce z času na čas osvietili, no predsa sa len podobali ľuďom, čo tápu v tme. Tohto dňa, skôr ako na nich doľahla zať ažkávajúca skúška viery, spočinula na nich moc Ducha Svätého. Na chvíľu stratili zo zreteľa „*veci viditeľné*“, aby

hl' adeli na „*neviditel'né*„. [2. Korint'anom 4,18](#). V podobe človeka poznávali slávu Božieho Syna.

Ježiš povedal Petrovi: „*Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti to nezjavilo telo a krv, ale môj Otec, ktorý je v nebesiach*„, [Matúš 16,17](#).

[288]

Pravda, ktorú Peter vyznal, je základom viery veriacich. V nej, podl'a Kristových slov spočíva večný život. Toto poznanie však nemalo byť nijakým dôvodom k samochvále. Peter nedospel k tomuto poznaniu vlastnou múdrosťou či dobrotou. Človek sám od seba Boha nikdy nepozná. Jeho dokonalosť je „*vyššia ako nebesá, čo môžeš spraviť? Je hlbšia ako podsvetie, čo vieš o tom?*„, [Job 11,8](#). Len Duch Svätý nám môže zjaviť Božie hlbiny, ktoré „*ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani na ľudské srdce nevystúpilo*„. „*Ale nám to Boh zjavil skrze Ducha, lebo Duch skúma všetko, aj Božie hlbiny*„, [1. Korint'anom 2,9.10](#). „*Hospodin má spoločenstvo s tými, ktorí sa ho boja*„, [Žalm 25,14](#). To, že Peter Kristovu slávu spoznal, bolo dôkazom, že ho učil „*sám Boh*„. [Ján 6,45](#). Naozaj „*blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti to nezjavilo telo a krv*„.

Ježiš ďalej povedal: „*Ja ti hovorím, ty si Peter a na tej skale si postavím cirkev a pekelné brány ju nepremôžu*„, [Matúš 16,18](#). Meno Peter znamená kameň, skala. Peter však nebol skalou, na ktorej bola cirkev založená. Pekelné brány ho predsa premohli, keď zaprel svojho Pána zaklínaním a prísahou. Cirkev však bola postavená na tom, proti ktorému brány pekla boli bezmocné.

Stáročia pred Spasiteľovým príchodom Mojžiš poukázal na spásnu Skalu Izraela ([5. Mojžišova 32,4](#)). Žalmista spieval o „*Skale svojho spasenia*„. [Žalm 62,7](#). Izaiáš napísal: „*Preto takto vraví Hospodin, Pán: Ajhl'a, ja kladiem na Sione kameň, kameň osvedčený, vzácny uholný kameň, pevne založený*„, [Izaiáš 28,16](#). Sám Duchom inšpirovaný Peter vzt'ahuje toto proroctvo na Ježiša. Hovorí: „*Ked' ste okúsili, aký dobrý je Pán, prichádzajte k nemu, k živému kameňu, ktorý ľudia síce zavrhli, ale pred Bohom je vyvolený a vzácny, a dajte sa budovať aj vy ako živé kamene do duchovného domu, do svätého kňazstva, aby ste prinášali duchovné obety, príjemné Bohu skrze Ježiša Krista*„, [1. Petra 2,3-5](#).

„*Lebo nik nemôže položiť iný základ okrem toho, čo je už položený, a je ním Ježiš Kristus*„, [1. Korint'anom 3,11](#). Ježiš povedal: „*Na tej skale vystavím svoju cirkev*„, [Matúš 16,18](#). V prítomnosti

Boha a všetkých nebeských bytostí, v prítomnosti neviditeľnej armády Kristus založil svoju cirkev na živej skale. Tou skalou je on sám – jeho telo pre nás zmučené a ranené. Proti cirkvi postavenej na tomto základe brány pekla nič nezmôžu.

Aká slabá bola cirkev, keď Kristus vyriekol tieto slová! Veriacich bola len hústka a proti nim sa mala obrátiť všetka moc démonov a zlých ľuďí; no napriek tomu Kristovi nasledovníci sa nemali ľakať. Stáli „na Skale svojej sily“, nemohli byť teda premožení.

Viera šesťtisíc rokov stavala na Kristovi. Šesťtisíc rokov dorážali záplavy satanského hnevu na Skalu nášho spasenia, ona však nepohnute stojí ďalej.

Peter vyjadril pravdu, ktorá je základom viery cirkvi a Ježiš ho teraz poctil ako predstaviteľ a všetkých veriacich. Povedal: „*Dám ti kľúče nebeského kráľovstva: Čo zviažeš na zemi, bude zviazané na nebi, a čo rozviažeš na zemi, bude rozviazané na nebi.*“, [Matúš 16,19](#).

[289]

Kristove slová sú „*kl'účmi kráľovstva*“, Jeho slovom je vlastne celé Písmo a má kľúčový význam. Kristove slová majú moc otvoriť i zavrieť nebesá. V nich sú vyjadrené podmienky, za ktorých sú ľudia prijatí alebo zvrhnutí. Úsilie zvestovateľov Božieho slova sa tak môže stať vôňou života k životu, alebo vôňou smrti na smrť. Ich poslanie má večnostný dosah.

Spasiteľ nezveril dielo evanjelia Petrovi osobne. Keď neskôr tieto slová opakoval, vzťahoval ich priamo na cirkev. V podstate to isté povedal dvanástim ako predstaviteľom celého tela veriacich. Keby bol Ježiš poveril zvláštnou mocou jedného učeníka nad iných, nemuseli sa dohadovať, kto z nich by mal byť väčší. Boli by sa podriadili rozhodnutiu svojho Majstra a boli by si vážili toho, ktorého určil sám.

Kristus nielenže za vodcu nikoho neustanovil, ale svojim učeníkom povedal: „*Vy sa však nedávajte volať: Majstre... ani sa nedávajte volať vodcami, lebo jeden je váš vodca, Kristus.*“, [Matúš 23,8-10](#).

„*Hlavou každého muža je Kristus.*“, [1. Korint'anom 11,3](#). Boh, ktorý dal všetko za podnož Spasiteľovi, „*jeho ustanovil nad všetkým za hlavu cirkvi, ktorá je jeho telo, plnosťou toho, ktorý naplňuje všetko vo všetkom.*“, [Efezským 1,22.23](#). Kristus je základom cirkvi a ona ho musí poslúchať ako svoju Hlavu. Nemá závisieť od človeka a

človek ju nemá ovládať. Mnohí si myslia, že zodpovedné miesto v cirkvi im dáva moc diktovať, čo iní ľudia majú veriť alebo robiť. Boh taký nárok neschvaľuje. Spasiteľ hovorí: „*Vy všetci ste bratia.*„ [Matúš 23,8](#). Všetci sú vystavení pokušeniu a podliehajú omylom; na žiadneho smrteľníka sa nemôžeme spoľahnúť, že nás bezpečne povedie. Skalou viery je živá prítomnosť Krista v cirkvi. O ňu sa môže oprieť aj ten najslabší, a tí, čo sa pokladajú za najsilnejších, prejavajú sa ako najslabší, ak ich silou nebude Kristus. „*Prekliaty je muž, ktorý dúfa v človeka a telo robí svojou oporou.*„ [Jeremiáš 17,5](#). Pán je „*skalou, dokonalé je dielo jeho.*„ [5. Mojžišova 32,4](#). „*Blahoslavení sú všetci, čo sa k nemu utiekajú!*„ [Žalm 2,12](#).

Po Petrovom vyznaní Ježiš prikázal učeníkom, aby nikomu nehovorili, že on je Kristus. Pripomenul im to preto, lebo zákonníci a farizeji mu všemožne odporovali. Čo viac, ľudia všeobecne, ba aj sami učeníci, mali obraz Mesiáša tak pomýlený, že zvest' o ňom by im nepomohla získať správnu predstavu o jeho povahe a diele. Dennodenne sa im zjavoval ako Spasiteľ, a tým im chcel pomôcť k pravému pochopeniu svojho mesiášstva.

[290] Učeníci stále očakávali, že Kristus bude pozemským vládcom. Napriek tomu, že svoj zámer tak dlho skrýval, oni predsa len dúfali, že nezostane navždy chudobný a neznámy, a verili, že je blízko čas, keď založí svoje kráľovstvo. Učeníkov nikdy ani nenapadlo, že nenávisť kňazov a rabínov nepominie, že vlastný národ Krista zavrhnú, odsúdi ho ako zvodcu a ukrižujú ako zločinca. Temná hodina pekelných moci sa však neodvratne blížila a Ježiš musel učeníkom otvorene povedať, aký zápas ich čaká. Pomyslenie na túto skúšku ho vždy zarmucovalo.

Dosiaľ im o svojom utrpení a smrti nič nepovedal. V rozhovore s Nikodémom síce naznačil: „*Ako Mojžiš povýšil hada na púšti, tak musí byť povýšený aj Syn človeka, aby každý veriaci mal v ňom večný život.*„ ([Ján 3,14.15](#)), učeníci však tento rozhovor nepočuli a určite by mu neboli rozumeli. Teraz však boli s Ježišom, počuli jeho slová, videli jeho činy, takže napriek všetkému poníženiu a odporu kňazov a ľudu mohli s Petrom vyznať: „*Ty si Kristus, Syn Boha živého.*„ Nadišiel čas poodhrnúť oponu budúcnosti. „*Odvtedy začal Ježiš poukazovať svojim učeníkom na to, že musí ísť do Jeruzalema a mnoho vytrpieť od starších, veľkňazov a zákonníkov, že musí byť zabitý a tretieho dňa vzkriesený.*„ [Matúš 16,21](#).

Zármutkom a údivom umlčaní učenici počúvali. Kristus prijal Petrovo vyznanie, že je Božím Synom, a preto nechápali, prečo sa zmieňuje o utrpení a smrti. Peter nemohol mlčať. Chytil Krista za ruku, akoby ho zdržoval pred nejakým hroziacim nešťastím a povedal: *„Nech ti je Boh milostivý, Pane! To sa ti nesmie stať!„*, [Matúš 16,22](#).

Peter miloval svojho Pána, ale Ježiš ho nepochválil, že takto prejavuje túžbu ochrániť ho pred nebezpečenstvom. Petrove slová nemohli Ježišovi pomôcť ani ho potešiť pred ťažkou skúškou. Nehodovali sa s Božím milostivým zámerom s hynúcim svetom a neboli v súlade ani s naučením o sebaobetovaní, ktoré Ježiš prišiel potvrdiť vlastným príkladom. Peter nechcel vidieť kríž v Kristovom diele. Vplyv jeho slov bol celkom opačný, než o aký Kristovi pri učeníkoch šlo, takže Spasiteľ bol nútený vyrieknuť jednu z najprísnejších výčitiek, akú kedy povedal: *„Chod' za mňa, satan! Prekážaš mi, lebo nemáš na mysli veci Božie, ale ľudské..„*, [Matúš 16,23](#).

Satan chcel znechutiť Ježiša a odvrátiť ho od jeho poslania. Peter vo svojej zaslepenej láske toto pokušenie vyjadril. Pôvodcom tejto myšlienky bolo knieža zla. Tieto nerozvážne slová zazneli z jeho podnetu. Satan na púšti ponúkol Kristovi vládu nad svetom pod podmienkou, že sa zriekne poníženia a obete. Teraz chcel takto zviest' učeníka. Petrov zreteľ chcel obrátiť na pozemskú slávu, aby nemohol vidieť kríž, na ktorý ho chcel upozorniť Ježiš. Takto satan [291] pokúšal Spasiteľa a cez Petra. Spasiteľ si to však nevšímal, myslel na svojho učeníka. Satan sa votrel medzi Petra a jeho Majstra, aby sa učeníkovo srdce nezvalilo pri pohľade na Kristovo poníženie kvôli jeho záchrane. Kristove slová nepatrili Petrovi, ale tomu, ktorý ho chcel odlúčiť od Vykupiteľa. *„Chod' za mňa, satan!„*, Nestavaj sa medzi mňa a môjho nechápavého služobníka. Chcem mu tvárou v tvár zjaviť tajomstvo svojej lásky.

Pre Petra to bolo tvrdé ponaučenie, ktoré len pomaly vnímal; nevedel pochopiť, že Kristova pozemská cesta musí viesť cez úzkosť a poníženie. Tento učeník sa nechtiac zhrozil spoločenstva s Pánom v utrpení. No v ohnivej peci preda len musel poznať požehnanie tohto spoločenstva. Po dlhšom čase, keď už jeho činnosť pod ťarchou rokov a námahy ochabovala, napísal: *„Milovaní, nečudujte sa, keď ste v ohni skúšok, ktoré na vás prišli, akoby sa vám prihodilo niečo nezvyčajné! Radujte sa, keď máte účasť na Kristových utrpeniach,*

aby ste sa radovali a plesali aj vtedy, keď sa zjaví jeho sláva.,, 1. Petra 4,12.13.

Ježiš teraz svojim učeníkom objasnil, že vlastným sebazapieravým životom im dal príklad, ako majú aj oni žiť; potom zavolał nablízku zhromaždený ľud a povedal: „*Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma!*“, Matúš 16,24. Kríž pripomínal rímsku moc. Bol nástrojom najkrutejšej a najponižujúcejšej smrti. Najhorší zločinci si museli sami niešť kríž na popravisko. Stávalo sa, že zločinci pripravený kríž čo najdôraznejšie odmietali niešť; bývali však premožení a kríž im bol k telu priviazaný. Ježiš však vyzýval svojich učeníkov, aby vzali kríž a nasledovali ho. Tieto jeho slová, hoci len matne pochopené, naznačovali ochotu prijať to najtrpkejšie poníženie – ochotu ísť pre Krista cestou smrti. Spasiteľ ove slová už nemohli vyjadriť väčšiu odovzdanosť. To všetko prijal kvôli nim. Ježiš netúžil po nebi, ak by sme my hriešnici mali zahnúť. Opustil nebeské príbytky a prijal potupu, urážky a hanebnú smrť. Ten, ktorý bol bohatý na nevystihnutelné poklady neba, schudobnel, aby sme my zbohatli jeho chudobou. Máme ísť tou istou cestou, ktorou šiel on sám.

[292] Milovať ľudí, za ktorých Ježiš zomrel, znamená ukrižovanie vlastného ja. Kto je Božím dieťaťom, mal by sa odteraz pokladať za ohnivko reťaze spustenej z neba na zem pre záchranu sveta a spolu s Kristom v jeho diele milosti mal by hľadať a zachraňovať hynúcich. Kresťan si má vždy uvedomovať, že sa posvätil Bohu a že svojou povahou má zjavovať svetu Krista. V Kristovom živote zjavené sebaobetovanie, súciti a láska majú sa prejaviť aj v živote Božieho služobníka.

„*Lebo kto by chcel zachrániť svoj život, stratí ho, a kto by stratil svoj život pre mňa, nájde ho.*“, Matúš 16,25. Sebeckto je smrť. Keby telesné orgány mali žiť jednotlivo pre seba, každý z nich by zahynul. Srdce, ktoré by nedodalo životodarnú krv ruke a hlave, čoskoro by ochablo. Podobne ako telesná krv aj Kristova láska prúdi do každej časti tajomného tela. Sme spoluúdmi jedni druhých a ten, kto nechce dávať, zahynie. Ježiš povedal: „*Ved' čo osoží človekovi, ak získa hoci celý svet, ale utrpí škodu na duši?*“, Matúš 16,26.

Kristus upozorňoval svojich učeníkov nielen na prítomnú chudobu a poníženie, ale aj na svoj príchod v sláve. Nie síce v lesku pozemského trónu, ale v sláve Boha a nebeských zástupov. Povedal:

„...vtedy odplatí každému podľa jeho skutkov,„ [Matúš 16,27](#). Potom ich povzbudil zasľúbením: „Amen, hovorím vám, že niektorí z tých, čo tu stoja, neokúsia smrť, dokiaľ neuvidia Syna človeka prichádzať v jeho kráľovstve,„ [Matúš 16,28](#). Učeníci však nepochopili jeho slová. Sláva, o ktorej Kristus hovoril, zdala sa im byť príďaleko. Oni hľadeli na to najbližšie, na pozemský život v chudobe, ponížení a utrpení. Musia sa zrieknuť svojich predstáv o Mesiášovej sláve? Nemali vidieť, ako si ich Pán sadá na Dávidov trón? Je to možné, že by Kristus mal žiť ako ponížený tulák bez prístrešia, že ľudia majú ním pohrdáť, že bude zavrhnutý a usmrtený? Smútok im zvieral srdce, lebo svojho Majstra milovali. Tiesnili ich aj pochybnosti, pretože sa to zdalo nepochopiteľné, že by Boží Syn mal byť tak kruto pokorený. Nechápali, prečo by sa mal ísť do Jeruzalema vystavovať nebezpečenstvu, ktoré, ako vravel, má byť jeho údelom. Ako sa mohol tak poddávať a nechať ich vo väčšej temnote, než v akej boli, skôr ako sa im zjavil?

Učeníci sa nazdávali, že Kristus je v krajine Cézarey Filipovej mimo dosahu právomoci Herodesa a Kaifáša. Nemusel sa báť nenávisti Židov ani moci Rimanov. Prečo by nemohol pracovať ďaleko od farizejov? Prečo sa má vydávať na smrť? Ako mohlo byť jeho kráľovstvo neotrasiteľne utvrdené proti bránam pekla, ak mal zomrieť? To bolo pre učeníkov skutočným tajomstvom.

Aj teraz šli po brehu Galilejského mora k mestu, kde mali byť pochované všetky ich nádeje. Neodvažovali sa Kristovi odporovať, len smutne a potichu sa zhovárali o tom, čo má prísť. V hĺbke duše však dúfali, že nejaká nepredvídaná okolnosť Spasiteľa a predsa len zachráni pred tým najhorším. Takto sa kormútili, pochybovali, dúfali a strachovali celých šesť dlhých a pochmúrnych dní.

46. kapitola — Premenenie

Schyl'ovalo sa k večeru, keď si Ježiš zavolať svojich troch učeníkov, Petra, Jakuba a Jána, a viedol ich neschodnou cestou cez pole na osamelý vrch. Spasiteľ a učeníci celý deň putovali a teraz ich príkry svah ešte viac unavil. Kristus zbavil mnohých trpiacich telesnej i duševnej bolesti, životodarnou mocou posilňoval ich zoslabnuté údy, no ako človek trpel aj on sám a únavu z tejto príkrej cesty pociťoval rovnako ako jeho učeníci.

Posledné lúče zapadajúceho slnka ešte ožarovali temeno vrchu a svojím hasnúcim leskom týmto pútnikom osvecovali cestu. Čoskoro však toto svetlo zhasína v údolí i na kopcoch. Slnko zapadá a osamelých chodcov zahaľuje nočná tma. Temnota okolia akoby odzrkadľovala ich smutný život, okolo ktorého sa tiež zmrákal a stmievalo.

Učeníci sa neodvažovali spýtať sa Krista kam ide a za akým účelom. Často na vrchoch strávili celú noc v modlitbách. Ten, ktorého ruky sformovali horstvá i údolia, je v prírode doma a rád má jej pokoj. Učeníci idú za svojím Majstrom, no predsa sú zvedaví, prečo ich vedie touto strmou cestou, keď sú unavení a keď aj on sám potrebuje odpočinok.

Kristus im hovorí, že ďalej už nepôjdu. Tento Muž bolesti odchádza do ústrania sám a v slzách, mocným hlasom prosí Boha o silu, aby v zástupnej skúške mohol v záujme ľudstva obstáť. Sám sa musí stále pridržať Všemohúceho, lebo len tak môže s dôverou hľadiť do budúcnosti. V modlitbe vyjadruje túžbu srdca za svojich učeníkov, aby ich viera v hodine temných síl nesklamala. Zvlažuje ho rosa, no on si to nevšimá, nepozoruje ani stále hustejšiu tmu. Hodiny sa pomaly mňajú. Učeníci sa spolu s ním úprimne a odovzdane modlia. Čoskoro ich však premáha únava a cez všetku snahu bdieť usínajú. Ježiš im rozprával o svojom utrpení. Vzal ich so sebou, aby sa spolu modlili, a aj tu prosí za nich. Spasiteľ zbadal smútok svojich učeníkov a chcel im ho presvietiť istotou, že ich viera nie je márna. Nie všetci dvanásť môžu byť svedkami zjavenia, ktoré chcel

učeníkom dopriať. Len ich troch, ktorí budú svedkami jeho úzkosti v Getsemane, zvolil si Kristus za sprievodcov aj na tento vrch. Teraz prosí, aby mohli vidieť slávu, ktorú mal u Otca pred stvorením sveta, aby ľudským očiam bolo zjavené jeho kráľovstvo a aby jeho učeníci mali silu uvidieť ho. Prosí, aby mohli byť svedkami jeho božstva, čo by ich posilnilo v hodine jeho posledného smrteľného zápasu vedomím, že iste je Boží Syn a že jeho potupná smrť je časťou plánu vykúpenia. [294]

Jeho modlitba je vypočutá. Kým sa tu na kamenistej pôde skláňa, náhle sa otvára nebo, doširoka sa rozostupujú sväté brány Božieho mesta, posvätná žiara osvecuje vrch a zahaluje Spasiteľa. Jeho ľudským zjavom presvecuje božstvo a splýva so slávou, ktorá prichádza z neba. Povstáva zo svojho modlitebného sústredenia v sláve božského majestátu. Duševná tieseň pominula. Jeho tvár teraz žiari „ako slnko,, a jeho rúcho je „biele ako blesk,,.

Učeníci sa prebúdzajú, pozorujú záplavu svetla, ktorá ožaruje vrch. V bázni a údive vidia oslňujúcu podobu svojho Majstra. Pozvoľna zistujú, že Ježiš nie je sám. Vedľa neho sú dve nebeské bytosti a zhovárajú sa s ním. Sú to Mojžiš, s ktorým sa na Sinaji zhováral Boh, a Eliáš, ktorý – okrem jediného z Adamových potomkov – neuzrel smrť.

Pred pätnástimi storočiami stál Mojžiš na vrchu Pyzga a hľadel do zaslúbenej zeme. Pre hriech pri meribských vodách však nesmel do nej vojsť. Nedožil sa ani radosti, aby do dedičstva otcov dovedol Izrael. Nesplnená zostala aj jeho úpenlivá prosba: „*Kiež smiem prejsť a uzrieť dobrú krajinu za Jordánom, to krásne pohorie s Libanom.*„, [5. Mojžišova 3,25](#). Musel sa zriecť nádeje, ktorá štyridsať rokov presvitala temnotou počas putovania púšťou. Hrob v osamelej pustine zostal cieľom toľkých rokov námahy a tiesnivých starostí. Ten však, ktorý „*je schopný okrem toho všetkého urobiť oveľa viac, ako prosíme alebo chápeme,*„ ([Efezským 3,20](#)), takto vypočul svojho služobníka. Smrť síce Mojžiša premohla, on však nemal zostať v hrobe. Sám Kristus ho povolal k životu. Pokušiteľ satan sa kvôli Mojžišovmu hriechu prel o jeho telo; Spasiteľ ho však vyviedol z hrobu ([Júdu 1,9](#)).

Mojžiš na Vrchu premenenia bol svedkom Kristovho víťazstva nad hriechom a smrťou. Stal sa predstaviteľom tých, čo vstanú z hrobov pri vzkriesení spravodlivých. Eliáš, ktorý bol premenený

a vzatý do neba bez toho, aby okúsil smrť, predstavoval tých, čo budú žiť na zemi pri Kristovom druhom príchode a budú premenení „razom, v jednom okamihu, na zvuk poslednej polnice,, keď „*toto porušiteľné si musí obliecť neporušiteľnosť a smrteľné si musí obliecť nesmrteľnosť*“, 1. Korint’anom 15,51-53. Ježiš bol priodený nebeským svetlom tak, ako „*druhý raz sa zjaví – bez hriechu – na spásu tých, čo ho očakávajú*“, Židom 9,28. Pretože príde „*v sláve svojho Otca so svätými anjelmi*“, Marek 8,38. Teraz sa splnilo Spasiteľovo zaslúbenie učeníkom. Na Vrchu premenenia sa v malom obraze premietlo budúce kráľovstvo slávy: Kristus – Kráľ, Mojžiš – predstaviteľ vzkriesených svätých a Eliáš – predstaviteľ premenených živých.

[295] Učeníci túto scénu ešte nechápali. Tešili sa však, že trpezlivý Učiteľ, tichý a pokorný, ktorý chodil sem i ta ako osamelý pútnik, je poctený prítomnosťou zástupcov neba. Nazdávali sa, že Eliáš prišiel ohlásiť Mesiášovo panstvo a že na zemi bude už čoskoro zriadené Kristovo kráľovstvo. Najradšej by boli navždy zabudli na všetok strach a sklamanie. Chceli zostať tu, kde sa zjavila Božia sláva. Peter hovorí: „*Pane, dobre, že sme tu. Ak chceš, urobím tu tri stany: jeden tebe, jeden Mojžišovi a jeden Eliášovi*“, Matúš 17,4. Učeníci sú presvedčení, že Mojžiš a Eliáš prišli chrániť Majstra a posilniť jeho kráľovskú moc.

Korunu však nutne predchádza kríž. Predmetom ich rozhovorov s Ježišom nie je Kristova slávnostná korunovácia za kráľa, ale jeho smrť, ktorá ho čaká v Jeruzaleme. Ježiš obťažovaný ľudskou krehkosťou, ľudským zármutkom a hriechom sveta žil medzi ľuďmi osamelo. Keď ho tiesnila prichádzajúca skúška, bol duchovne osamotený vo svete, ktorý ho nepoznal. Ani jeho milovaní učeníci, pohrúžení do vlastných pochyb, žiaľov a ctižiadostivých nádejí, nechápali tajomstvo jeho poslania. V nebi žil v ovzduší lásky a spoločenstva, ale na svete, ktorý stvoril, bol osamotený. Nebo teraz poslalo Ježišovi svojich poslov, nie anjelov, ale ľudí, ktorí poznali utrpenie a zármutok a mohli spolucítiť so Spasiteľom v skúške jeho pozemského života. Mojžiš a Eliáš boli Kristovými spolupracovníkmi. Aj oni túžili po záchrane ľudí. Mojžiš prosil za Izraelcov: „*Teraz však, ak môžeš, odpusť im hriech; ak nie, vytri ma, prosím, zo svojej knihy, ktorú si napísal!*“, 2. Mojžišova 32,32. Eliáš poznal duchovnú osamelosť, keď v čase hladu, trvajúceho tri a pol roka,

znášal t' archu nenávisť a utrpenia národa. Aj na vrchu Karmel bol na Božej strane sám. Osamelou utekal na púšť v úzkosti a zúfalstve. Títo muži, čo mali prednosť pred anjelmi pri Božom tróne, prišli sa zhovárať s Ježišom o jeho utrpení a povzbudiť ho uistením o súcite celého neba. Predmetom ich rozhovoru bola nádej sveta, spasenie každého človeka.

Učeníci premožením spánkom nepostrehli mnohé z rozhovoru medzi Ježišom a nebeskými poslami. Pretože nebdeli, nemodlili sa, nemohli prijať to, čo im Boh chcel zjaviť – Kristovo utrpenie a jeho budúcu slávu. Stratili požehnanie, ktoré mohli sebazaprením a bdelosťou získať. Nedôvera bránila učeníkom plne oceniť poklad, ktorým ich nebo chcelo obohatiť.

No aj tak dostali veľké svetlo. Boli uistení, že celé nebo vie o hriechu, ktorého sa židovský národ dopustil tým, že zavrhol Krista; jasnejšie nahliadli do Vykupiteľovho diela. Na vlastné oči videli a vlastnými ušami počuli veci, ktoré prevyšujú každý ľudský rozum. Boli „*očitými svedkami jeho velebnosti*„ (1. Petra 1,16) a uvedomili si, že Ježiš je skutočný Mesiáš, o ktorom svedčili patriarchovia a proroci, a že ho za takého uznáva celý nebeský vesmír. [296]

Zatiaľ čo stále udivene hľadeli na scénu na vrchu, zastrel ich jasný oblak a z oblaku bolo počuť hlas: „*Toto je môj milovaný syn, ktorého som si oblúbil. Jeho počúvajte!*„ Matúš 17,5. Keď učeníci uzreli oblak slávy, jasnejší než oblačný stĺp počas pobytu Izraela na púšti, keď počuli Boží hlas hovoriť v desivej majestátnosti, takže sa od neho zachvieval vrch, padli na zem, ležali tak so zakrytou tvárou, kým sa k nim nepriblížil Ježiš. Dotkol sa ich a svojím známym hlasom rozohnal obavy: „*Vstaňte a nebojte sa!*„ Matúš 17,7. Keď sa konečne odvážili poďívať, videli, že nebeská sláva sa pominula, Mojžiš a Eliáš tu už neboli. Na vrchu zostali sami s Ježišom.

47. kapitola — Služba

Ježiš so svojimi učeníkmi strávil na vrchu celú noc a pri východe slnka schádzal s nimi do údolia. Učeníci pohrúžení v myšlienkach šli vedľ a seba ustrašene a bez slova. Ani Peter nemal čo povedať. Radi by boli zostali na tom posvätnom mieste, kde sa v plnosti nebeského svetla zjavila sláva Božieho Syna. Bolo však treba veľ a urobiť pre tých, ktorí medzitým Ježiša už všade hl' adali.

Na úpäť vrchu sa zhromaždil veľ ký zástup okolo učeníkov, ktorí s Ježišom neboli a tiež nevedeli, kam sa im podel. Keď sa Spasiteľ blížil k davu, upozornil svojich troch učeníkov, aby mlčali o tom, čoho boli svedkami: „*Nehovorte nikomu o tom videní, dokial' Syn človeka nebude vzkriesený z mŕtvych.*“, **Matúš 17,9**. O zjavení mali učeníci sami rozmýšľ' at', ale nezverejňovat' ho. Keby o ňom vykladali zástupom, vyvolalo by to len výsmech a zbytočný údiv. Pred Kristovým vzkriesením by ani ostatných deväť apoštolov tento div nepochopilo. Akí nechápaví zostali títo traja učeníci aj po udalosti na vrchu, vyplýva z toho, že napriek všetkému, čo im Ježiš o blížiacom sa utrpení povedal, medzi sebou sa pýtali, čo vzkriesenie vlastne znamená. Pritom však nepožiadali Ježiša o vysvetlenie. Jeho slová o budúcnosti ich naplňali zármutkom; nepýtali sa ďalej na to, čomu nemohli uverit', že sa stane.

Len čo ľudia zhliadli Ježiša, bežali mu v ústrety, úctivo a radostne ho pozdravovali; no on zbadal ich rozpaky. Aj učeníci boli znepokojení. Prihodilo sa niečo, čo im pripravilo trpké sklamanie a pokorenie.

Kým na úpäť vrchu čakali, istý otec im priviedol syna, aby ho zbavili útrap, ktoré mu pôsobí zlý duch nemoty. Keď Ježiš poslal dvanásť učeníkov, aby v Galilei zvestovali evanjelium, dal im aj moc vyhánat' nečistých duchov. Moc viery bola taká, že sa im potom na slovo poddávali aj zlí duchovia. V Kristovom mene teraz prikazovali zlému duchu, aby svoju obeť opustil, no démon sa im vysmial ďalším prejavom svojej moci. Učeníci si nevedeli vysvetliť túto porážku a uvedomovali si, že svojím počínaním privodia na seba i

na Majstra len pohanu. Medzi prítomnými boli aj zákonníci, ktorým táto príležitosť vyhovovala, aby učeníkov ohovorili. Dobiedzali do nich bezočivými otázkami v snahe dokázať, že sú podvodníci aj so svojím Majstrom. Rabíni víťazoslávne tvrdili, že ide o zlého ducha, ktorého ani učeníci ani Kristus nemôžu premôcť. L'ud sa klonil k zákonníkom a zástupu sa zmocňoval pocit pohrdania a opovrhnutia učeníkmi.

[298]

Čoskoro však obviňovanie prestalo. Prichádzal Ježiš s tromi svojimi učeníkmi a ľudia náhle zmenili náladu a vítali ich. Noc prežitá v ovzduší nebeskej slávy poznamenala Spasiteľ'a i jeho spoločníkov. Ich rozjasnené tváre vyvolali v prítomných posvätnú bázeň. Prestrašení zákonníci sa stiahli späť a ľud vítal Pána.

Ježiš prišiel na miesto sporu, akoby bol svedkom všetkého, čo sa stalo, a pohľadom upreným na zákonníkov sa pýtal: „*Prečo sa s nimi hádate?*“, [Marek 9,16](#).

Hlasy, ešte pred chvíľou tak sebaisté a výbojné, teraz stíchli. V zástupe zavládlo mlčanie. V tom sa strápený otec predral cez zástup, padol Ježišovi k nohám a vyrozprával mu svoje utrpenie a sklamanie.

Povedal: „*Učiteľ, priviedol som k tebe svojho syna, posadnutého nemým duchom. Kdekoľvek ho schytí, hodí ho... Povedal som tvojim učeníkom, aby ho vyhnali, ale nemohli.*“, [Marek 9,18](#).

Ježiš sa poďíval na prestrašený zástup, na škodoradostných zákonníkov i na bezradných učeníkov. V každom srdci čítal neveru; preto smutne zvolal: „*Neveriace pokolenie, dokiaľ budem s vami? Dokiaľ vás mám ešte trpieť? Prived'te ho ku mne!*“, [Marek 9,19](#).

Chlapca priviedli, a len čo Spasiteľ na neho pohliadol, zlý duch zrazil chlapca na zem a strašne ním lomcoval. Nešťastník sa vál'al po zemi, z úst sa mu penilo a vydával nel'udské zvuky.

Opäť sa tu stretlo v boji Knieža života s vládcom mocností temna. Kristus plnil svoje poslanie, oznamoval „*zajatým prepustenie... utláčaným oslobodenie*“, ([Lukáš 4,18](#)), a satan sa aj naďalej snažil ovládať svoju obeť. Anjeli svetla i zástupy padlých anjelov, neviditeľne tu prítomní, hľadeli na tento zápas. Ježiš na chvíľu pripustil prejav diabolskej moci, aby prítomní lepšie pochopili, z čoho tohto trpiteľa vyslobodí.

Zástup hľadel so zatajeným dychom a otec prežíval chvíle strachu i nádeje. Ježiš sa spýtal: „*Odkedy sa mu to stáva?*“, [Marek 9,21](#).

Otec hovoril o synovom dlhom utrpení a potom, akoby už ďalej nemohol, zvolal: „*Ak niečo môžeš, zľutuj sa nad nami a pomôž nám.*“, [Marek 9,22](#). Otec ešte aj teraz pochyboval o Kristovej moci.

Ježiš odpovedal: „*Všetko je možné tomu, kto verí.*“, [Marek 9,23](#). Kristovi nechýba moc, uzdravenie syna závisí od otcovej viery. V slzách a vo vedomí svojej bezmocnosti otec sa celkom spolieha na Kristovo milosrdenstvo a vyjadruje to výkrikom: „*Verím, pomôž mojej nevere!*“, [Marek 9,24](#).

[299]

Ježiš sa obracia k trpiacemu a hovorí: „*Nemý a hluchý duch, ja ti rozkazujem: Vyjdi z neho a už nikdy doň nevchádzaj!*“, [Marek 9,25](#). Náhle bolo počuť výkrik a pozorovať smrteľný zápas. Zdá sa, že vychádzajúci démon chce svoju obeť pripraviť o život. Chlapec tu leží nepohnute ako bez života. Zástup si šepká: „*Zomrel!*“, Ježiš však uchoopil chlapca za ruku, zodvihol ho a duševne i telesne zdravého odovzdal otcovi. Otec a syn ďakovali svojmu Vysloboditeľovi. Zástup „*žasol nad veľkou Božou mocou.*“, ([Lukáš 9,43](#)) a zákonníci porazení a skleslí mrzuto odchádzali.

„*Ak niečo môžeš, zľutuj sa nad nami a pomôž nám!*“, Koľko ľudí obťažných hriechom vyjadriло túto prosbu! Súcitný Spasiteľ všetkým odpovedá: „*Všetko je možné tomu, kto verí!*“, Viera nás spája s nebom a dodáva nám silu na boj s mocnosťami temna. V Kristovi nám Boh pripravil všetko pre víťazstvo nad každým hriešnym prejavom a na odrazenie každého, akokoľvek silného pokušenia. Mnohí si však uvedomujú, že im chýba viera, a preto radšej ku Kristovi nejdú. Títo ľudia sa však musia vo svojej zúfalej bezmocnosti úplne spoľahnúť na milosrdenstvo Spasiteľa. Nehľadte na seba, ale na Krista. Ten, ktorý tu na zemi uzdravoval chorých a vyhánal démonov, je aj dnes ten istý mocný Vykupiteľ. Viera vzniká zásahom Božieho slova. Choďte sa teda jeho zasľúbení: „*Toho, kto prichádza ku mne, neodožením.*“, [Ján 6,37](#). Vrhnite sa mu k nohám a volajte: „*Verím. Pomôž mojej nevere!*“, Ak budete takto volať, nikdy nezahyniete – nikdy.

Učeníci smeli byť v krátkom čase svedkami výšin slávy i hĺbky poníženia. Videli človeka premeneného na Boží obraz i poníženého na podobu satana. Na vrchu boli svedkami Spasiteľa ovho rozhovoru s nebeskými poslami, pričom bolo počuť hlas, ktorý vychádzal zo žiariacej slávy a oznamoval, že Ježiš je Boží Syn. No učeníci ho videli aj zostupovať do hĺbok najdesivejšej a najodpornejšej neľud-

skej skutočnosti, keď démonom posadnutý chlapec so zmučeným výrazom krčovito zatínal zuby v utrpení, ktoré mu nikto z ľuďi nemohol ul'ahčiť'. Mocný Vykupiteľ, čo pred niekoľkými hodinami stál oslávený nad svojimi udivenými učeníkmi, skláňa sa, dvíha satanovu obeť a vracia ju telesne i duševne zdravú na radosť otca i celej rodiny.

Bol to výstižný príklad vykúpenia: Boží Syn prichádza z Otcovej slávy zachrániť strateného. Bol to aj náznak apoštolského poslania. Kristovi učeníci majú vo svojom živote nielen chvíle pohody na vrchu duchovného osvietenia s osláveným Ježišom. Čaká ich aj práca v údolí. Satanom zotročení ľudia túžobne očakávajú slovo viery a prosia o vyslobodenie.

Deväť učeníkov sa stále divilo trpkkej skúsenosti nezdareného [300] zákroku. Keď bol potom Ježiš opäť s nimi osamote, pýtali sa ho: „Prečo sme ho nemohli vyhnat' my?“, Ježiš im odpovedal: „Pre vašu malovernosť'. Amen, hovorím vám: Keby ste mali vieru čo len ako horčičné semienko a povedali by ste tomuto vrchu: Prejdi odtiaľto ta! – tak prejde a nič vám nebude nemožné. Ale tento duch vychádza iba modlitbou a pôstom., [Matúš 17,19-21](#). Príčinou ich neúspešného zásahu proti temným silám bola práve ich nevera ako prekážka užšieho spojenia s Kristom i určitá ľahkovážnosť, s akou pristupovali k posvätnej úlohe, ktorá im bola zverená.

Kristove slová o jeho blízkej smrti vyvolávali smútok a pochybnosti. Ježišov výber troch učeníkov za sprievod na Vrch premenenia vyvolal určitú žiarlivosť u ostatných deviatich. Miesto aby si vieru posilňovali modlitebným rozjímaním nad Kristovými slovami, zaoberali sa vlastným sklamaním a osobným príkorím. V tomto stave duševného zatemnenia sa pustili do boja so satanom.

Predpokladom úspechu v takej situácii mohol byť len iný duch. Ich viera musí byť posilnená vrúcnou modlitbou, pôstom a pokorou srdca. Každé sebeckvo musí ustúpiť a človeka musí ovládnuť Boží Duch a jeho moc. Len opravdivá, vytrvalá, k Bohu sa upínajúca modlitba viery – viery, ktorá vedie k bezvýhradnej závislosti od Boha a k úplnému posväteniu sa jeho dielu – môže zaručiť pomoc Ducha Svätého v boji proti kniežatám a zlým mocnostiam, vládcam temnoty tohto sveta a mocným duchom v nebeských oblastiach.

Ježiš povedal: „Keby ste mali vieru čo len ako horčičné semienko a povedali by ste tomuto vrchu: Prejdi odtiaľto ta! – tak prejde a nič

vám nebude nemožné.., Aj keď je horčičné semienko tak malé, má v sebe ten istý tajomný život, z akého vyrastá aj mohutnejší strom. Ak horčičné zrnko padne do pôdy, nepatrný zárodok prijíma každý prvok, ktorý mu Pán Boh dáva na výživu, takže čoskoro vyrastá a mohutnie. Ak máte takú vieru, budete sa pevne opierať o Božie slovo a o všetko, čo vám Boh určil na pomoc. To vám posilní vieru a umožní prijať nebeskú pomoc. Viera prekonáva satanské prekážky na vašej ceste, aj keby sa zdali také neprekonateľné ako masívne horstvá. *„Nič vám nebude nemožné.*.,

Ježiš pri návrate do Kafarnauma nešiel na známe miesto, kde obvykle učieval ľudí, ale so svojimi učeníkmi hľadal dom, ktorý mu mal byť dočasným príbytkom. Na konci svojho pobytu v Galilei chcel skôr poučiť svojich učeníkov než zjavovať sa zástupom.

Kristus sa na cestách po Galilei znova snažil pripraviť učeníkov na to, čo ho čaká. Povedal im, že musí ísť do Jeruzalema, že bude usmrtený a potom vstane. Oznamoval aj neočakávanú, ale závažnú pravdu, že bude zradne vydaný do rúk svojich nepriateľov. Učeníci ani teraz nechápali jeho slová. Hoci ich tiesnil trpký žal, ich srdca sa zmocnila nevraživosť. Hádali sa o to, kto z nich bude v Božom kráľovstve najväčší. Tento spor chceli utajiť pred Ježišom, a preto mu nechceli byť v obvyklej blízkosti, ale šli obďaleč za ním, takže pri vstupe do Kafarnauma bol Ježiš vpredu. Spasiteľ im čítal myšlienky; chcel im poradiť a poučiť ich. Preto vyčkal na vhodnú chvíľu, keď ich srdcia budú pripravené na jeho slová.

Krátko po príchode do mesta výberca chrámových poplatkov prišiel k Petrovi s otázkou: „*Váš učiteľ neplatí chrámovú daň?*“, [Matúš 17,24](#). Tento poplatok nebola občianska daň, ale náboženský príspevok, ktorý sa požadoval od každého Žida ako celoročná podpora chrámu. Odmietnuť zaplatiť tento poplatok by sa pokladalo za nepoctivosť voči chrámu a podľa rabínov to bol jeden z najtžších hriechov. Spasiteľov postoj k rabínskym ustanoveniam a jeho jasné výčitky adresované obhajcom tradície boli vhodnou zámienkou na to, aby ho obvinili, že sa usiluje zrušiť chrámovú službu. Jeho nepriatelia videli teraz vhodnú príležitosť na to, aby ho obvinili. Vyberači daní im boli pohotovými spojencami.

V otázke vyberača Peter cítil určité spochybnenie Kristovej vernosti voči chrámu. Horlivý zástanca Majstrovej cti pohotovo a bez Pánovho súhlasu odpovedal, že Ježiš daň platí.

Peter však nepostihol úplne zámer vyberača. Určité triedy nemuseli túto daň platiť. Za Mojžiša, keď Léviho pokoleniu pripadla služba vo svätyni, nedostali jeho členovia nijaké pozemské dedič-

[302]

stvo. Hospodin povedal: „*Preto sa Lévimu nedostalo podielu ani dedičného vlastníctva s jeho bratmi. Hospodin sám je jeho dedičným vlastníctvom.*“, 5. Mojžišova 10,9. V Kristovej dobe boli kňazi a leviti stále pokladaní za zvlášť posvätených služobníkov chrámu a nemuseli každoročne prispievať na jeho udržiavanie. Aj proroci boli zbavení tejto povinnosti. Keď že rabíni požadovali daň od Ježiša, zrejme nedbali na jeho prorocké a učiteľské poslanie a pokladali ho za obyčajného človeka. Keby bol Ježiš odmietol platiť daň, vykladali by to ako nepoctivosť voči chrámu, zaplatenie by naproti tomu znamenalo uznať, že ho právom zamietajú ako proroka.

Peter len krátko predtým vyznal, že Ježiš je Boží Syn. Teraz však premeškal príležitosť poukázať na povahu svojho Majstra. Odpoveďou, že Ježiš daň platí, potvrdil vlastne falošnú predstavu, ktorú kňazi a starší chceli ochotne zverejniť.

Keď Peter vošiel do domu, Spasiteľ sa nezmienil o tom, čo sa stalo, ale spýtal sa: „*Čo myslíš, Šimon: Od koho vyberajú pozemskí králi clo a dane – od svojich synov alebo od cudzích? Peter odpovedal: Od cudzích. Ježiš mu povedal: Synovia sú teda oslobodení!*“, Matúš 17,25.26. Občania svojimi daňami podporovali kráľa, ale členovia kráľovej rodiny boli tejto povinnosti zbavení. Tak aj Izrael, Boží ľud, si musel vydržovať bohoslužbu, no na Ježiša, Božieho Syna, sa táto povinnosť nevzťahovala. Ak boli kňazi a leviti pre svoju službu v chráme tejto povinnosti zbavení, prečo jej mal podliehať ten, čo chrám pokladal za dom svojho Otca?

Keby bol Ježiš bez slova daň zaplatil, tým by bol vlastne uznal oprávnenosť tejto požiadavky a poprel by svoje božstvo. Napriek tomu však uznal za dobré daň zaplatiť. Neuznal však nárok, na ktorom sa táto daň zakladala. Spôsob, ktorým si daňový poplatok opatril, bol dôkazom jeho božskej prirodzenosti. Bolo zrejmé, že bol jedno s Bohom, a preto nepodliehal obvyklej občianskej povinnosti.

Petrovi povedal: „*Chod' k moru a hod' udicu. Prvú rybu, ktorá sa chytí, vezmi, otvor jej ústa a nájdeš tam peniaz. Ten vezmi a daj im ho za mňa a za seba.*“, Matúš 17,27.

Aj keď Ježiš svoje božstvo priodial ľudskou prirodzenosťou, týmto divom zjavil svoju slávu. Bolo zrejmé, že on inšpiroval Dávidove slová: „*Lebo mne patrí všetka lesná zver, tisíce dobytky na vrchoch. Zním všetko vtáčstvo hôr; moje je všetko, čo sa hýbe na poli.*

Keby som lačnel, nepovedal by som ti, bo môj je svet i všetka jeho náplň., [Žalm 50,10-12](#).

Hoci Ježiš jasne preukázal, že nie je povinný platiť daň, neprel sa o to so Židmi, lebo by prekrútili jeho slová a obrátili ich proti nemu. Aby ich odmietnutím dane neurazil, radšej zaplatil, čo sa od neho žiadalo neprávom. Malo to byť vzácnym naučením jeho učeníkom. Vzt'ah k chrámovej službe sa mal výrazne zmeniť a Kristus ich týmto poučil, aby zbytočne neodporovali ustálenému poriadku. Pokiaľ možno nemali zavdávať dôvod k falošnému výkladu svojej viery. Aj keď kresťania nemajú obetovať ani jediné zo zásad pravdy, majú sa, kde sa len dá, vyhýbať sporom. [303]

Keď Peter odišiel k jazeru, Kristus zostal s ostatnými učeníkmi osamote. Prizval ich k sebe a spýtal sa: „*O čom ste sa zhovárali cestou?*“, [Marek 9,33](#). Ježišovou prítomnosťou a jeho otázkou sa všetko dostalo do iného svetla, než ako to videli v rozhovore počas cesty. Zahanbenie a sebakritika ich umlčali. Ježiš im povedal, že musí pre nich zomrieť, a ich sebecká ctižiadosť je v žalostnom rozpore s jeho nesebeckou láskou.

Keď im Ježiš povedal, že bude usmrtený a potom vstane, chcel si s nimi pohovoriť o veľkej skúške ich viery. Keby boli bývali ochotní prijať, čo im chcel oznámiť, mohli byť ušetrení bolestnej úzkosti a zúfalstva. Jeho slová im mohli byť útechou v hodine zármutku a sklamaní. Aj keď im otvorene povedal všetko, čo ho čaká, zmienka o jeho skorej ceste do Jeruzalema v nich opäť zapálila nádej na možnosť nového kráľovstva. To bolo podnetom záujmu o najvyššie miesta v kráľovstve. Keď sa Peter vrátil od jazera, učeníci mu povedali o Spasiteľovej otázke a jeden z nich neváhal spýtať sa Ježiša: „*Kto je najväčší v nebeskom kráľovstve?*“, [Matúš 18,1](#).

Spasiteľ zavola dvanástich učeníkov k sebe a povedal im: „*Kto chce byť prvý, nech je posledný zo všetkých a služobník všetkým.*“, [Marek 9,35](#). Učeníci ani zd'aleka nechápali vážnosť a význam týchto slov. Nevedeli postrehnúť to, čo videl Kristus. Nechápali podstatu Kristovho kráľovstva a táto nevedomosť bola zrejmou príčinou ich sporu. Skutočný dôvod bol však hlbšie. Kristus mohol vysvetlením podstaty kráľovstva na čas utíšiť túto hádku, ale tým by nebol zasiahol podstatnú príčinu. Aj po sebadôkladnejšom objasnení mohla otázka prvenstva vyvstať s novou naliehavosťou. Cirkev by sa tým po Kristovom odchode dostala do určitého zmätku. Zápas o najp-

[304]

rednejšie miesto podnecoval ten istý duch, ktorý bol počiatkom veľkého sporu v nebi a zaviniť Kristovu smrť. V duchu videl Lucifera, „*Rannú zoru*„, čo slávou prevyšovala všetkých anjelov, ktorí sú vôkol trónu a v najužšom spojení s Božím Synom. Lucifer povedal: „*Podobný budem Najvyššiemu*„, ([Izaiáš 14,12-14](#)); a táto bezuzdná túžba po sláve viedla k odboju v nebi a vylúčila z neho celý zástup Božích anjelov. Keby sa Lucifer skutočne chcel podobať Najvyššiemu, nikdy by sa nebol spreneveril svojmu vznešenému postaveniu v nebi, pretože duch Najvyššieho sa prejavuje v nesebeckej službe. Lucifer chcel mať Božiu moc, ale nie Božiu povahu. Chcel získať najvyššie miesto, a každý, koho svojím duchom podnecuje, robí to isté. Tým nevyhnutne dochádza k odcudzeniu, nezhodám a sporom. Moci sa ujíma najsilnejší. Satanovo kráľovstvo je kráľovstvo násilia; každý jednotlivec pokladá iného človeka za prekážku na ceste vlastného rozvoja, alebo ho má za odrazisko k najvyššiemu postaveniu.

Zatiaľ čo pre Lucifera otázka rovnosti s Bohom bola otázkou uchvátenia moci, Kristus, ten Vyvýšený, „*zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Ponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži*„, [Filipským 2,7.8](#). Teraz ho práve čakal kríž a jeho učeníci boli natoľko zaujatí vlastnými záujmami, čo je podstatou satanovej ríše – že nemohli spolucítiť so svojím Pánom ani mu rozumieť, keď hovoril o svojom ponížení kvôli nim.

Ježiš odstraňoval zlo trpezlivou láskou, ale aj s celou vážnosťou a dôrazom. Ozrejmoval, čo je podstatou vlády nebeského kráľovstva a v čom spočíva pravá veľkosť podľa nebeských meradiel. Ľudia, ktorých podnecuje pýcha a márnomyseľnosť, ktorí mysleli na seba a na odmenu, ktorá ich čaká, skôr než na to, ako by Bohu vrátili dary, ktoré od neho prijali, nemajú mať miesto v nebeskom kráľovstve, lebo sa stotožnili so satanskými zástupmi.

Slávu predchádza pokora. Na významné miesto pred ľuďmi volí nebo takého pracovníka, ktorý – ako Ján Krstiteľ – vie zaujať nízke postavenie pred Bohom. Najúspešnejším pracovníkom v Božom diele je učeník s detinskou prostotou a pokorou. Nebo pomáha tomu, kto nehľadá vlastnú slávu, ale usiluje sa o záchranu ľudí. Kto najviac pocítiť potrebu Božej pomoci, bude o ňu prosiť, a Duch Svätý mu zjaví Ježišovú prítomnosť. To ho posilní a povzbudí. Po takomto

spoločenstve s Kristom môže zachraňovať tých, čo hynú pre hriechy a viny. Pre toto poslanie je pomazaný a úspešne pracuje aj tam, kde sa mnohým učeným a múdram nedarí.

Boh obchádza tých, čo sa sebavedome nazdávajú, že jeho slávne dielo sa bez nich neobíde. Musia však poznať, že Boh nie je od nich závislý. Dielo sa nezastaví ani po ich odchode, ale výraznejšie pokročí.

Ježiš sa neuspokojil s tým, že svojim učeníkom vysvetlil podstatu svojho kráľovstva. Predovšetkým potrebovali nové srdce, ktoré by bolo v súlade s jeho zásadami. Ježiš postavil pred nich diťa, vľúdne ho vzal do rúk a povedal: „Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nikdy nevojdete do nebeského kráľovstva.“, [Matúš 18,3](#). Nebo si cení prostotu, úprimnosť a dôverčivú lásku dieťaťa. To sú znaky pravej veľkosti.

Ježiš znova vysvetlil učeníkom, že jeho kráľovstvo sa nevyznačuje svetskou dôstojnosťou a okázalosťou. To všetko treba nechať pri Ježišových nohách. Bohatí a chudobní, učené i neučené sa tu stretávajú bez spoločenských predsudkov a predností. Všetci sa schádzajú ako ľudia vykúpení drahou krvou, rovnako závislí od Boha, ktorý ich vykúpil.

Boh si váži úprimného a skrúšeného človeka. Svoju pečať nedáva ľuďom podľa postavenia, bohatstva či rozumových schopností, ale podľa toho, ako sú zjednotení s Kristom. Pán slávy miluje tichých a pokorných srdcom. Dávid povedal: „Dal si mi štít svojej spásy... a tvoja blahosklonnosť“, – čo prenikla celú bytosť – „ma zvelebila.“, [Žalm 18,36](#).

„Kto prijme jedno z takýchto detí v mojom mene, mňa prijíma. A kto prijíma mňa, nie mňa prijíma, ale toho, ktorý ma poslal.“, [Marek 9,37](#). „Takto hovorí Hospodin, nebesá sú mojim trónom a zem je podnožou mojich nôh!... Na toho vzhliadnem, kto je pokorný a zronený v duchu, kto sa chveje pred mojim slovom.“, [Izaiáš 66,1.2](#).

Pri Spasiteľových slovách učenici pocítili nedôveru k sebe samým. Odpoveď síce nemierila na nikoho osobne, ale Ján si chcel overiť správnosť jedného svojho zásahu. V detinskej prostote Ježišovi povedal: „Majstre, videli sme kohosi, ako v tvojom mene vyháňa zlých duchov. Bránili sme mu to, veď nechodí s nami.“, [Marek 9,38](#).

Jakub a Ján sa nazdávali, že tým obhajovali česť svojho Majstra; začali si však uvedomovať, že to robili zo žiarlivosti. Uznali svoj

omyl a prijali Ježišovo napomenutie: *„Nebráňte mu! Lebo, kto robí divy v mojom mene, nemôže tak ľahko zle hovoriť o mne.“*, [Marek 9,39](#). Ktokoľvek sa správal priateľsky ku Kristovi, nemal byť odmietnutý. Kristova osobnosť a dielo zaujali mnohých natoľko, že mu dôverčivo otvorili srdce, a učeníci, ktorí nemohli čítať pohnútky, museli dbať, aby týchto ľudí neodradili. Keď už Ježiš nebol osobne s nimi a dielo bolo v ich rukách, nemali sa správať úzkoprso a neznášanlivo, ale prejavovať podobne hlboký súcit, aký pozorovali u svojho Majstra.

To, že niekto nevyhovuje všetkým našim osobným predstavám či názorom, nás nijako neoprávňuje brániť mu pracovať pre Pána. Kristus je veľký učiteľ; nemáme súdiť ani porúčať, ale pokorne sedieť pri Ježišových nohách a učiť sa od neho. Každé srdce, ktoré Boh pripravil, môže byť svedkom jeho odpúšťajúcej lásky. Ako starostlivo by sme mali dbať, aby sme neznechutali ani jedného z Božích poslov a nebránili svetlu, ktorým chce osvietiť svet!

[306] Nevľúdnosť a nezáujem učeníka voči tomu, koho Kristus priťahuje k sebe – ako v prípade Jána, ktorý zakazoval mužovi v Kristovom mene konať divy – môže mať za následok, že človeka zaženieme na cestu nepriateľa a zapríčiníme jeho záhubu. Kto si takto počína, tomu by podľa Ježišových slov *„bolo lepšie, keby mu zavesili na krk žarnov a hodili ho do mora.“*, [Marek 9,42](#). Spasiteľ dodal: *„Ak ťa zvädza na hriech tvoja ruka, odtni ju! Lepšie je pre teba, ak vojdeš do života zmrzačený, ako keby si prišiel s oboma rukami do pekla, do neuhasiteľného ohňa. Ak ťa zvädza na hriech tvoja noha, odtni ju: Pre teba je lepšie, ak vojdeš do života chromý, než aby si bol s oboma nohami uvrhnutý do pekla.“*, [Marek 9,43-45](#).

Prečo tieto príkre výroky, že príkrejšie by sme sotva našli? Pretože *„Syn človeka prišiel hl'adat' a spasit', čo zahynulo.“*, [Lukáš 19,10](#). Majú azda jeho učeníci prejavovať menej záujmu o svojich spolublížnych, ako prejavil Majestáť neba? Za každého bola vyplatená nekonečná cena. Aký strašný je to teda hriech odvrátiť jediného človeka od Krista! Pre takého človeka Spasiteľova láska, poníženie a utrpenie boli nadarmo.

„Beda svetu pre zvädzanie na hriech, zvody síce musia prísť, ale beda človekovi, z ktorého prichádza zvädzanie.“, [Matúš 18,7](#). Svet sa bude zo satanovho podnetu určite protiviť Kristovým nasledovníkom a znevažovať ich vieru; beda však tomu, kto to koná v

Kristovom mene. Tí, čo tvrdia, že Pánovi slúžia, no pritom sa nesprávajú podľa a jeho príkladu, zneuctievajú ho. Mnohých to zvädza na nesprávnu cestu.

Za každú cenu by bolo lepšie zriecť sa všetkých zvyklostí a konania, ktoré vedie do hriechu a potupuje Krista. Čo zneuctieva Boha, nemôže prospieť človekovi. Kto prestupuje večné zásady práva, nemôže získať nebeské požehnanie. Jediný obľúbený hriech nás môže zneuctiť a zviest' ostatných. Ak treba kvôli záchrane tela odrezat' nohu alebo ruku či vylúpnut' oko, o čo rozhodnejšie by sme sa mali zrieknuť hriechu, ktorý pôsobí duchovnú smrť!

Ku každej obeti obradnej služby bolo treba pridať sol'. Podobne ako kadidlová obet' aj prítomnosť soli znamenala, že obetnú službu Bohu môže spríjemniť jedine Kristova spravodlivosť. V zmienke o tom Ježiš hovorí: „Každý bude ohňom solený... majte v sebe sol' a žite spolu v pokoji.., [Marek 9,49.50](#). Všetci, čo sami seba odovzdávajú Pánovi „ako živú, svätú, Bohu príjemnú obet'“, ([Rimanom 12,1](#)), musia prijať spásnu sol', t.j. spravodlivosť nášho Spasiteľa. Potom sa stanú „sol'ou zeme,, ktorá obmedzuje pôsobenie zla medzi ľuďmi, ako sol' zamedzuje rozklad [Matúš 5,13](#). Ak však sol' stratí svoju slanosť, ak ide len o slovné vyznanie bez Kristovej lásky, potom nemožno hovoriť o blahodarnej moci. Taký život nikomu nepomôže. Z Ježišových slov vyplýva: Ak chcete naozaj účinne budovať moje kráľovstvo, musíte stále prijímať môjho ducha. Ak chcete byť vôňou života pre život, musíte žiť z mojej milosti. Potom nebude rivalita, uprednostňovania vlastných záujmov ani túžby po výhodnejšom postavení. Budete mať tú lásku, ktorá nehľadá vlastné dobro, ale blaho ostatných.

[307]

Kajúcny hriešnik má stále upierať svoj pohľad na „Božieho Baránka, ktorý sníma hriech sveta,, ([Ján 1,29](#)), len to ho môže zmeniť. Strach sa mu obráti na radosť a pochybnosť ustúpi nádeji. Zo srdca vytryskne vd'áčnosť. Kamenné srdce sa obmäkčí. Dušu naplní láska. Kristus sa v ňom stane „prameňom vody prúdiacej do večného života,, [Ján 4,14](#). Ak vidíme Ježiša, Muža bolesti a zármutku v jeho úsilí o záchranu hynúcich, v jeho potupení, výsmechu, zľahčení, prenasledovaného z mesta do mesta, kým svoje poslanie nesplní, ak hľadáme na nebo v Getsemane, ako sa potí krvou, a vidíme ho v smrteľných mukách zomierať na kríži, potom vlastné ja ustúpi do pozadia. Pri pohľade na Ježiša sa budeme hanbiť za svoj chladný

nezájum, ľahostajnosť a sebecko. Ochotne sa staneme čímkoľvek, len aby sme mu smeli celým srdcom slúžiť. Pre Ježiša radi ponosieme kríž, vytrpíme súženie, potupu i prenasledovanie.

„*My silnejší sme povolani znášať slabosti slabých a neľadat zál ubu sami v sebe.*“, [Rimanom 15,1](#). Nemáme ľahčovať nikoho, kto verí v Krista akokoľvek slabou vierou a ide za ním potkýnavým krokom dieť at a. Nech sú naše vzdelanostné, kultúrne, povahové, kresťanskovýchovné a skúsenostné prednosti akékoľvek, tým všetkým sme v medziach svojich síl povinní slúžiť tým, čo toho dostali menej. Ak sme silní, máme podopierať ruky slabých. Anjeli slávy, ktorí stále hľadia na tvár nebeského Otca, radostne slúžia jeho deťom. Obzvlášť sa starajú o ľudí ustrašených a povahovo narušených. Anjeli sú vždy prítomní tam, kde ich je najviac treba, kde ľudia vedú najť ažší boj s vlastným ja a zápasia v najť ažších podmienkach. Kristovi skutoční spolupracovníci budú práve tu pomáhať.

Ak niekto z týchto „*najmenších*“, podľahne a ublíži vám, potom ste mu povinní pomôcť. Nečakajte, kým on príde s ponukou zmiernenia. Ježiš povedal: „*Čo si myslíte: Keby niekto mal sto oviec a jedna z nich by zabľúdila, či nenechá tých deväť desiat deväť na vrchoch a nepôjde hľadat tú, ktorá zabľúdila? A ak sa mu podarí nájsť ju, amen, hovorím vám, že sa bude z nej radovať viacej ako z tých deväť desiatich deviatich, čo nezabľúdili! Tak nie je vôľ a vášho Otca v nebesiach, aby zahynul čo len jeden z týchto maličkých.*“, [Matúš 18,12-14](#).

[308] V duchu miernosti – „*a daj si pozor, aby si aj ty neupadol do pokušenia*“, ([Galat'anom 6,1](#)) – choď k blúdiacemu a „*napomeň ho medzi štyrmi očami*“, [Matúš 18,15](#). Nepotupuj ho pred ostatnými a nehanob Krista zverejňovaním hriechu alebo poblúdenia jeho nasledovníka. Často musíme blúdiacemu povedať jasnú pravdu. Musí poznať svoj omyl, ak má dôjsť k náprave. Ty však nesúď a nezatracuj. Nepodliehaj pokušeniu samospravodlivosti. Snaž sa mu všemožne pomôcť. Duševné rany treba ošetrovať čo najohľaduplnejšie a najšetrnejšie. Tu pomáha len láska golgotského Trpiteľa. Súcitnou láskou pomáhaj svojmu bratovi vo vedomí, že úspešným zákrokom „*zachrániš jeho dušu od smrti a zakryješ množstvo hriechov*“, [Jakoba 5,20](#).

No aj toto úsilie môže byť bezúspešné. Ježiš však radí: „*Vezmi so sebou ešte jedného alebo dvoch.*“, [Matúš 18,16](#). Možno, že spojené

úsilie docieli to, v čom snahy jedinca neuspeli. Možno sa im podarí všetko posúdiť nestrane, čo ich radám dodá väčšiu závažnosť.

Keď napomínaný ani ich neuposlúchne, potom, nie skôr, majú celú záležitosť predložiť zboru veriacich. Členovia cirkvi ako vyznavači Krista majú spoločne v duchu lásky prosiť o nápravu poblúdielého. Duch Svätý prehovorí ústami svojich služobníkov a previnilca napomenú s celou vážnosťou, aby sa vrátil k Bohu. Duchom Božím pudený apoštol Pavel napísal: „*Akoby Boh napomínal skrze nás. V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom!*“, **2. Korint'anom 5,20**. Kto odmieta toto spoločné úsilie zboru, ten pretrhol spojivo, ktoré ho viaže ku Kristovi, a tým sa vylúčil zo spoločenstva cirkvi. Preto povedal Ježiš: „*Nech ti je ako pohan a publikán.*“, **Matúš 18,17**. Nesmieme sa však nazdávať, že pre neho už Božia milosť neexistuje. Bratia a sestry sa nemajú k nemu správať pohrdlivo a nevšímavo, ale zaobchádzať s ním láskavo a súciteľne, ako so zblúdilou ovcou, ktorú sám Kristus hľadá a chce priviesť do svojho stáda.

Kristovo poučenie o vzťahu k blúdiacim zvláštnym spôsobom opakuje naučenie, ktoré dostal Izrael prostredníctvom Mojžiša: „*Neprechovávaj v srdci nenávisť voči svojmu bratovi; vážne napomeň svojho súkmeňovca, aby si za neho neniesol hriech.*“, **3. Mojžišova 19,17**. To znamená: Ak niekto zanedbá Kristom vyznačenú povinnosť nápravného úsilia pri tých, čo blúdia a hrešia, stáva sa účastníkom ich hriechu. Za zlo, ktorému sme mohli zabrániť, sme práve tak zodpovední, akoby sme ho spáchali sami.

Na nepravosť máme však upozorniť priamo toho, kto sa jej dopustil. Pred nikým sa o nej nemáme kriticky vyjadrovať. Ani vtedy, keď sa záležitosť predostrela cirkvi, nesmieme o nej hovoriť pred inými. Zverejnené chyby kresťanov sú pre neveriaci svet len kameňom úrazu, a stálym pripomínaním týchto prípadov si len sami uškodíme, lebo stály záujem o ne nás vnútorne premieňa. Ak sa budeme snažiť napraviť svojho brata, Kristov duch nás usmerní, aby sme ho, pokiaľ možno, chránili pred kritikou hoc aj zo strany vlastných bratov, a tým viac pred posudkami neveriaceho sveta. Sami sme blúdiaci, potrebujeme Kristov súcit a odpustenie, preto nás vyzýva, aby sme jedni s druhými zaobchádzali tak, ako chceme, aby oni zaobchádzali s nami.

„Čokol'vek zviažete na zemi, bude zviazané v nebi a čokol'vek rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi.,, [Matúš 18,18](#). Ste nebeskými vyslancami a vaše dielo má večné následky.

Túto veľkú zodpovednosť nemáme niest' sami. Kdekoľvek ľudia s úprimným srdcom poslúchajú Kristovo slovo, tam je prítomný Kristus. Prítomný je nielen v kresťanských zhromaždeniach, ale všade tam, kde sa učeníci schádzajú v jeho mene, hoc aj v nepatrnom počte, on je uprostred nich. Hovorí: „*Ak dvaja z vás na zemi budú jednomysel'ne prosit' o čokol'vek, dostanú to od môjho Otca, ktorý je v nebesiach,*,, [Matúš 18,19](#).

Ježiš vraví: „*Od môjho Otca, ktorý je v nebesiach,*,, Akoby svojim učeníkom pripomínal, že hoci je s nimi spojený ako človek, spolu s nimi znáša ich ťažkosti a spolucíti s nimi v ich trápení, svojím božstvom je spojený s trónom Večného. Predivné ubezpečenie! Nebeské bytosti súcitne spolupracujú s ľudmi pri záchrane hynúcich. Všetka nebeská moc podporuje ľudské schopnosti, aby ľudia boli privedení ku Kristovi.

Trikrát ročne sa Židia museli schádzať v Jeruzaleme z náboženských dôvodov. Pokyny týkajúce sa týchto zhromaždení im dal neviditeľný Vodca Izraela, skrytý v oblačnom stĺpe. Židia sa nemohli nimi riadiť v zajatí; keď sa však ľud vrátil do svojej krajiny, slávnosti boli obnovené. Podľa Božieho zámeru mali tieto výročné sviatky ľudu pripomínať Boha. Tento zámer však kňazi a vodcovia národa, až na niekoľko málo výnimiek, stratili zo zreteľa. Svedkom ich zvrátenosti bol ten, ktorý tieto ceremoniálne zhromaždenia nariadil a poznal ich význam.

Sviatok stánkov bol posledným zhromaždením v roku. Hospodin chcel, aby ľud v tomto sviatočnom čase uvažoval o jeho добрote a milosrdenstve. Celá zem bola pod jeho dohľadom a prijímala jeho požehnanie; dňom i nocou nad ňou bdel, slnkom a dažďom sa staral o úrodu. Z palestínskych údolí a rovín sa zberalo obilie. Vzácny olej sa lisoval z olív a odkladal v nádobách. Palmy priniesli svoje plody a z červenastých strapcov hrozna sa vytlačala šťava.

Slávnosť trvala sedem dní; obyvatelia Palestíny a mnohí aj z iných krajín odišli zo svojich domovov a prišli do Jeruzalema, aby sa mohli slávnosti zúčastniť. Ľudia prichádzali zďaleka i zblízka a na znamenie radosti neprišli s prázdnyimi rukami. Starí i mladí, bohatí i chudobní, všetci priniesli nejaký dar ako prejav vdaky tomu, ktorý svojou dobrotou žehnal rok a sýtil ich hojnosťou. Z okolitých lesov sa prinieslo všetko, čo lahodilo oku a vyjadrovalo všeobecnú radosť, takže mesto malo vzhľad krásneho hája.

Táto slávnosť bola nielen podakovaním za úrodu, ale aj pripomienkou, ako sa Boh staral o Izraela na púšti. Na pamiatku svojho púšťového pobytu v stanoch Izraelci v tieto dni bývali v stánkoch prikrýtych zelenými vetvami. Postavili si ich na uliciach, na chrámovom nádvorí alebo na strechách domov. Na kopcoch i v údoliach okolo Jeruzalema bolo tiež mnoho takto ovetvených príbytkov, ktoré akoby s ľudom žili.

[311] Veriaci slávilí tieto dni posvätným spevom a d'akovnými modlitbami. Krátko pred týmto sviatkom bol Deň zmierenia, keď ľud po vyznaní svojich hriechov vypočul oznam, že je zmierený s Bohom. To bola príprava na radosť z týchto sviatkov. „*Ďakujte Hospodino-
novi, lebo je dobrý, lebo naveky trvá jeho milosť*“, ([Žalm 106,1](#)) – to bol víťazný tón všetkých hudobných nástrojov spolu s volaním „*Hosanna*,,, ktoré sprevádzal spoločný spev. Všeobecná radosť vrcholila v chráme. Tu sa v celej nádhere predvádzal obetný obrad. Po oboch stranách bieleho mramorového schodišťa a tejto posvätnéj budovy bol chór levitov pripravený zaspievať bohoslužobnú pieseň. Po nich spieval zástup veriacich, ktorí mávali palmovými a myrtovými vetvami. Zblízka i zd'aleka sa k nim pridávali d'alšie hlasy, takže chválospevy sa ozývali aj po okolitých pahorkoch.

Chrám i nádvorie osvecovalo v noci umelé svetlo. Hudba, mávanie palmovými vetvami, radosťné „*Hosanna*,,, veľké zhromaždenie ľudu vo svetle visiacych lám, kňazské rúcha a veľkolepé obrady tvorili scénu, ktorá v prítomných zanechávala hlboký dojem. Najdojímavejším a najradosťnejším obradom slávnosti bol však ten, ktorý pripomínal udalosť z pobytu na púšti.

Hneď na úsvite zaznieval z kňazských strieborných trúb dlhý, prenikavý tón. Odpovedali naň zvuky iných trúb a radosťný jasot ľudu zo stánkov niesol sa po kopcoch i dolinách a vítal tento slávnostný deň. Kňaz potom nabral z tečúcich vôd Kedronu do nádoby vodu, zodvihol ju ponad hlavu a za zvuku trúb podľa taktov hudby pomalým a slávnostným krokom vystupoval po širokých chrámových schodoch, pričom spieval žalmické slová: „*Zastavili sa naše nohy v tvojich bránach, Jeruzalem!*“, ([Žalm 122,2](#)).

Kňaz priniesol nádobu k oltáru, ktorý bol uprostred kňazského nádvoría. Tu boli aj dve strieborné umývadlá a pri každom z nich stál kňaz. Do jedného umývadla nalial vodu z nádoby a do druhého víno; obsah oboch vtekal do potrubia, ktoré bolo spojené s Kedronom a viedlo do Mŕtveho mora. Takto posvätená voda predstavovala prameň, ktorý na Boží rozkaz vyrazil zo skaly, aby uhašal smäd Izraelcov. Potom zneli d'alšie chválospevy: „*Hospodin je moja sila a moja pieseň. On sa mi stal spasením. S radosťou budete čerpať vodu z prameňov spásy*,,, ([Izaiáš 12,2.3](#)).

Keď sa synovia Jozefa z Nazareta pripravovali na Slávnosť stánkov, videli, že Ježiš ničím nenaznačil, že by ta chcel ísť. Pozorne

ho sledovali. Po uzdravení chorého v Bethezde nebol ani pri jednej z národných slávností. Snažil sa vyhnúť sporom s jeruzalemskými predstaviteľmi, a preto sa venoval práci v Galilei. Jeho zdanlivé prehliadanie náboženských zhromaždení a zrejme nepriateľstvo voči nemu zo strany kňazov a rabínov mýlili jeho známych, ba aj samotných učeníkov a príbuzných. Vo svojom učení zdôrazňoval požehnanie, ktoré plynie z poslušnosti Božiemu zákonu, a predsa sám akoby bol k ustanoveným bohoslužbám ľahostajný. Jeho styky s publikánmi a inými zlopovestnými ľuďmi, nevšímavosť voči rabínskym ustanoveniam a voľnosť, s akou odstraňoval tradičné požiadavky týkajúce sa soboty, tým všetkým vzbudzoval mnohé pochybnosti a dostával sa do rozporu s náboženskými autoritami. Jeho bratia sa nazdávali, že sa mýli, keď sa odcudzuje veľkým a učeným mužom národa. Mysleli si, že títo ľudia iste majú pravdu a že sa Ježiš mýli, keď im odporuje. Pozorovali však jeho bezúhonný život, a hoci nepatrili medzi jeho učeníkov, jeho skutky ich predsa dojímali. Lichotila im jeho obľuba medzi ľuďmi v Galilei; stále dúfali, že podá dôkaz o svojej moci, ktorý presvedčí farizejov, že je tým, za koho sa vydáva. Čo, ak je naozaj Mesiáš, Knieža Izraela?! Táto myšlienka udržovala v nich pyšný pocit uspokojenia.

[312]

Mali o ňu také obavy, že Krista nabádali, aby do Jeruzalema šiel. Hovorili: „*Odíd' odtiaľto a chod' do Judey, aby aj tvoji učeníci videli, aké skutky konáš! Ved' nik nerobí nič v skrytosti, ak sa chce stat' verejne známym. Keď robíš takéto veci, ukáž sa svetu!*“, [Ján 7,3.4](#). Toto „keď“, naznačovalo ich pochybnosť a nedôveru. Pripisovali mu zbabelosť a slabosť. Ak vie o tom, že je Mesiáš, prečo tá jeho nezvyklá uzavretosť a pasivita? Ak má skutočne takú moc, prečo nejde verejne do Jeruzalema a neuplatní svoje nároky? Prečo nekoná v Jeruzaleme tie obdivuhodné skutky, ktoré sa mu pripisujú v Galilei? Naznačovali mu: Neskrývaj sa v osamelých krajoch a neslúž svojimi mocnými skutkami nevedomým roľníkom a rybárom. Predstav sa v hlavnom meste, snaž sa získať podporu kňazov i kniežat a spoj národ v novom kráľovstve.

Ježišovi bratia vychádzali zo sebeckých pohnútok, ktoré tak často ovládajú srdce ľudí túžiacich po okázalej sláve. Tento duch prevládal vo svete. Boli urazení, lebo Kristus namiesto snahy získať pozemský trón sa predstavil ako Chlieb života. Boli veľmi sklamaní, keď ho toľkí z jeho učeníkov opustili. Aj oni sami sa odvrátili od

neho, aby nemuseli niešť kríž, keby uznali to, čo jeho skutky zjavujú: že je Boží Posol.

„Ježiš im povedal: *Môj čas ešte nenadišiel, ale váš čas je stále tu. Vás nemôže svet nenávidieť, mňa však nenávidí, lebo ja o ňom svedčím, že jeho skutky sú zlé. Vy chod'te na sviatky! Ja na tieto sviatky nejdem, lebo môj čas sa ešte nenaplnil. Toto povedal a ostal v Galilei.*„, **Ján 7,6-9**. Jeho bratia sa s ním zhovárali povýšene; naznačovali mu, čo má robiť. Ježiš však odmietol ich výčitky, nepokladal ich za svojich nesebeckých a skromných učeníkov, ale za ľuď svetsky zmýšľajúcich. Povedal: „*Vás nemôže svet nenávidieť, mňa však nenávidí, lebo ja o ňom svedčím, že jeho skutky sú zlé.*„, Svet neodporuje tým, čo majú jeho ducha; miluje ich ako svojich vlastných.

[313]

Svet nebol pre Krista miestom pohody a príležitostí na seba-vyvýšenie. Nečakal na príležitosť, aby sa chopil moci a slávy. Pre neho to nemalo nijakú cenu. Svet mu bol miestom, kam ho poslal Otec. Prišiel, aby svet mohol žiť; prišiel uskutočniť veľký plán vykúpenia. Zachraňoval padlé ľudstvo. Nemal byť domýšľavý, nemal sa nerozvážne vrhať do nebezpečenstva a nemal vyvolávať krízu. Každá udalosť v jeho diele mala určitú hodinu. Musel trpezlivo čakať. Vedel, že musí rátať s nenávisťou sveta; uvedomoval si, že jeho dielo sa skončí smrťou, no predčasne sa jej vystavovať nebolo podľa Otcovej vôle.

Správa o Kristových zázrakoch sa rozšírila z Jeruzalema všade ta, kde boli Židia, a hoci ho už celé mesiace nebolo vidieť pri sviatočných príležitostiach, ľudia sa neprestali o neho zaujímať. Zo všetkých končín sveta prišli mnohí na Slávnosť stánkov v nádeji, že ho uvidia. Na začiatku slávnosti sa mnohí naň spytovali. Farizeji a poprední muži očakávali jeho príchod, lebo dúfali, že im poskytnú príležitosť, aby ho mohli odsúdiť. S netrpezlivosťou sa pýtali: „*Kde je?*„, To však nikto nevedel. Každý myslel predovšetkým na neho. Zo strachu pred kňazmi a staršími sa nikto neodvážil uznať ho za Mesiáša, ale všade sa potichu s celou vážnosťou hovorilo o ňom. Mnohí ho obhajovali ako Posla od Boha, kým iní ho označovali za zvodcu ľudu.

Ježiš medzitým nepozorovane prišiel do Jeruzalema. Vyhliadol si málo navštevovanú ulicu, aby sa vyhol chodcom, ktorí prichádzali do mesta zo všetkých strán. Keby sa bol pridol k niektorej z kara-

ván putujúcich na túto slávnosť, bol by pri vstupe do mesta upútal na seba všeobecnú pozornosť a nadšenie ľudu by bolo podnietilo vládcov proti nemu. Aby sa tomu vyhol, rozhodol sa, že pôjde sám.

Počas slávnosti, keď rozruch okolo jeho osoby bol najväčší, prišiel na nádvorie chrámu, kde bol veľký zástup. Pretože ho ľudia dosiaľ na slávnosti nevideli, domnievali sa, že sa obáva moci kňazov a starších. Jeho prítomnosť ich prekvapila. Všetci zmĺkli. Divili sa, ako dôstojne a odvážne sa správa medzi úhlavnými nepriateľmi, ktorí túžili po jeho smrti.

Keď že sa stal stredom pozornosti tohto veľkého davu, oslovil zhromaždených, ako predtým nikto iný. Jeho slová svedčili o tom, že zákon a izraelské ustanovenia, obetnú službu i odkaz prorokov pozná oveľa lepšie, než bývalo u kňazov a rabínov zvykom. Búral priehrady formalizmu a tradície. Zdalo sa, akoby mu budúce udalosti prebiehali pred očami. O pozemských i nebeských veciach, o záležitostiach ľudských i Božích hovoril s úplnou istotou ako ten, kto videl toho Neviditeľného. Reč bola celkom jasná a presvedčivá, a ľud aj tu ako v Kafarnaume žasol nad jeho učením, „*lebo v jeho slove bola moc*„. [Lukáš 4,32](#). Niekoľkými príkladmi varoval svojich poslucháčov pred nešťastím, ktoré stihne všetkých, čo zavrhnú požehnanie, ktoré im priniesol. Podal im všetky dôkazy o tom, že prichádza od Boha, a všemožne sa snažil priviesť ich k pokániu. Nebol by ho zavrhol ani usmrtil vlastný národ, keby ho bol mohol zachrániť pred spáchaním tohto činu.

[314]

Prítomní žasli nad jeho znalosťou zákona a prorokov a medzi sebou sa pýtali: „*Ako tento človek pozná Písmo, keď sa neučil?*„. [Ján 7,15](#). Za učiteľa a náboženstva nepokladali totiž nikoho, kto neštudoval v rabínskych školách. Ježiša a Jána Krstiteľa považovali za nevedomých, lebo do týchto škôl nechodili; no tí, čo ich počuli, divili sa ich znalostiam Písma, hoci „*sa neučili*„. Je pravda, že ľudia ich neučili, ale ich učiteľom bol sám Boh a od neho prijali vrcholnú múdrosť.

Keď Ježiš hovoril v chrámovom nádvorí, ľud akoby onemel. Jeho najväčší nepriatelia sa cítili bezmocní a nemohli mu uškodiť. Na čas pozabudli na iné záujmy.

Denne učil ľudí až do onoho posledného „*veľkého dňa sviatkov*„. [Ján 7,37](#). Ráno tohto dňa boli už ľudia z dlhých slávností unavení.

Ježiš náhle prehovoril hlasom, ktorý znel celým chrámovým nádvorím:

„*Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije, hovorí Písmo, z jeho vnútra potečú prúdy živej vody.*„, [Ján 7,37.38](#). Takú výzvu ľudia veľmi potrebovali. Boli svedkami nepretržitej slávy a nádhery, ich zrak bol oslepený leskom svetla a farieb, v ušiach im zneli tie najdojímavejšie melódie; no v celej tejto okázalej obradnosti nebolo nič, čo by uspokojilo potreby ducha, nič, čo by utíšilo smäd duše po tom, čo je nepominuteľné. Ježiš ich vyzval, aby prišli a pili z prameňa života, ktorý sa v nich môže stať studnicou vody tečúcej do večného života.

Onoho rána kňaz konal obrad pripomínajúci udalosť, keď Mojžiš uderil skalu na púšti. Táto skala predstavovala toho, ktorý svojou smrťou spôsobí, že živé prúdy spasenia potečú všetkým duchovne vysmädnutým. Kristove slová boli vodou života. Tu, v prítomnosti zhromaždeného davu sa Kristus vystaví ranám, aby svet dostal vodu života. Utrpením chcel satan zničiť Krista, Knieža života; no pod údermi zo skaly vytryskla živá voda. Pri Ježišových slovách sa ľudské srdcia zachvievali neobvyklou bážňou a mnohí boli ochotní so Samaritánkou požiadať: „*Daj mi takej vody, aby som už nebola smädná.*„, [Ján 4,15](#).

[315] Ježiš poznal potreby duše. Sláva, bohatstvo a česť nemôžu uspokojiť srdce. „*Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije.*„, Rovnako víta bohatých i chudobných, veľkých i malých. On sľubuje pomoc pret'aženým, potešenie zarmúteným a útechu zúfalým. Mnohí z tých, čo Ježiša počuli, oplakávali sklamané nádeje, mnohí utajovali skrytý bôľ, mnohí sa snažili utíšiť svoju neukojenú túžbu po veciach sveta a po ľudskej chvále, ale keď všetko získali, zistili, že svojou námahou dospeli len k deravej studni, z ktorej sa smäd nedal utíšiť. Aj uprostred lesku radostných slávností zostávali nespokojní a smutní. Z pochmúrnych myšlienok ich vyrušila náhla výzva: „*Ak je niekto smädný....*„; a keď počuli ďalšie slová, v ich mysli sa vznietila iskra novej nádeje. Duch Svätý im dotiaľ pripomínal tento symbol, kým v ňom nepostihli ponuku neoceniteľného daru spasenia.

Kristove slová dosiaľ zaznievajú tým, čo cítia duchovný smäd a ešte naliehavejšie vyzývajú nás, než tých, čo ich počuli v chráme v onen posledný deň slávnosti. Studňa je prístupná všetkým. Unave-

ným a vyčerpaným sa ponúka občerstvenie dúškom vody večného života. Ježiš dosiaľ volá: „Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije., „Kto je smädný, nech príde, a kto chce, nech si naberie zadarmo vody života., [Zjavenie Jána 22,17](#). „Kto sa však napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude žízniť naveky. A voda, ktorú mu dám, stane sa v ňom prameňom vody prúdiacej do večného života., [Ján 4,14](#).

50. kapitola — Nepriateľské nástrahy

Špehovia sledovali Ježiša po celý čas jeho návštevy Jeruzalema pri príležitosti sviatkov. Deň čo deň sa ho snažili umlčať nejakým novým spôsobom. Kňazi a poprední muži sa ho chceli zmocniť. Boli ochotní použiť aj násilie. To však nebolo všetko. Tohto galilejského Učiteľa chceli potupiť pred celým ľudom.

Hneď v prvý deň, keď sa Ježiš objavil na slávnosti, pristúpili k nemu poprední muži a spýtali sa ho, kto mu dovolil učiť. Chceli odvrátiť pozornosť od neho a sponchybníť jeho poslanie. Tým mala vyniknúť ich dôležitosť a autorita.

Ježiš povedal: „*Moje učenie nie je moje, ale toho, ktorý ma poslal. Kto chce plniť jeho vôľu, pozná, či je to učenie z Boha, alebo či hovorím len sám zo seba.*“, [Ján 7,16](#). Na otázku týchto kritikov Ježiš neodpovedal uštipačne, ale upozornením na životodarnú pravdu o spáse človeka. Pripomenul, že pochopenie a ocenenie pravdy nezávisí natoľko od rozumových schopností ako skôr od srdca. Pravda musí prejsť do duše a vyžaduje ochotu vôle. Keby pravda bola len záležitosťou rozumu, pýcha by človekovi nijako nebránila prijať ju. Pravdu však môže prijať len srdce pod vplyvom Božej milosti. Jej prijatie pôsobí len vtedy, keď sa zriekneme každého hriechu, ktorý nám Duch Boží odhalí. Poznať pravdu nepomôžu človekovi ani tie najväčšie výhody, ak nebude mať srdce ochotné prijať ju a ak sa vedome nezriekne každého návyku a správania, ktoré odporuje jej zásadám. Tým, čo sa takto odovzdávajú Bohu s úprimnou túžbou poznať a konať jeho vôľu, pravda sa zjavuje ako Božia spasiteľná moc. Takí ľudia potom rozoznajú, kto hovorí v mene Božom, a kto hovorí len sám zo seba. Farizeji nepodriadili svoju vôľu vôli Božej. Nesnažili sa poznať pravdu, ale stále vyhľadávali nejaký dôvod, aby sa jej vyhli. Kristus im ukázal, že práve preto nepochopili jeho učenie.

Pri tejto príležitosti ich upozornil, ako možno rozpoznať pravého učiteľa od zvodcu: „*Kto hovorí sám zo seba, hľadá vlastnú slávu. Ale kto hľadá slávu toho, ktorý ho poslal, ten je pravdivý a*

neprávosti v ňom niet., [Ján 7,18](#). Kto hľadá vlastnú slávu, hovorí len zo seba. Samozvaný duch sa čoskoro prezradí. Kristus však hľadal slávu Božiu. Odovzdával Boží odkaz. V tom bol dôkaz jeho autority ako učiteľa pravdy.

Ježiš dal rabínom dôkaz svojho božstva, keď ukázal, že im číta v srdci. Odvtedy, čo uzdravil chorého pri Betezde, snažili sa ho usmrtiť. Tým sami prestupovali zákon, ktorý svojím vyznaním obhajovali. Povedal: „Nedal vám Mojžiš zákon? A nik z vás zákon neplní. Prečo ma chcete zabiť?!“, [Ján 7,19](#). [317]

Tieto slová ako záblesk svetla odhalili rabínom priepasť záhuby, do ktorej sa rútia. Na chvíľu ich zachvátila hrôza. Poznali, že odporujú večnej Moci. Odmietali však prijať varovanie. V snahe udržať si vplyv na ľuď, musia svoje vražedné zámery utajiť. Preto nedali odpoveď na Ježišovu otázku, ale volali: „Si posadnutý zlým duchom! Kto ťa chce zabiť?!“, [Ján 7,20](#). Tým dávali vlastne najavo, že Ježišove obdivuhodné činy sú z podnetu zlého ducha.

Kristus tomuto obvineniu nevenoval pozornosť a objasnil im, že uzdravenie chorého pri Betezde súhlasí s prikázaním o sobote a neodporuje ani židovskému výkladu tohto príkazu. Povedal: „Pretože vám Mojžiš dal obriezku... obrezujete človeka aj v sobotu.“, Podľa zákona každé dieťa musí byť obrezané ôsmeho dňa. Ak tento deň pripadne na sobotu, obrad treba vykonať. O čo viac to súhlasilo s duchom zákona, keď Ježiš „v sobotu uzdravil celého človeka.“! Preto ich varoval: „Nesúd'te podľa zdania, ale súd'te spravodlivo.“,

Poprední muži boli umlčaní a mnohí z ľudu sa pýtali: „Nie je to ten, čo ho chcú zabiť? Pozrite, hovorí verejne a nič mu nevravia. Vari sa už aj poprední muži presvedčili, že on je Mesiáš?“, [Ján 7,22-26](#).

Mnohí Kristovi poslucháči z Jeruzalema, ktorí vedeli o nástrahách popredných mužov proti nemu, pocítili k nemu neodolateľnú náklonnosť. Stále viac boli presvedčení, že je Boží Syn. Satan ich však pohotovo znepokojoval pochybnosťami a v tých ich ešte viac utvrdzovali ich vlastné mylné predstavy o Mesiášovi a o jeho príchode. Všeobecne sa totiž verilo, že Kristus sa narodí v Betleheme a potom na čas zmizne. Keď sa neskôr znova objaví, nikto už nebude vedieť, odkiaľ prišiel. Nemálo ľudí verilo, že Mesiáša nebudú pútať nijaké ľudské zväzky. Keď teda Ježiš Nazaretský nezodpovedal bežnej predstave o sláve Mesiáša, mnohí prijali názor: „Lenže o

tomto vieme, odkiaľ je, ale keď príde Mesiáš, nik nebude vedieť, odkiaľ je., [Ján 7,27](#).

Ježiš postrehol ich zmýšľanie, ktoré kolísalo medzi pochybnosťami a vierou, a odpovedal im: *„Aj ma poznáte, aj odkiaľ som viete. A neprišiel som sám od seba, ale pravdivý je ten, ktorý ma poslal a vy ho nepoznáte.,* [Ján 7,28](#). Tvrdili síce, že vedia, odkiaľ má Kristus prísť, no nevedeli vôbec nič. Keby boli žili podľa Božej vôle, boli by poznali aj Božieho Syna, keď sa im zjavil.

[318]

Poslucháči museli chápať Kristove slová. Jasne tu opakoval len to, čo pred niekoľkými mesiacmi povedal pred veľradou, keď sa vyhlásil za Božieho Syna. Podobne, ako ho vtedy poprední muži hodlali zabiť, chceli ho aj teraz chytiť. Bránila im v tom neviditeľná moc, ktorá obmedzila ich zlobu príkazom: *Potiaľto, nie ďalej!*

Mnohí z ľudu mu však verili a vraveli: *„Keď príde Mesiáš, vari urobí viac znamení, ako spravil tento?.,* [Ján 7,31](#). Vodcovia farizejov, ktorí nedočkavo sledovali priebeh udalostí, postrehli v zástupe ľudu prejavy súhlasu s Ježišom. Náhle odišli k najvyšším kňazom a navrhli im uväzniť ho. Radili však zmocniť sa ho vtedy, keď bude Ježiš osamote, lebo sa neodvažovali urobiť to v prítomnosti ľudu. Ježiš im opäť dal znať, že pozná ich zámer. Povedal: *„Ešte chvíľku som s vami, potom pôjdem k tomu, ktorý ma poslal. Budete ma hľadať a nenájdete ma, a kde som ja, ta vy prísť nemôžete.,* [Ján 7,33.34](#). Čoskoro mal byť v útočisti, ktoré nebude na dosah ich posmechu a nenávisť. Odíde k Otcovi, aby bol opäť v nebeskej sláve medzi anjelmi; sem sa jeho vrahovia nikdy nedostanú.

Rabíni opovržlivo poznamenali: *„Kam to chce ísť, že ho my nenájdeme? Chce vari odísť do gréckej diaspory a učiť Grékov?.,* [Ján 7,35](#). Týchto uštipačných posmievačov ani nenapadlo, že svojím výsmechom dokresľujú Kristovo poslanie. Každého dňa vystieral svoje ruky k tomuto neposlušnému a odporujúcemu ľudu, a predsa sa dal nájsť tým, čo ho nehľadali, a meno jeho sa bude zvestovať ľuďom, ktorí ho nevzývali. (Pozri [Rimanom 10,20.21](#).)

Falošné špekulácie kňazov a rabínov zviadli mnohých, čo boli presvedčení, že Ježiš je Boží Syn. Títo učitelia veľmi pôsobivo pripomínali proroctvo o Mesiášovi, ktorý má kralovať *„na vrchu Sion a v Jeruzaleme a pred svojimi staršími bude mať slávu.,,* ktorý *„vládne od mora k moru, od rieky až po okraj zeme.,* [Izaiáš 24,23](#); [Žalm 72,8](#). Potom pohrdlivo porovnávali túto slávu s Ježišovým

pokorným zjavom. Na potvrdenie svojho bludu prekrútili aj prorocké slová. Keby boli ľudia sami úprimne skúmali Písmo, nemuseli byť zvedení. Prorok Izaiáš v 61. kapitole svedčí o tom, že Kristus bude konať práve to, čo konal. V 53. kapitole je upozornenie, že svet ho zavrhne a že bude trpieť. V 59. kapitole je popis povahy kňazov a rabínov.

Boh nenúti ľudí, aby sa vzdali svojej nevery. Môžu voliť medzi svetlom a tmou, pravdou a bludom. Sami sa musia rozhodnúť, čo prijímú. Ľudská myseľ vie rozlišovať správne od nesprávneho. Boh nechce, aby sa ľudia rozhodovali unáhle, ale pod váhou dôkazov po dôkladnom porovnávaní výrokov Písma. Keby predpojatí Židia boli porovnávali prorockú reč so skutočnosťami, ktorými sa vyznačoval Ježišov život, iste by boli postihli krásny súlad medzi prorockými a ich naplnením v živote a službe tohto jednoduchého Galilejčana.

[319]

Mnohí sú dnes podobne oklamaní ako Židia. Náboženský učiteľia čítajú Písmo vo svetle vlastných predstáv a tradícií. Ľud sám neskúma Písmo a neuvažuje o tom, čo je pravda, ale vzdáva sa svojho úsudku a celkom nekriticky sa spolieha na svojich vodcov. Kázanie Božieho slova je jedným z prostriedkov, ktoré Boh určil na rozšírenie svetla. My sme však povinní učenie každého človeka skúmať meradlom Písma. Ktokoľvek modlitebne skúma Božie Slovo a túži poznať pravdu, aby mohol podľa nej poslušne žiť, dostane nebeské svetlo a porozumie Písmu. „*Kto chce plniť jeho vôľu, pozná, či je to učenie od Boha.*“, [Ján 7,17](#).

Sluhovia, ktorých v posledný deň slávnosti vyslali kňazi a poprední muži, aby Ježiša zajali, vrátili sa bez neho. Rozhnevaní farizeji sa ich spýtali: „*Prečo ste ho nepriviedli?*“, Sluhovia celkom vážne odpovedali: „*Nikdy tak človek nehovoril.*“, [Ján 7,45.46](#).

Jeho slová obmäkčili aj ich stvrdnuté srdcia. Kým hovoril na chrámovom nádvorí, zdržiavali sa blízko neho, aby zachytili niečo, čo by sa dalo použiť proti nemu. Pri počúvaní však pozabudli aj na účel svojho poslania. Boli uchvátení; ich duchovnému zraku sa zjavil Kristus. Videli to, čo kňazi a poprední muži vidieť nechceli – ľudskú prirodzenosť preniknutú slávou božstva. Naplnení týmito myšlienkami a dojatí jeho slovami sa vrátili a na otázku „*Prečo ste ho nepriviedli?*“, mali len jedinú odpoveď: „*Nikdy tak človek nehovoril.*“,

Keď kňazi a poprední muži prišli prvýkrát do Kristovej blízkosti, boli podobne presvedčení. V hĺbke srdca pocítili a uvedomili si, že „*nikdy tak človek nehovoril*„. Oni však umlčali presvedčanie Ducha Svätého. V hneve, že sa aj výkonné orgány dali ovplyvniť nenávideným Galilejčanom, zvolali: „*Aj vy ste sa dali zviest' ? Vari uveril v neho niektorý z popredných mužov alebo farizejov? A tento zástup, ktorý nepozná zákon, je prekliaty*„, [Ján 7,48.49](#).

Ľudia, ktorým sa zvestuje posolstvo pravdy, zriedkakedy sa pýtajú: „*Je to pravda?*„. Skôr sú zvedaví, kto to hlása. Mnohí súdia podľa toho, koľko ľudí zvest' prijíma. Opätovne počuť otázku: „*Vari uveril v neho niektorý z popredných mužov alebo farizejov?*„. Dnešní ľudia sa pre pravú zbožnosť rozhodujú rovnako ťažko ako ľudia doby Kristovej. Pozemské záujmy sledujú rovnako na úkor večných hodnôt. Nie je to teda nijaký dôvod proti pravde, ak ju mnohí neprijímajú, alebo ak medzi jej zástancami nie sú mocní tohto sveta či náboženský vodcovia.

[320]

Kňazi a poprední muži znova hodlali Ježiša uväzniť. Poukázali na to, že ak zostane na slobode, ustanoveným vodcom odvedie ľudí; bude teda najbezpečnejšie neodkladne ho umlčať. Ich živú diskusiu náhle prerušila Nikodémova otázka: „*Odsúdi náš zákon človeka prv, ako by ho vypočul a zistil, čo urobil?*„, [Ján 7,51](#). Zhromaždenie stíchlo. Tieto slová im zasiahli do svedomia. Bez vypočutia nemohli človeka odsúdiť. Sebavedomí poprední muži nezmĺkli len preto; uprene hľadeli na toho, ktorý sa odvážil zastat' sa spravodlivosti. Boli zdesení a rozhnevaní, že niekto z nich natoľko podľahol Ježišovmu vplyvu, že ho aj obhajuje. Keď sa prebrali z údivu, obrátili sa na Nikodéma s krutým výsmechom: „*Nie si aj ty z Galiley?! Skúmaj a uvidíš, že z Galiley prorok nepovstane*„, [Ján 7,52](#).

Vyslovená námietka však predsa prerušila ďalšie pojednávanie. Poprední muži nemohli uskutočniť svoj zámer a odsúdiť Ježiša bez výsluchu. Dočasne porazení „*všetci sa vrátili domov. Ježiš odišiel na Olivový vrch*„, [Ján 7,53](#); [8,1](#).

Z mestského ruchu a zmätku, spomedzi rozhorlených zástupov a zradných rabínov Ježiš odišiel do zátišia Olivového vrchu, kde mohol byť sám s Bohom. Včasne zrána sa vrátil do chrámu, a keď sa okolo neho zhromaždili ľudia, sadol si a učil ich.

Čoskoro bol vyrušený. Prišla k nemu skupina farizejov a zákoníkov privádzajúcich vyľakanú ženu, ktorú tvrdo a ostro odsudzovali

z prestúpenia siedmeho prikázania. Postavili ju pred Ježiša a s prejavom pokryteckej úcty sa ho spýtali: „Mojžiš nám v zákone nariadil takéto ženy ukameňovať. Čo povieš ty?“, [Ján 8,5](#).

So zdanlivým prejavom úcty skrývali zákerné plány proti nemu. Chopili sa príležitosti, aby ho odsúdili; domnievali sa, že dôvod na obvinenie nájdu, nech povie čokoľvek. Ak ženu oslobodí, obvinia ho z pohrdania Mojžišovým zákonom. Ak nad ňou vysloví ortieľ smrti, môžu ho obviniť pred Rimanmi, že si osobuje právomoc, ktorá patrí len im.

Ježiš hľadel chvíľu na scénu s obeťou trasúcou sa v zahanbení pred prísnymi hodnotármi, v ktorých nebolo ani trochu ľudského súcitu. Jeho čistý, nepoškvrnený duch sa zachvel nad týmto výjavom. Dobře vedel, prečo k nemu prišli. Čítal v srdci každého a poznal celý život tých, s ktorými sa stretol. Títo údajní strážcovia spravodlivosti sami uviedli svoju obeť do hriechu, aby sa mohli zmocniť Ježiša. On však nedal najavo, že počul ich otázku, zohol sa a pohľadom upreným na zem začal prstom písať do prachu.

Žalobci netrpezliví nad jeho otáľaním a zdanlivou ľahostajnosťou pristúpili bližšie a naliehali, aby prípadu venoval pozornosť. Keď sa však zadívali na zem k jeho nohám, zmenil sa im výzor tváre. Boli tu zapísané ich tajné hriechy. Ľudia, čo stáli naokolo, spozorovali náhlu zmenu ich výrazu a chceli vedieť, čo žalobcov tak prekvapilo a zahanbilo.

Títo rabíni pri všetkej svojej okázalej úcte k zákonu práve obžalobou ženy konali protizákonne. Bolo povinnosťou manžela zaujať stanovisko voči svojej žene a previnilé strany mali byť potrestané rovnako. Žalobci si počínali celkom neoprávnene. Ježiš proti nim použil ich vlastnú zbraň. Zákon upresňoval, že pri treste ukameňovaním patriční svedkovia musia na obeť prví hodiť kameň. Keď sa Ježiš vzpriamil, poďíval sa na týchto pokryteckých žalobcov a povedal: „Kto je z vás bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň.“, [Ján 8,7](#). Opäť sa zohol a písal ďalej.

Ježiš neodstránil Mojžišov zákon a nedotkol sa právomoci Ríma. Žalobci boli porazení. Rúcho zdanlivej svätosti bolo z nich strhnuté; stáli tu obvinení a odsúdení v prítomnosti večnej Čistoty. Chveli sa, aby sa o skrytých neprávostiach ich života nedozvedel zástup. Preto sa zrazu so sklonenou hlavou a so skormúteným pohľadom vytrácali. Nakoniec tu zostala len ich obeť a súcitný Spasiteľ.

Ježiš vstal, podíval sa na obžalovanú a spýtal sa jej: „Žena, kde sú? Nik t'a neodsúdil? Ona odpovedala: Nik, Pane. Ježiš jej povedal: Ani ja t'a neodsudzujem, chod' a už nehreš., Ján 8,10.11.

Žena stála pred Ježišom celá prestrašená. Jeho slová: „Kto je z vás bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň., jej zneli ako rozsudok smrti. Bála sa pozrieť Spasiteľovi do tváre; len ticho očakávala svoj koniec. Zadivila sa, keď videla, ako jej žalobci rozpačito a bez slova odchádzajú. Potom počula tie povzbudivé slová: „Ani ja t'a neodsudzujem. Chod' a už nehreš!., Jej srdce zmäklo, s plačom sa vrhla k Ježišovým nohám, nedočkavo vyjadrovala svoju vd'áčnosť a lásku a so slzami bolesti mu vyznávala svoje hriechy.

Bol to pre ňu začiatok nového života – života čistoty, pokoja a odovzdanej služby Bohu. Pozdvihnutím tejto padlej ženy Ježiš urobil väčší div než uzdravením človeka z najstrašnejšej choroby; uzdravil duchovnú chorobu hroziacu večnou smrťou. Táto kajúcna žena sa stala jednou z jeho najoddanejších nasledovníčok. Jeho odpúšť'ajúcu milosť mu odplácala sebaobetavou láskou a odovzdanosťou.

[322] Tým, že Ježiš odpustil tejto žene hriechy a povzbudil ju k lepšiemu životu, zažiaril jeho charakter krásou dokonalej spravodlivosti. Aj keď Kristus hriech neschvaľuje ani neznižuje vedomie viny, predsa nechce odsúdiť, ale zachrániť. Svet mal pre túto poblúdiľú ženu len pohrdanie a výsmech. Ježiš ju však potešil a dal jej nádej. On, bezhriešny, sa zľ'utováva nad slabosťou tejto hriešnice a podáva jej pomocnú ruku. Zatiaľ čo na ňu pokryteckí farizeji žalujú, Ježiš ju povzbudzuje: „Chod' a už nehreš!.,

Kristov nasledovník sa neodvracia od blúdiacich a nenechá ich nerušene ísť do záhuby. Tí, čo pohotovo obviňujú iných a horlivo ich ženú pred súd, často bývajú väčšími vinníkmi než tí, ktorých obviňujú. Ľudia nenávidia hriešnika, ale milujú hriech. Kristus nenávidí hriech, ale miluje hriešnika. Tohto ducha musia mať aj jeho nasledovníci. Kresťanská láska nenáhli s kritikou, pohotovo rozpoznáva kajúcnosť, ochotne odpúšť'a, povzbudzuje, uvádza na cestu svätosti a pomáha na nej zotrvať.

„A Ježiš im zasa povedal: *Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť vo tmách, ale bude mať svetlo života.*“, [Ján 8,12](#).

Pri týchto slovách bol Ježiš na chrámovom nádvorí, ktoré malo zvláštny význam v súvislosti s bohoslužbou Sviatku stánkov. V prostriedku tohto nádvoría stáli dva mohutné stojany a na nich veľké svietniky. Po večernej obeti boli zapálené všetky lampy a ich jas osvietil celý Jeruzalem. Týmto obradom si ľud pripomínal ohnivý stĺp, ktorý viedol Izrael na púšti a symbolicky naznačoval aj príchod Mesiáša. Nádvorie pri večernom rozsvietení lúč bolo miestom veľkej radosti. Prešedivení muži, kňazi a poprední predstavitelia ľudu tancovali za zvukov hudby a spevu levitov.

Osvetlením Jeruzalema ľud vyjadroval nádej, že Mesiáš príde a svojím svetlom osvieti Izrael. Pre Ježiša však mala táto scéna hlbší význam. Ako žiarivé chrámové svetlá osvecovali celé okolie, podobne aj Kristus, zdroj duchovného svetla, osvecuje temnotu sveta. No ani tento symbol nebol celkom presný. Výstižnejším zobrazením jeho slávneho poslania bolo skôr ono veľké svetlo, ktorému sám určil miesto v nebeskom priestore.

Bolo ráno, ponad Olivový vrch práve vyšlo slnko a jeho lúče svojím oslepujúcim jasom dopadali na mramorové paláce a osvecovali pozlátené chrámové múry, keď Ježiš poukázal na to a povedal: „*Ja som svetlo sveta.*“,

Neskôr jeden z tých, čo tieto slová počuli, zaznamenal ich ozvenu v tomto vznešenom výroku: „*V ňom bol život, a život bol svetlom ľudí. A svetlo vo tmách svieti a tmy ho neprijali.*“, „*Pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prišlo na svet.*“, [Ján 1,4.5.9](#). Po Ježišovom nanebovstúpení apoštol Peter, tiež osvietený Božím Duchom, pripomenul výstižný symbol Krista: „*Tým je aj prorocké slovo pre nás pevnejšie. A vy dobre robíte, že hľadáte naň ako na lampu, ktorá svieti v temnom mieste, kým nesvitne deň a nevzide vo vašich srdciach zornica.*“, [2. Petra 1,19](#).

[324] Kedykoľvek sa Boh svojmu ľudu zjavil, svetlo bolo vždy určitým symbolom jeho prítomnosti. Stvoriteľovým slovom sa na začiatku z temnoty vynorilo svetlo. Svetlo bolo vodcom veľkých zástupov Izraela v podobe oblaku cez deň a ohnivého stĺpa v noci. Vznesený majestát svetla obklopoval Hospodina na vrchu Sinaj. Svetlo spočívalo na zľutovnici vo svätyni svätých. Šalamúnov chrám bol pri vysviacke plný svetla. Lúče svetla osvecovali betlehemske pahorky, keď anjeli priniesli ponocujúcim pastierom zvesť o spasení.

Boh je svetlo a Kristus výrok: „*Ja som svetlo sveta*„ oznámil svoju jednotu s Bohom i svoj vzťah k celému ľudstvu. Bol to vlastne on, kto na začiatku spôsobil, že „*z temnôt zažiarilo svetlo*„. [2. Korint'anom 4,6](#). On je svetlom slnka, mesiaca i hviezd. On bol tým duchovným svetlom, ktoré v symboloch, predobrazoch a proctvách osvecovalo Izrael. Toto svetlo však nedostal len židovský národ. Ako slnečné lúče prenikajú do najodľahlejších kútov zeme, tak Slnko spravodlivosti osvecuje každého človeka.

„*Pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prišlo na svet*„, [Ján 1,9](#). Svet mal svojich slávnych učiteľov, mužov výnimočne múdrych a obdivuhodne hlbavých, ľudí, ktorých výroky podnecovali ďalšie myslenie a otvárali rozsiahle pole poznania. Ľudia si ich vážili ako svojich vodcov a dobrodincov. Prevyšoval ich však Jediný. „*Tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi, tým, čo uverili v jeho meno... Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný syn Boží, ktorý je v lone Otca, ten nám priniesol zvesť*„, [Ján 1,12.18](#). Stopu slávnych učiteľov sveta môžeme sledovať kam len siahajú ľudské záznamy, ale Svetlo bolo už pred nimi. Pokiaľ je učenie slávnych mysliteľov sveta pravdivé, potiaľ je odrazom lúčov Slnka spravodlivosti podobne, ako svetlo mesiaca a hviezd v slnečnej sústave je odrazom lúčov slnka. Každá vzácna myšlienka a každý záblesk rozumu pochádza zo Svetla sveta. Dnes sa veľa hovorí o „*vyššom vzdelaní*„. Skutočné „*vyššie vzdelanie*„ môže poskytnúť len ten, „*v ktorom sú skryté všetky poklady múdrosti a poznania*„, [Kološanom 2,3](#). „*V ňom bol život a život bol svetlom ľudi*„, [Ján 1,4](#). Ježiš povedal: „*Kto ma nasleduje, nebude chodiť v tmách, ale bude mať svetlo života*„, [Ján 8,12](#).

Slovami „*Ja som svetlo sveta*„ sa Ježiš vyhlásil za Mesiáša. V chráme, kde Kristus teraz učil, kedysi sa o ňom zostarnutý Simeon

vysslovil ako o „svetle na zjavenie pohanom a sláve izraelského ľudu,,. [Lukáš 2,32](#). Použil tu o ňom prorocký výrok známy všetkým Izraelcom. Duch Svätý ústami proroka Izaiáša vyhlásil: „*Málo mi je, že si mi služobníkom na pozdvihnutie kmeňov Jákobových a na navrátenie zachránených z Izraela. Urobím t'a svetlom národov, aby moja spása siahala až po koniec zeme.*,, [Izaiáš 49,6](#). Táto prorocká reč sa podľ a všeobecného názoru týkala Mesiáša, a keď Ježiš povedal: „*Ja som svetlo sveta*,, ľud'om nemohlo uniknúť, že sa pokladá za toho Zasľúbeného.

Farizejom a popredným mužom sa toto tvrdenie javilo ako bezočivá trúfalosť. Nemohli zniest', aby niekto podobný im mohol niečo také tvrdiť. Preto sa ho, akoby bez ohľadu na to, čo povedal, spýtali: „*Kto si ty?*,, Chceli ho donútiť, aby sa sám vyhlásil za Mesiáša. Keďže svojím zjavom a dielom nezodpovedal predstavám ľudu o Pomazanom, jeho úhlavní nepriatelia sa nazdávali, že priamym označením sa za Mesiáša vyvolá v ľud'och odpor ako podvodník.

Na ich otázku: „*Kto si ty?*,, Ježiš odpovedal: „*Od počiatku to, čo vám hovorím.*,, [Ján 8,25](#). Jeho slová boli výrazom jeho povahy. Bol vtelením právd, ktoré zvestoval. Dodal: „*Nič nerobím sám od seba, ale hovorím tak, ako ma naučil Otec. A ten, ktorý ma poslal, je so mnou. Nenechal ma samého, lebo ja vždy robím, čo sa páči jemu.*,, [Ján 8,28.29](#). Ježiš sa nesnažil dokázať svoje mesiášstvo, ale prejavil svoje spojenie s Bohom. Keby ich myseľ bola prístupná Božej láske, boli by Ježiša prijali.

Viera priťahovala k nemu mnohých spomedzi jeho poslucháčov. Povedal im: „*Ak ostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.*,, [Ján 8,31.32](#).

Farizejov tieto slová urážali. Prehliadli to, že národ už dlho trpí pod cudzím jarmom, a hnevliivo sa ohradili: „*Sme Abrahámovým potomstvom a nikdy sme nikomu neotročili. Akože hovoríš: Budete slobodnými?*,, [Ján 8,33](#). Pri pohľade na týchto mužov, otrokov zmyselnosti a osnovateľov pomsty, Ježiš smutne dodal: „*Veru, veru, hovorím vám: Každý, kto pácha hriech, je otrok hriechu.*,, [Ján 8,34](#). Boli totiž v tom najhoršom otroctve, lebo ich ovládal diabolský duch.

Každého, kto sa nechce odovzdať Bohu, ovláda cudzia moc. Nie je sám svoj. Môže síce hovoriť o slobode, no žije v najväčšom otroctve. Nevie rozpoznať krásu pravdy, lebo satan mu ovláda myseľ. Môže si navrávať, že sa spolieha len na vlastný úsudok, no v

[325]

skutočnosti podlieha vôli kniežat' a tmy. Kristus prišiel oslobodiť človeka z otrockých pút. „Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní“, [Ján 8,36](#). „Zákon ducha, ktorý dáva život v Kristu Ježišovi,, oslobodil nás „od zákona hriechu a smrti,, [Rimanom 8,2](#).

[326] V diele vykúpenia sa nič nedeje z donútenia. Nepôsobí tu nijaká vonkajšia sila. Človek sa má pod vplyvom Božieho Ducha slobodne rozhodnúť, komu chce slúžiť. Hlavným zmyslom slobody je zmena, ktorá sa deje vtedy, keď sa človek odovzdá Kristovi. Taký človek sám vypovie službu hriechu. Sami síce nemáme moc vyslobodiť sa zo satanovho područia, no ak chceme byť vyslobodení z hriechu a vo svojej veľkej biede voláme o pomoc, ktorá je mimo nás a nad nami, potom Božia moc Ducha Svätého ovládne duševné schopnosti človeka natoľko, že sa ochotne podriadi pokynom Božej vôle.

Jediné, čo umožňuje slobodu človeka, je zjednotenie s Kristom. „Pravda vás vyslobodí,, tou pravdou je Kristus. Hriech môže víťaziť len pri duševnom oslabení a zotročení človeka. Podriadenie sa Bohu znamená obnovu človeka – jeho skutočnú slávu a dôstojnosť. Boží zákon, ktorému sa podriad'ujeme, je „zákon slobody,, [Jakoba 2,12](#).

Farizeji sa pokladali za Abrahámových potomkov. Ježiš im povedal, že nimi naozaj môžu byť len vtedy, ak budú konať skutky Abrahámove. Skutoční potomci Abraháma by mali žiť tak, ako žil on – životom Bohu poslušným. Nemali by zamýšľať zabiť toho, kto hovorí pravdu, ktorú dostal od Boha. Sprisahaním proti Kristovi predsa nekonali skutky Abrahámove. Holá rodová postupnosť od Abraháma nemá nijakú cenu. Bez duchovného príbuzenstva s ním, ktoré by sa malo prejavovať rovnakým duchom a podobnými skutkami, nemôžu byť jeho potomkami.

Táto zásada je podobne závažná aj v otázke, ktorá dlho znepokojovala kresťanský svet – otázka apoštolskej postupnosti. Príbuzenstvo s Abrahámom sa prejaví podobnosťou povahy, nie menom či rodom. Podobne ani apoštolská následnosť nespočíva na odovzdávaní cirkevnej moci, ale na duchovnom príbuzenstve. Pravým dôkazom apoštolskej následnosti je život v duchu apoštolov, ich viera a pravda, ktorú zvestovali. Takto sa teda ľudia stávajú nasledovníkmi učiteľov evanjelia.

Ježiš odmietol uznať Židov za Abrahámových potomkov. Povedal: „Vy robíte skutky svojho otca,, [Ján 8,41](#). Posmešne odpovedali: „My sme sa nenarodili zo smilstva; máme len jedného otca, Boha,,

[Ján 8,41](#). Narážali tým na okolnosti Ježišovho narodenia a chceli ho ponížiť pred tými, čo mu začali veriť. Ježiš nevenoval pozornosť tejto podlej narážke, ale povedal: „*Keby bol vaším otcom Boh, milovali by ste ma, lebo ja som z Boha vyšiel a od neho prichádzam.*„, [Ján 8,42](#).

Ich skutky svedčili o ich spriaznenosti s tým, ktorý je luhár a vrah. Ježiš povedal: „*Vaším otcom je diabol a vy chcete plniť túžby svojho otca. On bol vrah od počiatku a nezotrval v pravde, lebo v ňom pravdy niet..., ale ja hovorím pravdu, preto mi neveríte.*„, [Ján 8,44.45](#). Ježiš hovoril pravdu s neochvejnou istotou, a to bol dôvod, že ho židovskí vodcovia neprijali. Pravda pohoršovala týchto sebaistých ľudí. Pravda odhalovala podvodnosť bludu, odsudzovala ich učenie i konanie, preto bola nevítaná. Pred pravdou radšej zatvárali oči, než aby pokorne doznali svoje poblúdenie. Nemilovali pravdu, nijako po nej netúžili, hoci šlo o skutočnú pravdu.

„*Kto z vás ma usvedčí z hriechu? Prečo mi neveríte, keď vám hovorím pravdu?!.*„, [Ján 8,46](#). Nepriatelia sledovali Krista tri roky deň čo deň a hľadali nejakú škvvrnu v jeho povahe. Satan s celou svojou ríšou zla chcel nad ním zvíťaziť, no nič na ňom nenašiel, z čoho by ho obvinil. Aj diabli museli vyznať, že je „*Boží Svätý*„, [Marek 1,24](#). Ježiš žil podľa Božieho zákona pred nebom, nepadlými svetmi i hriešnymi ľuďmi. Pred anjelmi, ľuďmi i démonmi neohrozene hovoril to, čo by z iných úst znelo rúhavo: „*Ja vždy robím to, čo sa páči jemu.*„, [Ján 8,29](#). [327]

Skutočnosť, že Židia nechceli prijať bezhriešneho Krista, bola dôkazom, že nemali nijaké spojenie s Bohom. Neuznali jeho hlas v posolstve jeho Syna. Nazdávali sa, že súdia Krista, no zatiaľ svojím odporom voči nemu vynášali rozsudok nad sebou. Ježiš povedal: „*Kto je z Boha, počúva Božie slová. Vy nepočúvate, lebo nie ste z Boha.*„, [Ján 8,47](#).

Toto naučenie je trvale platná pravda. Nejednen človek prekrúca a kritizuje Písmo, vyhladáva v ňom niečo, o čom by mohol pochybovať. Nazdáva sa, že tým prejaví nezávislosť myslenia a bystrý postreh. Myslí si, že súdi Písmo, zatiaľ však odsudzuje sám seba. Prezrádza, že nevie oceniť nebeské a večné pravdy. Pred majestátnom Božej spravodlivosti neprejavuje nijakú posvätnú bázeň. Zameriava sa len na malichernosti, čím dáva najavo svoju obmedzenú a prízemnú povahu, srdce, ktoré stráca schopnosť správne hodnotiť

Božie veci. Ten, koho srdce dalo odpoveď na Božie zaklopanie, bude sa usilovať o hlbšie poznanie Boha a o láskavú a ušľachtilú povahu. Ako sa kvet obracia k slnku, aby mu jasné lúče dali maľebný vzhl'ad, tak sa bude človek obracať k Slnku spravodlivosti, aby nebeské svetlo ozdobilo jeho povahu vlastnosťami Kristovho charakteru.

Ježiš ďalej poukázal na príkry rozdiel medzi postojom Židov a Abraháma: „*Váš otec Abrahám zaplesal, že uvidí môj deň; i videl a radoval sa.*“, [Ján 8,56](#).

Abrahám mal veľkú túžbu uvidieť zasl'úbeného Spasiteľa. Čo najvrúcnejšie sa modlil, aby ešte pred smrťou smel uvidieť Mesiáša. A uvidel Krista. Nadprirodzene osvietený smel poznať Kristovo božstvo. Uzrel jeho deň a zaradoval sa. Dostal videnie o Božej obeti za hriech. Predobraz tejto obete poznal z vlastnej skúsenosti. Dostal rozkaz: „*Vezmi svojho syna, tvojho jediného syna Izáka, a obetuj ho tam ako spaľovanú obeť.*“, [1. Mojžišova 22,2](#). Na obetný oltár položil svojho zasl'úbeného syna, dieťa, do ktorého vkladal všetky svoje nádeje. Keď potom pri oltári čakal so zdvihnutým nožom na Boží rozkaz, počul z neba hlas: „*Nevystieraj ruku na chlapca a neubližuj mu, lebo teraz som spoznal, že sa bojíš Boha a neodoprel si mi ani svojho syna, svojho jediného syna.*“, [1. Mojžišova 22,12](#). Abrahám musel prejsť touto strašnou skúškou, aby mohol uzrieť Kristov deň a uvedomiť si prenesmiernu Božiu lásku k svetu, lásku tak veľkú, že na jeho záchranu z poníženia Boh dal svojho jednorodeného Syna na potupnú smrť.

[328]

Abrahám získal to najhlbšie poznanie o Bohu, aké ľudia kedy dostali. Jeho prosba, aby mohol vidieť Krista ešte pred smrťou, bola vypočutá. Uzrel Krista, videl všetko, čo smrteľný človek vidieť smie, aby pritom nezomrel. V bezvýhradnej odovzdanosti Bohu smel pochopiť videnie o Kristovi. Bolo mu ukázané, že obeťou svojho jednorodeného Syna na záchranu hriešnikov od večného zahynutia Boh prináša neskonale väčšiu a obdivuhodnejšiu obeť, než akú kedy človek priniesol.

Abraháмова skúsenosť bola odpoveďou na otázku: „*S čím mám predstúpiť pred Hospodina a skloniť sa pred Bohom výsosti? Mám predstúpiť pred neho so zápalmi a s jednoročnými telcami? Má Hospodin záľubu v tisícoch baranov a desaťtisícach potokov oleja? Mám dať svojho prvorodeného za svoj priestupok, plod svojho tela*

za svoj hriech?,, [Micheáš 6,6.7](#). Abrahámové slová: „Boh si vyhliadne baránka na spal'ovanú obeť, syn môj,, ([1. Mojžišova 22,8](#)) a obetné zviera, ktoré Boh pripravil namiesto Izáka, sú dôkazom, že nikto nesmie priniesť za seba zmierujúcu obeť. Bohu bol pohanský obetný systém vonkoncom neprijateľný. Nikto nesmel obetovať svojho syna alebo dcéru ako obeť za hriech. Vinu sveta môže uniesť len Boží Syn.

Vlastné utrpenie pomohlo Abrahámovi pochopiť Spasiteľovo obetné poslanie. Izraelci však nechceli rozumieť tomu, čo sa priečilo ich pyšnému srdcu. Kristovi poslucháči nepochopili hlbší význam jeho slov o Abrahámovi. Farizeji v nich videli len ďalší dôvod k uštipačným poznámkam. Posmešne ich prekrútili, akoby chceli dokázať, že Ježiš hovorí nezmysly. „Ešte nemáš ani päťdesiat rokov a videl si Abraháma?,, [Ján 8,57](#).

Ježiš im slávnostne a dôstojne odpovedal: „Veru, veru, hovorím vám: Prv ako bol Abrahám, Ja Som.,, [Ján 8,58](#).

V celom zhromaždení zavládlo ticho. Tento galilejský Učiteľ sa označil Božím menom, ktoré bolo oznámené Mojžišovi a vyjadrovalo predstavu večnej prítomnosti. Predstavil sa ako ten, ktorý bol zasľúbený Izraelovi a ktorého „pôvod je v praveku, v časoch večnosti,,. [Micheáš 5,2](#) (ROH); [Micheáš 5,1](#) (ECAV).

Kňazi a rabíni znova kričali na Ježiša ako na rúhača. Jeho predošlé oznámenie, že je jedno s Otcom, ich tak rozčúlilo, že ho chceli zabiť a o niekoľko mesiacov neskôr otvorene vyhlásili: „Nekameňujeme ťa za dobrý skutok, ale za rúhanie, preto, že hoci si človek, [329] robíš sa Bohom.,, [Ján 10,33](#). Chceli ho zabiť preto, že bol Božím Synom a že to netajil. Mnohí z tých, čo boli na strane kňazov a rabínov, dvíhali kamene a chceli ho ukameňovať. „Ale Ježiš sa skryl a vyšiel z chrámu.,, [Ján 8,59](#).

Svetlo svietilo v tmách, ale „tmy ho neprijali,,. [Ján 1,5](#).

„Ako šiel, videl človeka, ktorý bol od narodenia slepý. Jeho učeníci sa ho spýtali: Rabbi, kto zhrešil – on, alebo jeho rodičia – že sa narodil slepý? Ježiš odpovedal: Nezhrešil ani on, ani jeho rodičia, ale majú sa na ňom zjaviť Božie skutky... Keď to povedal, napl'ul na zem, urobil zo sliny blato, blatom mu potrel oči a povedal mu: Chod', umy sa v rybníku Siloe, čo v preklade znamená: Poslaný. On šiel, umyl sa, a vrátil sa vidiac.,, [Ján 9,1-3.6.7](#).

Židia všeobecne verili, že hriech býva potrestaný už v tomto živote. V každom utrpení videli trest za určitú nepravosť, či už človeka postihnutého alebo jeho rodiča. Je pravda, že všetko utrpenie je následok prestúpenia Božieho zákona, ale táto pravda bola prekrútená. Ľudia, ktorých zviadol satan, pôvodca hriechu, so všetkými jeho nasledovníkmi, hľadali v Bohu pôvod smrti a choroby, čo pokladali za zjavný trest za hriech. V úbožiakovi, ktorého stihlo nejaké utrpenie či nehoda, videli nielen človeka nešťastného, ale aj veľkého hriešnika.

Tak bola pripravená cesta na zavrnutie Ježiša. Židia hľadeli na toho, ktorý *„niesol naše choroby a vzal na seba naše bolesti„*, ako na *„zasiahnutého, Bohom bitého a strápeného„*, preto si pred ním skrývali tvár (Izaiáš 53,4).

Boh chcel tomu zabrániť určitým naučením. Jóbov príbeh ukázal, že utrpenie spôsobuje satan a Boh vo svojom milosrdenstve zasahuje do jeho činnosti. Toto naučenie však Izraelci nepochopili. Zavrnutím Krista sa Židia dopustili rovnakého omylu, pre ktorý Boh pokarhal Jóbových priateľov.

Kristovi učeníci hľadeli na vzťah hriechu a utrpenia podobne ako Židia. Aj keď im Ježiš vysvetlil ich mylný názor, neobjasňoval príčinu utrpenia tohto človeka, ale povedal im, aký bude následok. Kvôli nemu sa majú ozrejmiť Božie skutky. Povedal: *„Kým som na svete, som svetlo sveta„*, Ján 9,5. Potom pomazal oči slepého, poslal ho umyť sa v rybníku Siloe a slepému sa vrátil zrak. Ježiš tu prakticky zodpovedal otázku učeníkov, ako to obvykle robieval, keď mal odpovedať na všetečné otázky. Učeníci neboli povolani na to, aby diskutovali o tom, kto vinný bol alebo nebol, ale aby pochopili Božiu moc a milosť, ktorá slepým vracia zrak. Bolo zrejmé, že liečivá moc nie je v hline ani v rybníku, kam sa mal ísť slepec umyť, ale že moc je v Kristovi.

[330]

Farizeji mohli nad uzdravením len žasnúť. Boli však viac než inokedy rozhnevaní, pretože div sa stal v sobotu.

Susedia tohto mladého muža a tí, čo ho predtým vídali, keď bol ešte slepý, povedali: *„Nie je to ten, čo tu sedával a žobral?„*, Ján 9,8. Nedôverčivo si ho obhliadali, lebo navrátením zraku sa zmenila a vyjasnila aj jeho tvár a podobal sa ostatným ľuďom. Vypytoval sa jeden druhého; niektorí tvrdili: *„Je to on„*, iní zasa: *„Nie je, len sa mu podobá„*. Ten, ktorý toto veľké požehnanie práve prežíval,

rozriešil otázku vyznaním: „*Ja som to!*„, Pritom im svedčil o Ježišovi a vyložil, ako bol uzdravený. Pýtali sa ho: „*Kde je ten človek?*„, Odpovedal: „*Neviem.*„, [Ján 9,9-12](#).

Potom ho doviedli pred radu farizejov. Znova sa ho vypytovali, ako sa mu otvorili oči. Odpovedal: „*Priložil mi na oči blato, umyl som sa a vidím.*„, Niektorí farizeji vraveli: „*Ten človek nie je od Boha, lebo nezachováva sobotu.*„, Farizeji dúfali, že z Ježiša urobia hriešnika, čím sa vylúči možnosť, že je Mesiáš. Nevedeli, že ten, ktorý uzdravil slepého, je pôvodca soboty a dobre vie, čo k pravému zachovávaní dňa odpočinku náleží. Krajne horlili za svätosť soboty, no pritom v ten deň chystali vraždu. Mnohí, čo sa o tomto dive dozvedeli, boli však veľmi pohnutí a presvedčení, že ten, ktorý slepému uzdravil oči, je viac než obyčajný človek. Na obvinenie, že Ježiš je hriešnik, pretože nezachováva sobotu, odpovedali: „*Ako môže hriešny človek robiť takéto znamenia?*„, [Ján 9,16](#).

Znova sa teda pýtali slepého: „*Čo hovoríš o ňom ty? Ved' tebe otvoril oči!? On odpovedal: Je prorok.*„, [Ján 9,17](#). Farizeji potom tvrdili, že sa nenarodil ako slepý a zrak mu teda nemohol byť vrátený. Zavolali jeho rodičov a spýtali sa ich: „*Je to váš syn? A hovoríte, že sa narodil slepý?*„, [Ján 9,18](#).

Bol tu uzdravený slepec, ktorý sám tvrdil, že bol slepý a že mu bol zrak vrátený, no farizeji by boli radšej zapreli svedectvo vlastných zmyslov, než aby uznali, že sa mýlia. Tak mocné sú predsudky, tak zvrátená je farizejská spravodlivosť.

Farizejom zostávala ešte možnosť umlčať rodičov tohto človeka. Naoko úprimne sa pýtali: „*Ako to, že teraz vidí?*„, [Ján 9,21](#). Rodičia sa obávali následkov, lebo bolo známe, že ktokoľvek uzná Ježiša za Krista, bude na tridsať dní „*vylúčený zo synagógy*„. Za ten čas nemohlo byť v dome vylúčeného obrezané dieťa ani mŕtvy človek oplakaný. Také rozhodnutie sa pokladalo za veľké nešťastie, a ak sa dotyčný nekajal, stihol ho trest ešte väčší. Veľký div uzdravenia syna rodičov síce presvedčil, oni však predsa odpovedali: „*Vieme, že je to náš syn a že sa narodil slepý. Ale ako to, že teraz vidí, to nevieme, ani nevieme, kto mu otvoril oči. Jeho sa spýtajte. Má svoje roky, nech hovorí sám za seba.*„, [Ján 9,20.21](#). Tým všetku zodpovednosť zvalili na syna, lebo sa báli vyznať Krista.

Zástupy jednoduchého ľudu si všimli neľahké postavenie farizejov, ich pochybnosti a predsudky ako aj nechotu veriť sku-

točnosťam tohto prípadu. Ježiš často konal divy verejne na ulici a vždy pomáhal trpiacim. Mnohí sa v duchu pýtali: Konal by Boh také divy cez podvodníka, ako farizeji Ježiša často nazývali? Spor sa obojstranne priostroval.

Farizeji vedeli, že Kristov div čím ďalej, tým viac sami zverejňujú. Div sám poprieť nemohli. Bývalý slepec prežíval veľkú radosť a oplýval vd'ačnosťou. Obdivoval prírodu a tešil sa z nádhery zeme a oblohy. Nadšene rozprával o tom, čo sa mu stalo, a farizeji ho chceli znova umlčať: „*Vzdaj Bohu slávu! My vieme, že ten človek je hriešnik.*“, [Ján 9,24](#). Nehovor teda, že ti zrak vrátil tento človek; urobil to Boh.

Uzdravený odpovedal: „*Či je hriešnik, neviem, ale jedno viem: že som bol slepý a teraz vidím.*“, [Ján 9,25](#).

Znova sa ho spýtali: „*Čo urobil s tebou? Ako ti otvoril oči?*“, [Ján 9,26](#). Veľavravne ho chceli zmiast', aby ho presvedčili, že bol oklamáný. Satan a padlí anjeli boli na strane farizejov a svojím ľstivým úsilím cez ľudské chytráctvo chceli ochromiť Kristov vplyv. Podvracali presvedčenie, ktoré sa zmocňovalo mnohých ľudí. Boli tu však aj Boží anjeli a posilňovali muža, ktorému bol vrátený zrak.

Farizeji stále nechápali, že pred sebou nemajú len nevzdelaného človeka, ktorý sa narodil slepý. Nepoznali toho, ktorému odporovali. Slepcevu myseľ osvecovalo Božie svetlo. Keď mu títo pokrytci chceli otriasť vieru, Boh mu pomohol, aby ráznou a jasnou odpoveďou dosvedčil, že nebol oklamáný. Odpovedal: „*Už som vám povedal, a nepočuli ste. Prečo to chcete počuť znova? Chcete sa aj vy stať jeho učeníkmi? Vynadali mu a povedali: Ty si jeho učeník, my sme Mojžišovi učeníci. My vieme, že Mojžišovi hovoril Boh, a o tomto nevieme ani to, odkiaľ je.*“, [Ján 9,27-29](#).

Pán Ježiš poznal skúšku, ktorou tento muž prechádzal. Posilnil ho svojou milosťou, aby mohol byť jeho výrečným svedkom. Bývalý slepec odpovedal farizejom slovami, ktoré im boli pokarhaním. Pokladali sa za znalcov Písma a náboženských vodcov národa. Teraz tu bol Divotvorca a oni museli doznať, že o zdroji jeho moci, povahe a právach nič nevedia. Uzdravený povedal: „*Práve to je čudné, že vy neviete odkiaľ je, a mne otvoril oči. Vieme, že hriešnikov Boh nevypočuje; ale vypočuje toho, kto si Boha ctí a plní jeho vôľu. Od vekov nebolo počuť, že by bol niekto otvoril oči slepému od narodenia. Keby on nebol od Boha, nemohol by nič také urobiť.*“, [Ján 9,30-33](#).

Muž odpovedal svojim vyšetrovateľom ich vlastnými dôvodmi. Jeho rozhodné slová farizejov udivili a zarazili. Chvíľu bolo ticho. Potom sa nahnevani kňazi a rabíni ešte viac zahalili do svojich rúch, akoby sa báli nákazy z dotyku jeho tela, striasli prach z nôh a začali ho obviňovať: „*Celý si sa v hriechoch narodil a nás poučáš?!*“, [Ján 9,34](#). A vyhнали ho.

Ježiš počul, čo sa stalo, čoskoro nato sa s uzdraveným stretol a spýtal sa ho: „*Ty veríš v Syna človeka?*“, [Ján 9,35](#).

Uzdravený sa prvýkrát zadíval do tváre svojho Lekára. Pred radou videl svojich rozochvených a bezradných rodičov; pozoroval rozhnevané tváre rabínov a jeho oči spočinuli na pokojnej tvári Ježišovej. Na vlastné nebezpečenstvo ho už vyznal ako predstaviteľ a Božej moci, teraz však dostal ešte významnejšie zjavenie.

Na Spasiteľovu otázku: „*Ty veríš v Syna človeka?*“, uzdravený odpovedal otázkou: „*A kto je to, Pane, aby som v neho uveril?*“, Ježiš povedal: „*Už si ho videl – a je to ten, čo sa rozpráva s tebou*“, [Ján 9,36.37](#). Tento človek sa úctivo vrhol k nohám Spasiteľa. Získal nielen telesný zrak, ale otvorili sa mu aj oči duchovné. Zjavil sa mu Kristus a on ho prijal ako Božieho Posla.

Ned'aleko nich sa zhromaždila skupina farizejov a pri pohľade na nich si Ježiš spomenul, ako protikladne vždy pôsobili jeho slová a činy. Povedal: „*Súdiť som prišiel na tento svet: aby tí, čo nevidia, videli, a tí, čo vidia, aby oslepli*“, [Ján 9,39](#). Kristus prišiel otvoriť oči slepých a rozsvietiť svetlo tým, čo sú v tme. Označil sa za svetlo sveta a práve tento div bol potvrdením jeho poslania. Ľuďom, ktorí boli svedkami jeho prvého príchodu, naskytlo sa plnšie zjavenie Božej prítomnosti než komukol'vek predtým. Zjavilo sa dokonalejšie poznanie Boha. Toto zjavenie však bolo aj súdom. Bola to skúška ich povahy a chvíľa rozhodovania o večnom určení.

Prejav Božej moci, ktorý slepému otvoril zrak, telesný i duchovný, temnotu farizejov len prehĺbil. Niektorí z poslucháčov, ktorí si uvedomovali dosah Kristových slov, sa pýtali: „*Sme azda aj my slepí?! Ježiš im odpovedal: Keby ste boli slepí, nemali by ste hriechu*“, Keby vám Boh nebol umožnil vidieť, vaša nevedomosť by bola bez viny. „*Vy však hovoríte: Vidíme*“, Vy sa nazdávate, že vidíte, a zavrhuje práve tie prostriedky, ktoré vám umožnia, aby ste videli. Všetkým, ktorí si uvedomujú svoju bezmocnosť, Kristus prišiel ponúknuť neobmedzenú pomoc. Farizeji však nechceli priznať,

[333] že by niečo potrebovali. Odmietli prísť ku Kristovi, a preto boli ponechaní v slepote – v slepote svojvoľnej. Ježiš povedal: „A *tak váš hriech ostáva.*“, [Ján 9,40.41](#).

*„Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier položí svoj život za ovce.,
„Ja som dobrý pastier. Poznám svoje a moje poznajú mňa, ako mňa
pozná Otec a ja poznám Otca. Aj svoj život položím za ovce.,
Ján 10,11.14.15.*

Ježiš opäť použil obraz z každodenného života a z prírody, aby mu poslucháči lepšie rozumeli. Vplyv Ducha pripodobnil k chladnej, osviežujúcej vode. Seba predstavil ako svetlo, zdroj života a radosti pre človeka i pre prírodu. A teraz im krásnym príkladom z pastierskeho života vystihuje svoj vzťah k tým, čo v neho veria. Nijaký obraz nebol poslucháčom známejší než tento a Kristove slová navždy spojili tento obraz s ním. Kedykoľvek učeníci videli pastiera so stádom, vždy si pripomenuli Spasiteľovo naučenie. V každom vernom pastierovi videli Krista a seba samých v každom bezmocnom, od neho závislom stáde.

Už prorok Izaiáš výstižne použil tento obraz, keď hovoril o Mesiášovom povolaní: *„Vystúp na vysoký vrch, Sion, hlásateľ radostnej zvesti, hlasno zvolaj, Jeruzalem, hlásateľ radostnej zvesti! Hlasno volaj, neboj sa, povedz judským mestám: Ajhl'a, Boh vás! Ajhl'a, Hospodin, Pán prichádza s mocou, jeho rameno zasahuje. Hl'a, jeho mzda je pri ňom a jeho odmena je pred ním. Pásť bude svoje stádo ako pastier, zhromaždí ho svojím ramenom, jahniatka poniesie v náručí, pridávajúce ovce povedie.,
Izaiáš 40,9-11.* Dávid spieval: *„Hospodin je môj pastier, nebudem mať nedostatku.,
Žalm 23,1.* Duch Svätý ústami Ezechiela predpovedal: *„Určím nad nimi jedného pastiera, a ten ich bude pásť: svojho služobníka Dávida. On ich bude pásť a on im bude pastierom.,
„Stratené vyhl'adám, porozháňané zavrátim, poranené obviažem a choré posilním, ale tučné a silné vyhubím; a budem ich pásť ako sa patrí.,
„Uzavriem s nimi zmluvu o pokoji, vyhubím zlú zver z krajiny, takže budú bývať bezpečne na púšti a budú spávať v lesoch.,
„Nebudú už korisťou národov, nebude ich žrať divá zver, ale budú bývať bezpečne a nikto ich nevyplaší.,
Ezechiel 34,23.16.25.28.*

[335]

Kristus v týchto prorockých výrokoch poznával seba a poukázal na rozdiel medzi povahou svojou a povahou izraelských vodcov. Farizeji práve jednu takú ovcu zo stáda vyhnali, lebo sa odvážila svedčiť o Kristovej moci. Odohnali človeka, ktorého pravý Pastier priť ahoval k sebe. Tým jasne naznačili, že nechápu dielo, ktoré im bolo zverené, a nie sú hodní byť pastiermi stáda. Ježiš im teraz vysvetlil rozdiel medzi nimi a dobrým pastierom, a seba označil za skutočného strážcu Hospodinovho stáda. Skôr sa im však predstavil v inom podobenstve.

Povedal: *„Kto nevchádza do ovčince bránou, ale prelieza inokade, je zlodej a zbojník. Kto vchádza bránou, je pastier oviec.“*, [Ján 10,1.2](#). Farizeji nepochopili, že tieto slová patria im. Keď rozmýšľali nad ich významom, Ježiš im jasne povedal: *„Ja som brána. Kto vojde cezo mňa, bude spasený; bude vchádzať i vychádzať a nájde pastvu. Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a ničil. Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie.“*, [Ján 10,9.10](#).

Kristus predstavuje dvere do Božej ohrady. Týmito dverami vchádzali všetky jeho deti od dávnych čias. V Ježišovi starozmluvných predobrazov, symbolov, prorockých zjavení, názorných príkladov, ktoré dostali učeníci, a divov v záujme ľuďí, videli *„Božieho Baránka, ktorý sníma hriech sveta.“*, [Ján 1,29](#). Cez neho vošli do ohrady jeho milosti. Mnohí prišli s rôznym učením a ľudia chceli rozličnými obradmi a systémami dosiahnuť u Boha ospravedlnenie, pokoj a prístup do jeho ovčince. Jedinými dverami je však Kristus a všetci, čo chcú Krista akokoľvek zastúpiť alebo nahradiť, všetci, čo sa pokúšajú vniknúť do ovčince inou cestou, sú zlodeji a lupiči.

Farizeji nevchádzali týmito dverami. Do ovčince sa dostali inou cestou než cez Krista a nesplnili úlohu pravého pastiera. Kňazi a poprední muži, zákonníci a farizeji ničili sviežu pastvu a znečisťovali pramene vody života. Inšpirované Slovo verne popisuje týchto falošných pastierov: *„Slabé ste neposilňovali a choré neliečili, poranené neobväzovali a porozháňané nezavracali..., ale ovládali ste ich mocou a násilím.“*, [Ezechiel 34,4](#).

Filozofi a učители v každej dobe prinášali svetu teórie, ktorými chceli uspokojiť potreby duše. Každý pohanský národ mal svojich slávnych učiteľov a náboženské sústavy s inými spásnymi prostriedkami, než je Kristus, ktoré odvracali ľudskú pozornosť od Otcovej tváre a ľudské srdcia naplňali skôr hrôzou z toho, ktorý im dáva len

samé požehnanie. Záverom ich úsilia bolo olúpiť Boha o to, čo mu právom stvorenia a vykúpenia patrí. Títo falošní učitelia dosiaľ okrádajú aj človeka. Milióny ľudí trpia v putách falošných náboženstiev, v otroctve strachu, v tupej ľahostajnosti a hrdlačia ako ťažný dobytok bez nádeje, radosti a šľachetnejších záujmov trasúc sa, čo príde. Človeka môže povzniesť len evanjelium Božej milosti. Rozjímanie o Božej láske zjavenej v Synovi pohne srdce a v človekovi prebudí sily, ako to nedokáže nič iné. Kristus prišiel obnoviť v ľuďoch Boží obraz, a kto ľudí odvádza od Krista, odvádza ich od zdroja pravého rozvoja, olupuje ich o nádej, zmysel a slávu života. Je to „zlodej a lupič“.

[336]

„Kto vchádza bránou, je pastier oviec.“, [Ján 10,2](#). Kristus je súčasne Pastier i Dvere. On vchádza sám sebou. Pastierom stáda sa stal svojou obeťou. „Tomu vrátnik otvára a ovce počúvajú jeho hlas. On volá svoje ovce po mene a vyvádza ich. Keď ich všetky vyženie, kráča pred nimi a ovce idú za ním, lebo poznajú jeho hlas.“, [Ján 10,3.4](#).

Ovca je jedným z najplachejších, najbezmocnejších tvorov a orientálny pastier sa o svoje stádo neúnavne a nepretržite stará. Za starodávna bývalo v neohradených mestách len málo bezpečia. Záškodníci z potulných pohraničných kmeňov alebo divé šelmy zo skalných skrýš prepadávali stáda. Pastier bdel nad zverenou čriedou, lebo vedel, že aj jeho život je ohrozený. Jákob, ktorý pásol Lábanove stáda na háranských pastvinách, opisuje svoju úmornú prácu takto: „Stávalo sa, že ma vo dne morila horúčosť a v noci mráz, a spánok unikal mojim očiam.“, [1. Mojžišova 31,40](#). Mladý Dávid pri pasení stáda svojho otca sám sa postavil proti levovi a medveďovi a vytrhol im z tlamy ukradnutú ovcu.

Keď pastier vedie svoje stádo kamenistými pahorkami, lesom či hlbokými výmoľmi k trávnatým pastvinám popri rieke, keď za osamelých nocí na horách strážiac nad nimi bdie a chráni ich pred zlodejmi, a keď sa láskyplne stará o to, čo je choré a slabé, potom mu vlastný život akoby splýval so životom stáda. So svojimi zverencami ho viaže silné a nežné puto súcitnej lásky. Nech je už stádo akokoľvek veľké, pastier pozná každú ovcu. Každá z nich má svoje meno a počuje na pastierovo zavolanie.

Podobne, ako pozemský pastier pozná svoje ovce, aj Boží Pastier pozná svoje vo svete rozohnané stádo. „A vy, moje stádo, ste ovcami

mojej pastvy a ja som váš Boh – znie výrok Hospodina Pána,, Ezechiel 34,31. Ježiš ústami proroka hovorí: „Povolal som t'a tvojím menom; môj si ty., Izaiáš 43,1. „Ajhl'a, do dlaní som si t'a vyryl., Izaiáš 49,16.

Ježiš pozná každého z nás osobne a cíti osteň našich slabostí. Všetkých nás pozná po mene. Pozná dom, v ktorom bývame, pozná meno každého obyvateľ'a. Kol'kokrát prikázal svojim služobníkom, aby šli do tej či onej ulice, toho-ktorého mesta, do určitého domu a vyhl'adali jednu z jeho oviec.

[337] Ježiš pozná každého človeka tak dokonale, akoby bol tým jediným, za koho zomrel. Počuje naše volanie o pomoc. Prišiel, aby všetkých priviedol k sebe. Volá ich: „*Nasleduj ma!*“, Jeho Duch pôsobí na ich srdce a púta ich k sebe. Mnohí ho odmietajú. Ježiš o nich vie. Pozná aj tých, čo radostne počujú jeho volanie a sú ochotní zveriť sa jeho pastierskej starostlivosti. Hovorí: „*Moje ovce počujú môj hlas, ja ich poznám, oni ma nasledujú.*“, Stará sa o každého jedinca, akoby na celom svete nebolo nikoho iného.

„*On volá svoje ovce po mene a vyvádza ich... a ovce idú za ním, lebo poznajú jeho hlas.*“, Orientálny pastier neženie svoje stádo. Nepoužíva násilie a neplaší ich, ale ide pred nimi a volá ich. Poznajú jeho hlas a poslušne ho nasledujú. Tak sa správa k svojmu stádu aj Pastier-Spasiteľ'. Písmo hovorí: „*Svoj l'ud si viedol ako stádo Mojžišovou a Áronovou rukou.*“, Žalm 77,21. Ústami proroka Ježiš hovorí: „*Miloval som t'a večnou láskou, preto som ti tak dlho zachoval milosť.*“, Jeremiáš 31,3. Nikoho nenúti, aby ho nasledoval. Hovorí: „*Prit'ahoval som ich l'udskými putami a povrazmi lásky.*“, Hozeáš 11,4.

Kristovi učeníci sa rozhodli nasledovať svojho Pastiera, no nie zo strachu pred trestom alebo v nádeji na večnú odmenu. Pozorujú Spasiteľ'ovu čistú lásku, zjavnú pri pozemskom putovaní od Betlehema po golgotský kríž, a to ich prit'ahuje, zjemňuje a uchvacuje. V srdci tých, čo sa na neho zahľ'adeli, rodí sa láska. Počujú jeho hlas a idú za ním.

Ako pastier ide pred stádom a prvý prekonáva nebezpečenstvá cesty, tak aj Ježiš predchádza svoj l'ud. „*Ked' ich všetky vyženie, kráča pred nimi.*“, Ján 10,4. Cestu k nebu posvätili Spasiteľ'ove š'lapaje. Chodník môže byť strmý a hrboľatý, no šiel po ňom Ježiš;

jeho nohy ušliapali tie pichľavé trne, aby sa nám po nich šlo ľahšie. Každé bremeno, ktoré nás tlačí, niesol aj on.

Aj keď je teraz Ježiš v Božej prítomnosti na tróne vesmíru, v jeho súcitnej povahe sa nič nezmenilo. To isté vl'údne, súcitné srdce cíti všetky bolesti ľudstva. Ruka kedysi prepichnutá dnes ešte hojnejšie požehnáva svoje pozemské deti. „*Nezahynú nikdy a nik mi ich nevytrhne z ruky.*“, [Ján 10,28](#). Kto sa odovzdal Kristovi, ten mu je vzácnejší než celý svet. Spasiteľ bol ochotný vytrpieť smrteľné muky Golgoty aj keby šlo len o záchranu jediného človeka pre jeho kráľovstvo. Neopustí nikoho, za koho zomrel. Svojich nasledovníkov bude pevne držať, kým ho len oni svojvoľne neopustia.

V každom svojom súžení máme spoľahlivého Pomocníka. Nenechá nás samých zápasit' s pokušením a bojovať proti zlu; nedopustí, aby sme pod bremenom utrpenia nakoniec padli. Aj keď je teraz smrteľnému zraku skrytý, ucho viery môže počuť jeho hlas, ktorý hovorí: „*Neboj sa, som s tebou.*“, Ja som „*živý, bol som mŕtvy, a hľ'a, som živý na veky vekov.*“, [Zjavenie Jána 1,18](#). Vytrpel som tvoje muky. Okúsil tvoje boje a bol terčom tvojich pokušení. Poznám tvoje slzy; sám som plakal. Poznám tvoj hlboký zármutok, ktorý nemožno zverit' ľudskému uchu. Nemysli si, že si opustený a zabudnutý. Aj keď tvoja bolesť nenachádza v ľudských srdciach nijakú ozvenu, hľ'ad' na mňa a ži. „*Keby sa aj vrchy pohli a pahorky sa klátili, moja milosť sa nepohne od teba, ani moja zmluva pokoja sa neskláti, hovorí Hospodin, ktorý sa zmilúva nad tebou.*“, [Izaiáš 54,10](#).

[338]

Nech už pastier miluje svoje ovce akokoľvek, oveľa viac miluje svojich synov a dcéry. Ježiš je nielen náš Pastier, on je aj náš „*Otec večnosti.*“, Hovorí: „*Poznám svoje ovce a moje poznajú mňa, ako mňa pozná Otec a ja poznám Otca.*“, [Ján 10,14](#). Aké jedinečné uistenie! Aká starostlivosť jednorodeného Syna, ktorý je „*v lone Otcovom.*“, a o ktorom Boh prehlásil, že mu je najbližší! (Pozri [Zachariáš 13,7](#).) Vzťah Ježiša k jeho nebeskému Otcovi má predstavovať spojenie medzi Kristom a jeho nasledovníkmi. Ježiš nás miluje, lebo sme darom, ktorý dal Otec svojmu Synovi ako odmenu za dielo, ktoré vykonal. Miluje nás ako svoje deti. Milý čitateľ, on ťa miluje. Nebo už nemôže dať nič väčšie, nič lepšie. Preto dôveruj!

Ježiš myslel na všetkých tých, ktorých zviedli falošní pastieri. Tí, ktorých chcel zhromaždiť ako ovce svojej pastvy, boli rozutekaní medzi vlkami. Povedal: „*Mám aj iné ovce, ktoré nie sú z tohto ovčince.*

Aj tie musím priviesť a budú počut' môj hlas; a bude jedno stádo a jeden pastier.,, [Ján 10,16](#).

„*Otec ma preto miluje, že ja dávam svoj život a zase si ho vezmem.*“, [Ján 10,17](#). To znamená: môj Otec vás tak miloval, že dovolil, aby som pre vaše vykúpenie dal svoj život, a práve preto ma bude ešte viac milovať. Svojmu Otcovi som drahý preto, že som vás zastúpil, zaštitil obet'ou svojho života a vzal na seba vašu bezmocnosť a vaše prestúpenia.

„*Dávam svoj život, a zase si ho vezmem. Nik mi ho neberie. Ja ho dávam sám od seba. Mám moc dať ho a mám moc zase si ho vziať.*“, [Ján 10,17.18](#). Kým bol Ježiš členom ľudskej rodiny, bol smrteľný; ako Boh, bol svetu zdrojom života. Mohol odolať smrti a uniknúť jej moci. On však dobrovoľne položil svoj život, aby priniesol život a nesmrteľnosť na svetlo. On niesol hriech sveta, vytrpel jeho zlorečnosť; svoj život položil ako obet', aby ľudia nemuseli zomrieť večnou smrťou. „*On niesol naše nemoci, vzal na seba naše bolesti... On bol prebodnutý pre naše priestupky, zmučený pre naše neprávosti. On znášal trest za náš pokoj, jeho jazvami sa nám dostalo uzdravenia. My všetci sme blúdili ako ovce, všetci sme chodili vlastnou cestou. Hospodin spôsobil, aby ho zasiahla nepravosť všetkých nás.*“, [Izaiáš 53,4-6](#).

S blížiacim sa koncom Kristovej pozemskej služby menil sa aj spôsob jeho práce. Spasiteľ sa dosiaľ vyhýbal rozruchu a nechcel byť stredom záujmu verejnosti. Odmietal pocty od ľudí a len čo ich nadšenie začalo presahovať znesiteľnú medzu, odchádzal z jedného miesta na iné. Opätovne prikazoval, aby nikto o ňom nerozchyroval, že je Kristus.

Pri príležitosti Sviatku stánkov Ježiš prišiel do Jeruzalema náhle a tajne. Keď ho jeho bratia nabádali, aby sa verejne predstavil ako Mesiáš, odpovedal im: „*Môj čas ešte nenadišiel.*“, [Ján 7,6](#). Z domova odchádzal nepozorovane a do Jeruzalema vstúpil bez ohlásenia a pôct zo strany zástupov. Jeho posledná cesta bola však odlišná. Pre hnev kňazov a rabínov Jeruzalem načas opustil. No teraz sa ta vracal okružnou cestou celkom verejne a svoj príchod oznamoval tak ako nikdy predtým. Blížila sa chvíľ a jeho veľkej obete a ľud mal na ňu upriamiť svoju pozornosť.

„*Ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka.*“, [Ján 3,14](#). Ako sa kedysi mal pohl'ad celého Izraela obrátiť na vyvýšeného hada, symbol liečivej moci, tak sa teraz mala obrátiť pozornosť všetkých na Krista, Obet', ktorá priniesla spasenie celému hynúcemu svetu.

Keď Ježišovi bratia naliehali, aby sa pri Slávnosti stánkov verejne predstavil, robili to len z nepochopenia Mesiášovho diela a z nedostatku viery v jeho božstvo. Z podobného nepochopenia mu teraz učeníci chceli zabrániť v ceste do Jeruzalema. Pripomínali mu, čo ho tam podľa jeho vlastných slov čaká. Poznali fanatickú nenávisť náboženských vodcov a radi by boli svojho Majstra od tejto cesty odradili.

Kristus ťažko znášal, že musí ísť proti vôli svojich milovaných učeníkov, napriek ich obavám, sklamaniam a malovernosti. Nebolo ľahké viesť ich do úzkosti a zúfalstva, ktoré ich v Jeruzaleme očakávali. Satan pohotovo dotieral svojím pokušením na Syna človeka. Prečo by teraz mal ísť do Jeruzalema v ústrety istej smrti? Ved'

[340] všade naokolo boli tí, čo túžili po chlebe života. Na každom kroku čakali trpiaci na jeho uzdravujúce slovo. Spásne dielo evanjelia o jeho milosti sa práve len začalo. On sám bol v plnej mužnej sile. Prečo by nemal ísť do širšieho sveta so slovom milosti a s dotykom svojej liečivej moci? Prečo by sa nemal tešiť zo šírenia svetla a radosti medzi milióňmi duchovne nevidiacich a zarmútených? Prečo má prenechávať žatvu učeníkom tak maloverným, nechápavým a nerozhodným? Prečo má zomrieť teraz a prerušiť začaté dielo? Nepriateľ, ktorý Kristovi strpčoval život na púšti, doliehal naňho aj teraz prudkými a zákernými pokušeniami. Keby bol Ježiš len na chvíľu zaváhal a vo vlastnom záujme pozmenil svoj zámer, satanovi pomocníci by jasali a svet by bol stratený.

Ježiš sa však „rozhodol ísť do Jeruzalema„, [Lukáš 9,51](#). Jediným zákonom jeho života bola Otcova vôľa. Ako chlapec pri návšteve chrámu povedal Márii: „Či ste nevedeli, že sa mám zaoberať tým, čo patrí môjmu Otcovi?„, [Lukáš 2,49](#). Keď si v Káne Mária priala, aby prejavil svoju zázračnú moc, odpovedal: „Ešte neprišla moja hodina„, [Ján 2,4](#). Podobne odpovedal aj svojim bratom, keď naliehali, aby sa zúčastnil slávnosti. Vo veľkolepom Božom pláne bola však určená hodina jeho obete za ľudské hriechy a tá mala čoskoro odbiť. Nechcel sklamať ani zaváhať. Smeruje do Jeruzalema, kde mu jeho nepriatelia dlho ohrozovali život; teraz ho chcel obetovať. Rozhodol sa ísť v ústrety prenasledovaniu, sebazapreniu, opovrhnutiu, odsúdeniu a smrti.

„Poslal pred sebou poslov. Cestou sa dostali do samaritánskej dediny, aby mu obstarali prístrešie„, [Lukáš 9,52](#). Ľudia ho však neprijali, pretože šiel do Jeruzalema. Vykladali si to tak, že Kristus dáva prednosť Židom, ktorých krajne nenávideli. Keby bol prišiel obnoviť chrám a bohoslužbu na hore Gerizim, boli by ho radostne prijali; on však šiel do Jeruzalema, preto mu nechceli poskytnúť pohostinstvo. Neuvedomovali si, že odmietajú najvzácnejší dar neba. Ježiš sa im nevnucoval, chcel si získať ich priazeň, zblížiť sa s nimi a hojne ich požehnať. Každú láskavosť im chcel odmeniť svojou prevzácnu milosťou. To všetko však zmarili predsudky a fanatizmus obyvateľov Samárie.

Kristovi posli Jakub a Ján boli týmto potupením svojho Majstra veľmi znechutení. Roztrpčila ich tvrdosť Samaritánov voči Kristovi, ktorý ich poctil svojou prítomnosťou. Prednedávnom boli s

ním na Vrchu premenenia a videli ho v Božej sláve v prítomnosti Mojžiša a Eliáša. Nazdávali sa, že tento zjavný prejav neúcty zo strany Samaritánov by nemal zostať bez príkladného potrestania.

Učenci sa vrátili ku Kristovi a oznámili, že ľudia mu odmietli poskytnúť nocľah. Pri pomyslení na toto hrubé ublíženie a pri pohľade na vzdialený vrch Karmel, kde Eliáš pobil falošných prorokov, povedali: „*Pane, máme povedať, aby zostúpil oheň z neba a zničil ich?*“, Učeníkov prekvapilo, že ich slová Majstra zarmútili a ešte viac sa divili, keď ich pokarhal: „*Neviete, akého ste ducha. Syn človeka neprišiel ľudí zahubiť, ale zachrániť.*“, [Lukáš 9,55.56](#). Odišli teda do ďalšej dediny.

[341]

Ježiš sa nikomu nevnucuje. Svedomie znásilňuje len satan a tí, čo sú vedení jeho duchom. Ľudia, ktorí pod zámienkou horlivosti pre spravodlivosť pomáhajú satanovým poslom, pôsobia utrpenie svojim spolublížnym, keď im násilne vnucujú svoje náboženské predstavy. Kristus však stále prejavuje milosť a ľudí získava svojou láskou. V srdci, v ktorom prebýva Kristus, nemôže bývať nikto iný. Ježiš neprijíma rozdelenú službu; človek mu má slúžiť dobrovoľne a srdce ho má z lásky ochotne poslúchať. Ak máme sklon škodiť a ubližovať tým, čo našu snahu nedoceňujú a odporujú našim predstavám, potom je to nezvratný dôkaz, že nás ovláda satanský duch.

Každý človek patrí Bohu telom, dušou i duchom. Kristus zomrel pre záchranu všetkých. Nič nemôže Boha urážať viac, ako náboženský fanatizmus, ktorý pôsobí utrpenie tým, ktorých Spasiteľ svojou krvou vykúpil.

„*Vstal a odišiel odtiaľ do judského kraja za Jordánom. Opäť sa k nemu zišli zástupy a on ich zasa ako zvyčajne učil.*“, [Marek 10,1](#). Značnú časť záverečných mesiacov svojej pozemskej služby Kristus strávil v Bereji, v „*Zajordání*“, Tu sa okolo neho tiesnili zástupy ako na začiatku v Galilei a Ježiš im pripomenul mnohé zo svojich predošlých naučení.

Podobne, ako kedysi vyslal dvanástich, tak „*určil iných sedemdesiatich dvoch a rozoslal ich po dvoch pred sebou do každého mesta a osady, kam chcel sám ísť.*“, [Lukáš 10,1](#). Pán za určitý čas pripravoval týchto učeníkov pre dielo. Keď dvanásť učeníkov odišlo na svoju prvú samostatnú misijnú cestu, Ježiša po Galilei sprevádzali iní z jeho nasledovníkov. Tí mali prednosť úzkeho spoločenstva s ním a

pokyny dostávali priamo od neho. Teraz má aj táto väčšia skupina začať samostatne misijne pracovať.

Pán poučil týchto sedemdesiatich dvoch podobne ako predtým svojich dvanástich učeníkov. Nepovedal im však, ako kedysi dvanástim, aby do pohanských a samaritánskych miest nevchádzali. Aj keď Samaritáni pred chvíľou Krista odmietli, jeho láskavý postoj k nim sa nezmenil. Títo sedemdesiati dvaja učeníci navštívili v jeho mene predovšetkým mestá Samaritánov.

[342] Mimoriadny význam mala pre učeníkov Spasiteľova osobná návšteva v Samárii, neskôr pochvala milosrdného Samaritána, ako aj upozornenie, že z desiatich uzdravených prišiel sa Ježišovi podľa akovať práve Samaritán. Toto naučenie na nich hlboko zapôsobilo. Keď ich Ježiš pred svojím nanebovstúpením znova nabádal k misijnej práci, uviedol Samáriu, Jeruzalem a Judsko ako prvé miesta ich zvestnej pôsobnosti. Na toto poslanie ich pripravil svojím učením. Keď potom v Majstrovom mene prišli do Samárie, ľudia ich ochotne prijímali. Samaritáni počuli o pochvalných slovách Kristových ako aj o skutkoch milosrdenstva, ktoré medzi nimi konal. Videli, že napriek všetkej ich hrubosti voči nemu neprestal ich milovať a získavať si ich srdcia. Po jeho nanebovstúpení uvítali Spasiteľových poslov a učeníci boli svedkami bohatej žatvy medzi tými, ktorí kedysi boli ich najväčšími nepriateľmi. *„Trstinu nalomenú nedolomí a tlejúci knôt neuhasí, opravdivé právo verne prinášať bude., Izaiáš 42,3. „V jeho mene budú dúfať národy., Matúš 12,21.*

Ježiš teraz pripomenul svojim sedemdesiatim dvom poslom to, čo kedysi dvanástim učeníkom, aby sa nikde nevnucovali, kde nie sú vítaní. Povedal: *„Ak prídete do niektorého mesta a neprijmú vás, vyjdite do jeho ulíc a vyhláste: Striasame na vás aj prach, čo sa nám vo vašom meste prilepil na nohy. Vezte však, že sa priblížilo Božie kráľovstvo., Lukáš 10,10.11.* Nemali to robiť z nejakej rozmrzelosti či urazenej hrdosti, ale preto, aby ľudia poznali, že je strašné odmietnuť Božie poslanie alebo Božieho posla. Zavrhnúť Pánových služobníkov znamená zavrhnúť samého Krista.

Ježiš dodal: *„Hovorím vám, že Sodomčanom bude v onen deň ľahšie ako tomuto mestu., Lukáš 10,12.* Potom si pripomenul galilejské mestá, kde dlhší čas pôsobil. V hlbokom zármutku zvolal: *„Beda ti, Korozaim! Beda ti, Betsaida! Lebo keby sa v Týre a Sidone boli stali zázraky, aké sa stali u vás, dávno by sedeli oblečení v*

kajúcnom rúchu v popole a kajali sa. Ale Týru a Sidonu bude na súde ľahšie ako vám. A ty, Kafarnaum, vari sa budeš vyvyšovať až do neba? Zrútiš sa do podsvetia!., [Lukáš 10,13-15](#).

Obchodným mestám okolo Galilejského jazera bolo ponúknuté najväčšie nebeské požehnanie. Dennodenne tu medzi nimi pôsobilo Knieža života. Božia sláva, ktorú túžili vidieť proroci a králi, osvecovala zástupy, čo sa tiesnili okolo Spasiteľa. Ony však odmietli tento nebeský Dar.

Rabíni veľmi opatrne varovali ľud pred učením tohto nového učiteľa, lebo jeho učenie a skutky odporovali učeniu otcov. Ľudia dôverovali tomu, čo učia kňazi a farizeji, miesto toho, aby sa vo vlastnom záujme snažili pochopiť Božie slovo. Uctievali kňazov a popredných mužov viac než Boha a zavrhovali pravdu kvôli vlastným tradíciám. Mnohí boli hlboko dojatí a skoro presvedčení, no nekonali podľa toho a nepostavili sa na Kristovu stranu. Satan ich dotiaľ pokúšal, až sa im svetlo javilo ako tma. Mnohí teda zavrhlí pravdu, ktorá ich mala zachrániť.

[343]

Verný Svedok hovorí: „*Hľa, stojím pri dverách a klopem.*“, [Zjavenie Jána 3,20](#). Ježiš klope na dvere nášho srdca každým napomenutím, pokarhaním, výzvou Božieho Slova alebo ústami svojho služobníka. Je to Ježišov hlas, on chce vojsť dnu. Nevšímať si toto klopanie je nebezpečné, neskôr možno neotvoríme vôbec. Ak nedbáme na vplyv Ducha Svätého dnes, jeho hlas môže byť už zajtra slabší. Naša vnímavosť ochabuje a prestávame si uvedomovať, aký krátky je život a aká nesmierna je potom večnosť. Na súde nebudeme odsúdení za to, že sme sa mýlili, ale preto, že sme zanedbali nebeské príležitosti poznať pravdu.

Podobne ako apoštolovia aj títo sedemdesiati dvaja učeníci dostali nadprirodzené dary ako pečat' svojho poslania. Po práci sa vrátili s radostnou správou: „*Pane, v tvojom mene sa nám poddávajú aj zlí duchovia!*“, [Lukáš 10,17](#). Ježiš odpovedal: „*Videl som satana padat' z neba ako blesk.*“, [Lukáš 10,18](#).

Pred Ježišovým duchovným zrakom prebiehali udalosti minulé i budúce. Bol svedkom toho, ako bol Lucifer na začiatku zvrhnutý z neba. Myslel na vlastnú úzkosť, keď pred všetkými vesmírnymi svetmi bude odhalená povaha arcizvodcu. Počul výkrik: „*Dokonané je!*“, ([Ján 19,30](#)), ktorý oznamoval, že vykúpenie strateného ľudstva

je navždy isté a nebesá sú naveky bezpečné pred obvinením, zvodmi a pýchou satana.

Ježiš hl'adel ponad bolestný a potupný golgotský kríž v ústrety slávnemu poslednému dňu, keď vládca mocností temna bude zničený na zemi, ktorú svojou vzburou tak dlho pustošil. Videl, ako sa pôsobenie zla s večnou platnosťou končí a Boží pokoj naplňa zem i nebesá.

Kristovi nasledovníci mali odteraz satana pokladať za premožného nepriateľa. Ježiš mal za nich zvíťaziť na kríži, a toto víťazstvo mali prijať ako svoje vlastné. Povedal: *„Dal som vám moc šlia-pať po hadoch a škorpiónoch i po všetkých nepriateľoch. Nič vám neuškodí.,* [Lukáš 10,19](#).

Všemohúca moc Duchu Svätého je obranou každej kajúcej duše. Kristus nikdy nedopustí, aby sa veriaci kajúcnik, ktorý prosí o jeho záchranu, dostal pod moc nepriateľa. Spasiteľ je pomocníkom všetkých pokúšaných a trpiacich. On nepozná neúspech, prehru; nič mu nie je nemožné, nedá sa poraziť. Všetko môžeme v tom, ktorý nás posilňuje. Ak prichádzajú pokušenia a skúšky, nebojujme s ťažkosťami sami, ale hl'ad'me na Ježiša, svojho Pomocníka.

[344]

Niektorí kresťania priveľa rozmýšľajú a hovoria o satanovej moci. Uvažujú o svojom protivníkovi, spomínajú ho vo svojich modlitbách, hovoria o ňom a on stále viac a viac zaplňa ich predstavivosť. Je pravda, že satan je mocná bytosť, ale vďaka Bohu, máme mocného Spasiteľa, ktorý tohto nepriateľa z neba vyvrhol. Satanovi lichotí, keď jeho moc zveličujeme. Prečo by sme nemali hovoriť o Ježišovi? Prečo nezvelebovať jeho moc a lásku?

Dúha zasľúbenia okolo trónu na výsostiach je večným svedectvom, že *„Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.,* [Ján 3,16](#). To je svedectvo celému vesmíru, že Boh nikdy nezabudne na svoj ľud, ktorý bojuje proti zlu. To nám má byť uistením o sile a ochrane, pokiaľ trvá jeho trón.

Ježiš dodal: *„No neradujte sa z toho, že sa vám poddávajú duchovia, ale radujte sa z toho, že vaše mená sú zapísané v nebi.,* [Lukáš 10,20](#). Neradujte sa, že máte moc, aby ste nezabudli, že ste závislí od Boha. Dbajte o to, aby vás neovládla samolúboosť a aby ste neboli v pokušení konať všetko vlastnými silami, bez ohľadu na ducha a silu svojho Majstra. Naše ja si vždy pohotovo a záslužne privlastňuje

akýkoľvek pracovný úspech. Lichotí nám to a povznáša nás, a my zabúdame vyznať, že všetko a vo všetkom je Boh. Apoštol Pavol hovorí: „*Keď som slabý, vtedy som silný.*“, [2. Korint'anom 12,10](#). Keď si uvedomujeme svoju slabosť, učíme sa závisieť od moci, ktorá nie je v nás. Nič nie je srdcu pevnejšou oporou ako stále vedomie vlastnej zodpovednosti pred Bohom. Nič tak hlboko neovplyvní naše najvnútornejšie pohnútky ako vedomie Kristovej odpúšťajúcej lásky. Musíme prísť do styku s Bohom, potom budeme preniknutí Duchom Svätým, ktorý nám umožní správny prístup k našim blízkym. Tešte sa teda, že Kristus vás spája s Bohom i s členmi nebeskej rodiny. Ak budete hľadiť nad seba, stále si budete uvedomovať vlastnú bezmocnosť. Čím menej budete zohľadňovať vlastné ja, tým jasnejšie a plnšie pochopíte jedinečnosť svojho Spasiteľa. Čím dokonalejšie budete spojení so zdrojom svetla a moci, tým väčšie svetlo vám zažiarí a pre Pánovo dielo získate Božiu moc. Radujte sa, že ste jedno s Bohom, jedno s Kristom i s celou nebeskou rodinou.

Keď sedemdesiatdva učeníkov počúvalo Krista, Duch Svätý pôsobil na ich myseľ, vstúpil im do nej živé skutočnosti a do srdca im vpisoval pravdu. Hoci sa okolo nich tiesnili zástupy, oni boli akoby skrytí v Bohu.

Ježiš vedel, že pochopili, čo im práve hovorí, a „*v tej hodine zaplesal Ježiš v Duchu Svätom: Zvelebujem ťa, Otče, Pane neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak zalúbilo. Môj Otec mi odovzdal všetko. A nik nevie, kto je Syn, iba Otec. Ani kto je Otec, iba Syn a ten, komu to Syn bude chcieť zjaviť*“, [Lukáš 10,21.22](#).

[345]

Ani ľudia vo svete vážení, slávni a múdri, známi svojím dôvtipom, nemohli pochopiť, kto je Kristus. Súdili ho podľa poníženého, skromného zovňajška, ktorý vzal na seba ako človek. Rybári a publikáni smeli vidieť toho Neviditeľného. Ani učeníci nepochopili všetko, čo im Ježiš chcel zjaviť, ale čas od času, keď sa podriadili moci Ducha Svätého, mali osvietenú myseľ. Uvedomovali si, že medzi nimi je v ľudskom tele všemohúci Boh. Ježiš sa tešil z toho, že to bolo zjavené týmto obyčajným ľuďom, hoci múdri a chytrí to nepoznali. Keď im pripomínal starozmluvné Písma, ktoré hovorili o ňom a o jeho diele zmierenia, Duch Svätý ich často osvecoval a zbližoval s ovzduším neba. Duchovné pravdy prorockej zvesti chápali lepšie než sami pisatelia. Potom už nečítali Starú zmluvu

ako učenie zákonníkov a farizejov, ani ako výroky mudrcov, ale ako nové zjavenie od Boha. Videli toho, ktorého „*svet nemôže prijať, lebo ho nevidí, ani nepozná. Vy ho poznáte, ved' ostáva u vás a bude vo vás.*“, [Ján 14,17](#).

Pravdu poznáme dokonalejšie len vtedy, keď nám Kristov duch úplne ovládne a obmäkčí srdce. Človek sa musí zbaviť každej marnivosti a pýchy, odpútať od všetkého, čo ho dosiaľ spútavalo a musí v ňom vládnuť Kristus. Ľudská veda je príliš obmedzená, aby mohla pochopiť zmierenie. Plán vykúpenia je tak ďalekosiahly, že filozofia ho nemôže vysvetliť. Zostane navždy tajomstvom, ktoré neprebáda nijaký ľudský dôvtip. Vedu o spasení možno poznať len vlastnou skúsenosťou. Spasiteľovo dielo ocení len ten, kto si uvedomuje svoju hriešnosť.

Ježiš povedal mnoho poučného, keď sa pomaly uberal z Galiley do Jeruzalema. Ľud pozorne počúval Kristove slová. Obyvatelia Perey a Galiley neboli pod takým silným vplyvom židovského fanatizmu ako ľudia v Judei, preto jeho učenie našlo ozvenu v ich srdciach.

Kristus v posledných mesiacoch svojej verejnej činnosti povedal mnohé podobenstvá. Kňazi a rabíni ho prenasledovali stále zlomyseľnejšie, preto aj svoje varovné posolstvá podával obrazne. Zmysel im nemohol uniknúť a z jeho slov nemohli proti nemu zosnovať obvinenie. V podobenstve o farizejovi a publikánovi je samolúba modlitba: „*Bože, ďakujem ti, že nie som ako ostatní ľudia.*“, v príkrom protiklade s modlitbou kajúcnika: „*Bože, buď milostivý mne hriešnemu.*“, [Lukáš 18,11.13](#). Ježiš tým karhal pokrytectvo Židov. Podobenstvom o vyschnutom figovníku a veľkej večeri predpovedal [346] záhubu nekajúcného národa. Tí, čo posmešne odmietli pozvanie na hostinu evanjelia, počuli jeho varovné slová: „*Lebo hovorím vám, že ani jeden z tamých, čo boli pozvaní, neokúsi moju večeru.*“, [Lukáš 14,24](#).

Ježiš dal svojim učeníkom vzácne naučenie. Podobenstvom o dotieravej vdove a o priateľovi, ktorý o polnoci žiadal chlieb, len zvýraznil svoje slová: „*Proste a dostanete! Hľadajte a nájdete! Klopte a otvoria vám!*“, [Lukáš 11,9](#). Ich kolísavú vieru často posilňovala spomienka na Kristov výrok: „*Či sa Boh nezastane svojich vyvolených, ktorí k nemu volajú dňom i nocou? Či nebude meškať*

s pomocou pre nich? Hovorím vám: Hned' sa ich zastane., [Lukáš 18,7.8.](#)

Kristus opakoval prekrásne podobenstvo o stratenej ovci. Myšlienku tohto obrazného rozprávania dotváral ešte podobenstvom o stratenej minci a márnotratom synovi. Učeníci nevedeli plne doceniť význam týchto naučení, ale po vyliatí Ducha Svätého, keď videli veľkú žatvu pohanov a žiarlivý hnev Židov, lepšie pochopili zmysel podobenstva o márnotratom synovi a vedeli oceniť radostný tón Kristových slov: „*Teraz sa patrí veselit' a radovat' „, pretože „tento môj syn bol mŕtvy, a ožil. Bol stratený, a našiel sa.,* [Lukáš 15,32.24.](#) Keď potom odchádzali v mene svojho Majstra plniť svoje zvestovateľské poslanie, často sa v pohanení, chudobe, prenasledovaní povzbudzovali slovami z tejto Spasiteľovej poslednej cesty: „*Neboj sa, maličké stádo, lebo váš Otec sa rozhodol dat' vám kráľovstvo. Predajte, čo máte, a rozdajte ako almužnu! Urobte si mešce, ktoré sa nezoderú, nepominuteľný poklad v nebi, kde sa zlodej nedostane a kde mol' neničí. Lebo kde je váš poklad, tam bude aj vaše srdce.,* [Lukáš 12,32-34.](#)

54. kapitola — Milosrdný Samaritán

Príbehom o milosrdnom Samaritánovi Kristus výstižne znázornil podstatu pravého náboženstva, ktoré nespočíva v systémoch, vieroukách či obradoch, ale v skutkoch lásky, v konaní dobra blížnym a v pravej láskavosti.

Keď Kristus učil ľuď, „*vystúpil jeden znalec zákona a pokúšal Ježiša: Učiteľ, čo mám robiť, aby som sa stal dedičom večného života?*“, Veľký zástup očakával odpoveď so zatajeným dychom. Touto zákonníkovou otázkou hodlali kňazi a rabíni Krista zaskočiť. Spasiteľ sa však s nimi nepúšťal do sporu. Odpoveď žiadal od toho, kto mu otázku položil a povedal: „*Čo je napísané v zákone? Ako tam čítaš?*“, Židia stále obviňovali Ježiša, že zl'ahčuje sinajský zákon; on však otázku o večnom živote pozmenil na otázku poslušnosti voči Božím prikázaniam.

Zákonník povedal: „*Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého srdca svojho, z celej duše svojej, z celej sily svojej a z celej mysle svojej, i svojho blížneho ako seba samého! Ježiš mu odvetil: Správne si odpovedal. Toto rob a budeš žiť.*“, [Lukáš 10,25-28](#).

Zákonník nebol spokojný so stanoviskom a skutkami farizejov. Skúmal Písmo s túžbou pochopiť jeho skutočný význam. Živo sa oň zaujímal, a preto sa úprimne pýtal: „*Čo mám robiť?*“, Vo svojej odpovedi ohľadne požiadaviek zákona obišiel všetky ceremoniálne príkazy. Nepripisoval im nijakú cenu, ale uviedol dve hlavné zásady, na ktorých spočíva celý zákon i proroci. Kristus túto odpoveď schválil, a tým sa v diskusii s rabínmi postavil na pevný základ. Nemohli ho odsúdiť, že potvrdil to, čo zdôraznil vykladač zákona.

Ježiš povedal: „*Toto rob a budeš žiť!*“, Zákon predstavil ako božskú jednotu, čím ukázal, že nemožno zachovávať jedno prikázanie a prestupovať iné, lebo všetky majú tú istú spoločnú zásadu. O poslednom určení človeka rozhoduje jeho poslušnosť voči celému zákonu. Zvrchovaná láska k Bohu a bezvýhradná láska k ľuďom sú zásady, ktoré treba dokazovať životom.

Zákonník sa spoznal ako priestupník zákona. Usvedčili ho Kristove prenikavé slová. Neplnil spravodlivosť zákona, ktorú teoreticky poznal. Neprejavoval lásku k svojmu blížnemu. Žiadalo sa hlboké pokánie, no miesto neho sa snažil sám seba ospravedlniť. Namiesto toho, aby uznal pravdu, chcel poukázať, ako ťažko je plniť príkazanie. Tým si chcel utíšiť svedomie a obhájiť sa pred ľuďmi. Spasiteľove slová jasne ukázali, že jeho otázka je zbytočná, pretože si na ňu vedel odpovedať sám. On sa však pýtal ďalej: „*A kto je môj blížny?*“, [Lukáš 10,29](#).

[348]

Táto otázka medzi Židmi vyvolávala nekonečné dohady. O pohanoch a Samaritánoch nebolo pochýb; to boli cudzinci a nepriatelia. Kadiaľ má však viesť deliaca čiara medzi príslušníkmi vlastného národa a rôznymi spoločenskými vrstvami? Koho mal za blížneho pokladať kňaz, rabín a starší z ľudu? Ich život bol kolotočom obradov, ktoré ich mali očistiť. Styk s nevedomým a nedbalým zástupom poškvrňoval, a znečistenie bolo treba namáhavým úsilím odstrániť. Mali azda „*nečistých*“, pokladať za svojich blížnych?

Ježiš sa ani teraz nedal zatahnuť do sporu. Nepokarhal fanatizmus tých, čo ho chceli odsúdiť. Jednoduchým príbehom svojim poslucháčom ukázal taký príklad nebeskej lásky, ktorý zapôsobil na všetky srdcia a zákonníka viedol k vyznaniu pravdy.

Tmu možno rozptýliť len svetlom. Proti bludu je najlepšie postaviť pravdu. Len zjavením Božej lásky možno odhaliť hriech a skazenosť sebeckého srdca.

Ježiš povedal: „*Istý človek zostupoval z Jeruzalema do Jericha a dostal sa do rúk zbojníkov. Tí ho ozbíjali, doráňali, nechali ho polomŕtveho a odišli. Náhodou šiel tou istou cestou kňaz, ktorý ho síce videl, no obišiel ho. Takisto aj levita: keď prišiel na to miesto a uvidel ho, tiež ho obišiel.*“, [Lukáš 10,30-32](#). Nešlo o fantáziu, ale o skutočnú a známu udalosť. Kňaz a levita, ktorí prešli na druhú stranu, boli medzi Kristovými poslucháčmi.

Pútnik, ktorý šiel z Jeruzalema do Jericha, musel čiastočne prejsť judskou púšťou. Cesta viedla divokou skalnou roklinou, v ktorej sa skrývali lúpežníci, a často sa tu páchalo násilie. Človeka tu prepadli, o všetko olúpili, zbili a polomŕtveho nechali na ceste. Ako tam ležal, prešiel okolo neho kňaz. Na raneného sa však sotva pozrel. Po chvíli sa objavil levita. Bol zvedavý, čo sa stalo; zastavil sa a hľadel na trpiteľa. Vedel, čo by mal urobiť, bola to však nepríjemná

povinnosť. Prial si, aby tou cestou nebol ani šiel a raneného nemusel ani vidieť. Presviedčal sa, že celý prípad sa ho vlastne ani netýka.

Títo dvaja muži zastávali posvätný úrad a pokladali sa za vykladáčov Písma. Patrili k zvláštnej vrstve volených, ktorí mali predstavovať Boha ľudu. Mali „*mat' súcit s nevedomými a blúdiacimi,*„ (Židom 5,2), aby ľudom pomáhali poznať veľkú Božiu lásku k ľudstvu. Boli povolaní k rovnakému dielu, k akému sa prihlásil aj Ježiš, keď povedal: „*Duch Pánov je nado mnou, lebo ma pomazal zvestovať chudobným evanjelium a uzdravovať skrúsených srdcom. Poslal ma oznámiť zajatým prepustenie, slepým vrátiť zrak, utláčaných prepustiť na slobodu.*„ Lukáš 4,18.

Nebeskí anjeli hľadajú na utrpenie Božej pozemskej rodiny a sú pripravení spolupracovať s ľuďmi pri odstraňovaní útlaku a utrpenia. Boh vo svojej prozreteľnosti viedol kňaza i levitu cestou, vedľa ktorej ležal ranený človek, aby videli, ako potrebuje zľutovanie a pomoc. Celé nebo bedlivo pozorovalo, či srdce týchto dvoch mužov prenikne súcim s trpiacim. Bol to vlastne sám Spasiteľ, ktorý učil Izraelcov na púšti. Z oblačného a ohnivého stĺpa im oznamoval niečo celkom iné, než čo ľud počul teraz od svojich kňazov a učiteľov. Zákon milostivo pamätal aj na zvieratá, ktoré nevedia svoje potreby a utrpenie vyjadriť slovami. Mojžiš o tom dostal pre Izrael toto príkazné poučenie: „*Ak natrafíš na vola alebo osla, čo sa zatúlal tvojmu nepriateľovi, prived' mu ho späť. Ak uvidíš osla tvojho protivníka ležať pod bremenom, neopúšť aj ho, ale určite mu ho pomôž zodvihnúť.*„, 2. Mojžišova 23,4.5. Ježiš však chcel príbehom zbitého človeka predstaviť prípad trpiaceho brata. O koľko viac mali byť ich srdcia pohnuté zľutovaním nad ním než nad ťažným zvieraťom! Mojžiš im oznámil, že Hospodin, ich Boh, „*Boh veľký, mocný a hrozný ... prisluguje právo sirote i vdove, miluje cudzinca.*„ Preto im prikázal: „*Milujte cudzinca!*„, „*Miluj ho ako seba samého!*„, 5. Mojžišova 10,17-19; 3. Mojžišova 19,34.

Jób povedal: „*Cudzí človek nenocoval na ulici, svoje dvere otváral som počestnému.*„, Job 31,32. Keď dvaja anjeli v ľudskom prestrojení prišli do Sodomy, Lot sklonil tvár k zemi a povedal: „*Prosím vás, páni moji, uchýl'te sa do domu svojho služobníka a prenocujte tam.*„, 1. Mojžišova 19,2. Kňaz a levita to všetko dobre poznali, ale v živote sa tým neriadili. Boli vychovaní v škole národného fanatizmu a stali sa úzkoprsými a výlučnými sebcami. Pri

pohl'ade na raneného človeka nemohli predsa s istotou povedať, či je príslušníkom ich národa alebo nie. Odvrátili sa v domnení, že ide o Samaritána.

V ich počínaní, ako ho vystihol Kristus, zákonník nevidel, že by niečo odporovalo tomu, čo o požiadavkách zákona vedel. Príbeh však pokračuje:

Okolo trpiaceho šiel istý Samaritán, a keď ho uvidel, zľutoval sa nad ním. Nevyzvedal, či cudzinec je Žid, alebo pohan. Dobře vedel, že Žid by mu ako Samaritánovi v podobnom utrpení napl'ul do tváre a s opovrhnutím by odišiel. Preto však nezaváhal. Nepomyslel na to, že sa sám vystavuje prípadnému nebezpečenstvu, ak sa na tomto mieste zdrží. Stačilo mu, že pred ním ležal olúpený, trpiaci človek. Vyzliekol si rúcho a prikryl ho. Olej a víno, ktoré mal ako cestovnú potrebu, použil na ošetrovanie a občerstvenie raneného človeka. Posa- [350]
dil ho na svoje dobyčča a pomaly šiel vedľa neho, aby cudzincovi rýchlejším pohybom nepôsobil bolesť. Zaviedol ho do hostinca a celú noc sa o neho súcitne staral. Keď sa chorému k ránu ul'avilo, Samaritán pokračoval vo svojej ceste. Prv ho však zveril do opatery majiteľa hostinca, zaplatil potrebné výdaje a niečo aj pridal. Čo viac, hostiteľovi dal niekoľko rád pre prípad potreby: „Staraj sa oňho a ak na neho vynaložíš viac, ja ti to na spiatočnej ceste uhradím.“, [Lukáš 10,35](#).

Príbeh sa skončil. Ježiš sa uprene zadíval na zákonníka, akoby mu čítal v duši, a dodal: „Kto z týchto troch podľa teba, bol bližným tomu, čo padol do rúk zbojníkov?“, [Lukáš 10,36](#).

Zákonník nechcel ani teraz vysloviť meno Samaritán a odpovedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo.“, Ježiš povedal: „Chod' a konaj podobne!“,

Tým je otázka: „Kto je môj blížny?“, navždy zodpovedaná. Kristus názorne ukázal, že naším bližným nie je len príslušník našej cirkvi, spoluvyznavač. Tu neprichádza do úvahy rasa, farba pleti ani triedny pôvod. Naším bližným je každý, kto potrebuje našu pomoc. Je ním každý nepriateľom ranený a zúbožený človek. Naším bližným je každý, kto je Božím vlastníctvom.

Príbehom o milosrdnom Samaritánovi Ježiš názorne upozornil na seba i na svoje poslanie. Satan zvedol, zbil, olúpil, zničil človeka a nechal ho, aby zahynul. Spasiteľ sa však zmiloval nad našou bezmocnosťou. Opustil svoju slávu, aby nám pomohol. Našiel nás na

pokraji smrti a ujal sa nás. Hojil naše rany. Prikryl nás rúchom svojej spravodlivosti. Pripravil nám bezpečné útočisko a všetko za nás vyplatil. Zomrel, aby nás vykúpil. Vlastným príkladom hovorí svojim nasledovníkom: *„Toto vám prikazujem, aby ste sa milovali navzájom. Ako som ja miloval vás, aby ste sa aj vy vzájomne milovali.,, Ján 13,34.*

Zákonník sa spýtal Ježiša: *„Čo mám robiť?“,* Ježiš potvrdil, že láska k Bohu a k človekovi je vrchol spravodlivosti, a dodal: *„Toto rob a budeš žiť!“,* Samaritán poslúchol napomenutie láskavého a milujúceho srdca a tým dokázal, že je uskutočňovateľom zákona. Kristus vyzval zákonníka: *„Chod' a konaj podobne!“,* Od Božích detí sa očakávajú skutky, nielen slová. *„Kto hovorí, že ostáva v ňom, má aj sám žiť, ako žil on.,, 1. Jána 2,6.*

[351] Toto príkladné naučenie potrebuje dnešný svet práve tak ako Ježišovi poslucháči. Sebecko a bezduchý formalizmus takmer uhasili oheň lásky a vyhnali všetky cnosti, ktoré zušľachtujú povahu. Mnohí vyznavači jeho mena stratili zo zreteľ a skutočnosť, že kresťania majú predstavovať Krista. Ak nebudeme praktickým, sebaobetným úsilím pomáhať ľuďom v rodine, v okolí, v cirkvi a kdekoľvek inde, potom nám nijaké vyznanie nepomôže, lebo kresťanmi nie sme.

Kristus spojil svoje záujmy so záujmami ľuďstva a žiada nás, aby sme v diele spásy boli jedno s ním. Hovorí: *„Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte.,, Matúš 10,8.* Hriech je najväčšie zlo, a je našou povinnosťou hriešnikom súcitne pomáhať. Mnohí blúdia a uvedomujú si svoju hanbu a nerozvážnosť. Túžia po slovách povzbudení. Premýšľanie o vlastnom poblúdení a omyloch ich privádza takmer do zúfalstva. K týmto ľuďom nemáme byť ľahostajní. Ako kresťania nesmieme prejsť na druhú stranu, aby sme boli čo najďalej od tých, čo potrebujú našu pomoc. Ak vidíme trpiacich, či už ranených telesne alebo hriechom, nikdy nesmieme povedať: To sa ma netýka.

„Vy, ktorí ste duchovní, napravte ho v duchu miernosti.,, Galátanom 6,1. Vierou a modlitbou premáhajte moc nepriateľa. Slovanami viery a povzbudení prinášajte balzam skleslému a ranenému. Mnohí, premnohí ochabli a zmalomyselneli vo veľkom boji života a neraz ich mohlo k víťazstvu povzbudiť jediné slovo útechy. Nikdy by sme nemali obísť trpiaceho človeka bez toho, aby sme ho nepotešili tou útechou, akou nás utešuje Boh.

To všetko je len naplnením zásady lásky – zásady, ktorú obrazne vystihuje príbeh milosrdného Samaritána a ktorú svojím životom jedinečne spríkladnil Ježiš. Jeho charakter vyjadruje pravý význam zákona a objasňuje, čo znamená milovať blížneho ako samého seba. Keď Božie deti preukazujú milosrdenstvo, dobrotu a lásku k všetkým ľuďom, potom svedčia aj o povahe nebeských zásad. Potvrdzujú, že „*Hospodinov zákon je dokonalý, osviežuje dušu*„. [Žalm 19,8](#). Kto túto lásku neprejavuje, prestupuje zákon, ktorý zbožne vyznáva. Ako sa totiž správame k svojim bratom, taký je aj náš postoj k Bohu. Božia láska v srdci je jediným prameňom aj našej lásky k blížnemu. „*Ak niekto povie: Milujem Boha a nenávidí svojho brata, je luhár. Ved' kto nemiluje brata, ktorého vidí, nemôže milovať Boha, ktorého nevidí. A toto prikázanie máme od neho, aby ten, kto miluje Boha, miloval aj svojho brata*„, [1. Jána 4,20.21](#).

55. kapitola — Bez okázalosti

Niektorí z farizejov prišli k Ježišovi s otázkou: „*Kedy príde Božie kráľovstvo?*“, Viac ako tri roky uplynuli odvtedy, čo sa po celej krajine rozšírilo mocné posolstvo Jána Krstiteľ'a: „*Priblížilo sa nebeské kráľovstvo.*“, [Matúš 3,2](#). Farizeji však dosiaľ nevideli ani náznak tohto kráľovstva. Mnohí z tých, čo zavrhlí Jána a na každom kroku sa protivili Ježišovi, naznačovali, že jeho poslanie sklamarlo.

Ježiš odpovedal: „*Príchod Božieho kráľovstva sa nedá spozorovať. Ani nepovedia: Hľa, tu je! Alebo: Tam je! Lebo kráľovstvo Božie je medzi vami.*“, [Lukáš 17,20.21](#). Božie kráľovstvo sa začína v srdci. Nehľadajme tu či tam prejavy pozemskej moci, ktoré by naznačovali jeho príchod.

Učeníkom potom povedal: „*Prídu dni, keď si budete žiadať vidieť jeden z dní Syna človeka, ale neuvidíte.*“, [Lukáš 17,22](#). To znamená: Pretože prichádza bez svetskej slávy, ste v nebezpečenstve, že slávu môjho poslania nezbadáte. Neuvedomujete si akú prednosť máte, že je medzi vami, aj keď v ľudskej podobe, ten, ktorý je životom a svetlom ľuďí. Prídu dni, keď sa budete túžobne ohliadať po terajšej príležitosti, keď smiete s Božím Synom chodiť a zhovárať sa s ním.

Pre svoje sebecké a prízemné záujmy Ježišovi učeníci nemohli pochopiť duchovnú slávu, ktorú im Kristus chcel zjaviť. Spasiteľovu povahu a jeho poslanie plne ocenili len po jeho odchode k Otcovi a po vyliatí Ducha Svätého na veriacich. Keď prijali krst Ducha, začali si uvedomovať, že boli v prítomnosti samého Pána slávy. Keď si pripomenuli Kristove slová, pochopili proroctvá a porozumeli aj divom ktoré konal. Rozpamätali sa na jeho obdivuhodný život a pripadali si ako ľudia, čo sa práve prebrali zo sna. Uvedomili si: „*Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami a my sme uvideli jeho slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy.*“, [Ján 1,14](#). Kristus skutočne prišiel od Boha na hriešny svet, spasit' padlé Adamove deti. Ozrejmili si, že nie sú tak dôležití, ako si to predtým mysleli. Stále znova si pripomínali jeho slová a činy.

Dosiaľ len čiastočne pochopené naučenia im pripadali ako nové zjavenie. Písmo sa im stalo novou knihou.

Pri skúmaní prorociev o Kristovi učeníci prichádzali bližšie k Bohu a učili sa od toho, ktorý vstúpil na nebesá, aby dokonal dielo, ktoré na zemi začal. Poznávali, že v ňom prebýva múdrosť, ktorú bez Božej pomoci nikto z ľudí nepochopí. Potrebovali pomoc toho, o ktorom prorokovali králi, proroci a iní zbožní ľudia. Opätovne s údivom čítali prorocké údaje o jeho povahe a diele. Ako slabo kedysi chápali prorocké spisy! Ako pomaly vnikli do významných právd, ktoré svedčili o Kristovi! Keď ho pozorovali medzi ľuďmi v jeho pozemskom ponížení, nechápali jeho podvojnú podstatu. Mali zastretý zrak, takže v tajomstve jeho vtelenia nepostrehli plnosť a jednotu božsko-ludskej prirodzenosti. Keď ich však osvietil Duch Svätý, ako sa len roztúžili znova ho uvidieť a sadnúť si mu k nohám! Ako si priali, aby mohli prísť k nemu a požiadať ho, aby im vyložil, čo z Písma nevedeli chápať! Ako pozorne by teraz počúvali jeho slová! Čo mienil Kristus, keď povedal: „*Ešte veľ a vám mám toho povedať, ale teraz by ste to nezniesli.*“, [Ján 16,12](#). Ako túžili všetko to sa dozvedieť! Zarmucovalo ich, že mali slabú vieru, že ich predstavy boli také pomýlené a že nevedeli pochopiť skutočnosť.

[353]

Boh poslal svojho posla, ktorý zvestoval Kristov príchod a pozornosť židovského národa a celého sveta zameriaval na jeho poslanie, aby sa všetci ľudia mohli pripraviť a privítať ho. Touto obdivuhodnou osobnosťou, ktorej príchod Ján oznamoval, bol ten, ktorý medzi nimi už viac ako tridsať rokov žil a oni ho vlastne nepoznali ako toho, ktorý prišiel od Boha. Učeníci mali výčitky svedomia, lebo dovolili, aby im nevera zatemnila a oslabilo chápanie. V tomto temnom svete svietilo svetlo a oni si nevedomovali, odkiaľ svieti. Vyčítavo sa pýtali, prečo sa správali tak, že ich Kristus musel karhať. Často si pripomínali jeho slová a vraveli si: „*Prečo sme dovolili, aby nám prízemné záujmy a protivenstvá zo strany kňazov a rabínov natol'ko zatemnili myseľ, že sme nepochopili, že medzi nami je niekto väčší ako Mojžiš, a poučá nás niekto múdrejší ako Šalamún? Akí hluchí a nechápaví sme boli!*“,

Tomáš nechcel uveriť, kým nevložil prst do otvorenej rany, ktorá zostala po rímskych vojakoch. Peter ho zaprel v kritickej chvíli jeho poníženia a zavrhnutia. Tieto tiesnivé spomienky sa im dotieravo vracali v jasných predstavách. Boli s ním, no nepoznali ho a nevážili

si ho. Ako im to teraz všetko rozrývalo srdce, keď poznali svoju neveru!

Keď sa kňazi a poprední muži spojili proti nim, odviekli ich pred radu a uväznili, Kristovi nasledovníci sa radovali, že *„boli uznaní za hodných znášať potupu pre toto meno,,. [Skutky apoštolov 5,41](#). Tešili sa, že smeli ľuďom i anjelom dokázať, že poznali Kristovu slávu a rozhodli sa nasledovať ho za každú cenu.*

[354]

Ako za čias apoštolov aj dnes platí, že bez osvietenia Duchom Svätým ľudia nemôžu poznať Kristovu slávu. Do sveta zahľadené a nezásadné kresťanstvo nevie oceniť Božiu pravdu a Božie dielo. Majstrových nasledovníkov nenájdeme na pohodlných cestách pozemskej slávy a prispôsobovania sa svetu. Sú ďaleko vpredu, na úzkych chodníkoch, kde je plno námahy, poníženia a pohanenia; v prvej línii boja proti *„kniežatstvám a mocnostiam,,*, proti *„vládcom tohto temného sveta,,*, proti *„zloduchom v nebeských sférach,,. [Efezským 6,12](#). Aj dnes sú títo ľudia podobne nepochopení, hanobení a utláčaní zo strany duchovných a farizejov dneška, ako za čias Kristových.*

Božie kráľovstvo neprichádza s vonkajšou okázalosťou. Sebazapieravý duch evanjelia Božej milosti nemôže byť nikdy v súlade s duchom sveta. Ide o dve protichodné zásady. *„Živočíšny človek neprijíma veci Božieho Ducha; sú mu bláznovstvom a nemôže ich pochopiť, lebo ich treba duchovne posudzovať,,. [1. Korint'anom 2,14](#).*

V dnešnom náboženskom svete si mnohí myslia, že pracujú na zriadení Kristovho kráľovstva ako pozemského a časného panstva. Nášho Pána by chceli urobiť vládcom kráľovstiev tohto sveta, ktorý by ovládol súdne siene a armády, zákonodarstvo, paláce a trhoviská. Utešujú sa nádejou, že bude vládnuť zákonnou mocou, posilnenou ľudskou autoritou. Kým tu však osobne prítomný nie je, miesto neho chcú presadzovať zákony jeho kráľovstva. Aj Židia Kristovej doby túžili po zriadení takého kráľovstva. Boli by prijali Ježiša, keby bol ochotný zriadiť pozemskú vládu, uzákoniť všetko, čo pokladali za Boží zákon, a ich by bol povolal za vykladačov jeho vôle a vykonávateľov jeho moci. On však povedal: *„Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta,,. [Ján 18,36](#). Nechcel prijať pozemský trón.*

Vláda, pod ktorou žil Ježiš, bola skorumpovaná a despotická; všade sa páchalo krikľavé bezprávie – vydieranie, neznášanlivosť,

útlak a násilie. Spasiteľ sa však nepokúšal o nejakú vonkajšiu reformu občianskeho poriadku. Neútočil na spoločenské nešváry, ani neodsudzoval nepriateľov národa. Nezasahoval do vládnych či správnych záležitostí tých, čo boli pri moci. Ako náš príklad stránil sa vládnych kruhov. Nie azda preto, že by bol k ľudskému utrpeniu ľahostajný, ale preto, že ho vonkajším, čiste ľudským úsilím odstrániť nemožno. Účinná náprava musí začať zmenou srdca každého jednotlivca.

Kristovo kráľovstvo nevzniká z rozhodnutia súdnych dvorov, poradných zborov či zákonodarných zhromaždení a obíde sa aj bez patronácie mocných tohto sveta. Rodí sa len vtedy, keď Duch Svätý do prirodzenosti človeka vstúpi prirodzenosť Kristovu. *„Tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi: Tým, čo uverili v jeho meno, čo sa nenarodili ani z krvi ani z vôle tela ani z vôle muža, ale z Boha.,, Ján 1,12.13.* To je jediná moc, ktorá môže ľudstvo povzniesť. Človek sa môže účastniť uskutočňovania tohto diela svojou ochotou zvestovať Božie slovo a žiť podľa neho.

[355]

Keď apoštol Pavol začal pôsobiť v Korinte, v tom preľudnenom blahobytnom a bezbožnom meste, poškvrenom bezmennými pohanskými nerestami, povedal: *„Rozhodol som sa, že nechcem medzi vami vedieť nič iné, iba Ježiša Krista, a to ukrižovaného.,, 1. Korint’anom 2,2.* Keď neskôr písal niektorým, čo sa poškvŕňovali najhoršími hriechmi, mohol im pripomenúť: *„Obmyli ste sa, boli ste posvätení, boli ste ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha.,, „Ustavične vzdávam vd’aku svojmu Bohu za vás pre Božiu milosť, ktorú ste dostali v Kristu Ježišovi.,, 1. Korint’anom 6,11; 1,4.*

Ako za dní Kristových ani dnes Božie kráľovstvo nie je v moci tých, čo čakajú uznanie a podporu od pozemských vládcov, ľudských zákonov, ale je záležitosťou tých, čo v Kristovom mene zvestujú ľudom duchovné pravdy, ktoré príjemcov privedú k Pavlovej skúsenosti: *„S Kristom som pribitý na kríž. Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus.,, Galat’anom 2,19.20.* Potom budú pracovať ako Pavol pre blaho iných. On povedal: *„Sme teda Kristovými vyslancami a akoby Boh napomínal skrze nás. V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom!.,, 2. Korint’anom 5,20.*

56. kapitola — Pán požehnáva deti

Ježiš mal deti rád. Tešil sa z ich detskej prítulnosti a úprimnej, bezprostrednej lásky. Vďačná chvála z ich úst znela mu ako príjemná hudba; osviežovala ho vo chvíľach únavy zo styku s falošnými a pokryteckými ľuďmi. Spasiteľ si všade získaval oddanosť a dôveru detí svojím láskyplným zjavom a vľúdnym, prívetivým prístupom k nim.

Židovskí rodičia mali vo zvyku priviesť deti k niektorému z rabínov, aby na ne položil ruky a požehnal ich. Učeníci sa však nazdávali, že Spasiteľovo dielo je príliš významné, než aby ho mal v ňom niekto rušiť. Preto sa im nepáčilo, keď k Pánovi prichádzali matky so svojimi deťmi. Mysleli si, že deti sú ešte príliš malé, než aby zo stretnutia s Ježišom mohli niečo mať, a že mu to nemusí byť ani po vôli. Jeho však skôr znepokojovali učeníci. Spasiteľ chápal starosti a zodpovednosť matiek, ktoré chceli vychovávať svoje deti podľa Božieho slova. Počul ich modlitby. Rád si s nimi aj pohovoril.

Istá matka odišla z domu aj s dieťaťom a šla za Ježišom. Cestou sa o tom zmienila susedke, ktorá tiež chcela, aby Učiteľ aj jej deti požehnal. Tak sa k nemu zišlo niekoľko matiek aj so svojimi ratolesťami, z ktorých podaktoré už prekročili útlý detský vek. Keď matky ostýchavo a so slzami v očiach predniesli svoju prosbu, Ježiš ich s porozumením vypočul. Pozoroval však, ako sa k nim zachovávajú učeníci. Tí ich posielali preč v domnení, že Majstrovi tým poslúžia, no on ich upozornil, že sa mýlia: „*Nechajte deti a nebráňte im prichádzať ku mne, lebo takým patrí nebeské kráľovstvo.*“, [Matúš 19,14](#). Bral deti do náručia, kládol na ne ruky a dal im požehnanie, kvôli ktorému prišli.

Matky sa potešili a posilnené slovami Kristovho požehnania vracali sa domov. S novou chuťou a novým nadšením pustili sa do svojich každodenných povinností pri výchove detí a s nádejou pracovali pre ich blaho. Aj dnešné matky by mali prijímať jeho slová s rovnakou vierou. Kristus je dnes tým istým osobným Spasiteľom ako za svojho pozemského pobytu medzi ľuďmi. Aj dnes je tým

istým pomocníkom matiek, ako keď v Judei bral deti do náručia. Aj naše deti vykúpil svojou krvou ako deti pred dávnymi vekmi.

Ježiš vie, čo tiesni každé materinské srdce. Ten, ktorého matka zápasila s chudobou a nedostatkom, spolucíti s každou ustarostenou matkou. Ten, ktorý podnikol d'alekú cestu, aby pomohol utrápenej kananejskej žene, pomôže aj dnešným matkám. Ten, ktorý vdove z Naimu vrátil jediného syna a v smrteľnom zápase na kríži pamätal na svoju matku, aj dnes chápe materinský žiaľ. Chce potešiť v každom zármutku a pomôcť v každej tiesni.

[357]

Matky sa majú so svojimi starosťami utiekať k Ježišovi. Tým získajú dostatok vnútornej sily potrebnej na výchovu detí. Každá matka, ktorá chce zložiť svoje bremeno k Spasiteľovým nohám, nájde k nemu dvere otvorené. Ten, ktorý povedal: „*Nechajte deti a nebráňte im prichádzať ku mne*„, dosiaľ volá matky, aby prišli aj s deťmi a dostali jeho požehnanie. Malé deti a môže byť v náručí veriacej a modliacej sa matky také bezpečné ako v tône Všemohúceho. V Jánovi Krstiteľovi prebýval Duch Svätý od jeho narodenia. Spojení s Pánom smieme očakávať, že Boží Duch bude usmerňovať naše deti od najútlejšieho veku.

Ježiš videl v deťoch, ktoré požehnával, budúcich mužov a ženy, dedičov milosti a účastníkov svojho kráľovstva, ba v niektorých aj mučeníkov pre jeho meno. Vedel, že v deťoch bude mať tých najvd'áčnejších poslucháčov, ktorí ho ochotnejšie prijímú za Spasiteľa než ľudia dospelí, často falošní a bezcitní. Poučoval ich tak, že mu mohli rozumieť. On, majestát neba, ochotne odpovedal na ich otázky a svoje dôležité naučenie prispôboval ich detskému chápaniu. Zasiaval im do srdc semeno pravdy, ktoré malo po rokoch vyklíčiť a priniesť ovocie pre večný život.

Pravda, že posolstvo evanjelia najlepšie vnímajú deti, je stále platná. Boží vplyv má voľný prístup do ich srdc a jeho naučenia si vedia v pamäti nadlho zachovať. Aj deti môžu byť kresťanmi so skúsenosťou primeranou ich veku. Treba ich viesť k duchovným pravdám a rodičia by im mali poskytnúť každú príležitosť, aby sa ich povaha stvárňovala do podoby charakteru Ježiša Krista.

Rodičia by mali pokladať svoje deti za mladších členov Božej rodiny, ktorí im boli zverení do výchovy pre nebesá. Všetko, čo sme sa u Krista sami naučili, mali by sme uplatniť pri výchove detí podľa ich schopností a pozvoľna im odhaľovať krásu nebeských zásad.

Tým sa kresťanský domov stáva školou, kde hlavným učiteľom je Kristus a rodičia sú jeho pomocníkmi.

V úsilí o zmenu v duchovnom živote svojich detí nepokladajme náhle citové pohnutie za hlavný dôkaz, že sú presvedčené o hriechu. Nie je potrebné dozvedieť sa presný čas ich obrátenia. Mali by sme ich poučiť, aby svoje hriechy vyznávali Ježišovi, prosili ho o odpustenie a verili, že im odpúšťa a prijíma ich ako prijal deti, keď bol osobne na zemi.

[358] Ak matka učí svoje deti, aby ju poslúchali preto, že ju milujú, potom ich učí abecedu kresťanského života. Matkina láska predstavuje dieťaťu lásku Ježišovu, a deti, ktoré svoju matku milujú a poslúchajú, učia sa dôverovať Spasiteľovi a poslúchať ho.

Ježiš bol vzorom pre deti, ale aj príkladom pre otcov. Hovoril ako ten, koho splnomocnil Boh; napriek tomu v styku s ľuďmi hrubými a prchkými nikdy nepoužíval neláskavé či nezdvorilé slová. Kristova milosť v srdci človeka sa prejaví nebeskou dôstojnosťou a slušným správaním. Vplyv tejto milosti zjemní každú hrubosť a z povahy odstráni každý prejav neláskavosti. Rodičia budú zaobchádzať so svojimi deťmi ako s rozumnými bytosťami, práve tak, ako by chceli, aby sa zaobchádzalo s nimi samými.

Rodičia, vychovávajte svoje deti podľa Božích naučení z prírody. Ako by ste vypestovali klinček, ružu či ľaliu? Spýtajte sa záhradníka, ako to robí, že každá vetvička i lístok tak prekrásne rastú, rovnomerne a pôvabne sa vyvíjajú. Povie vám, že s kvetinami nezaobchádza hrubo, násilne, pretože by poškodil ich jemné výhonky. Nežne a vytrvalo sa o ne stará. Zavlažuje pôdu a rastliny chráni pred prudkým vetrom i mučivým úpalom a Boh im dáva vzrast i pôvabný kvet. Pri výchove detí riaďte sa príkladom záhradníka. Nežným a láskyplným záujmom snažte sa im pomôcť utvárať povahu podľa vzoru Kristovho charakteru.

Povzbudzujte v deťoch prejavy čistej lásky k Bohu i medzi nimi navzájom. Dôvod, prečo je dnes na svete toľko zatvrdnutých mužov a žien, spočíva v tom, že skutočná neha sa pokladá za slabosť a ako taká sa podceňuje a potláča. Ušľachtilejšie povahové rysy týchto ľudí boli už v detstve udusené, a ak žiarivé lúče Božej lásky neprehrejú chlad ich sebeckva, budú navždy nešťastní. Ak chceme, aby naše deti mali Ježišovho láskavého ducha a súciti, ktorý nám

prejavujú nebeskí anjeli, musíme povzbudzovať rozvoj uší' ačtilých, láskyplných sklonov ich detského veku.

Učte deti, aby v prírode videli Kristovo pôsobenie. Chod'te s nimi do prírody, do tône majestátnych stromov alebo do záhrady a učte ich, aby v každom diele Tvorcu spoznávali výraz jeho lásky. Poučte ich, že on dal zákony, ktoré ovládajú všetko živé a že stanovil zásady aj pre naše št'astie a blaho. Neunavujte ich dlhými modlitbami a zdĺhavým napomínaním, ale podobenstvami z prírody ich učte poslúchať Boží zákon.

Ak vám budú dôverovať ako Kristovým nasledovníkom, ľahko ich môžete poučiť o jeho veľkej láske k nám. V snahe objasniť deťom pravdu spasenia a poukázať im na Ježiša ako osobného Spasiteľa budú vám pomáhať nebeskí anjeli. Pán obdarí otcov i matky milosťou, aby vo svojich najmenších vzbudili záujem o prevzácne príbehy betlehenského Dieťaťa, ktoré je skutočnou nádejou sveta.

[359]

Keď Ježiš povedal svojim učeníkom, aby deťom nebránili prichádzať k nemu, povedal to vlastne svojim nasledovníkom vo všetkých dobách – cirkevným pracovníkom, kazateľom, pomocníkom a všetkým kresťanom. Ježiš priťahuje deti k sebe a vyzýva nás, aby sme im v tom nebránili. Akoby chcel povedať: Ony prídu, ak im v tom nebudete brániť.

Dbajte o to, aby ste svojou neposvätenou povahou nepredstavovali Ježiša falošne. Bud'te opatrní, aby ste svojím chladom a nevrlosťou nebránili deťom prichádzať k Ježišovi. Nedávajte im dôvod k predstave, že nebo im nebude príjemným miestom, keď tam budete vy. Nehovorte o náboženstve ako o niečom pre deti nedostupnom a neprejavujte rozpaky nad ich ochotou prijať Krista. Neprebúdzajte v nich falošný dojem, že Kristovo náboženstvo je náboženstvom smutným a že cestou ku Kristovi musia sa zrieknuť všetkého, čo život robí radostným.

Keď Duch Svätý pôsobí na srdce detí, spolupracujte s ním. Poučte ich, že ich volá Spasiteľ a že im nič nespôsobí väčšiu radosť, ako keď sa mu odovzdajú v rozkvetе svojej mladosti.

Spasiteľ sa vo svojej neskonalej láske stará o tých, ktorých svojou krvou vykúpil. Jeho láska si robí na nich nárok. Dychtí po nich nevýslovnou túžbou. Ježiš miluje nielen deti dobre vychované, ale aj tie, ktoré majú povahu dedične narušenú. Mnohí rodičia nechápu, ako veľmi sú za tieto nedostatky svojich detí zodpovední. Nemajú

potrebnú nehu a múdrosť, aby správne zaobchádzali so svojimi zblúdenými deťmi, ktorým sami k tomu nešťastiu dopomohli. Ježiš sa však k nim súcitne skláňa. Pozná totiž príčinu i následok.

Kazateľ ako Kristov spolupracovník môže tieto deti viesť k Spasiteľovi. Uvážlivo a ohľaduplne ich môže upútať, povzbudzovať, utvrdzovať ich v nádeji. Z Božej milosti môže byť aj svedkom takej povahovej zmeny, že sa o jeho zverencoch bude môcť povedať: *„Takým patrí kráľovstvo nebeské!„*

„*Keď sa vydával na cestu, ktosi k nemu pribehol, kl'akol si pred ním a pýtal sa ho: Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som dosiahol večný život?.*„ [Marek 10,17](#).

Ten, kto sa takto pýtal, bol mladý muž z kniežacieho rodu. Mal veľký majetok a zastával zodpovedné miesto. Pozoroval, ako láskavo sa Kristus správa voči deťom, ktoré matky priviedli k nemu; videl, s akou láskou ich prijíma a berie do náručia, a úprimne si Spasiteľ'a obľúbil. Zatúžil byť jeho učeníkom. Bol natoľko dojatý, že keď Kristus odchádzal, bežal za ním, kl'akol si mu k nohám a s celou úprimnosťou a opravdivosťou ho žiadal o odpoveď na najdôležitejšiu otázku nielen svoju, ale všeobecne ľudskú: „*Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som dosiahol večný život?.*„

„*Kristus mu povedal: Prečo ma nazývaš dobrým? Nik nie je dobrý, jedine Boh.*„, [Marek 10,18](#). Ježiš chcel skúsiť úprimnosť tohto kniežat'a a odvieť ho od náhl'adu, podľa ktorého sa mu javil dobrým. Uvedomoval si, že sa zhovára s Božím Synom? Čo vlastne pociťoval vo svojom srdci?

Tento urodzený mladík si príliš zakladal na vlastnej spravodlivosti. Ani ho len nenapadlo, že by mu niečo chýbalo; no predsa nebol spokojný. Cítil, že potrebuje niečo, čo nemá. Nemohol by ho Ježiš požehnať, ako požehnal deti, a tým uspokojiť túžbu jeho duše?

Ježiš mu vo svojej odpovedi poukázal na to, že musí zachovávať Božie prikázania, a citoval niektoré z tých, čo sa týkajú povinností človeka k spolublížnym. Odpoveď šľachtica bola kladná: „*Učiteľ, toto všetko som zachovával od svojej mladosti.*„, [Marek 10,20](#); [Matúš 19,20](#).

Kristus sa zadíval do tváre mladého muža, akoby čítal na stránkach jeho života a skúmal jeho povahu. Miloval ho a chcel ho obdариť pokojom, milosťou, radosťou a všetkým, čo by podstatne zmenilo jeho povahu. Povedal mu: „*Jedno ti ešte chýba. Chod', predaj všetko, čo máš, rozdaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!*„, [Marek 10,21](#).

[361]

Tento mladý muž Krista upútal. Spasiteľ bol presvedčený, že slová „*Toto všetko som zachovával od svojej mladosti.*“, boli mienené úprimne, chcel ho však viesť k tomu, aby poznal potrebu odovzdať srdce a pochopil význam kresťanskej dobroty. Chcel v ňom vidieť pokorné a kajúcne srdce, ktoré si uvedomuje, že bezvýhradná láska patrí Bohu a kto ju nemá, môže ju získať z Kristovej dokonalosti.

Ježiš videl v tomto šľachticovi pomocníka, akého by v diele spásy potreboval, keby sa mladík chcel stať jeho spolupracovníkom. Ak by sa odovzdal Kristovi, mohol by vykonať mnoho dobrého. Stal by sa významným predstaviteľom Krista, lebo mal vlastnosti, ktoré Spasiteľ mohol pripraviť a použiť v službe ľuďom. Kristus poznal jeho povahu a obľúbil si ho. V srdci mladého šľachtica sa tiež prebudila láska ku Kristovi, lebo láska prebúda lásku. Ježiš ho chcel mať za spolupracovníka. Chcel ho stvárniť na svoj obraz, v ktorom by sa zrkadlila Božia podoba. Chcel rozvinúť ušľachtilosť jeho povahy a posvätiť ju pre svoju službu. Keby sa bol šľachtic odovzdal Kristovi, mohol rásť v ovzduší jeho prítomnosti. Jeho ďalší život mohol byť celkom iný, keby sa bol takto rozhodol.

Ježiš povedal: „*Jedno ti ešte chýba. Chod', predaj všetko, čo máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!*“, [Matúš 19,21](#). Kristus čítal v srdci mladého šľachtica. Chýbalo mu len jediné, práve to však bolo životne najdôležitejšie. Nemal v srdci bezvýhradnú lásku k Bohu. Ak v tomto ohľade nenastane zmena, stane sa mu to osudným a celá jeho bytosť bude rozvrátená. Povolnosť pôžitkom posilňuje sebecko. Ak mu má srdce naplniť Božia láska, musí sa zrieknuť bezmedznej lásky k sebe.

Kristus podrobil tohto mladého muža skúške. Vyzval ho, aby sa rozhodol medzi nebeským pokladom a svetskou slávou. Ak pôjde za Kristom, nebeský poklad má istý. Sebecko musí ustúpiť a vôľa sa musí podriaďovať Kristovi. Kniežat'u sa ponúkala sama Božia svätosť. Mal jedinečnú príležitosť stať sa Božím synom a Kristovým spoludedičom nebeských pokladov. Musí však vziať kríž a sebazapieravo nasledovať Spasiteľa.

Kristove slová boli vlastne výzvou kniežat'u: „*Vyvol'te si dnes, komu chcete slúžiť*“, [Józua 24,15](#). Sám sa mal rozhodnúť. Ježiš túžil po jeho obrátení. Upozornil ho na slabú stránku jeho povahy a s hlbokým záujmom pozoroval vnútorný boj tohto mladého muža. Ak sa rozhodne nasledovať Krista, potom sa musí vo všetkom riadiť jeho

slovom. Musí sa zrieknuť svojich ctižiadostivých plánov. S akou úprimnou, úzkostlivou túžbou a hlbokým porozumením sledoval Spasiteľ tohto mladíka v nádeji, že prijme výzvu Božieho Ducha!

Kristus mu ukázal jediný spôsob, ako môže dosiahnuť dokonalý kresťanský charakter. Kristove slová boli múdre, aj keď mu pripadali prísne a náročné. Jedinou nádejou kniežať a bolo prijať a poslúchať ich. Jeho vznešené postavenie a majetok nesprávne ovplyvňovali jeho charakter. Postupne by mu to bolo úplne nahradilo Boha. Či by bol Pánovi odriekol viac alebo menej svojho imania, ešte vždy by mu bolo zostalo toľko, čo mohlo oslabiť jeho mravnú silu a bezvýhradnú službu, pretože veci tohto sveta, akokoľvek neisté a nepatrné, vedia človeka pozvoľna a úplne zotročiť.

[362]

Mladý šľachtic okamžite pochopil obsah Kristových slov a zarmútil sa. Keby si však bol uvedomil cenu ponúkaného daru, hneď sa mohol stať jedným z Kristových nasledovníkov. Bol členom váženej židovskej rady a satan ho pokúšal lichotivými výhl'admi do budúcnosti. Chcel mať síce nebeský poklad, no chcel užívať aj prednosti svojho bohatstva. Kristove požiadavky ho zarmútili. Túžil po večnom živote, ale nebol ochotný priniesť nijakú obeť. Zdalo sa mu, že cena večného života je príliš veľká. Odišiel zarmútený, „*lebo mal veľký majetok*,,.

Jeho tvrdenie, že Boží zákon zachováva, bol len sebaklam. Bolo zrejmé, že bohatstvo mu je modlou. Nemohol zachovávať Božie prikázania, keď predovšetkým miloval svet. Božie dary mal radšej ako ich Darcu. Kristus ponúkol mladíkovi svoje spoločenstvo. Povedal mu: „*Nasleduj ma!*,, Preňho však Spasiteľ nemal takú cenu, akú prikladal svojej povesti medzi ľuďmi a svojmu bohatstvu. Zrieknutie sa viditeľného pozemského majetku kvôli neviditeľnému nebeskému pokladu za nebezpečné. Odmietol ponuku večného života a odišiel. Odvtedy slúžil svetu ako svojej modle. Podobnou skúškou prechádzajú tisíce ľudí; porovnávajú Krista so svetom a väčšinou sa rozhodujú pre svet. Odvracajú sa od Spasiteľa a ako tento mladý šľachtic a vravia si: Tohto muža nechcem mať za svojho vodcu.

Kristov prístup k tomuto mladíkovi je poučný aj pre nás. Boh nám dal pravidlo, ktorým sa musí riadiť každý z jeho nasledovníkov. Je to poslušnosť jeho zákonu; nie nejaká zákonnícka poslušnosť, ale poslušnosť, ktorou je preniknutý celý život a ktorá sa prejavuje v povahe. Boh sám určil, aká má byť povaha tých, čo chcú mať podiel

v jeho kráľovstve. Len tí, čo sa stanú Kristovými spolupracovníkmi, tí, čo hovoria: „*Pane, všetko čo mám a čím som, patrí tebe,*“, budú uznaní za Božie deti. Všetci by si mali uvedomiť, čo znamená túžiť po nebi, a predsa sa ho zrieknuť kvôli podmienkam. Myslite na to, čo znamená povedať Kristovi: Nie! Mladý šľachtic povedal: Nie, nemôžem ti dať všetko. Hovoríme to aj my? Spasiteľ nám ponúka pomoc v diele, ktoré nám Boh kázal konať. Prostriedky, ktoré nám zveril, chce použiť na šírenie svojho diela vo svete. Len tak nás môže zachrániť.

[363] Šľachticovi bol zverený majetok, aby sa osvedčil ako verný hospodár. Mal ho použiť na zmiernenie biedy chudobných. Boh aj dnes zveruje ľuďom prostriedky, schopnosti a poskytuje príležitosti, aby pomáhali odstraňovať biedu a utrpenie. Kto prepožičané dary užíva podľa Božích zámerov, stáva sa Spasiteľovým spolupracovníkom. Získava hynúcich pre Krista, lebo je predstaviteľom jeho povahy.

Ako kedysi onomu mladému šľachticovi aj dnešným majetným a vysoko postaveným ľuďom sa môže zdať, že zrieknutie sa všetkého kvôli nasledovaniu Krista je obeť príliš veľká. To je však jediná miera pre všetkých, čo sa chcú stať jeho učeníkmi. Čiastočnú poslušnosť nemožno prijať. Podstatou Kristovho učenia je sebaobetovanie. Často sa to vyžaduje a zdôrazňuje ako príkaz; no je to preto, že na záchranu človeka nieto inej cesty než zbaviť sa tých vecí, ktoré by rozvrátili celú jeho bytosť, keby si ich ponechal.

Keď Kristovi nasledovníci dávajú Pánovi, čo mu patrí, zhromažďujú si poklad, ktorý dostanú, keď budú počuť slová: „*Správne, dobrý a verný sluha, vojdí do radosti svojho Pána!*“, On totiž „*namiesto radosti, ktorá sa mu núkala, vzal na seba kríž, pohrdol potupou a sedí po pravici Božieho trónu.*“, [Matúš 25,27](#); [Židom 12,2](#). Radosť z pohľadu na vykúpených a pre večnosť zachránených je odmenou všetkým, čo sa rozhodli ísť v šľapajach toho, ktorý povedal: „*Nasleduj ma!*“,

Jedným z najvernejších Kristových učeníkov bol Lazár z Betánie. Hneď pri prvom stretnutí s Kristom neochvejne v neho uveril, úprimne ho mal rád a Spasiteľ si ho tiež veľmi obľúbil. Práve kvôli Lazárovi urobil ten najväčší div. Spasiteľ bol požehnaním pre všetkých, ktorí ho žiadali o pomoc, lebo miluje všetkých ľudí, aj keď k niekomu prejavil zvlášť vrúcny vzťah. Rodine v Betánii bol veľmi priateľsky naklonený a pre jedného jej člena urobil svoj najobdivuhodnejší skutok.

V Lazárovom dome si Ježiš často odpočinul. Spasiteľ nemal vlastný domov, závisel od pohostinstva priateľov a učeníkov. Neraz vyčerpaný námahou zatúžil po spoločensťve. Rád sa utiekal do tej tichej domácnosti ďaleko od podozrievania a žiarlivosti nevraživých farizejov. Tu v ovzduší čistého a úprimného priateľstva bol vždy srdečne vítaný. Tu mohol hovoriť jednoducho, otvorene a s dôverou, že domáci jeho slová správne pochopia a ocenia.

Náš Spasiteľ si vážil tichý domov a pozorných poslucháčov. Túžil po ľudskej prívetivosti, zdvorilosti a láske. Vždy ochotne slúžil tým, čo prijímali nebeské poučenie a s ním aj veľké požehnanie. Zástupom, ktoré šli za ním cez šire polia, odhal' oval krásy prírodného sveta. Chcel im otvoriť duchovný zrak, aby poznali, ako Božia ruka udržuje tento svet. Prial si, aby si jeho poslucháči vážili Božiu dobrotu a štedrosť; preto ich pozornosť obracal na jemne padajúcu rosu, tichý dážď a hrejivý slnečný svit. Tým všetkým Boh obdarúva dobrých i zlých. Chcel, aby lepšie chápali, ako láskyplne sa Boh stará o ľudí, ktorých stvoril. Zástupy však o to prejavovali malý záujem a v Lazárovom dome v Betánii si Kristus odpočinul od únavných sporov verejného života. Tu otváral vnímavým poslucháčom knihu prozreteľnosti. V týchto súkromných pohovoroch vyložil prítomným to, čo sa nepokúšal povedať náhodilému davu. So svojimi priateľmi nemusel hovoriť v podobenstvách.

Pri Kristových obdivuhodných výkladoch Mária mu sedela pri nohách ako úctivý a pozorný poslucháč. Keď si Marta pri istej

[365]

príležitosti s prípravou jedla nevedela rady, prišla ku Kristovi so slovami: „*Pane, ty nedbáš, že ma sestra nechá samu obsluhovať? Povedz jej, aby mi pomohla!*“, [Lukáš 10,40](#). To sa stalo pri prvej Kristovej návšteve v Betánii. Spasiteľ a jeho učeníci mali práve za sebou namáhavú cestu pešky z Jericha. Marta sa im chcela postarať o pohodu a vo svojej ustarostenosti pozabudla na patričnú zdvorilosť k host'ovi. Ježiš jej jemne a trpezlivo odpovedal: „*Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci. Len jedno je potrebné, Mária si vybrala lepší podiel, ktorý jej nik nevezme.*“, [Lukáš 10,41.42](#). Mária dychtivo prijímala vzácne Spasiteľove slová a cenila si ich viac než najvzácnejšie klenoty sveta.

To „*jediné*“, čo Marta potrebovala, bol duch pokojnej zbožnosti, hlbší záujem o poznanie budúceho, nesmrteľného života a milosti potrebnej pre duchovný vzrast. Menej sa mala starať o veci pominuteľné a viac si všímať to, čo potrvá večne. Ježiš pripomína svojim nasledovníkom, aby si pri každej príležitosti prehlbovali poznanie, ktoré im dá múdrosť na spasenie. Kristovo dielo potrebuje starostlivých a odvážnych pracovníkov. Nábožensky horlivé Marty majú široké pole pôsobnosti. Predovšetkým by sa však mali s Máriou posadiť k Ježišovým nohám. Kristova milosť má posvätiť všetku usilovnosť, ochotu a úsilie; len tak sa život stane nepremožiteľnou silou dobra.

Na tento pokojný domov, v ktorom Ježiš odpočíval, padol tiež smútku. Lazár náhle ochorel a jeho sestry poslali Spasiteľovi odkaz: „*Pane, ten, ktorého miluješ, je chorý.*“, [Ján 11,3](#). Videli, ako choroba prudko zachvátila ich brata, no vedeli aj to, že Kristus podal dôkaz o svojej uzdravujúcej moci, ktorou vie chorých vyliečiť z každej choroby. Verili, že v tomto zármutku bude mať s nimi súcit, preto ani nenaliehali, aby okamžite prišiel, iba dôverne mu odkázali: „*Ten, ktorého miluješ, je chorý.*“, Nazdávali sa, že na ich posolstvo odpovie bez meškania a čím skôr príde do Betánie.

S úzkosťou očakávali na Ježišovu správu. Kým v bratovi bola ešte iskra života, modlili sa a čakali na Spasiteľa. Keď sa však posol vrátil bez neho s odkazom: „*Táto choroba nie je na smrť*“, utešovali sa, že Lazár bude žiť. Láskyplne sa snažili potešiť a povzbudiť trpiteľa, ktorý to už sotva vnímal. Keď Lazár zomrel, sestry boli trpké sklamané. Cítili však Kristovu povzbudzujúcu moc, preto Spasiteľa nijako neobviňovali.

Keď Kristus počul odkaz, učeníkom sa zdalo, že ho prijal akosi chladno. Podľa nich neprejavil patričný zármutok. Povedal im: „*Táto choroba nie je na smrť, ale na Božiu slávu, aby ňou bol oslávený Boží Syn.*„, [Ján 11,4](#). Ježiš zostal ešte dva dni tam, kde bol. Učeníci si tento odklad nevedeli vysvetliť. Uvažovali o tom, akú útechu mohol svojou prítomnosťou poskytnúť zarmúteným. Keďže dobre vedeli, ako rád mal túto rodinu v Betánii, tým viac ich udivovalo, že okamžite neodpovedal na smutnú správu: „*Ten, ktorého miluješ, je chorý.*„

Kristus celé dva dni o Lazárovi nehovoril, akoby bol na správu celkom zabudol. Učeníci mysleli na Jána Krstiteľ'a, Ježišovho predchodcu. Necháпали, prečo Ježiš obdarený divotvornou mocou pripustil, že Ján musel vo väzení trpieť a nakoniec tam aj násilnou smrťou zomrieť. Prečo Kristus touto mocou nezachránil Jánovi život? Neraz sa podobne pýtali aj farizeji, ktorí to pokladali za nezvratný dôkaz proti Kristovmu tvrdeniu, že je Boží Syn. Spasiteľ upozorňoval svojich učeníkov na skúšky, straty a prenasledovania. Opustí ich v súžení? Niektorí zaváhali, či jeho poslanie správne pochopili. Všetci boli hlboko znepokojení.

Po dvoch dňoch Ježiš povedal učeníkom: „*Pod' me znova do Judey.*„, [Ján 11,7](#). Učeníci necháпали, prečo Ježiš musel čakať dva dni, keď sa chcel vrátiť do Judey. Boli však veľmi ustarostení nielen o Krista, ale aj o seba. Plánovaná cesta sľubovala len samé nebezpečenstvo. Vraveli: „*Rabbi, len nedávno t'a chceli Židia ukameňovať a zasa ta ideš?!*„, Ježiš povedal: „*Nemá deň dvanásť hodín?*„, [Ján 11,8.9](#). Mňa vedie môj Otec; kým konám jeho vôľu, som v bezpečí. Mojich dvanásť hodín ešte neskončilo. Prežívam zvyšok svojho dňa, ale až do jeho konca som bezpečný.

Potom dodal: „*Kto chodí vo dne, nepotkne sa, lebo vidí svetlo tohto sveta.*„, [Ján 11,9](#). Kto koná vôľu Božiu a ide cestou, ktorú vyznačil Boh, nemôže sa potknúť a padnúť. Svetlo Božieho Ducha mu objasňuje povinnosť a vedie ho priamo, kým sa dielo neskončí. „*Kto však chodí v noci, potkne sa, lebo v ňom nieta svetla.*„, [Ján 11,10](#). Kto ide vlastnou cestou, na ktorú ho Boh nepovolal, určite sa potkne. Takému človekovi akoby sa deň stával nocou a nech je už kdekoľvek, nikde nie je v bezpečí.

„*Toto povedal a dodal: Náš priateľ Lazár spí, ale idem ho zobudiť.*„, [Ján 11,11](#). „*Náš priateľ Lazár spí.*„, Aké dojemné a súciteľné

slová! Učeníci premýšľali o nebezpečenstve, ktoré ich Majstrovi hrozí cestou do Jeruzalema a takmer zabudli na zarmútenú rodinu v Betánii. Kristus však nezabudol. Učeníci prijali jeho slová ako pokarhanie. Necháпали, prečo Kristus na odkaz neodpovedal hneď, a boli v pokušení nazdávať sa, že Lazárov dom nemohol mať tak rád, ako predpokladali, inak by sa bol s poslom okamžite vrátil. Slová: „*Náš priateľ Lazár spí*“, ich však upokojili. Presvedčili sa, že Kristus na svojich trpiacich priateľov nezabudol.

[367] „*Učeníci mu povedali: Pane, ak spí, ozdravie, Ježiš však hovoril o jeho smrti, a oni si mysleli, že hovorí o spánku.*“, [Ján 11,12.13](#). Kristus predstavuje svojim nasledovníkom smrť ako spánok. Ich život je skrytý s Kristom v Bohu a oni spia v ňom do okamžiku, keď zaznie hlas poslednej trúby.

„*Vtedy im Ježiš povedal otvorene: Lazár zomrel a kvôli vám sa radujem, že som tam nebol, aby ste uverili. Pod'me k nemu!*“, [Ján 11,14.15](#). Tomáš mienil, že Majstra na ceste do Judey čaká len smrť; no vzchopil sa a povedal ostatným učeníkom: „*Pod'me aj my a umrime s ním.*“, [Ján 11,16](#). Vedel, že Židia Krista nenávidia. Chceli ho zabiť, ale tento zámer sa im nezdaril, lebo z vymeraného času mu ešte určitý čas zostával. Nebeskí anjeli vtedy chránili Ježiša a ani v Judei, kde sa rabíni radili, ako by ho chytili a pripravili o život, nemohlo sa mu nič stať.

Učeníci sa zadivili, keď Kristus povedal: „*Lazár zomrel. A kvôli vám sa radujem, že som tam nebol.*“, Rozhodol sa azda Spasiteľ dobrovoľne sa vyhnúť domovu svojich trpiacich priateľov? Zdanlivo boli Mária, Marta i umierajúci Lazár opustení. Neboli však sami. Kristus videl všetko a po Lazárovej smrti zarmútené sestry posilňoval svojou milosťou. Ježiš bol svedkom ich zármutku, keď ich brat zápasil so strašným nepriateľom – smrťou. Keď povedal svojim učeníkom: „*Lazár zomrel*“, cítil každý záchvev úzkosti. Kristus však nemyslel len na svojich vzácných priateľov v Betánii, ale aj na výchovu svojich učeníkov. Oni mali byť na svete jeho zástupcami, aby Otcovo požehnanie poznali všetci. Kvôli nim dovolil, aby Lazár zomrel. Keby ho bol uzdravil, nebol by sa stal div, ktorý je najmocnejším dôkazom jeho božstva.

Keby bol Kristus pri lôžku chorého, Lazár by nebol zomrel. Satan by nad ním nebol mal nijakú moc. Smrť by nebola premohla Lazára v prítomnosti Darcu života. Preto Kristus otáľal. Dovolil,

aby nepriateľ použil svoju moc. Potom ho však premohol a vyhnal. Pripustil, aby Lazár podľahol smrti a aby trpiace sestry museli byť svedkami toho, ako ich brata kladú do hrobu. Kristus vedel, že pri pohľade do mŕtvej tváre svojho brata bude ich viera vo Vykupiteľa ťažko skúšaná. Vedel však aj to, že po skončení tohto zápasu ich viera zažiarí ešte väčším jasom. Prežíval každý záchvev ich zármutku. Jeho láska k týmto priateľom otáľaním neochabla; vedel však, že musí zvíťaziť kvôli nim, kvôli Lazárovi, kvôli sebe i kvôli svojim učeníkom.

„*Kvôli vám..., aby ste uverili.*„ Tí, čo sa chcú chopiť Božej starostlivej ruky, pociťia práve vo chvíľach najväčšieho zúfalstva, že Božia pomoc im je najbližšie. Vďačne sa potom budú pozerat' aj na ten najtemnejší úsek svojej cesty. „*Pán vie vytrhnúť pobožných.*„ [2. Petra 2,9](#). Vyvedie ich z každého pokušenia a súženia a ich viera bude pevnejšia a o skúsenosti bohatšia.

Kristus sa chcel zľutovať aj nad tými, čo ho neprijali, preto neprišiel k Lazárovi hneď. Otáľal, aby vzkriesením Lazára podal tvrdošíjnému a neveriacemu ľudu ďalší dôkaz, že je skutočne „*vzkriesením i životom*„. Kristus sa nechcel úplne vzdať nádeje na záchranu svojho ľudu, úbohých, blúdiacich oviec izraelského domu. Ich nekajúcnosť mu zvierala srdce. Vo svojom milosrdenstve sa rozhodol dať im ďalší dôkaz o tom, že je jediným záchrancom, ktorý môže priviesť na svetlo život a nesmrteľnosť. Mal to byť dôkaz, ktorý kňazi nebudú môcť vyvrátiť. To bol dôvod, prečo otáľal ísť do Betánie. Tento vrcholný zázrak, vzkriesenie Lazára, mal dať Božiu pečať na jeho dielo a potvrdiť jeho božstvo. Cestou do Betánie podľa svojho zvyku uzdravoval chorých a pomáhal trpiacim. Po svojom príchode do mesta poslal k sestrám posla s odkazom, že prišiel. Kristus nevošiel hneď do domu, ale zostal v bočnom zátiší neďaleko cesty. Spasiteľ neobluboval okázalé obrady Židov pri smrti priateľov a príbuzných. Počul kvílenie najatých oplakávačiek a nechcel sa so sestrami mŕtveho stretnúť pri tejto rušnej scéne. Medzi plačúcimi priateľmi boli príbuzní rodiny a niektorí z nich zastávali v Jeruzaleme významné postavenie. Boli tu aj niektorí z Kristových najúhlavnejších nepriateľov. On poznal ich zámery, a preto sa hneď nedal poznať.

Marta vypočula správu tak ticho, že ostatní v miestnosti nič nepočuli. Do svojho žiaľu pohrúžená Mária tiež nič nezbadala. Sestra

Marta náhle vstala a vyšla v ústrety Pánovi, zatiaľ čo zarmútená Mária zostala sedieť a myslela si, že jej sestra odišla k Lazárovmu hrobu.

Marta sa ponáhľala privítať Ježiša so zmiešanými pocitmi v srdci. V jeho tvári pozorovala rovnakú vľúdnosť a lásku ako kedkoľvek predtým. Jej dôvera v neho ostala neotrasená. Myslela však na svojho milovaného brata, ktorého aj Ježiš mal rád. V ľútoti nad tým, že Spasiteľ neprišiel skôr, no s nádejou, že aj teraz ich môže nejako potešiť, povedala „*Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel.*“, [Ján 11,21](#). Počas kvílenia plačúcich sestry viackrát zopakovali tieto slová.

Ježiš uprel svoj pohľad plný ľudského i božského súcitu na Martinu zarmútenú a ustarostenú tvár. Marta nechcela pripomínať minulosť; svojimi dojemnými slovami: „*Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel.*“, vyjadrila všetko. Keď však pohliadla do jeho láskavej tváre, dodala: „*Ale aj teraz viem, že o čokoľvek poprosíš Boha, Boh ti to dá.*“, [Ján 11,22](#).

[369] Ježiša potešil prejav jej viery a povedal: „*Tvoj brat vstane.*“, Svojou odpoveďou nehodlal prebudiť v nej nádej nejakej okamžitej zmeny. Od okamžitej záchrany brata obracal jej myšlienky na vzkriesenie spravodlivých. Robil to preto, aby vo vzkriesení Lazára videla záruku zmŕtvychvstania všetkých spravodlivých mŕtvych a ubezpečenie o Spasiteľovej moci. Marta odpovedala: „*Viem, že vstane v posledný deň pri vzkriesení.*“, [Ján 11,24](#).

Ježiš sa ešte stále snažil správne usmerniť jej vieru, preto povedal: „*Ja som vzkriesenie a život!*“, V Kristovi je život pôvodný, nevypožičaný, neodvodený. „*Kto má Syna, má život.*“, [1. Jána 5,12](#). Kristovo božstvo je istotou veriaceho o večnom živote. Ježiš povedal: „*Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď zomrie. A nik, kto žije a verí vo mňa, neumrie naveky. Veríš tomu?*“, [Ján 11,25.26](#). Kristus hľadá dopredu k svojmu druhému príchodu. Vtedy spravodliví mŕtvi vstanú neporušení a živí spravodliví budú prenesení do neba bez toho, aby zomreli. Kristus chcel zázračným vzkriesením Lazára z mŕtvych poukázať na vzkriesenie všetkých spravodlivých mŕtvych. Svojím slovom a skutkami sa označil za pôvodcu vzkriesenia. Ten, ktorý sám mal onedlho zomrieť na kríži, stál tu s kľúčami smrti ako víťaz nad hrobom a oznámil, že má právo a moc dať večný život.

Na Spasiteľove slová: „Veríš tomu?„, Marta odpovedala: „Áno, Pane; ja som uverila, že ty si Mesiáš, Boží Syn, ktorý mal prísť na svet.,, [Ján 11,27](#). Plný význam Kristových slov nepochopila, ale vyznala, že v jeho božstvo verí a dôveruje, že môže urobiť, čo sám chce.

Po týchto slovách zavolala svoju sestru Máriu a potichu jej oznámila: „Učiteľ je tu a volá t'a.,, [Ján 11,28](#). Potichu to povedala sestre preto, lebo kňazi a poprední muži boli pripravení Ježiša kedykoľvek zajať. Jej slová však v náreku a kvílení plačúcich zanikli.

Len čo Mária túto správu počula, náhle vstala, zvedavo sa pozrela na sestru a vyšla z izby. V domnení, že odišla plakať k hrobu, odišli za ňou aj trúchliaci. Keď prišla k Ježišovi, padla mu k nohám a rozochvene vravela: „Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel.,, [Ján 11,32](#). Keď že túžila po Ježišových slovách útechy osamote, nárek plačúcich jej bolesť len zosilnil. Poznala však závisť a žiarlivosť niektorých prítomných voči Kristovi, preto svoj žiaľ stlmila.

Keď Ježiš uvidel, ako plače a ako plačú aj Židia, čo s ňou prišli, „zachvel sa v duchu.,, [Ján 11,33](#). Čítal v srdciach všetkých zhromaždených. Videl, že mnohí zármutok len predstierajú. Vedel, že niektorí z prítomných, čo tu pokrytecky žialia, v budúcnosti budú chcieť zabiť nielen mocného divotvorcu, ale usilovať aj o život toho, kto má byť vzkriesený z mŕtvych. Kristus im mohol strhnúť masku predstieraného žiaľu, stlmil však svoj spravodlivý hnev. To, čo mohol oprávnene povedať, nepovedal kvôli tej, ktorá mu úprimne [370] verila a v žiali kľácala pri jeho nohách.

Spýtal sa: „Kde ste ho uložili? Povedali mu: Pane, pod' sa pozriet'!,, [Ján 11,34](#). Spoločne šli teda k hrobu. Bol to trúchlivý pohľad. Lazára mali veľmi radi. Jeho sestry ho žalostne oplakávali a jeho priatelia smútili spolu so zarmútenými sestrami. Nad týmto ľudským zármutkom i nad skutočnosťou, že smútiaci priatelia môžu oplakávať mŕtveho v prítomnosti Spasiteľa a sveta, „Ježiš zaslzil.,, [Ján 11,36](#). Kristus bol Boží Syn, no vzal na seba prirodzenosť človeka, a preto ho ľudský zármutok dojímal. Jeho láskyplné srdce má vždy súcit s trpiacimi. Plače s plačúcimi a raduje sa s radujúcimi.

Ježiš však neplakal s Máriou a Martou len z ľudského súcitu. Jeho slzy presahovali ľudský zármutok, ako nebesá prevyšujú zem. Kristus neoplakával Lazára, veď ho chcel vzkriesiť. Plakal preto, že

mnohí, čo tu teraz nad Lazárom trúchlia, čoskoro budú chcieť usmrtiť toho, ktorý sa predstavil ako vzkriesenie i život. Ako nechápavo si však neveriaci Židia vykladali jeho slzy! Tí, čo za príčinu jeho zármutku pokladali len vonkajšie okolnosti, ticho povedali: „*Hl'a, ako ho miloval.*“, [Ján 11,36](#). Iní chceli do srdca prítomných zasiat semeno nevery a posmešne vraveli: „*A nemohol ten, čo otvoril oči slepému, urobiť, aby tento nezomrel?*“, [Ján 11,37](#). Ak Lazára mohol Kristus zachrániť, prečo teda dovolil, aby zomrel?

Kristus prorockým okom videl nenávisť farizejov a saducejov. Bolo mu zrejmé, že uvažujú o tom, ako ho usmrtiť. Vedel, že podnikajú tu teraz okázalo plačú, no čoskoro si zavrú dvere nádeje i brány Božieho mesta. Neodkladne sa blížilo Kristovo poníženie a ukrižovanie, ktoré malo za následok zničenie Jeruzalema, a vtedy už mŕtvych nikto neoplače. Jasne videl blížiacu sa odplatu, ktorá stihne Jeruzalem. Videl, ako Jeruzalem obkľúčia rímske légie. Vedel, že mnohí z tých, čo teraz nad Lazárom plačú, pri obliehaní mesta zomrú bez akejkol'vek spásnej nádeje.

Kristus však neslzil len preto. Spočívala na ňom t'archa žiaľu všetkých vekov. Bol svedkom strašných následkov prestúpenia Božieho zákona. Videl, že od Ábelovej smrti v dejinách sveta prebieha neustály boj medzi dobrom a zlom. Údelom ľudstva i v budúcnosti malo byť utrpenie a žiaľ, slzy a smrť. Srdce mu rozrývala bolesť ľudstva všetkých vekov a všetkých krajín. Utrpenie hriešneho ľudstva mu zvieralo dušu a on v túžbe pomôcť všetkým trpiacim zaplakal.

[371] „*Ježiš sa znova zachvel a pristúpil k hrobu.*“, [Ján 11,38](#). Lazár bol uložený do skalnej jaskyne, ktorej otvor zavalili kameňom. Spasiteľ rozkázal: „*Odval'te kameň!*“, [Ján 11,39](#). Marta si myslela, že chce vidieť mŕtveho, preto namietala, že telo je štyri dni pochované a podlieha už rozkladu. Povedala to pred vzkriesením Lazára, a preto nepriatelia nemohli Krista obviňovať z podvodu. V minulosti farizeji šíрили falošné správy o najobdivuhodnejších prejavoch Božej moci. Keď Kristus vzkriesil Jairovu dcéru, povedal: „*Dievča nezomrelo, ale spí.*“, [Marek 5,39](#). Pretože dievča bolo len krátky čas choré a hneď po smrti bolo vzkriesené, farizeji tvrdili, že vôbec nezomrelo, a aj podľa Kristových slov len spalo. Snažili sa vysvetľovať, že Kristus nemôže uzdravovať a že jeho divy sú holý podvod. Teraz však nemohol nikto popierať, že Lazár je mŕtvy.

Keď Pán hodlá vykonať nejaké dielo, satan vždy podnieti niekoho, aby odporoval. Kristus povedal: „*Odval'te kameň!*„ To znamená, pokiaľ možno, pripravte všetko pre môj zásah. Tu sa však prejavila Martina rázna a horlivá povaha. Nechcela, aby ľudia videli telo mŕtveho v rozklade. Ľudské srdce nechotne prijíma Kristove slová a Martina viera nepostihla vlastný význam Pánovho zasľúbenia.

Kristus veľmi ohľaduplne Martu napomenul: „*Nepovedal som ti, že ak uveríš, uvidíš Božiu slávu?*„, [Ján 11,40](#). Prečo by si pochybovala o mojej moci? Prečo odporuješ mojim príkazom? Máš moje slovo. Ak budeš veriť, uvidíš Božiu slávu. Fyzické prekážky nemôžu mariť dielo Všemohúceho. Pochybovanie a nevera nepatria k pokore. Pravá pokora a odovzdanosť predpokladá vieru v Kristovo slovo.

„*Odval'te kameň!*„, Kristus mohol poručiť kameňu a bol by sa odvalil sám. Na jeho príkaz to mohli urobiť anjeli, ktorí boli s ním. Mohol dať pokyn a neviditeľné ruky by kameň odvalili. Mali to však urobiť ľudia. Tým chcel Kristus naznačiť, že Boh si za spolupracovníkov k svojmu dielu povoláva aj ľudí. Od Božej moci nemáme očakávať to, na čo stačí ľudská sila. Boh nepohŕda ľudským úsilím. Posilňuje ho a vo svojej službe používa sily a schopnosti, ktoré zveril ľuďom.

Prítomní poslúchli a kameň odvalili. Všetko sa deje verejne a rozvážne. Všetci sa môžu presvedčiť, že nejde o nijaký podvod. Lazárovo bezduché, mŕtve telo leží v skalnom hrobe. Nárek plačúcich utícha. Prítomní sú plní očakávania, v údive obstupujú hrobku a pozorne sledujú, čo sa stane. Kristus stojí pokojne nad hrobom. Všetkých sa zmocňuje posvätná vážnosť. Spasiteľ pristupuje bližšie k hrobu, pozdvihuje oči k nebu a vraví: „*Otče, d'akujem ti, že si ma vypočul.*„, [Ján 11,41](#). Krátko predtým nepriatelia obvinili Krista z rúhania a chceli ho kameňovať, že sa vydáva za Božieho Syna. Vytýkali mu, že zázraky robí satanskou mocou. Kristus sa tu však zhovára s Bohom ako so svojim Otcom a s nechvejnou dôverou dáva najavo, že je Boží Syn.

Čokoľvek Kristus vykonal, vždy to bolo spoločne s Otcom. Stále dbal o to, aby bolo zjavné, že nič nerobí nezávisle bez neho; každý jeho zázrak sprevádzala viera a modlitba. Kristus chcel, aby všetci poznali jeho vzťah k Otcovi. Povedal: „*Otče, d'akujem ti, že si ma vypočul. A ja som vedel, že ma vždy počuješ, ale hovorím to kvôli*

ľudu, čo tu stojí, aby uverili, že si ma ty poslal.., [Ján 11,42](#). Učeníci a ostatní prítomní mali dostať ten najpresvedčivejší dôkaz o vzťahu medzi Kristom a Bohom. Malo im byť zjavné, že Kristovo tvrdenie nie je klam.

„*Keď to povedal, zvolal veľkým hlasom: Lazár, pod' von!*., [Ján 11,43](#). Jeho jasný a prenikavý hlas oslovil mŕtveho. Pri týchto slovách sa cez Kristovo človečenstvo prejavila jeho božská prirodzenosť. V jeho tvári osvietenej nebeskou slávou ľudia poznávali Božiu moc. Každé oko uprene hľadá do jaskyne. V prítomí ľudia zbystrujú sluch, aby zachytili aj ten najmenší šum. S hlbokým, súcitným záujmom čakajú na prejav Kristovho božstva, na dôkaz, ktorým sa má potvrdiť, že je Boží Syn, alebo že nádej jeho stúpencov je navždy zmarená.

V tichom hrobe sa prejavil život a ten, čo bol ešte pred chvíľou mŕtvy, stojí pri vchode do hrobky. V pohybe mu bráni pohrebné plátno, do ktorého bol zahalený. Kristus povedal prítomným: „*Porozväzujte ho a nechajte ho odísť!*., [Ján 11,44](#). Znova sa ukázalo, že Boh k svojmu dielu povoláva aj človeka. Ľudia si majú vzájomne pomáhať. Lazár je voľný a stojí tu pred zhromaždenými nie ako chorý, slabý a bezvládný trpiteľ, ale ako muž v najlepšom veku a v plnej sile života. Jeho oči prezrádzajú múdrosť a lásku k Spasiteľovi. V úcte sa vrhá k Ježišovým nohám.

Prítomní akoby na okamih údivom onemeli. Potom nastáva chvíľka nevýslovnej radosti a ďakovania. Sestry dostali svojho brata ako Boží dar. Slzami radosti a vzlykaním vyjadrili svoju vďaku Spasiteľovi. Kým sa brat, sestry a priatelia z tohto stretnutia radujú, Ježiš nepozorovane odchádza. Keď potom Darcu života hľadajú, nemôžu ho nájsť.

Keď že Betánia nebola ďaleko od Jeruzalema, správa o vzkriesení Lazára sa ta dostala veľmi skoro. Očití svedkovia tohto divu všetko o tom bezodkladne oznámili židovským starším. Narýchlo zvolaní členovia veľrady mali rozhodnúť, čo treba urobiť. Kristus zjavne dokázal svoju vládu nad smrťou a hrobom. Týmto mocným divom Boh dal ľuďom korunný dôkaz, že na svet poslal svojho Syna so spásnym poslaním. Bol to prejav Božej moci a dostatočne by presvedčil každú rozumnú myseľ a osvietené svedomie. Mnohí, čo boli svedkami Lazárovho vzkriesenia, uverili v Ježiša. Nenávisť kňazov voči nemu tým len zosilnela. Zavrhli všetky menšie dôkazy jeho božstva a tento nový zázrak ich krajne pobúril. Mŕtvy bol vzkriesený za bieleho dňa a pred zástupom svedkov. Tento dôkaz sa nedal od diskutovať nijakým chytráctvom. Preto bolo nepriateľstvo kňazov ešte zákernejšie. Viac než inokedy boli rozhodnutí Kristovmu dielu urobiť koniec.

Saduceji síce nemali Krista v láske, no tak nepriateľsky ako farizeji sa k nemu predsa len nesprávali. Ich nenávisť všeobecne nebola voči nemu tak úporná. Teraz však boli veľmi pobúrení. Saduceji totiž vo vzkriesenie mŕtvych neverili. Zdanlivo uvažovali logicky, že nie je možné, aby sa mŕtve telo dalo oživiť. Kristus však niekoľkými slovami vyvrátil ich teóriu. Ukázalo sa, že nepoznajú Písmo ani Božiu moc. Nevedeli, ako zamedziť vplyvu tohto divu na ľuď, ako odvrátiť ľudí od toho, ktorý vyrval hrobu jeho mŕtveho. Rozširovali falošné správy, ale div bol nepopierateľný; nevedeli, ako zabrániť jeho následkom. Saduceji dosiaľ neschvalovali zámer Krista usmrtiť, ale po vzkriesení Lazára boli presvedčení, že len smrť môže umlčať jeho odvážne obvinenia proti nim.

Farizeji verili v zmŕtvychvstanie a museli uznať, že tento div svedčí o prítomnosti Mesiáša medzi nimi. Oni sa však vždy protivili Kristovmu dielu. Krista nenávideli hneď od začiatku, pretože karhal ich pokrytectvo. Strhol závoj z prísneho obradníctva, pod ktorým sa skrývala mravná skazenosť. Čisté náboženstvo, ktoré zvestoval, od-

sudzovalo ich okázalú zbožnosť. Túžili pomstiť sa mu pre jeho ostré výčitky. Chceli ho vyprovokovať, aby povedal, alebo urobil niečo, prečo by ho mohli odsúdiť. Niekoľkokrát ho chceli ukameňovať, ale on ticho unikol a stratil sa im.

[374] Všetky divy, ktoré urobil v sobotu, pomohli trpiacim; farizeji ho však chceli odsúdiť ako priestupníka soboty. Snažili sa pobúriť proti nemu herodiánov. Tvrdili, že Ježiš chce zriadiť nové kráľovstvo, a spolu s nimi sa radili, ako ho umlčať. Aby proti nemu popudili Rimanov, predstavili ho ako rozvratníka. Každá zámienka mala poslúžiť na to, aby nemohol ovplyvňovať ľud. Dosiaľ však ich pokusy stroskotali. Zástupy, ktoré boli svedkami jeho skutkov milosrdenstva a počuli jeho čisté a sväté učenie, vedeli, že to nie sú činy a slová nejakého priestupníka soboty alebo rúhača. Aj úradníci v službách farizejov boli jeho slovami tak ovplyvnení, že nemohli naňho vystrieť ruku. Židia v zúfalstve nakoniec vydali výnos, podľa ktorého každý, kto vyznáva vieru v Ježiša, má byť zo synagógy vylúčený.

Keď sa teda kňazi, poprední muži a starší zhromaždili na poradu, pevne sa rozhodli umlčať toho, ktorý vykonal tak zázračné divy, že všetci užasli. Teraz si farizeji a saduceji navzájom boli bližšie než kedykoľvek predtým. Dosiaľ rozdelení, zjednotili sa v odpore proti Kristovi. Nikodém a Jozef pri predošlých poradách boli proti odsúdeniu Ježiša, a preto ich teraz k porade ani nepozvali. Pri porade boli síce aj iní zmierliví muži, ktorí verili v Ježiša, no ich vplyv zlobu farizejov nevyvážil.

Členovia veľrady neboli teda zajedno. Veľrada nebola v tej dobe zákonitým zhromaždením. Bola len trpená. Niektorí z jej členov vážali vydat' Krista na smrť. Obávali sa, že to vyvolá povstanie medzi ľuďom a Rimania zbavia kňazov ďalších výsad i doterajšej moci. Saduceji jednotne nenávideli Krista, ale predsa vyzývali k opatrnosti z obavy, že Rimania ich zbavia vysokého postavenia.

V rade, ktorá pripravovala Kristovu smrť, bol prítomný Svedok, ktorý kedysi počul Nabuchodonozorove pyšné slová a videl rúhavú hostinu Balsazárovu, a prítomný bol aj v Nazarete, keď sa Kristus predstavil ako Pomazaný. Tento Svedok teraz upozorňoval starších na dielo, ktoré konajú. Udalosti z Kristovho života sa im pred očami vyjavili tak jasne, že ich to vydesilo. Spomínali na výjav v chráme, keď dvanásťročný Ježiš svojimi otázkami udivoval učeních mužov zákona.

Posledný zázrak svedčil o tom, že Ježiš nie je nikto iný ako Boží Syn. Ujasnil sa im pravý zmysel starozmluvného svedectva o Kristovi. Zmätení a znepokojení sa pýtali: Čo to robíme? V rade došlo k nehode. Kňazi a starší pod vplyvom Ducha Svätého sa nemohli zbaviť myšlienky, že bojujú proti Bohu.

V najväčšom zmätku povstal veľkňaz Kaifáš. Bol to muž pyšný a krutý, panovačný a neznášanlivý. Bol spriaznený so saducejmi, tiež pyšnými, hrubými, bezohľadnými, ctibažnými a krutými ľuďmi, ktorí tieto necnosti zakrývali zdanlivou spravodlivosťou. Kaifáš, ktorý skúmal proroctvá, no nepoznal ich pravý význam, prehovoril s veľkou autoritou a rozhodnosťou: „*Vy neviete nič. Neuvedomujete si, že je pre vás lepšie, ak zomrie jeden človek za ľud, a nezahynie celý národ?*“, [Ján 11,49.50](#). Ježiša treba odstrániť, naliehal veľkňaz, aj keby bol nevinný. Pôsobil ťažkosti, upútal pozornosť ľudu a znižoval autoritu popredných mužov. Ježiš bol sám, bude teda lepšie, ak zomrie on, než by mala utrpieť ich moc. Keď ľud stratí dôveru vo svojich vodcov, oslabí to celý národ. Kaifáš tvrdil, že po tomto zázraku sa možno aj Ježišovi nasledovníci vzbúria. Potom prídu Rimania, zavrú chrám, zrušia naše zákony a zničia nás ako národ. Čo je život tohto Galilejčana v porovnaní so životom národa? Ak ide o blaho Izraela, nebude to záslužný čin pred Bohom, ak ho odstránime? Bude lepšie, ak zahynie jeden človek, ako by mal zahynúť celý národ.

Svojím vyhlásením o zástupnej smrti jedného človeka za národ prejavil Kaifáš istú znalosť proroctiev Písma. Keď však evanjelista Ján písal vo svojom zázname o tomto proroctve, poukázal na jeho hlboký význam: „*A nielen za národ, ale aj preto, aby zhromaždil vedno rozptýlené Božie deti.*“, [Ján 11,52](#). Je pozoruhodné, ako domýšľavý Kaifáš aj napriek svojej zaslepenosti uznal Spasiteľovo poslanie!

Z Kaifášových úst vyznela táto najvzácnejšia pravda ako lož. Postup, ktorý zastával, spočíval na pohanskej zásade. Pohania mali nejasné predstavy o tom, že jeden človek má zomrieť za ľudstvo, a preto prinášali ľudské obete. Kristovou obeťou chcel aj Kaifáš zachrániť hriešny národ nie od prestúpenia, ale v prestúpení, aby ľudia mohli hrešiť ďalej. Domnieval sa, že tým umlčí námietky tých, ktorí sa odvážia povedať, že na Ježišovi sa nenašlo nič, pre čo by zasluhoval smrť.

[376]

V tejto rade boli Kristovi nepriatelia hlboko dotknutí. Pôsobil na nich Duch Svätý, satan ich však chcel ovládnuť. Pripomínal im, čo všetko pre Krista vytrpeli. Ako málo dbal Ježiš o ich spravodlivosť. Upozorňoval na oveľa väčšiu spravodlivosť, ktorú musia dosiahnuť všetky Božie deti. Nevšimával si ich spôsoby a obrady; podnecoval hriešnikov, aby šli priamo k Bohu ako k milostivému Otcovi a predkladali mu svoje prosby. Tým, podľa ich názoru, znehodnocoval kňazskú službu. Neuznával teológiu rabínskych škôl. Odhaľoval nešľachetný život kňazov, čím nenapraviteľne poškodzoval ich vplyv. Porušoval ich zásady a tradície, lebo vyhlásil, že napriek všetkému prísnemu zdôrazňovaniu kultových predpisov prestupujú Boží zákon. To všetko im teraz satan pripomenul.

Ak si chcú udržať moc, musia podľa jeho rady usmrtiť Ježiša. Túto radu prijali. Domnievali sa, že dostatočným zdôvodnením pre nejaké rozhodnutie môže byť skutočnosť straty vplyvu a mocenského postavenia. Okrem niekoľkých jedincov, ktorí sa báli prejaviť svoj názor, veľrada prijala Kaifášovu reč ako Božie slovo. Všetkým sa ul'avilo, bolo po nezhode. Rozhodli sa, že sa Krista zbavia pri prvej vhodnej príležitosti. Zavrnutím dôkazov Ježišovho božstva sa títo kňazi a starší dostali do nepreniknuteľnej temnoty. Boli úplne v moci satana, ktorý ich hnal na pokraj večnej záhuby. Vrcholom ich sebaklamy bola ich sebaistota. Pokladali sa za vlastencov, ktorým ide o záchranu národa.

Veľrada sa však obávala unáhleného postupu proti Ježišovi, aby tým nepodnietila ľud a aby ju nestihlo to, čo chystala Ježišovi. Preto s vykonaním vyneseného rozsudku otáľala. Spasiteľ poznal ich zámyery. Vedel, že veľrada ho chce odstrániť a že sa jej to čoskoro podarí. Nebolo jeho poslaním túto kritickú chvíľu urýchliť, a preto aj s učeníkmi odtiaľ odišiel. Svojím príkladom ich Ježiš opäť názorne poučil: „*Ked' vás budú prenasledovať v jednom meste, utečte do druhého.*“, [Matúš 10,23](#). Učeníkov čakalo rozsiahle pracovné pole a v ňom záchrana ľudí; a pokiaľ to nevyžadovala oddanosť Kristovi, nesmeli sa Pánovi služobníci svojvoľne vystavovať nebezpečenstvu.

V tom čase Ježiš verejne pôsobil už tri roky. Poznali jeho sebapieravý život i nezištnú dobročinnosť. Vedeli o jeho čistote, utrpení a posvätení. Toto krátke trojročné obdobie bolo práve tak dlhé, aby svet mohol zničiť slávnosť prítomnosť svojho Vykupiteľa.

Kristov život bol plný prenasledovania a urážok. Z Betlehema ho vypudil žiarlivý kráľ, v Nazarete ho zavrhli jeho vlastní, v Jeruzaleme bol bezdôvodne odsúdený na smrť, preto s niekoľkými svojimi vernými našiel dočasné útočisko v cudzom meste. Toho, kto vždy spolucítil s ľudskou biedou, uzdravoval chorých, slepým vracal zrak, hluchým sluch a nemým reč, sýtil hladných a potešoval zarmútených, prenasledovali tí, ktorých prišiel zachrániť. Ten, ktorý kráčal po vzdutých vlnách a jediným slovom utíšil rozbúrené vody, ktorý vyhánal zlých duchov, čo v ňom poznali Božieho Syna, ktorý mŕtvych prebúdzal k životu a svojimi múdrymi slovami uchvacoval tisíce, nemohol získať srdcia tých, ktorých zaslepili predsudky a nenávisť a ktorí svojvoľne pohrdali svetlom.

60. kapitola — Zákon nového kráľovstva

Blížili sa sviatky Veľkej noci a Ježiš šiel opäť do Jeruzalema. Vo svojom srdci mal dokonalý pokoj jednoty s Otcovou vôľou a odvážne kráčal na obetné miesto. Učeníkov sa však zmocňovali akési pochybnosti a strach. Spasiteľ *„išiel pred nimi a oni trpeli a so strachom išli za ním..“*, [Marek 10,32](#).

Kristus si opäť povolal svojich dvanásť učeníkov a s väčšou určitosťou než kedykoľvek predtým im otvorene vyložil, ako bude zradený a čo musí vytrpieť. Povedal: *„Vstupujem do Jeruzalema, a vyplní sa o Synovi človeka všetko, čo napísali proroci. Vydajú ho pohanom, vysmejú, potupia a opl'ujú ho. Zbičujú ho a zabijú, ale on na tretí deň vstane z mŕtvych. Lenže oni z toho ničomu nerozumeli. Obsah tohto výroku im zostal skrytý a nechápali, čo hovorí..“*, [Lukáš 18,32-34](#).

Či ešte pred krátkym časom nezvestoval všade: *„Priblížilo sa nebeské kráľovstvo..“*? A nesľúbil sám Kristus, že mnohí sa posadia s Abrahámom, Izákom a Jákobom v Božom kráľovstve? Či nesľúbil všetkým, čo kvôli nemu opustia všetko, stonásobnú odmenu v tomto živote a podiel v jeho kráľovstve? A nedal svojim dvanástim učeníkom zvláštnu zaslúbenie o vysokom a čestnom postavení vo svojom kráľovstve – že zasadnú na trón a budú súdiť dvanásť izraelských pokolení? A teraz povedal, že sa vyplní všetko, čo o ňom napísali proroci. A nepredpovedali proroci slávu Mesiášovho kráľovstva? Vo svetle týchto myšlienok sa im zdali jeho slová o zrade, prenasledovaní a smrti nejasné a temné. Nech by už prišli akékoľvek ťažkosti, verili, že Božie kráľovstvo sa čoskoro uskutoční.

Ján, Zebedeov syn, bol jedným z prvých dvoch učeníkov, ktorí sa rozhodli nasledovať Ježiša. On a jeho brat Jakub boli medzi prvou skupinou, ktorá všetko opustila pre jeho službu. Ochotne opustili dom i priateľov, aby mohli byť s ním; chodili a rozprávali sa s ním; boli s ním v domácom súkromí i vo verejných zhromaždeniach. On tíšil ich obavy, vyslobodzoval ich z nebezpečenstva, zmierňoval ich utrpenie, tešil ich v zármutku a trpezlivo, s láskou ich učil. Zdalo

sa, že ich srdcia sú spojené s jeho srdcom a v zápale svojej lásky túžili byť mu v jeho kráľovstve čo najbližšie. Ján si pri každej príležitosti našiel miesto vedľa Spasiteľa a Jakub chcel tiež mať česť byť blízko neho.

Ich matka nasledovala Krista a ochotne mu slúžila svojimi prostriedkami. Vo svojej materinskej láske a ctižiadosti im vyprosovala to najčestnejšie miesto v novom kráľovstve. Povzbudzovala ich, aby aj sami o to Majstra žiadali.

S matkou prišli k Ježišovi jej synovia a prosili ho, aby splnil ich pranie.

Spýtal sa ich: „Čo chcete, aby som vám urobil?„

Matka odpovedala: „Povedz, aby títo moji dvaja synovia sedeli jeden po tvojej pravici a druhý po tvojej ľavici v tvojom kráľovstve.“, [Marek 10,36](#); [Matúš 20,21](#).

Ježiš ich trpezlivo počúva, nekarhá ich preto, že sebecky chcú predstihnúť svojich bratov. Číta v ich srdciach, vie, aká hlboká láska ich k nemu viaže. Vie, že to nie je len prechodná vrtošivá nálada a aj keď je poznamenaná pozemskosťou a ľudskou porušenosťou, pramení zo zdroja jeho spasiteľnej lásky. Neztratí ju, ale prehľbi a očistí. Povedal: „*Môžete piť kalich, ktorý ja pijem? Alebo môžete byť pokrstení krstom, ktorým som ja pokrstený?*“, [Marek 10,38](#). Pripomínajú si jeho tajomné slová znamenajúce skúšky i utrpenia a dôverčivo odpovedajú: „*Môžeme.*“, Ved' pre nich by to bola tá najvyššia pocta, aby mohli dokázať svoju vernosť účasťou vo všetkom, čo stihne ich Pána.

Kristus im povedal: „*Kalich, ktorý ja pijem, budete piť, aj krstom, ktorým som krstený ja, budete pokrstení.*“, [Marek 10,39](#). Čakal ho kríž miesto trónu a dvaja zločinci ako jeho spoločníci po pravici a po ľavici. Jakub a Ján mali mať podiel na Majstrovom utrpení; jeden, prvý z bratov, zahynie mečom, druhý bude musieť najdlhšie zo všetkých znášať únavu, pohanu a prenasledovanie.

Ježiš pokračoval: „*Ale dať niekomu sedieť po mojej pravici alebo po ľavici nepatrí mne. To dostanú tí, ktorým je to pripravené.*“, [Marek 10,40](#). O postavení v Božom kráľovstve nerozhoduje priazeň. Nemožno ho získať záslužne ani svojvoľným rozhodnutím. Je výsledkom charakteru. Koruna a trón sú dôkazom duchovnej dospelosti; sú znamením víťazstva nad sebou skrze nášho Pána Ježiša Krista.

Oveľ a neskôr, keď sa učeník Ján stal Kristovi blízkym práve spoločenstvom jeho utrpenia, Pán mu zjavil podmienku vstupu do jeho kráľovstva. Kristus povedal: *„Toho, kto zvíťazí, posadím vedľa seba na mojom tróne, ako som aj ja zvíťazil a zasadol som s mojím Otcom na jeho tróne.“*, *„Toho, kto zvíťazí, urobím stĺpom v chráme svojho Boha a už viac nevyjde von. A napíšem naň meno svojho Boha... aj svoje nové meno.“*, [Zjavenie Jána 3,21.12](#). Apoštol Pavol napísal: *„Lebo ja mám vyliat svoju krv na obeť, nastáva čas môjho odchodu. Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán.“*, [2. Timoteovi 4,6-8](#).

Kristovi bude najbližšie ten, kto sa na zemi najviac napil z ducha sebaobetavej lásky – lásky, ktorá *„sa nevypína, nevystatuje sa... nie je sebecká, nerozčuluje sa, nemyslí na zlé“*, ([1. Korint'anom 13,4.5](#)), lásky, ktorá vedie učeníka, ako viedla aj nášho Pána, aby sa vzdal všetkého, žil, pracoval a obetoval sa až na smrť pre záchranu ľudu. Tento duch sa prejavil aj v živote apoštola Pavla. Povedal: *„Ved' pre mňa žiť je Kristus“*, pretože jeho život zjavoval Krista; *„a zomrieť zisk“*, – zisk pre Krista, pretože aj smrť mala zvestovať moc jeho milosti a ľuď privádzať k nemu. Povedal: *„Kristus bude oslávený v mojom tele, či už životom alebo smrťou.“*, [Filipským 1,21.22](#).

Keď ostatní desiaty učeníci počuli, o čo Jakub a Ján žiadajú, veľmi ich to pohoršilo. Každý z nich si totiž predstavoval, že to najvyššie miesto v kráľovstve patrí jemu, a poburovalo ich, keď videli, akoby títo dvaja chceli mať prednosť.

Keď sa opäť zdalo, že sa obnovuje spor o to, kto má byť v popredí, Ježiš zavolať rozhnevaných učeníkov k sebe a povedal im: *„Viete, že vládcovia panujú nad národmi a mocnári ich utláčajú. Medzi vami to tak nemá byť!“*, [Matúš 20,25.26](#).

Vo svetských kráľovstvách postavenie znamenalo osobné povýšenie. Zdalo sa, že ľud je tu len nato, aby dbal o blaho vládnucich vrstiev. Vplyv, bohatstvo, vzdelanie – to boli prostriedky vládcov na ovládnutie más. Vyššie vrstvy mali rozmýšľať, rozhodovať, užívať si a vládnuť; nižšie museli poslúchať a slúžiť. Náboženstvo – ako všetko ostatné – bolo otázkou moci. Ľud mal veriť a konať podľa toho, ako mu prikazuje vrchnosť. Právo človeka slobodne myslieť a konať sa vôbec neuznávalo.

Kristus zriad'oval kráľovstvo na iných zásadách. Ľudí povolával, aby slúžili, nie aby vládli; silní mali niest' slabosť bezvládných. Moc, postavenie, nadanie, vzdelanie zaväzovali k službe bližným. Aj pre najmenšieho z Kristových učeníkov platí uistenie: „*A to všetko pre vás.*“, [2. Korint'anom 4,15](#).

„*Syn človeka neprišiel dat' sa obsluhovať, ale slúžiť a dat' svoj život ako výkupné za mnohých.*“, [Matúš 20,28](#). Medzi svojimi učeníkmi bol Kristus ako ten, ktorý znáša starosti a bremeno ostatných. Delil sa o ich chudobu, pre nich sa zapieral, predchádzal ich a urovnával im neschodné miesta a čoskoro malo skončiť aj jeho pozemské dielo obetovaním vlastného života. Zásada, podľa ktorej sa Kristus správal, má viesť aj členov cirkvi, ktorá je jeho telom. Základom a) zmyslom spasenia je láska. V Kristovom kráľovstve sú najvyššie tí, čo napodobňujú jeho príklad ako pastieri jeho stáda. [380]

Pavlove slová vystihujú pravú dôstojnosť a česť kresťanského života: „*Hoci som slobodný voči všetkým, stal som sa sluhom všetkých ... nehľadám, čo mne vyhovuje, ale čo osoží mnohým, aby boli spasení.*“, [1. Korint'anom 9,19](#); [10,33](#).

V otázkach svedomia sa nesmie uplatňovať nijaké násilie. Nikto nemá ovládať myseľ iného, rozmyšľať za neho alebo mu ukladať povinnosti. Boh dal každému človekovi slobodu myslieť a rozhodovať sa podľa vlastného presvedčenia. „*Tak každý z nás sa bude Bohu zodpovedať za seba.*“, [Rimanom 14,12](#). Nikto nemá právo zasahovať do osobnosti iného. Tam, kde ide o zásady, „*nech je každý presvedčený o svojom.*“, [Rimanom 14,5](#). V Kristovom kráľovstve neexistuje nijaký vrchnostenský útlak či donucovanie. Nebeskí anjeli neprichádzajú na zem vládnuť a prijímať poctu, ale sú poslami milosrdenstva a pomáhajú ľuďom povznášať ľudstvo.

Zásady i doslovné znenie Spasiteľovho učenia si v celej ich kráse v živej pamäti zachoval milovaný učeník. Ján neprestal do konca svojho života pripomínať cirkevným zborom: „*Toto je zvesť, ktorú ste počuli od začiatku: aby sme jeden druhého milovali.*“, „*Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov.*“, [1. Jána 3,11.16](#).

Tento duch vanul v prvej cirkvi po vyliatí Ducha Svätého. „*Množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu. A nik z nich nehovoril, že niečo z toho, čo mal, je jeho, ale všetko mali spoločné.*“, „*Medzi nimi nebolo núdzneho,*“, „*apoštoli veľkou silou vydávali svedectvo o*

zmŕtvychvstání Pána Ježiša a na všetkých spočívala veľká milosť „
[Skutky apoštolov 4,32.34.33.](#)

Cestou do Jeruzalema Ježiš „vošiel do Jericha,,. [Lukáš 19,1](#). Neďaleko Jordána na západnom svahu údolia, ktoré tu prechádzalo do nížiny, ležalo toto mesto v prostredí úchvatnej krásy tropickej zelene. Svojimi palmami, nádhernými záhradami, ktoré čerpali závlahu zo sviežich potokov, žiarilo ako drahokam vo vápencovom pohorí a v osamelých pustinách, ktoré sa rozprestierajú medzi Jeruzalemom a mestom tejto roviny.

Pri príležitosti sviatkov prechádzalo Jerichom veľa karaván. Ich príchod býval vždy slávnosťou, ale teraz mal ľud iný záujem. Vedelo sa, že v zástupe je galilejský Učiteľ, ktorý nedávno vzkriesil Lazára; a hoci zámery kňazov nezostali utajené, zástupy mu predsa chceli vzdať poctu.

Jericho bolo kedysi mestom vyhradeným pre kňazov a mnohí kňazi tu bývali ešte aj teraz. Bolo to však aj mesto populačne veľmi pestré. Jericho bolo významným obchodným strediskom a bývali v ňom rímski úradníci a vojaci, cudzinci z rôznych krajín a žilo tu aj mnoho colníkov, ktorí vyberali clo.

„*Vrchný colník*,, Zachej bol Žid a jeho súkmeňovci ním pohrdali. Svoje postavenie i majetok získal v povolání, ktorého sa štítali a ktoré bolo len iným názvom pre nespravodlivosť a vydieračstvo. Tento zámožný colný úradník však nebol najhorším človekom na svete, akým sa mohol javiť. Pod jeho svetáckym a sebavedomým zjavom bolo srdce citlivé na Boží vplyv. Zachej počul o Ježišovi. Zvest' o tom, ktorý sa k opovrhovaným správal láskavo a súcítne, rozniesla sa doširoka. V tomto vrchnom colníkovi sa prebudila túžba po lepšom živote. Pri Jordáne neďaleko Jericha kázal Ján Krstiteľ a Zachej počul jeho výzvu k pokániu. Rada adresovaná publikánom: „*Nevymáhajte viac, ako vám patrí*,, ([Lukáš 3,13](#)), zostávala síce zjavne bez účinku, no predsa len Zacheja znepokojovala. Poznal Písmo a vedel, že nežije správne. Keď sa teraz dozvedel, čo učí veľký učiteľ, uvedomil si, že pred Bohom je len úbohý hriešnik. To, čo o Ježišovi počul, predsa v ňom prebudilo nádej. Aj jemu je

ponúknuté pokánie a nový život; napokon, či jeden z najvernejších učeníkov nie je tiež publikán? Zachej sa bezodkladne začal správať podľa presvedčenia, ktoré sa ho zmocnilo, a vracať ľuďom to, o čo ich nepoctivo pripravil.

[382] Len čo začal s nápravou vlastnej minulosti, Jerichom sa rozniesla správa, že do mesta prichádza Ježiš. Zachej sa rozhodol, že ho musí vidieť. Začal si uvedomovať, aké trpké je ovocie hriechu a ako obťažne sa človek vracia z nesprávnej cesty. Ťažko znášal, že jeho snaha o nápravu omylov narážala na nepochopenie, podozrievanie a nedôveru. Túžil vidieť tvár toho, ktorého slová mu do srdca vniesli nádej.

Ulice boli preplnené a Zachej pre svoju malú postavu nevidel ponad hlavy tých, čo stáli pred ním. Keď že mu nikto nechcel uvoľniť cestu, rozhodol sa predbehnúť zástup až ta, kde sa nad cestu skláňa košatý figovník. Zámožný výberca daní vyliezol do koruny stromu, odkiaľ mohol pozorovať prichádzajúci sprievod. Zástup sa blíži, ide okolo a Zachej dychtivo hľadá tvár, ktorú chce uvidieť.

Ježiš napriek hluku kňazov a rabínov i jasavému volaniu davu pozná nevyslovenú túžbu tohto vrchného colníka. Sprievod ľudí sa náhle zastavuje práve pod figovníkom. Ľudia vpredu i vzadu hľadajú hore a do koruny stromu a díva sa ta aj ten, ktorý svojím pohľadom akoby čítal v duši človeka. Zachej skoro neverí svojim zmyslom, keď počuje slová: *„Zachej, pod' chytro dolu, lebo dnes musím zostať v tvojom dome.,, Lukáš 19,5.*

Zástup ustupuje a Zachej akoby vo sne mieri k svojmu domu. Keď to rabíni vidia, zamračene hľadajú; rozladene a posmievačne repcú: *„K hriešnemu človekovi si vošiel oddýchnuť.,, Lukáš 19,7.*

Zachej bol krajne prekvapený a udivený, nemal slov nad toľkou láskou a blahosklonnosťou, že Kristus sa zastavuje v príbytku človeka tak nehodného, za akého sa pokladá. Úprimná láska k Majstrovi, ktorého práve poznal, mu teraz otvára ústa. Chce verejne vyznať hriechy a kajať sa.

Zachej pred celým zástupom pristúpil k Pánovi a povedal: *„Hľa, Pane, polovicu svojho majetku dávam chudobným a ak som niekoho v niečom oklamal, vraciam to štvornásobne.,,*

Ježiš mu odpovedal: *„Dnes sa uskutočnila spása tohto domu. Pretože aj on je Abrahámovým synom.,, Lukáš 19,8.9.*

Keď sa bohatý mládenec odvrátil od Ježiša, učeníci sa zadivili nad Majstrovými slovami: „*Ako ťažko sa dostanú bohatí do kráľovstva Božieho!*„ Udivení učeníci si hovorili medzi sebou: „*Kto potom môže byť spasený?*„ Teraz videli dôkaz pravdivosti Kristových slov: „*Čo je nemožné ľuďom, je možné Bohu.*„ [Marek 10,23.26](#); [Lukáš 18,27](#). Videli, ako zásahom Božej milosti aj bohatý človek môže vojsť do Božieho kráľovstva.

Skôr ako Zachej uzrel Kristovu tvár, začal konať skutky pravého pokánia. Svoj hriech vyznal prv, než ho ľudia obvinili. Uposlúchol presvedčivý hlas Ducha Svätého a prakticky začal uvádzať do života učenie, ktoré starý Izrael dostal ako príkaz a ktoré rovnako platí aj nám. Hospodin kedysi povedal: „*Ak tvoj brat schudobnie a nevládze sa udržať pri tebe, ty mu vypomôž; nech žije pri tebe ako cudzinec a usadlík. Neber od neho úroky ani príplatok, ale boj sa svojho Boha, aby tvoj brat mohol žiť pri tebe. Svoje peniaze mu nedávaj na úroky, ani svoj pokrm za príplatok.*„ „*Nekrivdite si navzájom; ale boj sa svojho Boha, lebo ja som Hospodin, váš Boh.*„ [3. Mojžišova 25,35-37.17](#). Tieto slová vyriekol vlastne sám Kristus, keď ho za starodávna halil oblačný stĺp, a prvou Zachejovou odpoveďou na Kristovu lásku bol prejav súcitu voči chudobným a trpiacim.

Publikáni si vzájomne rozumeli, preto mohli ľudí zdierať a jeden druhého v podvádzaní podporovať. Vydieračstvo bolo takmer všeobecne rozšíreným zvykom. Ved' sami kňazi a rabíni, ktorí publikánmi pohrdali, sa pri svojom posvätnom povolání nespravodlivo obohacovali. Len čo však Zachej povolil vplyvu Ducha Svätého, zavrhol každý nepoctivý skutok.

Pokánie, ktoré nepôsobí zmenu, nie je pravé. Kristova spravodlivosť nie je rúcho na zakrytie nevyznaného a ďalej páchaného hriechu; je to zásada života, ktorá mení povahu a ovláda konanie. Svätosť je úplné odovzdanie sa Bohu; je to bezvýhradné podriadenie srdca a života nebeským zásadám.

Kresťan si má vo svojich každodenných záležitostiach počínať tak, ako si počínal sám náš Pán. Pri každom uzatváraní zmluvy, rozhodovaní a konaní mu má byť zrejmé, že jeho učiteľom je Boh. Na všetkých obchodných knihách, úradných listinách, potvrdenkách a zmenkách má byť napísané: „*Svätosť Hospodinovi.*„ Kto vyznáva Krista a koná nepoctivo, falošne svedčí o povahe svätého, spravodlivého a milosrdného Boha. Podobne ako Zachej ohlási vstup Krista

do srdca tým, že prestane páchať neprávosti, ktorými sa vyznačoval jeho doterajší život. Svoju úprimnosť prejaví podobnou nápravou, k akej sa odhodlal tento vrchný colník. Hospodin hovorí: „Bezbožný vráti zálohu a nahradí, čo ulúpil, ak sa bude spravovať ustanoveniami života, ak nespácha nepravosť... nijaké hriechy, ktorých sa dopustil, sa mu nebudú pripomínať... určite bude žiť...”, [Ezechiel 33,15.16](#).

Ak sme iných poškodili akýmkoľvek nespravodlivým spôsobom, ak sme niekoho oklamali alebo podviedli, aj keby to bolo v medziach zákona, mali by sme vyznať svoju nepravosť, a pokiaľ možno, škodu nahradit'. Je správne vrátiť nielen to, čo sme si neprávom privlastnili, ale dať aj patričný úrok, aký by určitá hodnota pri správnom hospodárení priniesla za čas, kým bola v našom vlastníctve.

[384] Zachejovi Spasiteľ povedal: „Dnes sa uskutočnila spása tohto domu...”, Požehnaný bol nielen Zachej, ale celá jeho domácnosť. Kristus prišiel do jeho domu, aby ho poučil o pravde a jeho domácim vysvetlil zásady Božieho kráľovstva. Rabíni a zbožní ľudia ich svojím pohrdaním vylúčili zo synagóg, ale teraz táto najšťastnejšia rodina v celom Jerichu sa zišla vo svojom dome okolo nebeského Učiteľa a počúvala slová života.

Človek je len vtedy spasený, keď prijme Krista za svojho osobného Spasiteľa. Zachej prijal Ježiša nielen ako náhodného host'a do svojho domu, ale natrvalo do svojho srdca. Zákonníci a farizeji ho obviňovali ako hriešnika, pohoršovali sa nad tým, že Kristus prijal jeho pohostinstvo, ale Pán v ňom videl Abrahámovho syna, lebo „tí, čo sú z viery, sú Abrahámovými synmi...”, [Galat'anom 3,6](#).

Šimon z Betánie bol pokladaný za Ježišovho učeníka. Bol jedným z mála farizejov, ktorí sa verejne hlásili ku Kristovým nasledovníkom. Uznal, že Ježiš je učiteľ; pripúšťal, že by mohol byť Mesiáš, ale ako Spasiteľ a ho neprijal. Jeho povaha a zásady sa nezmenili.

Ježiš uzdravil Šimona z malomocenstva, a tým si ho získal. Z vd'áčnosti za to Šimon pripravil Ježišovi a jeho učeníkom pri ich poslednej návšteve Betánie veľkú hostinu, na ktorú sa zišlo mnoho Židov. V tom čase bol v Jeruzaleme akýsi rozruch. Kristus svojím dielom upútal väčšiu pozornosť než kedykoľvek predtým. Návštevníci pozorne sledovali každý jeho krok, ba podaktorí z nich na neho nepriateľsky zazerali.

Spasiteľ prišiel do Betánie šesť dní pred Veľkou nocou a podľa svojho zvyku šiel si odpočinúť do Lazárovho domu. Zástupy pútnikov, ktorí prichádzali do mesta, rozšírili správu, že Ježiš je na ceste do Jeruzalema a v sobotu bude odpočívať v Betánii. Medzi ľuďmi zavládlo veľké nadšenie. Do Betánie sa nahrnulo veľa ľudí; mnohí sa zaujímali o Ježiša, iní chceli vidieť toho, ktorého Ježiš vzkriesil z mŕtvych.

Viacerí očakávali, že Lazár im z vlastnej skúsenosti vyrozpráva o tom, čo sa deje po smrti. Boli prekvapení, že nehovoril nič. Ved' ani nemal, čo by im o tom povedal. Písmo hovorí: „*Mŕtvi nič nevedia... ich láska aj ich nenávisť, aj žiarlivosť zanikla.*“, [Kazateľ 9,5.6](#). Lazár však vydal jedinečné svedectvo o Kristovom pôsobení. Preto bol vlastne vzkriesený. S istotou a rozhodne oznámil, že Ježiš je Boží Syn.

Správy, ktoré návštevníci Betánie prinášali späť do Jeruzalema, len zvyšovali napätie. Každý chcel Ježiša vidieť a počuť. Boli zvedaví, či ho bude Lazár sprevádzať do Jeruzalema a či prorok bude na Veľkú noc korunovaný za kráľa. Kňazi a poprední muži cítili, že ich vplyv medzi ľuďmi stále slabne, čo ešte viac rozniecovalo ich hnev proti Ježišovi. Nevedeli sa už dočkať chvíle, keď ho navždy umlčia. Čas ubiehal a oni sa obávali, že do Jeruzalema možno už

ani nepríde. Pamätali, ako často zmaril ich vražedné plány, a obávali sa, že aj teraz ich zámery proti nemu predvídal, a preto sem nepríde. Nevedeli skryť svoje obavy a navzájom sa vypytovali: „Čo myslíte, príde na sviatky?“, [Ján 11,56](#).

[386]

Kňazi a farizeji zvolali radu. Po Lazárovom vzkriesení bol ľud celkom na Kristovej strane a bolo by nebezpečné zmocniť sa ho verejne. Vládcovia sa teda rozhodli, že ho chytia tajne a výsluch vykonajú pokiaľ možno nebadane. Dúfali, že po oznámení rozsudku nad ním bude nestála verejná mienka na ich strane.

Takto sa chceli zbaviť Ježiša. Kňazi a rabíni však vedeli, že kým žije Lazár, nemôžu mať istotu. Samotná existencia tohto človeka, ktorý bol štyri dni v hrobe a na Ježišovo slovo z neho vyšiel, by skôr či neskôr mohla vyvolať vzburu. Ľud by sa pomstil svojim vodcom, že zabili toho, ktorý tento div urobil.

Preto sa veľrada rozhodla, že zomrieť musí aj Lazár. Tak ďaleko vedú predsudky a závisť svojich otrokov! Zloba a nevera židovských vodcov boli už tak veľké, že chceli usmrtiť aj toho, ktorého Božia moc vyviedla z hrobu.

Počas týchto nástrah v Jeruzaleme sa v Šimonovom dome konala hostina, na ktorú bol pozvaný Ježiš i jeho priatelia. Spasiteľ sedel pri stole so Šimonom, ktorého uzdravil z obávanéj choroby, a na druhej strane sedel vzkriesený Lazár. Marta posluhovala a Mária pozorne počúvala každé Ježišovo slovo. Ježiš jej vo svojom milosrdenstve odpustil hriechy, jej brata vyviedol z hrobu a jej srdce prekypovalo vd'ačnosťou. Počula Ježiša hovoriť o jeho blížiacej sa smrti a vo svojej hlbokéj láske, no i zármutku, chcela mu prejavíť svoju úctu. Za cenu osobnej obete kúpila alabastrovú nádobu „vzácného *nardového oleja*“, aby mu pomazala telo. Mnohí však tvrdili, že bude korunovaný za kráľa. Máriin zármutok sa zmenil na radosť; chcela byť prvá, čo poctí svojho Pána. Rozbila nádobu a vzácny olej vyliala Ježišovi na hlavu a nohy, potom mu slzami zmáčala nohy a utierala ich svojimi dlhými rozpustenými vlasmi.

Týmto skutkom nechcela budíť pozornosť a mohol zostať celkom bez povšimnutia. Vôňa oleja však naplnila miestnosť a upútala pozornosť všetkých prítomných na to, čo vykonala. Judáša tento čin pobúrilo. Miesto toho, aby vyčkal, čo na Máriin prejav povie Majster, začal o tom pošepekávať tým, čo boli nablízku a obviňovať Krista, že

túto márnosť neodsudzuje. Jeho zákerná pripomienka mohla ľahko vyvolať rozruch.

Judáš bol pokladníkom medzi učeníkmi. Z ich skromných zásob tajne brával pre vlastný úžitok, čím sa ich aj tak nepatrný majetok ešte rýchlejšie míňal. Všetko, čo dostal, pohotovo dával do mešca. Z mešca sa často brávalo na výpomoc chudobným, a keď sa niečo kúpilo, čo Judáš nepokladal za naliehavo nutné, hovorieval: *„Načo také márnosť? Prečo sa peniaze radšej nedali do mešca pre chudobných?„* Máriin skutok bol pravým opakom jeho sebecka, a to ho zahanbovalo, preto chcel svoju námietku proti jej daru zdôvodniť nejakou ušľachtilou pohnútkou. Obrátil sa na učeníkov a spýtal sa ich: *„Prečo nepredali tento olej za tristo denárov a nerozdali ich chudobným? Lenže to nepovedal preto, že mu šlo o chudobných, ale že bol zlodej. Mal mešec a nosil to, čo doň vkladali.„* [Ján 12,5.6.](#) Judáš nemal súcit s chudobnými. Keby sa bol Máriin olej predal a peniaze by prišli do mešca, chudobní by z toho aj tak nič nemali.

[387]

Judáš si veľmi zakladal na svojich schopnostiach. Nazdával sa, že ako pokladník značne prevyšuje ostatných učeníkov a chcel, aby si ho aj oni tak vážili. Získal ich dôveru a veľmi ich ovplyvňoval. Klamal ich predstieraným záujmom o chudobných a svojím chytráckym obvinením ich presviedčal o neúprimnosti Máriinej oddanosti. Okolo stola sa začalo nespokojne reptáť: *„Načo také plytvanie. Mohlo sa to draho predat' a rozdat' chudobným.„* [Matúš 26,8.9.](#)

Mária počula túto výčitku. Srdce ju zaboľelo. Obávala sa, že sestra jej bude vyčítať márnosť. Možno aj Majster si bude myslieť, že je nerozvážna. Bez slova sa chcela z miestnosti vytrátiť, ale prehovoril Pán: *„Dajte jej pokoj! Prečo ju trápate?„* [Marek 14,6.](#) Všimol si jej bezradnosť. Vedel, že svojím činom vyjadřila vd'áčnosť za odpustenie hriechov, a upokojil ju. Potom rázne umlčal prejavy nespokojnosti: *„Ved' mi preukázala dobrý skutok. Chudobných máte predsa vždy medzi sebou. Keď im chcete pomôcť, môžete to vždy urobiť, ale mňa nemáte vždy. Urobila, čo mala. Už vopred pomazala moje telo na pohreb.„* [Marek 14,6-8.](#)

Voňavý dar, ktorým by bola Mária pomazala mŕtve telo Spasiteľ'a, vyliala naňho zaživa. Pri pohrebe by vôňa naplnila len hrob; teraz však potešila jeho srdce uistením o svojej viere a láske. Jozef z Arimatie a Nikodém nepriniesli dar svojej lásky Ježišovi, kým bol živý. Svoje vzácne oleje doniesli plačúce ženy pre chladné, mŕtve

telo. Ženy, ktoré priniesli svoje masti k hrobu, prišli márne, lebo Ježiš vstal. Mária však prejavom svojej lásky vo chvíli, keď si jej oddanosť Spasiteľ uvedomoval; pomazala ho „na pohreb,.. Do tiesnivých chvíľ veľkého utrpenia šiel so spomienkou na tento skutok ako závdavok lásky, ktorú mu jeho vykúpení budú preukazovať večne.

Mnohí ľudia nosia svoje vzácne dary mŕtvym. Keď stoja nad chladným, nehybným telom, nešetria láskavými slovami, oplývajú nehou, uznaním a oddanosťou, hoci mŕtvy už nevidí ani nepočuje. Ako príjemne mohli tieto prejavy znieť vtedy, keď ich unavený človek veľmi potreboval a keď ich ucho mohlo počuť a srdce precítiť!

[388]

Mária nechápala plný dosah svojho láskyplného skutku. Nemohla odpovedať svojim žalobcom. Nevedela vysvetliť, prečo sa práve pri tejto príležitosti rozhodla pomazať Ježiša. Konala pod vplyvom Ducha Svätého a poslušne sa podriadila jeho vnuknutiu. A vnuknutie nedáva vysvetlenie. Jeho neviditeľná prítomnosť oslovuje myseľ i dušu a srdce nabáda k činu. V tom je ospravedlnenie tohto skutku.

Kristus vysvetlil Márii význam jej činu, a tým jej dal viac, než prijal. Povedal: „*Keď vyliala ten olej na moje telo, urobila mi to na pohreb,..* [Matúš 26,12](#). Ako z rozbitej alabastrovej nádoby vôňa naplnila celý dom, tak mal zomrieť Kristus, jeho telo sa malo, obrazne povedané, rozbiť; no mal vstať z hrobu a vôňa jeho života mala naplniť celú zem. Kristus „*nás miluje a vydal seba samého Bohu za nás, ako dar a obeť ľúbeznej vône,..* [Efezským 5,2](#).

Kristus oznámil: „*Amen, vravím vám: Kdekoľvek sa bude zvestovať na celom svete evanjelium, bude sa hovoriť na jej pamiatku aj o tom, čo vykonala,..* [Marek 14,9](#). Spasiteľ pri pohľade do budúcnosti hovoril s istotou o svojom evanjeliu. Malo sa zvestovať po celom svete. Spolu s ním sa bude všade šíriť aj vôňa Máriinho daru a jej úprimný skutok poteší srdce mnohých. Kráľovstvá povstávajú a zanikajú, mená vládcov a dobyvateľov upadajú do zabudnutia, ale čin tejto ženy zostane trvalo na stránkach posvätných dejín. Rozbitá alabastrová nádoba bude svedectvom o prehojnej Božej láske k padlému ľudstvu.

Máriin skutok bol pravým opakom Judášových plánov. Ako rázne ho mohol Kristus poučiť za to, že zasial semeno kritiky a zlomyselnosti do sŕdc učeníkov! Žalobca mohol byť právom obžalo-

vaný! Ten, ktorý pozná pohnútky každého srdca a rozumie každému skutku, mohol pri hostine otvorene hovoriť o temných stránkach Judášovho života. Mohol strhnúť masku pokrytectva, ktorým si tento zradca prizdoboval slová, lebo miesto súcitu s chudobnými ich sebecky okrádal a pripravoval o peniaze, ktorými sa im malo pomáhať. Kristus mohol proti nemu podnieť opovrhnutie, lebo Judáš olupoval vdovy, siroty i nádenníkov. Keby to bol Kristus zverejnil, Judáš to mohol pokladať za dôvod, aby Majstra zradil. Keby ho bol odhalil ako zlodeja, Judáš mohol získať súcit aj medzi učeníkmi. Spasiteľ mu nič nevytýkal, a tým mu nedal zámienu k zradnému rozhodnutiu.

Ježišov pohľad však presvedčil Judáša o tom, že Spasiteľ spoznal jeho pokrytectvo a vie o jeho nízkej povahe hodnej opovrhnutia. Pochvalným slovom o Máriinom skutku, ktorý bol tak prísne posúdený, Kristus karhal vlastne Judáša. Spasiteľ ho nikdy predtým priamo nepokarhal. Judáša toto pokarhanie teraz v srdci pálilo. Rozhodol sa pre pomstu. Od večere šiel priamo k veľkňazovi do paláca, kde práve zasadala rada, a ponúkol sa, že im Ježiša zradí. [389]

Kňazi sa veľmi potešili. Izraelským predstaveným bola ponúknutá jedinečná príležitosť – smeli prijať Krista ako svojho Spasiteľa a ako dar, bez peňazí, celkom zadarmo. Oni však odmietli tento prevzácny dar, ktorý im Boh čo najväčšie z neodolateľnej lásky ponúkal. Odmietli prijať spasenie vzácnejšie nad zlato a kúpili si Pána za tridsať strieborných.

Judáš sa vycvičil v lakomstve do tej miery, že premohlo každý dobrý rys jeho povahy. Nevraživo hľadel na Máriin dar Ježišovi. Spal'ovala ho závisť, že Spasiteľ dostal dar kráľovského významu. Svojho Pána zradil za cenu menšiu, než čo stála nádoba voňavého oleja.

Učeníci neboli ako Judáš. Milovali Spasiteľa. Ani oni však správne nedocenili jeho vznešenú povahu. Keby si boli uvedomili, čo pre nich vykonal, nijaký dar pre neho by im nebol príliš drahý. Mudrci od východu vedeli len málo o Ježišovi, a predsa výstižnejšie odhadli, akú poctu zasluhuje. Spasiteľovi priniesli vzácne dary a úctivo sa mu poklonili ešte ako dieťaťu v jasliach.

Kristus si cenil prejavy úprimnej zdvorilosti. Každú láskavosť odmeňoval nebeským požehnaním. Neodmietol ani kvietok, ktorý odtrhla a s láskou podávala nežná rúčka dieťaťa. Prijal dary detí

a požehnával darcov; ich mená zapisoval do knihy života. Písmo zaznamenáva Máriino pomazanie Ježiša ako čin, ktorý ju odlišuje od ostatných Márií. Skutky lásky a úcty k Ježišovi sú dôkazom viery v neho ako Božieho Syna. Duch Svätý pripomína, že táto žena preukázala svoju vernosť Kristovi tým, že „*umývala nohy svätým, pomáhala sužovaným a vždy sa usilovala o všetko dobré,*“ 1. Timoteovi 5,10.

Kristus sa tešil, že Mária úprimne túžila konať vôľu svojho Pána. On prijal prejav čistej lásky, ktorému učeníci nerozumeli a nechceli rozumieť. Kristus si Máriinu túžbu preukázať mu túto službu cenil viac než všetky vzácne oleje sveta, lebo svojím činom vyjadrila, ako si váži Vykupiteľ a sveta. Pudila ju Kristova láska. Ustavične rozmýšľala o nepoškrvnenom majestáte Kristovej povahy. Olej bol určitým symbolom srdca darkyne. Bol to vonkajší prejav prekypujúcej lásky z nebeských zdrojov.

[390] Máriin skutok bol výstižným poučením pre apoštolov, aby si uvedomili, že Kristus si váži každý prejav ich lásky. Bol pre nich všetkým a oni netušili, že čoskoro budú bez neho a už nebudú mať príležitosť prejaviť mu svoju vd'ačnosť za jeho veľkú lásku. Učeníci nikdy nechápali a patrične neocenili, ako osamelo žil Kristus svojím ľudským životom, ďaleko od nebeských príbytkov. Neraz ho zarmútilo, že mu učeníci nevedeli prejaviť patričnú vd'ačnosť. Vedel, že keby boli pod vplyvom nebeských anjelov, ktorí ho spre-vádzali, ani im by nebol nijaký dar príliš drahý, aby ním nevyjadrili city svojho srdca.

Len neskôr si náležite uvedomili, čím všetkým mohli prejaviť Ježišovi lásku a úprimnú vd'ačnosť, kým boli blízko neho. Keď už Ježiš nebol s nimi a oni sa naozaj cítili ako ovce bez pastiera, začali si uvedomovať, akú pozornosť mu mohli prejaviť, aby ho potešili. Už neobviňovali Máriu, ale seba. Keby sa len dali odvolať všetky tie odsudzovačné slová, ktorými dávali najavo, že si Krista vážia menej ako „*chudobných,*“ ľudí! Keď z kríža snímali zmučené telo svojho Pána, tiesnila ich bolestná výčitka.

Podobný nedostatok sa prejavuje aj v našom svete. Málokto vie oceniť, čím všetkým mu je Kristus. Keby si to ľudia uvedomovali, vyjadrili by to rovnako, ako to urobila Mária – ochotne by ho pomazali. Ani najdrahší olej by nepokladali za stratu. Pre Krista by im

nič nebolo príliš drahé a nijaké sebazaprenie preňho by nepokladali za príliš veľké.

Slová rozhorčenia: „*Načo takého plytvanie?*“, Kristovi živo pripomenuli tú najväčšiu zo všetkých obetí. Dar seba samého ako výkupné za hynúci svet. Pán býval k ľuďom tak štedrý, že sa o ňom nemohlo povedať, že by mohol urobiť viac. Boh dal v Ježišovi Kristovi celé nebo. Z ľudského hľadiska bola taká obeť celkom zbytočným plytvaním. Ľudskému rozumu sa celý plán spasenia zdá byť zbytočným plytvaním všetkými darmi milosti. Všade sa stretávame so sebazaprením a nezištnou obetavosťou. Nebeské zástupy právom žasnú nad odmietavým postojom ľudstva, ktoré nie je ochotné dať sa povzniesť a obohatiť nesmiernou láskou vyjadrenou v Kristovi. Nebešťania by mohli právom volať: „*Načo takéto plytvanie?*“,

Výkupné za stratený svet bolo úplné, hojné a dokonalé. Kristova obeť bola krajne postačujúca, aby zachránila každú stvorenú bytosť. Nemohla sa obmedziť len na určitý počet tých, čo tento veľký dar prijmu. Všetci ľudia nie sú spasení, no plán vykúpenia nie je stratou, aj keď nedosahuje všetko to, čo mala na zreteli jeho veľkorysosť. Všetkého je tu dostatok, ba až nadbytok.

Hostiteľ Šimon pocítil vplyv Judášových kritických slov, ktorými posudzoval Máriin dar a divil sa Ježišovmu správaniu. Jeho farizejská pýcha sa cítila dotknutá. Vedel, že mnohí z jeho hostí hľadeli na Krista nedôverčivo a so znepokojením. Šimon si povedal: „*Keby to bol prorok, vedel by, čo je to za ženu, ktorá sa ho dotýka, vedel by, že je to hriešnica.*“, [Lukáš 7,39](#).

Keď Kristus uzdravil Šimona z malomocenstva, zbavil ho pozvoľného zomierania. A Šimon tu zrazu pochybuje, či Spasiteľ je prorok, keď dovolil, aby táto žena smela k nemu pristúpiť, keď ju rázne neodmietol ako veľkú hriešnicu, pre ktorú odpustenie dávno neplatí, keď ani náznakom neprejavil, že vie o jej hriešnom živote. Pre toto bol Šimon v pokušení neuznávať ho za proroka. Podľa jeho náhľadu Ježiš nevedel nič o tejto tak spustlej žene, inak by jej nedovolil, aby sa ho dotýkala.

Takto povrchno zmýšľal Šimon preto, lebo nepoznal ani Boha ani Krista. Neuvedomoval si, že Boží Syn sa musí správať Božím spôsobom: zľutovne, vládne a súcitne. Šimon by sa zrejme ku kajúcej Márii správal celkom nevšímavo. Vo svojej zatvrdilosti sa veľmi pohoršoval nad tým, že bozkávala Kristove nohy a pomazala

[391]

ho olejom. V duchu usúdil, že keby Kristus bol prorok, rozpoznal by hriešnikov a pokarhal by ich.

Na túto nevyrieknutú myšlienku Spasiteľ odpovedal: „*Šimon, chcem ti niečo povedať. On mu odvetil: Učiteľ, povedz. Istý veriteľ mal dvoch dlžníkov. Jeden mu dlhovať päť sto denárov, druhý päťdesiat. Keď nemali z čoho vrátiť, odpustil obidvom. Ktorý z nich ho bude mať radšej? Domnievam sa – odpovedal Šimon – že ten, ktorému odpustil viac. Ježiš odvetil: Správne si povedal.*„, [Lukáš 7,40-43](#).

Kristus zahalil ostrie svojho napomenutia do podobenstva, ako kedysi Nátan v rozhovore s Dávidom. Hostiteľ mal vyrieknuť rozsudok sám nad sebou. Šimon totiž sám zviedol k hriechu ženu, ktorou teraz pohrdal. Hlboko ju ranil. Dvaja dlžníci z podobenstva predstavovali Šimona a túto ženu. Ježiš tým nechcel naznačiť, že by tieto dve osoby mali rozdielnu povinnosť, pretože každý z nich bol zaviazaný vd'áčnosťou, ktorú nemohli nikdy odplatiť. Šimon sa však pokladal za spravodlivejšieho, než bola Mária, a Ježiš mu chcel ukázať skutočnú veľkosť jeho viny. Chcel mu ukázať, že jeho hriech prevyšuje jej vinu o toľko, o koľko je päť sto denárov viac než päťdesiat.

Šimon sa teraz začal poznávať v inom svetle. Videl, ako si Máriu vážil ten, ktorý bol viac ako prorok. Poznal, že Kristus prenikavým prorockým zrakom čítal v jej srdci lásku a odovzdanosť. Zahanbil sa a uvedomil si, že je v prítomnosti niekoho väčšieho.

Kristus pokračoval: „*Vošiel som do tvojho domu a nedal si mi vody na nohy, no táto žena mi slzami zmáčala nohy a svojimi vlasmi poutierala. Nepobozkal si ma, avšak ona odvtedy, ako som vošiel, mi neprestala bozkávať nohy.*„, [Lukáš 7,44.45](#). Spasiteľ pripomenul Šimonovi príležitosť, keď mu mohol prejaviť láskavosť a vyjadriť vd'áčnosť za to, čo Kristus pre neho urobil. Spasiteľ jasne, láskyplne ubezpečil svojich učeníkov, že je zarmútený, keď jeho deti nemajú pre neho slová vd'aky a nie sú ochotné konať skutky lásky.

[392]

Skúmatel' srdc čítal pohnútky, ktoré viedli Máriu k jej činu; poznal aj ducha, ktorý podnietil Šimonove slová. Ježiš mu povedal: „*Vidíš túto ženu?*„, Je to hriešnica. „*Preto ti hovorím: Odpúšťajú sa jej mnohé hriechy, lebo mnoho milovala. Komu sa málo odpúšťá, ten málo miluje.*„, [Lukáš 7,47](#).

Šimonova chladná ľahostajnosť k Spasiteľovi nasvedčovala, že si len málo cenil milosrdenstvo, ktoré dostal. Nazdával sa, že Ježišovi preukáže česť, ak ho pozve do svojho domu. Teraz sa však poznával, aký skutočne bol. Myslel si, že spoznal svojho host'a, ale bolo to naopak, host' poznal jeho zmýšľanie. Uvedomil si, aký pravdivý je Kristov úsudok o ňom. Jeho náboženstvo bolo holým pokrytectvom. Pohrdal Ježišovou zľutovnou láskou. Neuznával ho za Božieho zástupcu. Zatiaľ čo Mária bola hriešnica, ktorej boli hriechy odpustené, on bol hriešnik, ktorému nebolo odpustené. Sám bol odsúdený prísnyim pravidlom spravodlivosti, ktorým chcel merať ženu.

Šimon bol dojatý Ježišovou ohľaduplnosťou, že nebol verejne pokarhaný pred host'ami. Spasiteľ sa k nemu nesprával tak, ako chcel Šimom, aby sa správal k Márii. Videl, že Ježiš nechce zverejňovať jeho vinu, ale v pravom svetle ho presvedčiť a zľutovnou láskou mu obmäkčiť srdce. Prísny súd by Šimona len utvrdil v nekajúcnosti, kým trpezlivé napomenutie ho presvedčilo o vlastnej hriešnosti. Poznal nedostižnosť dlhu voči svojmu Pánovi. Jeho pýcha bola pokorená; kajal sa a z pyšného farizeja stal sa pokorný a obetavý učeník.

Mária bola pokladaná za veľkú hriešnicu, ale Kristus poznal okolnosti, ktoré ovplyvňovali jej život. Mohol v nej uhasiť každú iskrú nádeje, no neurobil to. Pozdvihol ju zo zúfalstva a záhuby. Počula, ako sedemkrát pokarhal démonské sily, ktoré jej ovládali srdce a myseľ. Počula, ako úpenlivo prosil za ňu Otca. Poznala, aký odporný je hriech pred jeho nepoškrvenou čistotou, a v jeho sile zvíťazila.

Aj keď z ľudského hľadiska sa Máriin život javil ako beznádejný, Kristus v nej videl možnosti nového života. Všimol si tie lepšie rysy jej povahy. Plán vykúpenia pripravil ľudstvu rozsiahle možnosti a tie sa mali prejavíť aj pri Márii. Jeho milosťou sa stala účastníčkou Božej prirodzenosti. Padlá bytosť ktorej myseľ bola príbytkom démonov, smela žiť v blízkosti Spasiteľa a slúžiť mu. Bola to Mária, ktorá mu sedela pri nohách a učila sa od neho. Mária mu vyliala na hlavu vzácny olej a slzami mu zmáčala nohy. Ona stála pod krížom a sprevádzala ho do hrobu. Mária bola prvá pri hrobe po jeho vzkriesení. Ona prvá zvestovala, že Spasiteľ vstal.

Ježiš pozná životné okolnosti každého človeka. Možno povieš:

Som hriešny, veľ mi hriešny človek, a možno ním skutočne si; čím si však horší, tým viac potrebuješ Ježiša. On neodmieta nikoho, kto k nemu prichádza s kajúcnym a skrúšeným srdcom. Nedesí nás všetkým tým, čo o nás vie, ale každej chvejúcej sa duši dáva odvahu. Ochoťne odpustí všetkým, čo k nemu prichádzajú s túžbou po odpustení a obnove.

Kristus by mohol prikázať nebeským anjelom, aby z nádob vyliali na svet hnev a zničili tých, čo nenávidia Boha. Mohol by túto temnú škvrnu vyhladiť zo svojho vesmíru. Nerobí to. Dnes stojí pri oltári zápalov a predkladá Bohu modlitby tých, čo očakávajú jeho pomoc.

Ježiš dvíha každého človeka, ktorý sa k nemu utieka, nad žaloby a sváry zlých jazykov. Takým dušiam nemôžu uškodiť ani ľudia ani zlí anjeli. Kristus sa s nimi zjednocuje svojou božsko-ľudskou podstatou. Stoja po boku toho, ktorý nesie hriechy sveta, a osvecuje ich svetlo z Božieho trónu. *„Kto obžaluje Božích vyvolencov? Boh, ktorý ospravedľňuje; a kto ich odsúdi? Kristus Ježiš, ktorý zomrel, ba viac – ktorý bol vzkriesený, je po pravici Boha a prihovára sa za nás,,. [Rimanom 8,33.34.](#)*

63. kapitola — „Tvoj Kráľ prichádza,,

[394]

„Preveľ mi jasaj, dcéra Sion, zvučne plesaj, dcéra Jeruzalem! Ajhľ'a, tvoj kráľ prichádza k tebe, spravodlivý a plný spásy, pokorný, sediaci na oslici, na osliatku, mlád'ati oslice., Zachariáš 9,9.

Takto predpovedal prorok Zachariáš päťsto rokov pred Kristovým narodením príchod izraelského kráľ'a. Teraz sa malo toto proroctvo naplniť. Ten, ktorý tak dlho odmietal kráľ'ovské pocty, prichádza teraz do Jeruzalema ako zasľúbený dedič Dávidovho trónu.

Kristov slávnostný príchod do Jeruzalema sa konal prvého dňa týždňa. Spasiteľ'a sprevádzali zástupy tých, čo sa k nemu zišli v Betánii, a boli zvedaví, ako bude prijatý. Mnohí ľudia prichádzali do mesta kvôli veľkonočným sviatkom a pridali sa k zástupu, ktorý očakával Ježiša. Zdalo sa, že celá príroda jasá, stromy boli v sviežej zeleni a ich kvety šíрили príjemnú vôňu. Z ľudí vyžaroval nový život a radosť. Nádej nového kráľ'ovstva sa znova rozzelenala.

Pred príchodom do Jeruzalema poslal Ježiš dvoch svojich učeníkov, aby mu priviedli oslicu aj s osliatkom. Pri svojom narodení bol Spasiteľ odkázaný na cudzie pohostinstvo. Ležal vo vypožičaných jasliach. A teraz je tiež odkázaný na cudziu láskavosť, keď chce ako kráľ vojsť do Jeruzalema, hoci mu patrí všetok dobytok zeme. Presnými pokynmi, ktoré dal pri tejto príležitosti učeníkom, opäť sa prejavila jeho božská podstata. Na slová: „*Pán ich potrebuje,* majiteľ, podľa predpovede, ochotne vyhovel ich žiadosti. Ježiš si vybral osliatko, na ktorom ešte nikto nesedel. Učeníci nadšene položili na zviera svoje rúcho a posadili naň svojho Majstra. Ježiš dosiaľ vždy chodil pešky a učeníci sa spočiatku divili, že sa rozhodol pre tento spôsob. Potešila ich nádej, že hodlá ísť do Jeruzalema, aby sa predstavil ako kráľ a ujal sa kráľ'ovskej moci. Cestou po osliatko oznámili Ježišovým priateľom svoje radostné očakávanie a nadšenie blízkych i ďalekých dosahovalo vrchol.

Kristus sa riadil židovským zvykom pre kráľ'ovský príchod. Izraelskí králi sa tiež nosievali na osliatku a Mesiáš sa mal podľa

[395] prorocstva takto ujať svojho kráľovstva. Len čo sa objavil na osliatku, rozliehal sa víťazoslávny jasot. Zástup ho pozdravoval ako Mesiáša, svojho kráľa. Ježiš teraz prijímal poctu, ktorú predtým vždy odmietol, a učeníci to mali za dôkaz, že sa predsa splní ich radostná nádej a že ho uvidia na tróne. Zástup bol presvedčený, že čoskoro odbije hodina oslobodenia. V duchu si predstavovali odchod rímskych vojakov z Jeruzalema a Izrael znova ako nezávislý národ. Všetci boli šťastní a nadšení, ľudia sa v poctách predbiehali. Nemohli mu pripraviť vonkajšiu slávu a lesk, ale pozdravovali ho ich šťastné srdcia. Nemohli mu priniest drahé dary, preto prestierali svoje rúcha ako koberce na cestu a zdobili ich hustými olivovými a palmovými vetvami. V čele tohto víťazného sprievodu nemohli mať kráľovské zástavy, preto nasekali palmové ratolesti, prírodný znak víťazstva, a mávali nimi za hlasitého prevolávania slávy „*Hosanna*„.

K zástupu sa postupne pridávali tí, čo sa dozvedeli o Ježišom príchode. Medzi nimi bolo mnoho divákov, ktorí sa pýtali: „*Kto je to? Čo znamená tento rozruch?*„. Všetci počuli o Ježišovi a očakávali, že príde do Jeruzalema, vedeli však, že dosiaľ odmietal každú snahu dosadiť ho na trón a veľmi ich udivovalo, že by toto mal byť on. Divili sa, aká zmena sa mohla udiť s tým, ktorý vyhlasoval, že jeho kráľovstvo nie je z tohto sveta.

Ich otázky umlčal víťazoslávny jasot. Nadšený zástup opätovne prevolával na slávu; pripojili sa k nemu aj ľudia vzdialení a ozvena sa odrážala od okolitých kopcov a údolí. A teraz sa k zástupu pripojili davы z Jeruzalema. Tisíce tých, čo sem prišli sláviť Veľkú noc, vyšli uvítať Ježiša. Pozdravujú ho palmovými vetvami a posvätným spevom. Kňazi v chráme oznamujú zvukom trúby čas večernej bohoslužby, no málokto si to všíma, a poprední muži vylakane šepkajú jeden druhému: „*Celý svet ide za ním*„, [Ján 12,19](#).

Ježiš za svojho pozemského života taký prejav nikdy neprijal. Jasne predvídal následky. To by ho priviedlo na kríž. Predsa to však bol jeho zámer takto verejne sa predstaviť ako Vykupiteľ. Chcel obrátiť pozornosť na obeť, ktorá mala korunovať jeho poslanie v tomto padlom svete. Kým sa ľud v Jeruzaleme schádzal k veľkonočnej slávnosti, on, skutočný Boží Baránok, prichádzal ako dobrovoľná obeť. Jeho cirkev mala vo všetkých dobách bedlivo uvažovať o jeho smrti za hriechy sveta. O ničom z toho nemalo byť nijakých pochybností. Preto bolo treba, aby oči všetkých hľadeli na neho; udalosti,

ktoré túto veľkú obeť predchádzali, mali upriamiť pozornosť na obeť samu. Po takých prejavoch, aké sprevádzali jeho slávny vjazd do Jeruzalema, všetci ho budú sledovať až po jeho rýchly príchod na záverečnú scénu.

Všetci budú hovoriť o udalostiach, ktoré súvisia s týmto víťazoslávnym vjazdom, a premýšľať o Ježišovi. Po ukrižovaní si mnohí pripomenú tieto udalosti v súvislosti s jeho utrpením a smrťou. Začnú skúmať proroctvá a budú presvedčení, že Ježiš je Mesiáš; a vo všetkých krajinách sa rozhojní počet veriacich.

[396]

Pri tejto jedinej víťazoslávnej udalosti svojho pozemského života mohol sa Spasiteľ objaviť v sprievode nebeských anjelov a za zvuku Božej trúby; to by však odporovalo cieľu jeho poslania a nezhodovalo by sa so zákonom, ktorým sa vo svojom živote riadil. Zostal verný skromnému údelu, ktorý si vyvolil. Musel znášať bremeno ľudskej prirodzenosti do chvíle, keď jeho život bol obetovaný pre život sveta.

Tento deň, ktorý sa učeníkom zdal byť najslávnejším dňom ich života, bol by sa zastrel hustými mrakmi, keby boli vedeli, že tento výjav radosti je len úvodom utrpenia a smrti ich Majstra. Hoci im opätovne hovoril o tom, že musí byť obetovaný, napriek tomu v radostnom zástupe prítomnej chvíle pozabudli na jeho smutné slová a očakávali, že bude úspešne vládnuť na Dávidovom tróne.

Sprievod sa stále rozrastal a ľuďí, až na niekoľko málo výnimiek, ovládlo nadšenie chvíle a volali: „*Hosanna*,,, ktoré sa ozývalo po vrchoch a údoliach. Stále bolo počuť volanie: „*Hosanna synovi Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom! Hosanna na výsostiach!*,, [Matúš 21,9](#).

Svet predtým nikdy nevidel taký rozjasený zástup. Tento sprievod sa líšil od triumfálnych pochodov slávnych dobyvateľov sveta. Nebol to dav nariekajúcich zajatcov, vedených ako kráľovská korisť. Spasiteľ bol však obklopený trofejami svojej zľutovnej lásky k hriešnemu človekovi. Boli tu zajatci, ktorých vytrhol zo satanovej moci a ktorí za to oslavovali Boha. V čele bol slepec, ktorému vrátil zrak. Najhlasnejšie „*Hosanna*,, volali tí, ktorým vrátil reč. Ľudia, kedysi chromí, prekypovali radosťou; čo najhorlivejšie lámali palmové ratolesti a mávaním pozdravovali Spasiteľa. Vdovy a siroty velebili Ježišovo meno za skutky milosrdenstva, ktorými im pomohol. Malomocní, ktorých vyliečil, prestierali svoje čisté rúcha na

cestu a pozdravovali ho ako kráľ a slávy. V zástupe boli aj tí, ktorých jeho hlas prebudil zo spánku smrti. Lazár, ktorého telo sa už v hrobe začalo rozkladať, tešil sa teraz plnej mužnej sile a viedol Spasiteľovo osliatko.

[397] Mnohí farizeji boli svedkami tohto výjavu a plní závidia a zloby snažili sa zmariť prejavy nadšenia ľudu. Všetmožno chceli umlčať dav, no ich výzvy a hrozby len zvyšovali nadšenie. Obávali sa, že tento mohutný dav vyhlási Ježiša za kráľa. Nakoniec sa predrali zástupom k Spasiteľovi a začali ho hrozivo a karhavo napomínať: „*Učiteľ, zakáž to svojim učeníkom!*“, [Lukáš 19,39](#). Odvolávali sa na vrchnosť, ktorá také hlučné demonštrácie zakazuje ako nezákonné. Umlčala ich však Ježišova odpoveď: „*Hovorím vám: Ak budú oni mlčať, kamene budú kričať.*“, [Lukáš 19,40](#). Tieto výjavy víťazoslávneho vjazdu boli z Božieho určenia. Predpovedal ich prorok a bezmocný človek nemohol zmariť Boží zámer. Keby ľudia neboli splnili Boží plán, bol by prepožičal hlas mŕtvym kameňom a tieto by pozdravovali Božieho Syna a dobrorečili mu. Keď sa umlčanie farizeji stiahli, znova bolo počuť celé stovky hlasov volať Zachariášovými slovami: „*Plesaj, dcéra Sion, zvučne plesaj, dcéra Jeruzalem! Ajhl'a, tvoj kráľ prichádza k tebe, spravodlivý a plný spásy, pokorný, sediaci na oslovi, na osliatku, mlád'ati oslice.*“, [Zachariáš 9,9](#).

Keď sa sprievod dostal na úbočie vrchu a mal zostúpiť do mesta, Ježiš sa zastavil a celý zástup s ním. Pred ním leží Jeruzalem vo svojej kráse, teraz v lesku zapadajúceho slnka. Chrám upútal pohľady všetkých. Svojím majestátom sa týčil nad všetko ostatné, akoby ukazoval k nebu a usmerňoval myseľ ľudí k jedinému pravému živému Bohu. Chrám bol dlho pýchou a oslavou židovského národa. Aj Rimania sa vychvaľovali jeho nádherou. Ustanovili kráľa, ktorý pomáhal Židom tento chrám prestavať a ozdobiť, a rímsky cisár ho obohatil svojimi darmi. Svojou pevnosťou, bohatstvom a nádherou stal sa jedným z divov sveta.

Kým zapadajúce slnko sfarbovalo oblohu do zlata, obraz jeho slávy osvecoval belosťou žiariaci mramor chrámových múrov a jeho pozlátaným stĺpom dodával lesk. Z hrebeňov vrchu, kde Ježiš stál so svojimi nasledovníkmi, to vyzeralo ako masívna snehová stavba so zlatistými vežičkami. Pri vchode do chrámu bol zlatý a strieborný vínny kmeň so zelenými listami a mohutnými strapcami hrozna,

ktoré zhotovili najlepší umelci. Toto umelecké dielo predstavovalo Izrael, ako plodonosnú révu. Zlato, striebro a živá zeleň sa tu snúbili s neobvyklým vkusom a jedinečným majstrovstvom; vínne úponky sa ľúbezne vinuli okolo bielych a trblietavých stĺpov a pridržali sa zlatých ozdôb, od ktorých sa odrážal lesk zapadajúceho slnka, čo žiarilo slávou, akoby mu ju prepožičalo samo nebo.

Ježiš hľadá na tento výjav a zástupy zmlkajú pri pohľade na túto nevšednú krásu. Všetci sa obracajú k Spasiteľovi, aby videli aj jeho obdivný záujem. Miesto toho však vidia v jeho tvári tiež smútku. Sú prekvapení a trochu znepokojení, lebo v očiach má slzy a telo sa mu chveje ako strom pred búrkou, kým z jeho chvejúcich sa úst derie sa bolestný, srdcervúci vzdych. Aký to výjav pre anjelov! Ich milovaný veliteľ od bolesti slzí! Aký to pohľad pre jasajúci zástup, ktorý ho s palmami v rukách sprevádza do hlavného mesta, kde sa podľá ich naivných predstáv hodlá ujať vlády! Ježiš plakal pri Lazárovom hrobe; to bol však božsky súcitný zármutok nad ľudským utrpením. Tento náhly vzlykot bol ako žalostný tón veľkého jasajúceho chóru. [398] Uprostred radosti, keď mu všetci vzdávali poctu, izraelský kráľ slzí; nie tichými slzami radosti, ale slzami bôľu neznesiteľnej trýzne. Zástup náhle zosmutnel. Ich prevolávanie umĺklo. Súcitne slzili mnohí, hoci sami nevedeli prečo. Zosmutneli a zmlkli. Mnohí s ním aj plakali, hoci jeho zármutok nechápali.

Ježiš neplakal preto, žeby sa ľakal svojho utrpenia. Zanedlho pôjde do Getsemanskej záhrady, kde ho zovrie hrôza strašnej temnoty. Nedáľecko bola aj Ovčia brána, kadiaľ po celé stáročia ľudia vodievali svoje obetné zvieratá. Čoskoro ňou mal prejsť aj on, pravá Obet za hriechy sveta, ku ktorej smerovali všetky doterajšie obeť. Blízko bola Golgota, miesto blížiaceho sa smrteľného zápasu. Vykupiteľ však neslzil a nevzlykal pod vplyvom tône blízkej a strašnej smrti. Jeho zármutok nebol sebecký. Myšlienka na vlastné utrpenie nezastrašovala jeho ušľachtilú, sebaobetavú dušu. Ježišovo srdce ranil pohľad na Jeruzalem. Jeruzalem, ktorý zavrhol Božieho Syna a pohrdol jeho láskou. Nedal sa presvedčiť jeho mocnými zázrakmi a hodlal ho usmrtiť. Videl, akú vinu berie toto mesto na seba, keď zavrhuje svojho Vykupiteľa; a videl aj to, čím mohlo byť, keby bolo prijalo toho, ktorý mu jediný mohol pomôcť. Prišiel ho zachrániť; ako sa ho mohol vzdat'?

Izrael bol uprednostnený ľuď, jeho chrám bol Božím príbytkom, bol „*celej zeme rozkošou*„. [Žalm 48,2](#). Bol svedkom vyše tisícročnej Kristovej strážnej starostlivosti a nežnej lásky, akou sa otec stará o svoje jediné dieťa. V tomto chráme oznamovali proroci varovné posolstvá. Odtiaľ vystupovala k Bohu kadidlová vôňa spolu s modlitbami veriacich. Tu tiekla krv obetných zvierat symbolizujúcich krv Kristovu. Nad zľutovnicou vo svätyni svätých zjavoval Hospodin svoju slávu. Kňazi tu po celé stáročia vykonávali slávnostné symbolické obrady. To všetko sa muselo skončiť.

Ježiš zodvihol svoju ruku, ktorá tak často žehnala chorým a trpiacim, smerom k mestu odsúdenému na zničenie a bolestným vzlykom zvolal: „*Kiežby si aj ty aspoň v tento deň spoznalo, čo ti slúži k pokoju!*„, [Lukáš 19,42](#). Tu sa Spasiteľ odmlčal a nevyriekol, čím sa Jeruzalem mohol stať, keby bol prijal pomoc, ktorú mu Boh chcel dať – dar svojho milovaného Syna.

[399] Keby bol Jeruzalem poznal, čo prednostne poznať smel, a dbal na svetlo, ktoré mu nebo poslalo, mohol sa pochváliť blahobytom, mohol byť ozdobou medzi národmi a v Božej moci mohol byť záštitou slobody. Nebolo by v jeho bránach ozbrojených vojakov a na hradbách by nevioli rímske zástavy. Syn Boží v duchu videl slávnú budúcnosť, akú Jeruzalem mohol mať, keby bol prijal Vykupiteľa. Mesto sa mohlo skrze neho uzdraviť zo svojej vážnej choroby, zbaviť sa otroctva a stať sa mohutnou metropolou sveta. Z jeho múrov mohla letieť holubica mieru do všetkých národov. Jeruzalem sa mohol stať slávnou ozdobou sveta.

Tento jasný obraz možností Jeruzalema sa však stráca Spasiteľovmu pohľadu. Uvedomuje si, čím je toto mesto pod rímskou nadvládou, pod Božím hnevom a ničivým odvetným súdom a vo svojom náreku pokračuje: „*Teraz je to však skryté pred tvojimi očami. Lebo prídu na teba dni, keď ťa tvoji nepriatelia oboženú valom, obkľúčia ťa a zovrú zo všetkých strán. Zrovnajú ťa so zemou i tvoje deti v tebe a nenechajú ti kameň na kameni, pretože si nepoznalo čas svojho navštívenia*„, [Lukáš 19,42-44](#).

Kristus prišiel zachrániť Jeruzalem i jeho obyvateľov, ale farizejská pýcha, pokrytectvo, nevraživosť a zloba mu bránili splniť tento zámer. Ježiš vedel, aký strašný súd stihne toto úbohé mesto. Videl vojskom obkľúčený Jeruzalem, jeho stiesnených obyvateľov odsúdených na smrť hladom, matky, ktoré jedia mŕtve telá svojich

detí i zápas rodičov a detí o posledný kúsok jedla, keď mučivý hlad už zničil všetky prirodzené city. Videl ako Židia tvrdošijne zavrhlí jeho spásu. Rovnako hlavato odmietli podrobiť sa armáde votrelcov. Hľadel na Golgotu, kde bude sám ukrižovaný a kde bude krížov ako stromov v lese. Videl zúbožených obyvateľov mučených na škripci a ukrižovaných, videl zničené skvostné paláce, chrám v rozvalinách a z jeho múrov nezostal kameň na kameni. Mesto bolo potom zorané ako pole. Spasiteľ mal pri pohľade na túto strašnú scénu naozaj dôvod k plaču.

Jeruzalem bol Spasiteľovým miláčikom a ako láskavý otec oplakáva svojho márnokratného syna, tak plakal Ježiš nad svojím obľúbeným mestom. Ako sa ťa mám zrieknuť? Ako mám hľadiet' na tvoju záhubu? Mám ťa nechať, aby si doplnil čašu svojej neprávnosti? Jediný človek má takú cenu, že v porovnaní s ním aj svety sú bezvýznamné; tu sa však do záhuby rútil celý národ. Čoskoro slnko zapadne a s ním sa má pre Jeruzalem skončiť aj deň Božieho milostivého navštívenia. Zatiaľ čo sprievod stál na svahu Olivového vrchu, Jeruzalem mal ešte čas na pokánie. Anjel milosrdenstva vystieral krídla, aby zostúpil zo zlatého trónu a uvoľnil priechod spravodlivosti a neodkladnému súdu. Kristovo láskyplné srdce sa dosiaľ prihovárало za Jeruzalem, ktorý odmietal jeho milosrdenstvo, pohrdal jeho láskou a bol pripravený preliať jeho krv. Keby sa ešte teraz odhodlal na pokánie, nemuselo by byť neskoro. Kým posledné lúče zapadajúceho slnka osvecujú chrám, vežu i vrchnú vežičku, nenakloní niektorý dobrý anjel toto mesto Spasiteľovej lásky a nezachráni ho pred zničením? Nádherné a hriechne mesto, ktoré kameňovalo prorokov, ktoré zavrholo Božieho Syna, ktoré pre svoju nekajúcnosť úpelo v okovách otroctva, prežívalo posledné chvíle Božej milosti.

[400]

Boží Duch napriek tomu znova oslovuje Jeruzalem. Skôr než sa skončí deň, je tu ďalšie svedectvo o Kristovi. Zaznieva svedecký hlas a odpovedá na volanie prorockej minulosti. Ak Jeruzalem počuje toto volanie a prijme Spasiteľa, ktorý vchádza do jeho brán, môže byť zachránený.

Jeruzalemskí poprední muži sa dozvedeli, že Ježiš sa blíži k mestu s veľkým sprievodom ľudu. Pre Božieho Syna však nemali slová privítania. S obavou mu idú v ústrety a chcú rozohnať zástup. Keď sprievod zostupoval z Olivového vrchu, poprední Izraelci mu

zastúpili cestu. Spýtali sa ho na príčinu tohto hlučného jasotu. Na otázku: „*Kto je to?*“, im Duchom inšpirovaní učeníci dali odpoveď. Výrečne pripomenuli proroctvá o Kristovi:

Adam vám povie, že je Semenom ženy, ktoré rozdrví hadovi hlavu.

Spýtajte sa Abraháma, odpovie vám: Je to „*Melchisedech, kráľ Sálema*“, (1. [Mojžišova 14,18](#)), kráľ pokoja.

Jákob vám pripomenie: „*Je to Šílo z Júdovho pokolenia*“, Izaiáš dodá: „*Immanuel*“, „*Predivný radca, Mocný Boh, Otec večnosti, Knieža pokoja*“, [Izaiáš 7,14](#); [Izaiáš 9,6](#) (ROH); [Izaiáš 9,5](#) (ECAV).

Jeremiáš vám povie: Je to Dávidov spravodlivý výhonok; „*Hospodin, naša spravodlivosť*“, [Jeremiáš 23,5.6](#).

Daniel dosvedčí: On je Mesiáš.

Hozeáš hovorí: „*Hospodin je Boh mocností, Hospodin je jeho meno*“, [Hozeáš 12,5](#) (ROH); [Hozeáš 12,6](#) (ECAV).

Ján Krstiteľ vám povie: „*On je Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta*“, [Ján 1,29](#).

Všemohúci prehlásil zo svojho trónu: „*Toto je môj milovaný syn*“, [Matúš 3,17](#).

My, jeho učeníci, hovoríme: Je to Ježiš, Mesiáš, Knieža života, Vykupiteľ sveta.

Aj knieža mocností temna ho uznáva: „*Viem, kto si; Svätý Boží*“, [Marek 1,24](#).

Kristov triumfálny vjazd do Jeruzalema bol len slabým zábleskom jeho príchodu na nebeských oblakoch v moci a sláve za víťazoslávneho jasotu anjelov a radosti svätých. Vtedy sa naplní, čo Kristus povedal kňazom a farizejom: „*Odteraz ma neuvidíte dovtedy, kým nepoviete: Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!*“, [Matúš 23,39](#). V prorockom videní smel Zachariáš zahliadnuť onen deň konečného víťazstva a vidieť aj záhubu tých, čo Krista zavrhli pri jeho prvom advente: „*Pohliadnu na mňa, ktorého prebodli, budú nad ním nariekať ako sa narieka nad jedináčikom, a budú nad ním trpkó žialiť, ako sa žiali nad prvorodeným.*“, [Zachariáš 12,10](#). Kristus to všetko predvídal, keď hľadel na mesto a plakal nad ním. V dočasnom zničení Jeruzalema videl konečné zničenie tých, čo sa previnili preliatím krvi Božieho Syna.

Učeníci pozorovali nenávisť Židov voči Kristovi, no nevedeli odhadnúť jej následky. Dosiaľ nechápali skutočnú situáciu Izraela a nerozumeli trestu, ktorý mal postihnúť Jeruzalem. Kristus im to vysvetlil názorným podobenstvom.

Posledná výzva Jeruzalemu bola márna. Na svoju otázku: „*Kto je to?*“, počuli kňazi a poprední muži prorockú ozvenu zo zástupu. Oni to však nepokladali za inšpirovaný hlas Boží. Rozhnevaní a zmätení snažili sa ľud umlčať. V zástupe boli aj rímski úradníci a Ježišovi nepriatelia žalovali naňho ako na vodcu vzbury. Tvrdili, že sa chce zmocniť chrámu a v Jeruzaleme vládnuť ako kráľ.

Ježiš svojím tichým hlasom hlučný dav na chvíľu upokojil a znova objasnil, že neprišiel založiť nijakú pozemskú vládu. Čoskoro mal odísť k Otcovi a jeho žalobníci ho nevidia, kým sa znova neobjaví vo svojej sláve. Mali ho spoznať až potom, keď už bude neskoro hľadať záchranu. Tieto slová povedal Ježiš smutne a dojímavovo. Rímski úradníci boli umlčaní a dojatí. Aj keď im nebeský hlas dosiaľ neovplyvnil srdcia, predsa sa im neobvykle zachveli. V Ježišovej pokojnej a vyrovnanej tvári čítali lásku, vľúdnosť a tichú dôstojnosť. Pocítili zvláštny súcit s ním. Miesto aby Ježiša uväznili,

boli mu skôr svojou úctou naklonení. Obrátili sa proti kňazom a starším a obvinili ich z tejto vzbury. Namrzení a sklamaní vodcovia sa so svojím obvinením obrátili na ľuď a zlostne sa medzi sebou dohadovali.

[402] Ježiš medzitým nepozorovane vošiel do chrámu. Bol tu pokoj, pretože udalosť na Olivovom vrchu privábila všetok ľud. Ježiš sa na chvíľu zdržal v chráme a zarmúteným pohľadom si ho prehliadal. Potom sa aj so svojimi učeníkmi vrátil do Betánie. Keď ho ľudia hľadali a chceli ho dosadiť na trón, nemohli ho nájsť.

Ježiš strávil celú noc na modlitbe; ráno prišiel opäť do chrámu. Cestou šli okolo figového sadu. Mal hlad a „*zdial'ky zbadal figovník plný lístia. Podišiel bližšie, či na ňom niečo nenájde. Keď sa k nemu priblížil, okrem listov nenašiel nič, lebo nebol čas fíg.*“, [Marek 11,13](#).

Okrem niektorých krajov čas dozrievania fíg tu ešte nebol a o pahorkoch blízkeho jeruzalemského okolia by sa mohlo právom povedať, že „*nebol čas fíg.*“, No v záhrade, ku ktorej sa Ježiš blížil, akoby sa jeden strom predčasne rozzelenal. Mal už plno lístia. Figovník však máva skôr ovocie ako listy. Preto tento strom s hojným lístím sľuboval aj zrelé plody. Zdanie však klamalo. Od najspodnejších po najvrchnejšie vetvy Ježiš „*okrem listov nenašiel nič.*“, Veľ a sľubnej zelene, nič viac.

Svoju neľúbosť nad tým vyjadril Ježiš slovami: „*Nech z teba už nikto nikdy viac neje ovocie.*“, [Marek 11,14](#). Keď nasledujúceho rána aj s učeníkmi šiel touto cestou do mesta, všimli si vyschnuté vetvy a opadnuté lístie. Peter povedal: „*Majstre, pozri, figovník, ktorý si prekľal, vyschol.*“, [Marek 11,21](#).

Tento Kristov čin veľmi udivil učeníkov. Zdalo sa im, že to nezodpovedá jeho povahe ani správaniu. Často im hovoril, že neprišiel svet odsúdiť, ale zachrániť. Spomenuli si na jeho slová: „*Syn človeka neprišiel ľudia zahubiť, ale zachrániť.*“, [Lukáš 9,56](#). Svojimi obdivuhodnými činmi dosiaľ všetko oživoval, nikdy neničil. Apoštolovia ho poznali ako darcu života, lekára, ale tento čin bol výnimkou. Pýtali sa: „*Aký to môže mať zmysel?*“,

Boh „*rád udeľuje milosť.*“, „*Akože žijem – znie výrok Hospodina Pána – nemám záľubu v smrti bezbožného.*“, [Micheáš 7,18](#); [Ezechiel 33,11](#). Zničenie a odsúdenie mu je „*nezvyčajným skutkom.*“, (Pozri [Izaiáš 28,21](#).) Z milosti a s láskou však odhaľuje clonu budúcnosti a ukazuje ľuďom následky hriešneho konania.

Zlorečenie figovníku bolo názorným podobenstvom. Neplodný strom s hojným lístím v Kristovej prítomnosti bol symbolom židovského národa. Spasiteľ chcel svojim učeníkom objasniť príčinu a istotu záhuby Izraela. Za tým účelom prisúdil stromu mravnú hodnotu a urobil ho vykladačom nebeskej pravdy. Židia boli zo všetkých národov najpozoruhodnejší ľud, ktorý vyznával vernosť Bohu. Pán im bol obzvlášť naklonený, preto sa nazdávali, že sú spravodlivejší než všetky iné národy. Láska k svetu a ziskuchtivosť ich však skazili. Vystatovali sa svojím poznaním, ale v skutočnosti nepoznali Božie požiadavky a boli plní pokrytectva. Honosili sa svojimi vetvami ako neplodný figovník, no „okrem listov nemali nič„. Židovské náboženstvo so svojím veľkolepým chrámom, posvätnými oltármi, skvostne oblečenými kňazmi a dojímavými obradmi skutočne oslňovalo, ale chýbala v ňom pokora, láska a vľúdnosť.

[403]

V uvedenom sade boli aj iné figovníky bez ovocia. Tie však boli aj bez lístia, nič nesľubovali a neboli dôvodom sklamaní. Predstavovali pohanov. Aj im, podobne ako Židom, chýbala pravá zbožnosť; oni však nepredstierali, že slúžia Bohu, a nechválili sa zdanlivou dobrotou. Nepoznali Božie skutky ani cesty. Pre nich totiž „nebol čas fig„. Oni dosiaľ čakali deň svetla a nádeje. Židia, ktorí dostali viac požehnaní od Boha, boli zodpovední za zneužitie svojich darov. Prednosti, ktorými sa chválili, len znásobovali ich vinu.

Ježiš prišiel k figovníku hladný a hľadal občerstvenie. Aj k Izraelcom prišiel hladný a hľadal ovocie spravodlivosti. Svojimi darmi ich hojne požehnával, aby priniesli ovocie pre blaho sveta. Mali všetky prednosti a príležitosti, preto Pán predpokladal ich pochopenie a spoluprácu v diele milosti. Túžobne od nich očakával sebaobetavosť a zľutovanie, horlivosť pre Hospodina a úprimnú túžbu po spáse spolublížnych. Keby boli zachovávali Boží zákon, mohli podobne nesebecky slúžiť, ako slúžil Kristus. Pýcha a sebeckosť v nich zatienili lásku k Bohu a k ľuďom. Privolali na seba záhuby tým, že odmietli slúžiť iným. Poklady pravdy, ktoré im zveril Boh, nerozdali svetu. Na príklade neplodného figovníka mohli poznať svoj hriech i následný trest. Figovník, zasiahnutý Spasiteľovým zlorečením, chradol. Zvädol, od koreňa vyschol a stal sa výstražným symbolom možnej osamelosti židovského ľudu, kým ho Božia milosť celkom neopustí. Keďže sa nechcel s nikým rozdeliť

o požehnanie, ktoré dostal, nemal ho už ďalej dostávať. Hospodin hovorí: „*Je to tvoja záhuba, Izrael.*“, **Hozeáš 13,9**.

[404] Toto varovné napomenutie platí pre všetky časy. Kristovo zlorečenie stromu, ktorý stvorila jeho ruka, je výstrahou všetkým cirkvám i všetkým kresťanom. Kto chce žiť podľa Božieho zákona, musí slúžiť iným. Mnohí však predsa nežijú Kristovým láskyplným, nesebeckým životom. Niektorí sa pokladajú za príkladných kresťanov, no nechápu, v čom spočíva pravá služba Bohu. Ich plány a zámery sledujú len sebecký cieľ. Hlavnou pohnútkou ich konania je vlastné ja. Sebecká ziskuchtivosť im určuje hodnotu času. To je cieľ ich každodenného života. Slúžia sebe, nie iným. Boh ich stvoril pre svet, kde treba nesebecky slúžiť. Určil ich nato, aby svojim blíznym všemožne pomáhali. Vlastné ja vyrástlo do tej miery, že im zacláňa všetko ostatné. S inými ľuďmi nemajú nijaké živé spojenie. Tí, čo žijú len pre seba, podobajú sa navonok sľubnému, no neplodnému figovníku. Majú len formu pobožnosti, bez pokánia a viery. Svojím vyznaním sa hlásia k Božiemu zákonu, no chýba im poslušnosť. Hovoria, ale nekonajú. Kristus svojím súdom nad figovníkom ukázal, ako sa mu táto prázdna okázalosť oškľiví. Oznamoval, že verejný hriešnik má menšiu vinu ako ten, kto predstiera, že Bohu slúži, no nijaké ovocie na jeho slávu neprináša.

Podobenstvo, ktoré Kristus rozprával pred svojou návštevou Jeruzalema, priamo súvisí s poučením o inom figovníku. Záhradník sa prihovárал za neplodný strom, aby ho majiteľ ešte jedno leto ponechal, kým ho okope a pohnojí. Ak donesie plody, bude dobre, ak nie, môže ho vytráť. Neplodný strom mal dostať zvýšenú opateru. Malo sa mu dať všetko potrebné. Keby však ani potom nepriniesol ovocie, nič ho pred zánikom nezachráni. V podobenstve sa nehovorí, aký výsledok malo záhradníckovo úsilie. Závisel od ľudí, ktorým Kristus tieto slová povedal. Prirovnával ich k neplodnému stromu a nechal na nich, aby o vlastnom určení rozhodli sami. Dostali všetko nebeské požehnanie, oni však toto bohatstvo nezužitovali. Kristovo zlorečenie neplodnému figovníku naznačovalo výsledok. Sami rozhodli o svojej záhube.

Židovský národ viac ako tisícročie zneužíval Božiu milosť a privolával na seba Božie súdy. Zavrhol nebeské varovanie a vraždil Božích prorokov. Ľudia Kristovej doby šli tou istou cestou a dopúšťali sa rovnakých hriechov. Vinou tohto pokolenia bolo zavrhnutie

ponúkanej milosti a varovného posolstva. Za Kristových čias si ľud prít' ahoval okovy, ktoré národ koval po celé stáročia.

V každej dobe je ľud'om poskytnutý určitý deň svetla a jedinečnej príležitosti, skúšobný čas, keď sa môžu zmieriť s Bohom. Táto milosť má však svoje medze. Jej hlas nás môže celé roky oslovovať; možno ho zľ'ahčiť a zavrhnúť, no príde chvíľ'a, keď sa milosť ozve naposledy. Srdce stvrdlo natoľ'ko, že na volanie Božieho Ducha už nereaguje. Ten vl'údny a presvedčivý hlas už hriešnika neoslovuje a prestáva aj varovanie a napomínanie.

Tento deň navštívenia zastihol aj Jeruzalem. Ježiš nad týmto mestom žalostne zaplakal, ale nemohol ho zachrániť. Vyčerpал všetky pomocné zdroje. Zavrhnutím varovných výziev Ducha Svätého Izrael zavrhol jedinečnú možnosť pomoci. Nebolo už sily, ktorá by ho mohla zachrániť.

Židovský národ je symbolom ľud'í v každom veku – tých, čo pohrdajú výzvami nekonečnej lásky. Slzy, ktoré Kristus preliал nad Jeruzalemom, tiekli pre ľudské hriechy všetkých čias. Tí, čo pohrdajú napomenutím a varovnými výzvami Ducha Svätého, môžu v rozsudku nad Izraelom čítať svoje vlastné odsúdenie.

[405]

Aj dnes si mnohí počínajú podobne ako kedysi neveriaci Židia. Boli svedkami prejavu Božej moci; Duch Svätý oslovoval ich srdcia, oni však zostávali vo svojej nevere a zatvrdilosti. Boh posielal varovanie a napomenutie, no oni nie sú ochotní vyznať svoje poblúdenie a s posolstvom zavrhnú aj poslov. Prostriedky, ktorými ich chce zachrániť, stávajú sa im kameňom úrazu.

Odpadlý Izrael nenávidel Božích prorokov, pretože vynášali na svetlo jeho skryté hriechy. Achab pokladal Eliáša za svojho nepriateľ'a, pretože tento prorok zjavne karhal tajné hriechy kráľ'a. Podobne aj dnes musí Kristov služobník, ktorý karhá hriech, znášať posmech a pohrdanie. Biblická pravda, Ježišovo náboženstvo, bojuje proti mocnému prúdu mravnej skazenosti. Dnes je v ľudských srdciach viac predsudkov, než za čias Kristových. Ježiš nesplnil očakávanie ľud'í, jeho život bol súdom nad ich hriechmi, preto ho zavrhli. Podobne aj dnes tisíce ľud'í zavrhnú svetlo pravdy Božieho Slova, pretože nie je v súlade s ich skutkami a ich prirodzenými sklonmi. Ľudia podnietení satanom pochybujú o Božom Slove a rozhodujú sa podľa vlastného nezávislého úsudku. Tmu milujú viac než svetlo, čím ohrozujú sami seba. Tí, čo sa nad Kristovými slovami

pohoršovali, nachádzali k tomu stále viac dôvodov, až sa celkom odvrátili od pravdy a života. Podobne je to aj dnes. Boh nechce odstrániť každú námietku, ktorú prízemne zmýšľajúce srdce uvádza proti jeho pravde. Tým, čo odmietajú prevzácne lúče svetla, ktoré im mohli presvietiť temnotu, tajomstvá Božieho Slova zostanú navždy tajomstvami. Pravda im je skrytá. Blúdia v temnote a nevedia, že im hrozí blízka záhuba.

Z temena Olivového vrchu Kristus pozoroval svet v perspektíve stáročí a jeho slová sa vzťahujú na každého, kto zľahčuje varovný hlas Božej milosti. Nech si ktokoľvek, ak pohrdaš jeho láskou, oslovuje ťa dnes. Ty, práve ty, by si mal poznať, čo ti slúži na pokoj. Možno nemáš slzy, aby si plakal nad sebou, preto miesto teba trpko plače Kristus. Možno sa už aj pri tebe prejavuje osudná zatvrdilosť srdca, ktorá zničila farizejov. Každý dôkaz Božej milosti, každý lúč nesebeckého svetla človeka buď obmäkčuje a pokoruje, alebo ho v beznádejnej nekajúcnosti zatvrdzuje.

[406] Kristus predvídal, že Jeruzalem zostane neoblomne nekajúcný, a predsa zodpovednosť za všetku vinu a následky zavrnutia milosti nesie mesto samo. Tak bude s každým, kto pôjde jeho cestou. Hospodin hovorí: „Z teba je tvoja záhuba, Izrael.„, „Počuj zem: Ajhl'a, ja privediem pohromu na tento ľud, ovocie to ich úmyslov, ved' na moje slová nepočúvali a opovrhli mojím učením.„, [Hozeáš 13,9](#); [Jeremiáš 6,19](#).

Kristus hneď na začiatku svojej verejnej činnosti vyhnal z chrámu tých, čo ho svojím kupčením znesväcovali, a jeho prísny a nekompromisný zásah naháňal týmto ziskuchtivým prospechárom hrôzu. Na konci svojho pôsobenia prišiel znova do chrámu a videl, že toto posvätné miesto je ešte viac zneuctené. Situácia bola všeobecne horšia než predtým. Vonkajšie chrámové nádvorie sa podobalo dobytčíemu trhu. Do ručania zvierat a prenikavého cinkotu peňazí miesili sa vášnivé hlasy rozhádaných kupcov a predavačov a nechýbali tu ani hlasy mužov svätého povolania. Chrámoví hodnostári sami kupovali, predávali a menili peniaze. Ziskuchtivosť ich posadla natoľko, že pred Bohom neboli o nič lepší než zlodeji.

Kňazi a starší si málo uvedomovali vážnosť svojej posvätnej služby. Pri každej Veľkej noci a pri Sviatku stánkov zabíjali tisíce zvierat a kňazi vylievali ich krv na oltár. Obetovanie krvi bolo u Židov tak bežné, že sa im takmer strácala skutočnosť, že všetok tento krvavý ceremoniál bol následkom hriechu. Nepochopili, že šlo o symbol krvi drahého Božieho Syna, ktorá mala byť preliata na záchranu sveta, a že tieto obete mali usmerniť pozornosť ľuďi k ukrižovanému Vykupiteľovi.

Ježiš hľadel na nevinné obete a pozoroval, ako Židia zneužívali tieto slávnostné zhromaždenia na prelievanie krvi a s ním spojenú krutosť. Miesto úprimnej kajúcnosti rozhojnili obete zvierat, ako keby Boha mohla uctiť bezduchá ceremoniálna služba. Srdcia kňazov a starších zatvrdilo sebecko a lakomstvo. Samotné symboly predstavujúce Božieho Baránka sa stali predmetom zisku. Tým sa posvätnosť obetnej služby medzi ľuďmi značne znevážila. Ježiš bol rozhorčený; vedel, že kňazi a starší si budú práve tak málo vážiť jeho krv, ktorú obetuje za hriechy sveta, ako si nevážia ustavičný prúd krvi zvierat.

Kristus hovorieval ústami prorokov práve proti týmto neporiadkom. Samuel to pripomína: *„Má vari Hospodin takú záľubu v zápaloch a zábitkoch ako v poslušnosti voči hlasu Hospodinovmu?“*

[408]

Hl'a, poslušnosť je lepšia ako obeť a počúvanie lepšie ako tuk baranov., 1. Samuelova 15,22. Izaiáš, ktorý prorocky videl odpadnutie Židov, oslovil ich ako vládcov Sodomy a Gomory: „Počujte slovo Hospodinovo, kniežatá Sodomy, naslúchajte učenie nášho Boha, ľud Gomory! Načo mi množstvo vašich obetí? – hovorí Hospodin. Sýty som zápalov a baranov i tuku z krmných teliat, ani krv juncov, jahniat a kozlov nemám v obl'ube. Keď sa prichádzate ukazovať predomnou, kto vás žiadal, aby ste šliapali moje nádvorie?., Izaiáš 1,10-12. „Umyte sa, očist' te sa, odstráňte svoje zlé skutky spred mojich očí! Prestaňte zle robiť, učte sa dobre robiť, hl'adajte právo, ujímajte sa utláčaného, prisudzujte právo sirotám, zastávajú sa vdov., Izaiáš 1,16.17.

Teraz ich naposledy varoval sám ten, ktorý kedysi hovorieval touto prorockou rečou. Proroctvo sa splnilo a ľudia vyhlásili Ježiša za izraelského kráľa. Ježiš prijal túto ich poctu ako kráľ. Musí teda podľa toho aj konať. Vedel, že jeho snaha o vyššiu úroveň kňazského poslania bude márna; no aj tak musí dokončiť svoje dielo a neveriacemu ľudu podat' dôkaz svojho božského poslania.

Ježiš sa znova prísne poďíval na znesvätené chrámové nádvorie. Oči všetkých sa upreli na neho. Kňaz i starší, farizej i pohan hl'adeli s údivom a bázňou na toho, ktorý stál pred nimi v majestáte nebeského Kráľa. Jeho ľudským zjavom presvitlo božstvo a zdobilo ho nevídanou dôstojnosťou a slávou. Tí najbližší cúvli, pokiaľ to len v návale šlo. Okrem niekoľkých učeníkov Spasiteľ tu zostal sám, všetko zmĺklo. Hlboké ticho sa zdalo byť neznesiteľným. Kristus prehovoril mohutným, akoby hromovým hlasom: „*Môj dom sa bude volať domom modlitby, ale vy z neho robíte pelech lotrov., Matúš 21,13.* Jeho hlas sa rozliehal chrámovými priestormi ako hlas trúby. Výraz nespokojnosti v jeho tvári pripomínal spal'ujúci oheň. Rázne rozkázal: „*Odneste to!, Ján 2,16.*

Pred tromi rokmi sa predstavitelia chrámu hanbili, že na Ježišov príkaz utiekli. Potom sa divili, ako mohli len tak bez slova uposlúchnuť tohto obyčajného, skromného človeka. Usúdili, že ak ich dôstojnosť nemá utrpieť ujmu, nič podobné sa už nesmie stať. No teraz sa vyl'akali ešte viac a jeho príkaz poslúchli skôr než predtým. Nik sa neodvažoval pochybovať o jeho moci. Kňazi a predavači utekali z jeho prítomnosti a vyhánali svoj dobytok.

Cestou z chrámu stretávali mnohých, čo privádzali svojich chorých k veľkému Lekárovi. Viacerí z nich sa vrátili, keď počuli, čo sa deje. Nechceli sa stretnúť s tým, pred ktorého pohľadom utekali kňazi a starší. Väčšina z nich sa však predrala týmto náhlivým davom k tomu, ktorý bol ich jedinou nádejou. Keď zástup utiekol z chrámu, mnohí zostali v úzadí. K nim sa pripájali práve prichádzajúci. Chrátové nádvorie opäť zaplnili chorí a zomierajúci a Ježiš im znova slúžil.

Kňazi a starší sa po chvíli odvážili prísť znova do chrámu. Keď sa upokojili, pozorne sledovali, čo Ježiš urobí ďalej. Nazdávali sa, že zasadne na Dávidov trón. Keď sa potichu vrátili do chrámu, počuli, ako muži, ženy a deti chvália Boha. To, čo uvideli, ich ohromilo. Chorí boli uzdravení, slepí opäť videli, hluchým bol vrátený sluch a chromí od radosti poskakovali. Najviac sa tešili deti. Ježiš ich uzdravil, bral ich do náručia a prijímal bozky ich vd'ačnej lásky. Keď potom učil ľud, niektoré z nich mu v náručí zaspali. Detské hlasy mu teraz radostne prevolávali na slávu. Opakovali: „*Hosanna*,, ktoré počuli predchádzajúceho dňa, a víťazoslávne mávali palmovými vetvami. Z chrámu sa ozývalo volanie: „*Požehnaný, kto prichádza v mene Hospodinovom!*,, „*Ajhl'a, tvoj kráľ prichádza k tebe, spravodlivý a plný spásy*,, [Žalm 118,26](#); [Zachariáš 9,9](#). „*Hosanna Synovi Dávidovmu!*,, [Matúš 21,15](#).

[409]

Predstavitel'ov chrámu tieto prejavy šťastia a spontánnej radosti urážali. Chceli ich všemožne prekaziť. Ľudí upozorňovali, že šantenie detí a ich radostný pokrik znesväcuje Boží dom. Keď však videli, že ich slová na ľud nepôsobia, obrátili sa na Krista: „*Počuješ, čo títo hovoria?*,, No Ježiš im odpovedal: „*Pravdaže! Nikdy ste nečítali: Z úst nemluviat a kojencov pripravil si si chválu?*,, [Matúš 21,16](#). Podľa proroctva mal byť Kristus vyhlásený za kráľa, a to sa muselo naplniť. Keď že kňazi a starší Izraela odmietli zvestovať jeho slávu, Boh si za svedkov povolal deti. A keby aj deti boli umĺkli, potom by Spasiteľovu slávu zvestovali chrátové stĺpy.

Farizeji boli celkom zmätení a zúfalí. Rozkazoval tu ten, ktorého nemohli zastrašiť. Ježiš zaujal postavenie predstavitel'a chrámu. Nikdy predtým neprejavil takú zvrchovanú moc. Nikdy predtým neboli jeho slová a skutky tak závažné. V Jeruzaleme vykonal mnoho zázračných divov, no nikdy predtým tak slávnostne a dojímavo. Kňazi a starší sa neodvážili správať sa voči nemu nepriateľsky pred

ľudom, ktorý bol svedkom jeho zázračných skutkov. Aj keď ich jeho odpoveď nahnevala a zmatla, onoho dňa už nemohli nič urobiť.

Nasledujúceho rána veľrada opäť zvažovala, aký postoj má k Ježišovi zaujať. Pred tromi rokmi žiadali od neho dôkaz, že je Mesiáš. Odvtedy vykonal v celej krajine mnoho veľkých divov. Uzdravil chorých, zázračne nasýtil tisíce ľudí, chodil po vode a utišil rozburéné more. Opätovne čítal v ľudských srdciach ako v otvorenej knihe. Vyháňal démonov a kriesil mŕtvych. Poprední muži mali dôkaz jeho mesiášstva. Teraz už nežiadali znamenie jeho moci; skôr chceli počuť nejaký výrok či vyhlásenie, na základe ktorého by ho potom odsúdili.

Vrátili sa do chrámu, kde učil, a začali sa ho vypytovať: *„Akou mocou to robíš? A kto ti dal túto moc?„* Nazdávali sa, že sa odvolá na Boha. Také tvrdenie chceli rozhodne vyvrátiť. No Ježiš sa ich protiotázkou spýtal na niečo zdanlivo iné a od ich odpovede závisela jeho odpoveď. Povedal: *„Odkiaľ bol Jánov krst? Z neba, či od ľudí?„*, [Matúš 21,23.25](#).

Kňazi videli, že z rozpakov si nepomôžu nijakým chytráctvom. Ak povedia, že Jánov krst bol z neba, Kristus ich usvedčí z nedôslednosti. Povie: *„Prečo ste mu neuverili?„* Ján predsa svedčil o Kristovi: *„Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta.„*, [Ján 1,29](#). Ak uverili Jánovmu svedectvu, ako mohli popierať Kristovo mesiášstvo? Keby sa priznali, že Jánovmu posolstvu pripisujú ľudský pôvod, vyvolali by proti sebe búrku nevôle, pretože Jána pokladali všetci za proroka.

Zástup napäto čakal na rozhodnutie. Ľudia vedeli, že Jánovo poslanie kňazi formálne uznávajú, a očakávali, že jeho božský pôvod bez váhania potvrdia. Kňazi sa však pri rozhovore medzi sebou zhodli na tom, že sa nepreznadia. Pokrytecky prehlásili: *„Nevieme.„* On im potom povedal: *„Ani ja vám nepoviem, akou mocou toto robím.„*, [Matúš 21,27](#).

Zákonníci, kňazi a starší umĺkli. Stáli tu zamračení, sklamaní a neodvažovali sa už od Krista nič vyzvedat'. Svojou zbabelosťou a nerozhodnosťou do značnej miery stratili na úcte medzi ľuďmi, ktorý to všetko pozoroval a v duchu sa z porážky týchto pyšných, samospravodlivých mužov úprimne tešil.

Všetky Kristove slová a skutky mali hlboký význam, pretože ich vplyv sa po jeho ukrižovaní a nanebovstúpení ešte posilnil. Mnohí z tých, čo úzkostlivo čakali na výsledok diskusie s Ježišom, stali

sa nakoniec jeho učeníkmi, pretože slová onoho dňa ich pritiahli k nemu. Nikdy nemali zabudnúť na udalosť z chrámového nádvoría. Pri rozhovore bol príznačný rozdiel medzi Ježišom a veľkňazom. Pyšný hodnostár chrámu mal na sebe drahé ozdobné rúcho. Na hlave mal skvostný turban. Svojím správaním i vekom, prešedivenými vlasmi a dlhou striebornou bradou pôsobil majestátne. Svojím zjavom vzbudzoval posvätnú úctu prítomných. Kristus, Majestát neba, stál pred touto vznešenou osobnosťou bez okázalej nádhery. Bol len obvykle oblečený, v tvári pobledlý s výrazom pokojného smútku; no aj tak prezrádzala dôstojnosť a dobrotu, bola teda opakom veľkňazovho pyšného, sebavedomého a mrzutého výzoru. Mnohí z tých čo počuli Ježišove slová a videli jeho činy v chrámovom nádvorí prijali do srdca tohto Božieho proroka. Len čo sa však verejná mienka začala prikláňať k nemu, zvýšila sa aj nenávisť kňazov k Ježišovi. Ich nástrahám unikal síce uvážlivo, čo bolo ďalším dôkazom jeho božstva, to však ich hnev ešte viac roznecovalo.

Kristus v sporoch s rabínmi nemával v úmysle svojich odporcov ponížiť. Neradoval sa z ich tiesnivého postavenia. Mal pre nich významné poučenie. Jeho nepriatelia boli obvykle odzbrojení tým, že padli do osídla, ktoré chystali jemu. Svojím priznaním, že o pôvode Jánovho krstu nič nevedia, poskytli mu príležitosť, aby im pohotovo poukázal na ich skutočný stav a k mnohým varovným radám z minulosti pripojil ďalšiu.

Povedal: *„Čo myslíte? Istý človek mal dvoch synov. Prišiel k prvému a povedal mu: Syn môj, chod' dnes pracovať na vinicu. Ale ten mu odpovedal: Nechce sa mi. Neskôr to však oľutoval a šiel. Prišiel teda k druhému a povedal mu to isté. Ten odpovedal: Idem, pane, ale nešiel. Kto z tých dvoch splnil otcovu vôľu?„* [Matúš 21,28-31](#).

Táto náhla otázka prekvapila jeho poslucháčov. Pozorne sledovali podobenstvo a okamžite odpovedali: *„Ten prvý.“* Ježiš sa na nich uprene zadíval a s krajnou vážnosťou im povedal: *„Amen, hovorím vám, že colníci a neviestky vás predchádzajú do Božieho kráľovstva. Lebo Ján k vám prišiel cestou spravodlivosti, no neuverili ste mu, ale colníci a neviestky mu uverili. Vy ste to videli, ale ani potom ste neprejavili ľútosť a neverili ste mu.“* [Matúš 21,32](#).

Kňazi a starší museli dať správnu odpoveď na Kristovu otázku, a tým vyjadriť súhlas s konaním prvého syna. Tento syn predstavoval

publikánov, ktorými farizeji pohrdali a ktorých nenávideli. Publikáni o zásady mravnosti nedbali. Boli skutočnými priestupníkmi Božieho zákona; svojím životom krajne odporovali Božím požiadavkám. Boli to ľudia nevďační a neposvätení; akúkoľvek výzvu k práci na vinici Pánovej bezočivo odmietli. Keď však prišiel Ján a hlásal potrebu pokánia a krstu, publikáni prijímali jeho slovo a dali sa pokrstiť.

Druhý syn znázorňoval popredných vodcov židovského národa. Niektorí z farizejov sa kajali a prijali Jánov krst, ale vodcovia nechceli uznať, že prišiel od Boha. Jeho varovné a karhavé slová neprebudili v nich túžbu po náprave, „*ale farizeji a zákonníci odmietli Boží zámer, keď neprijali jeho krst.*“, [Lukáš 7,30](#). Pohrdli jeho posolstvom. Ako druhý syn, ktorý povedal: „*Áno, pane,*“, a nešiel, aj kňazi a starší naoko poslúchli, ale neboli poslušní. Boli okázalo zbožní, tvrdili, že Boží zákon zachovávajú, no šlo im len o zdanlivú poslušnosť. Farizeji tupili publikánov a zlorečili im ako ľudom krajne bezbožným; oni však svojou vierou a skutkami dokázali, že do Božieho kráľovstva predchádzajú aj samospravodlivých, veľmi osvietených mužov, ktorých skutky nezodpovedajú vyznaniu.

[412] Kňazi a starší nechceli počuť tieto ostré pravdy; ticho vyčkávali, kedy Ježiš povie niečo, čo by mohli obrátiť proti nemu; no pritom museli vypočuť ďalšie slová.

Kristus povedal: „*Počujte iné podobenstvo! Bol raz hospodár, ktorý vysadil vinicu, ohradil ju plotom, vykopal v nej lis a postavil vežu. Potom ju prenajal vinohradníkom a odcestoval. Keď sa priblížil čas oberačky, poslal k vinohradníkom svojich sluhov, aby mu prevzali úrodu. Ale vinohradníci pochytali jeho sluhov a jedného zbili, druhého zabili a ďalšieho ukameňovali. Znova poslal iných sluhov, viac ako predtým, ale urobili im takisto. Napokon k nim poslal svojho syna, pretože si myslel: Iste budú mať rešpekt pred mojim synom. Pri pohľade na syna si však vinohradníci povedali: Toto je dedič! Pod' te, zabime ho a jeho dedičstvo bude naše. Chytili ho, vyhodili von z vinice a zabili. Keď potom príde majiteľ vinice, čo urobí tým vinohradníkom?*“, [Matúš 21,33-40](#).

Ježiš to povedal všetkým prítomným, ale odpovedali kňazi a poprední muži: „*Zlých bez milosti zničí a vinicu prenajme iným vinohradníkom, ktorí mu budú načas odvádzať úrodu.*“, [Matúš 21,41](#). Predstavitelia spočiatku nepostrehli zmysel tohto podobenstva. Čoskoro však zistili, že sa sami odsúdili. Hospodárom podľa podoben-

stva bol sám Boh. On bol majiteľom vinice židovského národa, a on ju ohradil plotom Božieho zákona. Hliadková veža predstavovala chrám. Majiteľ vinice ju všemožne pripravil na dobrý zber úrody. Hovorí: „Čože ešte bolo treba spraviť na mojej vinici, čo by som nebol na nej urobil?“, [Izaiáš 5,4](#). Tým je znázornená Božia neúnavná starostlivosť o Izrael. Ako mali vinári hospodárovi načas odovzdať plody vinice, podobne mu mal aj Boží ľud vzdávať patričnú časť životom, ktorý zodpovedá prednostiam svätého povolania. No ako vinári zabili služobníkov, ktorých hospodár posielal k nim po ovocie, tak Židia zabíjali prorokov, ktorí z Božieho poverenia vyzývali ľud k pokániu. Zabíjali ich jedného za druhým. Potiaľ im podobenstvo bolo jasné, ale nemenej zrejmé bolo aj to ďalšie. V milovanom synovi, ktorého hospodár nakoniec poslal k svojim neposlušným vinohradníkom a ktorého oni tiež chytili a zabili, kňazi a poprední muži poznali Ježiša a jeho blízky koniec. Ved' už vtedy boli pripravení zabiť toho, ktorého im Otec poslal ako poslednú výzvu. V odplate, ktorá stihla nevďačných vinohradníkov, bola znázornená záhuba tých, čo sa pričínili o Kristovu smrť.

Spasiteľ na nich súcitne hľadel a pokračoval: „*Nikdy ste nečítali v Písmach: Kameň, ktorý zavrhli stavitelia, stal sa uholným kameňom. Pán to urobil a je to divné v našich očiach? Preto vám vravím, že sa vám odoberie Božie kráľovstvo a dá sa národu, ktorý bude prinášať jeho úrodu. Kto padne na ten kameň, doláme sa, a na koho on padne, rozmliaždi ho.*“, [Matúš 21,42-44](#).

[413]

Židia si toto proroctvo často opakovali v synagógach a vzťahovali ho na prichádzajúceho Mesiáša. Kristus bol uholný kameň židovského národa a celého plánu spasenia. Tento základný kameň židovskí stavitelia, kňazi a poprední muži Izraela práve teraz zavrhovali. Spasiteľ ich upozornil na tieto proroctvá, aby im názorne ukázal ich nebezpečenstvo. Všemožne sa im snažil objasniť podstatu toho, čo chceli vykonať.

Jeho slová mali ešte ďalší zámer. Kristus chcel, aby na otázku: „*Ked' potom príde majiteľ vinice, čo urobí tým vinohradníkom?*“, odpovedali práve tak, ako odpovedali. Sami nad sebou mali vysloviť súd. Napriek všetkým varovaniam sa nekajali, čím spečatili svoju záhubu. Spasiteľ im chcel pripomenúť, že túto záhubu si pripravili sami; chcel im ukázať, že Božia spravodlivosť ich zaslúžene zbavuje

národných predností, čo môže končiť nielen zničením chrámu a mesta, ale rozohnaním celého národa.

Poslucháči pochopili toto varovanie. Kňazi a starší boli napriek vlastnému súdu nad sebou pripravení splniť obraznú reč: „*Toto je dedič! Pod'te, zabime ho.*“, „*Len sa báli zástupov, lebo ony ho pokladali za proroka.*“, [Matúš 21,46](#). Verejná mienka stála totiž za Kristom.

Pripomienkou proroctva o zavrhnutom kameni dotkol sa Kristus skutočnej udalosti z dejín Izraela. Príbeh súvisel s výstavbou prvého chrámu. Aj keď sa to týkalo hlavne času Kristovho prvého príchodu, teda najmä Židov, poučné je to aj pre nás. Pri výstavbe Šalamúnovho chrámu veľké kamene, potrebné do základov a múrov, dostávali svoju konečnú úpravu priamo v kameňolome. Keď ich priviezli na stavenisko, remeselníci ich nemuseli opracovávať a mohli ich hneď použiť. Vtedy priviezli aj zvláštny kameň, neobvykle veľký, určený do základu, no remeselníci nemohli preň nájsť miesto a odvrhli ho. Nepoužitý tu len zavadzal. Dlho tu zostával ako kameň zavrhnutý. Keď však stavitelia zakladali uhol, dlho hľadali dostatočne veľký, podporný a pre toto významné miesto vhodný kameň, ktorý by uniesol patričnú záťaž. Nerozvážnou voľbou sa mohla ohroziť bezpečnosť celej stavby. Museli vyhľadať kameň, ktorý by bol odolný voči slnku, mrazu a búrke. Ľudia v rôznych dobách používali rozličné kamene, tie sa však pod veľkou ťarchou obvykle rozdrvili; iné zasa neznašali poveternostné zmeny. Stavitelia si nakoniec všimli zavrhnutý kameň. Bez najmenej trhlinky odolával povetriu, slnku i búrke. Odborníci tento kameň preskúmali. Obstál vo všetkých uskutočnených skúškach. Zostávala len skúška posledná. Ak znesie silný tlak, použijú ho za uholný kameň. Skúsili to. Kameň vydržal; preniesli ho na určené miesto, na ktoré presne zapadol. V prorockom videní Izaiáš spozoroval, že tento kameň predstavuje Krista. Hovorí:

[414]

„*Hospodina mocnosť pokladajte za svätého, nech je on vaším postrachom a ľakom. On bude svätyňou, kameňom úrazu a skalou potknutia pre oba domy Izraela. Pascou a osídľom pre obyvateľov Jeruzalema. Mnohí sa potknú oň a padnú a roztriešťa sa, zamocú a chytia sa.*“, [Izaiáš 8,13-15](#). V prorockom videní prvého adventu Izaiáš pozoroval, že Kristus bude musieť znášať prieskum a skúšky symbolického uholného kameňa Šalamúnovho chrámu. „*Preto takto vraví Hospodin, Pán: Ajhľa, ja kladiem na Sione kameň, kameň*

osvedčený, vzácny, uholný kameň, pevne založený: Kto verí, nebude zahanbený!., Izaiáš 28,16.

Boh vo svojej nekonečnej múdrosti vybral základný kameň a položil ho sám. Nazval ho kameňom „pevne založeným„. Celý svet môže naň položiť svoje bremeno a utrpenie; tento kameň to všetko unesie. Celkom bezpečne možno na ňom stavať. Kristus je tým „kameňom osvedčeným„. Tí, čo dúfajú v neho, nebudú sklamaní. Tento kameň bol podrobený každej skúške. Vydržal zát' až Adamovej viny i viny jeho potomstva; víťazne obstál v náporoch mocností zla. Niesol bremeno všetkých kajúcnych hriešnikov. Hriešne srdce našlo v Kristovi pomoc. On je prepevný základ. Bezpeční sú všetci, čo sa naňho spoliehajú.

Izaiášovo proroctvo nazýva Krista pevným základom i kameňom úrazu. Apoštol Peter z vnuknutia Ducha Svätého napísal celkom jasne, komu je Kristus základným kameňom a komu kameňom úrazu:

„Ked' ste okúsili aký dobrý je Pán, prichádzajte k nemu, živému kameňu, ktorý ľudia síce zavrhli, ale pred Bohom je vyvolený a vzácny, a dajte sa vbudovať aj vy ako živé kamene do duchovného domu, do svätého kňazstva, aby ste prinášali duchovné obety, príjemné Bohu skrze Ježiša Krista. Preto je v Písme: Hl'a, kladiem na Sione kameň uholný, vyvolený a vzácny; kto v neho verí, nebude zahanbený. Vám teda, ktorí veríte, je na česť; pre tých však, čo neveria: Kameň čo stavitelia zavrhli, sa stal kameňom uholným, kameňom úrazu a skalou pohoršenia. Oni naň narážajú, lebo neveria slovu.,, 1. Petra 2,3-8.

Kristus je pre veriacich ľudí pevný základ. Oni sa pri páde na túto skalu lámu. Tým je znázornená povolnosť Kristovi a viera v neho. Padnúť na túto skalu a rozbiť sa znamená zrieknuť sa vlastnej spravodlivosti a ísť ku Kristovi v pokore dieťaťa, ísť svoje prestúpenia a veriť v jeho odpúšťajúcu lásku. Vo viere a poslušnosti [415] smieme tiež budovať na Kristovi ako na svojom základe.

Na tomto živom kameni môžu rovnako budovať Židia i pohania. To je jediný základ, na ktorom môžeme bezpečne stavať. Je dosť veľký a pevný, aby uniesol zát' až a bremená celého sveta. A ktokoľvek, spojený s Kristom, tým živým Kameňom, buduje na tomto základe, sám sa stáva živým kameňom. Mnohí ľudia sa otesávajú, zjemňujú a okrásľujú vlastným úsilím, ale nemôžu sa stať „živými

kameňmi,, pretože nie sú spojení s Kristom. Bez tohto spojenia nikto nemôže byť spasený. Bez Kristovho života v nás neodoláme búrke pokušenia. Naše večné blaho závisí od prepevného základu. Mnohí dnes budujú na nepreskúmaných základoch. Keď potom prídu dažde, strhnú sa búrky a záplavy, ich dom padne, pretože nebol zbudovaný na večnej skale, na uholnom kameni, Ježišovi Kristovi.

Tým, čo „*naň narážajú, lebo neveria slovu*,, Kristus je skalou pohoršenia. Ale „*kameň, čo stavitelia zavrhlí, stal sa kameňom uholným*,,. Ako onen zavrhnutý kameň aj Kristus vo svojom pozemskom poslaní znášal opovrhnutie a potupu. Bol „*opovrhnutý a opustený ľuďmi, muž bolesti, ktorý poznal nemoci; opovrhnutý bol a nevážili sme si ho.*„, [Izaiáš 53,3](#). Blízko bol však čas jeho oslávenia. Vzkriesením z mŕtvych bol označený za „*Božieho Syna v moci*„, [Rimanom 1,4](#). Pri svojom druhom príchode zjaví sa ako Pán neba i zeme. Tí, čo ho teraz hodlali ukrižovať, uznajú jeho moc. Pred celým vesmírom sa zavrhnutý kameň stane uholným kameňom.

„*A na koho on (kameň) padne, rozmliaždi ho.*„, [Matúš 21,44](#). Ľud, ktorý zavrhol Krista, mal čoskoro byť svedkom zničenia svojho mesta i celého národa. Jeho sláva mala byť ponížená a akoby vetrom odviata. A čo bolo príčinou tejto záhuby Židov? Bola to skala, na ktorej mali stavať a byť v bezpečí. Bola to Božia dobrota, ktorou pohrdli, spravodlivosť, ktorú odmietli, milosrdenstvo, ktoré zľahčili. Ľudia odporovali Bohu a všetko, čo im malo slúžiť na spasenie, urýchlilo ich záhubu. Všetko, čo Boh určil pre život, slúžilo im na smrť. Keď Židia ukrižovali Krista, spečatili zničenie Jeruzalema. Krv preliata na Golgote, stala sa im bremenom, ktoré ich strhlo do časnej i večnej záhuby. Podobne tomu bude aj vo veľký deň posledného súdu, keď odsúdenie padne na tých, čo pohrdli Božou milosťou. Kristus, ich Skala pohoršenia, im potom bude vrchom odplaty. Sláva jeho tváre bude pre spravodlivých životom, pre bezbožných spaľujúcim ohňom. Hriešnik bude zničený preto, že pohrdol Božou láskou a jeho milosťou.

[416] Mnohými príkladmi a opätovným varovaním upozorňoval Ježiš Židov na následky zavrhnutia Božieho Syna. Podobne oslovoval vo všetkých dobách tých, čo ho nechcú prijať za svojho Vykupiteľa. Patrí im každé varovné slovo. Znesvätený chrám, neposlušný syn, nevďační vinohradníci, povyšovační stavitelia sú výstižným obra-

zom skúsenosti každého hriešnika. Ak sa nebude kajat', stihne ho podobný údel.

66. kapitola — Spor

Kňazi a poprední muži ticho počúvali Kristove karhavé slová. Jeho výčitky nemohli vyvrátiť. Ešte viac však boli rozhodnutí zmocniť sa ho, preto poslali za ním špehov, *„ktorí predstierali, že sú spravodliví, aby ho podchytili v slovách a mohli vydat' vrchnosti a vladárskej moci., Lukáš 20,20.* Neposlali za ním starších farizejov, s ktorými sa Ježiš často stretával, ale mladých, horlivých a nadšených mužov, ktorých – ako sa nazdávali – Kristus nepozná. Prišli s nimi aj niektorí herodiáni, ktorí mali vypočúť Kristove výroky, aby ho potom pred veľradou mohli usvedčiť. Hoci sa farizeji a herodiáni medzi sebou krajne nenávideli, teraz ich dojemne spájala odpor voči Kristovi.

Farizeji neznášali rímske vymáhanie daní. Boli presvedčení, že sa to nezlučuje s Božím zákonom. Teraz videli príležitosť, ako Ježišovi pripraviť nástrahu. Špehovia prišli k nemu, a zdanlivo úprimne, akoby sa chceli dozvedieť, aká je ich povinnosť, povedali: *„Učiteľ, vieme, že správne hovoríš a učíš. Neuprednostňuješ nikoho, ale podľa pravdy učíš Božej ceste. Je nám dovolené platiť daň cisárovi, či nie?., Lukáš 20,21.22.*

Keby slová *„Vieme, že správne hovoríš a učíš,* boli mienené úprimne, boli by obdivuhodným vyznaním. Bol však v nich ľstivý zámer, aj keď ich svedectvo bolo pravdivé. Farizeji vedeli, že Kristus hovorí a učí správne, a podľa svojho vlastného svedectva budú raz súdení.

Špehovia sa nazdávali, že svoj zámer dôkladne maskujú; Ježiš im však čítal v srdci ako v otvorenej knihe a poznal ich pokrytectvo. Povedal: *„Prečo ma pokúšate?.,* Čím im dal znamenie, ktoré nežiadali. Dokázal im, že číta ich skrytý zámer. Ešte viac ich zmiatla výzva: *„Prineste mi denár!.,* Keď mu ho priniesli, on sa ich opýtal: *„Čí je to obraz a nápis?.,* Odpovedali: *„Cisárov!.,* Ukázal na nápis mince a povedal: *„Čo je cisárovo, dajte cisárovi, a čo je Božie, dajte Bohu!., Marek 12,15-17.*

Špehovia očakávali, že Ježiš im odpovie priamo tak alebo onak. Keby povedal, že dávať cisárovi daň je protizákonné, mohli to oznámiť rímskej vrchnosti a obviniť ho z podnecovania vzbury. V prípade, že daň bude pokladať za zákonitú, obvinia ho pred ľuďom, že neuznáva Boží zákon. Teraz si však uvedomovali svoju porážku a rozpaky. Ich plány boli skrížené. Na jeho stručnú odpoveď nemali čo povedať.

Kristus neodpovedal vyhýbavo, ale priamo na otázku. Držal v ruke rímsku mincu s menom a podobou cisára a vyhlásil, že pod ochranou rímskej ríše sú povinní žiadanú podporu odvieť, pokiaľ to, pravda, neodporuje vyššej povinnosti. Pri všetkom uznávaní zákona zeme vždy mali predovšetkým pamätať na vernosť Bohu.

Spasiteľ ove slová: „*Čo je Božie, dajte Bohu*„ boli prísny pokarhaním židovského čachrovania. Keby boli verne plnili svoje povinnosti voči Bohu, neboli by sa dostali do područia cudzej moci. Nad Jeruzalemom by neviaľa rímska zástava, v jeho bránach by nebola rímska stráž a v jeho hradbách by nevládol rímsky miestodržiteľ. Židovský národ trpel za svoje odpadnutie od Boha.

Keď farizeji počuli Kristovu odpoveď, „*zadivili sa, nechali ho a odišli*„. **Matúš 22,22**. Pokarhal ich pokrytectvo a domýšľavosť, pričom vyslovil významnú zásadu, ktorá jasne definuje medze povinnosti človeka voči občianskej vláde, i povinnosti voči Bohu. V mysli mnohých bola táto pochybná otázka vyriešená. V ďalšom živote sa už riadili touto správnou zásadou. Aj keď mnohí odišli nespokojní, videli, že podstata otázky bola jasne vyložená, a obdivovali Ježišovu prezieravosť.

Sotva boli farizeji umlčaní, prišli so svojimi ľstivými otázkami saduceji. Tieto dve strany sa vzájomne prudko nenávideli. Farizeji sa prísne pridržali tradícií. Dôsledne plnili vonkajší ceremoniál, úzkostlivo dodržiavali obradné umývanie, pôsty, dlhé modlitby a okázalo dávali almužny. Kristus však oznámil, že svojimi čisto ľudskými názormi a príkazmi znevažujú Boží zákon. Aj keď šlo vcelku o triedu fanaticov a pokrytco, našli sa medzi nimi ľudia úprimne zbožní, ktorí prijali Kristovo učenie a stali sa jeho učeníkmi. Saduceji zavrholi farizejské tradície. Viac sa pridržali Písma a pokladali ho za pravidlo života; no prakticky to boli skeptici a materialisti.

Saduceji popierali existenciu anjelov, zmŕtvychvstanie, učenie o budúcom živote s odmenou či potrestaním. Tým všetkým sa lí-

[419]

šili od farizejov. Tieto dve skupiny sa však predovšetkým preli o vzkriesenie. Farizeji pevne verili vo vzkriesenie, ale v týchto diskusiách ich názory na budúci stav boli rozpačité. Smrt' im zostávala nevysvetliteľným tajomstvom. Ich neschopnosť vyvrátiť dôvody saducejov vyvolávala ustavičnú podráždenosť. Výmeny názorov medzi týmito dvoma skupinami sa obvykle menili na nepriateľské hádky, po ktorých bola priepasť medzi nimi ešte väčšia než na začiatku. Saducejov bolo oveľa menej ako ich odporcov a na obecný ľud nemali príliš veľký vplyv, no mnohí z nich boli bohatí a patrične to využívali. Spomedzi nich bola nielen väčšina kňazov, ale z ich stredu obvykle volili aj veľkňaza. Výslovnou podmienkou však bolo, že ich skeptické názory nebudú predmetom svárov. Početná prevaha a popularita farizejov nútila saducejov k názorovým ústupkom, aspoň navonok, keď zastávali kňazský úrad, no už sama skutočnosť, že mohli byť do tohto úradu zvolení, dávala možnosť šírenia ich bludných názorov.

Saduceji zavrhovali Ježišovo učenie; nechceli pripustiť, že by sa duch, ktorý v Ježišovi pôsobil, prejavoval takto. Okrem toho jeho učenie o Bohu a budúcom živote odporovalo ich názorom. Boh podľa viery saducejov je Bytie človeku nadradené. Tvrdili, že vševládna prozreteľnosť a Božia predvídavosť človeka zbavuje slobodnej vôle a znižuje ho na otroka. Verili, že Boh stvoril človeka, no potom ho ponechal, aby o sebe rozhodoval sám a nezávisel od nijakého vyššieho vplyvu. Verili, že človek má možnosť slobodne rozhodovať o vlastnom živote a určovať beh sveta; že je teda sám tvorcom svojho osudu. Popierali, že by Boží Duch pôsobil prostredníctvom ľudí či prírody. Okrem toho verili, že človek sa môže správnym používaním svojich prirodzených schopností povzniesť a zušľachtiť sám, a dôslednou, prísnu náročnosťou voči sebe môže sa očistiť.

Podľa predstáv o Bohu sa utvárala aj ich povaha. Keďže podľa ich názoru Boh o človeka záujem nemá, ani oni nedbali jeden o druhého a málo spolu držali. Neuznávali vplyv Ducha na ľudskú činnosť, a preto vo svojom živote neočakávali prejavy jeho moci. Ako ostatní Židia aj oni sa vychvalovali svojou príslušnosťou k Abrahámovmu pokoleniu i svojím prísny zachovávaním požiadaviek zákona, aj keď im chýbal duch tohto zákona, viera i abrahámovská dobročinnosť. Prejavovali málo zľutovnej lásky. Verili, že všetci

Ľudia si môžu dopriať pohodu a požehnanie života; k potrebám a utrpeniu iných zostávali ľahostajní. Starali sa len o seba.

Slovami i činmi svedčil Kristus o Božej nadprirodzene pôsobiacej moci, o budúcom živote, o Bohu ako Otcovi ľuďí, ktorý má stále na zreteli ich skutočné záujmy. Pôsobenie Božej moci zjavoval v láskavom a súcitnom príklone k ľuďom, ktorý bol výčitkou sebeckej výlučnosti saducejov. Učil, že Boh svojím Duchom Svätým pôsobí na srdce človeka v záujme jeho časného i večného blaha. Poukázal, ako mylné je spoliehať sa, že ľudské úsilie môže zmeniť povahu, pretože tu ide o dielo Božieho Ducha.

Saduceji boli rozhodnutí toto učenie vyvrátiť. Vyhľadávaním sporu s Ježišom chceli ho znevážiť, aj keby nevymohli jeho odsúdenie. Chceli s ním diskutovať o vzkriesení. Ak bude s ich názorom súhlasiť, tým viac urazí farizejov, ak im bude odporovať, potom môžu jeho učenie zosmiešniť.

Ak sa má podľa saducejov aj nesmrteľné telo skladať z tých istých hmotných častí ako telo smrteľné, potom človek aj po zmŕtvychvstaní musí mať telo z mäsa a krvi a vo večnosti musí pokračovať pozemským životom. Musia tam teda byť aj pozemské rodinné zväzky, muž a žena budú žiť ďalej pospolu, ľudia sa budú ženiť a vydávať, všetko pôjde ďalej ako pred smrťou. Podľa toho by aj v novom živote pretrvávali telesné slabosti a vášne.

Odpoveďou na ich otázku Ježiš poodhrnul oponu budúceho života. Povedal: „*Ved' pri zmŕtvychvstaní sa ľudia ani neženia, ani nevydávajú, ale sú ako anjeli v nebi.*“, [Matúš 22,30](#). Poukázal na zvrátenosť saducejských názorov. Ich tvrdenia boli falošné. Ježiš dodal: „*Blúdite, lebo nepoznáte Písma ani Božiu moc.*“, [Matúš 22,29](#). Neobviňoval ich ako farizejov z pokrytectva, ale z poblúdenia vo viere.

Saduceji sa nazdávali, že zo všetkých ľudí sa len oni najpresnejšie pridŕžajú Písma. Ježiš im ukázal, že jeho pravý význam nepoznajú. Správne mu však možno porozumieť len vo svetle Ducha Svätého. Vyhlásil, že príčinou ich zmätku viery a zatemnenia mysle je ich neznalosť Písma a Božej moci. Božie tajomstvo chceli vystihnúť obmedzeným ľudským rozumom. Kristus ich vyzýval, aby svoju myseľ otvárali pravdám Písma, potom sa ich chápanie rozšíri a posilní. Tisíce ľudí strácajú vieru len preto, že svojím obmedzeným rozumom nemôžu pochopiť Božie tajomstvá. Keď že nevedia

[420]

vysvetliť predivné pôsobenie Božej prozreteľnosti, zavrhujú prejav tejto moci a všetko prisudzujú prírodným silám, ktorým rozumejú ešte menej. Jediným kľúčom na pochopenie tajomstva sveta je uznanie Božej všadeprítomnej moci. Ľudia potrebujú uznať Boha ako Stvoriteľ a vesmíru, ako toho, ktorý všetko riadi a vedie. Potrebujú lepšie poznať jeho povahu a tajomstvo jeho pôsobenia.

Kristus vysvetlil svojim poslucháčom, že keby nebolo zmŕtvychvstania, potom stráca zmysel aj Písmo, na ktoré sa odvolávajú. Povedal: „*Či ste nečítali o zmŕtvychvstaní čo vám Boh povedal: Ja som Boh Abrahámov, Boh Izákov a Boh Jákobov? Ved' on nie je Bohom mŕtvych, ale živých.*“, [Matúš 22,31.32](#). Boh pokladá za skutočné aj to, čo ešte neexistuje. Vidí koniec od počiatku. I zámer svojho pôsobenia pokladá za dielo hotové. Od Adama až po posledného spravodlivého, ktorý zomrel, všetci na hlas Božieho Syna vstanú z hrobov a dostanú dar nesmrteľnosti. Boh bude ich Bohom a oni budú jeho ľuďom. Medzi Bohom a vzkriesenými svätými bude úzky, láskyplný vzťah. Tento zamýšľaný cieľ Boh už pokladá za skutočnosť. Mŕtvi sú pre neho živí.

[421] Kristove slová umlčali saducejov. Nemali mu čo povedať. Ani jediné jeho slovo nemohli zneužiť proti nemu. Jeho protivníci zožali len opovrhnutie ľudu.

Farizeji však stále dúfali, že povie niečo, čím by ho mohli zlomyseľne usvedčiť. Nahovorili istého učeného zákonníka, aby sa Ježiša spýtal na najdôležitejšie prikázanie Desatora.

Farizeji pokladali prvé štyri prikázania, ktoré vyjadrujú povinnosti človeka k Stvoriteľovi, za dôležitejšie než ostatných šesť, ktoré upozorňujú človeka na jeho povinnosti k blížnemu. Preto sa im veľkou mierou vytratila pravá zbožnosť. Ježiš pripomínal ľuďom tento ich veľký nedostatok a upozornil na naliehavú potrebu dobrých skutkov poukazom, že strom sa pozná po ovocí. Preto ho obvinili, že šiestim prikázaniam dáva prednosť pred prvými štyrmi.

Spomenutý zákonník pristúpil k Ježišovi s priamou otázkou: „*Ktoré prikázanie je najhlavnejšie zo všetkých?*“, [Marek 12,28](#). Kristova odpoveď je jasná a presvedčivá: „*Najhlavnejšie je toto: Počuj Izrael! Náš Boh je jediný Pán! Miluj Pána, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou, celou mysl'ou a celou silou!*“, [Marek 12,29-30](#). To druhé je podobné prvému, povedal Kristus, lebo z neho vyplýva: „*Miluj svojho blížneho ako seba samého! Nejestvuje iné prikázania*

nie väčšie ako tieto., [Marek 12,31](#). „Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý zákon i proroci., [Matúš 22,40](#).

Prvé štyri prikázania Desatora vyjadrujú jediný významný príkaz: „Miluj Pána, svojho Boha, celým srdcom!., Šesť ostatných je zahrnutých v príkaze druhom: „Miluj svojho blížneho ako seba samého!., Obe tieto prikázania sú vyjadrením zásad lásky. Nemožno zachovávať to prvé a prestupovať druhé, ani naopak. Ak vo svojom srdci dáme prvoradé miesto Bohu, potom aj náš vzťah k blížnemu bude správny. Budeme ho milovať ako sami seba. Ak budeme Boha milovať nadovšetko, potom budeme aj k blížnemu krajne láskaví.

Keď že všetky prikázania možno zhrnúť do príkazu lásky k Bohu a k blížnemu, nemožno potom prestúpiť ani jediné z nich bez toho, aby sa tým neporušila táto zásada. Kristus učil svojich poslucháčov, že Boží zákon nemožno deliť na prikázania dôležité a menej významné, ktoré by sa mohli beztrestne prehliadať. Náš Pán pokladá prvé štyri i ďalších šesť prikázaní za Boží celok a učí nás, že lásku k Bohu dokážeme tým, keď zachováme všetky jeho prikázania.

Zákonník, ktorý sa Ježiša pýtal, bol zbehlý v zákone a obdivoval jeho slová. Nečakal, že prejaví takú dôkladnú znalosť Písma. Lepšie pochopil zásady, ktoré sú základom svätých prikázaní. V prítomnosti kňazov a popredných mužov poctivo doznal, že Kristus správne vyložil zákon a dodal:

„Správne, Učiteľ, povedal si pravdu! Jediný je a okrem neho iného niet! A milovať ho celým srdcom, celým umom i celou silou a milovať blížneho ako seba samého, je viac ako všetky zápalné obety a žertvy., [Marek 12,32.33](#).

Kristova múdra odpoveď zákonníka presvedčila. Vedel, že židovské náboženstvo spočíva skôr na vonkajších obradoch než na vnútornej zbožnosti. Čiastočne si uvedomil bezcennosť obradných obetí a bezduchého prelievania krvi za hriech. Poznal, že láska k Bohu a poslušnosť, ako aj nesebecký vzťah k blížnemu má oveľa väčšiu cenu než celý obradný systém. Svojou ochotou uznať správnosť Kristovho výkladu ako aj rozhodnou pohotovou odpoveďou v prítomnosti ľudu sa tento zákonník výrazne líšil od kňazov a starších. Kristus mal súčiť s týmto zákonníkom, ktorý sa odvážil vyjadriť svoje presvedčenie napriek hnevu kňazov a hrozbe popredných mužov. „Keď Ježiš videl, že múdro odpovedal, riekol mu: Nie si ďaleko od Božieho kráľovstva., [Marek 12,34](#).

Zákonník bol blízko Božieho kráľovstva, lebo pochopil, že skutky spravodlivosti sú Bohu milšie než spaľované či iné obete. Mal by ešte uznať Kristovo božstvo a vierou v neho prijať moc, aby tieto skutky mohol aj konať. Obradné služby boli bezvýznamné, ak ich živá viera nespájala s Kristom. Aj mravný zákon stráca svoj zmysel, ak nepochopíme, aký má vzťah k Spasiteľovi. Kristus opätovne vyjadril, že Otcov zákon znamená viac než len mocenské príkazy a nároky. Zákon obsahuje tú istú zásadu, ktorou sa vyznačuje evanjelium. Zákon ukazuje človekovi jeho povinnosť i jeho vinu. Potom musí hľadať u Krista odpustenie a silu na to, aby mohol plniť požiadavky zákona.

Medzitým, čo Ježiš odpovedal zákonníkovi, prišli aj farizeji. Obrátil sa teda na nich s otázkou: „*Čo si myslíte – o Kristovi – či je syn?*“, Touto otázkou ich chcel vyskúšať, aby vyznali, čo súdia o Mesiášovi, či ho pokladajú len za človeka, alebo za Božieho Syna. Ozvali sa hlasy: „*Dávidov.*“, Keď Ježiš prejavil svoje božstvo mocnými zázrakmi, keď liečil chorých a kriesil mŕtvych, ľudia sa pýtali: „*Či to nie je syn Dávidov?*“, Sýrofeničanka, slepý Bartimeus a mnohí iní volali k nemu o pomoc: „*Zmiluj sa nado mnou, Pane, syn Dávidov!*“, [Matúš 15,22](#). Keď vchádzal do Jeruzalema, ľudia ho radostne pozdravovali: „*Hosanna, synovi Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!*“, [Matúš 21,9](#). Aj deti v chráme to nadšene opakovali. No napriek tomu mnohí, aj keď Ježiša nazývali synom Dávidovým, neuznávali jeho božstvo. Necháпали, že syn Dávidov, je Boží Syn.

[423] Na odpoveď, že Kristus je syn Dávidov, povedal: „*Ako ho potom Dávid v duchu nazýva Pánom, keď vraví: Povedal Pán môjmu Pánovi: Posad' sa mi po pravici, kým ti nepoložím nepriateľov pod nohy? Ak ho teda Dávid volá Pánom, ako mu je synom? A nik nevedel odpovedať ani slovo a od toho dňa sa ho už nikto neodvážil vypytovať.*“, [Matúš 22,43-46](#).

Bol posledný deň, čo Ježiš učil v chráme. Pozornosť všetkých v Jeruzaleme zhromaždených sa obrátila na neho. Ľudia sa tiesnili v chrámovom nádvorí, pozorovali priebeh debaty a dychtivo sledovali jeho slová. Nikdy predtým nič podobné nevideli. Stál tu mladý Galilejčan bez pozemskej slávy a kráľovskej hodnosti. Okolo neho boli skvostne oblečení kňazi, poprední muži v slávnostných rúchach so stavovskými odznakmi i zákonníci so zvitkami v rukách, na ktoré sa často odvolávali. Ježiš stál pred nimi pokojne a s kráľovskou dôstojnosťou. Obdarený nebeskou mocou uprene hľadel na svojich odporcov, ktorí zavrhovali jeho učenie, pohrdali ním a najradšej by ho boli pripravili o život. Márne sa už toľkokrát pokúšali zákerne ho chytiť a odsúdiť. Čistou a jasnou pravdou stále znova odrážal bludné názory kňazov a farizejov. Týmto vodcom vyložil ich skutočný stav a upozornil ich na trest, ktorý ich určite stihne, ak zotrvejú vo svojich prevrátených skutkoch. Krajne úprimne ich varoval. Kristus však musel splniť ešte niečo iné. Čakal ho ďalší zámer.

Záujem ľudí o Krista a jeho dielo stále rástol. Jeho učenie ľudí vábilo, ale aj veľmi narúšalo ich predstavy. Ľudia si vážili kňazov a rabínov pre ich vzdelanosť a okázalú zbožnosť. Vo všetkých náboženských záležitostiach sa vždy poslušne podriadovali ich autorite. Teraz však videli, že títo ľudia sa snažia znevážiť Ježiša, učiteľa, ktorého cnosť a poznanie bolo tým výraznejšie, čím viac naňho útočili. V zamračených tvárach kňazov a starších pozorovali porážku a rozpaky. Divili sa, že poprední muži nechceli uveriť v Ježiša, keď jeho učenie je tak jasné a jednoduché. Sami sa nevedeli rozhodnúť. Úzkostlivo pozorovali správanie tých, ktorých rady vždy prijímali.

Kristus svojimi podobenstvami chcel varovať popredných mužov a poučiť ľudí, ktorý ho ochotne počúval. Bolo však treba prehovoriť ešte jasnejšie. Ľudí zotročovala úcta k tradíciám, slepá dôvera v nehodných kňazov. Kristus musel zlomiť tieto okovy. Bolo treba dôkladne obnažiť povahu kňazov, vodcov a farizejov.

[425]

Povedal: *„Na Mojžišovu stolicu zasadli zákonníci a farizeji. Robte teda a zachovávajúte všetko, čo vám hovoria, ale podľ a ich skutkov nerobte, lebo hovoria, ale nerobia., Matúš 23,2.3.* Zákonníci a farizeji tvrdili, že majú podobne božskú moc ako Mojžiš. Ako vykladači zákona a sudcovia ľudu pokladali sa za jeho dôstojných nástupcov, pritom požadovali od ľudu krajnú úctu a poslušnosť. Ježiš radil svojim učeníkom, aby robili to, čo rabíni učia podľ a zákona, ale aby sa neriadili ich príkladom. Oni sami totiž nežili podľ a toho, čo učili.

Mnohé z ich učenia odporovalo Písmu. Ježiš povedal: *„Zväzujú ťažké bremená, ktoré nemožno uniesť a kladú ich ľudom na plecía, ale sami nechcú ani prstom pohnúť., Matúš 23,4.* Farizeji vyžadovali zachovávanie mnohých pravidiel, ktoré boli odvodené z tradície a nerozumne obmedzovali osobnú slobodu. Výkladom určitých častí zákona ukladali ľudu také povinnosti, ktoré sami tajne prehliadali a ktorým sa aj zámerne vyhýbali.

Svoje hlavné poslanie videli v okázalej zbožnosti. Nič nebolo príliš sväté, aby neslúžilo tomuto cieľu. Boh povedal Mojžišovi o svojich prikázaniach: *„Priviaž si ich ako znamenie na ruku, budeš ich mať ako pásku na čele medzi očami., 5. Mojžišova 6,8.* Tieto slová majú hlboký význam. Ak človek uvažuje o Božom slove a ak podľ a neho žije, zušľachtuje sa mu povaha. Zásady Božieho zákona sa prejaví v spravodlivom a súcítnom konaní. Človek nepodľ ahne úplatkom a rôznemu inému zvodnému pokušeniu. Jeho ruky budú konať skutky lásky a milosrdenstva. Oči upreté na ušľachtilý cieľ budú jasné a úprimné. Výrazný obličaj a výrečné oči budú svedčiť o čistej povahe toho, kto miluje a váži si Božie slovo. To všetko si však Židia v Kristovej dobe neuvedomovali. Príkaz, ktorý dostal Mojžiš, chápali ako povinnosť nosiť prikázania Písma zjavne na sebe. Preto si ich vypísali na pergamenové pásy a nimi obväzovali hlavu a zápästie. Tým im však Boží zákon neprenikol hlbšie do mysle a srdca. Tieto pergameny boli len znamením pútajúcim pozornosť ľudu. Šlo im o okázalú zbožnosť, ktorá v ľudoch prebúdza úctu. Ježiš však zasadil tvrdú ranu tejto márnomyseľnej pretvárke.

„Všetky svoje skutky konajú len preto, aby ich ľudia videli. Rozširujú svoje modlitebné remienky a zväčšujú strapce na rúchach. Radi majú popredné miesta na hostinách a prvé sedadlá v synagógach, pozdravy na námestiach a aj to, keď ich ľudia volajú: Majstre! Vy

sa však nedávajte volat': Majstre, lebo jeden je váš učiteľ a vy všetci ste bratia. Ani otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo jeden je váš Otec, ten nebeský. Ani sa nedávajte volat' vodcami, lebo jeden je váš Vodca, Kristus.,, [Matúš 23,5-10](#). Spasiteľ tu jasne odhalil ich sebeckú ctibažnosť, derúcu sa k mocenskému postaveniu, obnažil ich falošnú pokoru, pod ktorou sa skrývalo srdce plné lakomstva a závidi. Pri slávnostných príležitostiach si pozvaní hostia sadali podľa svojho postavenia a tí, ktorí dostali najprednejšie miesta, boli stredom pozornosti a zvláštnej priazne. Farizeji sa stále usilovali o túto poctu. Ježiš tieto zvyky odsudzoval.

[426]

Karhal aj márnivú túžbu po oslovení rabbi a majster. Taký titul podľa jeho slov nepatrí ľuďom, ale Kristovi. Kňazi, zákonníci, poprední muži, vykladači a prisluhovači zákona, sú predsa všetci bratia, deti jedného Otca. Ježiš pripomínal ľudu, aby vznešeným titulom nikomu nedávali právo ovládať svoje svedomie alebo presvedčenie.

Keby Kristus bol dnes na zemi v spoločnosti všelijakých „dôstojných,, alebo „velebných pánov,, neopakoval by to, čo povedal: „Nedávajte sa volat' vodcami, lebo jeden je váš Vodca, Kristus,,? Písmo hovorí o Bohu, že „sväté a hrozné je jeho meno,, [Žalm 111,9](#). O kom z ľudí by sa toto dalo povedať? Ako málo múdrosti a spravodlivosti je v človekovi! Ako mnohí takto oslovovaní nesprávne predstavujú Božie meno a Božiu povahu! Ako často sa pod skvostným rúchom a za vznešeným a posvätným úradom skrýva svetská ctižiadosť, krutovláda a najpodlejšie hriechy! Spasiteľ dodal:

„Najväčší z vás bude vašim služobníkom. Kto sa povýši, bude ponížený, a kto sa poníži, bude povýšený.,, [Matúš 23,11.12](#). Kristus opätovne pripomína, že pravá veľkosť sa meria mravnou hodnotou. Podľa nebeského hodnotenia povahová vznešenosť spočíva v činorodom živote pre blaho našich spolublížnych a v skutkoch lásky a milosrdenstva. Kristus, Kráľ slávy, bol služobníkom padlého človeka.

Ježiš povedal: „Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci. Zatvárate nebeské kráľovstvo pred ľuďmi. Sami doň nevchádzate a tým, čo by chceli vojsť, nedovolíte.,, [Matúš 23,13](#). Kňazi a zákonníci prekrucovaním Písma zaslepovali tých, čo by bez nich boli poznali Kristovo kráľovstvo i vnútorný božský život, tak podstatne dôležitý pre skutočnú svätosť.

„Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Vyžierate domy vdov pod zámienu dlhých modlitieb. Preto prepadnete prísnejšiemu súdu.“, [Matúš 23,14](#). Farizeji silne ovplyvňovali ľud a zneužívali to pre vlastné záujmy. Získavali dôveru zbožných vdov a za povinnosť im ukladali, aby svoj majetok obetovali na náboženské účely. Títo úskoční intrigáni sa potom zmocnili ich peňazí a používali ich pre vlastné ciele. Dlhými verejnými modlitbami a krajne okázalou zbožnosťou prikrývali svoju nepoctivosť. Kristus vyhlásil, že pre toto pokrytectvo ich stihne ťažší súd. Tá istá výčitka je aj dnes aktuálna; týka sa všetkých zdanlivo veľmi zbožných ľudí. Ich život je poškvrnený sebeckosťou a lakomstvom, aj keď to zakrývajú zdanlivou čistotou a načas sa snažia oklamať svojich spolublížnych. Boha však nemôžu oklamať. On číta každý zámer srdca a súdiť bude každého podľa skutkov.

[427]

Kristus neúprosne odsudzoval nepravosti; starostlivo však dbal, aby nezľahčil povinnosť človeka. Karhal sebeckosť, ktoré vydieralo a zneužívalo vdovské dary. Súčasne však pochválil vdovu, ktorá priniesla svoj dar do Božej pokladnice. Ľudia síce mohli dar zneužiť, ale Boh darcu bohato požehnal.

Ježiš bol na nádvorí, kde boli pokladničné schránky, a pozoroval prichádzajúcich darcov. Mnohí boháči prinášali veľké obnosy a odkladali ich príliš okázalo. Ježišovi bolo smutno, no nič nepovedal o ich štedrých daroch. Jeho tvár zažiarila, keď videl váhavo pristupovať chudobnú vdovu, ktorá akoby sa bála, že ju niekto uvidí. Keď videla bohatých a pyšných vkladať dary, zaváhala, akoby sa ani neodvažovala ísť ďalej. No predsa by rada aspoň niečo obetovala pre to, čo milovala. Podívala sa na dar, čo mala v ruke. V porovnaní s tým, čo dávali iní, bol to dar veľmi nepatrný, no bolo to všetko, čo mala. Vo vhodnej chvíli rýchlo hodila svoje dva peniaze a náhle chcela odísť. Pritom však spozorovala, ako sa Ježiš na ňu uprene zadíval.

Spasiteľ pozval k sebe svojich učeníkov a upozornil ich na chudobnú vdovu. Potom počula slová uznania: „Verte mi, že táto chudobná vdova vhodila viac, ako všetci.“, [Lukáš 21,3](#). Oči sa jej naplnili slzami radosti, keď pocítila, že jej skutok bol pochopený a ocenený. Mnohí by jej boli radili, aby si svoj nepatrný dar ponechala; v rukách blahobytných kňazov by sa stratil medzi toľkými hojnými darmi, ktoré padali do pokladnice. Ježiš však rozumel ženinej pohnútko.

Verila, že chrámovú službu ustanovil Boh, a úzkostlivo dbala, aby niečím prispela. Urobila, čo mohla, a jej čin sa jej mal stať trvalým pamätníkom i radosťou vo večnosti. S darom dávala celé svoje srdce, hodnotu daru nevyjadroval peniaz, ale láska k Bohu a záujem o dielo, ktoré ju viedlo k tomuto činu.

O tejto chudobnej vdove Ježiš povedal, že „*ona zo svojej chudoby dala všetko, čo mala, celé svoje živobytie*„. Boháči obetovali zo svojej hojnosti, mnohí okázalo, ľuďom na obdiv. Ich hojné dary im nijako nechýbali a neboli na úkor ich pohodlného a prepychového života. Nebola to vlastne nijaká obeť a nebolo ju možné zrovnávať s cenou nepatrného daru vdovy.

Povahu našich činov určujú pohnútky, dávajú im pečať buď hanby, alebo vysokej mravnej ceny. U Boha nemá najvyššiu hodnotu to, čo každé oko vidí a každý jazyk chváli. Radostne splnené nepatrné povinnosti, skromné dary, ktoré nijako neohromujú a ktoré sa ľuďom môžu zdať bezvýznamné, Boh si často cení najviac. Srdce plné viery a lásky mu je drahšie než najvzácnejší dar. Nepatrný dar chudobnej vdovy predstavoval celé jej živobytie. Pre dielo, ktoré milovala, ochotne sa zriekla aj jedla a priniesla obeť dvoch drobných mincí. Urobila to vo viere, že nebeský Otec pozná jej veľkú biedu. Spasiteľ ju pochválil pre jej nesebeckosť a detinskú vieru.

[428]

Medzi chudobnými sú mnohí, ktorí chcú prejaviť svoju vd'ačnosť Bohu za jeho milosť a pravdu. Chcú podporiť jeho dielo spolu so zámožnejšími bratmi a sestrami. Nesmieme ich odmietnuť. Nech aj oni vložia svoj peniaz do nebeskej banky. Aj zdanlivo nepatrný obnos, prinesený z lásky k Pánovi, stáva sa posvätným darom, vzácnou obeťou, ktorú Boh s radosťou prijíma a požehnáva.

Keď Ježiš povedal vdove, že „*zo svojej chudoby dala všetko, čo mala, celé svoje živobytie*„, potom to bola pravda nielen o pohnútkach, ale aj o následkoch jej daru. Tie „*dve drobné mince, dovedna kvadrant*„ (Marek 12,42) prispeli do Božej pokladnice oveľa viac než obnosy bohatých Židov. Vplyv onoho nepatrného daru možno prirovnať k počiatkovo nepatrnému prúdu, ktorý sa v priebehu vekov rozhojňuje a prehlbuje. Tisícerym spôsobom prispel na pomoc chudobným a na rozšírenie evanjelia. Jej sebazapieravý príklad znova pôsobil na tisíce srdc v každej krajine a v každom čase. Vyzýval bohatých i chudobných a ich obeť umocnili hodnotu jej daru. Božie požehnanie, ktoré spočinulo na nepatrnom dare vdovy, urobilo z

neho prameň veľmi bohatý. Podobne je to s každým obetovaným darom a činom vykonaným z úprimnej túžby na Božiu slávu. Taký dar zodpovedá zámerom Všemohúceho. Nikto nevie zmerať jeho blahodarné následky.

Spasiteľ znova karhal zákonníkov a farizejov: „*Beda vám, slepí vodcovia, ktorí hovoríte: Kto by prisahal na chrám, to nič nie je, ale kto by prisahal na chrámové zlato, to ho zaväzuje. Blázni a slepci, čože je väčšie: zlato či chrám, ktorý to zlato posväcuje? Alebo: Kto by prisahal na oltár, to nič nie je, ale kto by prisahal na dar na ňom, to ho zaväzuje. Slepici, čo je väčšie: dar alebo oltár, ktorý ten dar posväcuje?*“, [Matúš 23,16-19](#). Kňazi vykladali Božie požiadavky podľa svojich falošných a obmedzených predstáv. Nazdávali sa, že vedia spoznať odtiene rôznych hriechov, z ktorých podaktoré prehliadali a iné, azda bezvýznamné, pokladali za neodpustiteľné. Za peniaze zbavovali ľudí aj záväznosti sľubov. Za veľké sumy prehliadali niekedy aj ťažké zločiny. Inokedy títo kňazi a poprední muži prísne súdili celkom nepatrné priestupky.

[429] „*Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Dávate desiatky z mäty, kôpru a rasce, ale zanedbali ste to, čo je závažnejšie v zákone: súd, milosrdenstvo a vernosť. Toto bolo treba robiť, ale tamto nezanedbávať*“, [Matúš 23,23](#). Týmito slovami Kristus opäť odsudzuje zneužívanie svätej povinnosti. Povinnosť samu tým nevylučuje. Prinášanie desiatkov ustanovil Boh a bolo v platnosti od najstarších čias. Abrahám, otec veriacich, dával desiatky zo všetkého, čo mal. Poprední židovskí muži uznávali záväznosť desiatkov, čo bolo správne, ale nepripúšťali, aby ich ľudia prinášali z vlastného presvedčenia. Pre každý prípad mali ľubovoľné pravidlo. Tieto požiadavky boli tak zložité, že nebolo možné plniť ich. Nikto nevedel, kedy urobil svojim povinnostiam zadosť. Pôvodné Božie ustanovenie bolo spravodlivé a rozumné, ale kňazi a rabíni urobili z neho neúnosné bremeno.

Všetko, čo Boh prikazuje, má svoj význam. Kristus zdôraznil povinnosť odovzdávať desiatky, ale poukázal na to, že nemožno zanedbávať povinnosti ostatné. Farizeji prinášali veľmi často desiatky zo záhradných bylín, ako je mäta, aníz a ruta; nebolo toho veľa a ľudia ich pokladali za úctyhodných pre ich presnosť a posvätnosť. Pritom však ich zbytočné obmedzenia tiesnili ľudí a marili úctu k Božiemu posvätnému ustanoveniu. Mysleť ľudí zamestná-

vali malichernosťami a odvracali ich pozornosť od právd podstatne dôležitých. Závažnejšie otázky zákona, ako je spravodlivosť, milosrdenstvo a pravda, zostávali zanedbané. Kristus povedal: „*Toto bolo treba robiť, ale tamto zanedbávať.*„

Rabíni podobným spôsobom prekrúcali aj iné zákony. V Mojžišových príkazoch bolo zakázané jesť čokoľvek nečisté. Nebolo dovolené jesť mäso sviň či niektorých iných zvierat, asi preto, aby sa neznečistovala krv a neskracoval život. Farizejom však toto – pôvodne Božie – obmedzenie nestačilo. Zachádzali do neoprávnených krajností. Medziiným prikazovali ľuďom preciedzať všetku používanú vodu, aby v nej nebol ani najdrobnejší hmyz, ktorý by sa dal zaradiť medzi nečisté zvieratá. Keď Ježiš porovnával tieto malicherné požiadavky so závažnosťou ich skutočných hriechov, povedal farizejom: „*Slepí vodcovia, komára preciedzate, ale ťavu prehltate!*„ [Matúš 23,24](#).

„*Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Podobáte sa obieleným hrobom, ktoré sa zvonku zdajú pekné, ale vnútri sú plné kostí mŕtvol a všelijakej nečistoty.*„ [Matúš 23,27](#). Ako obielený a ozdobený hrob skrýval zahnívajúce zbytky, tak sa pod vonkajšou svätosťou kňazov a popredných mužov halila nepravosť. Ježiš pokračoval:

„*Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Staviate hrobky prorokom a zdobíte pomníky spravodlivým. Vravíte: Keby sme boli žili za dní našich otcov, neboli by sme s nimi prelievali krv prorokov. Takto sami proti sebe svedčíte, že ste synmi tých, čo vraždili prorokov.*„ [Matúš 23,29-31](#). Židia veľmi horlivo zdobili hroby prorokov, aby vystavili na obdiv svoju úctu k nim. Nedbali však na ich posolstvá a varovné slová.

Za Kristových čias sa hrobom mŕtvych venovala poverčivá pozornosť a ich výzdoba si vyžadovala značné náklady. Pred Bohom to bola modloslužba. Ľudia svojím neprístojným uctievaním mŕtvych dávali najavo, že nemilujú Boha nadovšetko, ani svojich blížnych ako samých seba. Tú istú modloslužbu do značnej miery možno pozorovať aj dnes. Mnoho ľudí hriechne zanedbáva vdovy a siroty, chorých a chudobných, aby mohli stavať nákladné pomníky mŕtvym. Neuvážene vynakladajú na to čas, peniaze i námahu, pričom zanedbávajú povinnosti k živým – povinnosti, ktoré im Kristus jasne vymedzil.

Farizeji stavali hroby prorokom, ozdobovali ich náhrobky a jeden druhému vraveli: „*Keby sme boli žili za dní našich otcov, neboli by sme s nimi prelievali krv prorokov.*“, Pritom sa však usilovali o zavraždenie Božieho Syna. To by malo byť poučením aj pre nás. Malo by nám to otvoriť oči, aby sme postrehli satanskú moc, ktorá odvracia myseľ od svetla a pravdy. Mnohí idú v šľapajach farizejov. Uctieávajú tých, čo zomreli pre vieru. Divia sa slepote Židov, že zavrhli Krista. Ubezpečujú: Keby sme boli žili v jeho dobe, radostne by sme prijali jeho učenie; nikdy by sme sa neboli spojili s tými, čo Spasiteľ a zavrhli. Keď však poslušnosť Bohu vyžaduje sebazaprenie a pokoru, títo ľudia zapierajú svoje presvedčenie a odmietajú poslušnosť. Tým prejavujú toho istého ducha ako farizeji, ktorých Kristus odsudzoval.

Židia si veľmi málo uvedomovali strašnú zodpovednosť za to, že zavrhnú Krista. Odvtedy, čo bola preliata prvá nevinná krv, keď Kainova ruka zabila spravodlivého Ábela, opakovala sa tá istá tragédia s ešte väčšou ukrutnosťou. Proroci v každom čase brojili proti hriechom kráľov, vládcov i ľudu a oznamovali Božie poslanstvo ako poslušní vykonávatelia Božej vôle aj za cenu života. Z pokolenia na pokolenie vŕšila sa miera hrozného trestu určeného tým, čo zavrhovali svetlo a pravdu. Kristovi nepriatelia si to teraz hromadili na vlastnú hlavu. Hriech kňazov a popredných mužov bol väčší než hriech predchádzajúcej generácie. Tým, že zavrhnú Spasiteľ a, vzali na seba zodpovednosť za krv všetkých spravodlivých zabitých od Ábela po Krista. Kalich ich neprávosti začínal pretekať. Čoskoro ich mal stihnúť odvetný súd. Ježiš ich na to varovne upozornil:

„*Aby prišla na vás všetka spravodlivá krv vyliata na zemi, počnúc krvou spravodlivého Ábela až po krv Zachariáša, syna Barachiášovho, ktorého ste zavraždili medzi chrámom a oltárom. Amen, hovorím vám, to všetko príde na toto pokolenie.*“, [Matúš 23,35.36](#).

[431]

Zákonníci a farizeji, ktorí počúvali Ježiša, vedeli, že hovorí pravdu. Vedeli, ako bol zabitý prorok Zachariáš. Kým oznamoval Božiu varovnú zvesť, zradného kráľa sa zmocnila diabolská zloba a na jeho rozkaz bol prorok usmrtený. Jeho krv sa vpila do kamennej dlažby chrámového nádvorja a nebolo ju možno odstrániť; zostala svedkom proti odpadlému Izraelovi. Pokiaľ mal trvať chrám, potiaľ mala aj táto škvrna spravodlivej krvi volať k Bohu o pomstu. Keď Ježiš pripomínal tieto strašné hriechy, zástupu sa zmocnila hrôza.

Pri pohľade do budúca Ježiš vyhlásil, že nekajúcnosť Židov a ich neznášateľnosť voči Božím služobníkom bude v budúcnosti tá istá, ako bola v minulosti.

„Preto, hľa, ja k vám posielam prorokov, múdrych ľudí a zákonníkov. Vy niektorých z nich zabijete a ukrižujete, iných budete bičovať vo svojich synagógach a prenasledovať z mesta do mesta.“, [Matúš 24,34](#). Proroci a múdri muži plní viery a Ducha Svätého – Štefan, Jakub a mnohí iní – mali byť odsúdení a zabití. Kristus hovoril k prítomným ako sudca s rukou zodvihnutou k nebesám, obklopený slávou nebeského svetla. Svojím obvykle vládym a prihovárajúcim sa hlasom teraz karhal a súdil. Poslucháči sa chveli. Na jeho slová a pohľad nemali nikdy zabudnúť.

Svoje rozhorčenie zameral Kristus proti pokrytectvu, hrubým hriechom, ktorými ľudia škodia sami sebe, klamú ľud a zneuctievajú Boha. V zdanlivo peknom, ale zvodnom uvažovaní kňazov a popredných mužov postrehol pôsobenie satanských síl. Ostro a prísne odsúdil hriech, ale ani slovom sa nepomstil. Proti kniežat'u temnoty upriamil svoj svätý hnev, no neprejavil nijakú podráždenosť. Podobne aj kresťan, ktorý žije v súlade s Bohom, obdarený láskou a milosrdenstvom pocíti sväté rozhorčenie nad hriechom, ale nikdy sa nedá strhnúť vášňou, aby tupil tých, čo ho hanobia. Ba aj pri styku s tými, čo z podnetu nepriateľ a obhajujú lož, s Kristovou pomocou zachováva pokoj a rozvahu.

Tvár Božieho Syna prenikol súcim pri pohľade na chrám i na poslucháčov. Hlasom poznamenaným hlbokou úzkosťou srdca a úprimnými slzami zvolal: „Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý vraždíš prorokov a kameňuješ tých, čo boli poslaní k tebe! Kol'kokrát som chcel zhromaždiť tvoje deti, ako sliepka zhromažďuje svoje kuriatka pod krídla, ale nechceli ste.“, [Matúš 23,37](#). Je to zápas lúčenia. V tomto Kristovom náreku je vyjadrená bolesť Božieho srdca. Lúči sa tu dlhohovievajúca Božia láska.

Farizeji a saduceji boli umlčaní. Ježiš zvolal svojich učeníkov a chystal sa opustiť chrám. Nie ako porazený a premožený svojimi protivníkmi, ale ako ten, kto splnil svoje poslanie. Odchádzal ako

[432]

Nejedno srdce prijalo perly pravdy, ktoré onoho pamätného dňa vychádzali z Kristových úst. Pre poslucháčov sa tieto nové myšlienky stali smernicou života, prebudili v nich nové túžby a oni smeli

začať znova. Títo ľudia po Kristovom ukrižovaní a vzkriesení nastúpili do prvých radov a splnili svoje poslanie múdro a horlivo, ako si to vyžadoval aj rozsah diela. Niesli posolstvo, ktoré oslovovalo srdcia a búralo staré povery, ktoré dlho mrzачili život tisícov. Ľudské teórie a filozofické systémy boli vo svetle ich svedectva ako prázdne bájky. Mocné boli účinky Spasiteľových slov, ktoré prehovoril k tomuto užasnutému a dojatému zástupu v jeruzalemskom chráme.

Izrael však ako národ opustil Boha. Prirodzené vetvy olivy boli odlomené. Pri poslednom pohľade do vnútra chrámu Ježiš povedal pohnutým hlasom: *„Hľa, váš dom sa vám zanecháva pustý, hovorím vám: Odteraz ma nevidíte dovtedy, kým nepoviete: Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!„*, [Matúš 23,38.39](#). Dosiaľ nazýval chrám domom svojho Otca, veď bol vystavaný na Božiu slávu. Teraz, keď Boží Syn z neho odchádzal, navždy ho opúšťala Božia prítomnosť. Všetky obrady budú odteraz bezcenné a služby v ňom budú výsmechom.

„Niektorí z tých, čo sa cez sviatky prišli klaňať Bohu, boli Gréci. Pristúpili k Filipovi, ktorý bol z galilejskej Betsaidy, a prosili ho: Pane, chceli by sme vidieť Ježiša. Filip šiel a povedal to Ondrejovi. Ondrej a Filip to išli povedať Ježišovi.,, [Ján 12,20-22](#).

V tom čase sa zdalo, že Kristovo dielo utrpelo veľkú porážku. Zvíťazil síce v spore s kňazmi a farizejmi, no bolo zrejmé, že ho neprijmú za Mesiáša. Nastalo konečné rozdelenie. Jeho učeníkom sa celý prípad javil ako beznádejný. Kristovo pozemské dielo sa však chýlilo k svojmu koncu. Blížila sa rozhodná chvíľ a nielen pre židovský národ, ale pre celý svet. Keď sa Ježiš dozvedel o naliehavej túžbe: *„Chceli by sme vidieť Ježiša.,,* ktorá vyjadrovala ozvenu túžobného volania sveta, tvár sa mu rozjasnila a povedal: *„Nadišla hodina, aby bol Syn človeka oslávený.,, [Ján 12,23](#).* V žiadosti Grékov spoznal prísľub ovocia svojej veľkej obete.

Títo muži prišli zo západu za Spasiteľom na konci jeho života, ako mudrci na začiatku prišli z východu. V čase Kristovho narodenia mali Židia plno vlastných ctižiadostivých plánov a nepostrehli jeho príchod. Mudrci z pohanskej krajiny priniesli svoje dary k jasliam a poklonili sa Spasiteľovi. Podobne navštívili Ježiša Gréci, ktorí predstavovali národy, pokolenia a ľudí celého sveta. Tak mal Kristov kríž prit'ahovať ľudstvo všetkých krajín a všetkých vekov. Tak *„mnohí prídu od východu a západu a budú stolovať s Abrahámom, Izákom a Jákobom v nebeskom kráľovstve.,, [Matúš 8,11](#).*

Gréci počuli o Kristovom triumfálnom vjazde do Jeruzalema. Niektorí rozširovali predpokladanú správu, že vyhnal kňazov a popredných mužov z chrámu, že hodlá zasadiť na Dávidov trón a vládnuť ako izraelský kráľ. Gréci chceli vedieť pravdu o jeho poslaní. Povedali: *„Chceli by sme vidieť Ježiša.,,* Toto pranie sa im splnilo. Keď sa o ňom dozvedel Ježiš, bol práve v tej časti chrámu, kam okrem Židov nesmel vstúpiť nikto iný. On však vyšiel ku Grékom na vonkajšie nádvorie a osobne sa s nimi zhováral.

[434]

Prišla hodina Kristovho oslávenia. Žil v tóni kríža a táto žiadosť Grékov mu naznačovala, že jeho obeť privedie mnohých synov a dcéry k Bohu. Vedel, že Gréci ho čoskoro uvidia tam, kde ho najmenej očakávali. Uvidia ho vedľa Barabáša, zlodeja a vraha, ktorého ľud navrhne na prepustenie miesto Božieho Syna. Mali počuť rozhodnutie ľudu, ktoré podnecovali kňazi a poprední muži. Na otázku: „*Čo teda mám urobiť s Ježišom, ktorý sa volá Kristus?*“, budú počuť odpoveď: „*Ukrižovať ho!*“, [Matúš 27,22](#). Kristus vedel, že táto obeť za ľudské hriechy spečatí jeho kráľovstvo a rozšíri ho vo svete. Mal pôsobiť ako obnoviteľ a jeho duch mal víťaziť. Na okamžik sa zahľadel do budúcnosti a počul hlasy, ktoré zvestujú po celej zemi: „*Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta!*“, [Ján 1,29](#). V týchto cudzincoch videl prísľub veľkej žatvy, keď múr oddeľujúci Židov od pohanov padne a všetky národy, jazyky a ľudia budú počuť posolstvo spásy. Túto predtuchu, splnenie jeho nádejí, vyjadrujú slová: „*Nadišla hodina, aby bol Syn človeka oslávený.*“, [Ján 12,23](#). Kristus však nikdy nezabudol, ako k tomuto osláveniu dôjde. Zhromažďovanie pohanov sa uskutoční po jeho blížiaci sa smrti. Svet môže byť zachránený len jeho smrťou. Ako pšeničné zrno aj Syn človeka musí zomrieť a byť pochovaný; bude však vzkriesený k životu.

Kvôli lepšiemu pochopeniu Kristus objasnil učeníkom svoju budúcnosť príkladmi z prírody. Skutočný výsledok jeho poslania prinesie len jeho smrť. „*Veru, veru, hovorím vám: Ak pšeničné zrno nepadne do zeme a neodumrie, ostane samo. Ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu.*“, [Ján 12,24](#). Ak zrno padne do zeme a odumrie, vyklíči a prinesie úžitok. Podobne aj Kristova smrť mala priniesť ovocie pre Božie kráľovstvo. Podľa zákona prírody mal byť výsledkom Kristovej smrti život.

Roľníci majú tento príklad stále pred očami. Rok čo rok zabezpečujú zásobu obilia tým, že zdanlivo ničia najlepšiu časť zbožia. Na čas ho musia dať do zeme a prenechať Božej starostlivosti. Po čase sa ukáže steblo, potom klas a nakoniec zrno v ňom. Ak však zrno nezostane na nejaký čas v zemi skryté, zdanlivo zmarené, tento postup nenastane.

Zasiate semeno prináša úrodu a z tej sa potom znova zasieva. Tak sa rozhojňuje žatva. Podobne aj Kristova smrť na golgotskom

kríži prinesie ovocie pre večný život. Uvažovanie o tejto obeti bude slávou tých, čo budú žiť večne, ako jej ovocie.

Ak si obilné zrno zachová život, úžitok neprinesie. Zostáva osamotené. Keby bol Kristus chcel, nemusel zomrieť. Bol by však zostal sám. Nebol by k Bohu priviedol synov a dcéry človeka. Ľuďom mohol darovať život len obetovaním svojho života. Len tým, že zomrel a bol pochovaný, stal sa zrnom s bohatou žatvou, ktorou sú nesmierne zástupy Bohu vykúpených zo všetkých národov, pokolení a jazykov.

S touto pravdou spojil Spasiteľ naučenie o sebaobetovaní, čomu by sme sa mali všetci naučiť: *„Kto miluje svoj život, stratí ho, kto svoj život nenávidí na tomto svete, zachráni si ho pre večný život.“*, [Ján 12,25](#). Kto chce v Kristovom diele prinášať ovocie, musí najprv odumrieť. Svoj život musí obetovať potrebám sveta. Samolúbe a sebecké záujmy musia ustúpiť. Zákon sebaobetovania je zákon sebazáchovy. Hospodár si zachová obilie, keď ho zaseje do zeme. Podobne je to aj s ľudským životom. Dávať znamená žiť. Len život obetovaný službe Bohu a ľuďom je život skutočne zachovaný. Kto svoj život obetuje pre Kristovo dielo, zachová si ho pre život večný.

[435]

Sebecky prežitý život je ako zjedené zrno. Stráca sa bez úžitku. Človek môže sebecky hromadiť, môže sebecky žiť, rozmýšľať i plánovať, ale jeho život sa skončí a nemá nič. Zákon sebeckta je zákonom sebazničenia.

Ježiš povedal: *„Ak mi niekto slúži, nech ma nasleduje! A kde som ja, tam bude aj môj služobník. Kto bude mne slúžiť, toho poctí Otec.“*, [Ján 12,26](#). Kto s Kristom obetavo nesie kríž, bude mať podiel na jeho sláve. Vo svojom ponížení a utrpení sa Kristus radoval, že s ním budú oslávení aj jeho učeníci. Sú ovocím jeho sebaobetovania. Jeho odmenou i radosťou je a po celú večnosť bude spodobovanie jeho ducha i povahy v nich. Túto radosť prežívajú sami, kedykoľvek sa objaví ovocie ich námahy a obete v srdciach a v živote iných ľudí. Sú Kristovými služobníkmi a Otec ich poctí tak, ako svojho Syna.

Posolstvo Grékov, ktoré symbolizovalo zhromažďovanie pohánov, pripomínalo Ježišovi celé jeho poslanie. V duchu videl celé dielo vykúpenia od jeho začiatku v nebi až do svojej blízkej smrti. Akoby tajomný mrak zahalil Božieho Syna. Tento smútok pocítili aj jeho učeníci. Premýšľal a nakoniec smutne povedal: *„Teraz je moja duša vzrušená. Čo mám povedať? Otče, zachráň ma pred*

touto hodinou?., [Ján 12,27](#). Kristus už vopred pil kalich trpkosti. Ako človek sa desil chvíle, keď mal byť podľ a všetkého opustený aj Bohom, keď sa všetci budú domnievať, že je ranený, ubitý a strápený od Boha. Tiesnilo ho pomyslenie na verejnú pohanu, keď s ním naložia ako s najhorším zločincem a podstúpi hanebný výsluch i potupnú smrť. Ježiš predvídal boj s mocnosťami temna, cítil strašnú ťarchu ľudských prestúpení a Otcov hnev namierený proti hriechu. Skľ účilo ho to na duchu a smrteľná bledosť mu pokryla tvár.

Potom sa podriadil vôli svojho Otca. Povedal: „*Ved' práve pre túto hodinu som prišiel. Otče, osláv svoje meno!*., [Ján 12,27.28](#). Len Kristova smrť mohla zvrhnúť satanovu vládu. Len tak mohol byť človek vykúpený a Boh oslávený. Ježiš podstúpil smrteľný zápas, priniesol obeť. Majestát neba sa rozhodol trpieť za hriechy sveta. Povedal: „*Otče, osláv svoje meno!*., Po týchto Kristových slovách zaznela z oblakov nad jeho hlavou odpoveď: „*Už som oslávil a ešte oslávim.*., [Ján 12,28](#). Kristus oslávil Boha celým svojím životom, od jasiel až do tejto chvíle, a v nastávajúcej skúške mal vrcholne osláviť Otcovo meno svojím božsko-ľudským utrpením.

Pri týchto slovách zažiarilo z oblaku svetlo a obklopilo Spasiteľa ako ohnivý múr Všemohúceho. Ľud hľadel na tento výjav vydesene a udivene. Nikto sa neodvažoval prehovoriť. Všetci sa ticho a so zatajeným dychom dívali na Ježiša. Keď Otec dohovoril, oblak sa zodvihol a rozplynul. Toto zřejmé spoločenstvo Otca so Synom sa pre túto chvíľu skončilo.

„*Zástup, ktorý tam stál a počul to, hovoril, že zahrnelo. Iní vraveli: Anjel s ním hovoril.*., [Ján 12,29](#). Gréci však videli oblak, počuli hlas, pochopili jeho význam a poznali, že Kristus im bol zjavený ako Posol od Boha.

Boží hlas zaznel pri Ježišovom krste na začiatku jeho služby a znova pri jeho premenení na vrchu. Teraz, na konci jeho diela, ozval sa už tretíkrát a za zvláštnych okolností ho počul veľký zástup. Ježiš práve s krajnou vážnosťou hovoril o skutočnom stave Židov. Naposledy ich varoval a predpovedal ich pád. Teraz Boh znova spečatil poslanie svojho Syna. Uznal toho, ktorého Izrael zavrhol. Ježiš povedal: „*Nie kvôli mne zaznel tento hlas, ale kvôli vám.*., [Ján 12,30](#). Bol to hlavný dôkaz jeho mesiášstva, znamením Otca, že Ježiš hovorí pravdu a že je Boží Syn.

Kristus dodal: „Teraz je súd nad týmto svetom, teraz bude knieža tohto sveta vyhodené von. A ja, až budem vyzdvihnutý od zeme, všetkých pritiahnem k sebe. To povedal, aby naznačil, akou smrťou zomrie.,, [Ján 12,31-33](#). Toto je kritická chvíľ a sveta. Ak sa stanem obetným baránkom za hriechy ľuď, svet bude zachránený. Satan stratí moc nad ľuďmi. Zmarený Boží obraz sa v ľuďoch opäť zaskveje a rodina veriacich svätých nakoniec zdedí nebeský domov. To všetko je dôsledok Kristovej smrti. Spasiteľ sa zamýšľal nad týmto víťazným okamžikom. Vidí kríž, strašný, potupný kríž s celou jeho hrôzou, ožiarený však slávou.

Dielo vykúpenia nie je jediným ovocím kríža. Vesmíru bola zjavená Božia láska. Knieža tohto sveta je vyhodené von. Satanove obvinenia Boha sú navždy vyvrátené. Anjeli i ľudia budú pritiahnutí k Vykupiteľovi. On povedal: „Ja, až budem vyzdvihnutý od zeme, všetkých potiahnem k sebe.,,

Keď to Kristus hovoril, mnohí boli pri ňom a jeden z nich poznal: „My sme počuli zo zákona, že Mesiáš zostane naveky. Ako to teda hovoríš: Syn človeka musí byť vyzdvihnutý? Kto je to ten Syn človeka? Ježiš im povedal: Ešte chvíľku je svetlo medzi vami. Chod'te, dokiaľ máte svetlo, aby vás nezastihla tma, lebo kto chodí potme, nevie, kam ide. Dokiaľ máte svetlo, verte v svetlo, aby ste boli synmi svetla.,, [Ján 12,34-36](#).

[437]

„Hoci pred nimi robil také znamenia, neverili v neho.,, [Ján 12,37](#). Raz sa spýtali Spasiteľ a: „Aké znamenie urobíš, aby sme vedeli a uverili ti?.,, [Ján 6,30](#)). Bolo už veľa znamení, ale nechceli ich vidieť a zatvrdili si srdcia. Keď teraz prehovoril sám Otec a už nemohli žiadať nijaké znamenie, predsa nechceli veriť.

„No napriek tomu aj mnohí poprední muži uverili v neho, ale pre farizejov sa nepriznali k tomu, aby ich nevylúčili zo synagógy.,, [Ján 12,42](#). Chválu človeka si cenili viac než chválu Božiu. Radšej zapreli Krista a zavrhlí dar večného života, len aby ich nestihol posmech a hanba. Kol'ká sa odvtedy v priebehu vekov správali rovnako! Vzťahujú sa na nich Spasiteľove varovné slová: „Kto miluje svoj život, stratí ho.,, [Ján 12,25](#). Ježiš povedal: „Kto mnou pohŕda a neprijíma moje slová, má svojho sudcu: Slovo, ktoré som hovoril, bude ho súdiť v posledný deň.,, [Ján 12,48](#).

Beda tým, čo nepoznali čas svojho navštívenia! Pomaly a s ľútosťou opúšťal Kristus navždy posvätné nádvorie chrámu.

69. kapitola — Na Olivovom vrchu

Kristove slová: „*Hľa, váš dom sa vám zanecháva pustý*„, (Matúš 23,38) priam vydesili kňazov a popredných mužov. Hoci sa tvárili ľahostajne, možný dosah týchto slov im predsa len znepokojoval myseľ. Akoby im hrozilo nejaké neviditeľné nebezpečenstvo. Bolo by možné, aby sa majestátny chrám, pýcha národa, čoskoro stal zboreniskom? Zlá predtucha tiesnila aj učeníkov, ktorí netrpezlivo čakali, čo viac a určitejšie im o tom povie sám Ježiš. Keď s ním vychádzali z chrámu, upozornili ho na mohutnosť a krásu tejto stavby. Chrám bol postavený z bieloskvúcich kvádrov čistého mramoru; niektoré z nich dosahovali neslýchané rozmery. Časť múru odolala obliehaniu Nabuchodonozorovej armády. Celkovo pôsobila stavba dojmom jediného, mohutného, priamo z kameňolomu celistvo dovezeného útvaru. Učeníci nevedeli pochopiť, ako by tieto mohutné múry mohli byť rozvrátené.

Čo si asi zavrhnutý Kristus myslel, keď bol upozornený na majestátny chrám! Aj keď pohľad na chrám bol úchvatný, on len smutno poznamenal: To vidím, stavba je skutočne obdivuhodná. Vám sa zdá, že tieto múry sú nezničiteľné, ale poviem vám: Príde deň, keď „*tu nezostane kameň na kameni, ktorý by nebol zborený*„, Matúš 24,2.

Kristus to povedal pred veľkým zástupom ľudu, ale keď boli na Olivovom vrchu sami, Peter, Ján, Jakub a Ondrej sa ho spýtali: „*Povedz nám, kedy sa to stane a čo bude znamením tvojho príchodu a konca sveta?*„, Matúš 24,3. V odpovedi učeníkom Ježiš neoddeloval zničenie Jeruzalema a slávny deň svojho príchodu. O obidvoch týchto udalostiach hovoril súčasne. Keby bol učeníkom rozprával o budúcich udalostiach, ako ich videl, neboli by tento pohľad zniesli. Ohľaduplne im teda popísal dvojakú kritickú situáciu a premýšľaním si mali učeníci sami ujasňovať význam jeho slov. Keď hovoril o zničení Jeruzalema, jeho prorocké slová presahovali túto udalosť, týkali sa konečného vyvrcholenia boja v onen deň, keď sám Pán povstane zo svojho miesta, aby potrestal svet za jeho neprávosti, keď

zem odhalí preliatu krv a nebude už prikrývať svojich mŕtvych. Celý prejav bol určený nielen učeníkom, ale všetkým ľuďom žijúcim v posledných scénach pozemských dejín.

Učeníkom potom Kristus povedal: *„Dajte si pozor, aby vás nikto nezviedol, lebo mnohí prídu v mojom mene a povedia: Ja som Kristus a mnohých zvedú,„* [Matúš 24,4.5](#). Prídu mnohí falošní mesiáši, budú sa dovolávať svojej zdanlivej divotvornej moci a vyhlasovať, že nadišiel čas vyslobodenia židovského národa. Mnohých to zvedie. Kristove slová sa splnili. Medzi jeho smrťou a obľahnutím Jeruzalema povstalo mnoho mesiášov. Toto varovanie platí však aj pre ľudí dneška. Zvody pred zničením Jeruzalema pôsobili aj v ďalších dobách a neprestali ohrozovať ľudí dodnes.

„Budete počuť vojnový ryk. Hľadajte, aby ste sa neprelakli. Lebo to musí byť, ale ešte nie je koniec,„ [Matúš 24,6](#). Ľudia pred zničením Jeruzalema bojovali o nadvládu. Svetovládci boli porazení. Domnelí nástupci boli vyvraždení. Vojny neprestávali a vojnové hrozby desili svet. Kristus povedal: *„To musí byť, ale ešte nie je koniec (židovského národa ako národného celku). Lebo povstane národ proti národu a kráľovstvo proti kráľovstvu, miestami bude hlad a zemetrasenie. Ale to všetko bude len začiatok bolesti,„* [Matúš 24,6-8](#). Podľa Kristových slov to znamená: Keď rabíni uvidia tieto znamenia, budú ich pokladať za Božie sudy nad národmi zotročujúcimi jeho vyvolený ľud. Označia to za znamenia príchodu Mesiáša. Nedajte sa zmiast; to sú začiatky Božích súdov. Ľudia sa oddávali sebeckým záujmom. Nekajali sa ani sa neobrátili, aby ich mohol uzdraviť. Znamenia, ktoré pokladajú za príznak vyslobodenia z otroctva, sú znameniami ich záhuby.

„Vtedy vás vystavia súženiu a budú vás vraždiť a všetky národy vás budú nenávidieť pre moje meno. Vtedy sa mnohí pohoršia, budú sa navzájom udávať a nenávidieť,„ [Matúš 24,9.10](#). Kresťania to všetko skúsili. Otcovia a matky zrádzali svoje deti. Deti prezrádzali svojich rodičov. Ľudia udávali svojich priateľov veľrade. Prenasledovateľom sa podarilo vraždou odstrániť Štefana, Jakuba a iných kresťanských svedkov.

Službou svojich vyznavačov dával Boh židovskému národu poslednú príležitosť na pokánie. Ústami svojich spútaných svedkov sa prejavoval pri ich výsluchu i vo väzení. Sudcovia napriek tomu vynášali nad nimi rozsudok smrti. Boli to ľudia, ktorých svet nebol

hoden, a keď ich Židia zabíjali, znova križovali Božieho Syna. Tak to bude opäť. Mocní tohto sveta budú vydávať zákony obmedzujúce náboženskú slobodu. Budú si osobovať právo, ktoré patrí jedine Bohu. Budú sa domnievať, že môžu spútať svedomie, ktorého Pánom je len Boh. Už dnes sa o to pokúšajú; budú v tom pokračovať až po určitú neprekročiteľnú medzu. Boh sa zastane svojho verného ľudu, ktorý zachováva jeho prikázania.

[440] Svedkovia prenasledovania mali v každej dobe príležitosť rozhodnúť sa buď pre Krista, alebo proti nemu. Na Kristovej strane sú všetci, čo sa súcitne zastávajú nespravodlivo odsúdených. Iní sa odvracajú, pretože zásady pravdy priamo odporujú ich konaniu. Mnohí sa potknú a odpadnú od viery, ktorú kedysi obhajovali. Odpadlíci budú v čase súženia z obavy o vlastné bezpečie falošne svedčiť proti svojim bratom a zrádzať ich. Kristus nás pred tým varoval, aby sme neboli prekvapení neobvyklou krutosťou tých, čo zavrhnú svetlo.

Spasiteľ upozornil svojich učeníkov na znamenie zničenia Jeruzalema a povedal im, ako môžu uniknúť: *„Keď uvidíte, že vojská obkľúčujú Jeruzalem, vedzte, že je blízko jeho spustošenie. Vtedy tí, čo budú v Judsku, nech utečú do hôr. Tí však, čo budú dnu v meste, nech z neho odídu, a tí, čo budú na vidieku, nech doň nevchádzajú. Lebo to sú dni pomsty, aby sa splnilo všetko, čo je napísané.,* [Lukáš 20,21.22](#). Podľa tohto napomenutia mali konať o štyridsať rokov neskôr pri zničení Jeruzalema. Kresťania poslúchli tieto varovné slová a nikto z nich pri páde Jeruzalema nezahynul.

Kristus povedal: *„Modlite sa, aby ste nemuseli utekať v zime alebo v sobotu.,* Ten, ktorý ustanovil sobotu, nezrušil ju a nepribil ju na kríž. Svojou smrťou ju nezbavil platnosti a zmyslu. Svätým dňom odpočinku mohla byť aj štyridsať rokov po jeho ukrižovaní. Štyri desaťročia mali učeníci prosieť o to, aby nemuseli utekať v sobotu.

Od zničenia Jeruzalema Kristus prešiel náhle k rozhovoru o významnejšej udalosti – o poslednom článku reťaze pozemských dejín, ktorým je príchod Syna Božieho v moci a sláve. Medzi týmito dvoma udalosťami sú podľa Kristovho zobrazenia stáročia temna, obdobia pre jeho cirkev zvlášť krvavé, žalostné a mučivé. Učeníci by nezniesli pohľad na tieto scény a Ježiš sa o nich zmienil len veľmi stručne. Povedal: *„Vtedy bude veľké súženie, akého nebolo od počiatku sveta až doteraz a ani viac nebude. A keby tie dni ne-*

boli skrátene, nebol by nikto zachránený. No kvôli vyvoleným budú tie dni skrátene.., [Matúš 24,21.22](#). Ono neslýchané prenasledovanie Kristových vyznavačov malo trvať viac ako tisíc rokov. Mali zahynúť milióny jeho verných svedkov. Keby Boh nebol milostivo vystrel svoju záchrannú ruku, všetci by boli zahynuli. Kristus povedal: „*Kvôli vyvoleným budú tie dni skrátene.*.,

Náš Pán hovorí ďalej s celou určitosťou o svojom druhom príchode a varuje pred nebezpečenstvami, ktoré budú predchádzať. „*Keby vám vtedy niekto povedal: Hľa, tu je Kristus, alebo: Tamto je, neverte! Vystúpia falošní kristovia a falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a zázraky, aby zviadli – ak je to možné – aj vyvolených. Ajhľa dopredu vám o tom hovorím. Ak by vám teda povedali: Hľa, je na púšti, nevychádzajte! Hľa, je vo vnútri domu, neverte! Lebo ako blesk vzplanie na východe a zažiarí až po západ, tak to bude s príchodom Syna človeka.*., [Matúš 24,23-27](#). Podľa Kristových slov jedným zo znamení zničenia Jeruzalema malo byť to, že „*povstane aj mnoho falošných prorokov a zvedú mnohých.*., [Matúš 24,11](#). Títo falošní proroci skutočne prišli, zvádzali ľud a mnohí ich nasledovali na púšť. Čarodejníci a fakíri s domnelou divotvornou mocou lákali ľud do horských samôt. Táto prorocká reč má svoju platnosť aj pre posledné dni. Toto znamenie je príznačné aj pre druhý príchod. Dnes tiež falošní kristovia a lživí proroci zvádzajú svojimi divmi a zázrakmi jeho učeníkov. Či nepočuť volanie: „*Hľa, je na púšti!*.,? Nevyšli azda tisíce na púšť v nádeji, že nájdu Krista? V mnohých zhromaždeniach, kde sa ľudia údajne stýkajú s duchmi zomrelých, počuť volanie „*Hľa, je vo vnútri domu!*.,? Hlása to špiritizmus. Čo však hovorí Kristus? „*Neverte! Lebo ako blesk vzplanie na východe a zažiarí až po západ, tak to bude s príchodom Syna človeka.*., [Matúš 24,27](#).

[441]

Spasiteľ uvádza znamenia svojho príchodu a okrem toho určuje aj dobu prvého z nich: „*Hned' po súžení tých dní slnko sa zatmie a mesiac nevydá svoj jas, hviezdy budú padat' z neba a nebeské mocnosti sa budú pohybovať. Vtedy sa zjaví na nebi znamenie Syna človeka. Tu všetky kmene zeme budú nariekat' a uzrú Syna človeka prichádzat' na nebeských oblakoch s veľkou mocou a slávou. On pošle svojich anjelov s veľkou poľnicou a zhromaždia jeho vyvolených zo štyroch strán sveta. Od jedného kraja neba až po druhý.*., [Matúš 24,29-31](#).

Kristus oznámil, že na konci veľkého odpadlického prenasledovania slnko sa zatmie a mesiac nevydá svetla. Potom budú padať hviezdy. A dodáva: „*Od figovníka sa naučte podobenstvu: Keď mladne a vyháňa lístie, viete, že leto je blízko. Tak aj vy, keď uvidíte toto všetko, vedzte, že je blízko, pred dvermi.*„, [Matúš 24,32.33](#).

Kristus oznámil znamenia svojho príchodu. Hovorí, že môžeme vedieť, kedy je blízko, vo dverách. O tých, čo budú svedkami týchto znamení, povedal: „*Nepominie toto pokolenie, kým sa to všetko nestane.*„, [Matúš 24,34](#). Tieto znamenia sa objavili. Teraz vieme bezpečne, že Pánov príchod je blízko. On hovorí: „*Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nepominú.*„, [Matúš 24,35](#).

[442] Kristus príde na oblakoch s veľkou slávou. Sprevádzať ho bude zástup žiariacich anjelov. Príde vzkriesiť mŕtvych a premeniť živých svätých od slávy na slávu. Príde poctiť tých, čo ho milovali a zachovávali jeho prikázania; vezme ich k sebe. Nezabudol na nich ani na svoj sľub. Rodinné putá budú obnovené. Pri pohľade na svojich mŕtvych smieme myslieť na ono ráno, keď zaznie Božia trúba a „*mŕtvi budú vzkriesení neporušiteľní a my sa premeníme.*„, [1. Korint'anom 15,52](#). Ešte máličko a uzrieme kráľa v jeho kráse. Ešte chvíľu a z očí nám zotrie všetky slzy. Ešte krátky čas a postaví nás „*nepoškrvených... v plesaní pred svoju slávu.*„, [Júdu 1,24](#). Preto povedal, keď oznamoval znamenia svojho príchodu: „*Keď sa toto začne diať, vzpriamte sa, zodvihnite hlavu, lebo sa blíži vaše vykúpenie.*„, [Lukáš 21,28](#).

Kristus však neurčil deň ani hodinu svojho príchodu. Svojim učeníkom jasne povedal, že im to ani on sám nemôže oznámiť. Keby im to mohol zjaviť, prečo by ich nabádal k ustavičnej bdelosti? Niektorí ľudia tvrdia, že poznajú deň a hodinu Pánovho príchodu. Veľmi horlivo mapujú budúcnosť. Pán ich však pred podobným počínaním varoval. Presný čas druhého príchodu Božieho Syna je Božím tajomstvom.

Kristus potom zobrazil situáciu sveta pri svojom príchode: „*Lebo ako bolo za dní Noacha, tak bude aj pri príchode Syna človeka, ako totiž v dňoch pred potopou ľudia jedli a pili, ženili sa a vydávali až do toho dňa, keď Noach vošiel do korábu, a nič nezbadali, až prišla potopa a zmietla všetkých, tak bude aj pri príchode Syna človeka.*„, [Matúš 24,37-39](#). Kristus sa tu nezmieňuje o nejakom pozemskom miléniu, tisícročnom období, keď sa všetci budú pripravovať pre

večnosť. Hovorí, že ako bolo za dní Noacha, tak bude aj pri príchode Syna človeka.

Ako to vlastne bolo za dní Noacha? „*Hospodin videl, že skazenosť ľudí na zemi bola veľká, že všetko zmýšľanie ich srdca bolo ustavične zlé.*“, [1. Mojžišova 6,5](#). Obyvatelia predpotopného sveta sa odvracali od Hospodina a odmietali plniť jeho vôľu. Riadili sa svojou hriešnou predstavou a zvrátenými nápadmi. Zahynuli pre svoju bezbožnosť; a dnes ide svet tou istou cestou. Ani stopy po nejakej tisícročnej sláve. Priestupníci Božieho zákona plnia zem bezbožnosťou. Vsádzajú, poriadajú konské dostihy, hrajú hazardné hry, sú márniví a zhýralí, holdujú svojej roztopaši a rozmnožujú násilie.

V proroctve o skaze Jeruzalema Kristus povedal: „*Preto, že sa rozmnoží neprávosť, vychladne láska mnohých. Kto však vytrvá do konca, bude spasený. A toto evanjelium o kráľovstve bude sa hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec.*“, [Matúš 24,12-14](#). Aj toto proroctvo sa splní. Rozmnožená neprávosť onej doby je vyvážená neprávosťou dneška. Podobne je to aj s kázaním evanjelia. Apoštol Pavol pod vplyvom Ducha Svätého ešte pred pádom Jeruzalema napísal, že evanjelium sa zvestovalo „*každému stvoreniu, čo je pod nebom.*“, [Kološanom 1,23](#). Podobne aj dnes, pred druhým príchodom Syna človeka, večné evanjelium sa má zvestovať „*každému národu, kmeňu, jazyku a ľudu.*“, [Zjavenie Jána 14,6](#). Boh „*určil deň keď bude spravodlivo súdiť zemekruh.*“, [Skutky apoštolov 17,31](#). Kristus nám oznamuje, kedy tento čas nastane. Nehovorí síce, že celý svet bude obrátený, ale že „*toto evanjelium o kráľovstve bude sa hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec.*“, [Matúš 24,14](#). Šírením evanjelia vo svete môžeme urýchliť príchod nášho Pána. Príchod Božieho dňa nemáme len očakávať, ale smieme ho aj urýchliť ([2. Petra 3,12](#)). Keby Kristova cirkev splnila úlohu, ktorá jej bola podľa Pánovho príkazu zverená, celý svet by včas počul varovné posolstvo a Pán Ježiš by prišiel na zem v moci a veľkej sláve.

Keď potom Kristus oznámil znamenie svojho príchodu, povedal: „*Keď uvidíte toto všetko, vedzte, že je blízko pred dvermi.*“, [Matúš 24,33](#). „*Bďte celý čas a modlite sa.*“, [Lukáš 21,36](#). Boh vždy milostivo varoval ľudstvo pred prichádzajúcimi súdmi. Ľuďom, ktorí uverili jeho varovnému posolstvu a konali podľa svojej

viery aj žili, zachovávali jeho prikázania, unikli súdom, ktoré dopadli na neposlušných a neveriacich. Hospodin povedal Noachovi: „*Vojdi ty a celá tvoja domácnosť do korábu, lebo som videl, že ty si spravodlivý predomnou.*“, [1. Mojžišova 7,1](#). Noach poslušol a bol zachránený. Hospodin oslovil aj Lóta: „*Vstaňte, vyjdite z tohto miesta, lebo Hospodin zničí mesto.*“, ([1. Mojžišova 19,14](#)) a Lót bol v sprievode nebeských poslov zachránený. Aj Kristovi učeníci prijali varovné posolstvo o zničení Jeruzalema. Tí, čo dbali na znamenia prichádzajúceho zničení a utiekli z mesta, unikli pohrome. Aj my sme dostali varovné posolstvo ohľadne druhého príchodu Kristovho a blízkeho zničení sveta. Kto uverí, bude zachránený.

Pretože nevieme presný čas jeho príchodu, dostali sme príkaz bdieť. „*Blahoslavení sú sluhovia, ktorých Pán nájde bdieť.*“, [Lukáš 12,37](#). Kto očakáva Pánov príchod, nezaháľ a. Očakávanie Kristovho príchodu sprevádza bázeň pred Hospodinom a pred jeho súdmi, ktoré stíhajú prestúpenie. Ide o to, aby ľudia bdeli a nedopustili sa hriechu tým, že jeho ponúkanú milosť zavrhnú. Kto očakáva Pána, očist'uje dušu životom podľa pravdy. Strážna bdelosť sa spája s opravdivým úsilím. Veriaci vedia, že Pán je blízko; prebúdza sa v nich horlivosť spolupracovať s nebeskými anjelmi a pomáhať pri záchrane hynúcich. „*Verní a múdri služobníci sú tí, čo dávajú Božiemu domu načas... určenú stravu.*“, [Lukáš 12,42](#). Zvestujú pravdu týkajúcu sa obzvlášť dneška. Ako kedysi Noach, Enoch, Abrahám a Mojžiš [444] zvestovali pravdu pre svoju dobu, tak budú Kristovi služobníci aj dnes zvestovať zvláštne varovné posolstvo pre dnešok.

Kristus však upozorňuje ešte na inú skupinu: „*Keby si zlý sluha povedal: Môj pán mešká, a začal by biť svojich spolusluhov, jest' a piť s opilcami, pán toho sluhu príde v deň, o ktorom sa nenazdá.*“, [Matúš 24,48-50](#).

Zlý sluha si hovorí: „*Môj pán mešká.*“, Netvrdí, že Kristus nepríde, neposmieva sa zvesti o jeho druhom príchode. Len svojím zmýšľaním, svojimi činmi a slovami dáva najavo, že Pánov príchod mešká. Tým oslabuje aj u iných presvedčenie, že Pán príde skoro. Jeho vplyv ich zvádza k nezodpovednému a ľahostajnému otáľaniu. Utvrdzujú sa vo svojich svetských záujmoch a v duchovnej netečnosti. Zmocňujú sa ich nízke vášne a hriechne zmýšľanie. Zlý sluha je a pije s opilcami a vyhl'adáva svetské zábavy. Bije svojich spoluslužobníkov, obviňuje a odsudzuje tých, čo verne nasledujú

svojho Majstra. Spolčuje sa so svetom. Rovný vyhl'adáva rovného v prestupovaní. Je to nebezpečná prispôsobivosť. So svetom upadá do osídíel. „*Pán toho sluhu príde... v hodinu, o ktorej nevie, rozpolťí ho a určí mu údel s pokrytcami.*“, [Matúš 24,50](#).

„*Ak nebudeš bdieť, prídem ako zlodej, a ani nezvieš, v ktorú hodinu prídem na teba.*“, [Zjavenie Jána 3,3](#). Kristov príchod prekvapí falošných učiteľ'ov. Hovoria: „*Pokoj a bezpečnosť*“. Podobne ako kňazi a učители pred pádom Jeruzalema, aj oni sa usilujú o pozemské blaho a slávu cirkvi. V tom zmysle vykladajú znamenia času. Čo ale hovorí Božie slovo? „*Znenazdania príde na nich záhuba.*“, [1. Tesaloničanom 5,3](#). Deň Hospodinov prekvapí všetkých obyvateľ'ov zeme, všetkých, čo sa na tomto svete príliš usídlili. Príde nečakane ako zlodej v noci.

Svet topiaci sa v hýrení a v bezbožných zábavách zaspáva v hriechnej sebaistote. Ľudia nechcú myslieť na Pánov príchod. Vysmieľajú sa varovnému posolstvu. Márnomyseľ ne poznamenávajú: „*Všetko ostáva tak, ako to bolo od počiatku stvorenia.*“, [2. Petra 3,4](#). „*Zajtrajší deň bude ako dnešok, nadmieru hojný.*“, [Izaiáš 56,12](#). Môžeme sa teda ešte lepšie zabávať. Kristus však hovorí: „*Hľa, prichádzam ako zlodej.*“, [Zjavenie Jána 16,15](#). Vo chvíli, keď sa svet posmešne pýta: „*Kde je ten jeho prisľúbený príchod?*“, ([2. Petra 3,4](#)), spĺňajú sa znamenia. Zatiaľ čo volajú: „*Je pokoj, bezpečnosť*“, náhle na nich prichádza zahynutie. V čase, keď posmievač sebaisto zavrhuje pravdu, keď rôzne podniky bezohľadne vydierajú, keď bádatelia skúmajú všetky zdroje poznania, okrem Písma, Kristus prichádza ako zlodej.

Všetko na svete je v pohybe. Znamenia času sú zlovestné. Žijeme v tóni prichádzajúcich udalostí. Duch Boží sa vzd'al'uje zo zeme a jedno nešťastie stíha druhé na mori i na zemi. Svet ohrozujú záplavy, zemetrasenia, ohne, povodne a vraždy každého druhu. Kto vie čítať budúcnosť? Kde je istota? Nieto záruky v ničom ľudskom či pozemskom. Ľudia sa rýchlo zorad'ujú pod zástavu, ktorú si zvolili. Netrpezlivo čakajú a pozorujú konanie svojich vodcov. Iní očakávajú, pozorujú a pracujú s ohľadom na príchod nášho Pána. Ďalší sa riadia pokynmi veľkého arciodpadlíka. Len málokto celým srdcom a celou dušou verí, že našou úlohou je vyhnúť sa večnému zahynutiu a získať nebo.

Záverečná kríza sa nepozorovane blíži. Slnko na oblohe svieti ďalej a nebesá dosiaľ zvestujú Božiu slávu. Ľudia jedia a pijú, sadia a stavajú, žená sa a vydávajú. Obchodníci dosiaľ kupujú a predávajú. Ľudia medzi sebou sú ažia a zápasia o vyššie postavenie. Milovníci zábav stále zaplňajú divadlá, sledujú dostihy a navštevujú herne. Všade vládne krajné vzrušenie, kým pozvoľna, ale isto končí sa doba milosti a každý prípad bude čoskoro a s večnou platnosťou rozhodnutý. Satan vidí, že má krátky čas. Všetkými prostriedkami ľuďí zvádza a klame, zamestnáva a uspáva; čas skúšky sa čoskoro skončí a dvere milosti sa navždy zavrú.

Od stáročí nám z Olivového vrchu slávnostne doznievajú varovné slová nášho Pána: *„Dávajte si pozor, aby vaše srdcia neot’áželi obžerstvom a opilstvom a starosťami o tento život, aby vás onen deň neprikvačil znenazdania.“*, *„Preto bdejte celý čas a modlite sa, aby ste mohli uniknúť všetkému, čo má prísť, a postaviť sa pred Syna človeka.“*, [Lukáš 21,34.36](#).

„*Keď príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na trón svojej slávy. Zhromaždia sa pred neho všetky národy a oddelí jedných od druhých.*„ [Matúš 25,31.32](#). Tak stručne opísal Kristus na Olivovom vrchu svojim učeníkom veľký deň súdu. Podľa jeho slov tu bude rozhodovať jedno jediné. Keď sa pred neho zhromaždia všetky národy, budú len dve triedy ľudí a o ich večnom určení sa rozhodne podľa toho, čo urobili alebo neurobili pre neho, totiž pre chudobných a trpiacich.

V ten deň Kristus nebude ľuďom vykladať, čo všetko pre nich vykonal, keď pre ich záchranu obetoval svoj život. Bude hovoriť o tom, čo dobrého oni vykonal pre neho. Tým po pravici povie: „*Podľa te, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré vám je pripravené od stvorenia sveta. Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť, bol som smädný a dali ste piť, prišiel som ako cudzinec a prichýlili ste ma. Bol som nahý a priodeli ste ma, bol som chorý a navštívili ste ma, bol som vo väzení a prišli ste za mnou.*„ [Matúš 25,34-36](#). Tí však, ktorých Kristus chváli, nevedia, že by boli niečo pre neho vykonal. Na ich prekvapivú otázku odpovedá: „*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.*„ [Matúš 25,40](#).

Ježiš povedal svojim učeníkom, že ich všetci budú nenávidieť, prenasledovať a utláčať. Mnohí budú vyhnaní zo svojich domov a o všetko pripravení. Mnohých bude tiesniť choroba a nedostatok. Mnohí budú uväznení. Všetkým, ktorí pre jeho meno opustia priateľov alebo domov, prisľúbil stonásobnú odmenu už v tomto živote. Teraz siľúbil zvláštne požehnanie tým, čo pomôžu jeho bratom. Podľa Ježišových slov majú ľudia vo všetkých, čo trpia pre neho, spoznať jeho samého. Majú im pomáhať, akoby slúžili jemu. To je dôkaz, že sú jeho učeníkmi.

Všetci, čo sa znovuzrozením stali členmi nebeskej rodiny, sú vo zvláštnom zmysle bratmi nášho Pána. Kristova láska spája členov jeho rodiny, a kdekoľvek sa táto láska prejavuje, tam sa zjavuje

aj príbuzenstvo s Bohom. „Každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha.,, 1. Jána 4,7.

[447]

Možno, že tí, ktorých Kristus pri súde pochválil, vedeli o teológii málo, ale žili podľa jeho zásad. Pod vplyvom Božieho Ducha boli požehnaním pre svojich blížnych. Aj medzi pohanmi sa nájdu ľudia láskaví. Skôr ako počuli slová života, spriatelili sa s misionármi a slúžili im aj s nasadením vlastného života. Mnohí pohania uctievali Boha bez toho, že by o tom vedeli. Nikto im totiž neprinesol svetlo. Ani tí nezahynú. Aj keď písaný Boží zákon nepoznajú, počuli jeho hlas v prírode a robili to, čo zákon požaduje. Ich skutky sú dôkazom, že Duch Svätý sa dotkol ich srdca a že sa stali Božími deťmi.

Akí prekvapení a potešení budú tí najmenší medzi národmi a pohanmi, keď im Spasiteľ povie: „Čokol'vek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.,, Radosť z prekvapenia nad týmto pochvalným uznaním nájde radostnú ozvenu aj v Božom láskyplnom srdci.

Kristova láska sa však neobmedzuje len na určitú vrstvu ľudí. Kristus sa stotožňuje s každým človekom. On sa stal členom pozemskej rodiny, aby sme my mohli byť členmi rodiny nebeskej. On je Synom človeka, a teda bratom každého potomka prvých rodičov. Jeho nasledovníci nemajú mať pocit odlúčenosti od okolitého hynúceho sveta. Sú predsa časťou ľudského tkaniva a nebo v nich vidí bratov ľudí hriešnych i svätých. Kristova láska patrí padlým, blúdiacim i hriešnym a Kristus prijíma každý láskavý skutok na povznesenie padlého človeka a každý milosrdný čin ako prejav lásky jemu samému.

Poslaním nebeských anjelov je služba dedičom spasenia. Dnes ešte nevieme, kto títo dedičia sú, dosiaľ sa neukázalo, kto zvíťazí a bude mať podiel „v dedičstve svätých vo svetle.,, ale nebeskí anjeli sú na celej zemi a potešujú zarmútených, chránia ohrozených a získavajú srdcia pre Krista. Nikoho neobídu ani neopomenú. Boh nerobí rozdiel v ľuďoch a rovnako sa stará o každú stvorenú bytosť.

Keď otvárate dvere Kristovým chudobným a trpiacim, prijímate neviditeľných anjelov. Pozývate nebeské bytosti. S nimi prichádza k vám posvätné ovzdušie radosti a pokoja. Prichádzajú s nimi aj chválospevy s ozvenou v nebesiach. Tam znie každý milosrdný skutok ako hudba. Náš nebeský Otec počíta nebeských pracovníkov medzi svoje najvzácnejšie klenoty.

Tí vľavo od Krista, čo oňho v osobe chudobných a trpiacich nedbali, si svoju vinu neuvedomovali. Satan ich tak zaslepil, že nepochopili, čo dlhujú svojim bratom. Starali sa len o seba a potrieb trpiacich si nevšímali.

Bohatým Boh zveril majetok, aby odstraňovali biedu a pomáhali jeho trpiacim deťom. Majetní ľudia sú však voči potrebám iných často ľahostajní. Mávajú pocit nadradenosti nad svojimi chudobnými bratmi. Nevedia sa vžiť do situácie chudobného človeka. Nechápu, aké pokušenia a boje prežíva chudobný, a milosrdenstvo v srdci im hasne. Bohatí bývajú v prepychových príbytkoch, navštevujú nádherné chrámy a bočia od chudobných. Prostriedky, ktoré dostali od Boha na pomoc chudobným, vydávajú na ukojenie neovládanej pýchy a sebeckta. Každodenne bránia chudobným poznať Božie láskyplné milosrdenstvo, lebo Boh sa náležite postaral o všetko, čo potrebujú pre život. Chudobní sú prinútení cítiť chudobu, ktorá tiesni život, takže neraz sú v pokušení závidieť, žiarliť a podozrievať. Tí, čo nikdy nepoznali tieseň nedostatku, častokrát sa k chudobným správajú pohrdavo a hľadia na nich ako na úbožiacov.

[448]

Kristus to všetko vidí a hovorí: Bol som hladný a smädný. Tým cudzincom som bol ja. Aj chorý som bol. Väznili ma. Kým ste vy hodovali pri bohato prestretých stoloch, ja som v biednej chatrči alebo na opustenej ulici hladoval. Kým ste vy vo svojich prepychových domoch mali hojnosť, ja som nemal kde hlavu skloniť. Kým váš šatník bol preplnený drahým ošatením, ja som bol nahý. Vy ste sa zabávali, kým ja som hynul vo väzení.

Keď ste hladnému pohodili krajec chleba a v krutej zime mu dali obnosené šaty, uvedomili ste si, že to dávate Pánovi slávy? Po celý váš život som býval blízko vás v osobe týchto postihnutých, ale vy ste ma nevyhľadali. Nechceli ste mať so mnou nič spoločné. Nepoznám vás.

Mnohí by si pokladali za veľkú prednosť, keby mohli navštíviť pamätné miesta Kristovho pozemského života, chodiť, kadiaľ chodil on, zadívať sa na jazero, pri ktorom učil a hľadiet na okolité vrchy a údolia, na ktoré sám často hľadieval. Nemusíme však chodiť do Nazareta, do Kafarnauma či do Betánie, ak chceme ísť v Ježišových šľapajach. Jeho stopy nájdeme pri lôžku chorých, v chudobných príbytkoch, v preľudnených uliciach veľkomesta a všade tam, kde

Ľudské srdce potrebuje útechu. Ak budeme konať to, čo na zemi konal Ježiš, pôjdeme v jeho šľapajach.

Každý môže vedieť, čo má robiť. „*Ved' chudobných máte vždy medzi sebou, ale mňa nemáte vždy,*„ (Ján 12,8), povedal Ježiš, a nikto si nemusí myslieť, že by pre Pána nemal kde pracovať. Milióny a milióny ľudí hynúcich v okovách nevedomosti a hriechu ani nepočuli o Kristovej láske k nám. Keby sme boli v ich situácii a oni v našej, čo by sme od nich očakávali? Je našou najsvätejšou povinnosťou urobiť pre nich všetko, čo je v našich silách. Kristovým pravidlom života, podľa ktorého každý z nás na súde obstojí alebo padne, je: „*Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im.*„, Matúš 7,12.

[449]

Spasiteľ obetoval svoj prevzácný život, aby tu bola cirkev, ktorá sa vie postarať o ľudí zarmútených a pokúšaných. Zbor veriacich môže byť chudobný, nevzdelaný a neznámy, a predsa v Kristovom mene môže vykonať v rodinách, v okolí, v cirkvi i „*v ďalekých krajinách,*„ dielo, ktorého následky budú siahať do večnosti.

Pre zanedbávanie tohto diela mnohí mladí učenici sa nenaučia ani len abecedu kresťanskej skúsenosti. Svetlo, ktoré sa im v srdci rozsvietilo, keď ich Ježiš oslovil: „*Odpúšťajú sa ti hriechy,*„ mohlo v nich svietiť ďalej, keby boli pomáhali trpiacim. Živelnú silu mladých ľudí, ktorá ich často zvádza do pokušenia, možno usmerniť tak, že sa stane prúdom požehnanja. V ochotnej službe možno zabudnúť na vlastné ja.

Tým, čo slúžia iným, poslúži nebeský Pastier. Budú piť vodu života a budú spokojní. Nebudú túžiť po vzrušujúcich zábavách či po nejakej zmene vo svojom živote. Ich hlavným záujmom bude záchrana hynúcich. Rozvinie sa užitočné priateľstvo. Vykupiteľova láska zjednotí srdcia.

Keď si uvedomíme, že sme Božími spolupracovníkmi, nebudeme o jeho zaslúbeniach hovoriť ľahostajne. Budú nám horieť v srdci a budeme o nich nadšene svedčiť. Keď Boh povolal Mojžiša, aby slúžil nevedomému, nedisciplinovanému a vzdorovitému ľudu, dal mu zaslúbenie: „*Osobne pôjdem pred tebou a dovediem ťa k odpočinku,*„ a dodal: „*Ved' ja budem s tebou.*„, 2. Mojžišova 33,14; 3,12. Toto zaslúbenie platí pre všetkých pracovníkov, ktorí na Kristovom mieste pomáhajú zroneným a trpiacim.

Láska k človekovi je pozemským prejavom lásky Božej. Kráľ slávy sa stal jedným z nás práve preto, aby nám túto lásku vštepil do srdca a spojil nás ako deti jednej rodiny. Ak sa v našom živote splnia jeho slová, ktoré povedal pri rozlúčke s učeníkmi: „*Aby ste sa vzájomne milovali, ako som vás ja miloval,*„ (Ján 15,12), a keď budeme svet milovať tak, ako ho miloval on, potom jeho poslanie splnilo v nás svoj účel. Sme pripravení pre nebesá, lebo nebo máme v srdci.

„Zachraňuj tých, ktorých vedú na smrť, a ušetri tých, ktorí sa tákajú na popravisko. Ak povieš: Nevedeli sme o tom – ten, kto skúma srdcia, ten to pozoruje. Ved’ ten, ktorý stráži tvoj život, ten to vie a odplatí človekovi podľa toho, čo vykonal., Príslovia 24,11.12. Sudca sveta vo veľký deň súdu priradí k bezbožným všetkých tých, čo nepracovali pre Krista, mysleli len na seba a starali sa len o seba. Rovnako budú odsúdení.

Každému človekovi bola zverená určitá povinnosť. Nebeský Pastier sa spýta: „*Kdeže je stádo, čo ti bolo zverené, tvoje nádherné ovce?... Čo povieš?,*„ Jeremiáš 13,20.21. [450]

71. kapitola — Sluha sluhov

Vo večeradle jedného z jeruzalemských príbytkov sedel Ježiš pri stole so svojimi učeníkmi. Zišli sa k veľkonočnej slávnosti. Spasiteľ chcel byť s nimi pri tejto príležitosti sám. Vedel, že prišla jeho hodina; on sám je tým skutočným veľkonočným baránkom a bude obetovaný v deň, keď sa podávalo toto sviatočné jedlo. Bol pripravený vypiť kalich hnevu a čoskoro podstúpiť konečný krst utrpenia. Zostávalo mu však ešte niekoľko pokojných chvíľ, ktoré chcel venovať svojim milovaným učeníkom.

Celý Kristov život bol prejavom nesebeckej služby. Každý jeho čin svedčil o tom, že „*neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť*“, [Matúš 20,28](#). Učeníci sa to ešte dosiaľ nenaučili. Preto pri tejto poslednej veľkonočnej večeri Ježiš prakticky opakoval toto svoje naučenie príkladom, ktorý im mal navždy zostať v mysli i v srdci.

Rozhovory Ježiša s učeníkmi bývali chvíľami radostnej pohody, z ktorých sa všetci tešievali. Veľkonočné večere bývali obzvlášť zaujímavou príležitosťou; no Ježiš bol teraz zarmútený. Srdce mal obťažené a na tvári sa zračil tieň bolesti. Keď prišiel do vrchnej siene, učeníci spoznali, že ho niečo trápi, a hoci netušili príčinu, mali s ním súcit.

Keď zasadli k stolu, dojímavovo a smutne povedal: „*Túžobne som si želal jest' s vami tohto veľkonočného baránka skôr, ako budem trpieť. Lebo hovorím vám: Už ho viac nebudem jest', kým nebude dokonaný v Božom kráľovstve. Potom vzal kalich, dobrorečil a povedal: Vezmite ho a rozdeľte si ho medzi sebou. Lebo hovorím vám: Odteraz už nebudem piť z plodu viniča, až kým nepríde Božie kráľovstvo.*“, [Lukáš 22,15-18](#).

Kristus vedel, že prišiel čas, keď odíde z tohto sveta k svojmu Otcovi. Miloval svojich nasledovníkov, ktorí boli na svete a miloval ich do konca. Teraz bol v tóni kríža a žiaľ mu zvieral srdce. Vedel, že vo chvíli, keď bude zradený, bude aj opustený. Vedel, že ho čaká najpotupnejšia smrť, ktorou bývajú trestaní zločinci. Poznal nevďačnosť a krutosť tých, ktorých prišiel zachrániť. Vedel, akú

veľkú obeť musí priniesť a pre koľkých ľudí bude márna. Keď že vedel všetko, čo ho čaká, mohol celkom prirodzene podľa ahnúť predstave hlbokého poníženia a utrpenia. Myslel však na svojich dvanástich učeníkov, ktorí boli s ním ako jeho najbližší a ktorí po všetkej tej hanbe, zármutku a utrpení budú musieť na svete sami bojovať. V predstave svojho utrpenia myslel aj na svojich učeníkov. Nepremýšľal o sebe. Predovšetkým pamätal na nich.

[452]

Tento posledný večer, ktorý Ježiš trávil spolu s učeníkmi, mal im mnoho čo povedať. Keby boli pripravení pochopiť to, čo im chcel oznámiť, boli by ušetrení srdcervúcich úzkostí, sklamaní a nevery. Ježiš videl, že by nezniesli, čo by im povedal. Keď na nich pohliadol, z úst mu nevyšli varovné a utešujúce slová. Čas ticho plynul. Ježiš akoby vyčkával. Učeníci sa necítili dobre. Zdalo sa, že súciti a neha, ktorú vzbudil Kristov zármutok, pominuli. Smutné slová o vlastnom utrpení zanechali len nepatrný dojem. Ich vzájomné pohľady svedčili o určitej žiarlivosti a napätí.

„Nastala medzi nimi aj hádka, kto je z nich najväčší.“, [Lukáš 22,24](#). Krista zarmútil a ranil tento spor, ktorý viedli v jeho prítomnosti. Učeníci sa zaoberali svojou obľúbenou predstavou, že Kristus potvrdí svoju moc a zasadne na Dávidov trón. V srdci každý z nich túžil po najvyššom mieste v Božom kráľovstve. Každý sa cenil viac, než hodnotil svojho brata; namiesto toho, aby jedni druhých mali za dôstojnejších, zápolili o prvenstvo. Jakubovo a Jánovo prianie, aby mohli sedieť po ľavici a pravici Kristovho trónu, vyvolalo nevôľu ostatných. Trúfalosť týchto dvoch bratov žiadať najvyššie postavenie tak podnietila ostatných desiatich učeníkov, že hrozilo vzájomné odcudzenie. Cítili sa podcenení, lebo ich vernosť a schopnosti boli znevážené. Jakuba a Jána najprísnejšie odsudzoval Judáš.

Keď učeníci vošli do večeradla, ich srdcia boli plné urazených pocitov. Judáš chcel byť Kristovi najbližšie po ľavici; Ján bol po pravici. Ak pôjde o miesto najvyššie, Judáš bol rozhodnutý získať ho; malo to byť miesto vedľa Krista. A Judáš bol zradca.

Pribudol však ďalší dôvod nezhody. Pri slávnostiach nohy hosťom obvykle umýval sluha, a pri tejto príležitosti bolo na to tiež všetko pripravené. Bol tu džbán, umývadlo i uterák; nebolo však toho, kto by poslúžil, mali to teda urobiť sami učeníci. Tých však zmietali pocity urazenej pýchy; boli rozhodnutí, že slúžiť nebudú. Všetci prejavovali zrejmú neochotu a tvárili sa, akoby sa ich to

netýkalo. Svojím mlčanlivým nezájmom naznačovali nechut' k pokore.

Ako mal Kristus ovplyvniť týchto úbohých ľudí, aby nad nimi satan nezvíťazil? Ako im mal dokázať, že číre vyznávanie na učeníctvo nestačí a nezabezpečuje im miesto v jeho kráľovstve? Ako im mal ukázať, že skutočná veľkosť sa prejavuje v službe lásky a v pravej pokore? Ako mal roznieť lásku v ich srdciach a pomôcť pochopiť, čo im chcel povedať?

[453]

Učeníci nemali ani najmenší záujem vzájomne si poslúžiť. Ježiš chvíľu čakal a pozoroval ich. Potom on, božský Učiteľ, vstal od stola, odložil vrchné rúcho, aby mu neprekážalo, vzal uterák a opásal sa. Prekvapení učeníci len hľadeli a ticho pozorovali, čo bude ďalej. *„Potom naliať vody do umývadla a začal umývať učenikom nohy a utierat' zásterou, ktorou bol prepásaný.“*, [Ján 13,5](#). Tento čin otvoril učenikom oči. Boli hlboko zahanbení. Pochopili nevyslovené pokarhanie a videli sa v novom svetle.

Tak prejavil Kristus lásku k svojim učenikom. Ich sebecko ho zarmútilo, ale neprel sa s nimi o ich záujmy. Miesto toho im dal príklad, ktorý nemali nikdy zabudnúť. Jeho láska k nim zostala neochvejná a stála. Vedel, že mu Otec všetko zveril do rúk a že prišiel od Boha a vracia sa k nemu. Bol si plne vedomý svojho božstva. Odložil však svoju kráľovskú korunu i vznešené rúcho a prijal poslanie služobníka. Aj pred koncom svojho pozemského života sa opásal ako sluha a slúžil.

Pred Veľkou nocou sa Judáš druhýkrát stretol s kňazmi a zákonníkmi a dohodol sa s nimi, že im Ježiša zradí. Potom šiel znova medzi učeníkov, akoby sa nič nestalo a zaujímal sa o prípravy na sviatky. Učeníci nevedeli nič o Judášovom zámere. Len Ježiš mohol poznať jeho tajomstvo. Napriek tomu však o ňom nehovoril, lebo ho chcel zachrániť. Bol zarmútený nad ním ako nad Jeruzalemom, keď nad týmto hynúcim mestom zaplakal. Celým srdcom volal: Ako sa ťa mám zrieknuť? Judáš cítil moc tejto lásky. Keď Spasiteľ ove ruky umývali jeho zaprášené nohy a keď mu ich utieral uterákom, Judášovo srdce bolo naklonené vyznať svoj hriech. Nechcel sa však pokoriť. Zatvrdil si srdce pred pokáním a znova ho ovládli staré pohnútky. Teraz sa pohoršil, keď Kristus umýval nohy svojim učenikom. Domnieval sa, že ak sa Kristus môže takto ponížiť, nemôže byť izraelským kráľom. Všetky nádeje na svetskú slávu v pozem-

skom kráľovstve boli zmarené. Judáš sa nakoniec zmieril s tým, že nasledovaním Krista nič nezíska. Keď videl Ježiša v zjavnom ponížení, ako sa nazdával, utvrdil sa vo svojom zámere zradit' ho a vyznať, že sám bol oklamáný. Ovládol ho zlý duch a rozhodol sa dokonat' dielo zrady svojho Pána.

Judáš si vybral predné miesto pri stole a Kristus mu ako sluha prvému poslužil. Ján, nad ktorým sa Judáš toľko roztrpčoval, bol posledný. Ale Ján to nepokladal ani za pokarhanie ani za poníženie. Pri pohľade na Krista boli učeníci veľmi dojatí. Keď došlo na Petra, udivene zvolal: „*Pane, ty mi chceš umývať nohy?*“, [Ján 13,7](#). Kristova blahosklonnosť ho dojala. Bol zahanbený pomyslením, že sa nenašiel učeník, ktorý by vykonal túto službu. Kristus povedal: „*Teraz ešte nechápeš, čo robím, ale neskôr pochopíš.*“, [Ján 13,7](#). Peter nemohol zniesť pohľad, ako jeho Pán, ktorého pokladal za Božieho Syna, robí úkon sluhu. Jeho vnútro sa búrilo proti tomuto poníženiu. Neuvedomil si, že to je zmysel Kristovho príchodu na svet. Dôrazne povedal: „*Nikdy mi nebudeš umývať nohy!*“, [Ján 13,8](#).

[454]

Kristus slávnostne povedal Petrovi: „*Ak t'a neumyjem, nebudeš mať podiel so mnou.*“, Služba, ktorú Peter odmietol, bola obrazom vyššieho očistenia. Kristus prišiel umyť srdce od poškvrn hriechu. Odmietnutím dať si umyť nohy Peter vlastne odmietol vznešenejšie očistenie, ktoré bolo zahrnuté v tomto nižšom úkone. Pre Majstra nie je pokorujúce, ak sa mu dáme očistiť. Najúprimnejšou pokorou je prijať s vd'áčným srdcom čokoľvek, čo pre nás koná, a s celou opravdivosťou slúžiť Kristovi.

Pri Ježišových slovách: „*Ak t'a neumyjem, nebudeš mať podiel so mnou.*“, ([Ján 13,8](#)) Peter sa zriekol svojej pýchy a umiernenosti. Bolo mu neznesiteľné pomyslieť, že by mal byť od Krista odlúčený; to by znamenalo pre neho smrť. Povedal: „*Pane, tak potom nielen nohy, ale aj ruky a hlavu! Ježiš mu na to: Kto sa okúpala, potrebuje si umyť už len nohy a je celý čistý.*“, [Ján 13,9.10](#).

Zmyslom týchto slov nie je len telesná čistota. Kristus stále hovorí o vyššom stupni očistenia, ktorého symbolom bol tento nižší úkon. Kto sa vykúpala, bol čistý, ale nohy v sandáloch sa čoskoro zaprášili a bolo ich treba stále umývať. Tak boli Peter i jeho bratia obmytí v tej veľkej studnici, ktorá bola prichystaná pre hriech a nečistotu. Kristus ich uznal za svojich. Pokušenie ich však viedlo do zlého a stále potrebovali jeho očisťujúcu milosť. Keď sa Ježiš

opásal, aby im z nôh zmyl prach, chcel im vlastne umyť srdcia, zbaviť ich odcudzenia, žiarlivosti a pýchy. To bolo dôležitejšie než im z nôh zmyť prach. Pôvodne nebol nikto z nich pripravený na spoločenstvo s Kristom. Kým neboli pokorní a láskaví, neboli pripravení mať účasť na veľkonočnej večeri a pamätnej službe, ktorú Kristus hodlal ustanoviť. Ich srdcia museli byť očistené. Pýcha a sebecké záujmy plodia nezhody a nenávisť, ale to všetko Kristus zmyl, keď im umýval nohy. Začali inak zmýšľať. Pri pohľade na nich mohol Ježiš povedať: „*Ste čistí.*“, Teraz boli úprimne zjednotení a jeden k druhému láskaví. Stali sa pokornými a učenlivými. Okrem Judáša bol každý ochotný prenechať prvé miesto inému. Teraz mohli s pokorným a vd'áčnym srdcom prijať Kristove slová.

[455] Aj nás ako Petra a jeho bratov umyla Kristova krv, no napriek tomu v styku so zlom čistota duše býva často poškvrnená. Musíme prísť ku Kristovi a dať sa očistiť jeho milosťou. Peter nechcel dovoliť, aby sa ruky Pána a Majstra dotkli jeho zašpinených nôh; ako často však prinášame svoje hriechy, poškvrnené srdce do styku s Kristovým srdcom! Ako bolestne znáša našu zlú, márnivú a pyšnú povahu. Napriek tomu musíme prísť k nemu vo všetkej slabosti a nečistote. Len on nás môže očistiť. Ak sa mu nedáme očistiť, potom nie sme pripravení na spoločenstvo s ním.

Ježiš povedal učeníkom: „*Vy ste čistí, ale nie všetci.*“, [Ján 13,10](#). Ježiš umyl Judášovi nohy, no ten mu neodovzdal srdce. Nebolo očistené. Judáš sa Kristovi neodovzdal.

Keď Kristus umyl učeníkom nohy, obliekol si vrchné rúcho, posadil sa a povedal im: „*Chápete, čo som vám urobil? Vy ma oslovujete: Učiteľ a Pán, a dobre hovoríte, lebo to som. Keď som teda ja, Pán a Učiteľ, umyl nohy vám, aj vy si máte jeden druhému nohy umývať. Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám. Veru, veru, hovorím vám: Sluha nie je väčší ako jeho pán, ani posol nie je väčší, ako ten, kto ho poslal.*“, [Ján 13,12-16](#).

Kristus chcel, aby učenici pochopili, že zo svojej dôstojnosti nič nestratil, keď im umyl nohy. „*Vy ma oslovujete: Učiteľ a Pán, a dobre hovoríte, lebo to som.*“, Svojou nekonečnou vznešenosťou dodal tejto službe pôvab a zmysel. Nikto nebol tak vznešený ako Kristus, a predsa sa sklonil k najponížujúcejšej službe. Kristus sám dal príklad pokory, aby jeho ľud nepodľahol presile sebeckva prirodzeného srdca. Tento významný úkon nechcel prenechať človekovi.

Pokladal ho za tak významný, že ho vykonal sám ako sluha, on, rovný Bohu. Kým sa učeníci preli o najprednejšie miesto, zatiaľ ten, pred ktorým sa má skloniť každé koleno a ktorému čestne slúžia anjeli slávy, sklonil sa sám, aby umyl nohy tým, čo ho nazývali svojím Pánom. Umyl nohy aj svojmu zradcovi.

Kristus svojím životom a naučením dal dokonalý príklad nesebeckej služby, ktorá má svoj pôvod v Bohu. Boh nežije sám pre seba. Tým, že stvoril svet a udržuje všetky veci, ustavične slúži iným. „*On dáva vychádzať slnku nad zlými aj dobrými a zosiela dážď na spravodlivých aj na nespravodlivých.*“, **Matúš 5,45**. Tento ideál služby Boh zveril svojmu Synovi. Ježiš bol určený za hlavu ľudstva, aby svojím príkladom ukázal, čo znamená slúžiť. Celý jeho život bol v zhode so zákonom služby. Kristus slúžil a pomáhal všetkým. Tak prežíval Boží zákon a názorne nám ukázal ako ho máme poslúchať.

Ježiš sa opätovne snažil upevniť túto zásadu medzi svojimi učeníkmi. Keď Jakub a Ján žiadali o výnimočné postavenie, povedal: „*Kto by sa chcel stať medzi vami veľkým, nech je vaším služobníkom.*“, **Matúš 20,26**. V mojom kráľovstve neplatí zásada prvenstva a nadradenosti. Jediná veľkosť je veľkosť pokory. Jediným rozdielom je miera odovzdanosti službe iným.

[456]

Keď potom učeníkom umyl nohy, povedal: „*Dal som vám totiž príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám.*“, Týmito slovami Kristus nemienil len obvyklý zdvorilostný úkon. Šlo o viac než len o číre zmytie prachu z hostových nôh. Kristus tu ustanovil náboženský úkon. Pánovým činom sa tento obrad pokory stal posvätným ustanovením. Učeníci ho mali zachovávať, aby si vždy pripomínali, čo im povedal o pokore a službe.

Tento obrad je Kristom ustanovenou prípravou pre vysluhovanie Večere Pánovej. Srdce nemôže mať spoločnosť s Kristom, kým je v ňom pýcha, škriepky a spory o popredné miesto. Nie sme pripravení prijímať jeho telo a krv. Z Ježišovho rozhodnutia je teda úkon pokory na začiatku.

Pri tejto príležitosti si majú Božie deti pripomínať slová Pána života a slávy: „*Chápete, čo som vám urobil? Vy ma oslovujete: Učiteľ a Pane a dobre hovoríte, lebo to som. Keď som teda ja Pán a Učiteľ, umyl nohy vám, aj vy si máte jeden druhému nohy umývať. Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám. Veru, veru, hovorím vám: Sluha nie je väčší ako jeho*

pán, ani posol nie je väčší ako ten, kto ho poslal. Keď to viete, ste blahoslavení, ak to aj konáte.,, [Ján 13,12-17](#). Človek má sklón pokladať sa za niečo oveľa viac, než je jeho brat, pracovať len pre seba a hľadať popredné postavenie, a to často vedie k hriešnemu podozrievaniu a nevraživosti. Ustanovenie, ktoré predchádza Večeru Pánovu, má odstrániť tieto nedorozumenia, zbaviť človeka sebestva a sebavyvyšovania, viesť k pokore srdca, ktorá ho povedie k ochotnej službe svojmu bratovi.

Svätý nebeský Strážca je sám prítomný pri tejto slávnostnej chvíli, aby sa z nej stala príležitosť spytovania vlastného srdca, presvedčenia o hriešnosti a blaženej istote odpustenia hriechov. Plnosťou svojej milosti chce Kristus zmeniť smer nášho sebeckého zmýšľania. Duch Svätý prebúdza citlivosť tých, čo nasledujú príklad svojho Pána. Pri spomienke na Spasiteľovo poníženie kvôli nám myšlienka sa pojí s myšlienkou a vyvoláva reťaz spomienok na veľkú Božiu dobrotu i na priazeň a lásku pozemských priateľov. Na myseľ prichádza mnohé zanedbanie Božieho požehnanie, prípady zneváženej milosti a zľahčenej láskavosti. Objavujú sa korene trpkosti, ktoré udusili vzácny kvet lásky. Pripomíname si povahové nedostatky, nesplnené povinnosti, nevďačnosť voči Bohu a ľahostajnosť k bratom a sestrám. Hriech poznávame v Božom svetle.

[457] Tu sa končí samotná úboosť a začína sa najdôkladnejšia sebakritika a pokora. Sme odhodlaní odstrániť každú prekážku, ktorá pôsobí odcudzenie. Zriekame sa zlého zmýšľania i hovorenia. Vyznávame hriechy a prijímame odpustenie. Dušu preniká Kristova podmanivá milosť a jeho láska zapája srdcia do blaženej jednoty.

Ak pochopíme význam tejto prípravnej služby, zatúžime po vyššom duchovnom živote. Nebeský Svedok potom splní toto naše prianie. Duchovne nás pozdvihne. Môžeme mať podiel na Večeri Pánovej vo vedomí odpustenia hriechov. Jas Kristovej spravodlivosti nám osvieti myseľ i srdce. Uzrieme „*Božieho Baránka, ktorý sníma hriech sveta*„, [Ján 1,29](#).

Tí, čo prijmu ducha tohto úkonu, nikdy ho nebudú pokladať za holý obrad. Stále budú mať na pamäti príkaz: „*Navzájom si slúžte v láske!*„, [Galat'anom 5,13](#). Umytím nôh svojim učeníkom Kristus prejavil ochotu vykonať akúkoľvek ponížujúcu službu, aby sa aj oni mohli stať spoludedičmi večného bohatstva nebeského pokladu. Týmto obradom sa aj jeho učeníci zaväzujú, že budú podobne slúžiť

svojim bratom. Kedykoľvek sa tento úkon vykonáva v správnom duchu, Božie deti prežívajú sväté spoločenstvo ochoty slúžiť si navzájom a byť jedni druhým na požehnanie. Zaväzujú sa, že budú nesebecky slúžiť. A to nielen jedni druhým. Pole ich pôsobnosti je tak široké, ako kedysi Majstrovo. Na svete je mnoho tých, čo potrebujú našu službu. Na každom kroku stretávame ľudí chudobných, bezmocných a nevedomých. Tí, čo mali spoločenstvo s Kristom vo vrchnej sieni, budú slúžiť ako on.

Ježiš, ktorému v nebi všetci slúžili, stal sa služobníkom všetkých. A pretože slúžil všetkým, opäť mu budú všetci slúžiť a velebiť ho. Tí, čo chcú mať jeho božské vlastnosti a tešiť sa z pohľadu na zástup vykúpených, musia nasledovať príklad jeho nesebeckej služby.

To všetko zahrňujú Ježišove slová: „*Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám.*“, [Ján 13,15](#). Taký bol zámer tohto obradu. Ježiš hovorí: „*Chápete, čo som vám urobil?*“, Ak poznáte zámer tohto naučenia, „*ste blahoslavení, ak podľa toho aj konáte.*“, [Ján 13,17](#).

72. kapitola — „Na moju pamiatku,

„Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb, vzdával vd'aky, lámal ho a povedal: Toto je moje telo, ktoré je pre vás; toto robte na moju pamiatku. Podobne po večeri vzal kalich a hovoril: Tento kalich je nová zmluva mojej krvi. Toto robte, kedykoľvek ho budete piť na moju pamiatku. A tak vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť tento kalich, zvestujete Pánovu smrť, kým nepríde.,, 1. Korint'anom 11,23-26.

Kristus dospel na rozhranie dvoch bohoslužobných systémov: dvoch zmlúv a dvoch veľkých slávností. On, nepoškvrnený Boží Baránok, bol pripravený stať sa obeťou za hriech, a tým ukončiť predobrazný ceremoniálny systém, ktorý štyritisíc rokov oznamoval jeho smrť. Keď so svojimi učeníkmi jedol veľ'konočného baránka, ustanovil miesto toho úkon, ktorý mal zostať pripomienkou jeho veľkej obete. Táto národná slávnosť Židov sa mala navždy skončiť. Kristovo ustanovenie mali jeho nasledovníci zachovávať vo všetkých krajinách všetkých vekov.

Veľká noc bola ustanovená ako pripomienka vyslobodenia Izraela z Egypta. Boh prikázal, aby rodičia na otázku detí ohľadne zmyslu tohto ustanovenia, každoročne im pripomínali túto udalosť. Všetci si mali na toto obdivuhodné vyslobodenie zachovať sviežu spomienku. Ustanovenie Večere Pánovej malo pripomínať ono veľké vyslobodenie, ktoré bolo ovocím Kristovej smrti. Táto pamiatka sa má sláviť dotiaľ, kým Kristus druhýkrát nepríde v moci a sláve. Ona nám má stále pripomínať jeho veľké dielo pre nás.

Pri vyjdení z Egypta Izraelci jedli baránka postojacky, s prepásanými bedrami a s palicou v ruke, pripravení na cestu. Spôsob slávenia tohto ustanovenia zodpovedal ich situácii, lebo zakrátko mali odísť z Egypta a vydať sa na bolestnú a neľahkú cestu púšťou. V Kristovej dobe bola však iná situácia. Neodchádzali z cudzej krajiny, lebo bývali vo vlastnej. V pokoji a v pohode mali sláviť veľ'konočnú večeru. Hostia ležali na pohovkách okolo stola opretí o ľavú ruku a pravou pokojne jedli. V tejto polohe si hostia mohli

položiť hlavu na prsia najbližšieho stolovníka. Nohy účastníkov vyčnievali na druhej strane pohovky a okoloidúci im ich mohol umyť.

Kristus sedí pri stole s veľkonočnou večerou. Pred sebou má obvyklý nekvasený chlieb. Na stole je aj veľkonočné nekvasené víno. Pán používa pripravené jedlo a nápoj ako symbol svojej nepoškvrnenej obete. Kvas, symbol hriechu a smrti, nemohol v nijakej podobe predstavovať „bezúhonného a nepoškvrneného baránka,,. [1. Petra 1,19](#).

[459]

„*Keď jedli, Ježiš vzal chlieb a dobrorečil, lámal ho a dával učeníkom so slovami: Vezmite, jedzte! Toto je moje telo. Potom vzal kalich, pod'akoval a dal im ho so slovami: Pite z neho všetci! Lebo toto je moja krv zmluvy, ktorá sa vylieva za mnohých na odpustenie hriechov. Vravím vám však, že odteraz už nebudem piť z tohto plodu viniča až do toho dňa, keď ho budem s vami piť v kráľovstve svojho Otca,,* [Matúš 26,26-29](#).

Pri tomto posvätnom úkone bol prítomný aj zradca Judáš. Od Pána prijal znamenie jeho obetovaného tela a preliatej krvi. Počul slová: „*Toto robte na moju pamiatku,,* Zradca tu sedel v prítomnosti Božieho Baránka. Rozmýšľal o svojich temných zámeroch a utešoval sa svojimi zlomyseľnými, pomstychtivými myšlienkami.

Kristus dal presvedčivý dôkaz, že pozná Judášovu povahu, keď pri umývaní nôh poznamenal: „*Nie všetci ste čistí,,* [Ján 13,11](#). Tieto slová mohli presvedčiť pokryteckého učeníka, že Pán vie o jeho tajných zámeroch. Kristus sa však vyjadril ešte jasnejšie, keď pri pohľade na učeníkov sediacich pri stole povedal: „*Nehovorím o vás všetkých. Ja viem, koho som si vyvolil, ale má sa splniť Písmo: Ten, ktorý je môj chlieb, zdvihol proti mne päť,,* [Ján 13,18](#).

Učeníci ani teraz nemysleli na Judáša. Videli však, že Kristus je krajne zarmútený. Všetkých sa zmocnila nejasná predtucha niečoho strašného, čo nevedeli pochopiť. Keď potom spolu mlčky jedli, Ježiš povedal: „*Amen, hovorím vám, že jeden z vás ma zradí,,* [Matúš 26,21](#). Tieto slová ich ohromili. Nevedeli si predstaviť, ako by sa mohol niekto tak hanebne zachovať voči nebeskému Učiteľovi. Ved' prečo by ho mali zrádzať? A komu? V koho srdci by sa mohol zrodiť taký zámer? Iste sa to nemôže týkať niekoho z vyvolených dvanástich, ktorí dostali jedinečné prednosti, že smeli počúvať jeho

učenie, tešiť sa z jeho obdivuhodnej priazne a žiť v tak úzkom spoločenstve s ním.

Keď si uvedomili dosah jeho slov a pripomenuli pravdivosť toho, čo hovorieval, zmocnila sa ich obava a začali samých seba podozrievať. Uvažovali, či v skrytosti srdca naozaj neklíči nejaká myšlienka proti Majstrovi. Boli veľmi znepokojení, preto sa začali jeden po druhom spytovať: „Či som to ja, Pane?“, [Matúš 26,22](#). Len Judáš mlčal. Nakoniec sa spýtal zarmútený Ján: „Pane, kto je to?“, [Ján 13,23](#). Ježiš odpovedal: „Ten, komu podám omočenú skyvu, kto so mnou omočil ruku v mise, ten ma zradí. Syn človeka síce ide, ako je o ňom napísané, ale beda človekovi, ktorý zrádza Syna človeka. Pre toho človeka by bolo lepšie, keby sa vôbec nebol narodil.“, [Matúš 26,23.24](#). Učeníci si navzájom skúmavo hľadeli do tváre, keď sa pýtali: „Či som to ja, Pane?“, Teraz sa pozornosť všetkých obrátila na zamĺkleho Judáša. Ten v zmätku otázok a prejaveného údivu prepočul Ježišovu odpoveď Jánovi. Aby však unikol zvedavým otázkam učeníkov, aj on sa spýtal: „Či som to ja, Majstre?“, Ježiš dôstojne odpovedal: „Ty si povedal.“, [Matúš 26,25](#).

[460]

Judáš celý prekvapený a zmätený, že jeho zámer je odhalený, vstal a hodlal opustiť miestnosť. „Ježiš mu povedal: Čo chceš urobiť, urob čo najskôr!... On vzal teda skyvu a hneď vyšiel von. A bola noc.“, [Ján 13,27-30](#). Zradcovi nadišla noc, keď sa odvrátil od Krista a odišiel von do tmy.

Judáš mal až dosiaľ možnosť kajat' sa. Keď však opustil prítomnosť svojho Pána a spoluúčeníkov, urobil konečné rozhodnutie. Prekročil poslednú medzu.

Ježišova zhovievavosť voči tomuto pokúšanému človekovi bola obdivuhodná. Pre Judáša urobil všetko, čo sa urobiť dalo. Dával mu príležitosť, aby sa kajal, a to aj po dvojnásobne dohodnutej zrade. Kristus dal Judášovi vrcholný, presvedčivý dôkaz o svojom božstve tým, že čítal tajný zámer jeho zradného srdca. Bola to posledná výzva falošnému učeníkovi na pokánie. Kristus neopomenul nijakú výzvu, ktorú mu mohlo ponúknuť jeho božsko-l'udské srdce. Príliv milosrdenstva, ktorý Judáš svojou tvrdošijnou pýchou odmietal, vracal sa stále s mocnejším prúdom podmanivej lásky. Judáša síce odhalenie jeho viny prekvapilo a vyľakalo, no ešte viac ho zatvrdilo. Opustil túto posvätnú večeru a šiel dokonat' dielo zrady.

Kristus však výrokom „beda,, nad Judášom prejavil aj milosrdenstvo voči svojim učeníkom. Tým podal korunný dôkaz svojho mesiášstva. Povedal: „*Hovorím vám to už teraz, skôr ako sa to stane, aby ste uverili, keď sa to stane, že ja som.,*„ [Ján 13,19](#). Keby bol Ježiš mlčal a zdanlivo si nevšimol, čo sa chystá, učeníci sa mohli nazdávať, že ich Majster nič nepredvídal, bol zaskočený a zradne vydaný do rúk vražedného davu. Ježiš však už pred rokom povedal učeníkom, že si ich vyvolil dvanásť a jeden z nich je diabol. Slová, ktoré Judášovi povedal teraz a ktoré plne potvrdili, že Pán poznal jeho zradné zámery, mali posilniť vieru pravých Kristových nasledovníkov v čase jeho poníženia. Pred Judášovým strašným koncom sa mali rozpamätať na Ježišovo „beda,, ktoré vyslovil nad zradcom.

Spasiteľ myslel aj na niečo iné. Svoju službu neodriekol ani svojmu zradcovi. Učeníci nepochopili jeho slová pri umývaní nôh: „*Nie všetci ste čistí,,* ba ani to, čo povedal pri stole: „*Ten, ktorý je môj chlieb, zdvihol proti mne päťu.,*„ [Ján 13,11-18](#). Neskôr však, keď všetko bolo vyjasnené, mohli uvažovať o Božej trpezlivosti a milosrdenstve voči najzatvrdilejšiemu hriešnikovi. [461]

Ježiš poznal Judáša od začiatku, umyl mu nohy. A zradca mal prednosť s Kristom slávnostne povečerať. Dlhozhovievajúci Spasiteľ sa všestranne snažil priviesť tohto hriešnika k pokániu, očistiť ho od poškvrn hriechu a prijať ho. Je to príklad pre nás. Náznaky poblúdeného a hriešneho konania nie sú dôvodom vzájomného od cudzenia. Ľahostajná odlúčenosť zaháňa človeka do pokušenia, ba priamo do satanovej náruče. Kristus sa tak nesprával. Práve zblúdilým a všelijako porušeným učeníkom umyl nohy a všetkých dvanástich okrem jedného priviedol k pokániu.

Kristov príklad nepripúšťa výlučnosť pri Večeri Pánovej. Je pravda, že zjavný hriech vinníka vylučuje. O tom Duch Svätý jasne hovorí ([1. Korint'anom 5,11](#)), súdiť však nad to neprislúcha nikomu. Boh nepoveril ľuďí, aby rozhodovali o tom, kto sa týchto slávnostných chvíľ môže zúčastniť. Ved' kto pozná ľudské srdce? Kto vie odlíšiť kúkol' od pšenice? „*Nech teda človek skúma sám seba, a tak je z toho chleba a pije z kalicha.,*„ Lebo „*kto by teda jedol chlieb alebo pil Pánov kalich nehodne, previní sa proti Pánovmu telu a krvi,,*„ „*Lebo kto je a pije, a nerozoznáva telo, ten si je a pije odsúdenie.,*„ [1. Korint'anom 11,28.27.29](#).

Keď sa veriaci zhromažďujú, aby slávili pamiatku Večere Pánovej, prítomní sú aj neviditeľní posli. Môže tu byť aj nejaký Judáš, a teda aj služobníci kniežat' a temnoty, lebo tí sú spoločníkmi všetkých, čo odmietajú Ducha Svätého. Prítomní sú aj nebeskí anjeli. Títo nepozorovaní hostia sú pri každej podobnej príležitosti. Môžu sem prísť aj ľudia, ktorí srdcom neslúžia pravde a svätosti, ale chcú sa slávnosti zúčastniť. Nemali by sme im v tom brániť. Prítomní sú svedkovia, ktorí kedysi videli, ako Ježiš umýval nohy svojim učeníkom i Judášovi. Na tento úkon teda nehl'adia len ľudia.

Kristus prítomnosťou Svätého Ducha pečat'uje svoje ustanovenie. Presviedča a obmäkčuje ľudské srdce. Neunikne mu ani jediný skrúšený pohľad či myšlienka. Čaká na kajúcnu a skrúšenú dušu. Všetko má pre ňu pripravené. Ten, ktorý umyl nohy Judášovi, chce umyť každé srdce od poškvvrny hriechu.

Nikto by sa nemal zriekať stolovania pre prípadnú účasť niekoho nehodného. Každý učeník je povolaný k verejnej účasti a tým aj k vyznaniu, že prijíma Krista za svojho osobného Spasiteľ'a. Práve pri týchto príležitostiach sa Kristus stretáva so svojím ľudom a posilňuje ho svojou prítomnosťou. Azda aj srdce a ruky tých, čo prisluhujú Večeru Pánovu, sú nehodné, no napriek tomu Kristus slúži veriacim svojou prítomnosťou. Ktokoľvek prichádza s pohľadom viery upreným na neho, bude hojne požehnaný. Všetci, čo zanedbávajú tieto chvíle nebeského spoločenstva, utrpia stratu. Právom možno o nich povedať: „*Nie všetci ste čistí.*„

[462]

Svojou účasťou na jedení chleba a pití vína s učeníkmi Kristus sa slávnostne zaručil, že je ich Vykupiteľ. Zveril im novú zmluvu, podľa ktorej všetci, čo ho prijímajú, stávajú sa Božími deťmi a Kristovými spoludedičmi. Táto zmluva im zaručovala všetky časné i večné požehnania. Musela však byť podpísaná Kristovou krvou. Pri tomto posvätnom úkone si mali všetci pripomínať nekonečnú obeť prinesenú za nich osobne ako za časť veľkého celku padlého ľudstva.

Slávnosť Večere Pánovej by však nemala byť chvíľou smútku. Keď sa Pánovi učeníci zhromažďujú okolo jeho stola, nemajú si pripomínať svoje nedostatky alebo nariekať nad nimi. Nemajú sa zaoberať svojou dávnou náboženskou skúsenosťou, či už bola povznášajúca alebo skl'učujúca. Nemajú si pripomínať vzájomné nerozumenia. To všetko patrí do prípravy. Skúmali si vnútro, vyznali

hriech a urovnali vzájomné nedorozumenia. Teraz prišli do spoločnosti s Kristom. Nemajú stáť v tône kríža, ale v jeho spásnom svetle. Svoje srdcia majú otvoriť jasným lúčom Slnka spravodlivosti. Keďže majú srdcia očistené Kristovou predrahou krvou, smú v plnom vedomí jeho neviditeľnej prítomnosti počuť jeho slová: *„Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, ale ja vám nedávam ako svet dáva.,, Ján 14,27.*

Zmyslom Pánových slov je: Presvedčený o svojom hriechu pamätaj, že som zomrel za teba. Ak si utláčaný, prenasledovaný a ak trpíš pre mňa a pre evanjelium, nezabudni, že z veľkej lásky k tebe som obetoval svoj život. Pod ťarchou svojich zdanlivo neznesiteľných povinností a pret'ážkych starostí pamätaj, že som pre teba znášal kríž a nedbal na pohanu. Ak tvoje srdce desia ťážké skúšky, pripomeň si, že Vykupiteľ tvoj žije a prihovára sa za teba.

Večera Pánova je svedectvom o Kristovom druhom príchode, túto nádej mala oživovať v mysli učeníkov. Kedykoľvek sa zišli, aby si pripomínali jeho smrť, spomínali, ako *„vzal kalich, pod'akoval a podával im ho so slovami: Pite z neho všetci! Lebo toto je moja krv zmluvy, ktorá sa vylieva za mnohých na odpustenie hriechov. Vravím vám však, že odteraz už nebudem piť z tohto plodu viniča až do toho dňa, keď ho budem s vami piť nový v kráľovstve svojho Otca.,, Matúš 26,27-29.* V súžení ich potešovala nádej návratu ich Pána. Nevýslovne vzácna im bola myšlienka: *„Vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť tento kalich, zvestujete Pánovu smrť, kým nepríde.,, 1. Korint'anom 11,26.*

Na to nesmieme nikdy zabudnúť. Stále by sme mali pamätať na podmanivú moc Ježišovej lásky. Kristus ustanovil tento obrad na svedectvo o Božej láske k nám. Bez Krista nemožno hovoriť o spojení s Bohom. Toto spoločenstvo a vzájomnú bratskú lásku musí vždy upevňovať láska Ježišova. Len Kristova smrť utvrdila jeho lásku k nám. Len jeho smrť nám umožnila radostné očakávanie jeho druhého príchodu. Jeho obeť je stredobodom našej nádeje. Na ňu musíme upierať svoju vieru.

Príliš často pokladáme ustanovenia pripomínajúce poníženie a utrpenie nášho Pána len za formálnu záležitosť. Tieto ustanovenia boli však zriadené s určitým zámerom. Naše zmysly musia byť oživené, aby sme vnikli do tajomstva zbožnosti. Všetci máme prednosť oveľa lepšie chápať Kristovo zmierujúce utrpenie než ho

dosiaľ chápeme. „*Ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto verí, mal v ňom večný život.*“, [Ján 3,14.15](#). Musíme hľadiet' na Spasiteľa a zomierajúceho na golgotskom kríži. Je v našom večnom záujme, aby sme v Krista verili.

Náš Pán povedal: „*Ak nebudete jest' telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život... Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj.*“, [Ján 6,53-55](#). To platí o našej telesnej prirodzenosti. Kristovej smrti vd' ačíme aj za svoj pozemský život. Chlieb, ktorý jeme, zaplatil svojím telom; vodu, ktorú pijeme, vykúpil svojou preliatou krvou. Každý človek, svätec či hriešnik, jedáva svoj každodenný chlieb a sýtený je pritom Kristovým telom a krvou. Každý bochník chleba nesie pečať' golgotského kríža. Ten sa zrkadlí aj v každom pramienku vody. To všetko je zahrnuté v symboloch jeho veľkej obete. Svetlo žiariace z onej novozmluvnej služby vo vrchnej sieni posväcuje potreby nášho každodenného života. Rodinný stôl sa stáva stolom Pánovým a každé jedlo sviatosťou.

O čo výstižnejšie sú Kristove slová o našej duchovnej prirodzenosti! Hovorí: „*Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život.*“, [Ján 6,54](#). Len život obetovaný za nás na golgotskom kríži nám umožňuje žiť svätým životom. Tento život prijímame vtedy, keď prijímame jeho Slovo a konáme to, čo nám prikázal. Tak budeme s ním zajedno. Hovorí: „*Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa.*“, [Ján 6,56.57](#). Tieto slová sa obzvlášť' vzť'ahujú na Večeru Pánovu. Keď vierou rozjíname o veľkej obeti nášho Pána, prijímame Kristov duchovný život. Pri každej príležitosti slávenia Večere Pánovej čerpáme novú duchovnú silu. Tento obrad umožňuje životodarné spoločenstvo, ktorým sa veriaci dostáva do spojenia s Kristom i s Otcom. Vo zvláštnom zmysle spája slabých a závislých ľudí s Bohom.

[464]

Keď prijímame chlieb a kalich, symboly Kristovho ukrižovaného tela a preliatej krvi, v duchu sa pripájame k onej poslednej večeri vo vrchnej sieni. Akoby sme prechádzali záhradou posvätenou utrpením toho, ktorý niesol hriechy sveta. Sme svedkami boja, ktorého víťazstvo je základom nášho zmierenia s Bohom. Smieme hľadiet' na ukrižovaného Krista.

Keď hľadáme na ukrižovaného Vykupiteľa, lepšie chápeme veľkosť a význam obete, ktorú pre nás priniesol majestát neba. Poznávame slávu plánu spasenia a myšlienka na Golgotu prebúdza v nás živú a posvätnú ozvenu. Srdcom i ústami chválime Boha a Baránka, lebo ľudia živo oslovení golgotskými udalosťami nemôžu pestovať pýchu a sebeckosť.

Uvažovanie o Spasiteľovej nesmiernej láske zušľachtuje myšlienky, očisťuje srdce a mení povahu. Taký človek sa stane svetlom sveta, zobrazujúcim do istej miery túto tajomnú lásku. Čím viac premýšľame o Kristovom kríži, tým plnšie súhlasíme s apoštolom Pavlom: *„Ja sa nechcem chváliť ničím, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista, cez ktorý je svet ukrižovaný pre mňa a ja pre svet.“*, [Galat'anom 6,14](#).

73. kapitola — „Nech sa vám srdce nevzrušuje!,,

K láskyplnému a súcitnému pohľadu na svojich učeníkov Kristus dodal: „*Teraz je Syn človeka oslávený a v ňom je oslávený Boh.*,, [Ján 13,31](#). Judáš odišiel z vrchnej siene a Kristus tam zostal s jedenástimi. Chcel im povedať o svojom blízkom odchode, ale predovšetkým im chcel pripomenúť slávny cieľ svojho poslania. Upozorňoval ich naň už aj predtým. Tešil sa, že svojím ponížením a utrpením oslávi Otcovo meno. Myšlienky svojich učeníkov usmerňoval hlavne na toto.

Obrátil sa na nich prívetivým oslovením „*Deti moje*,, a dodal: „*Ešte chvíľu som s vami. Budete ma hľadať, ale ako som povedal Židom, aj vám teraz hovorím: Kam ja idem, ta vy prísť nemôžete.*,, [Ján 13,33](#).

Keď to učeníci počuli, iste neboli potešení. Zmocnil sa ich strach. Primkli sa bližšie k Spasiteľovi. Ich Majster a Pán, ich milovaný Učiteľ a Priateľ, im bol drahší ako život. Od neho očakávali pomoc vo všetkých ťažkostiach, útechu v žiali a sklamaní. Teraz mal opustiť túto osamelú a od neho závislú skupinu. Tiesnivé predtuchy im naplňali srdcia.

V Spasiteľových slovách bolo však plno nádeje. Vedel, že nepriateľ bude na nich útočiť a že satanova moc najľahšie víťazí nad ľuďmi, ktorých tiesnia rôzne ťažkosti. Preto odvracal ich pozornosť od „*vecí viditeľných*,, k „*neviditeľným*,,. [2. Korint'anom 4,18](#). Z pozemského vyhnanstva k nebeskému domovu.

Povedal: „*Nech sa vám srdce nevzrušuje! Veríte v Boha, verte aj vo mňa. V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám povedal, že vám idem pripraviť miesto? Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja. A cestu, kam idem, poznáte.*,, [Ján 14,1-4](#). Kvôli vám som prišiel na svet a pre vás aj pracujem. Ani po odchode sa neprestanem o vás starať. Na svet som sa vám prišiel zjaviť, aby ste uverili. Idem k Otcovi a budem s ním spolupracovať pre vás. Cieľ Kristovho odchodu bol pravým opakom toho, čoho

sa učenici obávali. Nešlo o konečné rozlúčenie. Kristus im šiel pripraviť miesto, aby mohol znova prísť a vziať ich k sebe. Kým im bude chýšať príbytky, majú dbať o to, aby získali povahu podľa Božej podoby.

Učenici boli stále na rozpakoch. Pochybnosťami zmietaný Tomáš povedal: „*Pane, nevieme, kam ideš. Akože môžeme poznať cestu? Ježiš mu odpovedal: Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa. Ak poznáte mňa, budete poznať aj môjho Otca. Už teraz ho poznáte a videli ste ho.*„, [Ján 14,5-7](#).

[466]

Do neba nevedie mnoho ciest. Vlastnou cestou sa ta nikto nedostane. Kristus hovorí: „*Ja som cesta... nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa.*„, [Ján 14,6](#). Kristus sa stal cestou, pravdou a životom od chvíle, keď zaznela prvá evanjelijná zvesť, podľa ktorej semeno ženy rozdrví hadovi hlavu. Kristus bol cestou za Adama, keď Ábel obetoval Bohu krv zabitého baránka, ktorá symbolizovala krv Vykupiteľa. Kristus bol záchrannou cestou pre patriarchov a prorokov. On je jediná cesta, ktorá nás vedie k Bohu.

Kristus povedal: „*Ak poznáte mňa, budete poznať aj môjho Otca. Už teraz ho poznáte a videli ste ho.*„, Tieto slová učenici ešte stále nechápali. Filip zvolal: „*Pane, ukáž nám Otca, a to nám postačí.*„, [Ján 14,7.8](#).

Prekvapený jeho nechápavosťou a bolestne dotknutý sa ho Kristus opýtal: „*Filip, toľký čas som s vami a nepoznáš ma?*„, Je to možné, že by si v mojich skutkoch nevidel pôsobenie Otcovo? Neveríš, že som prišiel svedčiť o Otcovi? „*Ako môžeš hovoriť: Ukáž nám Otca?*„, „*Kto vidí mňa, vidí Otca.*„, [Ján 14,9](#). Keď sa Kristus stal človekom, neprestal byť Bohom. Aj keď zostúpil na úroveň človeka, jeho božská prirodzenosť mu zostala. Len Kristus mohol zjaviť ľuďom Otca a učenici mali prednosť, že smeli byť tri roky svedkami tohto zjavenia.

„*Verte mi, že ja som v Otcovi a Otec vo mne. Ak nie pre iné, aspoň pre tie skutky verte!*„, [Ján 14,11](#). Ich viera mohla bezpečne spočívať na preukaznosti Kristových skutkov – skutkov, ktoré nikto nikdy sám od seba nekonal a ani konať nebude. Kristovo dielo svedčilo o jeho božskej prirodzenosti. Cez neho sa zjavoval Otec.

Keby boli učenici verili tomuto živému spojeniu Otca a Syna, neboli by strácali vieru, keď videli trpieť a zomierať Krista pre záchranu hynúceho sveta. Kristus chcel prehľbit ich vieru tým, že

im umožnil poznať, že on je Boh v ľudskom tele. Chcel, aby poznali, že ich viera sa musí upínať k Bohu a v ňom kotviť. Náš súcitný Spasiteľ sa všemožne a vytrvalo snažil pripraviť svojich učeníkov na príval pokušení, v ktorom sa mali onedlho ocitnúť. Chcel, aby spolu s ním boli skrytí v Bohu.

Pri týchto slovách vyžarovala z Kristovej tváre Božia sláva a prítomných sa pri pozornom počúvaní zmocňovala posvätná bázeň. Ešte úprimnejšie a rozhodnejšie sa k nemu primkli. Čím viac milovali Krista, tým viac sa mali radi aj navzájom. Cítili blízkosť neba a v poslanstve, ktoré počúvali, poznávali odkaz nebeského Otca.

[467] Kristus pokračoval: „*Veru, veru, hovorím vám: Aj ten, kto verí vo mňa, bude konat' skutky, aké ja konám, ba bude konat' ešte väčšie.*“, [Ján 14,12](#). Spasiteľovi veľmi záležalo na tom, aby jeho učeníci pochopili, prečo svoju božskú podstatu spojil s prirodzenosťou človeka. Svetu prišiel odhaliť Božiu slávu, aby jej obnovujúcou mocou mohol byť človek zachránený. Boh sa zjavil v Kristovi, aby sa Kristus mohol zjaviť v nich. Ježiš neprejavil nijakú vlastnosť a neuplatnil nijakú silu, ktorú by ľudia vierou v neho nemohli mať. Všetci jeho nasledovníci môžu získať jeho ľudskú dokonalosť, ak budú Bohu tak oddaní, ako bol on.

„*Áno, bude konat' ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi.*“, [Ján 14,12](#). Kristus tým nechcel povedať, že dielo učeníkov bude významnejšie než je dielo jeho, ale naznačoval jeho väčší rozsah. Nehovoril len o konaní divov, ale o všetkom, čo sa bude diať pod vplyvom Ducha Svätého.

Po Pánovom nanebovstúpení si učeníci uvedomili, že jeho zaslúbenie sa splnilo. Kristovo ukrižovanie, vzkriesenie a nanebovstúpenie sa im stalo živou skutočnosťou. Videli, ako doslovne sa splnila prorocká reč. Skúmali Písmo a prijímali jeho zvesť s vierou a istotou predtým neobvyklou. Poznali, že všetko, čo nebeský Učiteľ o sebe povedal, je pravda. Keď potom o svojej skúsenosti rozprávali a zvelebovali Boha, poslucháči boli dojatí, obmäkčení a celé zástupy uverili v Ježiša.

Spasiteľovo zaslúbenie, ktoré dostali učeníci, je zaslúbením jeho cirkvi do konca vekov. Boží obdivuhodný plán vykúpenia ľudstva nemal mať len nejaké nepatrné výsledky. Boží služobníci, ktorí sa nespoliehajú na vlastné úsilie, ale na to, čo pre nich a cez

nich môže vykonať Boh, určite poznajú splnenie jeho zasl'úbení. Kristus hovorí: „*Áno, bude konať ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi.*„

Učeníci doposiaľ nepoznali neobmedzené zdroje Spasiteľovej moci. Povedal im: „*Doteraz ste o nič neprosili v mojom mene.*„ [Ján 16,24](#). Vysvetlil im, že tajomstvom ich úspechu je prosba o silu a moc v jeho mene. On sa bude za nich prihovárať u Otca. Modlitbu pokorného veriaceho predkladá ako svoju vlastnú žiadosť v záujme prosiaceho človeka. V nebi počuť každú úprimnú modlitbu. Nemusí byť vyjadrená plynulo, ak je však úprimná, Ježiš ju predloží Otcovi bez akéhokoľvek kazu, zdokonalenú a zušľachtenú vôňou svojej vlastnej dokonalosti.

Cesta úprimnosti a bezúhonnosti nie je cestou bez prekážok, ale každú ťažkosť smieme pokladať za príležitosť k modlitbe. Každý dostáva silu od Boha a tento prameň je dostupný aj tomu najslabšiemu človekovi. Ježiš povedal: „*A urobím všetko, o čo budete prosiť v mojom mene, aby bol Otec oslávený v Synovi. Ak ma budete prosiť o niečo v mojom mene, ja to urobím.*„ [Ján 14,13.14](#).

[468]

Kristus radil svojim učeníkom, aby prosili v jeho mene. Jeho nasledovníci majú prichádzať k Bohu v Kristovom mene. Len jeho obeť im dáva hodnotu pred Bohom. Boh si ich cení pre spravodlivosť, ktorú im prepožičiava Kristus. Pre Kristove zásluhy odpúšťa tým, čo žijú v Božej bázni. Nevidí v nich ohavnosť hriešnika. Uznáva v nich podobu svojho Syna, v ktorého veria.

Pán nechce, aby sa jeho ľud podceňoval. Hodnotu jeho vyvolených dedičov má určovať cena výkupnej Obete. Boh po nich túžil, inak by nebol poslal svojho Syna s tak veľkým výkupným. Má pre nich poslanie a ochotne splní ich najodvážnejšie prosby, aby mohli osláviť jeho meno. Ak veria jeho zasl'úbeniam, môžu očakávať veľké veci.

Prosiť v Kristovom mene znamená mnoho. Zaväzuje nás to, aby sme prijali jeho povahu, zjavovali jeho ducha a konali jeho skutky. Spasiteľovo zasl'úbenie je podmienené. Hovorí: „*Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania.*„ [Ján 14,15](#). Kristus zachraňuje ľudí nie v hriechu, ale od hriechu. Tí, čo ho milujú, dokážu svoju lásku poslušnosťou.

Pravá poslušnosť vychádza zo srdca. Aj u Krista to bola záležitosť srdca. Ak budeme s ním súhlasiť, stotožní sa s našimi myšlienkami a zámermi a naše srdce a myseľ bude usmerňovať

svojou vôľou do tej miery, že ho budeme poslúchať každým svojím rozhodovaním. Očistená a posvätená vôľa mu bude ochotne a radostne slúžiť. Ak poznáme Boha tak, ako sa nám prednostne poznať dáva, potom náš život bude životom stálej poslušnosti. Čím viac budeme poznávať Kristovu povahu a spoločenstvo s Bohom, tým odpornejší nám bude hriech.

Ak sa chopíme Všemohúceho, aby sme od neho prijímali silu, potom budeme žiť poslušným životom, akým žil na zemi Kristus. Nesmieme však svoju zodpovednosť prenechávať iným a čakať, aby nám povedali, čo máme robiť. Nemôžeme sa spoliehať na ľudskú radu. Pán nás poučí o našej povinnosti práve tak, ako poučí kohokoľvek iného. Keď prídeme k nemu s vierou, osobne nám oznámi svoje tajomstvá. Srdce nám často zahorí, keď sa Pán bude s nami rozprávať, ako sa zhováral s Enochom. Tí, čo mu svoje záležitosti predložia v pevnom rozhodnutí v ničom sa neuchýliť od Božej vôle, budú bezpečne vedieť, ako si majú počínať. Dostanú nielen múdrosť, ale aj silu. Podľa Kristovho zaslúbenia dostanú moc, aby mohli poslúchať a slúžiť. „*Všetko*,, čo dostal Kristus pre potreby padlých ľudí, dostal ako hlava a predstaviteľ ľudstva. „*A dostaneme od neho všetko, o čo len budeme prosiť, lebo zachovávame jeho prikázania a robíme, čo sa jemu páči.*,, [1. Jána 3,22](#).

[469]

Skôr než Kristus obetoval svoj život, myslel na ten najdôležitejší a najdokonalejší dar pre svojich učeníkov – dar, ktorý im sprístupní neobmedzené zdroje milosti. Povedal: „*Ja poprosím Otca a on vám dá iného Tešiteľ'a, aby zostal s vami naveky, Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, lebo ho nevidí, ani nepozná. Vy ho poznáte, ved' ostáva u vás a bude vo vás. Nenechám vás ako siroty, prídem k vám.*,, [Ján 14,16-18](#).

Duch Svätý bol aj predtým na svete, hneď od začiatku diela vykúpenia pôsobil na ľudské srdcia. Kým však bol na zemi Kristus, učeníci netúžili po inom pomocníkovi. Len po jeho odchode pocítili potrebu Ducha, a potom aj prišiel.

Duch Svätý je Kristov zástupca, ale bez ľudského zjavu a nezávisle od neho. Kristus ako človek nemohol byť osobne všade. Preto bolo v záujme učeníkov, aby odišiel k Otcovi a na zem poslal Ducha Svätého, ako svojho zástupcu. Potom už nikto nemal mať prednosť osobného styku s Kristom. Prostredníctvom Ducha Svä-

tého Spasiteľ bude prístupný všetkým. V tomto zmysle bude svojim nasledovníkom bližšie, než keby nebol vstúpil na nebesá.

„*Kto miluje mňa, toho bude milovať môj Otec; a ja ho budem milovať a zjavím mu seba samého.*„, [Ján 14,21](#). Ježiš poznal budúcnosť svojich učeníkov. Jedného videl na popraviske, iného na kríži, ďalšieho vo vyhnanstve na skalnatom ostrove a ostatných ako obeť prenasledovania a smrti. Povzbudzoval ich zasl'úbením, že bude s nimi v každom súžení. Toto zasl'úbenie platí dodnes. Pán vie o všetkých svojich verných, čo sú pre neho vo väzení alebo vo vyhnanstve na osamelých ostrovoch. Potešuje ich svojou prítomnosťou. Ak sa veriaci človek dostane pre pravdu pred nespravodlivý súd, Kristus je pri ňom. Všetky obvinenia sa týkajú Krista. Kristus je znova súdený v osobe svojich učeníkov. Ak je niekto vo väzení, Kristus ho potešuje svojou láskou. Tým, čo idú na smrť pre jeho dielo, Kristus hovorí: „*Ja som... živý. Bol som mŕtvy, hľa, žijem na veky vekov a mám kľúče od smrti a podsvetia.*„, [Zjavenie Jána 1,17.18](#). Život obetovaný pre mňa je zachovaný pre večnú slávu.

Utešiteľ príde ako odpoveď na modlitbu viery vždy a všade, v každom zármutku a utrpení, kedykoľvek sme bezradní a nevidíme do budúca, alebo keď sa cítime opustení a osamotení. Okolnosti nás môžu odlúčiť od všetkých našich pozemských priateľov, ale nijaká okolnosť či vzdialenosť nás nemôže odlúčiť od nebeského Utešiteľa. Nech sme kdekoľvek a nech ideme kamkoľvek, žije s nami, podopiera nás a povzbudzuje, dáva nám silu a potešuje nás. [470]

Učeníci ešte stále nechápali duchovný zmysel Kristových slov a on im opätovne vyložil ich význam. Povedal im, že prostredníctvom Ducha bude s nimi. „*Tešiteľ, Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, naučí vás všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám povedal.*„, [Ján 14,26](#). Potom už nebudete hovoriť, že nerozumiete. Potom už nebudete vidieť len ako v zrkadle, matne. Budete môcť „*so všetkými svätými pochopiť, aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka a poznať aj Kristovu lásku, presahujúcu každé poznanie.*„, [Efezským 3,18.19](#).

Učeníci mali byť svedkami Kristovho života a diela. Ich posolstvom mal oslovovať všetkých ľuďí na zemi. Kristovo poníženie a smrť mali byť pre nich veľkou skúškou a sklamaním. Aby aj po tejto skúsenosti boli ich slová spoľahlivé, Ježiš zasl'úbil, že Utešiteľ „*pripomenie vám všetko, čo som vám povedal.*„, [Ján 14,26](#).

Dodal: „*Ešte veľa vám mám toho povedať, ale teraz by ste to neznesli. Keď príde on, Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy, lebo nebude hovoriť sám zo seba, ale bude hovoriť, čo počuje, a zvestuje vám, čo má prísť. On ma oslávi, lebo z môjho vezme a zvestuje vám.*“, [Ján 16,12-14](#). Ježiš odhalil svojim učeníkom šire pole pravdy. Pripadalo im však krajne obt'ážné presne odlíšiť jeho učenie od vplyvu tradícií a výrokov zákonníkov a farizejov. Boli navyknutí prijímať učenie rabínov ako Boží hlas a ono im dosiaľ do istej miery ovládalo myslenie a ovplyvňovalo city. Ich myslenie veľkou mierou usmerňovali prízemné predstavy a časné záujmy. Necháпали duchovnú podstatu Kristovho kráľovstva, hoci im ju už toľkokrát objasňoval. Boli zmätení. Nespoznali hodnotu výrokov Písma, ktoré Kristus vykladal. Mnohé z jeho naučení akoby v nich nenachádzalo nijakú ozvenu. Ježiš videl, že nechápu pravý význam jeho slov. Zo súcitu im sľúbil, že Duch Svätý im to všetko pripomenie. Mnohé, čo by učeníci nepochopili, zostalo nevyslovené. To im tiež mal objasniť sám Duch. On mal prebúdzat' ich vnímavosť, aby vedeli správne oceniť nebeské veci. Ježiš povedal: „*Keď príde on, Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy.*“, [Ján 16,13](#).

Utešiteľ je predstavený ako „*Duch pravdy*“, Jeho poslaním je určovať a zachovávať pravdu. V srdci pôsobí predovšetkým ako Duch pravdy, a tým je vlastne Utešiteľom. Pravda prináša útechu a pokoj; lož nemá nič spoločné so skutočným pokojom a útechou. Satan zotročuje ľudskú myseľ práve ľživými názormi a tradíciami. Predkladá ľud'om falošné zásady, a tým znetvoruje ich povahu. Duch Svätý v Písme oslovuje myseľ človeka a do srdca mu vštepuje pravdu. Tým odhaľuje blud a vyháňa ho z mysle človeka. Kristus získava svoj ľud Duchom pravdy, ktorý pôsobí cez Božie slovo.

Ježiš predstavil učeníkom dielo Ducha Svätého, a tým ich chcel potešiť, povzbudiť nádejou, ktorá utešovala aj jeho srdce. Radoval sa z výdatnej pomoci, ktorú tým cirkvi zabezpečí. Duch Svätý bol najväčší zo všetkých darov, ktoré Kristus vyprosil od svojho Otca na povznesenie svojho ľudu. Duch ma prísť ako znovuzrodzujúci činiteľ, bez ktorého by Kristova obeť zostala bez účinku. Moc zla sa v priebehu stáročí natoľko rozmohla, že desí pomyslenie, ako ľahko si satan ľudstvo zotročil. Odolať hriechu a zvíťaziť nad ním môže len mocné pôsobenie tretej božskej Osoby, ktorá mala prísť v neobmedzenej sile a v plnosti božskej moci. Duch Svätý

robí účinným dielo, ktoré vykonal Vykupiteľ sveta. On očist'uje srdce. Skrze Ducha Svätého sa veriaci stáva účastníkom božskej prirodzenosti. Kristus poslal svojho Ducha ako božskú moc, ktorá má v človekovi premáhať zdedené i vypestované sklony k zlu, a cirkvi má pomôcť získať jeho povahu.

O Duchu Svätom Ježiš povedal: „*On ma oslávi.*„ Spasiteľ prišiel osláviť Otca zjavením jeho lásky; podobne mal Duch Svätý osláviť Krista zjavením jeho milosti svetu. V ľuďoch má byť obnovený Boží obraz. V dokonalej povahe Božieho ľudu je zahrnutá aj Božia česť i česť Kristova.

„*A keď príde on, ukáže svetu, čo je hriech, čo je spravodlivosť a čo súd.*„ [Ján 16,8](#). Zvestovanie Božieho slova by nemalo nijaký vplyv bez ustavičnej prítomnosti a pomoci Ducha Svätého. On je jediný pôsobivý Učiteľ Božej pravdy. Len keď Duch uvedie Božiu pravdu do srdca človeka, prebúda sa svedomie a mení sa život. Človek môže byť spôsobilý vyložiť poslucháčom literu Božieho slova, môže poznať všetky jeho prikázania a zasl'úbenia. Ak však Božiu pravdu v srdci poslucháčov neutvrdí Duch Svätý, nikto nepadne na Skalu vekov a nebude zachránený. Bez pomoci Ducha Svätého sa človek ani s najvyšším vzdelaním a pri najväčších príležitostiach nestane šíriteľom svetla. Rozsievanie semena evanjelia zostane bez úspechu, ak ho k rastu nebude prebúdať nebeská rosa. Duch Svätý zostúpil na modliacich sa učeníkov skôr, ako bola napísaná prvá novozmluvná kniha a skôr ako zaznelo prvé evanjelijné kázanie po Kristovom nanebovstúpení. Nepriatelia len potom povedali: „*Vy ste naplnili Jeruzalem svojím učením.*„ [Skutky apoštolov 5,28](#).

Kristus prisľúbil cirkvi dar Ducha Svätého a tento prisľub patrí nám práve tak ako prvým učeníkom. Ako každý iný prisľub aj tento je však podmienený. Mnohí vyznavači sa odvolávajú na tento prisľub; hovoria o Kristovi a o Duchu Svätom, ale márne. Nedajú sa viesť a ovládať Božou mocou. My nemôžeme použiť Ducha Svätého. Duch musí použiť nás. Svojím Duchom Boh pôsobí, aby veriaci „*aj chceli aj konali nad svoju dobrú vôľu.*„ [Filipským 2,13](#). Mnohí to však neuznávajú. Chcú byť nezávislí. Preto neprijímajú nebeský dar. Duchom bývajú obdarení len tí, čo pokorne očakávajú Boha, dávajú sa ním viesť a spoliehajú sa na jeho milosť. Božia moc čaká, že ľudia budú po nej túžiť a že ju prijmú. Toto zasl'úbené požehnanie prináša všetky ostatné požehnania, ak oň prosíme ne-

ochvejnou vierou. Dostávame ho podľa a bohatstva Kristovej milosti, a Kristus je ochotný dať ho každému podľa a hĺbky viery.

Ježiš sa v rozhovore s učeníkmi ani jedinou trúchlivou zmienkou nedotkol svojho utrpenia a smrti. Jeho posledný odkaz je odkazom pokoja. Povedal: *„Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam. Ale ja vám nedávam, ako svet dáva. Nech sa vám srdce nevzrušuje a nestrachuje.“*, [Ján 14,27](#).

Pred odchodom z vrchnej siene Spasiteľ zaspieval so svojimi učeníkmi chválospev. V jeho hlase nezneli tóny nejakého clivého žalospěvu, ale radostný veľkonočný chválospev:

*„Chváľte Hospodina, všetky národy!
Velebte ho, všetci ľudia!
Lebo nesmierna je jeho milosť voči nám
a vernosť Hospodinova je naveky.
Haleluja!„*

[Žalm 117.](#)

Keď chválospev doznel, vyšli von. Šli preplnenými ulicami a prešli mestskou bránou na Olivový vrch. Kráčali pomaly v tichom zamyslení. Keď sa blížili k vrchu, Ježiš veľmi skormútene povedal: *„Vy všetci sa na mne pohoršíte tejto noci, lebo je napísané: Budem biť pastiera a ovce stáda sa rozprchnu.“*, [Matúš 26,31](#). Tieto slová učeníkov prekvapili a zarmútili. Pripomenuli si, ako sa v kafarnaumskej synagóge mnohí urazili, keď Kristus hovoril o sebe ako o chlebe života, a opustili ho. Ale dvanásť učeníkov zostalo verne pri ňom ďalej. Peter vtedy aj za svojich bratov prejavil svoju vernosť Kristovi. Spasiteľ povedal: *„Nevyvolil som si vás dvanástich? A jeden z vás je diabol.“*, [Ján 6,70](#). Vo vrchnej sieni Ježiš povedal, že jeden z dvanástich ho zradí a Peter že ho zaprie. Teraz sa však jeho slová týkali všetkých.

Nato Peter vyjadril svoj rozhodný odpor: *„Aj keď sa všetci pohoršia, ja nie!“*, Vo vrchnej sieni povedal: *„Aj keby som mal s tebou zomrieť, nezapriem ťa.“*, Ježiš ho varoval, že ešte tej noci zradí svojho Spasiteľa. Kristus teraz opakuje svoje napomenutie: *„Amen, hovorím ti, že dnešnej noci skôr, ako kohút dvakrát zaspieva, ty ma tri razy zaprieš.“*, Peter však hovoril ešte rozhodnejšie: *„Aj keby som mal s tebou zomrieť, nezapriem ťa. A podobne hovorili všetci.“*,

Marek 14,29.31. Vo svojej sebadôvere odmietali spoľahlivé tvrdenie toho, ktorý všetko predvídal. Učeníci neboli pripravení na túto skúšku. Keď ich neskôr prekvapí náhle pokušenie, len vtedy poznajú svoju slabosť.

Keď Peter hovoril, že pôjde s Pánom do väzenia, ba aj na smrť, myslel to celkom úprimne, ale nepoznal sa. V záhyboch srdca číhalo na vhodnú príležitosť zlo. Pokiaľ si Peter toto nebezpečenstvo nevedomoval, hrozilo mu večné zahynutie. Spasiteľ v ňom poznával samol'úbosť a sebaistotu, ktoré by zmarili jeho lásku ku Kristovi. V jeho živote sa dostávali na povrch mnohé slabosti, neumŕtvený hriech, duchovná ľahostajnosť, neposvätená povaha a nerozvážnosť v pokušení. Kristovo napomenutie bolo výzvou na dôkladné skúmanie srdca. Peter sa mal vzdať sebadôvery a pevnejšie veriť v Krista. Keby bol pokorne prijal toto napomenutie, bol by prosil Pastiera stáda, aby zachránil svoju ovcu. Keď sa na vlnách Galilejského jazera potápal, volal: „*Pane, zachráň ma!*„ **Matúš 14,30.** Kristus mu podal záchrannú ruku. Keby bol aj teraz volal k Ježišovi: Zachráň ma pred mojím vlastným ja, bol by ochránený. Petra sa však nemilo dotkla zdanlivá nedôvera. Bol urazený, a tým sa jeho sebadôvera ešte posilnila.

Ježiš má súcit so svojimi učeníkmi. Nemôže im ušetriť skúšky, ale nenecháva ich bez útechy. Ubezpečuje ich, že zlomí okovy hrobu a že jeho láska k nim nikdy neochabne. Hovorí: „*Ale po svojom vzkriesení vás predídem do Galiley.*„ **Matúš 26,32.** Ešte pred zaprením Krista dostali istotu odpustenia. Po jeho smrti a vzkriesení vedeli, že im bolo odpustené a že Kristus ich miluje.

Ježiš šiel s učeníkmi do Getsemane, na odl'ahlé miesto na úpäti Olivového vrchu, kam sa často uchyl'oval, aby sa mohol osamote modliť a rozjímať. Spasiteľ objasňoval učeníkom svoje poslanie na svete ako aj duchovný vzťah, ktorý mali mať k nemu. Teraz im to chce ukázať názorne. Vo svetle mesačného svitu vidieť rozkvitnutú vínnu révu. Keď na ňu upozornil učeníkov, použil ju za symbol.

„*Ja som pravý vinič.*„ **Ján 15,1.** Nepripodobňuje sa k vznešenej palme, mohutnému cédru ani k silnému dubu, ale k viniču s popínavými výhonkami. Palma, céder i dub stoja osamotení. Nevyžadujú nijaké podpery. Ale vinič sa ovíja okolo oporných latiek a smeruje do výšky. Tak bol aj Kristus v ľudskom tele závislý od božskej moci. Prehlásil: „*Ja nemôžem nič robiť sám od seba.*„ **Ján 5,30.**

[474]

„*Ja som pravý vinič.*“, Židia pokladali vínnu révu za najušíľach-tilejšiu rastlinu a symbol všetkého mocného, vynikajúceho a plodného. Izrael bol predstavovaný ako vinica, ktorú v zasľúbenej zemi vysádzal sám Boh. Židia si vždy svoju spásu zakladali na súvislosti s Izraelom. Ježiš však povedal, že je tým skutočným viničom. To znamená: Nedomnievajte sa, že na základe príslušnosti k Izraelovi stávate sa podielníkmi Božieho života a dedičmi jeho zasľúbení. Len cezo mňa môžete prijať duchovný život.

„*Ja som pravý vinič a môj Otec je vinohradník.*“, [Ján 15,1](#). Náš nebeský Otec zasadil na palestínskych pahorkoch pravý vinič a on sám bol vinár. Mnohí boli očarení krásou tohto viniča a uznali jeho nebeský pôvod. Izraelskí vodcovia ho však považovali za koreň z vyprahutej pôdy. Vytrhli ho zo zeme, poškodili a svojimi hriešnymi nohami pošliapali. Chceli ho navždy znehodnotiť. Nebeský Vinohradník sa však nikdy neprestal starať o svoj vinič. Keď si ľudia mysleli, že ho zničili, presadil ho na druhú stranu múru. Vinič potom už nemali vidieť. Bol chránený pred hrubou ľudskou bezohľadnosťou. Vetvy viniča prerástli však aj ponad múr. Svedčili o jeho živote. Ich prostredníctvom mali byť výhonky stále spojené s viničom. Prinášali ovocie. Z neho potom okoloidúci mohli trhať.

Kristus povedal svojim učeníkom: „*Ja som vinič, vy ste ratolesti.*“, [Ján 15,5](#). Aj keď mal od nich odísť, duchovné spojenie s ním malo zostať neporušené. Povedal, že spojenie výhonku s viničom predstavuje ich spojenie s ním. Výhonok sa zaštepí do živého viniča a postupne s ním zrastie. Život viniča preniká do výhonku. Tak aj človek mŕtvy pre viny a hriechy dostáva život zo spojenia s Kristom. Toto spojenie sa deje vierou v neho ako osobného Spasiteľa. Hriešnik spája svoju slabosť s Kristovou silou, svoju prázdnotu s Kristovou plnosťou, svoju krehkosť s jeho trvalou mocou. Tak získava Kristovu myseľ. Svojou ľudskou prirodzenosťou sa Kristus spojil s našou ľudskou prirodzenosťou a naša ľudská podstata sa dostala do spojenia s božstvom. Tak sa človek pôsobením Ducha Svätého stáva účastníkom božskej prirodzenosti. Boh ho prijíma vo svojom milovanom Synovi.

Spojenie, ktoré sa nadviazalo s Kristom, treba stále udržiavať. Kristus povedal: „*Ostaňte vo mne a ja vo vás, ako ratoleť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne.*“, [Ján 15,4](#). Nejde o nejaký náhodilý či prí-

ležitostný dotyk. Výhonok sa musí stať časťou živého viniča. Z koreňa prúdi do výhonkov neprerušene a stále život, sila a plodnosť. Vetva bez viniča nevyžije. Ani vy, povedal Ježiš, nemôžete žiť bezo mňa. Život, ktorý ste dostali odo mňa, môžete si zachovať len stálym spojením so mnou. Bezo mňa nepremôžete ani jediný hriech a neodoláte jedinému pokušeniu.

„Ostaňte vo mne a ja vo vás.“, Ostávať v Kristovi znamená stále prijímať jeho Ducha a bezvýhradne sa mu odovzdať do služby. Spojenie medzi človekom a Bohom musí byť plynulé. Ako výhonok viniča stále prijíma miazgu zo živého kmeňa, podobne máme aj my lipnúť na Ježišovi a vierou od neho prijímať silu a dokonalosť jeho povahy.

[475]

Koreň posieľa výživu cez vetvy až do najodľahlejších výhonkov. Podobne aj Kristus dáva duchovnú silu každému veriacemu. Kým je človek spojený s Kristom, nemusí sa báť, že vyschne a zahynie.

Život vínneho kmeňa sa prejaví príjemnou vôňou plodov na vetvách. Kristus povedal: „Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť.“, [Ján 15,5](#). Ak žijeme vierou v Božieho Syna, potom sa v našom živote prejaví ovocie Ducha.

„Môj Otec je vinohradník. On každú ratolesť, ktorá na mne neprináša ovocie, odrezáva.“, [Ján 15,1.2](#). Ratolesť môže byť zdanlivo s kmeňom spojená, ale spojenie vo vnútri nemusí byť živé. Potom však nemožno hovoriť o raste ani o ovocí. Podobne zdanlivé môže byť aj spojenie s Kristom bez vnútornej jednoty s ním na základe viery. Vyznaním viery sa ľudia dostávajú do cirkvi, ale len povaha a správanie ukáže, či sú skutočne spojení s Kristom. Ak neprinášajú ovocie, potom sú nepravými vetvami. Odlúčení od Krista zahynú práve tak ako mŕtva ratolesť. Kristus povedal: „Ak niekto neostane vo mne, vyhodí ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria.“, [Ján 15,6](#).

„A každú, ktorá ovocie prináša, čistí, aby prinášala viac ovocia.“, [Ján 15,2](#). Z Ježišových dvanástich učeníkov musel byť jeden odstránený ako suchá vetva. Ostatných sa musel bolestne dotknúť štepársky nôž. Ježiš vysvetlil s celou vážnosťou a nehou úmysel vinára. Orezávanie bude bolieť, ale nôž má v ruke Otec. Nič nerobí nerozvážne a bezcitne. Tie vetvy, ktoré sa plazia po zemi, treba zbaviť prízemných opôr, ku ktorým sa ich výhonky upínajú. Musia

smerovať k nebesám a oporu musia mať v Bohu. Treba ich zbaviť zbytočného lístia, ktoré odčerpáva životnú miazgu z ovocia. Nadbytočné výhonky treba tiež odrezat', aby nebránili prístup hojným lúčom Slnka spravodlivosti. Vinár odstraňuje všetko, čo poškodzuje rast, aby ovocie bolo bohatšie a aby ho bolo hojne.

[476] Ježiš povedal: „*Môj Otec je oslávený tým, že prinášate veľa ovocia.*“, [Ján 15,8](#). Boh chce skrze vás prejavit' svätosť, ochotu i súciti svojej povahy. Spasiteľ však nenabáda učeníkov, aby sa všemožne snažili prinášať len ovocie. Hovorí im, aby zostali v ňom: „*Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to.*“, [Ján 15,7](#). Kristus zostáva vo svojich nasledovníkoch prostredníctvom Slova. Je to podobne životodarné spojenie, aké predstavuje jedenie jeho tela a pitie jeho krvi. Kristove slová sú duch a život. Ak ich prijímate, potom vo vás prúdi život vínného kmeňa. Žijete „*z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.*“, [Matúš 4,4](#). Kristov život vo vás plodí to isté ovocie ako v ňom. Ak budete žiť v Kristovi, lipnúť na ňom, ak vás bude podopierať a vy budete z neho čerpať svoju obživu, potom budete prinášať plody podobné plodom Kristovým.

Pri tomto poslednom stretnutí s učeníkmi Kristus vyjadril veľkú túžbu, aby sa milovali, ako ich on miloval. Často im to pripomínal. Povedal im to znova: „*Toto je moje prikázanie: Aby ste sa milovali navzájom, ako som ja miloval vás.*“, [Ján 15,12](#). Keď sa s nimi zišiel vo vrchnej sieni, hneď na začiatku im povedal: „*Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás.*“, [Ján 13,34](#). Pre učeníkov bolo toto prikázanie nové, lebo jeden druhého nemilovali, ako Kristus miloval ich. Videl, že ich musí ovládnuť nové myslenie a pohnútky; musia sa správať podľa nových zásad, jeho životom a smrťou získajú novú predstavu o láske. Príkaz milovať jedni druhých má nový význam vo svetle jeho sebaobetovania. Celé dielo milosti je ustavičnou službou lásky, sebazapieravého a sebaobetavého úsilia. Z Krista vyvierali nezadržateľné prúdy Božej lásky v každej chvíli jeho pozemského života. Všetci, čo sú preniknutí jeho Duchom, budú milovať, ako miloval on. Zásada, ktorou sa riadil Kristus, uplatní sa aj v ich vzájomnom správaní.

Táto láska je dôkazom ich učeníctva. Ježiš povedal: „*Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať.*“,

Ján 13,35. Ak sú ľudia navzájom spojení láskou a nie z donútenia, či zo sebeckých záujmov, dokazujú pôsobenie nadľudskej moci. Taká jednota svedčí o obnove Božieho obrazu v ľuďoch, o tom, že do srdca bola zaštepená nová zásada života. Je to dôkaz, že v božskej povahe je sila, ktorá vie odolávať nadprirodzeným mocnostiam zla a že Božia milosť prekonáva sebecké prirodzené srdca.

Ak sa táto láska prejaví v cirkvi, potom iste roznieti satanov hnev. Kristus nevyznačil svojim učeníkom ľahkú cestu. Povedal: *„Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel prv ako vás. Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale preto, že nie ste zo sveta, že som si vás ja vyvolil zo sveta, svet vás nenávidí. Spomeňte si na slovo, ktoré som vám povedal: Sluha nie je väčší ako jeho pán. Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás; ak zachovávali moje slovo, budú zachovávať aj vaše. Ale to všetko vám budú robiť pre moje meno, lebo nepoznajú toho, ktorý ma poslal.„* **Ján 15,18-21.** Evanjelium sa má šíriť smelo a nebojácne. V protivenstve, v nebezpečenstve i za hrozby strát a utrpenia. Tí, čo to takto robia, idú len v Majstrových šľapajách.

Krista ako Vykupiteľa sveta zdanlivo stíhal stály neúspech. Zdalo sa, že on, Posol milosti na svete, koná len málo z toho, čo pre povznesenie a záchranu ľudstva vykonať chcel. Satanské sily mu stále odporovali. Nedal sa však odradiť. Ústami proroka Izaiáša oznamuje: *„Nadarmo som sa namáhal, pre ničotu a márnosť strávil som svoju silu. Ale moje právo je u Hospodina a odmena za moju prácu je u môjho Boha... Aby sa Izrael k nemu zhromaždil. Preto som vzácny v očiach Hospodinových a môj Boh sa stal mojou silou.„* Kristovi bolo zasľúbené: *„Takto vraví Hospodin, Vykupiteľ Izraela, jeho Svätý, hlboko opovrhovanému, pohanmi zošklivenému otrokovi panovníkov... takto vraví Hospodin: Utvoril som ťa a dal som ťa za sprostredkovateľa zmluvy národom: aby si obnovil krajinu a do vlastníctva odovzdal spustošené dedičstvá; aby si povedal sputnaným: Vyjdite! A tým, čo sú vo tme: Zjavte sa! ... Nebudú lačni ani žízniť, neraní ich horúčava ani slnce, lebo ich poženie ten, čo sa zľutováva nad nimi; povedie ich popri prameňoch vôd.„* **Izaiáš 49,4.5.7-10.**

Ježiš sa spoliehal na tieto slová a satan nemal nad ním moc. Keď mal Kristus urobiť posledné kroky na ceste svojho poníženia, keď mu mal najhlbší zármutok zovrieť srdce, povedal svojim učeníkom:

„Prichádza knieža sveta. Nado mnou nemá nijakú moc., „Knieža tohto sveta je už odsúdené., „Teraz bude knieža tohto sveta vyhodené von., [Ján 14,30](#); [16,11](#); [12,31](#). Kristus sledoval prorockým okom udalosti svojho posledného veľkého zápasu. Vedel, že keď zvolá: „Dokonané je!,, celé nebesá budú jasat'. Akoby už počul vzdialenú hudbu a víťazoslávny jasot v nebeských príbytkoch. Vedel, že to bude koniec satanovej vlády a Kristovo meno bude zniet' po všetkých svetoch celého vesmíru.

Kristus sa radoval, že pre svojich nasledovníkov vie urobiť viac, než o čo ho môžu žiadať a čo môžu pochopiť. Hovoril s istotou vo vedomí, že ide o všemohúci výnos ešte pred stvorením sveta. Vedel, že pravda vyzbrojená všemohúcnosťou Ducha Svätého zvíťazí v boji proti zlu a že skrvavená zástava bude víťazne viať nad jeho nasledovníkmi. Vedel, že život jeho verných učeníkov bude podobný jeho životu a poznamená ho celý rad víťazstiev tu síce nepostihnuteľných, ale potvrdených vo večnosti.

Povedal: „*Toto som vám povedal, aby ste vo mne mali pokoj. Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet!*, „[Ján 16,33](#).

[478] Kristus nesklamal, nezmalomyselnel a jeho nasledovníci majú mať podobne stálu vieru. Majú žiť ako on i pracovať ako on, pretože sú závislí od neho, slávneho Majstra a Tvorcu. Musia mať odvahu a vytrvalosť. Aj keď sa im do cesty stavajú prekážky zdanlivo neprekonateľné, musia ísť v sile jeho milosti vpred. Nie sú povolání na to, aby nad ťažkosťami nariekali, ale aby ich prekonávali. Nikdy nesmú zúfať, ale vždy dúfať. Kristus ich spojil s Božím trónom pevným putom svojej čistej lásky. Chce, aby čerpali silu, ktorá pochádza zo zdroja všemohúcnosti. Majú mať moc odolávať zlu, moc, ktorú nezdolá ani zem, ani smrť, ani peklo, moc, ktorá im pomôže zvíťaziť, ako aj Kristus zvíťazil.

Kristus chce, aby v jeho pozemskej cirkvi vládol nebeský poriadok, nebeský plán vlády a nebeský súlad. Tak je oslávený vo svojom ľude. Tak bude Slnko spravodlivosti žiarit' svetu prostredníctvom svojho ľudu. Kristus sa všestranne postaral o svoju cirkev, aby mu raz toto vykúpené dedičstvo vďačne vzdávalo slávu. Svoj ľud obdaril schopnosťami a požehnaniami, aby odzrkadľoval jeho dokonalosť. Cirkev obdarená Kristovou spravodlivosťou je jeho klenotnicou, v ktorej sa má bohatstvo jeho milosrdenstva, milosti a lásky objaviť v plnej, neskonalej sláve. Kristus vidí svoj ľud čistý a

dokonalý ako odmenu svojho poníženia a prídavok k svojej sláve – sláve Krista, slávneho streda, z ktorého vyžaruje všetka sláva.

Spasiteľ ukončil svoje naučenie povzbudivými a nádejnými slovami. Celým srdcom potom prosil za svojich učeníkov. Pohliadol k nebu a povedal: *„Otče, nadišla hodina: Osláv svojho Syna, aby Syn oslávil teba, tak, ako si mu dal moc nad každým telom, aby všetko, čo si dal jemu, im darovalo večný život. A večný život je v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal, Ježiša Krista.,, Ján 17,1-3.*

Kristus dokonal svoje pozemské dielo. Oslávil Boha na zemi, zjavil Otcovo meno. Povolal tých, ktorí mali v jeho diele medzi ľuďmi pokračovať; dodal: *„V nich som oslávený. Už nie som vo svete, ale oni sú vo svete a ja idem k tebe. Svätý Otče, zachovaj ich vo svojom mene, ktoré si ty dal mne, aby boli jedno ako my.,, „No neprosím len za nich, ale aj za tých, čo skrze ich slovo uveria vo mňa, aby všetci boli jedno... ja v nich a ty vo mne. Nech sú tak dokonale jedno, aby svet spoznal, že si ma ty poslal a že ich miluješ tak, ako miluješ mňa.,, Ján 17,10.11.21.23.*

Touto nebeskou rečou porúča Kristus svoju vyvolenú cirkev do starostlivosti svojho Otca. Ako pomazaný Veľkňaz prihovára sa za svoj ľud. Ako verný Pastier zhromažďuje svoje stádo do tône Všemohúceho ako do prepevného a bezpečného útočiska. Jeho však očakáva ešte posledný zápas so satanom a on sa s ním ide stretnúť.

[479]

74. kapitola — Getsemane

Spasiteľ šiel do Getsemanskej záhrady pozvoľna v sprievode svojich učeníkov. Bezmračnú oblohu osvecoval mesiac, ktorý na Veľkú noc bol práve v úplnku. Mesto plné pútnických stanov ticho odpočívalo.

Ježiš sa úprimne zhováral so svojimi učeníkmi a dával im rôzne naučenia; keď sa však blížili ku Getsemanskej záhrade, neobvykle zmĺkol. Často sa sem uchýľoval k tichým úvahám a k modlitbe, ale nikdy so srdcom takým plným žiaľu, ako tejto noci svojho posledného zápasu. Po celý svoj pozemský život chodil vo svetle Božej prítomnosti. Keď sa ocitol v spore s ľuďmi, ktorých podnecoval satanský duch, mohol povedať: *„Ten, ktorý ma poslal, je so mnou. Nenechal ma samého, lebo ja vždy robím, čo sa páči jemu.“*, [Ján 8,29](#). Teraz sa však zdalo, akoby ho svetlo stálej Božej prítomnosti prestalo osvecovať. Teraz bol počítaný medzi priestupníkov ([Izaiáš 53,12](#)). Rozhodol sa niest' hriechy padlého ľudstva. Na neho, ktorý nepoznal hriech, doľahla neprávosť všetkých nás. Hriech sa mu javil taký strašný a ťarcha viny, ktorú musí niest', taká veľká, že bol v pokušení ľakat' sa tohto bremena, ktoré by ho mohlo trvale odlúčiť od lásky jeho Otca. Uvedomuje si, ako strašne Boh nenávidí hriech. Volá: *„Moja duša je veľmi smutná, až na smrť.“*, [Matúš 26,38](#).

Keď sa priblížili k záhrade, učeníci postrehli u Majstra túto zmenu. Nikdy predtým ho nevideli tak smutného a zamĺknutého. Cestou sa tento podivný smútok ešte prehlboval, no neodvažovali sa vyzvedat' príčinu. Rozochvené telo akoby mu premáhala mdloba. Keď vošli do záhrady, učeníci vyhl'adali obvyklé miesto, aby si ich Majster odpočinul. Každý ďalší krok ho zjavne len vyčerpával. Hlasito povzdychol, akoby padal pod ťarchou strašného bremena. Priatelia ho ešte dvakrát podopreli, aby nepadol.

Okrem troch Ježiš nechal všetkých učeníkov pri vchode do záhrady a prosil ich, aby sa modlili za seba i za neho. S Petrom, Jakubom a Jánom vošiel na odl'ahlé miesto. Títo traja učeníci boli Kristovými najbližšími priateľmi. Hľadeli na jeho slávu na Vrchu premenenia,

videli ho zhovárať sa s Mojžišom a Eliášom, počuli hlas z neba a Kristus ich teraz v tom strašnom boji chcel mať pri sebe. Neraz tu s ním strávili celú noc. Pri týchto príležitostiach obvykle chvíľu bdeli, modlili sa a potom nerušene zaspávali neďaleko od svojho Majstra. Ráno ich prebúdzal, aby šli do ďalšej práce. Teraz však túžil, aby túto noc strávili spolu s ním na modlitbách. L'akal sa však pomyslenia, že by práve oni mali byť svedkami jeho smrteľného zápasu.

[481]

Povedal: „*Zostaňte tu a bdejte so mnou!*“, [Matúš 26,38](#).

Trochu sa od nich vzdialil – len toľko, aby ho mohli vidieť a počuť – a padol na zem. Uvedomoval si, že hriech ho odlučuje od Otca. Priepasť bola tak široká, hlboká a temná, že jeho duch sa nad tým zhrozil. Z tohto smrteľného zápasu nemôže hl'adat' únik v použití svojej božskej moci. Následky ľudského hriechu musí vytrpieť ako človek. Ako človek musí znášať Boží hnev, ktorý stíha prestúpenie.

Kristus sa teraz ocitol v situácii, v akej predtým nikdy nebol. Jeho utrpenie najlepšie vystihujú prorocké slová: „*Prebud' sa, meč, proti môjmu pastierovi a proti mužovi mne blízkeho – znie výrok Hospodina mocností*“, [Zachariáš 13,7](#). Kristus ako zástupca a útočište hriešnikov znášal Boží spravodlivý súd. Poznal, čo znamená Božia spravodlivosť. Až dosiaľ sa prihováral za iných, teraz túžil, aby sám mal príhovorca.

Keď Kristus pocítil, že jeho spojenie s Otcom je prerušené, zdesil sa, že v nastávajúcom boji s mocnosťami temna vo svojej ľudskej prirodzenosti nebude môcť obstáť. Na púšti pokušenia sa rozhodovalo o osude ľudstva. Kristus zvíťazil. Teraz sa pokušiteľ dostavil k poslednému strašnému boju. Pripravoval sa naň po celé tri roky Kristovej služby. Tu mu šlo o všetko. Ak nezvíťazí, stratí nádej na panstvo, kráľovstvá tohto sveta stanú sa nakoniec Kristovým vlastníctvom, on sám bude premožený a zahynie. Keby však bol premožený Kristus, zem sa stane satanovým kráľovstvom a ľudstvo bude naveky v jeho moci. Kristus si uvedomoval tento strašný boj a desil sa možného odlúčenia od Boha. Satan mu naznačoval, že toto odlúčenie bude večné, lebo sa zaručil za hriešny svet. Aj nad ním bude vládnuť satan a Kristus už nikdy nebude môcť byť jedno s Bohom.

[482] Čo sa malo touto obeťou získať? Akou beznádejnou sa javila ľudská vina a nevd'áčnosť! Satan opisoval Vykupiteľovi situáciu čo najstrašnejšie: Ľud, ktorý mal hmotné i duchovné prednosti ako nijaký iný národ, ťa zavrhol. Chcú ťa zničiť – teba, základ, stred a pečať zasl'úbení, ktoré dostali ako zvláštny ľud. Jeden z tvojich učeníkov, ktorý počúval tvoje naučenia a v cirkvi mal významné postavenie, ťa zradí. Jeden z tvojich najhorlivejších nasledovníkov ťa zaprie. Všetci ťa opustia. Kristus sa zdesil tejto myšlienky. Mučilo ho vedomie, že tí, ktorých prišiel zachrániť, ktorých tak miloval, nakoniec sa spoja so satanom. Boj bol strašný. Jeho rozsah určovala vina jeho národa, jeho žalobcov a zradcu, vina celého bezbožného sveta. Hriechy ľudstva ťažko doliehali na Krista a vedomie Božieho hnevu proti hriechu bolo pre neho krajne skl'účujúce.

Hľad' me, ako uvažuje o cene, ktorú treba zaplatiť za človeka. Vo svojom smrteľnom zápase sa chytá chladnej zeme, akoby chcel zabrániť odlúčeniu od Boha. Ani nevníma, ako chladivá nočná rosa padá na jeho zohnuté telo. Z vyblednutých pier sa vydiera bolestný výkrik: „*Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich.*„ A hneď dodáva: „*No nie ako ja chcem, ale ako ty.*„ [Matúš 26,39](#).

Ľudské srdce v utrpení túži po súcite. Kristus precítil túto túžbu do posledných hlbín svojej bytosti. V krajnej duševnej tiesni prišiel k svojim učeníkom s dychtivým priáním počuť slová útechy od tých, ktorým tak často žehnal, ktorých v žiali a tiesni potešoval a chránil. Ten, ktorý vždy mal s nimi súciti, teraz znášal nadľudské muky a chcel mať istotu že sa modlia za neho i za seba. Aká desivá mu pripadala zákernosť hriechu! Strašné bolo pokušenie, aby ľudstvo samo znášalo následky svojej viny a on by zostal pred Bohom nevinný. Akou posilou by mu bolo samo vedomie, že učeníci to chápu a vážia si to!

S námahou vstal, šiel sa podívať na miesto, kde zanechal učeníkov. Keď prišiel k nim, „*našiel ich spať!*„ [Matúš 26,40](#). Akou útechou by mu bolo, keby ich bol našiel modliť sa. Keby boli hľadali útočisko v Bohu, aby ich satanské sily nepremohli, bola by ho potešila ich neochvejná viera. Nedbali na opätovné napomenutie: „*Bdejte a modlite sa.*„ [Matúš 26,41](#). Spočiatku boli veľmi zarmútení, keď videli svojho Majstra, obvykle tak pokojného a dôstojného, ako premáha nevýslovnú bolesť. Modlili sa, keď počuli hlasné volanie Trpiteľ'a. Nehodlali opustiť svojho Pána, no ochromovala ich určitá

otupenosť, ktorú mohli prekonať, keby boli aj ďalej vytrvalo prosili Boha. Neuvedomovali si, že pokušeniu môžu odolať len bdelou a vrúcnou modlitbou.

Ešte pred odchodom do záhrady povedal Ježiš učeníkom: „*Všetci sa na mne pohoršíte tejto noci.*“, [Matúš 26,31](#). Vtedy ho rázne ubezpečovali, že s ním pôjdu do väzenia i na smrť. Úbohý, sebavedomý Peter dodal: „*Aj keď sa všetci pohoršia, ja nie.*“, [Marek 14,29](#). Nehľadali pomoc u Všemohúceho, ako im to radil Kristus. Preto spali, keď Spasiteľ najviac potreboval ich súcít a modlitby. Aj Peter spal.

No spal aj milovaný učeník Ján, ktorý často spočíval na Ježišovej hrudi. Láska k Majstrovi mu naozaj nemala dovoliť zaspať. Svoje horlivé prosby mal pripojiť k modlitbe svojho milovaného Spasiteľa a vo chvíli jeho vrcholného utrpenia. Vykupiteľ celé noci prebdel a) prosil za svojich učeníkov, aby ich viera nezhylna. Keby sa [483] bol Ježiš teraz, ako kedysi, spýtal Jakuba a Jána: „*Môžete piť z kalicha, z ktorého ja pijem, alebo byť pokrstení krstom, ktorým som ja pokrstený?*“, iste by si netrúfali odpovedať: „*Môžeme.*“, [Marek 10,38](#).

Ježišov hlas učeníkov prebudil; smrteľná úzkosť mu tak pozmenila výzor, že Majstra sotva poznávali. Petrovi povedal: „*Šimon, spíš? Ani len jednu hodinu si nevládal bdieť? Bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia. Duch je síce ochotný, ale telo slabé.*“, [Marek 14,37.38](#). Ježiš chápal únavu svojich učeníkov a cítil s nimi. Len sa obával, že neobstoja v skúške, ktorá na nich dol'ahne, keď bude zradený a zomrie. Nekarhal ich, ale povedal: „*Bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia.*“, Aj v najväčšom svojom utrpení snažil sa ospravedlniť ich slabosť. Povedal: „*Duch je síce ochotný, ale telo slabé.*“,

Vlna nadľudskej tiesne opäť zovrela Božieho Syna a on, zomdlený a vyčerpaný, šiel späť na odl'ahlé miesto, kde pred chvíľou zápasil. Utrpenie bolo teraz ešte väčšie. V krajnej duševnej úzkosti „*vystúpil na neho pot ako kvapky krvi, ktoré stekajú na zem.*“, [Lukáš 22,44](#). Cyprusy a palmy boli tichými svedkami jeho úzkosti. Z ich vetiev kvapkala na jeho zomdlené telo rosa, akoby aj príroda plakala nad svojím Stvoriteľom, ktorý osamelo bojuje proti mocnostiam temna.

Ešte pred nedávnom bol Ježiš ako mohutný céder, ktorý vzdoruje búrke protivenstiev, čo na neho dorážali svojou zlobou. L'stivé zámery, zlomyseľné a zákerné srdcia sa ho márne snažili zmiast' a premôcť. Tomu všetkému odolával velebným majestátom Božieho Syna. Teraz sa podobal trstine, ktorou lomcuje zúrivá búrka. Svoje dielo dokonával ako víťaz, ktorý na každom kroku porážal mocnosti temna. Odvolával sa na jednotu s Otcom ako ten, ktorý je už oslávený. Z jeho pier zaznievali mohutné chválospevy. Svojich učeníkov vždy len povzbudzoval a potešoval. Teraz prišla chvíľa moci temna. Tichý nočný vánok nešíril víťaznú melódiu, ale oznamoval vrcholnú ľudskú úzkosť. Ospalí učeníci počuli Spasiteľove slová: *„Otcе môj, ak nie je možné, aby ma minul tento kalich a musím ho vypit', nech sa stane tvoja vôľa!„*, [Matúš 26,42](#).

[484] Prvou myšlienkou učeníkov bolo ísť k nemu, no on im kázal, aby zostali tam, aby bdeli a modlili sa. Keď sa potom k nim vrátil, našiel ich opäť spať. Znova pocítil túžbu po spoločenstve, po niekoľkých slovách svojich učeníkov, ktoré by ho boli potešili a presvietili tiesnivú temnotu. Únava im však zatvárala oči, takže *„nevedeli, čo mu odpovedať„*, [Marek 14,40](#). Jeho prítomnosť ich prebudila. Videli tvár poznačenú krvavým potom utrpenia a preľakli sa. Nevedeli pochopiť jeho duševnú úzkosť. *„Nel'udsky bol znetvorený jeho výzor a jeho postava človeku nepodobná„*, [Izaiáš 52,14](#).

Ježiš znova od nich poodišiel, padol na zem premožený hrôzou veľkej temnoty a modlil sa. Ľudská prirodzenosť Božieho Syna sa chvela v tejto strašnej hodine skúšky. Teraz neprosil za svojich učeníkov, aby ich viera nezhylna, ale za seba, aby mohol zniesť pokušenie a duševnú trýzeň. Nadišiel strašný okamžik – chvíľka, keď sa malo rozhodnúť o osude sveta. Osud ľudstva bol na váhach. Ešte teraz mohol Kristus odmietnuť kalich určený hriešnemu človekovi. Ešte nebolo príliš neskoro. Mohol zotrieť z čela krvavý pot a človeka nechať zahynúť v jeho neprávosti. Mohol povedať: Nech priestupník sám pyká za svoj hriech, ja sa vrátim k svojmu Otcovi. Vypije Syn Boží trpký kalich poníženia a smrteľných múk? Podstúpi Nevinný následky zlorečenia hriechu, aby zachránil vinníka? Z bledých a rozochvených Ježišových pier počut' slová: *„Otcе môj, ak nie je možné, aby ma minul tento kalich a musím ho vypit', nech sa stane tvoja vôľa!„*, [Matúš 26,42](#).

Trikrát sa takto modlil. Trikrát sa jeho ľudská prirodzenosť zachvela pred poslednou, vrcholnou obeťou. Vykupiteľ však teraz hľadá na priebeh ľudských dejín. Vidí, ako priestupníci Božieho zákona, ponechaní sami na seba, budú musieť zahynúť. Pozoruje bezmocnosť človeka. Vidí presilu hriechu. Počuje vzdychy a náreky hynúceho sveta. Sleduje jeho neodvratný osud a rozhoduje sa. Zachráni človeka za každú cenu. Prijíma svoj krvavý krst, aby miliónom hynúcich umožnil získať večný život. Opustil nebeské príbytky, kde je len čistota, šťastie a sláva, aby zachránil jedinou stratenú ovцу – jediný svet, padlý do hriechu. Nezradí svoje poslanie. Stane sa zmiernou obeťou ľudstva, ktoré svojvoľne upadlo do hriechu. Z jeho záverečnej prosby cítiť bezvýhradnú odovzdanosť: „*Ak nie je možné, aby ma minul tento kalich a musím ho vypiť, nech sa stane tvoja vôľa!*“, [Matúš 26,42](#).

Po tomto rozhodnutí padol na zem ako mŕtvy a len pozvoľna vstával. Kde boli teraz jeho učeníci, aby súcitne pohladili hlavu svojho zomdleného Majstra a zvlažili čelo zmučené naozaj nad všetkých synov ľudských? Spasiteľ môže povedať: „*Sám som šliapal v lise a z národov žiaden nebol so mnou.*“, [Izaiáš 63,3](#).

Boh však trpel so svojím Synom. Anjeli hľadeli na Spasiteľove muky. Videli svojho Pána obklopeného zástupom satanských síl. Dušu mu tiesnila strašná, tajuplná hrôza. V nebesiach bolo ticho. Neozvala sa ani jediná harfa. Keby smrteľníci mohli vidieť údiv zástupu anjelov, keď v tichom žiali pozorovali, ako Otec svojmu milovanému Synovi zatieňuje lúče svetla, lásky a slávy, lepšie by [485] chápali, aký odporný je Bohu hriech.

Nepadlé svety a nebeskí anjeli pozorne sledovali vyvrcholenie tohto boja. Satan so svojimi légiami odpadlých anjelov bedlivo sledoval túto kritickú chvíľu v diele vykúpenia. Mocnosti dobra a zla očakávali, akú odpoveď dostane Kristus na svoju trikrát opakovanú prosbu. Anjeli túžili pomôcť božskému Trpiteľovi, no nebolo to možné. Pre Božieho Syna nebolo východiska. V tomto strašnom, kritickom okamžiku, keď šlo o všetko, keď sa tajomný kalich chvel v rukách Trpiteľa, otvorili sa nebesá, strašnú temnotu tejto kritickej hodiny zjasnilo svetlo a ku Kristovi pristúpil mocný anjel, ktorý stojí v Božej prítomnosti a zastáva bývalé miesto Lucifera-satana. Anjel neprišiel z Kristovej ruky vziať kalich, ale posilniť ho, aby jeho obsah vypil, a súčasne ho ubezpečil o Otcovej láske. Prišiel

posilniť tohto božsko-l'udského prosebníka. Ukázal mu otvorené nebesá a pripomenul mu zástup vykúpených ako ovocie jeho utrpenia. Ubezpečil ho, že jeho Otec má väčšiu moc než satan, že jeho smrť bude úplnou porážkou odvekého nepriateľa a že kráľ'ovstvo tohto sveta dostanú svätí Najvyššieho. Povedal mu, že jeho úsilie prinesie úžitok, ktorý ho uspokojí, pretože bude vidieť zástup zachránených, večne spasených l'udí.

Kristov smrteľný zápas sa nekončil, ale opustila ho skl'účenosť a únava. Búrka sa nijako nestíšila, ale ten, proti ktorému sa rozpútala, bol posilnený a znášal jej prudkosť. Odchádzal pokojný a vyrovnaný. Na jeho krvavenej tvári sa rozhostil nebeský mier. Znášal to, čo nikto z l'udí nikdy nemusel niesť, pretože znášal smrteľné útrapy za všetkých l'udí.

Spiacich učeníkov náhle prebudilo svetlo, ktoré obklopovalo Spasiteľa. Zahliadli anjela, ktorý sa skláňal nad ich modliacim sa Majstrom. Videli, ako podopiera Spasiteľovu hlavu a ukazuje k nebu. Počuli jeho hlas ako l'úbeznú hudbu, keď ho utešoval a povzbudzoval. Učeníci si pripomenuli udalosť z Vrchu premenenia. Spomenuli si na Ježišov slávny zjav v chráme i na Boží hlas, ktorý prehovoril z oblaku. Teraz sa znova prejavila tá istá sláva, takže sa už nebáli o svojho Majstra. Boh sa o neho staral, prišiel ho chrániť mocný anjel. Unavených učeníkov opäť premohla tá neobvyklá malátnosť a Ježiš ich zase našiel spať.

Zarmútene sa na nich podíval a povedal: „*Teraz už spite a odpočívajte! Hľ'a, prišla hodina, Syna človeka už vydávajú do rúk hriešnikov.*“, [Matúš 26,45](#).

[486] Ešte hovoril, keď počul kroky zástupu, ktorý ho hľ'adal. Preto vyzval svojich učeníkov: „*Vstaňte, pod' me! Pozrite, môj zradca sa priblížil.*“, [Matúš 26,46](#).

Na Ježišovej tvári nebolo už ani stopy po predchádzajúcom boji, keď sa blížil k svojmu zradcovi. Stál pred svojimi učeníkmi a pýtal sa: „*Koho hľ'adáte?*“, Odpovedali mu: „*Ježiša Nazaretského!*“, Ježiš odpovedal: „*Ja som.*“, [Ján 18,4-6](#). Pri týchto slovách sa medzi zástup a Ježiša postavil anjel, ktorý mu pred chvíľ'ou pomáhal. Spasiteľovu tvár osvecovalo nebeské svetlo a zastieral ho akoby tieň podoby holubice. Vražedný zástup nemohol ani na chvíľ'u zniesť prítomnosť tejto nebeskej slávy. Prenasledovatelia zakolísali. Kňazi, starší, žoldnieri aj s Judášom padli na zem ako mŕtvi.

Anjel odišiel a svetlo pohaslo. Ježiš mohol uniknúť, no zostal na mieste pokojný a rozvážny. Ako oslávený tu stál uprostred zatvrdilého davu, ktorý mu teraz bezmocne ležal pri nohách. Učenci na to hľadeli v tichom údive a úľaku.

Náhle sa všetko zmenilo. Zástup vstal. Rímski žoldnieri, kňazi i Judáš pristúpili ku Kristovi. Akoby sa hanbili za svoju slabosť, no aj obávali, že im unikne. Spasiteľ sa ich znova spýtal: „*Koho hľadáte?*“, Mali dôkaz, že ten, ktorý stojí pred nimi, je Boží Syn, no neboli presvedčení. Na otázku: „*Koho hľadáte?*“, znova odpovedali: „*Ježiša Nazaretského.*“, Spasiteľ potom povedal: „*Povedal som vám: Ja som. Keď teda mňa hľadáte, týchto nechajte odísť.*“, – a ukázal na učeníkov. Vedel, akú slabú vieru majú, a chcel ich ochrániť pred pokušením a skúškou. Bol pripravený za nich obetovať život.

Zradca Judáš nezabudol na svoju úlohu. Dav, ktorý vtrhol do záhrady, viedol on, a hneď za ním šiel najvyšší kňaz. Judáš dal Ježišovým prenasledovateľom znamenie: „*Koho pobožkám, to je on. Toho chyt' te!*“, [Matúš 26,48](#). Teraz však predstiera, že s ním nemá nič spoločné. Pristupuje k Ježišovi, podáva mu ruku ako dôverný priateľ. Hovorí: „*Bud' pozdravený, rabbi!*“, a pobožkal ho, akoby s ním hlboko spolucítil v jeho nebezpečenstve.

Ježiš mu povedal: „*Priateľu, načo si prišiel?*“, Hlas sa mu chvel od žiaľu, keď povedal: „*Judáš, božkom zrádzaš Syna človeka?*“, Toto oslovenie malo otriasť svedomím zradcu a zasiahnúť jeho tvrdošijné srdce, ale česť, vernosť a neha boli Judášovi už cudzie. Tupo a vyzývavo tu stál bez najmenšieho náznaku, že by sa ho to bolo dotklo. Oddal sa satanovi a nemal silu odolávať mu. Ježiš neodmietol zradcov božk.

Dav bol povzbudený, keď videl, ako sa Judáš dotýka toho, ktorý ešte pred chvíľou stál pred nimi v nebeskej sláve. Teraz uchopili Ježiša a chceli mu zviazať tie vzácne ruky, ktoré vždy pohotovo konali len dobro. [487]

Učenci sa nazdávali, že ich Majster sa nenechá odvieť. Vedť tá istá moc, ktorá tento zástup ochromila, mohla znemožniť jeho zámery, kým by mu Ježiš a jeho priatelia neunikli. Boli sklamaní a roztrpčení, keď videli povrazy, ktorými nepriatelia chceli zviazať ruky toho, ktorého učenci milovali. Peter v návale hnevu vytasil meč a chcel brániť svojho Majstra; no ut' al len ucho služobníka najvyššieho kňaza. Keď Ježiš videl, čo sa stalo, uvoľnil si ruky, ktoré

mu rímski žoldnieri pevne držali, a povedal: „*Prestaňte!*“, Dotkol sa raneného ucha a okamžite ho uzdravil. Potom povedal Petrovi: „*Vráť svoj meč na jeho miesto! Lebo všetci, čo sa chytajú meča, mečom zahynú. Alebo si myslíš, že nemôžem požiadať svojho Otca a on by mi hneď poslal viacej ako dvanásť plukov anjelov?*“, (Matúš 26,52.53) – jeden pluk pre každého učeníka. Učeníci nechápali, prečo nezachraňuje seba aj ich? Na nevyslovenú myšlienku im pohotovo poznamenal: „*Ale ako by sa potom splnili Písma, že sa to tak musí stať?*“, Matúš 26,54. „*Azda nemám piť kalich, ktorý mi dal Otec?*“, Ján 18,11.

Úradná dôstojnosť nebránila židovským vodcom prenasledovať Ježiša. Jeho uväznenie bolo príliš významné, než aby ho prenechali podriadeným; úskoční kňazi a starší sa pridali k chrámovej stráži a k zberbe, čo sa hnala za Judášom do Getsemane. K takejto spoločnosti sa pridali títo hodnostári! – senzáciechtivá háved' vyzbrojená kadečím, akoby prenasledovala divú zver.

Kristus sa uprene a prenikavo poďíval na kňazov a starších. Iste do smrti nezabudli na slová Všemohúceho, ostré ako šípy. Celkom dôstojne im povedal: Ako na lotra ste vyšli na mňa s mečmi a palicami, aby ste ma zajali. Denne som sedával v chráme a učil. Mali ste príležitosť vystrieť na mňa ruku, a nezmocnili ste sa ma. Noc vám na to lepšie vyhovuje. „*Ale toto je vaša hodina a moc tmy.*“, Lukáš 22,53.

Učeníci boli zdesení, keď videli, že Ježiš sa nechal spútať. Urážalo ich, že znáša takú potupu, a tým ponížuje aj ich. Nevedeli pochopiť jeho správanie a v duchu mu vytýkali, že sa týmto ľuďom poddal. Vo svojom rozhorčení a strachu Peter navrhol, aby sa aspoň sami zachránili. Na jeho návrh Krista „*všetci učenici opustili a zutekali.*“, Matúš 26,56. Kristus však predpovedal aj tento útek. Povedal: „*Hľa, prichádza hodina, ba už prišla, keď sa rozpráchnete, každý svojou stranou, a mňa necháte samotného. Ale nie som sám, lebo Otec je so mnou.*“, Ján 16,32.

Ježiša viedli cez potok Kedron okolo záhrad a olivových hájov tichými ulicami spiaceho mesta. Bolo po polnoci, keď krik hlučného davu, ktorý sprevádzal Krista, príšerne rušil nočné ticho. Spútaný a pozorne sledovaný Spasiteľ šiel len pomaly. Jeho prenasledovatelia však náhlili, aby boli s ním čím skôr v paláci Annáša, bývalého najvyššieho kňaza.

Annáš bol hlavou úradujúcej kňazskej rodiny a ľud ho z úcty k jeho veku uznával za najvyššieho kňaza. Židia vyhl'adávali jeho rady a poslúchali ich ako Boží hlas. On prvý musí vidieť Ježiša ako zajatca kňazskej moci. On musí byť pri výsluchu tohto väzňa, aby azda menej skúsený Kaifáš nezmaril ich zámer. Pri tejto príležitosti musia využiť jeho schopnosti, jeho chytráctvo a bystrý postreh, lebo Kristovo odsúdenie treba za každú cenu zabezpečiť.

Formálne mala Krista vypočúvať veľrada, no pred Annášom šlo o predbežný výsluch. Veľrada podliehala pod rímsku právomoc a nemohla vynášať rozsudok smrti. Väzňa mohla len vyšetriť a rozhodnutie museli potvrdiť rímske úrady. Krista bolo treba tak obžalovať, aby v ňom aj rímska moc videla zločinca. Na obvinenie bol potrebný dôvod, pre ktorý by ho mohli odsúdiť aj Židia. Nejedného z kňazov a popredných mužov Kristovo učenie síce presvedčilo, no báli sa ho vyznať zo strachu pred vylúčením z rady. Kňazi si dobre pamätali Nikodémovu otázku: „*Odsúdi náš zákon človeka skôr, ako by ho vypočul a zistil, čo urobil?*“, [Ján 7,51](#). Táto otázka uviedla radu na určitý čas do rozpakov a prekazila jej plány. Nechcela počuť Jozefa z Arimatie ani Nikodéma. Boli tu však iní, ktorí sa mohli odvážiť zastáť sa spravodlivosti. Výsluch však treba usmerňovať tak, aby členov veľrady zjednotil proti Kristovi. Kňazom šlo predovšetkým o dvojaké obvinenie. Ak ho môžu označiť za rúhača, potom ho odsúdi ľud. Ak dokážu, že pripravoval povstanie, odsúdia ho aj Rimania. Annášovi šlo predovšetkým o toto druhé obvinenie. Bol zvedavý na jeho učeníkov i učenie v nádeji, že väzeň povie niečo, o čo by sa v žalobe mohol oprieť. Chcel od neho počuť nejaký výrok,

z ktorého by sa dalo usúdiť, že mu šlo o tajné zoskupenie ľudí, ktorí chceli založiť nové kráľovstvo. Kňazi ho potom mohli vydat' Rimanom ako rušiteľ a pokoja a podnecovateľ a povstania.

[489] Kristus čítal zámery kňazov ako v otvorenej knihe. Akoby poznal najtajnejšie záhyby duše svojho vyšetrovateľ a, odmietol obvinenie, že by medzi ním a jeho nasledovníkmi boli nejaké tajné zväzky, alebo že ich zhromažďoval skryte, aby zatajil svoje plány. V jeho zámeroch a učení nebolo nijaké tajomstvo. Odpovedal: „*Ja som verejne hovoril svetu. Vždy som učil v synagóge a v chráme, kde sa schádzajú všetci Židia a nič som nehovoril tajne.*“, [Ján 18,20](#).

Spasiteľovo správanie bolo pravým opakom toho, ako si počínali jeho žalobci. Celé mesiace ho sledovali, aby ho mohli pristihnúť a postaviť pred tajný súd, kde by krivoprišažne dosiahli to, čo by pociťtivo nebolo možné. Teraz uskutočňovali svoj zámer. Patrilo predsa k ich spôsobom, že ho spolu s davom prepadli o polnoci, že ho vysmievali a tupili skôr, než bol odsúdený, ba ešte skôr, ako bol obvinený; sám by si tak nikdy nepočínal. Oni svojím správaním prestupovali zákon. Podľa ich pravidiel sa malo s každým človekom zaobchádzať ako s nevinným dotiaľ, kým mu vina nebola dokázaná. Kňazov teda odsudzovali ich vlastné zákony.

Ježiš povedal vyšetrojúcemu: „*Prečo sa ma pýtaš?*“, [Ján 18,21](#). Neposielali kňazi a poprední muži svojich špehov, aby pozorovali každý jeho pohyb a sledovali každé jeho slovo? Neboli azda títo pozorovatelia v každom zhromaždení ľudu a neupozorňovali kňazov na všetko, čo hlásal a konal? Ježiš povedal: „*Opýtaj sa tých, ktorí počuli, čo som im hovoril! Oni vedia, čo som hovoril.*“, [Ján 18,21](#).

Táto rozhodná odpoveď Annáša umlčala. Z obavy, aby Kristus o jeho správaní nepovedal nič, čo by nerád zverejňoval, nepovedal teraz už nič. Jeden z jeho úradníkov, rozhnevaný nad umlčaním Annáša, udrel Ježiša do tváre a povedal: „*Tak odpovedáš veľ' kňazovi?*“, [Ján 18,22](#).

Kristus pokojne odpovedal: „*Ak som zle povedal, dokáž, čo bolo zlé, ale ak dobre, prečo ma biješ?*“, [Ján 18,23](#). Neodpovedal nahnevane; jeho pokojná odpoveď vychádzala z čistého, trpezlivého a šľachetného srdca, ktoré sa nedalo vyprovokovať.

Tupenie a urážky pôsobili Kristovi nesmiernu bolesť. Všetmožne ho znevažovali tí, ktorých stvoril a pre ktorých prinášal nekonečnú obeť. Trpel úmerne svojej dokonalej svätosti a svojej nenávisti k

hriechu. Svojím utrpením v rukách nepriateľov prinášal ustavičnú obeť. Protivilo sa mu, že je obklopený ľuďmi, ktorých ovláda satan. Vedel, že by postačil len záblesk jeho božskej moci a krutí prenasledovatelia by ležali v prachu. Toto vedomie mu len zvyšovalo utrpenie.

Židia očakávali Mesiáša s vonkajším leskom. Dúfali, že jediným zásahom svojej všemohúcej vôle zmení ľudské zmýšľanie a prinúti všetkých uznať jeho zvrchovanosť. Verili, že si zabezpečí svoje postavenie a splní ich ctižiadostivé nádeje. Vo chvíli, keď sa s ním zaobchádzalo krajne pohrdlivo, bol v najväčšom pokušení prejavíť svoju božskú podstatu. Slovom či pohľadom mohol donútiť svojich prenasledovateľov, aby ho uznali za Pána všetkých kráľov a vládcov, kňazov i chrámu. Zachovať si však dobrovoľne postoj jedného z nás patrilo k tvrdým skúškam jeho pozemského života.

Nebeskí anjeli sledovali všetko, čo sa dialo proti ich milovanému Veliteľovi. Chceli vyslobodiť Krista. Z Božej vôle anjeli môžu mať nesmiernu moc. Pri jednej príležitosti poslušne vyhľadili stoosemdesiatpäť tisíc mužov nepriateľskej asýrskej armády za jedinú noc. Ako ľahko mohli títo anjeli pri pohľade na Kristovo utrpenie prejavíť svoje rozhorčenie podobným zásahom voči Božím nepriateľom! Nemali však na to príkaz. Ten, ktorý mohol zničiť svojich protivníkov, znášal ich krutosť. Z lásky k svojmu Otcovi a podľa svojho sľubu, ktorý dal ešte pred založením sveta, že ponesie ľudský hriech, vytrpel bez reptania surové zaobchádzanie zo strany tých, ktorých prišiel spasiť. K jeho spásnemu poslaniu v ľudskej prirodzenosti patrila ochota znášať všetky urážky a krivdy, ktoré mu ľudia pripravujú. Kristova jediná nádej spočívala v tom, že ochotne vytrpí všetko, čo mu ľudské ruky a srdcia môžu spôsobiť.

Kristus nepovedal nič také, čím by pomohol svojim žalobcom. No napriek tomu bol zviazaný na znamenie, že je odsúdený. Musí však ísť aspoň o zdanie spravodlivosti. Bolo treba, aby zákonnosť bola aspoň navonok zachovaná. O to sa vrchnosť urýchlene usilovala. Vedela, čo Ježiš pre ľud znamenal a bála sa rozšíriť správu o jeho uväznení; niekto by sa mohol pokúsiť vyslobodiť ho. Keby sa však vyšetrovanie a rozsudok nevykonali naraz, bolo by treba všetko o týždeň odložiť kvôli veľkonočným sviatkom. To by mohlo zmariť ich plány. Pri odsúdení Ježiša boli veľmi závislí od povyku davu, medzi ktorým bolo mnoho jeruzalemskej spodiny. Keby sa

všetko odložilo o týždeň, opadlo by napätie a mohol by nastať zvrät. Väčšina ľudu by sa postavila za Krista, mnohí by ho obhajovali s poukazom na jeho mocné skutky. Tým by sa podnietil všeobecný odboj proti veľrade. Ľudia by odsúdili ich výnosy, Ježiš by bol oslobodený a zástupy by ho uctievali. Kňazi a poprední muži sa preto rozhodli, že skôr než zámer oznámia, Ježiša vydajú Rimanom.

[491] Predovšetkým bolo treba nájsť obvinenie. Dosiaľ však nič nenašli. Annáš rozkázal odviesť Ježiša ku Kaifášovi. Kaifáš patril k saducejom, medzi ktorými boli aj Ježišovi úhlavní nepriatelia. Hoci Kaifáš nemal toľko odvahy, bol práve taký prísny, bezcitný a bezohľadný ako Annáš. Všetmožne sa snažil Ježiša odstrániť. Bolo už síce včasné ráno, no bola ešte tma; vo svetle pochodní a lúčov blížili sa ozbrojenci aj s väzňom k palácu najvyššieho kňaza. Keď sa schádzali členovia veľrady, Annáš s Kaifášom bezvýsledne vypočúvali Ježiša.

Keď sa rada zišla v súdnej sieni, Kaifáš zasadol na popredné miesto. Po oboch stranách boli sudcovia a procesom zvlášť zaujatí jednotlivci. Rímski vojaci stáli neďaleko veľkňazského trónu. Pred ním stál Ježiš. Na neho sa upierali pohľady zástupu. Vládlo všeobecné napätie. Z celého davu bol len on pokojný a vážny. Akoby ovzdušie okolo neho ovládal posvätný vplyv.

Kaifáš hľadel na Ježiša ako na svojho súpera. Dychtivosť ľudu počuť Spasiteľa a zdanlivá ochota prijať jeho učenie, podnietila nízku žiarlivosť veľkňaza. Keď sa však Kaifáš na obžalovaného poďíval, musel obdivovať jeho ušľachtilé a dôstojné správanie. Akoby ho vnútorný hlas presviedčal, že tento človek patrí Bohu. Túto myšlienku však ihneď sebavedome zahnal. Posmešne a povýšene žiadal Ježiša, aby mu predviedol niektorý zo svojich mocných zázrakov. Spasiteľ akoby tieto slová ani nepočul. Ľud porovnával podráždenosť a zlomyseľnosť Annáša a Kaifáša s Ježišovým pokojným a vznešeným správaním. Aj tento zatvrdnutý zástup sa pýtal: Možno tohto božského človeka odsúdiť ako zločinca?

Kaifáš pozoroval tento vplyv a urýchlil výsluch. Ježišovi nepriatelia boli veľmi zmätení. Radi by ho odsúdili, no nevedeli ako. Členovia rady sa delili na saducejov a farizejov. Vzájomne sa nenávideli a preli; o niektorých sporných otázkach kvôli pokoju radšej spolu ani nehovorili. Ježiš mohol niekoľkými slovami roznieť ich vzájomné predsudky, a tým odvrátiť ich hnev od seba. Kaifáš to

vedel a chcel sa vyhnúť napätiu. Mnohí svedkovia mohli potvrdiť, že Kristus obviňoval kňazov a zákonníkov, že ich nazval pokrytcami a vrahmi, ale nebolo radné použiť toto svedectvo. Saduceji pri ostrých hádkach s farizejmi ich nazývali podobne. Také svedectvo by u Rimanov nezavážilo, lebo sami nemali radi farizejskú nadutosť. Bolo dost' dôkazov, že Ježiš nedbal na židovské tradície a neúctivo sa vyjadroval o mnohých ich nariadeniach, ale v otázke tradície farizeji a saduceji stáli krajne proti sebe. Rimania by však ani tento dôkaz neuznali. Kristovi nepriatelia sa neodvažovali obviňovať ho z prestupovania soboty, pretože dôkladný prieskum by totiž mohol dokázať, o aké dielo šlo. V prípadoch zázračného uzdravenia by zámer kňazov bol zmarený.

Podplatení falošní svedkovia mali žalovať na Ježiša, že podnecoval vzburu a chcel zriadiť separátnu vládu. No ich svedectvo bolo priezračne zmätené a protirečivé. Pri výsluchu vyvracali vlastné výpovede. [492]

Kristus na začiatku svojej služby povedal: „*Zborte tento chrám a za tri dni ho postavím*„, [Ján 2,19](#). Tým prorocky obraznou rečou predpovedal svoju smrť i vzkriesenie. „*Ale on hovoril o chráme svojho tela*„, [Ján 2,21](#). Židia tieto slová chápali doslovne ako zmienku o jeruzalemskom chráme. Vo všetkom, čo Kristus povedal, kňazi nemohli nájsť nič, čo by sa okrem uvedeného dalo proti nemu zneužiť. Chceli ho zaskočiť aspoň prekrútením týchto slov. Rimania pomáhali pri výstavbe a zariadení chrámu a veľmi sa ním pýšili; akékoľvek pohrdanie voči nemu by ich rozhorčovalo. Tu sa teda mohli stretnúť Rimania, Židia, farizeji i saduceji. Všetci totiž mali chrám vo veľkej úcte. V tomto ohľade našli dvoch svedkov, ktorých výpovede neboli natoľko rozporné, ako svedectvá ostatných. Jeden z nich, ktorý mal za peniaze usvedčovať Ježiša, vyhlásil: „*Tento povedal: Môžem zboriť Boží chrám a za tri dni ho postaviť*„, [Matúš 26,61](#). Tým boli Kristove slová prekrútené. Keby ich boli opakovali doslovne, nebola by ho odsúdila ani veľrada. Keby Ježiš bol len človek, ako to tvrdili Židia, jeho tvrdenie mohli nanajvýš pokladať za prejav nerozvážneho, vystatovačného ducha, nie však za rúhanie. Tieto slová však ani svedecky prekrútené neobsahovali nič, čo by Rimania mohli pokladať za zločin hodný smrti.

Ježiš trpezlivo počúval rozporné svedectvá. Ani slovom sa nebránil. Nakoniec boli aj sami jeho žalobci odhalení, zmätení a rozzúrení.

Výsluch nevedol k ničomu; zdalo sa, že ich nástrahy sú márne. Kaifáš bol zúfalý. Zostávalo jediné: Krista treba donútiť, aby sa odsúdil sám. Rozhnevaný veľkňaz povstal zo súdneho stolca, hlasom i správaním jasne naznačoval, že keby mohol, obžalovaného by najradšej zabil. Zvolal: *„Nič neodpovedáš na to, čo títo svedčia proti tebe?„*, [Matúš 26,62](#).

Ježiš mlčal. *„Strápený pokorne trpel a neotvoril ústa, ako baránok vedený na zabitie a neotvoril ústa ako ovca, ktorá umĺkne pred svojimi strihačmi.„*, [Izaiáš 53,7](#).

Nakoniec Kaifáš zodvihol pravicu k nebu a prísazne oslovil Ježiša: *„Zaprisahám ťa na živého Boha, aby si nám povedal, či si ty Kristus, Boží Syn.„*, [Matúš 26,63](#).

[493]

Na túto výzvu Kristus už nemohol neprehovoriť. Bol čas mlčať a je čas hovoriť. Neprehovoril, kým sa ho veľkňaz priamo nespýtal. Vedel, že odpovedať teraz by znamenalo istú smrť. Ale touto výzvou sa na neho obracal hlavný, uznávaný predstaviteľ národa, a to v mene Najvyššieho. Kristus pamätal na patričnú úctu k zákonu. Okrem toho šlo o jeho osobný vzťah k Otcovi. Musí jasne potvrdiť svoju podstatu i poslanie. Ježiš povedal svojim učeníkom: *„Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, vyznám i ja pred svojím Otcom, ktorý je v nebesiach.„*, [Marek 10,32](#). Teraz to sám príkladne potvrdil.

Každé ucho napäto počúvalo a každé oko sledovalo jeho tvár, keď odvetil: *„Ty si povedal.„*, [Matúš 26,64](#). Akoby nebeské svetlo osvecovalo jeho pobledlý obličaj, keď dodal: *„Ale hovorím vám: Odteraz uvidíte Syna človeka sedieť po pravici Moci a prichádzať na nebeských oblakoch.„*, [Matúš 26,64](#).

Kristovým ľudským zjavom presvitol záblesk jeho božskej podstaty. Veľkňaz sa zachvel pred Spasiteľovým prenikavým pohľadom. Tento pohľad akoby čítal jeho najskrytejšie myšlienky a spaľoval mu srdce. Do smrti už nezabudol na tento výraz očí prenasledovaného Božieho Syna.

Ježiš povedal: *„Odteraz uvidíte Syna človeka sedieť po pravici Moci a prichádzať na nebeských oblakoch.„*, Týmito slovami vyjadril Kristus pravý opak toho, čo sa práve dialo. On, Pán života a slávy, bude sedieť po Božej pravici. Bude Sudcom celej zeme a proti jeho rozhodnutiu nebude odvolania. Vtedy sa všetko tajné zjaví vo svetle Božej tváre a každý človek bude súdený podľa svojich skutkov.

Kristove slová veľkňaza pobúrili. Pre Kaifáša bolo strašné pomyslieť, že bude vzkriesenie mŕtvych, keď všetci budú stáť pred Božím súdom a odplatu dostanú podľa svojich skutkov. Nechcel veriť, že v budúcnosti má byť súdený podľa svojich činov. V hlave sa mu premietali scény posledného súdu. Z hrobov videl vstávať mŕtvych, ktorých skryté skutky pokladal za večné tajomstvo. Zdalo sa mu, že sám stojí pred večným Sudcom. Jeho prenikavému pohľadu nič neuniká, lebo presvecuje všetky zdanlivé tajomstvá.

Predstava pominula. Kristove slová sa ho ako saduceja dotkli. Kaifáš popieral učenie o vzkriesení, o súde a budúcom živote. Posadla ho priam diabolská zloba. Má mu tento väzeň búrať jeho najobľúbenejšie predstavy? Okázalo rozhorčený roztrhol si pred ľuďom rúcho a žiadal, aby obvinený bol bez ďalšieho vyšetrovania odsúdený za rúhanie. Povedal: „*Či ešte potrebujeme svedkov? Ved' ste teraz počuli rúhanie! Čo o tom súdite?*“, [Matúš 26,65.66](#). A všetci ho odsúdili.

K tomuto rozhodnutiu Kaifáša strhlo presvedčenie i vášeň. Sám na seba bol rozhnevaný, že uveril Kristovým slovám, a miesto aby pod vplyvom pravdy „*roztrhol srdce*“, a vyznal, že Ježiš je Mesiáš, radšej roztrhol svoje kňazské rúcho na znamenie rozhodného odporu. Tento čin mal hlboký význam. Kaifáš si ho ani neuvedomoval. Skutkom, ktorým chcel ovplyvniť sudcov a zabezpečiť Kristovo odsúdenie, veľkňaz odsúdil sám seba. Podľa Božieho zákona stratil právo byť kňazom. Vyriekol tým trest smrti nad sebou.

[494]

Veľkňaz si nesmel roztrhnúť rúcho. Levitský zákon to zakazoval pod trestom smrti. Kňaz si za nijakých okolností a pri nijakej príležitosti nesmel roztrhnúť rúcho. Židia si zvykli roztrhnúť rúcho pri smrti priateľa, no pre kňaza to neplatilo. Kristus dal kedysi o tom ústami Mojžiša výslovný príkaz. (Pozri [3. Mojžišova 10,6](#).)

Všetko, čo nosil kňaz, muselo byť celé a bez poruchy. Skvostne obradné rúcha predstavovali povahu slávneho Vzoru – Ježiša Krista. Boh mohol prijať len prejav dokonalosti. Boh prijímal len dokonalosť v obliekaní, správaní, slove i v duchu. On je svätý a jeho pozemská služba musí zvýrazňovať jeho slávu a dokonalosť. Len dokonalosť mohla náležite vystihnúť svätosť Božej služby. Smrteľný človek si mohol „*roztrhnúť srdce*“, ako prejav skrúsenosti a pokory ducha. Boh si to cenil. Kňazské rúcho sa však trhať nesmelo, ak sa zmysel nebeských vecí nemal znevážiť. Veľkňaz, ktorý sa

odvážil v roztrhnutom rúchu vstúpiť do svätyne a konať službu, pokladal sa za odpadlíka. Roztrhnutím rúcha sa zriekol svojho zástupného poslania. Boh ho už nemohol uznať za kňaza. Kaifášov čin bol prejavom ľudskej vášne a nedokonalosti.

Roztrhnutím svojho rúcha Kaifáš potupil Boží zákon a správal sa podľa ľudských tradícií. Podľa tradície si totiž kňaz v prípade rúhania mohol roztrhnúť rúcho na znak svojho odporu k hriechu bez toho, že by sa previnil. Boží zákon tu teda nahradilo ľudské ustanovenie.

Ľud pozorne sledoval každý pohyb veľkňaza a Kaifáš chcel svojím činom okázalo prejavit' svoju zbožnosť. Skutkom, ktorý mal byť obžalobou Krista, potupil však toho, o ktorom Boh povedal: „*Moje meno je v ňom.*“, 2. Mojžišova 23,21. Hoci sám bol pod Božím odsudzujúcim rozsudkom, súdil Krista ako rúhača.

Kaifáš roztrhnutím rúcha znázornil ďalší postoj židovského národa ako celku voči Bohu. Kedysi vyvolený ľud Boží sa odľučoval od Boha a náhle sa mu odcudzoval. Keď Kristus na kríži zvolal: „*Dokonané je!*“, (Ján 19,30) a chrámová opona sa roztrhla na dvoje, svätý Strážca oznámil, že židovský ľud zavrhol toho, ktorý bol obsahom všetkých jeho symbolov, podstatou všetkých predobrazov. Izrael bol odlúčený od Boha. Potom si mohol Kaifáš roztrhnúť kňazské rúcho, ktoré znamenalo, že zastupuje hlavného Veľkňaza, lebo už nemalo význam ani pre neho ani pre ľud. Mohol si roztrhnúť rúcho v hrôze nad sebou i nad národom.

[495] Veľrada rozhodla, že Ježiš zasluhuje smrť, no židovskému zákonu odporovalo vypočúvanie väzňov v noci. Platný rozsudok mohla vyniesť len za denného svetla plne zastúpená rada. Napriek tomu všetkému so Spasiteľom zaobchádzali ako s odsúdeným zločincem, ktorý bol vydaný potupe spoločenskej spodiny. Okolo veľkňazského paláca bolo otvorené nádvorie, kde sa zhromaždilo vojsko a dav. Týmto nádvorím viedli Ježiša na strážnicu, pričom zo všetkých strán musel vypočuť výsmešné obviňovanie, že sa robí Božím Synom. Uštipačne mu jeho slovami pripomínali, že bude „*sedieť po pravici Moci*“, a „*prichádzať na nebeských oblakoch*“, Kým čakal na právoplatný výsluch, zostal bez ochrany. Nevedomý dav videl, ako kruto s ním zaobchádzali pred radou, cítil teda oprávnenie rozpútať proti nemu všetky diabolské pudy svojej prirodzenosti. Akoby ich práve jeho ušľachtilosť a nebeské správanie podnecovali k šialen-

stvu. Jeho tichosť, nevinnosť a majestátna trpezlivosť ich naplňali satanskou nenávisťou. Milosrdenstvo a spravodlivosť boli pošliapané. S nijakým zločincom sa tak neľudsky nezaobchádzalo ako s Božím Synom.

Ježišovo srdce však zvieral väčší žiaľ; najväčšiu bolesť mu nemohla spôsobiť nijaká nepriateľská ruka. Kým bol Kristus pri výsluchu pred Kaifášom terčom posmechu, zrádzal ho jeden z učeníkov.

Keď v záhrade učenici opustili Majstra, dvaja z nich sa odvážili zd'aleka sledovať zástup, ktorý viedol Ježiša. Bol to Peter s Jánom. Kňazi poznali Jána ako dobre známeho Ježišovho učeníka a pustili ho do siene v nádeji, že ako svedok poníženia svojho učiteľa vytriezvie z predstavy Božieho Syna. Ján sa prihovril aj za Petra a umožnil mu vstup.

Na nádvorí horel oheň, lebo pred úsvitom bolo najchladnejšie. Okolo ohňa sa zišlo niekoľko ľudí a Peter sa smelo pripojil k nim. Nechcel sa dať znáť ako Ježišov učeník. Dúfal, že v zástupe sa stratí hoc aj ako jeden z tých, čo Ježiša priviedli do siene.

Keď však svetlo ohňa náhle ožiarilo Petrovu tvár, žena pri vchode sa naňho zvedavo poďívala. Všimla si, že prišiel s Jánom, že má nejaký skl'účený výzor a že by azda mohol byť Ježišovým učeníkom. Bola jednou zo služobníc Kaifášovej domácnosti a chcela to vedieť. Pýtala sa Petra: „*Nie si aj ty z učeníkov toho človeka?*“, [Ján 18,17](#). Peter bol vyľakaný a zmätený, lebo všetci sa na neho uprene zahľadeli. Predstieral, akoby jej nerozumel; ona však trvala na svojom a povedala ostatným, že bol s Ježišom. Peter musel odpovedať, preto jej nahnevane odsekol: „*Žena, nepoznám ho.*“, [Lukáš 22,57](#). Tým ho prvýkrát zaprel a hneď zaspieval kohút. Peter, tak skoro sa hanbíš za svojho Majstra, tak skoro zapieraš svojho Pána?!

Učeník Ján po vstupe do súdnej siene nezapieral, že nie je Ježišovým nasledovníkom. Nestrácal sa v zástupe hrubcov, ktorí urážali Majstra, nikto sa ho nevypytoval, lebo sa nepretvaroval a nebudil podozrenie. Vyhl'adal si bočný, nenápadný, predsa však Ježišovi čo možno najbližší kút. Odtiaľ mohol pozorovať všetko, čo sa dialo pri výsluchu jeho Pána.

Peter netušil, že sa jeho pravá povaha vyjaví. Predstieranou ľahostajnosťou stal sa obeťou nepriateľa a podľahol jeho pokušeniu. Keby mal bojovať za svojho Majstra, bol by odvážnym vojakom;

ale keď na neho posmešne ukázali prstom, prejavil sa ako zbabelec. Mnohí statočne znášajú protivenstvá pre svojho Pána, ale podliehajú a vieru zapierajú, keď majú vytrpieť posmech. V spoločnosti tých, ktorým by sa mali vyhnúť, sú na ceste pokušenia. Priamo vyzývajú nepriateľa, aby ich pokúšal, a potom povedia a urobia to, čím by sa za iných okolností nikdy neprevinili. Kristov učeník, ktorý dnes pod hrozbou utrpenia alebo výčitiek zatajuje svoju vieru, zapiera vlastne svojho Pána práve tak, ako ho v súdnej sieni zaprel Peter.

Peter chcel prejaviť nezáujem o výsluch svojho Majstra, ale kormútilo ho, že Pán musí znášať tak trpké urážky a tupenie. Okrem toho bol prekvapený a rozhnevaný nad tým, že Pán tak ochotne všetko znáša, a tým ponizuje nielen seba, ale aj svojich nasledovníkov. V snahe zatajiť svoje myšlienky, pripojil sa k nemiestnemu výsmechu zo strany Ježišových prenasledovateľov. Tváril sa však neprirodzene. Klamal; chcel hovoriť nezaujato, no nemohol zatajiť rozhorčenie nad potupovaním svojho Majstra.

Druhýkrát obrátil pozornosť na seba a znova bol obvinený, že je Ježišovým nasledovníkom. Peter teraz prísazne vyhlásil: „*Nepoznám toho človeka.*“, [Matúš 26,72](#). Mal však ešte ďalšiu možnosť. Po hodine mu jeden z veľ'kňazových služobníkov, príbuzný toho, ktorému Peter uťal ucho, povedal: „*A nevidel som t'a s ním v záhrade?!*“, „*Veruže si jeden z nich. Ved' si Galilejčan.*“, [Ján 18,26](#); [Marek 14,70](#). Na to sa Peter rozhorčil. Ježišovi učeníci sa vyznačovali čistotou reči a aby ich Peter zmiatol a ospravedlnil svoju pretváрку, zaklínaním a prisahaním zaprel svojho Pána. Kohút opäť zaspieval. Peter to počul a pripomenul si Ježišove slová: „*Skôr ako kohút dvakrát zaspieva, ty ma tri razy zaprieš.*“, [Marek 14,30](#).

[497] Petrovi ešte neuschlo na perách ponížujúce zaklínanie a v ušiach doznieval prenikavý spev kohúta, keď sa v súdnej sieni Spasiteľ odvrátil od rozhnevaných sudcov a poďíval sa na svojho úbohého učeníka. Peter sa tiež pozrel na svojho Majstra a pohľady sa im stretli. V ušľachtilej tvári Spasiteľa čítal hlbokú ľútosť a zármutok, no nie hnev.

Keď Peter videl tú vyblednutú, trpiacu tvár, chvejúce sa pery, pohľad plný súcitu a odpustenia, akoby mu srdce zasiahol šíp. Ozvalo sa svedomie. Prebrala sa pamäť. Peter si spomenul na to, čo ešte pred niekoľkými hodinami sľúbil, že pôjde so svojím Pánom aj do väzenia, ba hoc aj na smrť. Spomenul si na svoj žiaľ, keď mu

Spasiteľ vo vrchnej sieni povedal, že tej noci zaprie svojho Pána. Peter práve vyhlásil, že Ježiša nepozná, a teraz si uvedomuje, ako dobre ho Pán pozná a ako spoľahlivo rozpoznať v jeho srdci faloš, o ktorej ani sám učeník nevedel.

Spomienky mu vírili hlavou. Pripomínal si Spasiteľovo milosrdenstvo, jeho láskavosť a dlhohoviehavosť, vľúdnosť i trpezlivosť k blúdiacim učeníkom. Pripomenul si napomenutie: „*Šimon, Šimon, hľ'a, satan si vás vyžiadal, aby vás preosial ako pšenicu, ale ja som prosil za teba, aby tvoja viera nezanikla.*“, [Lukáš 22,31.32](#). S hrôzou si uvedomoval svoju nevd'áčnosť, faloš a zradnosť. Znova sa podíval na svojho Majstra a vtom videl, ako sa svätokrádežná ruka dvíha, aby jeho Pána udrela do tváre. Peter to nevydržal a so skormúteným srdcom sa náhlil z tohto miesta preč.

Utekal do temnej samoty, nevedel a ani nedbal kam. Nakoniec sa ocitol v Getsemane. Živo si predstavil, čo sa tu pred niekoľkými hodinami udialo. Spomenul si na trpiacu tvár svojho Pána, ktorú zmáčal krvavý pot a zvierala úzkosť. Trpko spomínal ako Ježiš plakal a osamelo modlitebne zápasil, kým tí, čo ho mali v onej mučivej chvíli podopierať, spali. Prišlo mu na myseľ Majstrovo vážne napomenutie: „*Bdejte a modlite sa, aby ste neupadli do pokušenia.*“, [Matúš 26,41](#). Opäť bol svedkom scény v súdnej sieni. Bolestne si uvedomoval, že poníženému a zmučenému Spasiteľovi zasadil ten najtvrdší úder. Peter padol na tvár tam, kde Ježiš v mukách vylieval Otcovi svoju dušu, a najradšej by bol zomrel.

Keď Ježiš nabádal učeníkov k bdlosti a modlitbe, Peter spal, a tým otvoril dvere veľkému hriechu. Svojou ospalosťou sa v kritickvej chvíli všetci učeníci pripravili o významné požehnanie. Kristus poznal tú mučivú skúšku, ktorou musel prejsť. Vedel, ako im satan ochromí zmysly, aby neboli pripravení na to, čo sa stane. Preto ich varoval. Keby boli chvíle prežité v záhrade strávili bdelo na modlitbe, Peter by sa nebol spoliehal na svoje chabé sily. Nebol by zaprel svojho Pána. Keby učeníci boli bdeli s Kristom v jeho trýzni, mohli byť pripravení znášať aj jeho utrpenie na kríži. Aspoň čiastočne by boli pochopili hĺbku jeho úzkosti. Mohli si pripomenúť všetko, čo im o svojom utrpení, smrti a vzkriesení povedal. V temnote najmučivejšej chvíle mohlo im niekoľko lúčov nádeje presvietiť tmu a podoprieť vieru.

Len čo sa rozodnilo, opäť sa zišla veľrada a Ježiš bol privedený do radnej siene. Povedal, že je Boží Syn, a členovia rady na základe jeho slov pripravili obvinenie proti nemu. Nemohli ho však odsúdiť, lebo mnohí z nich sa nezúčastnili nočného pojednávania a nepočuli jeho slová. Dobre vedeli, že rímsky súd v nich nenašiel nič, čo by zasluhovalo smrť. Keby však mohli od neho samého počuť znova tieto slová, dosiahli by svoj cieľ. Jeho tvrdenie, že je Mesiáš, by mohli zneužiť a obviniť ho z buričských politických zámerov.

Povedali: „*Ak si ty Kristus, povedz nám to!*“, [Lukáš 22,67](#). Kristus však mlčal. Znova sa ho vypytovali. Nakoniec smutne povedal: „*Aj keď vám poviem, neuveríte. A keď sa aj spýtam, neodpoviete mi.*“, [Lukáš 22,67.68](#). Aby však boli bez výhovorky, dodal: „*Ale odteraz bude Syn človeka sedieť po pravici Moci Božej.*“, [Lukáš 22,69](#).

„*Si teda Syn Boží?*“, pýtali sa ho všetci. Odpovedal im: „*Vy hovoríte, že som.*“, Oni zvolali: „*Načo ešte potrebujeme svedectvá? Sami sme to počuli z jeho úst.*“, [Lukáš 22,70.71](#).

Tretíkrát teda odsúdili židovskí predstavitelia Ježiša na smrť. Domnievali sa, že potrebujú už len súhlas Rimanov, ktorým by schválili jeho odsúdenie a vydali im ho do rúk.

Potom prišlo tretie potupenie a výsmech horší, než aký musel Kristus vytrpieť od nevedomého davu. To všetko sa dialo v prítomnosti kňazov a popredných mužov a s ich súhlasom. Zo srdca sa im vytratil posledný zvyšok súcitu a ľudskosti. Keď im nestačili vlastné dôkazy a nemohli ho umlčať, použili zbrane osvedčené vo všetkých dobách na umlčanie bludárov: utrpenie, násilie a smrť.

Keď sudcovia vyriekli nad Ježišom svoj ortiel, ľudu sa zmocnila satanská zúrivosť. Krik davu sa podobal revu divokých šeliem. Zástup sa rútil na Ježiša a volal: „*Je vinný, nech zomrie!*“, Nebyť rímskych vojakov, Ježiš by sa nebol dožil ani ukrižovania na Golgote. Keby nebola zasiahla rímska vrchnosť a silou zbraní nezabránila vyčinnaniu davu, ľud by ho bol rozšliapal.

Sami pohania boli roztrpčení nad neľudským zaobchádzaním s človekom, ktorému sa nedalo nič zlé dokázať. Rímski úradníci vyhlásili, že Židia odsúdením Ježiša zasiahli do rímskej právomoci a že odsúdenie človeka na smrť na základe vlastných slov odporuje aj židovskému zákonu. Tento zákrok na chvíľu prerušil pojednávanie, ale židovskí predstavitelia už nepoznali súcitu ani hanbu.

Božieho Syna urážali najhanobnejším spôsobom. Vysmievali sa jeho pôvodu. Tvrdili, že zasluhuje najpotupnejšiu smrť, ak sa vydáva za Mesiáša. Najzvrhlejší ľudia začali bezcitne urážať Spasiteľa. Na hlavu mu prehodili staré rúcho, bili ho a posmešne vyzývali: „Prorokuj nám, Kriste, kto ťa udrel.„ [Matúš 26,68](#). Potom mu odkryli hlavu a jeden z ničomníkov mu napľul do tváre.

Boží anjeli verne zaznamenávali každý urážlivý pohľad, slovo i čin proti svojmu milovanému Veliteľovi. Podlí ľudia, ktorí sa posmievali Kristovi a pľuli mu do vybledlej, no pokojnej tváre, jedného dňa budú hl'adiet' do Kristovej oslávenej tváre žiariacej jasnejšie ako slnko.

Judáš predstavuje žalostný príbeh života, ktorý mohol Boha osláviť. Keby bol Judáš zomrel pred svojou poslednou cestou do Jeruzalema, bol by pokladaný za muža hodného svojho miesta medzi dvanástimi, ktorého strata by bola veľmi citelná. Nebyť vlastností, ktoré sa prejavili pred oným nešťastným koncom, nebol by ani po celé tie stáročia stíhaný opovrhnutím. Zverejnenie jeho povahových vlastností sledovalo určitý zámer. Malo byť výstrahou všetkým, ktorí by sa spreneverili svätému povolaniu.

Krátko pred Veľkou nocou Judáš obnovil svoju zmluvu s kňazmi, že im vydá Ježiša. Podľa dohody mal byť Spasiteľ zajatý na jednom z miest, kde rád rozjímal a modlieval sa. Po hostine v Šimonovom dome mal Judáš príležitosť dôkladne sa zamyslieť nad dohodnutým činom, ale svoj zámer nezmenil. Za tridsať strieborných – teda za cenu otroka – predal Pána slávy a vydal ho na potupu a smrť.

Judáš mal silnú lásku k peniazom priam vrodenu; nebol však vždy natoľko skazený, aby spáchal taký skutok. Tak dlho povoloval lakomstvu, že ho nakoniec úplne ovládlo. Láska k mamonu premožla v ňom lásku ku Kristovi. Tým, že sa stal otrokom jednej neresti, vydal sa napospas satanovi do tej miery, že hriech ho bezmedzne ovládol.

Judáš sa pripojil k učeníkom, keď za Kristom chodili veľké zástupy ľudí. Spasiteľovo učenie pôsobilo na ich srdce, keď dychtivo počúvali jeho slová v synagóge, pri jazere i na vrchu. Judáš videl, ako sa z malých i väčších miest k Ježišovi hrnuli ľudia chorí, chromí a slepí. Pri jeho nohách videl ležať umierajúcich. Bol svedkom toho, ako Spasiteľ zásahom svojej moci uzdravoval chorých, vyhánal démonov a kriesil mŕtvych. Aj sám v sebe pocítoval pôsobenie Kristovej moci. Jeho učenie pokladal za vrchol všetkého, čo dovtedy počul. Miloval tohto veľkého Učiteľa a chcel byť s ním. Cítil určitú túžbu po zmene svojej povahy a života v nádeji, že v spojení s Ježišom sa táto túžba splní. Spasiteľ Judáša neodmietol. Povolal ho medzi dvanástich. Zveril mu dielo evanjelistu. Obdaril

ho mocou uzdravovať chorých a vyháňať démonov. Judáš však nedospel k rozhodnutiu bezvýhradne sa odovzdať Kristovi. Nevzdal sa svojej svetskej ctibažnosti ani lásky k peniazom. Hoci prijal miesto Kristovho služobníka, nepodriadil sa Božej znovuzrodzujúcej moci. Nazdával sa, že sa môže spoliehať na vlastný úsudok a názory a nemusí sa zriekať svojich kritických a odsudzovačných sklonov. [501]

Učeníci mali Judáša vo veľkej úcte a podliehali jeho vplyvu. Sám si veľmi zakladal na svojich schopnostiach a značne podceňoval úsudok a schopnosť svojich bratov. Domnieval sa, že nepostihujú svoje príležitosti a nevyužívajú ich. Mienil, že ľudia tak krátkozrakí by nikdy nemohli byť úspešnými vedúcimi cirkvi. Peter bol prudký, konal unáhle. Jána, ktorý sa staral o pravdu Kristových výrokov, pokladal Judáš za zlého správcu. Krajne starostlivému a dôsledne poctivému Matúšovi by sa pre hlbavý záujem o Kristovo učenie podľa Judášovho odhadu nemohlo zveriť povolanie, ktoré si vyžaduje ostrý, jasnozrivý postreh. Podobne hodnotil Judáš všetkých učeníkov a navrával si, že cirkev by sa často dostala do tiesnivých situácií a zmätku, nebyť jeho správcovských schopností. Judáš sa pokladal za nedostižne schopného odborníka. Vždy dával nepokryte najavo, akú česť koná Kristovmu dielu.

Judáš zaslepene prehliadal svoje povahové nedostatky a Kristus ho povolal ta, kde ich mal príležitosť nielen poznať, ale sa ich aj zbaviť. Ako pokladník medzi učeníkmi mal sa starať o potreby tejto malej spoločnosti a pomáhať chudobným. Keď mu v miestnosti, kde sa konala veľkonočná večera, Ježiš povedal: „*Čo chceš urobiť, urob čo najskôr.*“, (Ján 13,27), učeníci sa nazdávali, že Ježiš mu pripomenul, aby kúpil niečo nevyhnutne potrebné na slávnosť alebo dal niečo chudobným. V službe iným mohol sa Judáš postupne vycvičiť v nezištnosti. Hoci denne počúval Kristove rady a bol svedkom jeho nesebeckého života, predsa neuzdil svoje lakomstvo. Malé čiastky peňazí, ktoré mu prichádzali do rúk, boli stálym pokušením. Z tohto nepatrného obnosu si často vyplácal aj tú najmenšiu službu Kristovi či náhradu za čas venovaný náboženským záležitostiam. Týmito zámienkami zdôvodňoval svoje počínanie, no pred Bohom bol zlodej.

Kristovo často opakované tvrdenie, že jeho kráľovstvo nie je z tohto sveta, Judáša pohoršovalo. Očakával, že Kristus bude konať podľa jeho predstáv. Nazdával sa, že Ján Krstiteľ bude vyslobodený

[502]

z väzenia. Ján však zostal opustený a bol s'atý. A Ježiš, namiesto aby osvedčil svoje kráľovské právo a Jánovu smrť pomstil, stiahol sa so svojimi učeníkmi na vidiek. Judáš sa usiloval o výraznejší boj. Myslel si, že dielo by malo väčší úspech, keby Ježiš nebránil učeníkom konať podľa vlastných predstáv. Pozoroval stále väčšie nepriateľstvo židovských vodcov a videl, že Kristus nedbá na ich výzvu, aby im dal požadované nebeské znamenie. Jeho srdce podliehalo nevere a nepriateľ v ňom prebúdza pochybnosti a odboj. Prečo sa Ježiš toľko zaoberal tým, čo zmalomyselňuje? Prečo svojim učeníkom i sebe predpovedal súženie a prenasledovanie? Judáš sa stal Kristovým nasledovníkom s výhľadom na vznešené postavenie v novom kráľovstve. Mali byť jeho nádeje sklamané? Judáš síce nedospel k presvedčeniu, že Ježiš nie je Syn Boží, ale zapochyboval o tom a hľadal nejaké vysvetlenie jeho mocných skutkov.

Bez ohľadu na Spasiteľovo učenie Judáš stále šíril predstavu, že Kristus bude v Jeruzaleme kráľom. Usiloval sa o to pri nasýtení päťtisícového zástupu. Pri tejto príležitosti Judáš pomáhal rozdávať jedlo hladnému zástupu. Mal príležitosť poznať dobrodenia slúžiacej lásky. Pocítil uspokojenie, ktoré vždy sprevádza Bohu posvätenú službu. Chorým a trpiacim zo zástupu pomáhal dostať sa ku Kristovi. Videl, akú úľavu, radosť a šťastie vnáša do ľudských srdiec dotyk liečivej moci Záchrancu. Mal príležitosť rozumieť Kristovmu spôsobu práce. Bol však zaslepený vlastnými sebeckými túžbami. Judáš bol prvý, kto chcel využiť príležitosť nadšenia vyvolaného zázrakom rozhojnenia chlebov. Ustanoviť Krista za kráľa hoc aj násilím chcel predovšetkým on. Mal veľkorysé predstavy. Jeho sklamanie bolo trpké.

Kristov rozhovor o chlebe života v synagóge mal v Judášovom živote rozhodujúci význam. Počul slová: „*Ak nebudete jest' telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život.*“, [Ján 6,53](#). Videl, že Kristus miesto svetských statkov ponúka hodnoty duchovné. Pokladal sa za dosť prezieravého, aby postrehol, že Ježiš nebude mať nijakú slávu a svojim nasledovníkom nemôže poskytnúť nijaké vyššie postavenie. Preto sa rozhodol, že sa s Ježišom nespojí natoľko, aby nemohol ustúpiť. Bude ostražitý. A aj bol.

Od tej chvíle príležitostne vyjadroval pochybnosti a miatol učeníkov. Podnecoval spory a šíril mylné názory, opakoval tvrdenia zákonníkov a farizejov proti Kristovým požiadavkám. Judáš po-

kladal všetky väčšie i menšie ťažkosti a príkoria, protivenstvá i zdanlivé prekážky pokroku evanjelia za dôkaz proti jeho dôveryhodnosti. Uvádza slová Písma, ktoré nijako nesúviseli s Kristovými pravdami. Tieto výroky vytrhnuté zo súvisu miatli učeníkov a prebúdza malomyselnosť, ktorá na nich stále tiesnivo doliehala. To všetko robil Judáš akoby zo svedomitosti. Kým učeníci hľadali dôkaz na potvrdenie slov veľkého Učiteľa, Judáš takmer nepozorovane obracal ich pozornosť iným smerom. Tak celkom nábožensky a zdanlivo rozvážne predstavoval všetko v inom svetle, než v akom o tom hovoril Ježiš, a jeho slovám dával význam, ktorý v nich pôvodne nebol. Jeho podnety stále prebúdza číhajúcu túžbu po časných výhodách a učeníkov odvracali od významných vecí, o ktoré sa mali predovšetkým zaujímať. Podnecovateľom sporu, kto z nich bude najväčší, bol obvykle Judáš.

[503]

Keď sa Ježiš s bohatým mládencom zhováral o podmienkach učeníctva, Judáša sa to nemilo dotklo. Nazdával sa, že sa tu stala chyba. Keby sa ľudia ako toto knieža pripojili k veriaci, Kristovo dielo by mohli významne podporiť. Domnieval sa, že by mali prijať jeho radu; mal by mnoho podnetov pre rozvoj malej cirkvi. Jeho zásady a spôsoby by sa od Kristových síce líšili, ale v týchto otázkach sa pokladal za múdrejšieho, než je Kristus.

Nech už Kristus svojim učeníkom povedal čokoľvek, Judáš v srdci vždy s niečím nesúhlasil. Pod jeho vplyvom kvas nespokojnosti rýchlo pôsobil. V tom všetkom učeníci nepostrehli skutočného pôvodcu; Ježiš však vedel, že Judáš sa pod priamym pôsobením satana stal nástrojom, ktorým ovplyvňuje jeho učeníkov. Rok pred Judášovou zradou Kristus povedal: „*Nevyvolil som si vás dvanástich? A jeden z vás je diabol.*“, [Ján 6,70](#).

Judáš však verejne neodporoval a o Spasiteľovom učení zdanlivo nepochyboval. Otvorene reptal len pri slávnosti v Šimonovom dome. Keď Mária pomazala Spasiteľove nohy, Judáš prejavil svoje lakomstvo. Zdalo sa, že Ježišovým pokarhaním sa v ňom všetko obrátilo na žľč. Urazená pýcha a túžba po pomste strhli všetky zábrany a celkom ho ovládlo lakomstvo. Podobne dopadne každý, kto trvalo povoľuje hriechu. Ak zárodokom mravnej porušenia neodoláme a ak ich nepremôžeme, pripravujeme cestu satanovým pokušeniam a stávame sa otrokmi jeho vôle.

Judáš však ešte nebol celkom zatvrdnutý. Aj po dvojitom záväzku zradit' Spasiteľ'a mal ešte príležitosť kajat' sa. Pri veľkonočnej večeri Ježiš prejavil svoju božskú prirodzenosť tým, že odhalil zradcov zámer. Službu lásky prejavil Judášovi takisto ako iným učeníkom. Ale táto posledná výzva lásky zostala bez ozveny. Po nej bol už Judášov prípad rozhodnutý a nohy, ktoré Ježiš umyl, šli splniť dielo zrady.

Ak má byť Kristus ukrižovaný, uvažoval Judáš, potom sa to musí stať. Jeho vlastná zrada Spasiteľ'a na tom nič nezmení. Ak Ježiš zomrieť nemá, potom ho svojím činom len prinúti, aby sa vyslobodil. Judáš svojou zradou tak či onak získa. Nazdával sa, že predsa len urobil výhodný obchod, keď svojho Pána zradil.

[504] Judáš však neveril, že by sa Ježiš dal uväzniť. Svojou zradou chcel Spasiteľ'a upozorniť a pripomenúť mu, aby nabudúce mal k nemu patričnú úctu. Nevedel, že Krista vydáva na smrť. Ako často boli farizeji a zákonníci zasiachnutí výstižnými príkladmi Spasiteľových podobenstiev! Ako často vyriekli súd sami nad sebou! Pravda im často prenikla do srdca a oni plní hnevu chceli ho kameňovať, no on im vždy unikol. Keď sa teda toľkokrát vyhol ich osídľam, mienil Judáš, iste sa ani teraz nedá chytiť.

Judáš sa chcel o tom presvedčiť. Ak je Ježiš naozaj Mesiáš, potom ľuď, pre ktorý toľko urobil, sa zomkne okolo neho a vyhlási ho za kráľa. Tým by raz navždy uspokojil tých, čo boli dosiaľ v neistote. Judáš by mal zásluhu, že kráľovi pomohol na Dávidov trón. Tým by mal v novom kráľovstve zabezpečené miesto vedľa Krista.

Tento falošný učeník pri zrade Ježiša zohral svoju úlohu. Keď v záhrade vodcom davu povedal: „*Koho pobožkám, to je on. Toho chyt' te!*„ (Matúš 26,48), pevne veril, že Kristus im unikne. Keby mu potom niečo vyčítali, mohol by povedať: „*Či som vám nepovedal, aby ste ho chytili?*„

Judáš hľadel, ako prenasledovatelia na jeho slová Krista pevne zviazali. Udivený pozoroval, že Spasiteľ sa bez odporu nechal odvieť. Úzkostlivo šiel za ním zo záhrady k výsluchu pred židovských popredných mužov. Stále očakával, že svojich nepriateľov prekvapí, zjaví sa im ako Boží Syn a zmarí ich zákerné plány a moc. Hodiny však ubiehali a Ježiš pokojne znášal všetko príkorie. Zradcu sa však predsa zmocnila strašná hrôza, že svojho Majstra zradne predal a vydal na smrť.

Keď sa výsluch chýlil ku koncu, Judáš už nemohol zniest' muky svojho hriešneho svedomia. V sieni sa náhle ozval chraptivý hlas, ktorý zdesil všetkých prítomných: „*Je nevinný; ušetri ho, Kaifáš!*„

Vysoká postava Judášova hnala sa teraz pomedzi poľakaný dav. Tvár mal bledú a na čelo mu vystúpili veľké kropaje potu. Pred najvyššieho kňaza na súdnom stolci hodil strieborné mince, čo dostal za zradu svojho Pána. Zúfalo uchopil Kaifášovo rúcho s prosbou, aby Ježiša prepustil, a tvrdil, že neurobil nič, pre čo by si zaslužil smrť. Kaifáš ho nahnevane odbil; bol však na rozpakoch a nevedel, čo má povedať. Zradnosť kňazov bola odhalená. Bolo zrejmé, že podplátili učeníka, aby zradil svojho Majstra.

„*Zhrešil som, lebo som zradil nevinnú krv.*„ [Matúš 27,4](#). No najvyšší kňaz, ktorý sa medzitým spamätal, posmešne odpovedal: „*Čo nás do toho? To je tvoja vec.*„ [Matúš 27,4](#). Kňazi Judáša ochotne využili, no nakoniec ho zavrhlí pre jeho podlosť. Keď im svoj čin kajúcne vyznal, odmietli ho.

Judáš sa teraz vrhol k Ježišovým nohám, uznával ho za Božieho Syna. Prosil ho, aby sa vyslobodil. Spasiteľ svojmu zradcovi nič nevyčítal. Vedel, že v Judášovi nielo pravého pokánia; k vyznaniu ho pudilo len spustošené vnútro v strašnom vedomí zatratenosti a prichádzajúceho súdu bez toho, žeby pocit' oval hlboký, srdcervúci zármutok nad tým, že zradil nepoškvrneného Božieho Syna a zaprel Svätého v Izraelovi. Ježiš aj napriek tomu nevyriekol ani slovo odsúdenia. L'útostivo hľadel na Judáša a povedal: Pre túto hodinu som prišiel na svet.

Zhromaždení boli prekvapení. S údivom pozorovali Kristovu zhovievavosť k svojmu zradcovi. Opäť sa ich zmocnilo presvedčenie, že tento muž nemôže byť obyčajný smrteľník. Pýtali sa: Ak je však Boží Syn, prečo sa nevyslobodí z pút a nejasá nad svojimi žalobcami?

Keď Judáš videl, že jeho prosby sú márne, vybehol zo súdnej siene s výkrikom: Je príliš neskoro! Je príliš neskoro! Cítil, že pohľad na ukrižovaného Ježiša neprežije, a v zúfalstve sa šiel obesit'.

Výkriky a výsmech bezbožného davu, ktorý cestou z Pilátovej siene na Golgotu viedol Ježiša na miesto ukrižovania, náhle stíchli. Na odľahlom mieste pri vyschnutom strome zástup uvidel Judášovo telo. Bol to odporný pohľad. Váhou tela sa pretrhol povraz, na ktorom obesenec visel. Pádom sa telo veľmi znetvorilo a o túto korisť

sa teraz ruvali psi. Pozostatky boli okamžite pochované. Zástup sa však už toľko neposmieval a nejedna bledá tvár prezrádzala vnútorné pocity. Akoby už odplata začínala stíhať tých, čo sa previnili preliatím Ježišovej krvi.

Kristus stojí zviazaný ako väzeň v súdnej sieni rímskeho miestodržiteľa a Piláta. Okolo neho je vojenská stráž a diváci rýchlo zaplňajú miestnosť. Tesne pred vchodom sú sudcovia veľrady, kňazi, poprední muži, starší i dav ľudí.

Keď členovia veľrady Ježiša odsúdili, prišli k Pilátovi, aby ich rozsudok potvrdil a vykonal. Títo židovskí predstavitelia však nechceli vstúpiť do rímskej súdnej siene. Podľa obradného zákona by sa tým poškvrnili a nemohli by sa zúčastniť veľkonočných slávností. Vo svojej zaslepenosti nechápali, že si svojou vražednou nenávisťou poškvrňujú srdce. Nevideli, že Kristus je tým skutočným veľkonočným Baránkom, a keď ho zavrhli, stráca aj tento ich veľký sviatok svoj význam.

Keď žalobci priviedli Spasiteľa do súdnej siene, Pilát nehl'adel naňho priateľsky. Rímsky vladár bol náhle vyvolaný zo svojej spálne a rozhodol sa celú záležitosť vybaviť čo najskôr. Bol pripravený zaobchádzať s väzňom prísne úradnícky. Stroho sa poďíval na človeka, o ktorom mal rozhodnúť a kvôli ktorému ho tak včasne zobudili. Vedel, že musí ísť o niekoho, koho treba podľa priania židovských predstaviteľov rýchlo vyšetriť a potrestať.

Pilát sa letmo pozrel na Ježišových žalobcov a potom sa uprene zahľadel na Ježiša. Videl už všelijakých zločincov, ale ešte nikdy pred ním nestál človek tak dobrácky a ušľachtilý. V jeho tvári nevidel ani náznak viny, ustrašenosti, vyzývavosti či vzdoru. Videl muža pokojného a dôstojného správania; v jeho tvári nebolo nijakých známok zločinnosti, ale znamenie neba.

Kristus svojím vzhľadom priaznivo zapôsobil na Piláta. Ozvala sa v ňom tá lepšia stránka jeho prirodzenosti. Počul o Ježišovi i o jeho skutkoch. Aj Pilátova manželka mu hovorila o divotvorných činoch galilejského proroka, ktorý uzdravoval chorých a kriesil mŕtvych. Pilátovi sa to všetko premietlo ako vo sne. Rozpomenuť sa na to, čo z rôznych strán počul. Chcel teda vypočúť obvinenie Židov proti väzňovi.

Spýtal sa: Kto je tento muž a prečo ste ho priviedli? Čo máte proti nemu? Židia boli na rozpakoch. Vedeli, že Krista obžalovávajú neoprávnene, a verejný výsluch nechceli. Odpovedali, že je to zvodca a volá sa Ježiš Nazaretský.

[507] Pilát sa znova spýtal: „*Akú žalobu podávajú proti tomuto človekovi?*“, Kňazi mu neodpovedali na otázku, ale nahnevane vraveli: „*Keby tento nebol zločinec, neboli by sme ti ho vydali.*“, [Ján 18,29.30](#). To znamená: Keď ti členovia veľrady, predstavitelia národa, privedú človeka, ktorý si zasluhuje smrť, treba ešte nejaká obžaloba? S upozornením na svoje významné postavenie chceli Piláta ovplyvniť, aby bez zdĺhavého vyšetrovania vyhovel ich žiadosti. Nedočkavo naliehali, aby ich rozsudok potvrdil, lebo vedeli, že ľud, ktorý bol svedkom Kristových divotvorných činov, by svedčil o niečom inom než ich lživé obvinenia.

Kňazi sa nazdávali, že slabý a váhavý Pilát im bez ťažkostí pomôže splniť ich zámery. Vedeli, že dosiaľ podpisoval rozsudky smrti unáhlene, pričom posielal na smrť ľudí, ktorí si taký trest nezaslúžili. Život väzňa mal pre neho nepatrnú cenu, či šlo o vinníka, alebo nevinného. Kňazi dúfali, že Pilát potvrdí rozsudok smrti nad Ježišom aj bez výsluchu. Očakávali to ako istý prejav priazne pri príležitosti ich veľkého národného sviatku.

Pilát však vo väzňovi videl niečo, čo mu nedovoľovalo urobiť tento krok. Neodvažoval sa k nemu. Postihol zámery kňazov. Spomenul si na to, ako pred nedávnom Ježiš vzkriesil Lazára, človeka štyri dni mŕtveho; a skôr než podpíše odsudzujúci rozsudok, chcel rozhodne vedieť, čo proti nemu majú a ako to môžu dokázať.

Povedal: Ak vám stačí váš úsudok, prečo ho privádzate ku mne? „*Vezmite si ho vy a súd'te podľa svojho zákona!*“, [Ján 18,31](#). Bezradní kňazi povedali, že rozsudok nad ním už vyriekli. Potrebujú len Pilátov výrok, aby rozsudok mal platnosť. Pilát chcel vedieť, aký je ich rozsudok. Jedine trest smrti, odpovedali; ale my nemáme právo nikoho popraviť. Žiadali Piláta, aby Kristovu vinu uznal podľa ich výpovedí a potvrdil ich rozsudok. Zodpovednosť za to vezmú na seba.

Pilát ako sudca nebýval spravodlivý ani svedomitý, no aj napriek svojmu nedostatku mravnej odvahy odmietal vyhovieť tejto žiadosti. Kým nebude počuť obžalobu, Ježiša nehodlá odsúdiť.

Kňazi boli na rozpakoch. Videli, že svoje pokrytectvo musia čo najlepšie zamaskovať. Nesmú pripustiť, aby sa ukázalo, že Kristus bol uväznený z náboženských dôvodov. V takom prípade by totiž ich postup nemal pre Piláta nijakú cenu. Musia vzbudiť zdanie, že Ježiš konal proti občianskemu zákonu; potom môže byť odsúdený ako politický previnilec. Proti rímskej vláde sa Židia stále búrili. Rimania tieto vzbury trestali neoblomne prísne; boli krajne bdelí a stále rozhodnutí potlačiť všetko, čo by mohlo viesť k povstaniu.

Ešte pred niekoľkými dňami chceli farizeji Ježiša zaskočiť otázkou: „*Je nám dovolené platiť daň cisárovi, či nie?*“, [Lukáš 20,22](#). Kristus však postrehol ich pokrytectvo. Prítomní Rimania videli úplnú porážku intrigánov a ich zmätok, keď im povedal: „*Vracajte teda cisárovi, čo je cisárovo.*“, [Lukáš 20,22-25](#).

[508]

Teraz chceli kňazi vzbudiť zdanie, že pri tejto príležitosti Kristus učil to, čo sami chceli od neho počuť. V krajnej bezradnosti si na pomoc zavolali falošných svedkov „*a začali ho obžalovať: Tohto sme pristihli, ako rozvracal náš národ, zakazoval dávať dane cisárovi a hovoril o sebe, že je Kristus kráľ.*“, [Lukáš 23,2](#). Všetky tri obvinenia boli bezdôvodné. Kňazi to vedeli, ale pre svoje zámery sa neštítali ani krivej prísahy.

Pilát postrehol ich zámer. Neveril, že by obžalovaný brojil proti vláde. Jeho tichý a pokorný zjav vôbec nezodpovedal ich obžalobe. Pilát bol presvedčený, že v pozadí je snaha zničiť nevinného človeka, ktorý stojí v ceste židovským hodnostárom. Obrátil sa na Ježiša a spýtal sa ho: „*Ty si židovský kráľ?*“, Spasiteľ mu odpovedal: „*To ty hovoríš.*“, [Lukáš 23,3](#). Pri tých slovách mu tvár zažiarila akoby ju osvietil slnečný jas.

Keď Kaifáš a tí, čo boli s ním, počuli jeho odpoveď, volali Piláta za svedka, že Ježiš svojou výpoveďou spáchal zločin, z ktorého je obviňovaný. Kňazi, zákonníci a poprední muži hlučnými výkrikmi žiadali, aby bol odsúdený na smrť. Po nich sa rozkričal dav a pobúrenie bolo ohlušujúce. Pilát bol na rozpakoch, keď že Ježiš neodpovedal svojim žalobcom, Pilát sa ho spýtal: „*Nič neodpovedáš? Pozri, čo všetko na teba žalujú! Ježiš však nič neodpovedal.*“, [Marek 15,4.5](#).

Kristus stál za Pilátom pred celým dvorom a počul urážky, ale na všetky tie falošné obvinenia proti nemu neodpovedal ani jediným slovom. Celý svojím správaním svedčil o úplnej nevine. Stál tu ne-

pohnuto v príboji rozzúrených vln, v tomto prudkom, stále rastúcom vlnobití hnevu, keď sa na ňom trieštili vody rozbúreného oceánu. Mlčal, ale jeho mlčanie bolo výrečné. Bolo ako svetlo žiariace z ľudského vnútra.

Pilát obdivoval jeho správanie. Nezáleží tomuto človekovi na živote, že nedbá o toto pojednávanie? Pýtal sa sám seba. Keď sa poďíval na Ježiša a pri všetkých tých urážkach a výsmechu nevidel na ňom ani stopy po odвете, uvedomoval si, že nemôže byť tak nespravodlivý ako títo hluční kňazi. V domnení, že sa od neho dozvie pravdu a unikne hluku davu, Pilát zavolał Ježiša bokom a znova sa ho spýtal: „*Si židovský kráľ?*„

[509] Ježiš neodpovedal na túto otázku priamo. Vedel, že sám Duch Svätý presvedča Piláta, a preto mu dal príležitosť, aby to poznal. Spýtal sa ho: „*Hovoríš to sám od seba, alebo ti to iní povedali o mne?*„ [Ján 18,33.34](#). To znamená: Bola táto Pilátova otázka ozvenou obvinenia zo strany kňazov, alebo túžbou prijať svetlo od Krista? Pilát porozumel Kristovej otázke, ale v srdci sa mu ozývala pýcha. Nechcel uznať vnútorný hlas. Povedal: „*Vari som ja Žid? Tvoj národ a veľkňazi mi ťa vydali. Čo si vykonal?*„ [Ján 18,35](#).

Pilát premeškal jedinečnú príležitosť, ale Ježiš mu ani tak neodoprel ďalšie svetlo. Hoci priamo na Pilátovu otázku neodpovedal, jasne vyznal svoje poslanie. Vysvetlil mu, že netuži po pozemskom tróne.

Povedal: „*Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta. Keby moje kráľovstvo bolo z tohto sveta, moji služobníci by sa bili, aby som nebol vydaný Židom. Lenže moje kráľovstvo nie je stadiálne. Pilát mu povedal: Tak predsa si kráľ? Ježiš odpovedal: Sám hovoríš, že som kráľ. Ja som sa na to narodil a na to som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde. Každý, kto je z pravdy, počúva môj hlas.*„ [Ján 18,36.37](#).

Kristus potvrdil, že jeho slovo samo osebe je kľúčom, ktorý otvára tajomstvo tým, čo sú ochotní prijať ho. Toto slovo sprevádzala moc a v tom je tajomstvo rozmachu jeho kráľovstva pravdy. Kristus chcel, aby Pilát pochopil, že pred vlastnou záhubou ho zachráni len prijatie tejto pravdy a život podľa nej.

Pilát prejavil záujem túto pravdu poznať. Bol na rozpakoch. Dychtivo prijal Spasiteľove slová a v srdci zatúžil pravdu poznať a získať ju. Pýtal sa: „*Čo je pravda?*„ [Ján 18,38](#). Nevyčkal však

na odpoveď. Vonkajší hluk mu pripomínal jeho povinnosti, pretože kňazi sa výbojne domáhali okamžitého zásahu. Pilát vyšiel k Židom a dôrazne povedal: „*Ja na ňom nenachádzam nijakú vinu.*“, [Ján 18,38](#).

Tieto slová pohanského sudcu boli mocným obvinením zradnosti a falše izraelských popredných mužov, ktorí obžalovali Spasiteľa. Sklamanie a zúrivosť kňazov i predstaviteľov ľudu po týchto Pilátových slovách nepoznali medze. Dávno čakali na túto príležitosť. Keď videli, že by Ježiš mohol byť prepustený, boli pripravení roztrhať ho na kusy. Verejne obviňovali Piláta a hrozili mu zásahom rímskej vlády. Obvinili ho, že odmieta odsúdiť Ježiša, ktorý, ako tvrdili, protiví sa cisárovi.

Zlostné hlasy volali, že Ježišov zvodný vplyv sa šíri po celej krajine. Kňazi vraveli: „*Poburuje ľud a učí po celej Judei, počnúc od Galiley až sem.*“, [Lukáš 23,5](#).

Pilát v tej chvíli nechcel Ježiša odsúdiť. Vedel, že ho Židia obžalovali z nenávisťi a predsudkov. Vedel, čo je jeho povinnosť. Podľa zákona mal byť Ježiš okamžite prepustený. Pilát sa však obával zlomyseľnosti ľudu. Ak im odmietne vydať Ježiša, vzniknú nepokoje a toho sa desil. Keď počul, že Kristus je z Galiley, rozhodol sa poslať ho k Herodesovi, vládcovi tamojšej provincie, ktorý bol vtedy v Jeruzaleme. Tým chcel Pilát zvaliť zodpovednosť za výsluch na Herodesa. Pokladal to tiež za vhodnú príležitosť na urovanie starého sporu, ktorý mal s Herodesom. Podarilo sa mu to. Výsluch Spasiteľa spriatelil obidvoch správcoch.

Pilát znova vydal Ježiša vojakom, ktorí ho za všeobecného posmechu a urážok prítomného davu náhle viedli do Herodesovej súdnej siene. „*Keď Herodes videl Ježiša, veľmi sa zaradoval.*“, Nikdy predtým Spasiteľa nevidel, ale „*už dávno ho chcel vidieť, pretože o ňom počul a dúfal, že uvidí od neho nejaký div.*“, [Lukáš 23,8](#). Bol to ten Herodes, ktorý si poškrvnil ruky krvou Jána Krstiteľa. Keď Herodes prvýkrát počul o Ježišovi, zdesil sa a povedal: „*To je Ján, ktorého som ja dal st'at', vstal z mŕtvych.*“, „*Preto pôsobia v ňom zázračné sily.*“, [Marek 6,16](#); [Matúš 14,2](#). Herodes si aj tak prial vidieť Ježiša. Teraz sa naskytila príležitosť zachrániť život tohto proroka a kráľ dúfal, že navždy vymaže zo spomienok ten strašný pohľad, keď mu na miske priniesli krvavú hlavu. Chcel však uspokojiť aj

[510]

svoju zvedavosť a nazdával sa, že Kristovi iste postačí len náznak vyslobodenia a urobí čokoľvek bude od neho chcieť.

K Herodesovi sprevádzala Krista veľká skupina kňazov a starších. Keď bol Spasiteľ predvedený, títo poprední muži boli veľmi nahnevaní a žalovali na neho. Herodes si však málo všímal ich obvinenia. Upokojil ich a chcel Krista vypočúvať sám. Rozkázal, aby mu uvoľnili putá, pričom obvinil jeho nepriateľov z hrubého zaobchádzania s ním. Keď hľadel do pokojnej tváre Vykupiteľa sveta, čítal v nej len múdrosť a čistotu. Tak ako Pilát bol aj Herodes presvedčený, že Kristus bol obžalovaný zo zlomyseľnosti a nenávisťi.

Herodes položil Kristovi viac otázok, ale Spasiteľ mlčal. Z príkazu kráľa boli predvedení ľudia všelijako zmrzačení a Kristus sa mal osvedčiť ako divotvorca. Ľudia hovoria, že liečiš chorých, povedal Herodes. Rád by som sa presvedčil, že to, čo sa všade o tebe hovorí, nie je výmysel. Ježiš neodpovedal a Herodes neprestal naliehať: Ak môžeš robiť divy pre iných, urob ich teraz vo vlastnom záujme a pomôžeš si. Znova prikazoval: Ukáž nejaké znamenie, že máš moc, ktorú ti prisudzujú. Kristus však akoby nepočul a nevidel. Boží Syn vzal na seba ľudskú prirodzenosť. Musel sa správať tak, ako by sa v podobných okolnostiach správal človek. Nechcel si zázrakom uláhať utrpenie a poníženie, ktoré ľudia musia znášať v podobnom postavení.

[511]

Herodes slúbil, že Krista prepustí pod podmienkou, ak v jeho prítomnosti urobí nejaký div. Kristovi žalobci videli na vlastné oči jeho mocné skutky. Počuli, že aj hrob na jeho príkaz vydal svojho mŕtveho. Videli, ako mŕtvy na jeho hlas poslušne vyšiel. Zmocňoval sa ich strach, aby práve teraz neurobil nejaký div. Zo všetkého sa najviac desili prejavu jeho moci. Taký prejav by rozmetal ich plány a možno by na to doplatili aj životom. Kňazi a starší ho opäť naliehavo obžalovávali. Kričali, že je zradca a rúhač. Zázraky robí mocou Belzebuba, kniežat'a diablov. V sieni nastal zmätok a každý kričal niečo iné.

Herodesovo svedomie bolo teraz menej citlivé než vtedy, keď sa hrôzou chvel nad žiadosťou Herodiady, aby jej dal hlavu Jána Krstiteľa. Po nejaký čas cítil ostré výčitky za tento strašný čin; no ľahkovážnym životom stále viac otupoval svoju mravnú citlivosť. Srdce mal teraz tak zatvrdnuté, že sa vedel vystatovať tým, ako

potrestal Jána za odvahu napomínať ho. Teraz hrozil Ježišovi a znova mu pripomínal, že má moc prepustiť ho alebo odsúdiť. Ježiš však ani náznakom neprejavil, že niečo počuje.

Toto mlčanie Herodesa pobúrilo. Zdalo sa mu, akoby Ježiš jeho moc vôbec nebral na vedomie. Pre tohto nadutého a márnomyseľného kráľa by ani verejné pokarhanie nebolo potupnejšie než táto nevšímavosť. Znova sa nahnevane vyhrážal Ježišovi, ktorý zostal pokojný a zamĺknutý.

Kristus neprišiel na svet uspokojovať bezúčelnú všetečnosť. Prišiel uzdravovať skrúšených srdcom. Iste by nebol mlčal, keby svojim slovom mal uzdraviť hriechom ranené duše. Nemal však slova pre tých, ktorí by svojimi hriešnymi nohami pravdu len pošliapali.

Kristus mohol Herodesovi povedať to, čo by preniklo ušami zatvrdnutého kráľa. Mohol ho ohromiť odhalením plnej nepravosti jeho života a hrôzou jeho blízkeho konca. Kristovo mlčanie však bolo najprísnejším súdom, aký ho kedy stihol. Herodes zavrhol pravdu, ktorú zvestoval najväčší z prorokov a nemal už počuť nijaké iné posolstvo. Majestáť neba už pre neho nemal slovo. Kristovo ucho, vždy tak citlivo reagujúce na ľudské utrpenie, nevnímalo Herodesove rozkazy. Oči, ktoré na kajúcneho hriešnika vždy hľadeli so súcitom a odpustením, nemali pohľad pre Herodesa. Ústa, ktoré zvestovali tú najmocnejšiu pravdu a vľúdne sa prihovárali za ľudí najhriešnejších a najopovrhnutejších, zavreli sa pred povýšeneckým kráľom, ktorý necítil ani najmenšiu potrebu Spasiteľa. [512]

Herodesova tvár vzrušením očervenela. Obrátil sa k zástupu a rozhnevane označil Ježiša za rúhača. Kristovi potom povedal: Ak nechceš preukázať svoje tvrdenie, vydám ťa žoldnierom a ľudu. Možno ťa prinútiť, aby si prehovoril. Ak sa rúhaš, potom od nich zaslúžiš smrť. Ak si Boží Syn, zachráň sa zázrakom.

Len čo dohovoril, zástup sa vrhol na Krista ako divá zver na svoju korisť. Ježiša prudko strhávali sem i ta. K zástupu sa pridali aj Herodes a snažil sa potupiť Božieho Syna. Keby neboli zasiahli rímski vojaci a nedonútili zástup k ústupu, Spasiteľ a by boli roztrhali.

„Herodes so svojimi vojakmi ho zneuctil, urobil si z neho posmech, dal ho obliecť do lesklých šiat a poslal ho nazad k Pilátovi.“, [Lukáš 23,11](#). Podobne ho tupili aj rímski vojaci. Na Spasiteľa doľahlo všetko, čo títo bezbožní a skazení vojaci mohli za pomoci

Herodesa a židovských hodnostárov podnietiť. Ježiša však neopustila božská trpezlivosť.

Kristovi prenasledovatelia merali jeho povahu svojou vlastnou mierou; pokladali ho za tak skazeného, ako boli sami. V pozadí všetkého zjavného sa však odohrávalo to, čo jedného dňa uvidia v plnej sláve. Niektorí sa v Kristovej prítomnosti zachvievali. Keď sa mu surový zástup posmešne klaňal, niektorí z divákov sa prestrašene a bez slova odvracali. Na Herodesa výjav hlboko zapôsobil. Posledné lúče milosrdenstva osvietili jeho hriechom zatvrdnuté srdce. Uvedomil si, že nejde o obyčajného človeka, pretože jeho ľudským zjavom presvitalo božstvo. Vo chvíli, keď Krista obklopili posmievači, cudzoložníci a vrahovia, Herodes poznal, že vidí Boha na tróne.

Aj keď Herodes bol zatvrdnutý, netrúfal si potvrdiť Kristovo odsúdenie. Chcel uniknúť tejto strašnej zodpovednosti, a preto Ježiša poslal späť do rímskej súdnej siene.

Pilát bol nemilo prekvapený a znepokojený. Keď sa Židia s väzňom vrátili, netrpezlivo sa ich spýtal, čo má s ním urobiť. Pripomenul im, že Ježiša už vypočúval a nenašiel na ňom nijakej viny; povedal im, že napriek všetkým ich obvineniam ani najmenšie nemohli dokázať. Preto poslal Ježiša k Herodesovi, galilejskému tetrarchovi a príslušníkovi ich národa, ale ani on nenašiel na ňom nič, čo by si zaslúžilo smrť. Pilát povedal: „*Potrescem ho teda a prepustím.*“, [Lukáš 23,16](#).

[513]

Tu Pilát prejavil svoju slabosť. Ježiša vyhlásil za nevinného, a predsa ho pre upokojenie žalobcov chcel dať zbičovať. Kvôli ľuďom bol ochotný obetovať spravodlivosť a zásadovosť, čím sa dostal do nepríjemnej situácie. Dav zbadal jeho nerozhodnosť, a tým viac sa dožadoval väzňovej smrti. Keby sa bol Pilát od začiatku správal rozhodne a odmietol odsúdiť človeka, o nevine ktorého bol presvedčený, mohol pretrhnúť osudnú reťaz výčitiek a viny, čo ho spútalava po celý život. Keby sa bol v otázke práva riadil vlastným presvedčením, Židia by sa neboli odvažovali rozkazovať mu. Kristus by bol aj tak odsúdený na smrť, ale vina by nezostala na Pilátovi. Pilát sa však krok za krokom prehrešoval proti svojmu svedomiu. Nevedel súdiť spravodlivo a nestranne, a preto sa teraz ocitol takmer bezmocný v rukách kňazov a popredných mužov. Stal sa obeťou vlastnej váhavosti a nerozhodnosti.

Ale ani teraz nemusel Pilát konať zaslepene. Božie poslanstvo ho varovalo pred činom, ktorý hodlal vykonať. Na Kristovu modlitbu Pilátovu ženu navštívil vo sne anjel z neba; videla Spasiteľ a a zhovárala sa s ním. Pilátova žena nebola Židovka, keď však vo sne hľadela na Ježiša, nepochybovala o jeho povahe a poslaní. Poznala ho ako Božie knieža. Videla ho pri výsluchu v súdnej sieni. Mal zviazané ruky ako zločinec. Pozorovala strašné dielo Herodesa a jeho žoldnierov. Počula nenávistné a zlobné obžaloby kňazov a popredných mužov. Počula slová: „*My máme zákon, a podľa toho zákona musí zomrieť.*“, Videla ako ho Pilát dáva zbičovať, aj keď povedal: „*Ja na ňom nenachádzam nijakú vinu.*“, Počula Pilátov rozsudok a videla, ako Krista vydal jeho vrahom. Videla kríž na Golgote. Bola svedkom toho, ako sa zem zahalila do tmy a počula tajomný výkrik: „*Dokonané je!*“, Pozorovala ešte ďalší výjav. Videla Krista sedieť na veľkom bielom oblaku, zatiaľ čo zem sa pohybovala v priestore a jeho nepriatelia utekali pred jeho slávou. Prebudila sa s výkrikom hrôzy a okamžite napísala Pilátovi varovné slová.

Kým Pilát váhal, čo by mal urobiť, cez zástup si razil cestu posol a odovzdal mu list jeho ženy, v ktorom čítal: „*Nemaj nič s tým spravodlivým! Mnoho som totiž vytrpela dnes vo sne pre neho.*“, [Matúš 27,19](#).

Pilátova tvár zbledla. Miatli ho rôzne pocity. Kým váhal, kňazi a poprední muži stále viac podnecovali ľud. Pilát musel zasiahnuť. Spomenul si na obyčaj, podľa ktorej mohol Krista prepustiť na slobodu. Pri týchto sviatkoch bývalo zvykom prepúšťať jedného väzňa podľa priania ľudu. Bol to pohanský zvyk; nebolo v ňom ani stopy spravodlivosti, ale Židia si ho veľmi cenili. Rimania mali v tom čase na smrť odsúdeného väzňa Barabbáša. Tento človek rozchyroval o sebe, že je Mesiáš. Tvrdil, že má moc zaviesť nový poriadok a usporiadať svet. Pod vplyvom satana tvrdil, že všetko, čo nakradol a) nalúpil, je jeho majetok. Satanskou mocou robil podivuhodné [514] veci, získal medzi ľuďmi aj nasledovníkov a podnecoval vzburu proti rímskej vláde. Bol to tvrdohlavý a beznádejný ničomník, ktorý pod maskou náboženského nadšenia búril ľud a páchal násilie. Pilát sa domnieval, že možnosťou voľby medzi týmto mužom a nevinným Spasiteľom prebudí v nich zmysel pre spravodlivosť. Dúfal, že medzi ľuďmi získa súcit pre Ježiša proti vôli kňazov a popredných mužov. Obrátil sa k zástupu a s krajnou vážnosťou povedal: „*Kto-*

rého chcete, aby som vám prepustil? Barabbáša či Ježiša, ktorý sa volá Kristus?., Matúš 27,17.

Odpoveď zaznela ako rev divej zveri: „*Nám prepust' Barabbáša!., Lukáš 23,18.* Stále hlasnejšie sa ozývalo volanie: „*Barabbáš, Barabbáš!.,* V domnení, že ľud nepochopil otázku, Pilát sa znova spýtal: „*Chcete, aby som vám prepustil židovského kráľa?., Marek 15,9.* Ale hlasy opäť volali: „*Vezmi tohto a nám prepust' Barabbáša!., Lukáš 23,18.* Pilát sa pýtal ďalej: „*Čo teda mám urobiť s Ježišom, ktorý sa volá Kristus?., Matúš 27,22.* Rozzúrený dav opäť volal ako posadnutý. V zástupe boli v ľudskej podobe samí démoni a aká iná odpoveď sa dala očakávať než: „*Ukrižovať ho!., Matúš 27,23.*

Pilát sa zachvel. Nepočítal s tým. Nechcel vydat' nevinného človeka na najpotupnejšiu a najstrašnejšiu smrť. Keď sa ľud na chvíľu utíšil, znova sa ho spýtal: „*Čo zlého urobil?., Marek 15,14.* Bolo však už príliš neskoro na akékoľvek zdôvodňovanie. Ľud nežiadal dôkaz Kristovej neviny, ale jeho odsúdenie.

Pilát ešte stále chcel Krista zachrániť. „*On k nim tretí raz prehovril: Ale čo zlého urobil? Nenašiel som na ňom žiadnej viny, pre ktorú by zasluhoval smrť. Preto ho potrescem a prepustím., Lukáš 23,22.* Ľudí však rozzúrila už sama zmienka o prepustení. Kričali: „*Ukrižuj ho!., Lukáš 23,21.* Stále mocnejšie sa rozpútavala búrka, ktorú privolal Pilát svojou nerozhodnosťou.

Ježiša zbičovali pred zástupom, takže klesal slabosťou a mal plno rán. „*Vojaci ho vyviedli na nádvorie vládnej budovy pretória a zvolali celý prápor. Obliekli ho do purpurového plášt'a a na hlavu mu nasadili veniec, upletený z trnia. A začali ho pozdravovať: Nech žije židovský kráľ. Bili ho po hlave trstinou, pl'ovali naňho, klaňali sa mu a kľakali pred ním., Marek 15,16-19.* Občas bezbožná ruka uchopila trstinu, ktorú mu dali do ruky, a bila ho po hlave tak, že sa mu trne vrývali do spánkov a po tvári mu stekala krv.

Divte sa, nebesá, užasni, zem. Hľaďte na utláčateľa a utláčaného. Rozzúrený dav obklopuje Spasiteľa sveta. Výsmech a osočovanie sa mieša s rúhavými prísahami. Bezcitná luza tupí jeho nízky pôvod a skromný život. Vysmievajú sa jeho tvrdeniu, že je Boží Syn, a pošepkávajú si podlé a urážlivé poznámky.

Satan bol pôvodcom všetkého hanobenia Spasiteľa. Keby bolo možné, chcel v ňom prebudiť pomstu alebo zázračný únik, a tým aj

zmarit' plán spasenia. Jediná škvrna v jeho ľudskej živote, jediné zlyhanie jeho ľudskej prirodzenosti v tejto strašnej skúške – a Boží Baránok by bol len nedokonalou obeťou a vykúpenie človeka by bolo zmarené. Ten však, ktorý jediným príkazom mohol zavolať na pomoc celý nebeský zástup – ten, ktorý jasom svojej božskej slávy mohol zahnať tento dav, s dokonalým pokojom znášal najhrubšie urážky a potupu.

Kristovi nepriatelia žiadali, aby nejakým divom prejavil svoje božstvo. Mali však väčší dôkaz, než aký žiadali. Tak ako krutosť znížila Kristových mučiteľov pod ľudskú úroveň na podobu satana, tak tichosť a trpezlivosť vyvýšila Ježiša nad ľudskú úroveň a dokázala jeho príbuzenstvo s Bohom. Jeho poníženie bolo zárukou jeho povýšenia. Krvavé kvapky smrteľného zápasu, ktoré stekali po ranenom obočí a na bradu, boli zárukou jeho pomazania „olejom plesania“, (Židom 1,9) za nášho Veľkňaza.

Satan bol krajne rozzúrený, keď videl, že zo Spasiteľových úst pri tomto mučení nevyšlo ani najmenšie reptavé slovo. Hoci vzal na seba ľudskú prirodzenosť, podopierala ho božská sila, a preto sa ani v najmenšom neuchýlil od vôle svojho Otca.

Keď Pilát dal Ježiša zbičovať a vystavil ho posmechu, nazdával sa, že tým v ľuďoch prebudí súcit. Dúfal, že tento trest im postačí. Možno bude uspokojená aj zlomyseľnosť kňazov. Židia však prezieravo postihli jeho slabosť, keď dal potrestať človeka, ktorého predtým vyhlásil za nevinného. Vedeli, že Pilát chcel zachrániť život obvineného, a rozhodli sa, že Ježiš nesmie byť prepustený. Mysleli si: Pilát ho dal zbičovať, aby sa nám zapáčil, a ak budeme žiadať rozhodnejší zásah, presadíme svoj zámer.

Pilát dal teda predviesť Barabbáša. Oboch väzňov postavil vedľa seba a keď ukázal na Spasiteľa, vážne a naliehavo povedal: „*Hľa, človek!*“, Ján 19,5. „*Pozrite, privádzam vám ho von, aby ste videli, že na ňom nijakú vinu nenachádzam.*“, Ján 19,4.

Boží Syn tu stál v posmešnom rúchu a s trňovou korunou na hlave. Na jeho obnaženom chrbte boli stopy krutých šľahov a z otvorených rán pomaly vytekala krv. Jeho skrvavená tvár svedčila o krajnom vyčerpaní a bolesti, no nikdy sa nezdaľa byť krajšia ako teraz. Nepriatelia nemohli zničiť Spasiteľov výraz tváre. Každý jej rys vyjadroval ušľachtilosť, odovzdanosť i chápaný súcit s jeho úhlavnými nepriateľmi. V jeho správaní nebola zbabelá slabosť,

ale sila a dôstojnosť trpezlivej zhovievavosti. Pravým opakom bol väzeň po jeho boku. Každý rys Barabbášovej tváre svedčil o tom, že ide o zatvrdnutého lotra. Tento protiklad nemohol nikto prehliadnúť. Niektorí z prítomných plakali. Pri pohľade na Ježiša mali srdcia plné súcitu. Aj kňazi a poprední muži boli presvedčení, že je tým, za koho sa pokladal.

Nie všetci z rímskych vojakov v Kristovej blízkosti boli zatvrdnutí; niektorí z nich vážne hľadali v jeho tvári nejaký dôkaz, že je zločincom alebo nebezpečným človekom. Pritom sa chvíľami podívali aj na Barabbáša. Nebolo ťažké spoznať ho. Znova sa obracali na Muža bolesti. Súcitne hľadeli na tohto božského Trpiteľa. Obraz Kristovej tichej odovzdanosti im zostával hlboko v mysli, kým sa nerozhodli uznať ho za Krista, alebo zavrhnúť ho, a tým spečatiť svoj vlastný osud.

Pilát obdivoval Spasiteľovu trpezlivú vytrvalosť. Nepochyboval, že pohľad na tohto muža v porovnaní s Barabbášom prebúda medzi ľuďmi súcitu. Nechápal však fanatickú nenávisť kňazov voči tomu, ktorý ako svetlo sveta presvietil ich temnotu a poblúdenie. Oni podnietili dav k bezuzdnej zúrivosti, takže znova zazneli strašné výkriky kňazov, starších a ľudu: „*Ukrižuj ho, ukrižuj ho!*“, Pilát nakoniec stratil všetku trpezlivosť s ich nezmyselnou ukrutnosťou a zúfalo volal: „*Vezmite si ho a ukrižujte, ja na ňom nenachádzam vinu.*“, [Ján 19,6](#).

Aj keď rímsky správca bol zvyknutý na kruté scény, predsa spolucítil s trpiacim väzňom, ktorý napriek tomu, že bol odsúdený a zmučený, že mal skrvavené čelo a zbičovaný chrbát, stále sa správal kráľovsky. Kňazi však vyhlásili: „*My máme zákon a podľa zákona musí umrieť, lebo sa vydával za Božieho Syna.*“, [Ján 19,7](#).

Pilát bol ohromený. Nemal správnu predstavu o Kristovi a jeho poslaní; mal však akúsi nejasnú vieru v Boha a v nadľudské bytosti. Myšlienka predtým len nesmelá teraz sa mu vtieravo vracala. Rád by vedel, či ten, ktorý stojí pred ním v posmešnom šarlátovom rúchu s trňovou korunou na hlave, nie je nejaká božská bytosť.

Znova šiel do súdnej siene a povedal Ježišovi: „*Odkiaľ si?*“, [Ján 19,9](#). Ježiš mu však nedal odpoveď. Spasiteľ otvorene vysvetlil Pilátovi svoje poslanie – je svedkom pravdy. Pilát si toto svetlo nevážil. Vysoké postavenie sudcu zneužil tým, že svoje zásady a

moc podriadil požiadavkám davu. Ježiš už pre neho nemal svetla. Pilát, pobúrený jeho mlčaním, povýšene povedal:

„*So mnou sa nechceš rozprávať?! Nevieš, že mám moc prepustiť t'a a moc ukrižovať t'a?*„ [517]

Ježiš odpovedal: „*Nemal by si nado mnou nijakú moc, keby ti to nebolo dané zhora. Preto má väčší hriech ten, čo ma vydal tebe.*„ [Ján 10,10.11.](#)

Láskyplný Spasiteľ aj v najt'ažšom utrpení a bôli do krajnosti ospravedlňoval čin rímskeho vládcu, ktorý ho dal ukrižovať. Aký to výjav pre ľudstvo všetkých vekov! V akom svetle je tu charakter toho, ktorý je sudcom celej zeme!

Ježiš povedal: „*Väčší hriech má ten, čo ma vydal tebe.*„ Kristus tým myslel Kaifáša, ktorý ako veľkňaz, predstavoval židovský národ. Židia poznali zásady, ktorými sa riadili rímske vrchnosti. Svetlo im svietilo z prorockej zvesti o Kristovi i z jeho učenia a zázrakov. Židovskí sudcovia dostali neomylný dôkaz o božstve toho, ktorého odsúdili na smrť. A podľa tohto svetla budú súdení.

Najväčšia vina a najt'ažšia zodpovednosť patrila popredným vodcom národa, strážcom posvätných právd, ktoré tak podlo zrádzali. Pilát, Herodes a rímski žoldnieri Ježiša takpovediac nepoznali. Tupili ho, aby sa zapáčili kňazom a starším. Nepoznali svetlo, ktoré židovský národ dostal v tak hojnej miere. Keby toto svetlo boli mali vojaci, neboli by s Kristom tak kruto nakladali.

Pilát chcel znova prepustiť Ježiša. „*Ale Židia kričali: Ak ho prepustiš, nie si priateľom cisára. Každý, kto sa vydáva za kráľa, stavia sa proti cisárovi.*„ [Ján 19,12.](#) Títo pokrytci sa tvárili, akoby im šlo o cisárovu nadvládu. Židia boli najzarytejšími odporcami rímskej vlády. Kde im to vyhovovalo, vedeli čo najprísnejšie presadzovať svoje národnostné a náboženské požiadavky; keď však chceli uskutočniť nejaký krutý zámer, vychvalovali cisárovu moc. Predstieraná vernosť cudzej vláde, ktorú nenávideli, mala len spečatiť Kristovu smrť.

Židia pokračovali: „*Každý, kto sa vydáva za kráľa, stavia sa proti cisárovi.*„ [Ján 19,12.](#) Pilát bol zasiahnutý na citlivom mieste. Rímska vláda ho podozrievala a on vedel, že taká správa by mu len uškodila. Uvedomoval si, že ak Židom nevyhovie, ich zúrivosť sa obráti proti nemu. Vo svojej pomste sa nezastavia pred ničím.

Pripomenul si, ako vytrvalo sa usilovali o zabitie toho, ktorého bez príčiny nenávideli.

Pilát potom zasadol na súdny stolec a znova predstavil Ježiša ľudu: „*Hľ'a, váš kráľ!*“, Opäť sa ozvali divoké výkriky: „*Preč s ním! Preč s ním! Ukrižuj ho!*“, Pilát sa nahlas opýtal: „*Vášho kráľ'a mám ukrižovať?!*“, Ale z rúhavých úst sa ďalej ozývalo: „*Nemáme kráľ'a, iba cisára!*“, [Ján 19,15.16](#).

[518] Tým, že židovský národ dal prednosť pohanskému vládcovi, zriekol sa vlády Božej. Zavrhol Boha ako svojho kráľ'a. Židia už od tejto chvíle nemali vysloboditeľ'a. Nemali kráľ'a, ale cisára. Sem dovedli kňazi a učitelia tento ľud. Sami boli zodpovední za to i za všetky ďalšie strašné následky. Náboženský vodcovia boli príčinou hriechu i záhuby tohto národa.

„*Ked' Pilát videl, že tu už nič nepomôže, ba že pobúrenie ešte silnie, vzal vodu, umyl si ruky pred zástupom a vyhlásil: Ja nenesiem vinu na tejto krvi. Zodpovednosť je na vás.*“, [Matúš 27,24](#). Pilát hľ'a del na Spasiteľ'a v bázni a zahanbení. V širom mori zvrátených tvári zostala pokojná len tvár Kristova. Zdalo sa, akoby okolo jeho hlavy žiaril stlmený jas. Pilát si v duchu povedal: Je to Boh. Obrátil sa k zástupu a vyhlásil: Ja nenesiem vinu na tejto krvi. Tu je, ukrižujte ho. Vy však, kňazi a prední muži, pamätajte, že ja ho pokladám za spravodlivého človeka. Za tento dnešný čin nech vás a nie mňa súdi ten, ktorého tento muž pokladá za svojho Otca. Ježišovi potom povedal: Odpusť mi tento čin; nemôžem ť'a zachrániť'. A keď ho opäť nechal zbičovať', vydal im ho, aby ho ukrižovali.

Pilát chcel vyslobodiť Ježiša. Videl však, že to nie je možné, ak si chce zachrániť svoje výsostné postavenie. Radšej sa rozhodol obetovať nevinný život než stratiť svoju svetskú moc. Koľkí podobne obetujú zásady, len aby o nič neprišli a nemuseli trpieť! Svedomie a povinnosť ukazujú jedným smerom, sebecké záujmy druhým. Prúd sa ženie nesprávnym smerom a kto sa spochťuje so zlom, toho strhne do hustej temnoty viny.

Pilát podľahol požiadavkám davu. Radšej dal Krista ukrižovať', než aby ohrozil svoje postavenie. Nakoniec však napriek všetkému opatrníctvu predsa prišlo na to, čoho sa obával. Prišiel o pocty, pozbavili ho úradu a trápený výčitkami svedomia i urazenou pýchou krátko po ukrižovaní sám si siahol na život. Kto sa zahráva s hriechom, podobne zožne len trápenie a záhubu. „*Nejedna cesta vidí sa*

človekovi správnu, ale jej koniec môže byť cestou smrti.,, [Príslovia 14,12](#).

Keď Pilát vyhlásil, že za Kristovu krv nenesie vinu, Kaifáš vyzyvavo odpovedal: „*Jeho krv na nás a na naše deti!*“, [Matúš 27,25](#). Tieto strašné slová opakovali kňazi a poprední muži a po nich ozveňnou aj neľudský rev davu. Všetok ľud volal: „*Jeho krv na nás a na naše deti!*“,

Izraelský ľud sa rozhodol. Ukázal na Ježiša a povedal: „*Toho nie, ale Barabbáša!*“, [Ján 18,40](#). Barabbáš, zlodej a vrah, bol predstaviteľom satana. Kristus predstavoval Boha. Krista zavrhl; zvolili si Barabbáša. Mali teda mať Barabbáša. Touto voľbou prijali toho, ktorý bol od začiatku luhár a vrah. Ich vodcom sa stal satan. Ako národ sa rozhodli plniť jeho príkazy. Chceli konať jeho skutky. Musia teda znášať jeho vládu. Ľud, ktorý si miesto Krista zvolil Barabbáša, mal pocítiť Barabbášovu krutosť po všetky veky. [519]

Židia pri pohľade na zbitého Božieho Baránka volali: „*Jeho krv na nás a na naše deti!*“, Ten strašný krik vystúpil k Božiemu trónu. Súd, ktorý vyriekli nad sebou, bol zapísaný v nebi. Ich prosba bola vypočutá. Krv Božieho Syna stala sa ich deťom i vnukom trvalou kliatbou.

Toto zlorečenie sa strašne prejavilo pri zničení Jeruzalema. Desivé následky toho znášal židovský ľud viac ako osemnásť storočí. Je ako vetva odrezaná od vínneho kmeňa, ako mŕtvy, neplodný výhonok, ktorý sa spaľuje. Vo všetkých krajinách sveta cez všetky stáročia Židia sú ako mŕtvi – mŕtvi pre viny a hriechy.

Ich prosba sa strašne vyplní aj v deň veľkého súdu. Keď Kristus opäť príde na zem nie ako väzeň medzi zločinný dav, ľudia ho uvidia. Budú ho vidieť ako nebeského Kráľa. Kristus príde v sláve svojej, v sláve svojho Otca i v sláve svätých anjelov. Desaťtisíckrát desaťtisícov a tisíce tisícov anjelov, krásnych a víťazných Božích synov v úchvatnej nádhere a sláve budú ho sprevádzať na jeho ceste. Potom sa posadí na trón svojej velebnosti a zhromaždia sa pred ním všetky národy. Vtedy ho uzrie každé oko, aj tí, čo ho prebodli. Namiesto trňovej koruny bude mať korunu slávy. Korunu v korune. Namiesto starého purpurového kráľovského rúcha bude mať na sebe rúcho nevýslovne biele, „*že by ho nijaký bielič na svete tak nevybielil*“, [Marek 9,3](#). Na plášti a na bedrách bude napísané meno: „*Kráľ kráľov a Pán pánov*“, [Zjavenie Jána 19,16](#). Budú tu aj tí, čo

sa mu posmievali a bili ho. Kňazi a kniežatá znova uvidia výjav zo súdnej siene. Každá podrobnosť sa im objaví, akoby napísaná ohnivým písmom. Potom tí, čo volali: „*Jeho krv na nás a naše deti*,, dostanú na túto prosbu odpoveď. Celý svet to potom pozná a pochopí. Vtedy si úbohí, slabí a smrteľní ľudia uvedomia, proti komu bojovali. V desivej úzkosti a hrôze budú volať k horám a skalám: „*Padnite na nás a skryte nás pred tvárou sediaceho na tróne a pred Baránkovým hnevom, lebo prišiel veľký deň ich hnevu; a kto bude môcť obstáť?*,, [Zjavenie Jána 6,16.17](#).

„*Ked' prišli na miesto, ktoré sa volá Lebka, ukrižovali ho.*„ [Lukáš 23,33](#).

„*Ježiš, aby posvätil ľud svojou krvou, trpel za bránou.*„ [Židom 13,12](#). Adam a Eva boli vyhnaní z raja pre prestúpenie Božieho zákona. Kristus, náš Zástupca, mal trpieť za ohradou Jeruzalema. Slová „*Kristus nás vykúpil spod kliatby zákona tým, že sa za nás stal kliatbou.*„ majú hlboký význam ([Galat'anom 3,13](#)).

Zo súdnej siene na Golgotu sprevádzal Ježiša mohutný zástup. Zvest' o jeho odsúdení sa rozniesla po celom Jeruzaleme a ľudia všetkých vrstiev a postavenia sa náhlili na miesto ukrižovania. Kňazi a poprední muži sľúbili, že ak im bude Kristus vydaný, nebudú trápiť jeho nasledovníkov, a preto sa učenici i veriaci z mesta a okolia pridali k zástupu za Spasiteľom.

Keď Ježiš prešiel bránou Pilátovho nádvorja, položili na jeho zranený a krvácajúci chrbát kríž pôvodne pripravený pre Barabbáša. Dvaja Barabbášovi spoločníci mali byť popravení spolu s Ježišom a každý z nich mal tiež niesť svoj kríž. Spasiteľovo bremeno bolo príliš ťažké, než aby ho taký zoslabnutý mohol uniesť. Od veľkonočnej večere, pri ktorej bol so svojimi učeníkmi, nejedol ani nepil. V Getsemanskej záhrade prežíval nadľudský zápas so satanskými mocnosťami. Vytrpel úzkosť zrady a videl, ako ho učenici opustili a utiekli. Odviedli ho k Annášovi, potom ku Kaifášovi a k Pilátovi. Od Piláta šiel k Herodesovi a znova k Pilátovi. Vytrpel jednu urážku za druhou, výsmech za výsmechom, dvakrát ho bičovali – cez celú noc znášal príkorie na príkorie do krajnosti ľudských síl. Kristus vydržal. Prehovoril len preto, aby oslávil Boha. Po celý čas potupného výsluchu, ktorý mal byť súdom, zostal neoblomný a dôstojne pokojný. Keď však po druhom zbičovaní položili naňho kríž, jeho ľudská prirodzenosť to nevydržala. Vysilený pod týmto bremenom padol.

Zástup, ktorý sprevádzal Spasiteľa, videl jeho unavené a vrávoravé kroky, ale nikto z prítomných neprejavil súcit. Keď už ďalej

[521]

preť ažký kríž nemohol niešť, posmievali sa mu a tupili ho. Znova mu ho položili na chrbát a on opäť od vysilenia padol. Jeho nepriatelja videli, že toto bremeno už ďalej neunesie. Hľadali teda niekoho, kto by tento potupný náklad odniesol. Židia sa k tomu nemohli prepožičať; takto poškvrnení by totiž nemohli sláviť veľkonočné sviatky. Ani v zástupe sa nenašiel nikto, kto by kríž odniesol.

Práve stretli vidiečana, Šimona z Cyrény. Počul urážky, surové nadávky a posmešné volanie: Ustúpte z cesty kráľovi Židov! Keď v údive nad týmto výjavom prejavil súcit, chytili ho a položili naňho kríž.

Šimon už počul o Ježišovi. Jeho synovia uverili v Spasiteľa, ale on sám nebol jeho učeníkom. Pre Šimona bolo toto bremeno kríža požehnaním a zostal tejto okolnosti navždy vd'áčny. Pod dojmom týchto udalostí sa rozhodol niešť Kristov kríž dobrovoľne a vždy ochotne znášal jeho bremeno.

V zástupe, ktorý šiel za Nevinným na popravisisko, boli aj viaceré ženy. Pozorovali Ježiša. Niektoré z nich ho videli už predtým. Iné k nemu priviedli svojich chorých a trpiacich. Aj z nich niektoré uzdravil. Písmo o tom hovorí. Ženy žasnú nad nenávisťou davu voči Kristovi; nad jeho utrpením im takmer puká srdce. Tieto ženy prejavili svoj súcit nebojácne a bez ohľadu na rozzúrený dav i zlostné slová kňazov a starších. Keď Ježiš vysilením pod krížom padal, nahlas plakali.

To jediné upútalo Kristovu pozornosť. Aj keď pod bremenom hriechov sveta nesmierne trpel, nebol ľahostajný k žiaľu. Súcitne sa na tieto ženy poďíval. Neboli to ženy, ktoré v neho verili a on vedel, že neplačú nad ním ako nad Božím Poslom, ale kvília len z ľudskej sútrpnosti. Nepohrdol ich účasťou, tá však v jeho srdci prebudila hlbší súcit nad nimi. Povedal: „*Dcéry jeruzalemské, nenariekajte nado mnou, ale radšej plačte samy nad sebou a nad svojimi deťmi.*“, [Lukáš 23,28](#). Kristus hľadel do budúca a myslel na zničenie Jeruzalema. V onej strašnej dobe nejedna z tých, ktoré teraz nad ním plakali, zahynú aj so svojimi deťmi.

Od pádu Jeruzalema prešiel Ježiš v myšlienkach k oveľa závažnejšiemu súdu. V záhube nekajúceho mesta videl symbol konečného zničenia celého sveta. Povedal: „*Vtedy začnú hovoriť vrchom: Padnite na nás! A kopcom: Prikryte nás! Lebo, keď toto robia so zeleným stromom, čo sa bude diať so suchým?*“, [Lukáš 23,30.31](#).

Zeleným stromom bol mienený sám Ježiš, nevinný Vykupiteľ. Boh dovolil, aby jeho hnev namierený proti prestúpeniu, dopadol na jeho milovaného Syna. Ježiš bol ukrižovaný za hriechy ľudstva. Aké utrpenie bude musieť znášať hriešnik, ak zotrvá v hriechu? Každý nekajúcný a neveriaci človek bude musieť okúsiť žiaľ a zúfalstvo, ktoré ľudský jazyk nevie vyjadriť.

Mnohí zo zástupu, ktorý Spasiteľ a sprevádzal na Golgotu, volali radostné „*Hosanna*„ a mávali palmovými vetvami, keď víťazoslávne vchádzal do Jeruzalema. Niektorí z tých, čo mu prevolávali na slávu, lebo to vtedy robili mnohí, teraz kričali: „*Ukrižuj ho! Ukrižuj ho!*„. Keď Kristus vchádzal do Jeruzalema, nádeje učeníkov vrcholili. Tiesnili sa okolo svojho Majstra s vedomím veľkej pocty, pretože patrili k nemu. Teraz, v ponížení, šli za ním len zd'aleka. Boli zarmútení a skleslí so sklamanými nádejami. Ako pravdivo im Kristus povedal: „*Vy všetci sa na mne pohoršíte tejto noci, lebo je napísané: Budem biť pastiera a ovce stáda sa rozprchnu!*„, [Matúš 26,31](#).

[522]

Keď prišli na popravisisko, odsúdencov priviazali na kríž. Dvaja lotri sa v rukách mučiteľov zmietali, Ježiš však neodporoval. Ježišova matka, ktorú podopieral milovaný učeník Ján, šla za svojím synom na Golgotu. Videla ho vysileného pod bremenom kríža a rada by mu bola podoprela ranenú hlavu a umyla čelo, ktoré kedysi odpočívalo na jej hrudi. Nebola jej však dovolená ani táto smútočná výsada. Spolu s učeníkmi ešte stále dúfala, že Ježiš prejaví svoju moc a vyslobodí sa z rúk svojich nepriateľov. Opätovne klesala na mysl, keď si spomenula, ako to všetko predpovedal. Keď zločincov priviazali na kríž, hľadela v bolestnom a napätom očakávaní. Nechá sa ukrižovať aj ten, ktorý kriesil mŕtvych? Dovolí Boží Syn, aby bol takto kruto zabitý? Musí sa zriecť viery, že Ježiš je Mesiáš? Musí byť svedkom jeho potupenia a utrpenia bez toho, aby mu v jeho mukách mohla nejako pomôcť? Videla jeho ruky rozpäté na kríži, pripravené kladivo a klince, a keď mu prebýjali ruky, vyl'akaní učenici odnášajú Ježišovú omdlievajúcu matku z tejto hroznej scény.

Spasiteľ nevydal zo seba jediný bolestný vzdych. Jeho tvár zostala pokojná a vážna, len z čela mu stekali veľké kvapky potu. Nebolo ruky, ktorá by sa zl'utovala a utrela mu z tváre tento smrteľný pot, nebolo súcitných a úprimne chápujúcich slov, ktoré by posilnili jeho ľudské srdce. Kým žoldnieri dokončievali svoje strašné dielo, Ježiš príhovorne prosil za svojich nepriateľov: „*Otče, odpusť im,*

lebo nevedia, čo robia., [Lukáš 23,34](#). Nemyslel na vlastné utrpenie, ale na hriech svojich nepriateľov a na ich strašný koniec. Nezvolával zlobrečnosť na týchto krutých vojakov. Nezvolával pomstu na kňazov a popredných mužov, ktorí jasali nad svojím dokonaným zámerom. Kristus ich ľutoval v ich nevedomosti a vine. Prosil, aby im to bolo odpustené, „*lebo nevedia, čo robia.*„

[523] Keby boli vedeli, že mučia toho, ktorý prišiel zachrániť hriešne ľudstvo od večnej záhuby, boli by sa zhrozili. Ich nevedomosť nie je však bez viny. Mali totiž prednosť poznať a prijať Ježiša za svojho Spasiteľa. Niektorí z nich predsa svoj hriech poznali, kajali sa a obrátili. Podaktorí svojou nekajúcnosťou celkom znemožnili vypočutie Kristovej príhovornej modlitby. No Boží zámer sa aj tak splnil. Ježiš nadobúdal právo stať sa obhajcom ľudí u Otca.

Keď Kristus prosil za svojich nepriateľov, modlil sa vlastne za celý svet. Jeho modlitba sa týkala každého hriešnika, ktorý žil alebo bude žiť od začiatku sveta do skonania vekov. Vina za ukrižovanie Božieho Syna spočíva na všetkých ľuďoch. Všetkým je veľkoryso ponúknuté odpustenie. Ktokoľvek chce, môže sa zmieriť s Bohom a zdediť večný život.

Len čo bol Ježiš pribitý na kríž, silní muži kríž postavili a prudko ho vrazili do pripravenej jamy. Božiemu Synovi to spôsobilo nevýslovné muky. Pilát potom pripravil nápis v jazyku hebrejskom, gréckom a latinskom a pripevnil ho na kríž nad Ježišovu hlavu. Znel: „*Ježiš Nazaretský, kráľ židovský.*„ [Ján 19,19](#). Tento nápis Židov pobúrilo. V Pilátovom nádvorí kričali: „*Ukrižuj ho!*„ „*Nemáme kráľa, iba cisára!*„ [Lukáš 23,21](#); [Ján 19,15](#). Vyhlasovali, že zradcom je každý, kto uzná niekoho iného za kráľa. Pilát však napísal to, čo oni prejavovali. Nebolo v tom nič urážlivé, pretože nápis vyjadroval len to, že Ježiš je kráľom Židov. Nápis bol vlastne vyznaním vernosti Židov rímskej moci. Oznamoval, že každého, ktokoľvek sa bude vydávať za izraelského kráľa, odsúdia na smrť. Kňazi sa opäť prenáhli. Keď uvažovali o Kristovej smrti, Kaifáš vyhlásil, že je dobré, aby jeden človek zomrel za národ. Ich pokrytectvo sa teraz odhalilo. V snahe zabiť Krista boli ochotní obetovať aj existenciu svojho národa.

Keď kňazi videli, čo urobili, žiadali Piláta, aby nápis zmenil. Povedali: „*Nepíš: Kráľ židovský, ale že on povedal: Kráľ židovský som.*„ [Ján 19,21](#). Sám na seba nahnevaný Pilát pre svoju predošlú

bezmocnosť opovrhol radou žiarlivých, ľstivých kňazov a popredných mužov. Nedbalo im odpovedal: „*Čo som napísal, napísal som.*“, [Ján 19,22](#).

Umiestnenie nápisu nad Ježišovu hlavu zrejme riadila vyššia moc, než bol Pilát alebo Židia. Z Božej prozreteľnosti mali ľudia uvažovať a skúmať Písmo. Popravisko, kde bol Kristus ukrižovaný, bolo blízko mesta. Tisíce ľudí zo všetkých krajín sa vtedy zišli v Jeruzaleme a mali si všimnúť nápis, ktorý oznamoval, že Ježiš Nazaretský je Mesiáš. Bola to živá pravda napísaná rukou, ktorú viedol sám Boh.

Kristovým utrpením na kríži sa splnila prorocká reč. Bol to vlastne Kristus sám, kto ústami prorokov stáročia pred ukrižovaním svoje utrpenie predpovedal. Čítame: „*Psi ma obklúčili, zovrela ma tlupa zlosynov, prebodli mi ruky a nohy. Môžem si spočítat všetky kosti. Oni sa prizerajú, zrak si pasú na mne. Delia si moje rúcho, o môj odev losujú.*“, [Žalm 22,17-19](#). Proroctvo o jeho rúchu sa splnilo bez pokynu či rady priateľov alebo nepriateľov Ukrižovaného. Jeho rúcho dostali žoldnieri, ktorí ho ukrižovali. Kristus počul, ako sa o toto rúcho hádali. Jeho odev bol utkaný bez švíka, a preto si povedali: „*Netrhajme ho, ale losujme oň, či bude!*“, [Ján 19,24](#).

[524]

V inom proroctve Spasiteľ oznámil: „*Pohana mi zlomila srdce, som z toho celkom chorý. Očakával som súcit, ale márne; tých, čo by potešili, no nebolo ich. Do jedla mi pridávali jed. Smäd mi uháľali octom.*“, [Žalm 69,21.22](#). Ukrižovaným bolo dovolené podávať utišujúci nápoj, aby necítili bolesť. Ponúkli ho aj Ježišovi; keď však ochutnal, odmietol ho. Nechcel prijať nič, čo by mu otupilo myseľ. Vierou sa musel pevne držať Boha. To bola jeho jediná posila. Otupenie zmyslov by mohlo byť satanovi zámenkou.

Ježišovi nepriatelia si vylievali na ňom zlosť, aj keď už visel na kríži. Kňazi, poprední muži a zákonníci sa pripojili k davu a posmievali sa zomierajúcemu Spasiteľovi. Pri krste i na Vrchu premenenia bolo počuť Boží hlas, ktorý oznamoval, že Ježiš je Boží Syn. Skôr ako bol Kristus zradený, sám Otec opätovne potvrdil jeho božstvo. Teraz však tento nebeský hlas mlčal. Nebolo počuť nijaké svedectvo o Kristovi. Sám znášal potupu a výsmech zo strany bezbožných ľudí.

„*Ak si Boží Syn, zostúp z kríža!*“, „*Nech zachráni aj seba, ak je Kristus – Pomazaný, ten Vyvolený!*“, [Matúš 27,40](#); [Lukáš 23,35](#). Na

púšti pokušenia satan vyhlásil: „Ak si Boží Syn, rozkáž, aby sa z týchto kameňov stali chleby!„, „Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu„, zo strechy chrámu ([Matúš 4,3.6](#)). A satan bol so svojimi anjelmi prítomný v ľudskej podobe aj pri kríži. Arcinepriateľ a jeho zástupy spolupracovali s kňazmi a poprednými mužmi. Učitelia tu podnecovali nevedomý dav k nenávisti voči tomu, ktorého mnohí z nich nikdy nevideli, a nútili ich svedčiť proti nemu. Satanské šialenstvo spájalo kňazov, popredných mužov, farizejov a zatvrdnutý dav. Náboženský vodcovia sa spojili so satanom a jeho anjelmi. Vykonávali jeho príkazy.

Trpiaci a zomierajúci Ježiš počul každé slovo kňazov, keď vraveli: „Iných zachraňoval, sám seba nemôže zachrániť! Je kráľom Izraela. Nech zostúpi z kríža a uveríme v neho!„, [Matúš 27,42](#). Kristus mohol zostúpiť z kríža. Vlastnú záchranu však odmietol preto, aby hriešnik mohol mať nádej na odpustenie a Božiu priazeň.

[525] Títo vykladači prorociev svojím utŕhačským výsmechom opakovali tie isté slová, ktoré Písmo vkladá do úst posmievačom Spasiteľovho utrpenia. Vo svojej slepote však nezbadali, že naplňajú prorockú reč. Tí, čo výsmešne volali: „Dúfal v Boha, nech ho teraz vyslobodí, ak ho má rád! Ved' povedal: Som Boží Syn!„, ([Matúš 27,43](#)) ani nepomysleli, že ich svedectvo bude zniet' po celé veky. No aj tieto výsmešné slová prebúdzali v ľuďoch nebývalý záujem o štúdium Písma. Múdri ľudia ich počuli, skúmali, zvažovali a modlili sa. Vytrvalým porovnávaním výrokov Písma poznávali význam Kristovho poslania. Nikdy predtým nebol Ježiš tak všeobecne známy, ako keď visel na kríži. Srdce mnohých pozorovateľov ukrižovania a svedkov Kristových slov osvietilo svetlo pravdy.

Záblesk útechy postrehol aj Ježiš vo svojom smrteľnom zápase na kríži. Bola to modlitba kajúcného lotra. Obaja zločinci ukrižovaní s Ježišom sa mu spočiatku vysmievali. Kým jedného z nich utrpenie ešte viac zatvrdzovalo a poburovalo, druhý sa správal celkom inak. Tento muž nebol zatvrdnutý zločinec. Zviedli ho zlí spoločníci a jeho vina bola menšia než previnenie mnohých z tých, čo stáli pod krížom a posmievali sa Spasiteľovi. Vídaval predtým Ježiša a počul ho; jeho učenie ho presvedčilo, ale kňazi a poprední muži ho od Ježiša odradili. Chcel prehlásiť svoje presvedčenie, a preto sa stále viac utápal v hriechu, až ho chytili, vypočúvali ako zločinca a odsúdili na kríž. Bol Ježišovým spoločníkom v súdnej sieni i cestou na kríž.

Počul Pilátove slová: „*Ja na ňom nijakú vinu nenachádzam.*“, [Ján 19,4](#). Všimol si jeho božské správanie i slová súciteľného odpustenia mučiteľom. Z kríža spoznal mnohých významných náboženských činiteľov, ako sa Ježišovi posmievali. Vidí, ako sa vystatujú. Počuje vyzývavé reči, ktoré ozvenou opakuje aj jeho spoluvinník: „*Či ty nie si Kristus? Zachráň seba i nás!*“, [Lukáš 23,39](#). Počuje, ako mnohí z okoloidúcich Ježiša obhajujú. Počuje, ako opakujú jeho slová a svedčia o jeho činoch. Znova je presvedčený, že je to Kristus. Svojmu zločinnému druhovi vraví: „*Ani ty sa nebojíš Boha, hoci si takisto odsúdený?*“, [Lukáš 23,40](#). Zomierajúci zločinci sa už nemusia báť človeka. Jedného však tiesni presvedčenie, že existuje Boh, ktorého sa treba báť, a budúcnosť, o ktorú sa treba chvieť. A teraz sa jeho celý hriechom poškvrnený život zakrátko skončí. Dodáva: „*Lenže my spravodlivo dostávame zaslúžený trest. Ale tento nič zlého neurobil.*“, [Lukáš 23,41](#).

Už nemá nijaké otázky. Nemá pochybnosti ani námietky. Tento lotor po odsúdení za zločin stratil nádej a zmocňovalo sa ho zúfalstvo; no napodiv, napadli ho aj nové myšlienky. Pripomínal si všetko, čo od Ježiša počul, ako uzdravoval chorých a odpúšťať al hriechy. Počul aj svedectvo tých, čo v Ježiša uverili a s plačom šli za ním. Videl a čítal nápis nad Spasiteľovou hlavou. Počul, ako podaktorí z okoloidúcich tieto slová opakovali so zármutkom, no iní potupne a výsmešne. Duch Svätý mu osvecuje myseľ a pozvoľna sa uzatvára reťaz dôkazov. V zmučenom, posmievanom a ukrižovanom Ježišovi poznáva Božieho Baránka, ktorý sníma hriech sveta. V nádeji a v úzkosti bezmocným hlasom obracia sa tento trpiteľ k zomierajúcejmu Spasiteľovi. Volá: „*Ježišu, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.*“, [Lukáš 23,42](#).

Odpoveď prišla okamžite. Bolo počut' vl'údne a zvučné slová plné lásky, súcitu a moci: „*Amen, hovorím ti dnes: Budeš so mnou v raji.*“, [Lukáš 23,43](#).

Po celé dlhé hodiny smrteľnej úzkosti Ježiš nepočul nič iné ako tupenie a výsmech. Aj na kríži počuje len posmech a zlorečenie. Tak rád by počul nejaký prejav viery svojich učeníkov. Miesto toho zneli len slová sklamaní. „*My sme dúfali, že on vykúpi Izrael.*“, [Lukáš 24,21](#). Aký vd'áčny bol potom Spasiteľ, keď z úst zomierajúceho zločince počul slová viery a lásky! Zatiaľ čo ho poprední muži Izraelského národa zapierajú a učeníci pochybujú o jeho božstve, tento

úbohý zločinec na prahu večnosti nazýva Ježiša Pánom. Mnohí ho ochotne tak volali, keď robil divy a potom, keď vstal z mŕtvych. Nikto sa však k nemu nehlásil, keď zomieral na kríži, okrem kajúcneho lotra, ktorý bol zachránený v jedenástej hodine.

Tí, čo stáli pod krížom, počuli, ako zomierajúci zločinec nazval Ježiša Pánom. Hlas tohto kajúcnika upútal ich pozornosť. Sluch zbystrili aj tí, čo sa pod krížom dohadovali o Kristovo rúcho a losovali oň. Prestali sa hádať. So zatajeným dychom hľadeli na Krista a z umierajúcich úst čakali odpoveď.

Keď Ježiš vyriekol slová zaslúbenia, akoby jasné a živé svetlo preťalo zdanlivú temnotu okolo kríža. Kajúcny zločinec dosiahol dokonalý pokoj, lebo je zmierený s Bohom. Kristus bol oslávený vo svojom ponížení. Ten, ktorého všetci pokladali za porazeného, zvíťazil. Dal sa poznať ako ten, ktorý berie na seba hriech. Ľudia sa môžu zmocniť jeho ľudského tela. Môžu raniť jeho sväté spánky tříňovou korunou. Môžu z neho strhnúť rúcho a dohadovať sa oň. Nemôžu ho však zbaviť moci odpúšťať hriechy. Svojím zomieraním svedčí o svojom božstve a Otcovej sláve. Jeho ucho nie je preťažené, aby nemohlo počuť, a jeho rameno nie je prikrátke, aby nemohlo zachrániť. Má kráľovské právo zachraňovať do krajnosti všetkých, čo cez neho prichádzajú k Bohu.

„Amen ti hovorím dnes: Budeš so mnou v raji., Kristus neslúbil, že lotor s ním bude v raji ešte v ten deň. Ved' sám v ten deň do raja nešiel. Odpočíval v hrobe a po zmŕtvychvstaní povedal: *„Ešte som nevystúpil k Otcovi.,* [Ján 20,17](#).

[527] Zaslúbenie však vyslovil v deň ukrižovania, v deň zdanlivej porážky a temnoty. *„Dnes,,* keď Kristus zomiera na kríži ako zločinec, ubezpečuje úbohého hriešnika: *„Budeš so mnou v raji.,*

Židia ukrižovali každého zločinca *„z jednej i druhej strany, Ježiša v prostriedku.,* [Ján 19,18](#). Bolo to podľa príkazu kňazov a popredných mužov. Tým sa malo zvýrazniť, že Kristus je zo všetkých troch ukrižovaných zločincov najväčším. Tak sa naplnilo Písmo: *„Počítaný bol s priestupníkmi.,* [Izaiáš 53,12](#). Kňazi však nepostrehli plný význam svojho činu. Ako bol Kristus ukrižovaný *„v prostriedku.,* medzi lotrami, tak bol jeho kríž *„v prostriedku.,* hriešneho sveta. Slová odpustenia, ktoré povedal kajúcnemu zločincovi, zapálili svetlo, ktoré bude svietiť do najodľahlejších končín zeme.

Nebeskí anjeli v údive hľadeli na nekonečnú lásku Ježiša, ktorý aj v najväčších duševných a telesných mukách myslel len na iných a povzbudzoval dôveru kajúcneho človeka. Vo svojom ponížení oslovil jeruzalemské dcéry; ako kňaz a zástanca príhovorne prosil Otca, aby odpustil jeho vrahom, ako láskavý Spasiteľ odpustil hriechy kajúcnemu lotrovi.

V zástupe tých, čo stáli pod krížom, jeho pozornosť upútala jediná tvár. Pod krížom stála jeho matka, ktorú podopieral učeník Ján. Nemohla opustiť svojho Syna. Ján, ktorý vedel, že koniec je blízko, ju znova doviedol pod kríž. Kristus v hodine smrti nezabudol na svoju matku. Videl jej strápenú tvár a poďíval sa aj na Jána. Matke povedal: „Žena, hľ'a, tvoj syn!“, Potom oslovil Jána: „Hľ'a, tvoja matka!“, [Ján 19,26.27](#). Ján pochopil Kristove slová a prijal tento prejav dôvery. Odvtedy vzal Máriu k sebe a s láskou sa o ňu staral. Aký to súcitný a láskavý Spasiteľ! V celom svojom telesnom utrpení a duševnej úzkosti pamätal na svoju matku! Nemal peniaze, aby sa mohol o ňu postarať; videl však, že Ján ho miluje, a preto mu ako vzácny odkaz zveril svoju matku. Tým jej zabezpečil to najnutnejšie – láskavý súcit človeka, ktorý ju miloval, pretože ona milovala Ježiša. Tým, že ju prijal ako posvätný poklad, Ján získal veľké požehnanie. Stále mu pripomínala jeho milovaného Majstra.

Dokonalý príklad Kristovej synovskej lásky žiari neoslabene dodnes. Takmer tridsať rokov dennodenne pomáhal Ježiš niest' bremeno starostí domova. Aj teraz, vo svojom poslednom utrpení, myslí na svoju zarmútenú ovdovenú matku. Podobný duch sa prejaví v každom učeníkovi nášho Pána. Tí, čo nasledujú Krista, si uvedomia, že úcta a starostlivosť o rodičov patrí k ich náboženstvu. Srdce, ktoré ovláda Kristova láska, nikdy nezabudne súcitne a láskavo sa postarať o otca a matku.

A teraz Pán večnej slávy zomiera ako výkupné za spásu ľudstva. Keď Kristus prinášal svoj drahocenný život, neposilňovala ho víťazoslávna radosť. Všetko bolo pochmúrne a skl'učujúce. Nedesil sa však hrôzy smrti. Nevýslovné muky mu na kríži nepôsobila telesná bolesť a potupenie. Kristus bol najväčším trpitel'om, ale najt'ažšie muky mu pôsobilo vedomie zhubnosti hriechu a presvedčenie, že človek pre priateľstvo s hriechom nespoznáva jeho ohavnosť. Kristus videl, ako hlboko je hriech v ľudskom srdci zakorenený a ako málo bude tých, čo sú ochotní vymaniť sa z jeho moci. Vedel, že bez

Božej pomoci ľudstvo musí zahynúť, a videl aj zástupy hynúcich napriek tomu, že hojná pomoc je na dosah.

Na Krista ako nášho zástupcu boli vložené neprávosti všetkých nás. Bol rátaný medzi priestupníkov, aby nás mohol vykúpiť spod rozsudku, ktorý nám podľa zákona patrilo. Jeho srdce tiesnil hriech každého Adamovho potomka. Boží hnev namierený proti hriechu ako prejav Otcovho odporu k neprávosti desil jeho Syna. Kristus po celý svoj život zvestoval padlému svetu radostnú zvesť o Otcovom milosrdenstve a odpúšťajúcej láske. Podstatou jeho zvesti bola spása aj pre najväčších hriešnikov. Teraz však, pod strašným bremenom hriechov, nemôže zahliadnuť Otcovu zmierlivú tvár. Človek nikdy nepochopí, aký zármutok tiesnil jeho srdce v tejto chvíli vrcholnej úzkosti, keď sa od Spasiteľa odvrátila Božia tvár. Táto mučivá trýzeň prevýšila všetko telesné utrpenie.

Satan útočil na Ježiša prudkým pokušením. Spasiteľ nemohol dohliadnuť za brány hrobu. Nádej mu nezaručovala víťazstvo nad hrobom ani neprinášala svedectvo o tom, že Otec túto obeť prijme. Obával sa, že hriech je Bohu tak odporný, že ich odlúčenie môže byť večné. Kristus cítil úzkosť, ktorú pocíti hriešnik, keď sa milosť prestane za ľudí prihovárať. Toto vedomie, že hriech obrátil Otcov hnev na neho ako zástupcu človeka, mu nesmierne strpčovalo kalich, ktorý pil, a pod ťarchou tohto vedomia Božiemu Synovi puklo srdce.

Nebeskí anjeli s údivom hľadeli na tento Spasiteľov zúfalý zápas. Zástupy nebesťanov si zakrývali tvár pred týmto desivým pohľadom. Mŕtva príroda vyjadrila súciti so svojím potupeným a zomierajúcim Stvoriteľom. Slnko nechcelo hľadiť na tento strašný výjav. Jeho žiarivé lúče osvecujúce zem poludňajším svetlom akoby náhle strácali svoj jas. Zdalo sa, že tma zahaluje kríž pohrebným závojom. „*Nastala tma po celej zemi.*“, [Lukáš 23,44](#). Tmu nespôsobilo zatmenie či iný prírodný dôvod. Bola to polnočná tma bezmesačnej a bezhviezdnej noci. Bolo to Božie zázračné svedectvo, ktoré malo utvrdiť vieru ďalších pokolení.

[529]

Táto hustá tma zakrývala Božiu prítomnosť. „*Tmu si urobil stanom vôkol seba.*“, ([2. Samuelova 20,12](#)) a skryl svoju slávu pred ľudským zrakom. Boh a jeho svätí anjeli boli pri kríži. Otec bol so Synom. Keby jeho sláva poodhrnula mračnú clonu, všetci prítomní by boli zahynuli. Ani v tej strašnej hodine nemala Krista utešovať

Otcova prítomnosť. „*Sám som šliapal v lise a z národov žiaden nebol so mnou.*“, [Izaiáš 63,3](#).

Touto hustou tmou Boh zastrel poslednú ľudskú trýzeň svojho Syna. Všetci, čo videli Krista trpieť, boli presvedčení o jeho božstve. Táto tvár, na ktorú ľudia hľadeli, nebola nikdy zabudnutá. Ako Kainova tvár prezrádzala vinu vraha, tak Kristova tvár zjavovala nevinnosť, úprimnosť, dobrotu – Boží obraz. Jeho žalobci však nedbali na toto nebeské znamenie. Posmievačný dav hľadel celé hodiny na Kristovo utrpenie. Teraz ho však Boh milostivo prikryl svojím plášťom.

Na Golgote akoby zavládlo hrobové ticho. Zástupu zhromaždeného pod krížom sa zmocnila neobvyklá hrôza. Zlorečenie a tupenie zmĺklo na perách posmievačov. Mužovia, ženy i deti padli na zem. Chvil'ami temnotu pretínali blesky a osvecovali kríž i ukrižovaného Vykupiteľa. Kňazi, poprední muži, zákonníci, tí čo Krista ukrižovali, i dav si mysleli, že prišla hodina odplaty. Po chvíli niektorí šepkali, že Kristus teraz zostúpi z kríža. Iní sa vracali do mesta, bili sa do prs a v hrôze plakali.

O deviatej hodine sa začalo vyjasňovať, tma však stále zahalovala Spasiteľa. Táto temnota bola symbolom strašnej trýzne, ktorá Spasiteľovi zvierala srdce. Ľudské oko nemohlo preniknúť mrak, ktorý obklopoval kríž, a tobôž už nikto nemohol preniknúť mrak ešte hustejší, ktorý tiesnil Kristovo ubolené vnútro. Zdalo sa, že blesky Božieho hnevu mieria na Ukrižovaného. Potom Ježiš hlasito vykrikol: „*Eloi, eloi, lama sabachtani.*“, „*Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?*“, [Marek 15,34](#). Keď Spasiteľ a obklopila temnota, mnohí volali: To je pomsta neba. Stíha ho Boží hnev, pretože sa vydával za Božieho Syna. Mnohí, čo v neho uverili, keď počuli zúfale volanie, strácali nádej. Ak je Ježiš takto opustený, v čo môžu dúfať jeho nasledovníci?

Len čo temnota prestala tiesniť Kristovho ducha, znova sa ozvalo telesné utrpenie hlasitým: „*Žízňim.*“, [Ján 19,29](#). Jeden z rímskych vojakov mu súcitne priložil k ústam octom naplnenú hubku nastoknutú na yzopovej tyči. Kňazi sa však vysmievali jeho utrpeniu. Keď tma prikryla zem, zmocnila sa ich hrôza. Keď tá pominula, znova sa báli, že Ježiš im môže uniknúť. Necháпали jeho slová: „*Eloi, eloi, lama sabachtani.*“, Opovržlivo a posmešne vraveli: „*Volá Eliáša.*“, [Marek 15,35](#). Ani v poslednej chvíli mu nechceli zmierniť utrpenie.

Povedali: „*Nechajte ho, uvidíme, či príde Eliáš, aby ho sňal.*“, [Marek 15,36](#).

Nevinný Boží Syn visel na kríži, celé jeho telo bolo zbičované; ruky, ktoré toľkokrát žehnali, boli pribité na drevo. Pribité boli aj nohy, čo sa toľkokrát v službe lásky unavili. Kráľovská hlava bola poranená trňovou korunou a rozochvelé pery chceli od bolesti kričať. Všetko, čo vytrpel – krvavé kvapky, čo mu stekali z hlavy, zmučené ruky a nohy, telo ubolené smrteľným zápasom a nevýslovná duševná trýzeň, keď Otec skryl svoju tvár – dodnes oslovujú každého človeka: Pre teba Syn Boží ochotne nesie toto bremeno vín; pre teba víťazí nad smrťou a otvára ti brány raja. Ten, ktorý stíšil rozzúrené vlny a kráčal po spenených vodách jazera; ten, pred ktorým sa chveli diabli a ustupovali choroby, ktorý otváral slepým oči a mŕtvym vracal život – zomiera ako dobrovoľná obeť na kríži z lásky k tebe. On, ktorý sníma hriech sveta, znáša hnev Božej spravodlivosti a pre teba sa stáva hriechom.

Tí, čo stáli pod krížom, ticho očakávali koniec tohto strašného výjavu. Slnko opäť zasvietilo, ale kríž stále zahal'ovala tma. Kňazi a poprední muži hľadeli na Jeruzalem; temný mrak pokryl mesto i judské pláne. Slnko spravodlivosti, Svetlo sveta, prestávalo osvecovať milované mesto Jeruzalem. Ohnivé šípy Božieho hnevu mierili teraz proti tomuto hynúcemu mestu.

Tma náhle ustúpila a Ježiš jasne a zvučne zvolal, akoby zaznel hlas trúby s ozvenou celého stvorenstva: „*Dokonané je!*“, „*Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.*“, [Ján 19,30](#); [Lukáš 23,46](#). Zvláštne svetlo osvietilo kríž a Spasiteľova tvár žiarila slávnosťou slnečného jasu. Sklonil hlavu na hrud' a zomrel.

V strašnej temnote, zdanlivo Bohom opustený, Kristus vypil do dna kalich ľudskej biedy. V tých strašných hodinách sa spoliehal na dôkazy doterajšej Otcovej lásky. Poznal povahu svojho Otca; chápal jeho spravodlivosť, milosrdenstvo i nesmiernu lásku. Neochvejne veril v toho, ktorého vždy rád poslúchal. Keď sa tak odovzdane zveril Bohu, pomínul sa aj pocit straty Otcovej priazne. Kristus zvíťazil vierou.

Nikdy predtým nebola zem svedkom podobnej udalosti. Ohromený zástup so zatajeným dychom hľadel na Spasiteľ'a. Temnota opäť zahalila zem a ozvalo sa hromové dunenie. Nastalo prudké zemetrasenie. Ľudia sa klátili a padali jeden cez druhého. Nastal

divoký zmätok a zdesenie. Z okolitých hôr s rachotom padali skaly do údolia. Hroby sa otvárali a vydali svojich mŕtvych. Akoby sa celé stvorenstvo trieštilo na atómy. Kňazi, poprední muži, žoldnieri, kati i ľud onemeli hrôzou a popadali na zem.

[531]

Keď z Kristových úst zaznel mocný výkrik: „*Dokonané je!*“, kňazi v chráme vykonávali obetný obrad. Bol práve čas večernej obete. Mal byť zabitý baránok predstavujúci Krista. Kňaz oblečený v symbolicky zdobenom rúchu stál s nožom v ruke, ako keď mal Abrahám obetovať svojho syna. Ľud na to hľadel s napätím. Zem sa však chveje a otriasa, lebo prichádza sám Pán. Neviditeľná ruka celkom počuteľne trhá vnútornú chrámovú oponu zhora nadol a dovoľuje zástupu vidieť miesto, kde sa v minulosti zjavovala Božia prítomnosť. Tu trónil Boží Majestát (Šekina). Boh tu nad zľutovnicou zjavoval svoju slávu. Len veľkňaz mohol odhrnúť oponu, ktorá oddeľovala toto miesto od ostatného chrámu. Vstupoval sem raz v roku, aby vykonal obrad zmierenia za hriechy ľudu. Táto opona sa teraz roztrhla na dvoje. Svätyňa svätých v pozemskom svätostánku prestala byť posvätným miestom.

Všade nastáva údes a zmätok. Kňaz hodlá zabiť obeť, ale nôž mu padá z rozochvenej ruky a baránok beží preč. Pri smrti Božieho Syna sa stretáva symbol so skutočnosťou. Tá najväčšia Obet bola prinesená. Cesta do svätyne svätých je otvorená. Pre všetkých je pripravená nová a živá cesta. Hriešne, kajúcne ľudstvo už nemusí čakať na príchod veľkňaza. Odvtedy mal Spasiteľ slúžiť ako Kňaz a Obhajca v nebesiach nebies. Zhromaždených akoby oslovil živý hlas: Teraz sa skončili všetky obete za hriech. Boží Syn prišiel podľa svojho slova: „*Hľa, prichádzam – vo zvitku knihy je napísané o mne – aby som plnil tvoju vôľu, Bože.*“, [Židom 10,7](#). „*Raz navždy vošiel do svätyne... so svojou vlastnou krvou, a tak získal večné vykúpenie.*“, [Židom 9,12](#).

79. kapitola — „Dokonané je!„

Kristus neobetoval svoj život, kým nedokončil dielo, ktoré prišiel konať, a kým posledným svojím dychom nezvolal: „*Dokonané je!*„, [Ján 19,30](#). Boj bol úspešne dobojovaný. Jeho pravica, jeho sväté rameno mu vydobyli víťazstvo. (Pozri [Žalm 98,1](#).) Ako víťaz vztýčil svoju zástavu na večných výšinách. Aká to radosť medzi anjelmi! Nad Spasiteľovým víťazstvom jasalo celé nebo. Satan bol porazený a vedel, že prišiel o svoje panstvo.

Pre anjelov a nepadlé svety mal výkrik „*Dokonané je!*„ hlboký význam. Veľké dielo vykúpenia bolo zakončené nielen pre nás, ale aj pre nich. Spolu s nami majú účasť na Kristovom víťazstve.

Satanova povaha nebola až do Kristovej smrti jasne zjavená ani anjelom ani nepadlým svetom. Arciodpadlík sa tak pretvaroval, že jeho zámery nepochopili ani sväté bytosti. Nebola im zjavná podstata jeho vzbury.

Proti Bohu sa postavila bytosť obdivuhodnej sily a slávy. O Luciferovi Pán hovorí: „*Bol si pečat'ou dokonalosti, plný múdrosti a dokonalý v kráse.*„ [Ezechiel 28,12](#). Bol to ochraňujúci cherub. Stál vo svetle Božej prítomnosti. Bol najvyšším zo všetkých stvorených bytostí a prvý zjavoval vesmíru Božie zámery. Po páde do hriechu vedel zvädzať ešte zákernejšie a odhalenie jeho skutočnej povahy bolo ťažšie, pretože mal vznešené postavenie u Otca.

Boh mohol satana a jeho prívržencov veľmi ľahko zničiť. No neurobil to. Vzburá nemala byť potlačená silou. Len satan vládne násilím. Božie zásady sú však iné. Božia vláda spočíva na добрote, milosrdenstve a láske a prejavuje sa len týmito prostriedkami. Božia vláda je mravná; jej základom sú pravda a láska.

Podľa Božieho zámeru všetko malo spočívať na večnom základe istoty a v nebeskej rade sa rozhodlo, že satanovi treba poskytnúť čas, aby sa vyjavili jeho vládne zásady. Tvrdil totiž, že jeho plány sú lepšie než zásady Božie. Satanovmu pôsobeniu bol skutočne vymedzený čas, aby jeho zámery boli zrejmé celému vesmíru.

Satan zvedol ľudí do hriechu a plán vykúpenia začal pôsobiť. Kristus sa štyritisíc rokov usiloval o povznesenie človeka a zatiaľ satanovi šlo o jeho poníženie a záhuby. Nebeský vesmír bol toho všetkého svedkom.

Keď Ježiš prišiel na svet, satan všemožne bojoval proti nemu. [533] Odvtedy, čo sa Ježiš ako dieťa narodil v Betleheme, nepriateľ sa snažil pripraviť ho o život. Do krajnosti sa usiloval mariť Ježišov dokonalý detský vývoj, jeho čistú mladosť, svätú službu a nepoškvrnenú obeť. Satan bol však porazený. Nepodarilo sa mu Ježiša zviest' do hriechu. Nemohol ho zmalomysel'nieť ani odvieť od diela, ktoré prišiel na svet konať. Od pokušenia na púšti až po Golgotu dorážala naň búrka satanovho hnevu. Čím zúrivejšie dopadala, tým pevnejšie sa Boží Syn pridržal ruky svojho Otca a neochvejne šiel cestou sebaobetovania. Všetko satanovo úsilie stiesniť Krista a premôcť ho viedlo len k tomu, aby čo najjasnejšie zažiarila Spasiteľova nepoškvrnená povaha.

Celé nebo a nepadlé svety boli svedkami tohto sporu. S akým sústredeným záujmom sledovali záverečné scény tohto boja! Videli, ako Spasiteľ ide do Getsemane so srdcom skl'účeným hrôzou desivej temnoty. Počuli jeho žalostné volanie: „*Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich.*„ [Matúš 26,39](#). Keď sa Otec vzdialil, videli svojho Pána skormúteného žiaľom, ktorý prevyšoval posledný zápas so smrťou. Krvavý pot mu zvlažoval tvár a po kvapkách padal na zem. Trikrát prosil o vyslobodenie. Nebo sa už nemohlo na to dívať a Božiemu Synovi zoslalo posla, ktorý ho mal povzbudiť.

Nebo videlo v rukách vražedného zástupu zradenú obeť, výsmešne a násilne hnanú od jedného súdu k druhému. Počulo, ako sa mu prenasledovatelia vysmievajú pre jeho chudobný pôvod. Nebo počulo prísazné zapieranie jedného z jeho najmilovanejších učeníkov. Pozorovalo satanovo zúrenie a jeho moc, ktorou ovláda ľudské srdcia. Aký strašný to pohľad! Spasiteľ a zajali o polnoci v Getsemane, vláčili ho sem i ta, z paláca do súdnej siene, dvakrát pred kňaza, dvakrát pred veľradu, dvakrát pred Piláta a raz pred Herodesa. Posmievali sa mu, zbičovali ho, odsúdili a pod ťažkým krížom za kvílenia dcér Jeruzalema a posmechu davu viedli na miesto ukrižovania.

Nebo so zármutkom a úžasom hľadelo na Krista visiaceho na kríži, na jeho skrvavené spánky a čelo skropené krvou a potom. Z

jeho pribitých rúk a nôh kvapkala krv na kameň, v ktorom bol zapustený kríž. Rany od klincov sa váhou tela len zväčšovali. Namáhavý dych sa zrýchl'oval a prerušoval, keď mu dušu mučivo tiesnilo bremeno hriechov sveta. Celé nebesá užasli nad Kristovou modlitbou, ktorú vyslovil v strašných mukách: „*Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.*“, [Lukáš 23,34](#). A predsa tu stáli ľudia, stvorení na Boží obraz, ktorí chceli zabiť jednorodeného Božieho Syna. Aký strašný to musel byť pohľad pre nebeský vesmír!

[534]

Okolo kríža sa zhromaždili kniežatá a mocnosti temnoty a svojím zhubným tieňom podnecovali neveru v srdciach ľudí. Keď Boh tieto bytosti stvoril pre službu pri svojom tróne, boli krásne a slávne. Ich krása a svätosť zodpovedali ich vznešenému postaveniu. Boh ich obdaril múdrosťou a vybavil všetkým potrebným pre ich poslanie. Boli Božími služobníkmi. Kto by však mohol teraz v týchto padlých anjeloch poznať slávnych serafínov, ktorí kedysi slúžili v nebeských príbytkoch?

Satanské sily sa spojili s nešťachetnými ľuďmi v úsilí presvedčiť dav, že Kristus je hlavný vinník a zaslúži si krajné opovrhnutie. Tých, čo sa Kristovi na kríži vysmievali, ovládal duch prvého veľkého odbojníka. On v nich roznecoval nenávisť a prejavy odporu. On v nich podnecoval výsmech. Tým všetkým však nič nezískal.

Keby sa bol Kristus dopustil jedinej neprávosti, keby bol satanovi čo len v jednom bode povolil, aby sa vyhol strašným mukám, nepriateľ Boha a človeka by bol zvíťazil. Kristus sklonil hlavu a zomrel, no neochvejne veril Bohu a bezvýhradne mu zostal odovzdaný. „*Počul som mocný hlas volať v nebi: Teraz nastala spása, moc a kráľovstvo nášho Boha a vláda jeho Pomazaného, lebo bol zvrhnutý žalobca našich bratov, ktorý na nich dňom i nocou žaloval pred naším Bohom.*“, [Zjavenie Jána 12,10](#).

Satan videl, že mu bola strhnutá maska. Jeho správanie mali možnosť poznať nepadlí anjeli i celý nebeský vesmír. Sám sa odhalil ako vrah. Preliatím krvi Božieho Syna sa sám pripravil o náklonnosť nebeských bytostí. Odvtedy má obmedzenú pôsobnosť. Nech by zaujal akýkoľvek postoj, nemohol už čakať na anjelov, aby im po ich návrate z nebeských priestorov žaloval, že rúcha Kristových bratov sú čierne a poškvrnené hriechom. Medzi satanom a nebeským svetom sa pretrhlo posledné puto súcitu.

Satan však vtedy nebol zničený. Anjeli ani vtedy nechápali, o čo všetko v tomto veľkom spore ide. Ohrozené zásady bolo treba dôkladnejšie ozrejmiť. Satan musí ešte existovať aj kvôli človekovi. Ľudia i anjeli musia vidieť rozdiel medzi Kniežat'om svetla a kniežat'om temnoty. Každý sa musí rozhodnúť, komu bude slúžiť.

Na začiatku veľkého sporu satan vyhlásil, že Boží zákon nemožno poslúchať, že spravodlivosť nemožno zlúčiť s milosrdenstvom a že v prípade prestúpenia zákona hriešnikovi nebude možné odpustiť. Satan naliehal, že každý hriech treba potrestať, a ak Boh trest za hriech odpustí, nebude už Bohom pravdy a spravodlivosti. Satan jasal, keď ľudia prestúpili Boží zákon a uchýlili sa od Božej vôle. Pokladal to za dôkaz, že zákon nemožno zachovávať a človekovi nemožno odpustiť. Satan tvrdil, že ľudstvo treba navždy zbaviť Božej priazne; ved' aj on bol po svojej vzbure vyhnaný z neba. Tvrdil, že Boh nemôže byť k hriešnikovi zároveň spravodlivý i milosrdný.

[535]

Človek po páde do hriechu bol v odlišnom postavení ako satan. Lucifer v nebi zhrešil vo svetle Božej slávy. Božiu lásku smel poznať ako nikto iný zo stvorených bytostí. Satan poznal Božiu povahu, poznal Božiu dobrotu, a predsa sa rozhodol správať sa podľa svojej sebeckej, nezávislej vôle. Toto jeho rozhodnutie bolo neodvolateľné. Boh už pre jeho záchranu nemohol nič urobiť. Človek však bol zvedený; satan mu svojím chytráctvom zatemnil myseľ. Človek nepoznal rozsah Božej lásky. Jeho jediná nádej spočívala v tom, že sa s Božou láskou zoznámi. Poznávanie Božej povahy ho môže priviesť späť k Bohu.

V Ježišovi sa ľudom zjavila Božia milosť; milosť však nevyučuje spravodlivosť. Zákon zjavuje vlastnosti Božej povahy a ani najmenšie písmeno ani čiarku z neho nemožno zmeniť kvôli človekovi v jeho padlom stave. Boh nezmenil svoj zákon, ale v Ježišovi Kristovi sa pre záchranu človeka obetoval sám. „Ved' v Kristovi Boh zmieril svet so sebou.,, [2. Korint'anom 5,19](#).

Zákon vyžaduje spravodlivosť – spravodlivý život, dokonalú povahu, a to nie je v silách človeka. Človek nemôže splniť požiadavky Božieho svätého zákona. No Kristus, ktorý prišiel na zem ako človek, žil svätým životom a predstavil dokonalú povahu. Tú ponúka ako štedrý dar všetkým, čo ho chcú prijať. Namiesto života človeka prichádza do úvahy život Kristov. Božia zhovievavosť zba-

vuje ľudí minulých hriechov. Ćo viac, Kristus prepožiĉiava ľud'om BoŹie vlastnosti. Ľudskú povahu stvárňuje podľ'a BoŹej povahy, ako dobré dielo duchovnej sily a krásy. V Źivote toho, kto verí v Krista, sa napĺňa spravodlivosť zákona. Boh môže byť „*spravodlivý a ospravedľňovať toho, kto verí v JeŹiša*„, [Rimanom 3,26](#).

BoŹia láska sa prejavila v BoŹej spravodlivosti práve tak ako v BoŹej milosti. Spravodlivosť je základom BoŹieho trónu a ovocím BoŹej lásky. Satanovým zámerom bolo odlúĉit' milosť od pravdy a spravodlivosti. Chcel dokázať, Źe spravodlivosť BoŹieho zákona je nepriateľom pokoja. Kristus vŹak ukazuje, Źe v BoŹom pláne je toto dvojce nerozluĉne spojené; jedno nemôŹe byť bez druhého. „*Milosť a pravda sa stretnú, spravodlivosť a pokoj sa poboŹkajú*„, [Źalm 85,11](#).

Kristus svojím Źivotom a smrťou dokázal, Źe BoŹia spravodlivosť nemarí jeho milosť, ale Źe hriech môže byť odpustený, Źe zákon je spravodlivý a možno ho dokonale poslúchať. Satanove obvinenia boli odmietnuté. Boh dal ĉlovekovi neomylný dôkaz svojej lásky.

[536] Do popredia sa dostal d'alsí satanský podvod. Satan vyhlásil, Źe milosť zmarila spravodlivosť a Źe Kristova smrť zruŹila Otcov zákon. Keby bolo možné zákon zmeniť alebo zruŹit', potom Kristus nemusel zomrieť. ZruŹit' zákon by vŹak znamenalo zveĉniť prestúpenie a vládu nad svetom prenechať satanovi. JeŹiŹ vŹak bol ukriŹovaný preto, Źe zákon je nezmeniteľný a ĉlovek môže byť spasený len keď poslúcha BoŹie prikázania. Satan sa vŹak snaŹil dokázať, Źe práve tým, ĉím Kristus zákon upevnil, bol zákon zniĉený. Táto otázka bude predmetom posledného úseku onoho veľkého sporu medzi Kristom a satanom.

Satan teraz tvrdí, Źe zákon, ktorý kedysi oznámil sám Boh, je nedokonalý, Źe niektoré jeho zvláštnosti boli odstránené. Je to posledný veľký podvod, ktorým chce oklamať svet. Nemusí útoĉit' na celý zákon; ak sa mu podarí ľudí zviest' k tomu, aby zanedbali jediný prikáz, dosiahol svoj cieľ. Lebo „*kto by totiž zachoval celý zákon, ale prestúpil by ho v jednom prikázaní, previnil by sa proti všetkým*„, [Jakoba 2,10](#). Keď ľudia povolia v jednom prikázaní, dostávajú sa pod satanovu moc. Satan sa bude snaŹit' ovládnuť svet tým, Źe BoŹí zákon nahradí ľudskými ustanoveniami. Prorocká reĉ predpokladá toto úsilie. O veľkej odpadľickej moci, ktorá je pred-

stavitel'kou satana, čítame: „*Bude hovoriť reči proti Najvyššiemu a trápiť bude svätých Najvyššieho. Bude chcieť zmeniť časy sviatkov i zákony. Budú mu dané do rúk.*„, [Daniel 7,25](#).

Ľudia postavia svoje zákony proti Božím zákonom. Násilím budú ovplyvňovať svedomie iných a v horlivej snahe presadiť tieto zákony budú utláčať svojich spolublížnych.

Boj proti Božiemu zákonu, ktorý sa začal v nebi, bude pokračovať do konca vekov. Každý bude skúšaný. Celý svet sa bude rozhodovať buď pre poslušnosť alebo neposlušnosť. Tu bude deliaca čiara. Budú len dve triedy. Každý človek prejaví svoju povahu. Ozrejme sa, či ľudia stáli na strane vernosti Bohu, alebo na strane odboja proti nemu.

Potom príde koniec. Boh obháji svoj zákon a vyslobodí svoj ľud. Satan a všetci, čo s ním bojovali proti Bohu, budú zničení. Hriech a hriešnici zahynú s koreňom i ratolest'ami ([Malachiáš 4,1](#) - ROH; [Malachiáš 3,19](#) - ECAV), – satan ako koreň a jeho nasledovníci ako ratolesti. Kniežať u zla sa splní Božia predpoveď: „*Pretože si sa vo svojej mysli pokladal za rovného Bohu... cherub uzavierajúci prístup, odstránil som ť a spomedzi ohnivých kameňov... Hrozný koniec ť a stihol a nebude ť a nikdy viac.*„, „*Potom bezbožníka nebude. Podívaš sa na jeho miesto, a neuvidíš ho;*„, „*akoby ich nikdy nebolo bývalo.*„, [Ezechiel 28,6-19](#); [Žalm 37,10](#); [Obadiáš 1,16](#).

Z Božej strany to nie je prejav nejakej despotickej moci. Tí, čo pohrdli Božou milosťou, zožnú, čo zasiali. Boh je zdroj života a ak niekto slúži hriechu, odcudzuje sa Bohu a vylučuje sa zo života, je „*odcudzený Božiemu životu.*„ Kristus hovorí: „*Všetci, čo ma nenávidia, milujú smrť.*„, [Efezským 4,18](#); [Príslovia 8,36](#). Boh im dáva životnú príležitosť, aby rozvinuli svoju povahu a prejavili svoje zásady. Potom zožnú následky vlastného rozhodnutia. Satan a jeho pomocníci svojím odbojom narušili súlad s Bohom do tej miery, že im je sama Božia prítomnosť spaľujúcim ohňom. Zahynú od slávy večnej lásky.

Na začiatku veľkého sporu to ani anjeli nechápali. Keby bol mal satan a jeho zástupy znášať všetky následky svojho hriechu, boli by už zničení, ale ostatným nebeským bytostiam by nebolo zjavné, že ide o nevyhnutel'ný následok hriechu. Pochybnosť o Božej добрote by im zostala v srdci ako semeno zla, ktoré mohlo kedykoľvek priniesť smrteľné plody hriechu a utrpenia.

Inak to však bude pri zakončení odvekého sporu. Po zavíšení plánu vykúpenia bude Božia povaha zjavná všetkým stvoreným bytostiam. Všetci poznajú, že zásady Božieho zákona sú dokonalé a nezmeniteľné. Vtedy aj hriech vyjaví svoju podstatu a satan svoju povahu. Odstránenie hriechu ospravedlní Božiu lásku a potvrdí Božiu česť pred všetkými bytosťami vesmíru, ktoré ochotne spĺňajú jeho vôľu a jeho zákon majú v srdci.

Právom sa teda anjeli mohli radovať, keď hľadeli na Spasiteľov kríž, lebo aj keď všetkému nerozumeli, vedeli, že zničenie hriechu a satana je navždy spečatené, že vykúpenie človeka je isté a vesmír bude naveky bezpečný. Kristus sám plne pochopil dôsledky golgotskej obete. To všetko mal na zreteli, keď na kríži zvolal: „*Dokonané je!*„

Ježiš konečne odpočíval. Dlhý deň potupy a múk sa končil. Keď posledné lúče zapadajúceho slnka naznačovali príchod soboty, Syn Boží už odpočíval v Jozefovej hrobke. Po dokončenom diele s rukami pokojne zloženými odpočíval v posvätných hodinách sobotného dňa.

Na začiatku Otec so Synom odpočívali v sobotný deň po dokončenom stvoriteľskom diele. Keď „*boli dokončené nebesá i zem a všetky ich voje*„ (1. [Mojžišova 2,1](#)), Stvoriteľ i všetky nebeské bytosti sa tešili pri pohľade na slávne dielo. Vtedy „*ranné hviezdy zvučne plesali a jasali všetci nebešťania*„. [Job 38,7](#). Teraz Ježiš odpočíval po dokončení vykupiteľského diela; a aj keď tí, čo ho na zemi milovali, smútili, v nebi bola radosť. Nebeské bytosti zahliadli slávu zasľúbenej budúcnosti. Boh i anjeli videli obnovené stvorenie, vykúpené ľudstvo, ktoré po víťazstve na kríži už nikdy nepadne do hriechu. To je výsledok Kristovho dokončeného diela. S týmto výjavom bude navždy spojený deň, keď Ježiš odpočinul. Ved’ „*dokonalé je dielo jeho*„, a to, „*čo robí Boh, trvá naveky*„. [5. Mojžišova 32,4](#); [Kazateľ 3,14](#). „*Až do času, v ktorom Boh napraví všetko, o čom od vekov hovoril ústami svojich svätých prorokov*„, ([Skutky apoštolov 3,21](#)), stvoriteľská sobota, deň, keď Ježiš odpočinul v Jozefovej hrobke, bude stále dňom odpočinku a radosti. Nebesá a zem sa pripájajú k chválam „*od soboty do soboty*„. [Izaiáš 66,23](#). Národy spasených budú sa skláňať v radostnej úcte k Bohu a k Baránkovi.

Záverečné udalosti dňa ukrižovania boli novým dôkazom naplneného proroctva a novým svedectvom o Kristovom božstve. Keď sa tma, ktorá obklopovala kríž, rozplynula a zomierajúci Kristus vyriekol posledné slová, zaznel ešte iný výrok: „*To bol naozaj Boží Syn!*„, [Matúš 27,54](#).

Nešlo o nijaký šepot. Ľudia sa zvedavo obracali, chceli vedieť, kto to povedal. Bol to veliteľ stotiny, rímsky vojak. Tohto pohana mocne dojala božská trpezlivosť Spasiteľa a jeho náhla smrť s výkrikom víťazstva na perách. V zmučenom, ukrižovanom tele

veliteľ poznal zjav Božieho Syna. Nemohol odolať, aby svoju vieru nevyznan. Bol to nový dôkaz, že náš Vykupiteľ z práce svojej duše uzrie úžitok ([Izaiáš 53,11](#)). Práve v deň jeho smrti vyznali rôzni muži svoju vieru – veliteľ rímskej stráže, d'alej ten, čo niesol Spasiteľ ov kríž, i ten, ktorý mu zomieral po boku na kríži.

[539] Keď sa chýlilo k večeru, Golgotu zahalilo nadpozemské ticho. Zástup sa rozišiel a mnohí sa vracali do Jeruzalema s celkom odlišnými názormi, než aké mali ešte onoho rána. Mnohí sem prišli zo zvedavosti, nie z nenávisťi voči Kristovi. Ešte stále verili obvineniam kňazov a na Krista hľadeli ako na zločinca. Strhol ich rozzúrený dav, takže sa mu aj posmievali. Keď sa však zem zahalila do tmy a stáli tu obvinení vlastným svedomím, poznali svoju veľkú vinu. V tej strašnej temnote zmĺkli posmešné a potupné slová a keď tma pominula, v mlčivom rozjímaní vracali sa domov. Boli presvedčení, že obvinenia kňazov sú falošné a že Ježiš nebol podvodník. Keď Peter o niekoľko týždňov neskôr na Turíce kázal, boli medzi tisícami tých, čo uverili v Krista.

Židovských vodcov sa však udalosti, ktorých boli svedkami, nedotkli. Neprestali Ježiša nenávidieť. Temnota, ktorá pri ukrižovaní zahalila kraj, nebola hustejšia ako tá, ktorá dosiaľ zatemňovala mysle kňazov a popredných mužov. Krista pri narodení poznala nebeská hviezda a mudrcov viedla k jasliam, v ktorých ležal. Poznali ho nebeské zástupy a oslavovali ho na betlehemských pahorkoch. Aj more poznalo jeho hlas a na jeho príkaz utíchlo. Choroby a smrť uznali jeho moc a vzdali sa svojej koristi. Poznalo ho aj slnko a pri pohľade na jeho smrteľný zápas si zakrylo tvár. Poznali ho skaly a pukali od jeho hlasitého volania. Neživá príroda poznala Krista a svedčila o jeho božstve. Len izraelskí kňazi a poprední muži Božieho Syna nepoznali.

Nemali však pokoj. Ukrižovaním Krista dosiahli svoj zámer, ale zrejme čakali niečo iné. Aj vo chvíli zjavného víťazstva ich trápili pochybnosti o tom, čo sa stane. Počuli výkrik: „*Dokonané je!*“, „*Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.*“, [Ján 19,30](#); [Lukáš 23,46](#). Videli trhliny v skalách, pocítili silné zemetrasenie a nemali pokoj.

Žiarlili na Kristov vplyv medzi ľuďmi, kým ešte žil. Žiarlili na neho aj po jeho smrti. Mŕtveho Krista sa desili oveľa viac než Krista živého. Desili sa toho, že by sa pozornosť ľudu mohla aj

d'alej upierať k udalostiam, ktoré sprevádzali jeho ukrižovanie. Báli sa následkov onoho dňa. Za žiadnu cenu by nepripustili, aby jeho telo zostalo v deň odpočinku na kríži. Blížila sa sobota a bolo by porušením jej posvätnosti, keby telá viseli na krížoch. Židovskí vodcovia to použili ako zámienku, keď žiadali Piláta, aby urýchlil smrť obetí a ich telá dal sňať z krížov ešte pred západom slnka.

Tak ako oni ani Pilát nechcel, aby Ježišovo telo zostalo na kríži. Keď vládár nakoniec ich žiadosti vyhovel, obidvom lotrom polámali údy, aby rýchlejšie dokonali, ale Ježiš bol už vtedy mŕtvy. Surových žoldnierov dojalo to, čo počuli a videli, preto mu údy nelámali. V obeti Božieho Baránka sa naplnil zákon o Veľkej noci: „*Nech neponechajú z nej zvyšok do rána, ani kosť nech na nej nezlomí; nech ju slávia podľa všetkých ustanovení Paschy.*“, [4. Mojžišova 9,12](#).

[540]

Kňazi a poprední muži sa divili, že Kristus je mŕtvy. Smrť ukrižovaním bola zdĺhavá. Ťažko sa dalo určiť, kedy život vyhasol. Nestávalo sa, aby niekto zomrel do šiestich hodín po ukrižovaní. Kňazi chceli mať istotu, že Ježiš je mŕtvy, preto z ich podnetu jeden zo žoldnierov kopijou prebodol Spasiteľov bok. Z rany vytekali dva odlišné pramienky: krv a voda. Povšimli si to všetci prítomní a Ján to aj pozorne zaznamenal. Píše: „*Jeden z vojakov mu kopijou prebodol bok a hneď vyšla krv a voda. A ten, ktorý to videl, vydal o tom svedectvo a jeho svedectvo je pravdivé. On vie, že hovorí pravdu, aby ste aj vy uverili. Toto sa stalo, aby sa splnilo Písmo: Kosť mu nebude zlomená. A na inom mieste Písmo hovorí: Uvidia, koho prebodli.*“, [Ján 19,34-37](#).

Kňazi a poprední muži po vzkriesení rozšírili správu, že Kristus na kríži nezomrel, že bol v bezvedomí a potom ožil. Podľa ich správy do hrobu nebolo vložené skutočné telo z mäsa a kostí, ale napodobenina tela. Rímski vojaci však tieto lži vyvrátili. Nelámali mu údy, lebo už bol mŕtvy. Na príkaz kňazov mu prebodli bok. Keby nebol býval mŕtvy, táto rana by ho bola okamžite usmrtila.

Ježiša však neusmrtila rana kopijou ani telesné muky na kríži. V okamihu smrti „*zvolal silným hlasom.*“, ([Matúš 27,50](#); [Lukáš 23,46](#)) a prúd krvi a vody z jeho boku bol znakom, že mu puklo srdce. Srdce mu puklo duševnou trýzňou. Zabil ho hriech sveta.

Kristovou smrťou sa rozplynuli nádeje učeníkov. Hľadeli na jeho zavreté viečka a ovisnutú hlavu; videli jeho skrvavené vlasy,

prebodnuté ruky i nohy a ich úzkosť bola neopísateľná. Do samého konca neverili, že zomrie, a nechceli veriť, že je skutočne mŕtvy. Premožený zármutkom pozabudli, že im to sám vopred povedal. Nič z toho, čo im kedysi vravel, ich teraz nevedelo potešiť. Videli len kríž a na ňom krvácajúcu obeť. Budúcnosť videli temnú a beznádejnú. Stratili vieru v Ježiša, no nikdy svojho Pána nemilovali tak ako teraz. Nikdy si ho tak nevážili a nikdy im jeho prítomnosť tak nechýbala ako práve teraz.

[541] Kristovo telo bolo učeníkom drahé aj po jeho smrti. Chceli mu pripraviť dôstojný pohreb, no nevedeli, ako to urobiť. Ježiš bol odsúdený za podvratnú činnosť proti rímskej vláde a ľudia popravení pre takéto zločin boli pochovávaní na pozemku zvlášť vyhradenom pre takých zločincov. Učeník Ján zostal pri kríži s galilejskými ženami. Nemohol opustiť telo svojho Pána a prenechať ho bezcitným žoldnierom, aby ho pochovali na potupnom mieste. Nemohli však tomu zabrániť. Židovskí predstavitelia neboli ochotní vydať im povolenie a na Piláta nemali vplyv.

V tejto tiesnivej situácii pomohli učeníkom Jozef z Arimatie a Nikodém. Títo dvaja muži boli členmi veľrady a poznali sa s Pilátom. Obaja boli bohatí a vplyvní. Rozhodli, že Ježišovo telo treba dôstojne pochovať.

Jozef šiel priamo k Pilátovi so žiadosťou, aby mu vydal Ježišovo telo. Pilát sa len teraz dozvedel, že Ježiš je skutočne mŕtvy. Počul síce rozporné správy o udalostiach pri ukrižovaní, ale správa o Kristovej smrti mu bola zámerne zatajená. Kňazi a poprední muži varovali Piláta pred možnými podvodnými machináciami Kristových učeníkov s jeho telom. Keď vládár počul Jozefovu žiadosť, poslal po veliteľa stotiny, ktorý strážil kríž, a od neho sa dozvedel pravdu o Ježišovej smrti. Ten mu podal správu o golgotských udalostiach, ktoré potvrdili Jozefovo svedectvo.

Pilát vyhovel Jozefovej žiadosti. Kým sa Ján staral o pohreb svojho Majstra, Jozef sa vrátil s Pilátovým povolením a Nikodém doniesol asi sto libier drahocennej zmesi myrhy a aloe na balzamovanie Pánovho tela. Ani najpočetnejší občania Jeruzalema nemohli mať po smrti väčšiu poctu. Učeníci sa divili, keď videli, že títo bohatí poprední muži majú o pohreb ich Pána taký záujem ako oni sami.

Ani Jozef ani Nikodém sa k Spasiteľovi za jeho života verejne nehlásili. Vedeli, že tým by sa vylúčili z veľrady; nazdávali sa však, že mu pri zasadnutiach členov rady môžu svojím vplyvom pomôcť. Na čas sa zdalo, že sa im to darí, ale ľstiví kňazi poznali ich náklonnosť ku Kristovi a zmarili ich plány. Veľrada Ježiša odsúdila a vydala na smrť ukrižovaním za ich neprítomnosti. K mŕtvemu sa už teraz mohli bez obáv prihlásiť. Kým sa učeníci báli otvorene priznať za jeho nasledovníkov, Jozef a Nikodém im prišli verejne pomôcť. Pomoc týchto bohatých a počestných mužov bola v tejto kritickej chvíli veľmi vítaná. Pre mŕtveho Majstra mohli urobiť to, čo si chudobní učeníci dovoliť nemohli; ich zámožnosť a vplyv ich totiž do značnej miery chránili pred zlobou kňazov a popredných mužov.

Ohľaduplne a úctivo vlastnými rukami snímali Ježišovo telo z kríža. Slzy súcitu im vypadli z očí, keď hľadeli na jeho zmučené a prebodnuté telo. Jozef mal novú v skale vytesanú hrobku. Dal ju pripraviť pre seba. Keďže hrobka bola blízko Golgoty, uvoľnil ju teraz pre Ježiša. Spasiteľovo telo spolu s vonnou zmesou od Nikodéma starostlivo zabalili do pláteného prestieradla a odniesli do hrobky. Traja učeníci mu narovnali zmrzačené údy a ranené ruky zložili na hrud'. Galilejské ženy sa prišli podívať, či sa pre mŕtve telo ich milovaného Učiteľa urobilo všetko potrebné. Potom videli, ako bol k hrobovému vchodu privalený veľký kameň; Spasiteľ odpočíval. Ženy zostali pri kríži a pri Kristovom hrobe do samého konca. Už sa stmievalo, keď na mieste odpočinku plakala Mária Magdaléna i ostatné Márie za svojím Pánom. Žialili nad údelom toho, ktorého tak milovali. „Potom sa vrátili..., ale v sobotu podľa prikázania odpočívali.,, **Lukáš 23,56.**

[542]

Bola to nezabudnuteľná sobota nielen pre zarmútených učeníkov, ale aj pre kňazov, popredných mužov, zákonníkov a ľud. Pri západe slnka dňa pripravovania zazneli trúby, ktoré oznamovali začiatok soboty. Začali sa oslavy Veľkej noci, ako sa to robievalo po stáročia, zatiaľ čo ten, ktorého sviatky symbolicky sprítomňovali, ležal v Jozefovej hrobke zabitý bezbožnými rukami. V sobotu chrámové nádvorie zaplnili účastníci veľkonočných sviatkov. Bol tu veľký kňaz z Golgoty vo svojom skvostnom kňazskom rúchu. Kňazi v bielych čiapkach horlivo vykonávali svoje povinnosti. No niektorí z prítomných pocítili určitý nepokoj, keď sa za hriech obetovala krv býkov

a kozlov. Neuvedomovali si, že symbol sa stretol so skutočnosťou, že za hriechy sveta bola prinesená nekonečná Obeť. Nevedeli, že obradné služby stratili význam. Nikdy predtým nehľadeli na tieto obrady s tak rozpornými pocitmi. Trúby, hudobné nástroje a hlasy spevákov zneli zvučne a jasne ako obvykle, ale všetci mali pocit niečoho neobvyklého. Jeden po druhom sa vyzvedali, čo zvláštneho sa prihodilo. Dosiaľ bola svätyňa svätých posvätné strážená, aby do nej nejaký votrelec nevníkol a neznesvätil ju. No teraz bola všetkým odkrytá. Ťažká opona z čistého plátna, umelecky zdobená zlatom, šarlátom a purpúrom bola roztrhnutá od vrchu po spodok. Miesto, kde sa Hospodin stretával s veľkňazom a zjavoval mu svoju slávu, miesto, ktoré bolo Božou prijímacou rezidenciou, je odkryté ako priestor, ktoré Pán už neuznáva. Kňazi slúžili pri oltári v akejsi neblahej predtuche. Nezahalené posvätné tajomstvo svätyne svätých im dávalo tušiť, že sa blíži pohroma.

[543] Golgotské udalosti viedli mnohých k hlbokým úvahám. Od ukrižovania do vzkriesenia sa pre bedlivé skúmanie proroctiev mnohé oči ani nezavreli. Jedni chceli pochopiť plný význam slávených sviatkov, iní sa chceli utvrdiť, že Ježiš nebol tým, za koho sa vydával. Ostatní so zármutkom v srdci hľadali dôkazy, že je pravý Mesiáš. Aj keď s rôznym zámerom, predsa všetci boli presvedčení o tej istej pravde, že totiž v udalostiach niekoľkých posledných dní sa naplnilo proroctvo a že Ukrižovaný je Vykupiteľ sveta. Mnohí z tých, čo prišli k bohoslužbám, nikdy sa už veľkonočných obradov nezúčastnili. Ba ne jeden z kňazov bol presvedčený o Ježišovej pravej podstate. Ich záujem o proroctvo nebol márný; po vzkriesení uznali Krista za Božieho Syna.

Keď Nikodém videl Ježiša na kríži, rozpamätal sa na jeho slová, ktoré počul na Olivovom vrchu: „*Ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto verí, mal v ňom večný život.*“, **Ján 3,14.15**. V onú sobotu, keď Kristus ležal v hrobe, Nikodém mal príležitosť uvažovať. Teraz mu bolo všetko jasné; Ježišove slová mu už neboli tajomstvom. Uvedomoval si, čo všetko stratil tým, že sa k Spasiteľovi nepridal za jeho života. Pripomínal si golgotské udalosti. Kristova príhovorná prosba za tých, čo ho zabili, i jeho odpoveď na žiadosť zomierajúceho lotra sa mocne dotkli srdca tohto učeného člena veľrady. V duchu znova hľadeli na Spasiteľa v jeho smrteľných mukách a znova počul jeho

posledný výkrik: „*Dokonané je!*“, ktorý mu znel ako volanie víťaza. Znova pozoroval záchvevy zeme, spomenul si na zatiahnutú oblohu, na roztrhnutú oponu, na skalné trhliny – a jeho viera bola navždy utvrdená. Práve to, čo učeníkom zmarilo nádeje, Jozefa a Nikodéma presvedčilo o Ježišom božstve. Odvaha pevnej a neochvejnej viery premohla ich obavy.

Kristus nikdy predtým nebudil pozornosť zástupov tak ako teraz, keď ležal v hrobe. Ľudia zo zvyku aj ďalej prinášali svojich chorých a trpiacich na chrámové nádvorie a pýtali sa: Kto nám povie niečo o Ježišovi Nazaretskom? Mnohí prišli zďaleka a hľadali toho, ktorý uzdravoval chorých a kriesil mŕtvych. Všade bolo počuť volanie: Hľadáme Krista-Lekára! Kňazi pri takej príležitosti vyšetrili niekoľkých z tých, čo sa domnievali, že sú nakazení malomocenstvom. Mnohí boli nútení vypočuť, že ich manželia, ženy alebo deti sú označení za malomocných a musia sa rozlúčiť s domovom, zostať bez opatery zo strany priateľov a zďaleka varovať všetkých cudzincov žalostným volaním: „*Nečistý, nečistý!*“, Priateľské ruky Ježiša Nazaretského, ktoré sa nikdy neštítali liečivo sa dotknúť človeka s odporným malomocenstvom, teraz pokojne spočívali na jeho hrudi. Mlčali aj ústa, ktoré na prosbu odpovedali slovami útechy: „*Bud' čistý!*“, [Matúš 8,3](#). Mnohí hľadali súcit a pomoc u veľkňazov a popredných mužov, ale márne. Zrejme chceli mať zasa medzi sebou živého Krista. Dožadovali sa ho dôrazne a s celou vážnosťou. Nechceli sa dať odradiť. Z chrámového nádvorja boli však vytlačení a k bránam boli postavení vojaci, ktorí dostali príkaz, aby dnu nepúšťali tých, čo prišli s chorými či zomierajúcimi a naliehavo sa dožadovali [544] vstupu.

Trpiaci, ktorí prišli v nádeji, že Spasiteľ ich uzdraví, sklamaním omdlievali. V uliciach sa ozýval nárek. Chorí zomierali; chýbal im Ježišov liečivý dotyk. Márne sa ľudia radili so známymi liečiteľmi, nikto sa nevyrovnal tomu, ktorý ležal v Jozefovej hrobke.

Žalostné volanie trpiacich pripomínalo tisícom, že na svete vyhaslo veľké svetlo. Bez Krista sa na zemi rozhostila tma a mrákava. Mnohí z tých, čo volali: „*Ukrižuj ho! Ukrižuj ho!*“, teraz si uvedomovali svoje nešťastie; boli by radi volali: „*Dajte nám Ježiša!*“, keby bol nažive.

Keď sa ľud dozvedel, že Ježiša zabili kňazi, chceli sa dozvedieť viac o jeho smrti. Podrobnosti o jeho výsluchu sa všemožne tajili;

no kým Ježiš ležal v hrobe, tisíce pier vyslovovali jeho meno a ľudia sa všade dozvedeli, ako hanebne bol vypočúvaný a ako neľudsky s ním kňazi a poprední muži zaobchádzali. Rozvážni ľudia žiadali, aby im títo duchovní predstavitelia objasnili starozmluvné proroctvá o Mesiášovi. No pri hľadaní úniku si títo vykladači počínali krajne nerozvážne. Proroctvá týkajúce sa Kristovho utrpenia a smrti nevedeli vysvetliť a mnohí z tých, čo sa pýtali, boli presvedčení, že Písmo sa naplnilo.

Aj keď kňazi spočiatku vychutnávali sladkosť pomsty, nakoniec im zhorkla. Uvedomovali si, že proti sebe majú mienku ľudí; vedeli, že práve tí, ktorých podnecovali proti Ježišovi, sa teraz zhrozili nad svojim hanebným dielom. Títo kňazi sa snažili uveriť tomu, že Ježiš bol podvodník, ale márne. Niektorí z nich boli pri Lazárovom hrobe a videli, ako bol mŕtvemu vrátený život. Chveli sa strachom, aby Kristus sám nevstal z mŕtvych a znova sa im nezjavil. Počuli ho, keď vyhlásil, že má moc život svoj dať a opäť ho vziať. Pripomenuli si, že povedal: „*Zborte tento chrám a za tri dni ho postavím.*“, [Ján 2,19](#). Judáš im prezradil Ježišove slová z rozhovoru s učeníkmi pri poslednej ceste do Jeruzalema: „*Hľa, vystupujeme do Jeruzalema a Syn človeka bude vydaný veľkňazom a zákonníkom. Odsúdia ho na smrť a vydajú pohanom, aby ho vysmiali, zbičovali a ukrižovali, ale tretieho dňa bude vzkriesený.*“, [Matúš 20,18.19](#). Keď tieto slová počuli prvýkrát, vysmiali sa im a znevažovali ich. Teraz si však uvedomili, že Kristove predpovede sa dosiaľ vždy splnili. Keď povedal, že tretieho dňa vstane, kto môže povedať, že to tak nebude? Chceli sa zbaviť týchto myšlienok, ale nemohli. Verili, a predsa sa chveli ako ich otec, diabol.

[545] Keď potom vzrušenie prestalo, do mysle sa im vtierala Kristova podoba. Videli ho, ako vážne a nebojácne stojí pred svojimi nepriateľmi a ako bez jediného reptavého slova znáša ich urážky a tupenie. Všetko, čo sa udialo pri jeho výsluchu a ukrižovaní, nezvratne ich presviedčalo, že je Boží Syn. Uvedomovali si, že sa môže kedykoľvek pred nich postaviť, že z obžalovaného sa môže stať žalobca, z odsúdeného sudca a že zabitý môže oprávnene žiadať smrť svojich vrahov.

Len málo si v túto sobotu odpočinuli. Aj keď by prah pohanského domu neprekročili z obavy, že sa poškvria, neváhali zvolat' radu, aby rozhodla, čo urobiť s Kristovým telom. Smrť a hrob musia

zadržat' toho, ktorého ukrižovali. „Zhromaždili sa veľ'kňazi a farizeji k Pilátovi a povedali: Pane, spomenuli sme si, že ten zvodca povedal ešte zaživa: Po troch dňoch budem vzkriesený. Rozkáž teda zabezpečiť hrob až do tretieho dňa, aby neprišli jeho učeníci, neukradli ho a nepovedali l'udu: Bol vzkriesený! A tak posledný blud bude horší ako prvý. Máte stráž, odvetil im Pilát, chod'te a strážte ho, ako viete., [Matúš 27,62-65](#).

Z príkazu kňazov sa mala jaskynná hrobka zabezpečiť. K otvoru bol privalený veľ'ký kameň. Tento kameň omotali povrazom, jeho konce pripevnili ku skale a zapečatili ich rímskou pečaťou. Kameň sa bez porušenia pečate odvaliť nedal. Okolo hrobu rozostavili stočlennú žoldniersku stráž, ktorá mala zabrániť akýmkoľvek cudzím zásahom. Kňazi sa všemožne postarali o to, aby Kristovo telo zostalo tam, kam bolo uložené. V hrobke bolo tak bezpečne zapečatené, akoby tam malo zostať večne.

Takto sa zhodli a plánovali slabí l'udia. Týchto vrahov ani len nenapadlo, že ich úsilie je márne. No aj týmto počínaním oslávili Boha. Všetko úsilie, ktoré malo Kristovmu zmŕtvychvstaniu zabrániť, stalo sa jeho najmocnejším dôkazom. Čím viac vojakov bude okolo hrobky, tým viac bude svedkov jeho zmŕtvychvstania. Duch Svätý celé stáročia pred Kristovou smrťou slovami žalmistu vyhlásil: „Prečo sa búria národy a l'udia vymýšľajú daromnosti? Spolčujú sa pozemskí králi, vládcovia sa spolu radia proti Hospodinovi a jeho Pomazanému... Ten, ktorý tróni v nebesiach, sa smeje, Pán sa vysmieva., [Žalm 2,1-4](#). Ani rímske stráže ani rímske zbrane nemohli zadržat' Pána života v hrobe. Blížila sa hodina jeho vyslobodenia.

81. kapitola — Pán vstal

Pomaly sa mýňala noc prvého dňa týždňa. Najväčšia tma bola práve pred úsvitom. Kristus bol dosiaľ v zajatí tiesnivého hrobu. Veľký kameň bol na svojom mieste; rímska pečat' bola neporušená a rímski žoldnieri boli na stráži. Boli tu však aj neviditeľní pozorovatelia. Naokolo sa zhromaždili zástupy padlých anjelov. Keby bolo možné, knieža temnoty s celou svojou odbojnou armádou by bol nechal hrob s Božím Synom navždy zapečatený. K hrobke sa však zišiel aj nebeský zástup. Strážili ju mocní anjeli a chystali sa privítať Knieža života.

„Hľa, nastalo veľké zemetrasenie, lebo anjel Pánov zostúpil z neba.,, Matúš 28,2. Tento anjel vyzbrojený Božou mocou opustil nebeské príbytky. Predchádzali ho jasné lúče Božej slávy a osvecovali mu cestu. *„Strážcovia sa triasli zo strachu pred ním a ostali ako mŕtvi.,, Matúš 28,4.*

Kňazi a poprední muži, kde je moc vašich stráží?! Odvážni vojaci, ktorí sa nikdy nezľakli ľudskej sily, sú teraz ako zajatci bez meča a luku. Nehľadeli do tváre nejakého smrteľného bojovníka; je to tvár najmocnejšieho Pánovho anjela. Tento posol zastáva miesto, ktoré kedysi zastával satan. On kedysi na betlehemských pahorkoch zvestoval Kristovo narodenie. Pod jeho dotyk sa zachvieva zem. Zástupy temnoty utekajú, a keď odvalí uje kameň, akoby sa na zem rútili nebesá. Vojaci vidia, že balvan odsúva ako kamienok, a počujú jeho slová: Syn Boží, vyjdi; Otec ťa volá. Vidia vychádzať Ježiša z hrobu a počujú, ako nad otvorenou hrobkou oznamuje : *„Ja som vzkriesenie i život.,, Ján 11,25.* Pri tomto majestátnom a slávnom zmŕtvychvstaní sa anjelský zástup skláňa pred Vykupiteľom a víta ho chválospevmi.

Zemetrasenie oznamovalo hodinu, keď Kristus položil svoj život, a ďalšie zemetrasenie oznamovalo okamžik, keď si ho znova víťazne vzal. Ten, ktorý premohol smrť a hrob, vyšiel z neho ako víťaz pri záchvevoch zeme, oslnivých bleskoch a za rachotu hromov. Pri svojom návrate *„zatrasie nielen zemou, ale aj nebom.,, „Zem*

sa zakláti, zapotáca ako opilec a zakolíše sa ako koliba., „Nebesá sa zvinú ako knižný zvitok., „Živly sa pál'avou rozplynú, aj zem, aj diela, ktoré sú na nej., Ale „Hospodin je útočišť'om svojmu ľ'udu a pevnosť'ou synom Izraelovým.,, [Židom 12,26](#); [Izaiáš 24,20](#); [34,4](#); [2. Petra 3,10](#); [Joel 3,16](#) (ROH); [Joel 4,16](#) (ECAV).

Pri Ježišovej smrti vojaci videli, ako sa zem na poludnie zahalila tmou; pri vzkriesení videli, ako žiara anjelov osvecuje noc a obyvatel'ov neba počuli spievať' víť'azné a radostné chválospevy: Ty si premohol satana a mocnosti temnôt, ty si víť'azstvom pohltil smrť'!

[547]

Kristus vyšiel z hrobu oslávený a rímski vojaci ho videli. Svoj pohľad upierali do tváre toho, ktorému sa ešte nedávno vysmievali a ktorého tupili. V tejto oslávenej Bytosti videli väžňa, s ktorým sa stretli v súdnej sieni a ktorému splietali trňovú korunu. Bol to ten, ktorý neodporoval Pilátovi ani Herodesovi a nechal sa kruto bičovať'. Bol to ten, ktorý bol pribitý na kríž, pod ktorým kňazi a poprední muži celkom sebaisto potriasali hlavou a vraveli: „*Iných zachraňoval, sám seba nemôže zachrániť!*,, [Matúš 27,42](#). Bol to ten, ktorého pochovali v Jozefovej novej hrobke. Na príkaz z neba bol však tento väzeň prepustený. Ani celé horstvá pri vchode do hrobky by mu z nej nezabránili vyjsť'.

Pri pohľ'ade anjelov na osláveného Spasiteľ'a rímski vojaci padli a zostali ležať' ako mŕtvi. Keď' sa im nebeský sprievod stratil z očí, vstali, a ako im len rozochvené nohy stačili, utekali k záhradnej bráne. Tackali sa ako opití, ponáhľ'ali sa do mesta. Cestou označovali každému, koho stretli, aké obdivuhodné veci sa udiali. Šli k Pilátovi, ale ich správa sa dostala k židovským predstaviteľ'om a hlavné kňazi a poprední muži si ich dali zavolať', aby prišli najprv k nim. Vojaci vyzerali akosi divne. Strachom rozochvení a pobledlí svedčili o Kristovom zmŕtvychvstaní; rozpovedali všetko, čo a ako videli. Nemali čas vymýšľ'at' si alebo hovoriť' niečo iné než pravdu. Len s námahou vysvetľ'ovali: Bol to Boží Syn, ktorý bol ukrižovaný; počuli sme, keď' anjel vyhlásil, že on je Majestát neba a Kráľ' slávy.

Tváre kňazov smrteľ'ne pobledli. Kaifáš chcel prehovoriť'. Pery sa mu pohybovali, no nemohli nič vysloviť'. Vojaci chceli odísť' z radnej siene, ale nebeský anjel ich zastavil. Kaifáš nakoniec predsa len prehovoril. Povedal: Počkajte, počkajte! Nikomu nevravte, čo ste videli.

Kňazi potom vojakov navádzali, aby podávali lživú správu: „*Hovorte: V noci prišli jeho učeníci a ukradli ho, kým sme my spali.*“, [Matúš 28,13](#). Tu sa kňazi prepočítali. Ako mohli vojaci povedať, že učeníci ukradli telo, kým oni spali? Keď spali, ako mohli vedieť, čo sa vlastne stalo? A keby sa ukázalo, že učeníci ukradli Kristovo telo, nemali by kňazi odsúdiť najprv vojakov? Konečne, keby stráže pri hrobe zaspali, neboli by kňazi u Piláta obvinili najprv ich?

[548] Vojaci sa hrozili pomyslenia, že by sa mali sami obviniť, že na stráži zaspali. To sa trestávalo smrťou. Mali by falošne svedčiť, klamať ľud a ohrozovať si život? Či nesplnili svoju neľahkú úlohu bdelych strážcov? Ako by obstáli na súde, keby mali, hoc aj za peniaze, proti sebe krivo prisahať?

V snahe obávané svedectvo umlčať kňazi sľúbili strážcom ochranu a uistili ich, že tak ako oni ani Pilát nechce, aby sa táto správa rozšírila. Rímski vojaci potom predali Židom svoju poctivosť za peniaze. Ku kňazom prišli s najúchvatnejším posolstvom pravdy, odchádzali s mešcom peňazí a s lživou správou, ktorú im do úst vložili kňazi.

Medzitým sa správa o Kristovom zmŕtvychvstaní dostala k Pilátovi. Hoci Pilát bol za Kristovu smrť zodpovedný, zostal pomerne pokojný. Aj keď Spasiteľ a odsúdil proti svojej vôli a s určitým pocitom ľútosť, až dosiaľ nepocítil nijaké prenikavé výčitky svedomia. Teraz sa v hrôze uzavrel vo svojom dome a nechcel nikoho vidieť. Kňazi sa však k nemu predsa len dostali a rozpovedali mu, čo sami ľstivo zosnovali. Žiadali ho, aby odpustil strážcom, že zanedbali svoju povinnosť. Skôr ako s tým súhlasil, sám osobne vypočul strážcov. Vojaci sa z obavy o svoju bezpečnosť neodvažovali nič zatajiť a Pilát sa od nich dozvedel všetko, čo sa stalo. Celú záležitosť ďalej nerozvádzať, no od tej chvíle nemal pokoj.

Satan jasal, keď bol Ježiš pochovaný. Dúfal, že Spasiteľ neožije. Robil si nárok na Pánovo telo a okolo hrobu postavil svoju stráž, ktorá mala Krista držať vo väzení. Bol rozzúrený, keď jeho anjeli utiekli pred nebeským poslom. Keď však videl z hrobky vychádzať víťazného Krista, vedel, že jeho kráľovstvo sa končí a on nakoniec zahynie.

Keď kňazi Krista usmrtili, stali sa satanovými pomocníkmi. Teraz mal nad nimi plnú moc. Padli do osídiel, z ktorých nevideli únik, preto sa rozhodli ďalej bojovať proti Kristovi. Keď počuli o jeho

vzkriesení, báli sa hnevu ľudu. Uvedomovali si, že sú ohrození. Ich jedinou nádejou bolo dokázať, že Kristus je podvodník a poprieť jeho zmŕtvychvstanie. Podplatili vojakov a zabezpečili si Pilátovo mlčanie. Svoje lživé správy rozniesli široko-d'aleko. Boli však svedkovia, ktorých nemohli umlčať. Mnohí ľudia počuli svedectvo vojakov o Kristovom vzkriesení. Niektorí z tých, čo s Kristom vstali z mŕtvych, ukázali sa mnohým a dosvedčili, že Kristus vstal. Kňazi sa dozvedeli o svedectve tých, čo zmŕtvychvstalých videli a počuli ich uistenie. Kňazi i poprední muži trpeli hrôzou, aby sa azda na ulici či vo svojom dome nestretli so samým Kristom. Necítili sa nikde bezpeční. Pred Božím Synom boli kľučky a závary zbytočné. Dňom i nocou ich desila strašná scéna v súdnej sieni, keď volali: „*Jeho krv na nás a na naše deti!*“, [Matúš 27,25](#). Na tento výjav nemali nikdy zabudnúť. A nikdy nemali ani pokojne zaspať.

[549]

Keď pri Kristovej hrobke zaznel hlas mocného anjela: „*Otec t'a volá,*“, Spasiteľ vstal živý, lebo je pôvodcom života. Teraz sa potvrdili jeho slová: „*Dávam svoj život a zase si ho vezmem. Nik mi ho neberie. Ja ho dávam sám od seba. Mám moc dať ho a mám moc zasa si ho vziať.*“, [Ján 10,17.18](#). Teraz sa naplnilo proroctvo, ktoré povedal kňazom a popredným mužom: „*Zborte tento chrám a za tri dni ho postavím.*“, [Ján 2,19](#).

Nad Jozefovou otvorenou hrobkou mohol Kristus víťazne vyhlásiť: „*Ja som vzkriesenie a život.*“, [Ján 11,25](#). To môže povedať len Boh. Všetky stvorené bytosti žijú len z Božej vôle a moci. Ich život závisí od Boha. Od najvyššieho serafína až po najmenšiu živú bytosť – všetko čerpá život z večného Zdroja. Len ten, ktorý je jedno s Bohom, mohol povedať, že má moc život dať a má moc zase ho vziať. Vo svojej božskej prirodzenosti Kristus mal moc zlomiť putá smrti.

Kristus vstal z mŕtvych ako prvotina tých, čo zosnuli. Bol skutočným snopkom prvotín a vstal z mŕtvych v deň, keď mal byť snopok predložený Hospodinovi. Tento symbolický obrad mal v onej dobe už vyše tisícročnú tradíciu. Ľudia brali prvé klasy a keď na Veľkú noc prichádzali do Jeruzalema, obracali tento snopok prvotín pred Hospodinom ako obeť vd'aky. Len potom mohli použiť aj ostatné obilie a zviazať ho do snopov. Snopok obetovaný Bohu predstavoval žatvu. Podobne aj Kristus predstavoval prvotinu onej veľkej duchovnej žatvy, ktorá sa pozbierala pre Božie kráľovstvo. Jeho vzkriesenie

je predobrazom a zárukou zmŕtvychvstania všetkých spravodlivých mŕtvych. „Ak veríme, že Ježiš zomrel a vstal z mŕtvych, tak Boh aj tých, čo zosnuli, skrze Ježiša privedie s ním.,, 1. [Tesaloničanom 4,14](#).

Keď Kristus vstal z mŕtvych, vyviedol mnohých zajatcov. Zemetrasenie pri jeho smrti im otvorilo hroby, a keď Kristus vstal, vyšli s ním. Boli to tí, čo boli povolaní do Božieho diela a vydávali svedectvo o pravde i za cenu života. Teraz mali byť svedkami toho, ktorý ich vzkriesil z mŕtvych.

Ježiš za svojej pozemskej služby kriesil mŕtvych. Vzkriesil syna naimskej vdovy, Jairovu dcéru a Lazára. Tí však neboli nesmrteľní. Aj po vzkriesení ich čakala smrť. No tí, čo vstali z hrobu pri Kristovom vzkriesení, vstali k večnému životu. Vstúpili s ním na nebesá ako dôkaz jeho víťazstva nad smrťou a hrobom. Títo, povedal Kristus, nie sú už satanovými zajatcami; vykúpil som ich. Vyviedol som ich z hrobu ako prvotinu svojej moci, aby boli tam, kde som ja, a aby už nikdy neokúsili smrť ani zármutok.

[550] Títo ľudia odišli do mesta, mnohým sa ukázali a povedali: Kristus vstal z mŕtvych a my sme vstali s ním. Tak bola zvečnená posvätná pravda o vzkriesení. Zmŕtvychvstalí svätí dosvedčili pravdivosť slov: „*Tvoji mŕtvi budú žiť, mŕtve telá vstanú,*,, [Izaiáš 26,19](#). Ich vzkriesenie bolo dôkazom naplnenia proroctva: „*Precitnú a jasat' budú tí, čo bývajú v prachu; ved' tvoja rosa je rosou svetla; a zem zrodí duchov zomrelých,*,, [Izaiáš 26,19](#).

Veriacemu je Kristus vzkriesením i životom. Život, ktorý pre hriech zahynul, je v Spasiteľovi obnovený, lebo on má život sám v sebe a oživuje, koho chce. On má právo dávať ľuďom nesmrteľnosť. Život, ktorý ako človek obetoval, berie späť a dáva ho ľuďom. Povedal: „*Ja som prišiel, aby život mali a aby ho mali hojnejšie,*,, [Ján 10,10](#). „*Kto sa napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude žízniť naveky. A voda, ktorú mu dám, stane sa v ňom prameňom vody prúdiacej do večného života,*,, „*Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň,*,, [Ján 4,14](#); [6,54](#).

Pre veriaceho smrť nie je podstatná. Kristus o nej hovorí ako o nepatrnom okamžiku. „*Kto zachová moje slovo, neuvidí smrti naveky,*,, [Ján 8,51.52](#). Pre kresťana je smrť len spánkom, chvíľou ticha a tmy. Život je skrytý s Kristom v Bohu a „*keď sa zjaví Kristus, váš život, vtedy sa aj vy zjavíte s ním v sláve,*,, [Kološanom 3,4](#).

Mŕtvi počuli výkrik z kríža „*Dokonané je!*“, Prenikol hrobové násypy a prebudil spiacich mŕtvych. Tak to bude, keď z neba zaznie Kristov hlas. Tento hlas prenikne hroby, otvorí hrobky a mŕtvi v Kristovi vstanú. Pri Spasiteľovom vzkriesení sa otvorilo niekoľko hrobov, ale pri jeho druhom príchode jeho hlas budú počuť všetky Božie deti a vyjdú zo svojich hrobov v sláve nesmrteľného života. Tá istá moc, ktorá z hrobky vyviedla Krista, privedie k životu aj jeho cirkev a oslávi ju s ním „*nad každé kniežatstvo, mocnosť, silu a panstvo a nad každé iné meno, ktoré možno vysloviť nielen v tomto veku, ale aj v budúcom*“, [Efezským 1,21](#).

82. kapitola — „Prečo plačeš?„

Ženy, ktoré stáli pod Kristovým krížom, čakali na zakončenie sobotného dňa. Včasne zrána prvého dňa týždňa šli k hrobu a vzali so sebou voňavé masti, aby pomazali Spasiteľovo telo. Nemysleli na jeho zmŕtvychvstanie. Slnko nádeje im pohaslo a v srdci sa rozhostila tma. Cestou spomínali na Kristove skutky milosrdenstva a na jeho potešujúce slová. Nespomenuli si však na prísľub: „*Zase vás uvidím*„, [Ján 16,22](#).

Keď sa blížili k záhrade, netušili, čo sa práve deje, a medzi sebou sa pýtali: „*Kto nám odvalí kameň pred vchodu do hrobu?*„, [Marek 16,3](#). Vedeli, že samy na to nestačia, no aj tak šli ďalej. Vtom sa nebo náhle rozsvietilo slávou, ktorá neprichádzala z vychádzajúceho slnka. Zem sa zachvela. Videli, že veľký kameň je odvalený. Hrob bol prázdny.

Ženy neprišli k hrobu z jedného smeru. Mária Magdaléna prišla prvá a keď videla, že kameň je odvalený, ponáhl'ala sa to oznámiť učeníkom. Medzitým prišli aj ostatné ženy. Svetlo ožiarovalo hrob, ale Ježišovo telo v ňom nebolo. Keď tu chvíľu vyčkávali, náhle zistili, že nie sú samy. Pri hrobe sedel mladý muž v žiarivom rúchu. Bol to anjel, ktorý odvalil kameň. Prišiel v ľudskej podobe, aby nevyľ'akal týchto Ježišových priateľov. Obklopovala ho však nebeská sláva, ktorá vyľ'akala ženy. Chceli ujsť, no anjel ich zastavil slovami: „*Vy sa nebojte! Lebo viem, že hl'adáte Ježiša, toho ukrižovaného. Niet ho tu, lebo bol vzkriesený, ako povedal. Pod'te, pozrite si miesto, kde ležal. A chytró chod'te povedať jeho učeníkom: Bol vzkriesený*„, [Matúš 28,5-7](#). Ženy sa znova podívali do hrobky a opäť počuli to obdivuhodné uistenie. Iný anjel v ľudskej podobe im povedal: „*Prečo hl'adáte živého medzi mŕtvymi? Niet ho tu, vstal z mŕtvych. Spomeňte si, ako vám rozprával, keď bol ešte v Galilei: Syna človeka musia vydat' hriešnikom do rúk a ukrižovať ho, ale tretieho dňa musí vstať z mŕtvych*„, [Lukáš 24,5-7](#).

Vstal, vstal! Ženy si to stále opakovali. Vzácné masti už nepotrebujú. Spasiteľ žije, nie je mŕtvy. Rozpamätávajú sa, že keď hovoril

o svojej smrti, povedal, že vstane. Aký to deň pre svet! Ženy náhle odišli od hrobu a „*so strachom i veľkou radost'ou bežali to oznámit' jeho učeníkom,*„. [Matúš 28,8](#).

Mária nepočula túto potešujúcu zvest'. Šla k Petrovi a Jánovi so smutnou správou: „*Odniesli Pána z hrobu a nevieme, kam ho položili,*„ [Ján 20,2](#). Učeníci bežali k hrobu a presvedčili sa, že je to tak, ako povedala Mária. Videli rubáš i prestieradlo, ale nenašli svojho Pána. Predsa tu však bolo svedectvo, že Ježiš vstal. Posmrtné rúcho nebolo nedbalo pohodené, ale starostlivo zložené, všetko na svojom mieste. Ján „*videl i uveril,*„. [Ján 20,8](#). Dosiaľ nechápal Písmo, že Kristus musí vstať z mŕtvych, no spomenul si, že Spasiteľ im svoje zmŕtvychvstanie predpovedal.

Hrobové rúcha poukladal sám Kristus. Keď sa mocný anjel k hrobu priblížil, pridal sa k nemu iný, ktorý s ostatnými strážil Pánovo telo. Keď anjel z neba odvalil kameň, druhý vošiel do hrobu a rozviazal prestieradlá, v ktorých bolo Spasiteľovo telo zabalené. Spasiteľ ich však sám poskladal a patrične uložil. Ten, ktorý riadi hviezdne svety i atómy hmoty, nepokladá nič za bezvýznamné. Celé jeho dielo sa vyznačuje poriadkom a dokonalosťou.

Mária šla k hrobu za Jánom a Petrom; keď sa však oni vrátili do Jeruzalema, ona zostala tu. Pri pohľade na prázdny hrob jej srdce zvierala úzkosť. Náhle uvidela v hrobke dvoch anjelov, jedného tam, kde Ježiš mal hlavu, a druhého pri nohách. Pýtali sa jej: „*Žena, prečo plačeš?*„ Odpovedala: „*Odniesli môjho Pána a neviem, kam ho položili,*„. [Ján 20,13](#).

Potom sa odvrátila aj od anjelov v domnení, že musí vyhl'adať niekoho, kto by jej povedal, čo sa stalo s Ježišovým telom. Vtom ju niekto oslovil: „*Žena, prečo plačeš? Koho hľadáš? Ona mu v domnení, že je to záhradník, povedala: Pane, ak si ho ty odniesol, povedz mi, kam si ho položil, a ja si ho vezmem,*„. [Ján 20,15](#). Keby sa táto boháčova hrobka zdala byť pre Ježiša príliš vznešeným hrobom, sama by sa mu postarala o miesto odpočinku. Bol tu hrob vyprázdnený Ježišovým slovom pri vzkriesení Lazára. Nemohol by byť hrobom Pánovým? Cítila, že veľkou útechou v zármutku jej môže byť vedomie, že sa smie postarať o drahé telo Ukrižovaného.

Teraz ju už však Ježiš oslovil svojím známym hlasom: „*Mária!*„, Tu poznala, že sa jej neprihovoral niekto cudzí, a keď sa obrátila, videla pred sebou Krista. Vo svojej radosti zabudla, že bol ukrižo-

vaný. Bežala mu oproti, akoby mu chcela objat' nohy, a povedala: „*Rabbuni!*“, Ježiš však vystrel ruku a povedal: „*Nedotýkaj sa ma, lebo som ešte nevstúpil k Otcovi, ale chod' k mojim bratom a povedz im: Vstupujem k svojmu Otcovi a k vášmu Otcovi, k svojmu Bohu a k vášmu Bohu.*“, [Ján 20,16.17](#). A Mária šla oznámiť radostnú zvesť učeníkom.

[553] Ježiš odmietol prijať poctu svojho ľudu, kým nemal istotu, že Otec jeho obeť prijal. Vstúpil do nebeských príbytkov a od samého Boha počul uistenie, že jeho výkupné za hriechy človeka je dostačujúce, že pre jeho krv môžu všetci získať večný život. Otec podpísal zmluvu dohodnutú s Kristom, že prijme kajúcneho a poslušného človeka a bude ho milovať, ako miluje svojho Syna. Kristus mal dokončiť svoje dielo a splniť svoj sľub, že „*človeka urobí vzácnejším ako rýdze zlato a ľudí ako zlato ofírske.*“, [Izaiáš 13,12](#). Všetku moc na nebi i na zemi dostalo Knieža života a vrátilo sa k svojim nasledovníkom žijúcim vo svete hriechu, aby im udelilo zo svojej moci a slávy.

Kým Spasiteľ bol v Božej prítomnosti a pre svoju cirkev prijímal dary, učeníci mysleli na jeho prázdny hrob, trúchlili a plakali. Deň, ktorý bol pre celé nebesá dňom radosti, pre učeníkov bol dňom neistoty, zmätku a rozpakov. Ich nevera vo svedectvo žien je dôkazom toho, ako ich viera ochabla. Správy o Kristovom vzkriesení sa natoľko líšili od toho, čo očakávali, že im nemohli uveriť. Nazdávali sa, že je to príliš úchvatné, než aby to mohla byť pravda. Počuli už toľko názorov a teórií učene sa tváriacich saducejov, že zvesť o vzkriesení vyvolávala v nich nejasné predstavy. Nemali potuchy, čo vzkriesenie z mŕtvych znamená. Neboli ani schopní túto veľkú udalosť pochopiť.

Anjeli povedali ženám: „*Chod'te a povedzte jeho učeníkom, i Petrovi, že vás predchádza do Galiley. Tam ho uvidíte, ako vám povedal.*“, [Marek 16,7](#). Títo anjeli strážili Krista počas jeho pozemského života. Boli svedkami jeho odsúdenia a ukrižovania. Počuli, čo povedal svojim učeníkom. Vyplývalo to z ich posolstva učeníkom a malo ich presvedčiť o jeho pravdivosti. Tieto slová mohli pochádzať len od poslov zmŕtvychvstalého Pána.

Anjeli povedali: „*Povedzte jeho učeníkom a Petrovi.*“, Od Kristovej smrti trýznili Petra výčitky svedomia. Stále myslel na to, ako hanebne zradil Pána, i na Spasiteľov láskavý a úzkostlivý pohľad.

Zo všetkých učeníkov trpel najviac. Dostal uistenie, že jeho pokánie bolo prijaté a že hriech mu bol odpustený. Text ho uvádza menovite.

„*Povedzte jeho učeníkom, i Petrovi; že vás predchádza do Galiley. Tam ho uvidíte, ako vám povedal.*„, Všetci učeníci opustili Ježiša a výzva na stretnutie sa týkala všetkých. Nezavrhol ich. Keď im Mária Magdaléna povedala, že videla Pána, tlmočila im výzvu na stretnutie v Galilei. Toto posolstvo počuli ešte aj tretíkrát. Ježiš sa po odchode k Otcovi ukázal ostatným ženám a povedal im: „*Bud' te pozdravené! Ony pristúpili, objali mu nohy a klaňali sa mu. Vtedy im Ježiš povedal: Nebojte sa! Chod'te, oznámte mojim bratom, aby šli do Galiley. Tam ma uvidia!*„, [Matúš 28,9.10](#).

Kristovo prvé dielo na zemi po vzkriesení malo presvedčiť učeníkov o jeho stálej láske a nežnej ohľaduplnosti voči nim. Opätovne sa im zjavoval na dôkaz toho, že je ich živým Spasiteľom, že zlomil okovy hrobu a že ho nepriateľská smrť nemohla ďalej pútať; zjavil im to isté láskyplné srdce, ktoré mal ako ich milovaný Učiteľ. Chcel ich zomknúť ešte vrúcnejšími spojivami lásky. Povedal: „*Chod'te, oznámte mojim bratom, aby šli do Galiley.*„

[554]

Keď učeníci počuli túto jasnú výzvu, pripomenuli si, ako im Kristus svoje zmŕtvychvstanie predpovedal. Ani teraz sa však nevedeli radovať. Nemohli sa zbaviť svojich pochybností a rozpakov. Nechceli veriť, ani keď im ženy tvrdili, že videli Pána. Nazdávali sa, že mali nejaké videnie.

Zdalo sa, že je tu zmätok na zmätok. Na šiesty deň týždňa videli zomierať svojho Pána; v prvý deň nového týždňa nemali už ani jeho telo a boli obvinení, že ho ukradli, aby oklamali ľudí. Tieto falošné obvinenia, ktoré sa proti nim hromadili, nesnažili sa ani vyvracať. Báli sa nepriateľských kňazov a hnevu ľudu. Túžili po prítomnosti Ježiša, ktorý im pomohol v každej tiesni.

Často si opakovali slová: „*My sme dúfali, že on vykúpi Izraela.*„, [Lukáš 24,21](#). Osamelí s uboleným srdcom spomínali na jeho slová: „*Lebo, keď toto robia so zeleným stromom, čo sa bude diať so suchým?*„, [Lukáš 23,31](#). Zišli sa vo vrchnej sieni, zavreli sa a zabezpečili dvere vo vedomí, že osud milovaného Učiteľa môže byť každú chvíľu aj ich údelom.

Po celý ten čas sa však mohli tešiť z vedomia, že Spasiteľ vstal z mŕtvych. Mária v záhrade plakala, keď vedľa nej stál Ježiš. Slzy jej

tak zaslepili oči, že ho nepoznala. Smútok ovládol srdcia učeníkov natoľko, že neverili anjelskej zvesti ani slovám Krista samého.

Koľkí dosiaľ robia to, čo robili títo učeníci! Koľkí zúfalo opakujú Máriin výkrik: „*Odniesli môjho Pána a neviem, kam ho položili*„! [Ján 20,13](#). Koľkým by Spasiteľ mohol povedať: „*Prečo plačeš? Koho hľadáš?*„ Je blízko nich, no ich zaslzené oči ho nevidia. Oslovuje ich, oni mu však nerozumejú.

Kiežby zodvihli sklonenú hlavu a otvorili oči, aby ho uvideli, a kiežby uši počuli jeho hlas! „*Chytro chod'te povedať jeho učeníkom!*„ [Matúš 28,7](#). Povedzte im, aby nehľadeli na Jozefovu novú hrobku zavalenú veľkým kameňom a zabezpečenú rímskou pečaťou. Kristus tam nie je. Nehľadajte ani do prázdneho hrobu. Nesmúťte ako tí, čo sú bez nádeje a bez pomoci. Ježiš žije, a pretože on žije, aj my budeme žiť. Nech z vd'ačných srdc, z vd'ačných pier, ktorých sa dotkol svätý oheň, zaznie radostná pieseň: Kristus vstal! On žije, aby sa prihováral za nás. Chopme sa tejto nádeje, ktorá bude duši istou a vyskúšanou kotvou. Verte a uvidíte Božiu slávu.

[555]

Neskoro popoludní v deň vzkriesenia šli dvaja učeníci do Emauz, mestečka vzdialeného asi dvanásť kilometrov od Jeruzalema. Títo učeníci nezastávali nijaké popredné miesto v diele, ktoré konal Kristus, úprimne však v neho verili. Po príchode do Jeruzalema na veľkonočné sviatky ich posledné udalosti veľmi znepokojili. Ráno sa dopočuli, že Ježišovo telo sa v hrobe nenašlo, a dozvedeli sa aj o ženách, ktoré videli anjelov a stretli sa s Ježišom. Teraz sa vracali domov, aby o tom všetkom na modlitbách uvažovali. Boli skormútení a cestou sa zhovárali o odsúdení a ukrižovaní Pána. Nikdy predtým neboli tak krajne zmalomysel'není. Bez nádeje a bez viery šli v tóni kríža.

Neboli ešte d'aleko, keď sa k nim pripojil neznámy cudzinec. Vo svojej neistote a sklamaní ho ani príliš nevnímali. Pokračovali v rozhovore a čo mali na srdci, prejavili nahlas. Uvažovali o Kristovom učení, ktoré zrejme nemohli pochopiť. Keď hovorili o tom, čo sa stalo, Ježiš ich chcel potešiť. Pozoroval ich zármutok, chápal ich rozpory a zmätené predstavy, ktoré ich privádzali na myšlienku: Môže byť tento človek, ktorý strpel také poníženie, Kristus? Nevedeli zmierniť žiaľ a rozplakali sa. Ježiš vedel, že ho milujú. Chcel im zotrieť slzy, potešiť ich a naplniť radosťou. No najprv ich musel poučiť o tom, na čo nemali nikdy zabudnúť.

Spýtal sa ich: *„O čom sa takto idúcky zhovárate? A oni sa zastavili zronení. Jeden z nich, menom Kleofáš, mu povedal: Ty si vari jediný návštevník Jeruzalema, ktorý nevie, čo sa tam po tieto dni stalo!„* Rozpovedali mu, ako sa sklamali vo svojom Majstrovi, ktorý bol *„mocným v čine i v reči pred Bohom aj pred všetkými ľuďmi„*; ktorého však *„veľkňazi a naši poprední muži dali odsúdiť na smrť a ukrižovali„*. Sklamane a rozochvene však dodali: *„My sme dúfali, že on vykúpi Izrael. Dnes je už tretí deň, ako sa to všetko stalo„*, [Lukáš 24,17-21](#).

Títo učeníci sa však, napodiv, nerozpamätali na Kristove slová a neuvedomili si, že predpovedal udalosti, ktoré sa práve stali! Neuve-

[557] domovali si, že posledná časť jeho predpovede sa práve tak naplní ako prvá a že tretieho dňa vstane z mŕtvych. Práve na to mali pamätať. Kňazi a poprední muži na to nezabudli. Druhého dňa, „*teda po prípravnom dni, sa zhromaždili veľkňazi a farizeji k Pilátovi a povedali: Pane, spomenuli sme si, že ten zvodca povedal ešte zaživa: Po troch dňoch budem vzkriesený.*“, [Matúš 27,62.63](#). Učeníci si však na tieto slová nespomenuli.

On im povedal: „*Vy nerozumní, tupí srdcom na to, aby ste uverili všetko, čo hovorili proroci! Či nemusel Mesiáš toto všetko pretrpieť, a tak vojsť do svojej slávy?*“, [Lukáš 24,25](#). Učeníci sa divili, kto je asi tento cudzinec, ktorý im číta myšlienky a hovorí tak úprimne, prívetivo, súcitne a najmä nádejne. Odvtedy, čo bol Kristus zradený, začala sa v nich prebúdzat' nádej. Častejšie sa na svojho spoločníka vážne zadívali a mali dojem, že hovorí, ako hovorieval Kristus. Veľmi sa divili a srdce sa im nadchlo radostným očakávaním.

Kristus začal od Mojžiša, samého začiatku biblických dejín, a vyložil im tie výroky Písma, ktoré sa týkali jeho samého. Keby sa im bol dal poznať, srdce by sa im upokojilo. Radosť by bola úplná, po ničom inom by netúžili. Musel im však objasniť svedectvá predobrazov a starozmluvných proroctiev. O tie sa mala opierať ich viera, Kristus ich nepresviedčal nijakým zázrakom. Predovšetkým im vysvetľoval Písmo. Kristovu smrť pokladali za zmarenie všetkých nádejí. Na základe prorokov im teraz ukázal, že je to najmocnejší dôkaz pre ich vieru.

Ježiš upozornil týchto učeníkov na význam starozmluvného svedectva o jeho poslaní. Mnohí dnešní vyznavači kresťanstva odmietajú Starú zmluvu v domnení, že už neplatí. No Kristus tak neučil. Cenil si ju natoľko, že raz povedal: „*Ak neposlúchajú Mojžiša a prorokov, nedajú sa presvedčiť ani keby niekto vstal z mŕtvych.*“, [Lukáš 16,31](#).

Kristus prostredníctvom patriarchov a prorokov oslovuje ľudí od Adama až do konca času. Spasiteľ je práve tak obsahom Starej zmluvy ako Novej. Právě svetlo z proročkej minulosti jasne a majestátne osvecuje Kristov život i novozmluvnú zvesť. Kristove divy sú dôkazom jeho božstva; no mocnejší dôkaz, že je Vykupiteľom sveta, nachádzame v zrovnaní starozmluvných proroctiev s obsahom Novej zmluvy.

Kristus na základe prorociev významne poopravil predstavu učeníkov ohľadne zmyslu svojho vtelenia. Ich predstava, podľa ktorej Mesiáš zasadne na trón a prevezme kráľovskú moc podľa túžob ľudu, bola falošná. Odporovala správne chápaniu jeho zostupu z najvyššej slávy na najnižšie miesto, aké len mohol zaujať. Kristus chcel, aby jeho učeníci mali predstavy v každom ohľade správne a jasné. Pokiaľ možno, musia pochopiť aj kalich utrpenia, ktorý mu bol pripravený. Vysvetlil im, že ten strašný zápas, ktorý dosiaľ nevedeli pochopiť, bol naplnením zmluvy pred stvorením sveta. Kristus musel zomrieť, ako musí zomrieť každý priestupník zákona, ak zotrvá v hriechu. To všetko sa muselo stať, no neskončí sa to porážkou, ale slávnym, večným víťazstvom. Ježiš im povedal, že pre záchranu sveta z hriechu treba vynaložiť všetko úsilie. Jeho nasledovníci musia žiť tak, ako žil on, a pracovať, ako on pracoval, s pevným a vytrvalým úsilím.

[558]

Kristus týmto rozhovorom osvecoval myseľ svojich učeníkov, aby pochopili Písmo. Učeníci boli síce unavení, ale rozhovor neochaboval. Spasiteľove slová boli slová života a istoty. Duchovný zrak učeníkov bol však ešte stále zastretý. Keď im hovoril o zničení Jeruzalema, zánik mesta ich dojímalo k plaču. Ešte stále si neuvedomovali, kto ich sprevádza. Ani ich nenapadlo, že ten, o ktorom hovorili, kráča s nimi, pretože Kristus hovoril o sebe ako o niekom inom. Nazdávali sa, že je jedným z účastníkov veľkej slávnosti a teraz sa vracia domov. Po úzkej kamenistej ceste šiel tak opatrne ako oni a chvíľami sa s nimi zastavil. Šli kopcovitou cestou a ten, ktorý sa mal čoskoro posadiť po Božej pravici a mohol povedať: „*Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi*,“, šiel stále s nimi ([Matúš 28,18](#)).

Slnko medzitým zapadlo a skôr ako sa pútnici dostali domov, ľudia na poli prestali pracovať. Keď učeníci hodlali vojsť do domu, zdalo sa, že cudzinec chce ísť svojou cestou. Učeníkov však niečo k nemu pýtalo. Boli duchovne vyhladnutí, preto chceli od neho počuť viac. Povedali mu: „*Zostaň s nami*,“. Zdalo sa, že toto pozvanie nechce prijať, ale oni naliehali, „*lebo sa zvečerieva a deň sa nachýlil*,“. Kristus vyhovel ich žiadosti a „*vošiel teda, aby zostal s nimi*,“. ([Lukáš 24,29](#)).

Keby ho učeníci neboli naliehavo pozývali, neboli by sa dozvedeli, že ich spoločníkom je zmŕtvychvstalý Pán. Kristus sa nikomu nevnučuje za priateľa. Zaujíma sa o tých, čo ho potrebujú. Rád vojde

aj do najskromnejšieho domu a poteší aj najskrúšenejšie srdce. Ak sú však ľudia k nebeskému host'ovi ľahostajní a nechcú, aby s nimi zostal, odchádza. Mnohí sa tým pripravujú o požehnanie. Nepoznajú Krista o nič viac než učeníci, ktorých sprevádzal.

Večera bude jednoduchá – pripravili chlieb. Položili ho pred host'a, ktorý sa posadil za vrchstola. Kristus si zložil ruky, aby jedlo požehnal. Učeníci v údive cívli. Ich spoločník pohybuje rukami tak, ako ich Pán. Keď sa na jeho ruky lepšie podívali, zazreli na nich stopy po klincoch. Obaja náhle zvolali: Je to Pán Ježiš! Vstal z mŕtvych!

Vstali, aby sa mu vrhli k nohám a vzdali mu poctu; no už ho nevideli. Hľadeli na miesto, kde sedel ten, ktorého telo bolo v hrobe, a vraveli si: „*Či nehorelo v nás naše srdce, keď sa s nami cestou rozprával a vysvetľoval nám Písma?*“, [Lukáš 24,32](#).

[559]

Toto úchvatné poznanie im však nedovoľuje sedieť a nečinne sa rozprávať. Zmizol hlad i únava. Jedlo zostáva bokom a plní radosti okamžite idú tou istou cestou, ktorou prišli, bezodkladne oznámiť tieto zvesti učeníkom v meste. Miestami je cesta nebezpečná, oni však zdolávajú príkre strminy a klzké skaly bez obáv. Nevedia a nevidia, že ich chráni ten, ktorý šiel s nimi. S pútnickou palicou v ruke sa ponáhľajú, ako len vládzu. Strácajú smer a zasa ho nachádzajú, chvíľami utekajú, občas sa i potknú, bežia ďalej a ich neviditeľný Sprievodca je stále s nimi.

Hoci je temná noc, svieti im Slnko spravodlivosti. Srdcia im oplývajú radosťou, akoby boli v novom svete. Kristus je živý Spasiteľ! Už ho nemusí oplakávať ako mŕtveho. Kristus vstal! Stále znova si to opakujú. Toto posolstvo nesú zarmúteným učeníkom. Musia im vyrozprávať obdivuhodný príbeh cesty do Emauz. Musia im povedať, kto ich sprevádzal. Nesú najvznešenejšiu zvest', akú kedy dostal svet; radostnú správu, od ktorej závisí časná i večná nádej ľudstva.

Po príchode do Jeruzalema dvaja učeníci vstupujú východnou bránou, ktorá je cez sviatky otvorená aj v noci. Domy sú tmavé a tiché, ale pútnici za svitu vychádzajúceho mesiaca prechádzajú úzkymi uličkami. Idú do vrchnej siene, kde Ježiš trávil posledné hodiny večera pred svojou smrťou. Vedia, že tu nájdú svojich bratov. Vedia, že napriek neskorej noci učeníci nezaspia, kým nebudú mať istotu, čo sa s Pánovým telom stalo. Dvere miestnosti boli dôkladne zatvorené. Klopú na dvere, no nikto neotvára. Všade je ticho. Keď sa hlásia po mene, dvere sa opatrne otvárajú a oni vstupujú spolu s Neviditeľným. Dvere sú potom opäť zamknuté, aby sa sem nijakí špehovia nedostali.

Tí, čo prišli, zastihli všetkých prekvapivo vzrušených. Hlasy prítomných vzdávajú vd'aku a chválu: „*Pán skutočne vstal a ukázal sa Šimonovi.*„ Obaja pútnici ešte zadychčaní z cesty rozprávajú, ako predivne sa im zjavil Ježiš. Len čo dohovorili a niektorí z učeníkov nedôverivo poznamenali, že tomu nemôžu veriť, lebo je to príliš úchvatné, než aby to mohla byť pravda, zrazu medzi nimi stál niekto ďalší. Všetky oči sa upierajú na cudzinca. Nebolo počuť zaklopanie ani zvuk krokov. Všetci učeníci sú udivení, lebo nevedia, čo to znamená. Potom počujú hlas, známy hlas svojho Majstra. Jasne a zreteľne počujú jeho slová: „*Pokoj vám!*„

„*Zdesení a prekvapení sa domnievali, že vidia ducha. On im povedal: Čo ste prestrašení a prečo máte v srdci pochybnosti? Pozrite na moje ruky a nohy, som to ja! Dotknite sa ma a presvedčte sa. Ved' duch nemá mäso a kosti – a ja, ako vidíte, mám. Keď to povedal, ukázal im ruky a nohy.*„ [Lukáš 24,37-40](#).

Videli ruky a nohy kruto prebité klincami. Poznali jeho nenapodobiteľný hlas. „*Pretože mu stále od veľkej radosti neverili a divili sa, povedal im: Máte tu niečo na zjedenie? Oni mu podali kúsok pečenej ryby. Vzal si a jedol pred nimi.*„ „*Učeníci sa zaradovali, keď videli Pána.*„ [Lukáš 24,41-43](#); [Ján 20,20](#). Miesto nevery nastúpila

viera a radosť; vítali svojho zmŕtvychvstalého Spasiteľa s pocitmi, ktoré nemožno vyjadriť.

[561]

Pri Ježišovom narodení anjel zvestoval pokoj na zemi ľuďom dobrej vôle. Teraz, keď sa Spasiteľ zjavil učeníkom prvýkrát po svojom vzkriesení, pozdravil ich slovami: „*Pokoj vám!*“, Ježiš je vždy pripravený udeliť pokoj ľuďom, ktorých zmietajú pochybnosti a strach. Čaká, že mu otvoríme dvere srdca a povieme: Zostaň s nami. On hovorí: „*Hľa, stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem a budem s ním večerať a on so mnou.*“, [Zjavenie Jána 3,20](#).

Ježišovo vzkriesenie predstavuje posledné zmŕtvychvstanie všetkých v Pánovi zosnulých. Učeníci poznali tvár zmŕtvychvstalého Spasiteľa, jeho spôsoby i reč. Ako vstal Ježiš z mŕtvych, tak majú vstať aj tí, čo zosnuli v ňom. Svojich priateľov budeme poznať tak, ako učeníci poznali Ježiša. Choroba ich v tomto smrteľnom živote mohla rozmanito poznamenať, zmeniť či znetvoriť, napriek tomu vstanú dokonale zdraví a krásni; ich totožnosť im zostane aj v oslávenom tele plne zachovaná. Potom ich poznáme, ako sme sami poznaní ([1. Korint'anom 13,12](#)). V tvári žiariacej svetlom vychádzajúcim z tváre Ježišovej poznáme rysy svojich milovaných.

Keď Ježiš prišiel k svojim učeníkom, pripomenul im to, čo im povedal pred svojou smrťou, že sa totiž musí naplniť všetko, čo je o ňom napísané v Mojžišovom zákone, v prorokoch i v žalmoch. „*Vtedy im otvoril myseľ, aby chápali Písma, a povedal: Tak je napísané, že Kristus bude trpieť a tretieho dňa vstane z mŕtvych a v jeho mene sa bude všetkým národom, počnúc od Jeruzalema, hlásať pokánie na odpustenie hriechov. Vy ste svedkami.*“, [Lukáš 24,45-48](#).

Učeníci si začali uvedomovať podstatu a rozsah svojho poslania. Mali svetu zvestovať tie obdivuhodné pravdy, ktoré im Kristus zveril. Boli svedkami jeho života, smrti, zmŕtvychvstania, prorockých predpovedí, svätosti Božieho zákona, tajomstva plánu spasenia a Ježišovej moci, ktorou odpúšťa hriechy – to všetko mali oznámiť svetu. Mali zvestovať evanjelium pokoja a spasenie skrze pokánie a Spasiteľovu moc.

„*Keď to povedal, dýchol na nich a povedal im: Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.*“, [Ján 20,22-23](#). Duch Svätý sa dosiaľ plne neprejavil, lebo Kristus nebol ešte oslávený. Hojnejší dar Ducha mali

prijat' len po Kristovom nanebovstúpení. Kým ho učeníci neprijali, nemohli splniť svoje poslanie a svetu zvestovať evanjelium. Teraz však dostali Ducha za zvláštnym účelom. Kristus na nich dýchol svojho Ducha, aby mohli plniť svoje apoštolské povinnosti v cirkvi. Poveril ich tým najsvätejším poslaním a chcel, aby si uvedomili, že toto dielo sa bez Ducha Svätého nedokoná.

Duch Svätý je dychom duchovného života v človekovi. Dar Ducha znamená udelenie Kristovho života. Kto ho prijíma, dostáva Kristove vlastnosti. Kristovými zástupcami a služobníkmi v cirkvi môžu byť len tí, ktorých Boh takto vyučil a vnútorne Duchom obohatil, aby svojím životom mohli zjavovať život Kristov. [562]

Kristus povedal: „Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.,“ [Ján 20,23](#). Kristus tým nikomu nedovoľuje súdiť iných. V známej Reči na vrchu to zakázal. Ide o Božiu výsadu. Organizovanej cirkvi však ukladá zodpovednosť za jednotlivých členov. Cirkev je povinná napomínať, poučat' a podľa možnosti dopomáhať k náprave všetkým, čo upadajú do hriechu. Pán hovorí: „*Hlásaj slovo, naliehaj vhod i nevhod, usvedčuj, karhaj a povzbudzuj so všetkou trpezlivosťou a múdrosťou.*“, [2. Timoteovi 4,2](#). Spravodlivo zaobchádzaj s každým priestupníkom. Varuj každého ohrozeného človeka. Nedovoľ, aby niekto upadol do sebaklamu. Nazvi hriech pravým menom. Pripomínaj všetko, čo Boh povedal o lži, prestupovaní soboty, krádeži, modloslužbe a ostatných neprávostiach. „*Tí, čo robia takéto veci, nedosiahnu Božie kráľovstvo.*“, [Galat'anom 5,21](#). Ak zotrývajú v hriechu, potom aj v nebesiach platí súd, ktorý im oznámite z Božieho slova. Ak si zvolia hriech, vzdávajú sa Krista; cirkev musí ukázať, že ich činy neschvaľuje, ak nechce zneuctiť svojho Pána. O hriechu musí povedať to isté, čo o ňom hovorí Boh. Musí s ním naložiť podľa Božích smerníc, potom jej rozhodnutie uzná aj nebo. Kto pohrda autoritou cirkvi, pohrda autoritou samého Krista.

Je tu však aj jasnejšia stránka. „*Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené.*“, Na toto pamätajte predovšetkým. Ak chceme hynúcim dopomôcť k záchrane, obráťme ich pohľad na Krista. Duchovní pastieri by sa mali s láskou starať o Pánovo stádo. Blúdiacim by mali hovoriť o Spasiteľovej odpúšťajúcej milosti. Hriešnikov by mali povzbudiť, aby sa kajali a verili v toho, ktorý im môže odpustiť. Nech im na základe Božieho slova povedia: „*Ak vyznávame svoje*

hriechy, on je verný a spravodlivý: odpustí nám hriechy a očistí nás od každej nepravosti.,, 1. Jána 1,9. Žalostiacim platí uistenie: „*Zl' utuje sa opäť nad nami, rozšliape naše viny a uvrhne do hlbín mora všetky naše hriechy.*“, Micheáš 7,19.

Cirkev nech s vd' ačným srdcom prijíma pokánie hriešnika. Má ho viesť z tmy nevery do svetla viery a spravodlivosti. Jeho chvejúcu ruku má vložiť do milujúcej ruky Ježišovej. Také odpustenie potvrdí aj nebo.

[563] Len v tomto zmysle má cirkev moc odpúšťať hriechy hriešnikom. O odpustení hriechov možno hovoriť len na základe Kristových zásluh. Nikto z ľuďí, nijaká ľudská inštitúcia nemá moc zbaviť človeka viny. Kristus prikázal svojim učeníkom, aby všetkým národom zvestovali odpustenie hriechov v jeho mene; oni sami však nedostali moc, aby mohli odstrániť čo len jedinú hriešnu poškvrvnu. Ježišovo meno je jediným „*menom, daným ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení.*“, Skutky apoštolov 4,12.

Keď sa Ježiš prvýkrát stretol s učeníkmi vo vrchnej sieni, Tomáš nebol medzi nimi. Počul správy od iných a dostal dost dôkazov, že Ježiš vstal; v srdci mal však tmú nevery. Svedectvo učeníkov o predivných zjaveniach zmŕtvychvstalého Spasiteľa ho zavádzalo do ešte väčšieho zúfalstva. Ak Ježiš skutočne vstal z mŕtvych, potom je zbytočné očakávať nejaké pozemské kráľovstvo. Bol urazený, keď pomyslel, že Majster sa zjavil všetkým učeníkom, len jemu nie. Rozhodol sa, že neverí, a celý týždeň hľbal o svojej úbohosti, ktorá sa mu zdala ešte tiesnivejšia v porovnaní s vierou a nádejou jeho bratov.

V tom čase často vyhlasoval: „*Ak neuvidím na jeho rukách stopy po klincoch a nevložím svoj prst do rán po klincoch a nevložím ruku do jeho boku, neverím.*“, Ján 20,25. Nechcel hľadiť očami svojich bratov a uveriť na základe ich svedectva. Vrúčne miloval svojho Pána, ale dopustil, aby mu žiarlivosť a nevera ovládli srdce.

Niekoľko učeníkov sa vtedy prechodne ubytovalo v známej vrchnej sieni a okrem Tomáša sa tu všetci večer schádzali. Jedného večera sa Tomáš rozhodol prísť medzi nich. Napriek jeho nevere zostávala v ňom iskra nádeje, že by možno tie radostné správy mohli byť pravdivé. Pri večeri sa učenici zhovárali o dôkazoch, ktoré im Kristus pripomenul z prorociev. „*Prišiel Ježiš, hoci dvere boli zatvorené, stal si doprostred a povedal: Pokoj vám!*“, Ján 20,26.

Potom sa obrátil k Tomášovi s výzvou: „*Vlož sem prst a pozri moje ruky! Vystri ruku a vlož ju do môjho boku! A nebud' neveriaci, ale veriaci!*„, [Ján 20,27](#). V týchto slovách bol náznak, že poznal Tomášovo zmýšľanie i jeho slová. Pochybujúci učeník vedel, že Ježiša nikto z jeho učeníkov celý týždeň nevidel. Nikto teda nemohol Majstrovi povedať o jeho nevere. Toho, ktorý tu pred ním stál, uznal za svojho Pána. Už nežiadal ďalší dôkaz. Srdce mu radosťou poskočilo a on sa vrhol Ježišovi k nohám s vyznaním: „*Pán môj a Boh môj!*„, [Ján 20,28](#).

Ježiš prijal jeho vyznanie, aj keď láskyplne pokarhal jeho neveru: „*Uveril si, pretože si ma videl. Blahoslavení tí, čo nevideli a uverili.*„, [Ján 20,29](#). Tomášova viera by bola Krista uspokojila, keby bol uveril na základe svedectva bratov. Keby sa svet dnes mal riadiť Tomášovým príkladom, nikto by v spásu neuveril, lebo všetci môžu [564] prijať Krista len na základe svedectva iných.

Mnohí pochybovači sa vyhovávajú, že by im k viere postačilo svedectvo, aké dostal Tomáš od spoluúčeníkov. Neuvedomujú si, že okrem tohto dôkazu majú ich oveľa viac. Mnohí, čo s Tomášom vyčkávajú, že uveria vtedy, keď už nebudú mať nijaký dôvod k pochybám, nikdy svoje predsavzatie neuskutočnia. Postupne sa zatvrdia v nevere. Tí, čo stále hľadia len na temnú stránku života, repcú a nariekajú, nevedia, čo robia. Zasievajú semeno pochybností a budú musieť žať jeho úrodu. V čase, keď bude najviac treba dôvery a viery, mnohí zistia, že dúfať ani veriť nevedia.

Ježiš svojím postojom k Tomášovi poučil svojich nasledovníkov. Jeho príklad ukazuje, ako by sme mali zaobchádzať s tými, čo vo viere ochabli a čo sa predovšetkým zaoberajú vlastnými pochybnosťami. Ježiš nezasypal Tomáša výčitkami ani sa s ním neprel. Pochybovačovi sa zjavil. Tomáš si počíнал veľmi nerozvážne, keď chcel podmienky svojej viery diktovať. Ježiš však svojou nezmernou láskou a porozumením odstránil všetky prekážky nevery. Nevera sa zriedkakedy odstráni sporom. Skôr sa ním zatvrdzuje, vyhl'adáva novú oporu a výhovorku. Predstavme Ježiša ako ukrižovaného Spasiteľa v jeho láske a milosrdenstve, a z nejedných zdráhavých úst zaznie Tomášovo vyznanie: „*Môj Pán a môj Boh!*„,

85. kapitola — Znova pri mori

Ježiš povedal svojim učeníkom, že sa s nimi stretne v Galilei. Len čo sa teda veľkonočný týždeň skončil, odišli do tohto kraja. Keby sa v Jeruzaleme neboli zúčastnili slávnosti, mohol si to niekto vykladať ako prejav nepriateľstva a kacírstva, preto tu zostali až do konca. Potom sa však radostne vrátili domov, aby sa tu podľa príkazu Spasiteľa s ním stretli.

Spolu ich bolo sedem. Mali na sebe jednoduchý rybársky odev, boli chudobní na pozemské statky, zato však obohatení poznaním a skúsenosťou pravdy, čo Pán považoval za podstatne dôležitý predpoklad učiteľského povolania. Neboli žiakmi prorockých škôl, no tri roky ich učil ten najslávnejší Vychovávateľ, akého svet kedy poznal. Pod jeho vedením sa vzdelávali, zmúdreli a zjemneli natoľko, že k poznaniu pravdy mohli privádzať iných.

Pri Galilejskom mori pôsobil Kristus dlhší čas. Keď sa učeníci zišli na pokojnom mieste, všetko im pripomínalo Ježiša a jeho mocné skutky. Na tomto mori, kde v minulosti trpeli hrôzou v príboji rozzúrených vln, ktoré im hrozili záhubou, Ježiš im kráčal v ústrety po vlnách a zachránil ich. Stačilo slovo a víchrica utíchla. V dohl'ade bolo pobrežie, kde bolo niekoľkými bochníkmi a rybami nasýtených do desaťtisíc ľudí. Neďaleko ležalo mesto Kafarnaum, kde Pán urobil mnoho divov. Tu učeníci spomínali na premnohé slová a činy svojho Spasiteľa.

Bol príjemný večer a Peter, ktorý ešte stále mal rád člny a rybolov, navrhol, aby šli na more a hodili do vody siete. Všetci s tým ochotne súhlasili; potrebovali nejaké jedlo a odev. K tomu im nočný úspešný rybolov mohol dopomôcť. Vyplávali teda na člne, ale nechytili nič. Celonočná námaha bola márna. V dlhých hodinách hovorili o svojom neprítomnom Pánovi a spomínali na obdivuhodné udalosti, ktorých boli v jeho službe na mori svedkami. S nedôverou hľadeli do budúca a znepokojovali ich ďalšie výhl'ady.

Aj keď nikoho nevideli, po celý čas ich z pobrežia sledoval osamelý pozorovateľ. Konečne začalo sviatať. Lod' bola neďaleko

od brehu a učeníci spozorovali na pobreží cudzinca, ktorý sa ich opýtal: „*Deti, máte niečo na jedenie?*“, Odpovedali: „*Nemáme!*“, On im poradil: „*Spustite sieť z pravej strany lode a nájdete.*“, Oni sieť spustili, ale pre množstvo rýb ju nevládali vytiahnuť. [Ján 21,5.6.](#)

Ján okamžite spoznal cudzinca a povedal Petrovi: „*To je Pán!*“, Peter bol tak nadšený a potešený, že okamžite skočil do vody a priplával k svojmu Majstrovi. Ostatní doplávali na lodi a ťahali sieť s rybami. „*Keď vystúpili na breh, videli rozloženú pahrebu a na nej položenú rybu a chlieb.*“, [Ján 21,9.](#) [566]

Boli príliš udivení, aby sa vypytovali, kde sa tam vzal oheň a jedlo. Ježiš im povedal: „*Doneste z rýb, čo ste teraz chytili.*“, [Ján 21,10.](#) Peter sa ponáhlal k sieti, ktorú opustil, a pomohol ju ostatným dotiahnuť na breh. Po príprave pozval Ježiš učeníkov k jedlu. Lámal pokrm a podával im ho a všetkých sedem učeníkov ho poznalo. Pripomenuli si nasýtenie päťtisícového zástupu na úpäti vrchu; zmocnila sa ich však tajomná bázeň a oni ticho hľadeli na zmŕtvychvstalého Spasiteľa.

Živo si spomínali na chvíľu, keď ich Ježiš na jazere vyzval, aby ho nasledovali. Rozpamätali sa, ako na jeho pokyn veslovali na hlbinu, spustili sieť a úlovok bol tak bohatý, že sa im sieť trhala. Ježiš ich potom vyzval, aby opustili svoje rybárske člny, že z nich urobí rybárov ľudí. Opakoval tento div, aby im živo a trvalo pripomenul onen predošlý zázrak. Tým vlastne potvrdil poslanie učeníkov. Chcel ich poučiť, že Majstrova smrť ich nezavala úlohy, ktorú im zveril. Hoci už nemal byť s nimi osobne a nemali sa už živiť predošlým povolaním, zmŕtvychvstalý Spasiteľ sa chcel aj nadalej o nich starať. Oni budú konať jeho dielo a on sa postará o všetko, čo potrebujú. Ježiš im zámerne kázal hodiť sieť na pravú stranu. Na tej strane stál na brehu aj on. Bola to strana viery. Ak budú pracovať s ním, ak bude Božia moc podopierať ich ľudské snahy, môžu mať vždy úspech.

Kristus ich chcel opäť poučiť, obzvlášť Petra. Keď Peter zaprel Pána, bol to príkry protiklad jeho predošlého vyznania vernosti. Potupil Krista a stratil dôveru bratov. Tí sa nazdávali, že už nebude môcť medzi nich patriť, a on sám si uvedomoval, že sa spreneveril svojmu poslaniu. Skôr než sa znova ujme svojho apoštolského diela, musí pred všetkými podať dôkaz svojej ľútosti. Bez neho aj oľutovaný hriech môže mariť jeho vplyv ako Kristovho služobníka.

Spasiteľ mu dal príležitosť, aby získal dôveru bratov a aby, pokiaľ možno, odstránil pohanenie, ktoré evanjeliu spôsobil.

To je poučenie pre všetkých Kristových nasledovníkov. Evanjeliu sa nespochľuje so zlom. Neospravedlňuje hriech. Tajné hriechy treba vyznať tajne Bohu, ale verejný hriech vyžaduje verejné vyznanie. Pohana ako následok učeníkovho hriechu padá na Krista. Satan nad tým jasá a slabí ľudia sa pohoršujú. Učeník sa má všemožne vynasnažiť, aby túto pohanu svojím pokáním odstránil.

[567] Kým Kristus a jeho učeníci spolu pri mori jedli, Spasiteľ povedal Petrovi: „*Šimon, syn Jánov, miluješ ma väčšmi ako títo?*“, (Ján 21,15), a ukázal na jeho bratov. Peter kedysi povedal: „*Aj keby sa všetci pohoršili na tebe, ja sa nikdy nepohorším.*“, Matúš 26,33. Terajší odhad bol už triezvejší. „*Áno, Pane, ty vieš, že t'a mám rád.*“, Ján 21,15. Netvrdil nadšene, že jeho láska je väčšia než láska bratov. Nevyjadroval svoje vyznanie. Svoju úprimnosť nechal posúdiť tomu, ktorý vie čítať všetky pohnútky srdca: „*Ty vieš, že t'a mám rád.*“, A Ježiš mu povedal: „*Pas moje baránky!*“, Ján 21,16.

Ježiš sa znova spýtal ako predtým: „*Šimon, syn Jánov, miluješ ma?*“, Teraz sa ho už nepýtal, či ho Peter miluje viac než jeho bratia. Druhá odpoveď bola ako prvá, bez veľkého uist'ovania: „*Áno, Pane, ty vieš, že t'a mám rád.*“, Ježiš mu povedal: „*Pas moje ovce!*“, Spasiteľ sa ho ešte tretíkrát na skúšku opýtal: „*Šimon, syn Jánov, máš ma rád?*“, Peter sa zarmútil v domnení, že Ježiš pochybuje o jeho láske. Vedel, že Pán mu môže celkom oprávnene nedôverovať, a s bolestným srdcom odpovedal: „*Pane, ty vieš všetko, dobre vieš, že t'a mám rád.*“, Na to mu Ježiš odpovedal: „*Pas moje ovce!*“, Ján 21,15-17.

Peter trikrát otvorene zaprel svojho Pána a Ježiš sa trikrát presvedčil o jeho láske a vernosti naliehavou otázkou, ktorá mu ako ostrý šíp zasiahla srdce. Pred zhromaždenými učeníkmi Ježiš zjavil hĺbku Petrovej ľútosti a ukázal, ako hlboko sa tento kedysi vystatovачný učeník pokoril.

Peter bol od prirodzenosti unáhlený a popudlivý, a satan zneužil tieto jeho vlastnosti proti nemu. Krátko pred pádom mu Ježiš povedal: „*Šimon, Šimon, h' a, satan si vás vyžiadal, aby vás preosial ako pšenicu. Ale ja som prosil za teba, aby tvoja viera nezanikla. A ty, až sa raz obrátiš, posilňuj svojich bratov.*“, Lukáš 22,31.32. Táto chvíľ a prišla a bolo zrejmé, že Peter sa obrátil. Na Pánove prenikavé otázky

neodpovedal už unáhlene a sebaisto. Keď že sa ponížil a kajal, bol lepšie pripravený na pastiersku službu než kedykoľvek predtým.

Keď Kristus znova povolal Petra do svojej služby, zveril mu najprv baránkov. V tom mal Peter len nepatrné skúsenosti. Vyžadovalo to mnoho láskyplnej starostlivosti, trpezlivosti a vytrvalosti. Mal slúžiť mladým veriacim, učiť nevedomých, otvárať im Písmo a vychovávať ich pre užitočnú službu v Kristovom diele. Peter dosiaľ nebol pre toto dielo pripravený a ani nechápal jeho dôležitosť. Ježiš mu však teraz zveruje túto starosť, pretože trpkou skúsenosťou a úprimným pokáním získal na to potrebnú prípravu.

Peter pred svojím pádom hovorieval unáhlene a nerozvážne. Vždy pohotovo usmerňoval ostatných, svoj názor vyjadroval skôr, než si ujasnil, o čo ide a čo chce povedať. Obrátený Peter bol však celkom iný. Predošlá horlivosť mu síce zostala, ale viedla ju Kristova milosť. Nebol už prchký, sebaistý a povýšenecký, ale pokojný, disciplinovaný a učenlivý. Už mohol pásť baránky i ovce Kristovho stáda. [568]

Spasiteľov prístup k Petrovi bol poučný nielen pre Petra samého, ale aj pre jeho bratov. K priestupníkom mali byť trpezliví, súcitní a mali im s láskou odpúšťať. Hoci Peter svojho Pána zaprel, Ježiš ho nikdy neprestal milovať. Práve tak má každý pastier milovať ovce a baránky, ktoré mu boli zverené. Vo vedomí vlastnej krehkosti a pádu mal Peter zaobchádzať so stádom tak láskavo, ako Kristus zaobchádzal s ním.

Otázka, ktorú Kristus položil Petrovi, bola významná. Pán sa zmienil len o jedinej podmienke učeníctva a služby. Spýtal sa: „Miluješ ma?“, Toto je podstatne dôležitá príprava. Aj keby Peter mal všetko ostatné, bez lásky ku Kristovi by nemohol byť verným pastierom Pánovho stáda. K úspechu diela prispieva poznanie, ochota, výrečnosť, vd'ačnosť i horlivosť, ale bez Ježišovej lásky v srdci kresťanský služobník nedosiahne úspech.

Ježiš poodišiel s Petrom do ústrania, lebo chcel niečo pripomenúť len jemu samému. Pred svojou smrťou mu Ježiš povedal: „Kam ja idem, tam teraz za mnou ísť nemôžeš, no pôjdeš za mnou neskôr.“, Peter mu vrazil: „Pane, prečo nemôžem ísť za tebou teraz? Aj život položím za teba.“, [Ján 13,36.37](#). Keď to vrazil, len málo si uvedomoval, k akým výšinám a do akých hĺbok povedie cesta za Ježišom. V prvej skúške sklamal. Znova sa mu však mala naskytnúť

príležitosť, aby svoju lásku ku Kristovi osvedčil. Spasiteľ mu ukázal budúcnosť, aby ho posilnil pre konečnú skúšku viery. Povedal mu, že po plodne prežitom živote, keď mu sily vekom ochabnú, naozaj bude nasledovať svojho Pána. Ježiš povedal: „*Keď si bol mladší, sám si sa opásal a chodil si, kade si chcel, ale keď zostarneš, vystrieš ruky, iný ťa opáše a povedie, kam nechceš. To povedal, aby naznačil, akou smrťou oslávi Boha.*“, [Ján 21,18.19](#).

Ježiš tým Petrovi oznámil spôsob jeho smrti; predpovedal mu i rozpäté ruky na kríži. Potom svojho učeníka znova vyzval: „*Nasleduj ma!*“, Petra nezmalomyselnila táto pravda, ktorú mu Pán zjavil. Pre svojho Pána bol ochotný vytrpieť akúkoľvek smrť.

[569] Peter dosiaľ poznal Krista podľa tela, ako ho mnohí môžu poznať aj dnes; v budúcnosti to tak nemalo byť. Už ho nepoznal len tak ako predtým, v jeho telesnej podobe. Spočiatku ho miloval ako človeka, ako nebeského Učiteľa; teraz ho však miloval ako Boha. Poznal, že Kristus mu je všetkým vo všetkom. Teraz bol pripravený mať podiel na obetavej službe svojho Pána. Keď ho nakoniec priviedli ku krížu, na vlastnú žiadosť bol ukrižovaný dolu hlavou. Pokladal si to za priveľkú česť trpieť rovnako ako jeho Majster.

Pre Petra boli slová „*Nasleduj ma!*“, veľmi poučné. Bolo v nich poučenie nielen o jeho smrti, ale aj o každom kroku jeho života. Dosiaľ si Peter počínal nezávisle. O Božom diele chcel rozhodovať podľa vlastných predstáv namiesto toho, aby sa riadil Božím plánom. Svojou unáhlenou snahou predchádzať Pána nič nezmohol. Ježiš ho vyzval: „*Nasleduj ma!*“, To znamená: Nepredbiehaj ma. Potom proti satanským zástupom nebudeš sám. Dovoľ, aby som šiel pred tebou, a nepriateľ ťa nepremôže.

Keď Peter šiel s Ježišom, videl, že Ján ide za nimi. Chcel vedieť aj o jeho budúcnosti, preto sa Ježiša spýtal: „*Pane, a čo bude s týmto?*“, Ježiš mu odpovedal: „*Ak chcem, aby zostal, kým neprídem, čo teba do toho? Ty pod' za mnou!*“, [Ján 21,21.22](#). Peter si mal uvedomiť, že Pán mu zjaví všetko, čo potrebuje vedieť. Povinnosťou každého je nasledovať Krista a zbytočne sa nestarať o dielo určené iným. Slovamí: „*Ak chcem, aby zostal, kým neprídem.*“, Ježiš nepovedal, že tento učeník bude žiť až do druhého príchodu Pánovho. Potvrdil len svoju zvrchovanú moc a naznačil, že ani v takom prípade to nemá ovplyvniť Petrovo dielo. Jánova i Petrova budúcnosť bola v rukách ich Pána. Obaja ho mali poslušne nasledovať.

Koľkí sa dnes podobajú Petrovi! Úzkostlivo sa zaujímajú o záležitosti a povinnosti iných, zatiaľ čo im samým hrozí nebezpečenstvo, že zanedbajú povinnosti vlastné. Našou úlohou je hľadiet' na Krista a nasledovať ho. V živote iných spoznáme omyly a povahové nedostatky. Ľudia podliehajú slabostiam. V Kristovi však nájdeme dokonalosť. Keď budeme hľadiet' na neho, budeme premenení.

Ján sa dožil vysokého veku. Bol svedkom zničenia Jeruzalema a zborenia majestátneho chrámu, čo bolo predobrazom konečnej záhuby sveta. Ján verne nasledoval Pána do konca svojho života. Jeho svedecký odkaz cirkevným zborom znie: „*Milovaní, milujme sa navzájom.*“, „*Kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom.*“, [1. Jána 4,7.16](#).

Peter sa stal znova apoštolom, ale pocta a autorita, ktorú prijal od Krista, nemala byť dôvodom, aby sa povyšoval nad svojich bratov. Kristus to objasnil odpoveďou na Petrovu otázku: „*Čo bude s týmto?*“, Povedal: „*Čo teba do toho, ty pod' za mnou!*“, Pocta, ktorú Peter dostal, nijako ho nepredurovala za hlavu cirkvi. Keď Kristus prejavil Petrovi priazeň tým, že mu odpustil zradu a zveril mu svoje stádo, a keď Peter verne nasledoval Krista, znova získal dôveru bratov. V cirkvi mal veľký vplyv. Naučenia, ktoré mu dal Kristus pri Galilejskom mori, Peter nezabudol po celý život. Z vnuknutia Ducha Svätého napísal cirkevným zborom:

„*Starších, čo sú medzi vami, prosím ako spolustarší a svedok Kristových utrpení, ale aj účastník jeho slávy, ktorá sa má v budúcnosti zjaviť: Paster Božie stádo, ktoré je u vás; starajte sa oň nie z prinútenia, ale dobrovoľne, podľa Božej vôle, nie pre mrzký zisk, ale ochotne; nie ako páni nad dedičným podielom, ale ako vzor stáda. A keď sa zjaví najvyšší Pastier, dostaneme nevädnucci veniec slávy.*“, [1. Petra 5,1-4](#).

[570]

86. kapitola — Chod'te a robte učeníkmi všetky národy

Už len krok delil Krista od nebeského trónu, keď svojim učeníkom pripomenul ich poslanie. Povedal: „*Daná mi je všetka moc na nebi a na zemi. Chod'te teda a robte učeníkmi všetky národy.*“, [Matúš 28,18.19.](#) „*Chod'te do celého sveta a zvestujte evanjelium všetkému stvoreniu.*“, [Marek 16,15.](#) Tieto slová pripomínal Kristus učeníkom častejšie, aby lepšie pochopili ich význam. Nebeské svetlo malo svojimi jasnými a prenikavými lúčmi osvietiť všetkých obyvateľov zeme, vznešených i ponížených, bohatých i chudobných. Vykupiteľ povolal svojich učeníkov za svojich pomocníkov do diela záchrany sveta.

Týmto poslaním poveril Kristus dvanástich učeníkov vo vrchnej sieni, no teraz ním chcel poveriť väčší počet svojich nasledovníkov. Na jednom z galilejských vrchov sa zišli všetci veriaci, ktorí sa mohli o tomto stretnutí dozvedieť. Čas a miesto stretnutia určil ešte pred svojou smrťou sám Kristus. Anjel pri hrobke pripomenul učeníkom jeho prísľub, že sa s nimi stretne v Galilei. Dozvedeli sa o ňom aj tí, čo sa na Veľkú noc zišli v Jeruzaleme, ktorí to potom oznámili mnohým osamelým jednotlivcom rozžialeným nad smrťou svojho Pána. Všetci netrpezlivo očakávali tento rozhovor. Prichádzali okľukami zo všetkých smerov, aby nebudili podozrenie žiarlivých Židov. Prišli sem plní údivu a zhovárali sa o tom, čo sa o Kristovi dozvedeli.

V stanovený čas sa na úpäti vrchu zišlo v malých hlúčkoch asi päťsto veriacich, ktorí sa chceli dozvedieť pokiaľ možno všetko od tých, ktorí Krista videli po jeho vzkriesení. Učeníci chodili od jednej skupiny k druhej a rozprávali o všetkom, čo videli a čo o ňom počuli a vykladali Písmo, ako ho on kedysi vykladal im. Tomáš rozprával o svojej nevere a vyznal, ako bol zbavený svojich pochybností. Náhle sa medzi nimi objavil Ježiš. Nikto nevedel, odkiaľ a ako prišiel. Mnohí z prítomných ho nikdy predtým nevideli; poznávali však na

jeho rukách i nohách stopy po ukrižovaní. Jeho tvár prezrádzala božské črty, a keď ho videli, klaňali sa mu.

Niektorí však pochybovali. Tak to bude vždy. Mnohí pokladajú za ťažké veriť a radia sa medzi pochybovačov. Svojou neverou strácajú mnoho.

Pri tejto príležitosti mal Ježiš jediný rozhovor s mnohými veriacimi po svojom vzkriesení. Prišiel a povedal im: „*Daná mi je všetka moc na nebi a na zemi.*„ [Matúš 28,18](#). Skôr ako prehovoril, učeníci sa mu klaňali, ale svedectvo úst, ktoré boli smrťou umlčané, ich mocne uchvátilo. Kristus bol teraz zmŕtvychvstalý Spasiteľ. Mnohí boli svedkami jeho moci, keď uzdravoval chorých a ovládal satanské sily. Verili, že má moc zriadiť svoje kráľovstvo v Jeruzaleme. Môže potlačiť všetok odpor a vládne aj nad prírodou. Utíšil rozbúrené vody, kráčal po spenených vlnách, vstal z mŕtvych a žije. Teraz oznamuje, že dostal „*všetku moc*„. Jeho slová uchvátili myseľ poslucháčov a preniesli ich od vecí pozemských a časných k záujmom nebeským a večným. Smeli hľadiť na výšiny jeho dôstojnosti a slávy.

[572]

Kristove slová na úpäť vrchu oznamovali, že jeho obet' za človeka je úplná a dokonalá. Podmienky zmierenia boli splnené. Dielo, pre ktoré prišiel na svet, bolo dokončené. Odchádzal k Božiemu trónu prijať poctu anjelských zástupov, kniežat a mocností. Začína svoju príhovornú službu. Prijal neobmedzenú moc a svojim učeníkom prikázal: „*Chod'te teda a robte učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca, Syna i Ducha Svätého a učiac ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.*„ [Matúš 28,19.20](#).

Židia boli povolani na to, aby bdelo strážili posvätnú pravdu, ale farizeizmus urobil z tohto ľudu najvýlučnejší a najfanatickejší národ. Prekážkou ich svedeckej služby vo svete boli práve kňazi a poprední muži – všetko, čo s nimi súviselo: ich oblečenie, zvyky, obrady, tradície. Židovský národ, teda sami seba, pokladali za celý svet. Kristus však poslal svojich učeníkov zvestovať vieru a bohoslužbu bez triednej či národnej výlučnosti, vieru pre všetkých ľuďov, všetky národy a všetky spoločenské vrstvy.

Skôr ako sa Kristus so svojimi učeníkmi rozlúčil, objasnil im podstatu svojho kráľovstva. Pripomenul im všetko, čo im o tom už predtým povedal. Vyhlásil, že na svete nechcel zriadiť nijaké pozemské, ale duchovné kráľovstvo. Neprišiel vládnuť ako pozem-

ský kráľ na Dávidovom tróne. Opätovne im pripomenul Písmo, podľ a ktorého všetko v jeho živote bolo predznamenané v nebi na základe dohovoru Otca a Syna. Hovorili o tom Duchom Svätým vedení proroci. Povedal im: Vidíte, že všetko sa splnilo, ako som vám povedal, skôr než ma ako Mesiáša zavrhlí. Potvrdilo sa všetko to, čo som povedal o svojom ponížení a smrti. Tretieho dňa som vstal z mŕtvych. Usilovne skúmajte Písma a poznáte, že sa o mne naplnili všetky podrobnosti prorockej reči.

[573] Kristus poslal svojich učeníkov najprv do Jeruzalema konať dielo, ku ktorému ich povolal. Jeruzalem bol javiskom jeho predivného súcitu s ľuďmi. V tomto meste trpel, tu bol zavrhnutý a odsúdený. Jeho rodiskom bola Judea. Tu sa v ľudskej podobe stýkal s ľuďmi a len málokto vedel, ako blízko bolo nebo, keď bol Ježiš medzi nimi. Učeníci majú začať v Jeruzaleme.

Z hľadiska toho, čo tam Kristus vytrpel bez toho, aby jeho úsilie ľudia ocenili, učeníci mohli žiadať od Krista sľubnejšie pole pôsobnosti. Oni však nič také nežiadali. Pôdu, do ktorej on zasieval semeno pravdy, mali obrobit' učeníci, a semeno malo vyklíčiť a priniesť hojnú žatvu. Učeníci budú vo svojej práci narážať na prenasledovanie, žiarlivosť a nenávisť Židov; to všetko ich Majster už skúsil a ani oni sa tomu nevyhnú. Božiu milosť treba ponúknuť predovšetkým Spasiteľovým vrahom.

V Jeruzaleme mnohí tajne verili v Ježiša a mnohých ľudí zvedli kňazi a poprední muži. Aj im sa malo zvestovať evanjelium. Učeníci ich mali volať k pokániu a objasniť im obdivuhodnú pravdu, že odpustenie hriechov možno získať len skrze Krista. Kým celý Jeruzalem vzrušovali úchvatné udalosti posledných niekoľkých týždňov, zvestovanie evanjelia malo hlboko zapôsobiť.

Dielo sa však nemalo zastaviť tu. Malo preniknúť do všetkých končín sveta. Kristus povedal svojim učeníkom: Boli ste svedkami môjho sebaobetavého života v záujme ľudí. Videli ste, čo som pre Izrael vykonal, aj keď ľudia nechceli prísť ku mne, Zdroju života, aj keď kňazi a starší naložili so mnou, ako sa im páčilo, aj keď ma podľ a predpovedí Písma zavrhlí, dostanú novú príležitosť prijať Božieho Syna. Videli ste, že som ochotne prijal každého, kto ku mne prišiel s kajúcny m vyznaním hriechov. Ktokoľvek ku mne príde, nevyžením ho. Kto chce, môže sa zmieriť s Bohom a prijať večný život. Vám, svojim učeníkom, zverujem toto posolstvo milosti. Má

sa predovšetkým zvestovať Izraelovi a potom všetkým národom, jazykom a ľudu. Majú ho počuť Židia i pohania. Všetci veriaci budú tvoriť jednu cirkev.

Duch Svätý mal učeníkov obdarit' obdivuhodnou mocou. Ich svedectvo budú potvrdzovať znamenia a divy. Zázraky budú konať nielen apoštoli, ale aj tí, čo ich posolstvu uverili. Ježiš povedal: „*V mojom mene budú vyhánat' démonov a hovoriť novými jazykmi. Budú brat' do rúk hadov a keď vypijú aj niečo smrtonosné, neuškodí im. Na chorých budú klásť ruky a oni ozdravejú.*“, [Marek 16,17.18](#).

V tom čase bolo veľa mi rozšírené travičstvo. Bezohľadní ľudia neváhali jedom odstraňovať tých, čo im stáli v ceste. Ježiš vedel, že aj jeho učeníkom bude hroziť toto nebezpečenstvo. Mnohí si to budú pokladať za službu Bohu, ak jeho svedkov usmrtia. Kristus sľúbil učeníkom ochranu pred týmto nebezpečenstvom.

Učeníci budú mať moc, ktorú mal Ježiš, keď uzdravoval „*každý neduh a každú chorobu medzi ľuďmi*“, [Matúš 4,23](#). Uzdravovaním telesných chorôb v jeho mene budú svedčiť o jeho moci, ktorá uzdravuje aj duševné choroby ([Matúš 9,6](#)). Bol im zasl'úbený zvláštny dar. Učeníci mali kázať medzi inými národmi; ul'ahčiť im to mal práve dar hovorenia cudzími jazykmi. Apoštoli a ich pomocníci boli ľudia neučení, ale po turíčnom vyliatí Ducha sa vyjadrovali vlastným aj cudzím jazykom jasne, jednoducho, výstižne čo do výberu slov i prízvuku.

[574]

Kristus tým určil učeníkom ich poslanie. Plne sa postaral o dohľad nad ním a sám prevzal zodpovednosť za jeho úspech. Dokiaľ budú poslúchať jeho slová a spolupracovať s ním, nemôžu mať neúspech. Prikázal im: Chod'te medzi všetky národy i do najvzdialenejších končín obývaného sveta v istote, že aj tam som s vami. Pracujte vo viere a dôvere, lebo vás nikdy neopustím.

Čo Spasiteľ povedal učeníkom, týka sa všetkých veriacich. V tomto poslaní sú zahrnutí všetci veriaci v Krista do konca vekov. Je osudným omylom domnievať sa, že dielo záchrany hynúcich závisí len od zvlášť povolaných kazateľov. Každý, kto počul nebeský hlas, je povolaný zvestovať evanjelium. Ktokoľvek prijíma Kristov život, je povolaný do diela záchrany svojich spolublížnych. Za tým účelom bola ustanovená cirkev a ktokoľvek slávnostným sľubom vstúpil do jej spoločenstva, zaviazal sa, že bude spolupracovať s Kristom.

„*Duch i nevesta volajú: Príd'!* Aj ten, čo počúva, nech volá: Príd'!„ [Zjavenie Jána 22,17](#). Každý, kto toto pozvanie počuje, má ho opätovať. Nech je už životným povolaním človeka čokoľvek, mal by sa predovšetkým zaujímať o získavanie ľuďí pre Krista. Ak nevie kázať zhromaždeniu, môže vedieť osloviť jednotlivcov. Im môže oznámiť posolstvo, ktoré prijal od Pána. Služba nespočíva len v kázaní. Slúžia aj tí, čo chorým a trpiacim stišujú bolesť, čo pomáhajú chudobným, potešujú skleslých a maloverných. Blízko i ďaleko sú ľudia obťažkaní vedomím viny. Ľudstvo neponižujú ťažkosti, námaha či chudoba, ale vina a hriech. To znepokojuje a vyvoláva nespokojnosť. Kristus chcel, aby jeho služobníci pomáhali ľuďom, ktorých tiesni hriech.

Učenci mali začať pracovať tam, kde bývali. Nemali sa vyhýbať ani tomu najtvrdšiemu a najmenej sl'ubnému prostrediu. Podobne má každý Kristov svedok priniesť zvesť najprv svojmu najbližšiemu okoliu. Aj vo vlastnej rodine môžeme mať tých, čo túžia po súcite a majú hlad po chlebe života. Môžu to byť aj deti, ktoré máme vychovávať pre Krista. Pohanov máme pri dverách. Verne urobme to, čo nám je najbližšie. Potom sa riad' me pokynmi Božej ruky. Mnohým sa okolnosti môžu javiť ako prekážka diela, ale verne a svedomito splnená povinnosť prinesie ovocie aj v najodľahlejších kútoch sveta. Kristovo pozemské dielo bolo zdanlivo veľmi obmedzené, no napriek tomu jeho posolstvo počuli zástupy zo všetkých krajín. Boh často používa tie najjednoduchšie prostriedky na dosiahnutie najväčších výsledkov. Podľa Božieho zámeru má každý úsek jeho diela závisieť od všetkých ostatných tak, ako v súladnom chode jedno ozubené koleso závisí od iného. Aj ten najskromnejší pracovník pod vedením Ducha Svätého sa dotkne neviditeľných strún, ktorých zvuk sa roznesie do končín zeme a bude znieť po celú večnosť.

Nestrácajme však zo zreteľa príkaz: „*Chod'te do celého sveta!*„ Vyzýva nás, aby sme zodvihli oči a poďívali sa aj do „*vzdialenejšieho kraja*„. [2. Korint'anom 10,16](#). Kristus búra priehradu národnostných predsudkov a učí milovať všetkých ľudí. Vyvádza ich z úzkeho okruhu sebeckých záujmov, borí územné hranice a umelé spoločenské priehradu. Nerobí rozdiel medzi domácimi a cudzincami, priateľmi a nepriateľmi. Učí nás, aby sme v každom trpiacom človekovi videli brata a celý svet pokladali za pole svojej pôsobnosti.

Keď Spasiteľ povedal: „*Chod'te teda a robte učeníkmi všetky národy*„, povedal tiež, že „*tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: V mojom mene budú vyhánat' démonov a hovoriť novými jazykmi. Budú brať do rúk hadov a keď vypijú aj niečo smrtonosné, neuškodí im. Na chorých budú klásť ruky a oni ozdravejú*„, [Marek 16,17.18](#). Zasl'úbenie je práve tak d'alekosiahle ako poslanie. To však neznamená, že by každý jednotlivec mal mať všetky dary. Duch rozdeľuje „*každému, ako chce*„. [1. Korint'anom 12,11](#). Dary Ducha sú však zasl'úbené každému veriacemu podľa potreby v Božom diele. Zasl'úbenie je práve tak mocné a dôveryhodné dnes ako za čias apoštolov. „*Tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia*„. To je prednosť Božích detí; ich viera sa má chopiť všetkého, čo vieru môže posilniť.

„*Na chorých budú klásť ruky a oni ozdravejú*„. Tento svet je veľký lazaret, no Kristus prišiel uzdraviť chorých a prepustiť satanom zotročených väzňov. Bol stelesnením zdravia a sily. Chorým, trpiacim a zlými duchmi ovládnutým dával zo svojej životodarnej sily. Neodohnal nikoho, kto ho prišiel prosiť o uzdravenie. Dobre vedel, že chorí si chorobu zavinili sami, ale ani tak ich neodmietol uzdraviť. Len čo týchto úbožiakov prenikla Kristova moc, uvedomili si svoju hriešnosť, a mnohí boli zbavení svojho duševného i telesného trápenia. Evanjelium má dosiaľ tú istú moc; prečo by sme teda aj dnes nemali byť svedkami podobných výsledkov?

Kristus cíti bolesť každého trpiaceho. Ak v človekovi pôsobia démonské sily, Kristus cíti toto utrpenie. Prežíva zápas trpiteľa a mučeného horúčkou. Dnes práve tak ochotne uzdravuje chorých, ako keď bol osobne na zemi. Kristovi služobníci sú jeho zástupcami a pomocníkmi. Prostredníctvom nich chce prejaviť svoju liečivú moc.

Učeníci sa mali učiť zo Spasiteľovho prístupu k chorým. Pri istej príležitosti pomazal slepcevi oči blatom a prikázal mu: „*Chod', umy sa v rybníku Siloe... On šiel, umyl sa a vrátil sa vidiaci*„, [Ján 9,7](#). Veľký Lekár ho mohol uzdraviť obyčajným slovom, no použil jednoduché prírodné prostriedky. Aj keď sa nespoliehal na umelo pripravené lieky, schvaľoval použitie jednoduchých prírodných liečiv.

Mnohým trpiacim Kristus povedal: „*Už nehreš, aby t'a nepostihlo niečo horšie*„, [Ján 5,14](#). Tým potvrdil, že choroba súvisí s

prestupovaním Božích prikázaní prírodných i duchovných. Keby ľudia žili podľa Stvoriteľovho zámeru, nebolo by na svete toľko utrpenia.

Kristus bol vodcom i učiteľom starého Izraela, ktorému stále pripomínal, že zdravie je odmenou poslušnosti voči Božím prikázaniam. Veľký Lekár, ktorý v Palestíne uzdravoval chorých, oslovoval svoj ľud z oblačného stĺpa, radil mu, čo má robiť, a čo sám Boh chce pre neho vykonať. Povedal: *„Ak budeš skutočne poslúchať hlas Hospodina, svojho Boha, a budeš robiť to, čo je v jeho očiach správne, ak poslúchneš jeho prikázania a zachovávať budeš všetky jeho ustanovenia, nijaké choroby, ktoré som dopustil na Egypt, nedopustím na teba, lebo ja, Hospodin, som tvojím lekárom.,, 2. Mojžišova 15,26.* Bol to vlastne Kristus, kto dal Izraelcom určité životospprávne pokyny s uistením, že ich zbaví *„každej choroby a nijaký zo zlých neduhov... nedopustí.,, 5. Mojžišova 7,15.* Keď splnili podmienky, splnilo sa aj zasľúbenie, takže *„nebol v ich kmeňoch klesajúci.,, Žalm 105,37.*

Aj pre nás je to poučné. Kto chce byť zdravý, musí zachovávať určité podmienky. Každý by mal vedieť, o aké podmienky ide. Pánovi sa neľúbi, keď zanedbávame jeho zákony, či už prírodné alebo duchovné. Boh nás povoláva na to, aby sme podporovali rozmach telesného i duchovného zdravia.

Sme povinní poučať aj iných, ako si zdravie môžu zachovať a upevniť. Chorým by sme mali podávať prírodné lieky, ktoré pripravil Boh, a upozorňovať ich na Lekára jediného a najväčšieho. Chorých a trpiacich máme privádzať ku Kristovi na rukách viery. Učme ich veriť tomu slávnemu Lekárovi. Mali by sme neochvejne veriť jeho zasľúbeniam a prosiť ho, aby prejavil svoju moc. Uzdravenie je samou podstatou evanjelia a Spasiteľ chce, aby sme chorých, beznádejných a trpiacich povzbudili, aby sa chopili jeho sily.

[577] Kristus vždy uzdravoval mocou lásky a ak túto lásku budeme prijímať vierou, smieme byť užitočnými pomocníkmi v jeho diele. Ak však nebudeme spojení s Kristom, potom ľudom nemôžeme sprostredkovať hojnosť životodarnej sily. Na niektorých miestach pre neveru ľudí nemohol ani sám Spasiteľ vykonať mnohé zo svojich mocných skutkov. Nevera aj dnes oddeľuje cirkev od nebeského Pomocníka. Veriaci sa len slabo pridŕžajú večných skutočností. Cirkev svojím nedostatkom viery zarmucuje Boha a olupuje ho o jeho slávu.

Prísľub Kristovej prítomnosti platí len vtedy, ak cirkev koná Kristovo dielo. On povedal: „*Chod'te teda a robte učeními všetky národy... ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.*„ Jednou z prvých podmienok prijatia jeho moci je vziať jeho bremeno. Sám život cirkvi závisí od toho, ako verne plní Pánovo poslanie. Ak cirkev toto dielo zanedbáva, nevyhnutne bude duchovne slabnúť a upadať. Kde nieto čínorodého záujmu o pomoc iným, tam láska chladne a viera ochabuje.

Kristus chce, aby jeho služobníci vychovávali cirkev pre dielo evanjelia. Majú učiť ľudí, ako hľadať a zachraňovať hynúcich. Robia to naozaj? Koľkí sa namáhajú, aby roznieťli hasnúcu iskrú života cirkvi! Koľko zborov sa podobá stádu chorých baránkov pod dohľadom tých, čo by mali hľadať stratené ovce! Milióny a milióny ustavične hynú bez Krista.

Božia nevystihnuteľná láska urobila pre ľudí všetko, a anjeli žasnú nad povrchnou vd'ačnosťou tých, čo ju dostali v takej hojnej miere. Anjeli žasnú nad nedocenením tejto Božej lásky. Nebesá žasnú nad ľahostajnosťou jedných voči druhým. Ako asi na to hľadá Kristus?! Ako by sa cítili otec a matka, keby sa dozvedeli, že ich dieťa zapadlo do snehu a tí, čo ho mohli zachrániť, bezohľadne ho nechali zahynúť? Neboli, by krajne roztrpčení a pobúrení? Nestíhali by týchto vrahov takým prudkým hnevom, aké trpké sú ich slzy, a silným, ako je ich láska? Utrpenie každého človeka je utrpením Božieho dieťaťa, a kto nepodáva pomocnú ruku hynúcim spolublížnym, privoláva na seba Boží spravodlivý hnev. To je ten hnev Baránka. V onen slávny deň súdu povie Kristus svojim domnelým nasledovníkom, ktorí ľahostajne hľadeli na utrpenie svojich blízkych: „*Nepoznám vás. Odkiaľ ste? Všetci páchatelia neprávosti, odstúpte odo mňa!*„ [Lukáš 13,27](#).

Kristus svojim učeníkom vyznačil nielen rozsah diela, ale aj jeho zvestný obsah. Povedal: „*Učte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal.*„ Učeníci mali poslucháčov poučať o tom, čo ich naučil Kristus. V tom je všetko, čo povedal nielen osobne, ale aj ústami všetkých starozmluvných prorokov a učiteľov. Ľudské učenie je z toho vylúčené. Nieto tu miesta pre ľudské tradície, teórie a závery, ani pre cirkevné ustanovenia. Tento príkaz nepripúšťa nijaké cirkevné zákony. Nič z toho nepatrí do zvesti Kristových služobníkov. Pokladnicou, ktorá bola učeníkom zverená pre svet, sú „*Zákon a*

Proroci., a k tomu patria záznamy Kristových vlastných slov a činov. Kristovo meno je ich heslom, znamením, spojivom, hybnou silou ich činnosti a zdrojom ich úspechu. V jeho kráľovstve neplatí nič, čo nemá jeho pečať.

Evanjelium sa nemá zvestovať ako bezduchá teória, ale ako živá moc, ktorá mení život. Boh chce, aby omilostení hriešnici boli svedkami jeho moci. Ochotne prijíma aj najväčších priestupníkov, a ak sú ochotní kajateľ sa, vedie ich svojím Duchom. Zveruje im významné poslanie, posielala ich do tábora neveriacich s poslanstvom o svojej bezmedznej milosti. Chce, aby jeho služobníci svedčili o tom, že jeho milosťou môžu ľudia získať Kristovu povahu a tešiť sa z ubezpečenia o jeho veľkej láske. Chce, aby sme boli svedkami toho, že sa nespokojí dotiaľ, kým ľudia znova nezískajú svoje pôvodné, sväté prednosti jeho synov a dcér.

V Kristovi je zdroj pastierskej vľúdnosti, rodičovskej lásky a nedostižnej milosti súciteľného Spasiteľa. Svoje požehnania nám podáva v tej najpríjemnejšej podobe. Neuspokojuje sa len s ich oznámením; predkladá ich čo najpríťažlivejšie, aby prebudil túžbu po nich. Podobne majú aj jeho služobníci zvestovať bohatstvo slávy tohto nevýslovného Daru. Kristova obdivuhodná láska obmäkčí a podmaní si srdce tam, kde by nepomohli nijaké vieroučné výklady. „*Potešujte, potešujte môj ľud, vraví Boh váš.*“, „*Vystúp na vysoký vrch, Sion, hlásateľ radostnej zvesti, hlasno zvolaj, Jeruzalem, hlásateľ radostnej zvesti! Hlasno volaj, neboj sa, povedz judským mestám: Ajhľa, Boh váš!... Pásť bude svoje stádo ako pastier, zhromaždí ho svojím ramenom, jahniatka poniesie v náručí.*“, [Izaiáš 40,1.9-11](#). Rozprávajte ľuďom o tom, ktorý „*vyčníka medzi desaťtisícami*“, a „*všetko na ňom je vábne*“, [Pieseň Šalamúnova 5,10.16](#). Slovmi sa to nedá vyjadriť. Má o tom svedčiť povaha a život. Kristus chce byť spodobený v každom učeníkovi. Boh predurčil každého na to, aby sa stal „*podobným obrazu jeho Syna*“, [Rimanom 8,29](#). V každom sa má svetu zjavovať Kristova dlhohzovievajúca láska, jeho svätosť, tichosť, milosrdenstvo a pravda.

Prví učeníci vyšli zvestovať slovo. Svojím životom zjavovali Krista. Pán im pomáhal „*a slovo potvrdzoval zjaveniami, ktoré ich sprevádzali*“, [Marek 16,20](#). Títo učeníci sa na svoju úlohu pripravovali. Pred Turícami sa zišli a ukončili všetky rozpory. Boli jednomyseľní. Verili Kristovmu zaslúbeniu, že požehnanie príde, a

vierou oň prosili. Nežiadali o požehnanie len pre seba, tiesnilo ich bremeno starostí o záchranu ľudí. Evanjelium sa malo zvestovať do najodľahlejších končín zeme a oni prosili, aby dostali moc, ktorú im sľúbil Kristus. Potom prišiel Duch Svätý a tisíce sa obrátili za jediný deň.

[579]

Podobne to môže byť aj dnes. Miesto ľudských nápadov treba kázať Božie slovo. Kresťania by mali ukončiť všetky nezhody a odovzdať sa Bohu, aby ich použil vo svojej záchranej službe. Vo viere by mali žiadať o požehnanie, a ono príde. Vyliatie Ducha v apoštolskej dobe bolo „*dažd'om raným*„, a výsledky boli slávne. „*Neskorý dážd'*„ bude ešte hojnejší (Joel 2,23).

Všetci, čo Bohu posväcujú dušu, telo i ducha, budú ustavične prijímať novú telesnú i duchovnú silu. Podľa potreby môžu čerpať z nevyčerpatelných nebeských zdrojov. Kristus ich obdarí dychom svojho ducha a životom svojho života. V srdci a mysli im neúnavne pôsobí Duch Svätý. Božia milosť rozhojňuje a znásobuje ich spôsobilosť a božská dokonalosť im pomáha pri záchrane ľudí. Účasťou na Kristovom diele sú zdokonalení v ňom a napriek svojej ľudskej krehkosti môžu konať skutky Všemohúceho.

Pán chce prejavíť svoju milosť a svojou povahou poznamenať celý svet. Je to jeho vydobyté vlastníctvo a on chce ľudí oslobodiť, očistiť a posvätiť. Aj keď sa satan snaží tento zámer mariť, krvou preliatou za hriechy sveta možno zvíťaziť, a tým osláviť Boha i Baránka. Kristus bude spokojný len vtedy, keď víťazstvo bude úplné, teda keď „*z námahy svojho života uzrie úžitok a bude nasýtený*„, Izaiáš 53,11. Všetky národy zeme budú počuť evanjelium jeho milosti. Jeho milosť všetci neprijmú, ale „*potomstvo bude slúžiť jemu, o Pánovi sa bude rozprávať budúcemu pokoleniu*„, Žalm 22,31. „*Kráľovstvo však i moc i veľkosť kráľovstva pod celým nebom budú odovzdané ľudu svätých Najvyššieho*„, a „*zem bude plná poznania Hospodina, ako vody pokrývajú more*„, „*Potom sa budú báť mena Hospodinovho od západu a jeho slávy od východu slnka*„, Daniel 7,27; Izaiáš 11,9; 59,19.

„*Aké vzácne sú na vrchoch nohy blahozvestov, ktorí hlásajú pokoj, zvestujú blaho, hlásajú záchranu. Hovorí Sionu: Tvoj Boh je kráľom... vypuknite v spoločný jasot, zrúcaniny Jeruzalema, lebo Hospodin potešil svoj ľud... Hospodin odhalil svoje sväté rameno*

pred očami všetkých národov a všetky končiny zeme uvidia záchranu nášho Boha.,, [Izaiáš 52,7-10](#).

87. kapitola — „K môjmu Otcovi a k vášmu Otcovi,“ [580]

Nadišiel čas, aby Kristus vystúpil k trónu svojho Otca. Ako nebeský víťaz hodlal sa vrátiť so znameniami víťazstva do nebeských príbytkov. Pred smrťou povedal svojmu Otcovi: „*Dokončil som dielo, ktoré si mi dal vykonať.*“, [Ján 17,4](#). Po svojom zmŕtvychvstaní zostal ešte krátky čas na zemi, aby ho jeho učeníci mohli poznať v jeho vzkriesenom a oslávenom tele. Teraz sa chcel s nimi rozlúčiť. Nezvratne dokázal, že je živým Spasiteľom. Jeho učeníci ho už nemusia spájať s hrobom. Smú na neho spomínať ako na Pána osláveného pred celým vesmírom.

Ježiš sa rozhodol vystúpiť na nebesá z miesta, ktoré za svojho pozemského pobytu tak často posvätil svojou prítomnosťou. Nebol to vrch Sion, Dávidovo mesto, ani vrch Moria, sídlo chrámu. Na týchto miestach bol Kristus potupený a zavrhnutý. Tu sa stále mocnejší príliv lásky odrážal od srdca tvrdších ako skala. Odtiaľ Ježiš odchádzal unavený a skormútený do Olivového sadu, aby si odpočinul. Keď svätá Božia prítomnosť opúšťala prvý chrám, zdržala sa na východnom návrší, akoby nechcela opustiť vyvolené mesto. Podobne stál aj Kristus na Olivovom vrchu a s bolestným srdcom hľadel na Jeruzalem. Háje a údolia tohto vrchu boli posvätené jeho modlitbami a slzami. Jeho príkre svahy odrážali ozvenu slávnostného prevolávania zástupu, ktorý ho chcel vyhlásiť za kráľa. Na úbočí tohto vrchu nachádzal pohostinské prístrešie v dome Lazára v Betánii. Na úpäti Getsemanskej záhrady sa modlil a osamote vytrpel smrteľné muky. Z tohto vrchu mal odísť do neba. Na tomto vrchu majú spočinúť jeho nohy aj pri jeho návrate. Nepríde ako muž bolesti, ale ako oslávený a víťazný kráľ sa postaví na Olivovom vrchu a vtedy zaznie „*Halleluja!*“, Židov i „*Hosanna!*“, pohanov a hlasy vykúpených v mohutnom zástupe budú prevolávať: „*Korunujte ho za Pána všetkého!*“,

Teraz sa Ježiš uberal s jedenástimi učeníkmi k tomuto vrchu. Keď prechádzali jeruzalemskou bránou, mnohé zvedavé oči videli túto malú skupinu. Viedol ju ten, ktorého pred niekoľkými týždňami

[581]

poprední muži odsúdili a ukrižovali. Učeníci nevedeli, že to bude ich posledný rozhovor s Pánom. Ježiš strávil čas v rozhovore s nimi, pripomínal im svoje predošlé naučenia. Keď sa priblížili ku Getsemanskej záhrade, zastavil sa, aby si pripomenuli to, čo im povedal v onú noc nesmierne ťažkého zápasu. Opäť pohliadol na vínnu révu, ktorou naznačil spojenie cirkvi so sebou a svojím Otcem; znova opakoval pravdy, ktoré im pritom vysvetlil. Všade naokolo boli pamätníky jeho neopätovanej lásky. Vo chvíli jeho poníženia mu robili výčitky a opustili ho aj najbližší z jeho učeníkov.

Kristus bol na zemi tridsať tri rokov. Za tento čas ho ľudia tupili, nenávideli a vysmievali; nakoniec ho zavrhlí a ukrižovali. Teraz, keď sa má vrátiť na svoj trón slávy a uvedomuje si nevd'áčnosť ľudí, ktorých prišiel zachrániť, neprestane mať s nimi súcit a neprestane ich milovať? Neusmerní svoju náklonnosť na oblasť, kde je milovaný a kde bezhriešni anjeli čakajú na jeho pokyny? Nie; tým, ktorých miloval a ktorých necháva na zemi, prisľúbil: „*Ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.*“, [Matúš 28,20](#).

Keď prišli na Olivový vrch, Kristus ich previedol cez vrchol do blízkosti Betánie. Tu sa zastavil a učeníci sa zhromaždili okolo neho. Z jeho vl'údnej na nich hl'adiacej tváre akoby vychádzali lúče svetla. Nekarhal ich za nedostatky a poklesky; posledné slová z jeho úst, ktoré zneli v ušiach jeho poslucháčov, boli slová toho najhlbšieho súcitu. S rukami vystretými na požehnanie a na znamenie svojej stálej starostlivosti pomaly sa vzniesol spomedzi nich, unášaný k nebu mocou silnejšou, než je pozemská tiaž. Žasnúci učeníci uprene hl'adeli za ním, aby naposledy zahliadli svojho Pána pri jeho nanebovstúpení. Potom im ho zahalil oblak slávy a z oblačného zástupu anjelov, ktorí ho prijali, zazneli slová: „*Ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.*“, [Matúš 28,20](#). Súčasne počuli z výšin tú najkrajšiu a najradostnejšiu hudbu anjelského zboru.

Zatiaľ čo učeníci ešte stále hl'adeli hore, oslovovali ich hlasy, ktoré zneli ako najl'úbeznejšia hudba. Obrátili sa a videli dvoch anjelov v ľudskej podobe, ktorí ich oslovili: „*Mužovia galilejskí, čo stojíte a hl'adíte do neba? Tento Ježiš, ktorý bol od vás vzatý do neba, príde tak, ako ste ho videli do neba odchádzať.*“, [Skutky apoštolov 1,11](#).

Títo anjeli patrili k zástupu, ktorý čakal na Spasiteľa v žiarivom oblaku, aby ho odprevadil do nebeského domova. Ako najvzneše-

nejší z anjelského zástupu prišli títo dvaja anjeli k hrobu pri Kristovom vzkriesení a boli s ním počas jeho pozemského života. Celé nebo netrepežlivo čakalo, kedy sa skončí jeho pobyt na svete poznamenanom kľatbou hriechu. Teraz nadišiel čas, aby nebo prijalo svojho Kráľa. Nechceli sa azda tí dvaja anjeli pripojiť k zástupu, ktorý uvíta Ježiša? Zo súcitu a lásky k tým, ktorých tu Spasiteľ zanechal, chceli potešiť zarmútených. „*Či nie sú všetci služobnými duchmi, poslanými slúžiť tým, čo majú dostať do dedičstva spásu?*“, [Židom 1,14](#).

Kristus vstúpil na nebesá v ľudskej podobe. Učeníci videli, ako ho zahalil oblak. Ten istý Ježiš, ktorý s nimi chodieval, s nimi sa zhováral a modlieval, ktorý im lámal chlieb, ktorý bol s nimi v člne na jazere a ktorý ešte v ten istý deň vyšiel s nimi na Olivový vrch – ten istý Ježiš odišiel teraz k trónu svojho Otca. A anjeli ich uistili, že práve ten, ktorého videli odchádzať do neba, príde znova tak, ako odišiel. Príde „*s oblakmi a uvidí ho každé oko*“, ([Zjavenie Jána 1,7](#)), „*lebo na povel, na hlas archanjela a zvuk Božej polnice sám Pán zostúpi z neba*“,.. [1. Tesaloničanom 4,16](#). „*Ked' príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na trón svojej slávy*“, [Matúš 25,31](#). Vtedy sa splní zasl'úbenie, ktoré dal Pán svojim učeníkom: „*Ked' odídem a pripravím vám miesto, zase prídem a vezmem vás k sebe, aby ste i vy boli tam, kde som ja*“, [Ján 14,3](#). Tak sa smeli učeníci tešiť v nádeji opätovného príchodu svojho Pána.

Ked' sa učeníci vrátili do Jeruzalema, ľudia na nich hľadeli s údivom. Po súdnom pojednávaní a ukrižovaní Krista sa domnievali, že budú zdrvení a zahanbení. Nepriatelia očakávali, že uvidia ich smutné a pokorené tváre. Miesto toho žiarili radosťou a víťazstvom. Z ich tvárí vyžarovalo nadpozemské šťastie. Nenariekali nad sklamanými nádejami, ale boli plní chválorečenia a ďakovania Bohu. Radostne rozprávali o Kristovom obdivuhodnom vzkriesení a jeho nanebovstúpení, a ich svedectvu mnohí uverili.

Učeníci sa už budúcnosti nebáli. Vedeli, že Ježiš je v nebi a že s nimi stále spolucíti. Vedeli, že na Božom tróne majú Priateľa a svoje prosby dychtivo predkladali Otcovi v Ježišovom mene. V posvätnej úcte sa sklánali k modlitbe a opakovali si uistenie: „*V ten deň sa ma už nebudete na nič opytovať. Veru, veru, hovorím vám: Ak budete o niečo prosiť Otca v mojom mene, dá vám to. Doteraz ste o nič neprosili v mojom mene. Proste a dostanete, aby vaša radosť bola*

úplná., [Ján 16,23.24](#). Svoju vieru upierali stále vyššie a vyššie v neochvejnej istote: „*Kristus Ježiš, ktorý zomrel, ba viac – ktorý bol vzkriesený, je po pravici Boha a prihovára sa za nás.*“, [Rimanom 8,34](#). Dokonalú radosť zažili na Turíce v prítomnosti Utešiteľ'a, ktorého im Kristus zasl'úbil.

Celé nebo chcelo privítať Spasiteľ'a v nebeských príbytkoch. Keď vstupoval na nebesá, šiel prvý v zástupe tých, ktorých pri svojom zmŕtvychvstaní vyslobodil zo zajatia smrti. Nebeské zástupy sa s jasotom, chválorečením a nebeským spevom pripojili k tomuto radostnému sprievodu.

Keď sa blížili k Božiemu mestu, sprevádzajúci anjeli dali pokyn:

[583]

„*Brány, zdvihnite hlavice,
večné vráta, zdvihnite sa,
aby mohol vojsť Kráľ slávy.*„

Strážni posli sa radostne pýtajú:
„*Kto je ten Kráľ slávy?*„

Nepýtali sa preto, že by nevedeli, kto to je, ale preto, že chcú počuť radostnú odpoveď:

„*Hospodin, silný a mocný,
Hospodin, vojnový hrdina!
Brány, zodvihnite hlavy!
Večné vráta, zodvihnite sa,
aby mohol vojsť Kráľ slávy.*„

Opäť zaznieva otázka:

„*Ktože je to ten Kráľ slávy?*„

Anjeli totiž nie sú nikdy unavení, keď počujú zvelebovať jeho meno. Sprievodní anjeli odpovedajú:

„*Hospodin vojov,
on je ten Kráľ slávy.*„

[Žalm 24,7-10](#).

Potom sa doširoka roztvárajú brány Božieho mesta a anjelský zástup prechádza cez ne za zvukov úchvatnej hudby.

Tu je trón a okolo neho dúha zasľúbenia. Sú tu cherubíni a serafíni. Zhromaždili sa velitelia anjelských zástupov, synovia Boží, predstavitelia nepadlých svetov. Vykupiteľ a víta aj nebeská rada, pred ktorou Lucifer obviňoval Boha a jeho Syna; sú v nej predstavitelia tých bezhriešnych priestorov, ktoré chcel satan tiež ovládnuť. Dychtivo chcú oslavovať víťazstvo a velebiť svojho Kráľa.

On im v tom však bráni. Ešte nie! Teraz ešte nemôže prijať korunu slávy a kráľovské rúcho. Vstupuje pred prítomného svojho Otca. Ukazuje svoju ranenú hlavu, prebodnutý bok a poranené nohy; dvíha svoje ruky, na ktorých sú stopy po klincoch. Ukazuje znamenie svojho víťazstva; predstavuje Bohu snopok prvotiny, tých, ktorí s ním vstali z mŕtvych, ako predstaviteľov toho nesmierneho množstva vzkriesených pri jeho druhom príchode. Blíži sa k Otcovi, ktorý sa raduje nad každým kajúcny m hriešnikom a plesá nad každým zachráneným. Prv ako boli položené základy zeme, Otec so Synom urobili zmluvu o vykúpení človeka v prípade, že by ho satan premohol. Slávnostne si sľúbili, že Kristus sa stane zárukou ľudského pokolenia. Kristus tento sľub splnil. Keď na kríži zvolal „*Dokonané je!*“, povedal to svojmu Otcovi. Zmluva bola náležite splnená. Teraz hovorí: Otče, dokonané je. Môj Bože, splnil som tvoju vôľu. Dielo vykúpenia som dokončil. Ak je tvojej spravodlivosti urobené zadosť, „*chcem, aby aj tí, ktorých si mi dal, boli so mnou tam, kde som ja.*“, [Ján 19,30; 17,24](#).

[584]

Počuť Boží hlas, ktorý oznamuje, že spravodlivosti sa naozaj urobilo zadosť. Satan je porazený. Kristovi všelijak unavení a bojujúci nasledovníci na zemi sú prijatí v jeho „*milovanom Synovi*“, [Efezským 1,6](#). Pred nebeskými anjelmi a zástupcami nepadlých svetov sú vyhlásení za spravodlivých. Kde je on, tam bude aj jeho cirkev. „*Milosť a pravda sa stretnú, spravodlivosť a pokoj sa pobožkajú.*“, [Žalm 85,11](#). Otec objíma svojho Syna a počuť pokyn: „*Nech sa mu klaňajú všetci Boží anjeli.*“, [Židom 1,7](#).

S nevýslovnou radosťou uznávajú kniežatá, vládcovia i mocnosti zvrchovanosť Kniežat a života. Anjelské zástupy sa mu klaňajú a radostný jasot sa rozlieha v celom nebi. „*Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo a múdrosť, silu a česť, slávu a dobrorečenie!*“, [Zjavenie Jána 5,12](#).

Vít'azné spevy sprevádza hudba anjelských hárf k vrcholnej radosti a sláve celého neba. Láska zvíťazila. Stratené je nájdené. V nebi zaznieva mohutné volanie: „*Sediacemu na tróne a Baránkovi dobrorečenie a česť, sláva a moc na veky vekov*,,! [Zjavenie Jána 5,13](#).

Ozvena tejto nebeskej radosti doznieva na zemi v známych Kristových slovách: „*Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu*,, [Ján 20,17](#). Rodina nebeská s rodinou pozemskou sú spojené. Náš Pán vystúpil na nebesá pre nás a pre nás aj žije. „*Preto môže naveky spasit' tých, ktorí skrze nebo prichádzajú k Bohu, lebo žije stále, aby sa za nich prihováral*,, [Židom 7,25](#).